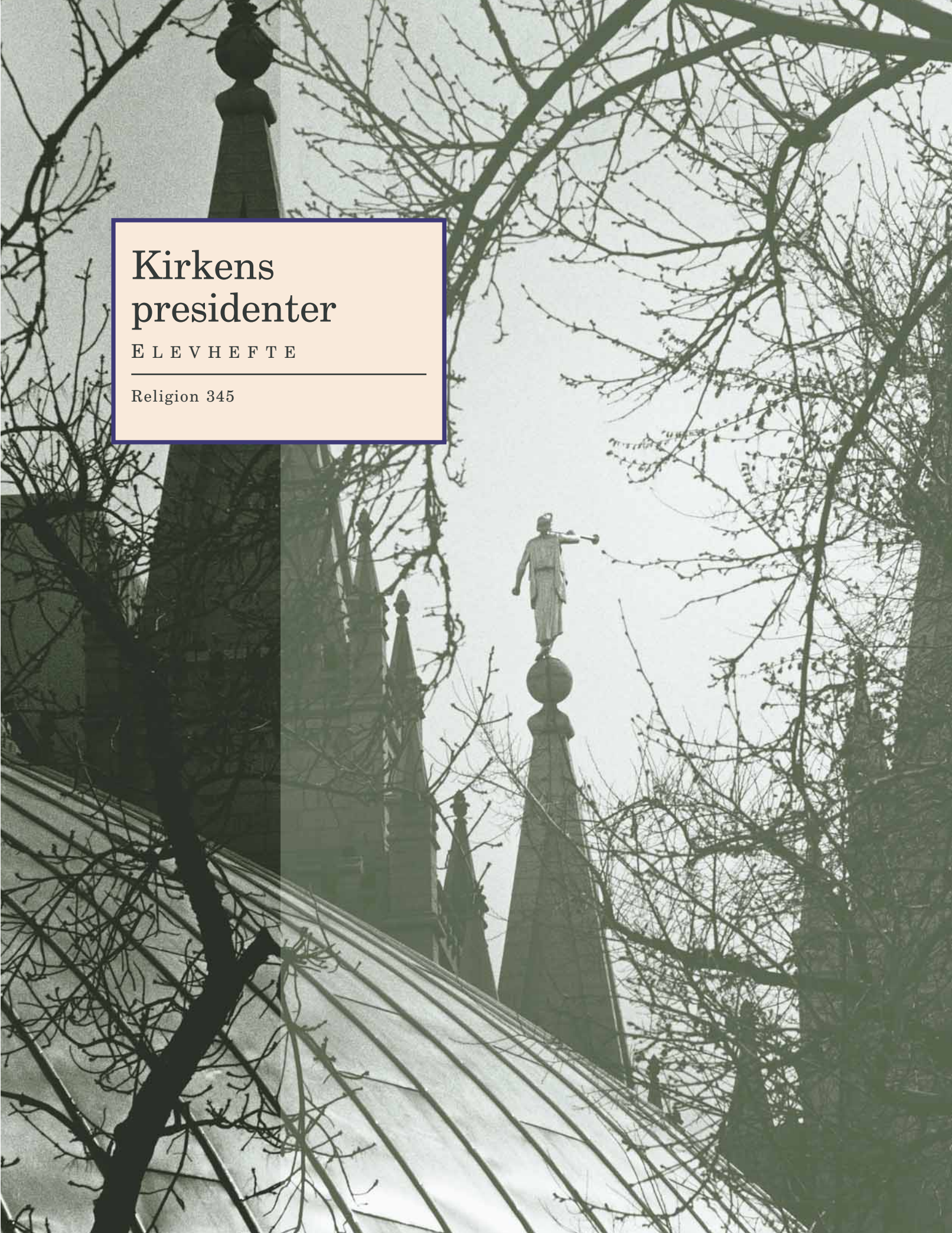

Kirkens presidenter

ELEVHEFTE

Religion 345

Kirkens presidenter

Elevhefte

Religion 345

Utarbeidet av
Kirkens skoleverk
Utgitt av
Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige

TAKK

Vi vil uttrykke vår takknemlighet for å kunne bruke bildene som er gjengitt i denne boken. Bilder som ikke er spesielt merket, er fra Kirkens arkiver, Kirkens museum for historie og kunst, Kirkens skoleverks undervisningsmateriell for høyskoler, og Kirkens bildebibliotek.

Send kommentarer og rettelser, også typografiske feil, til CES Editing, 50 E. North Temple Street, Floor 8, Salt Lake City, UT 84150-2722 USA.
E-post: ces-manuals@ldschurch.org

© 2003 Intellectual Reserve, Inc.
Ettertrykk ikke tillatt
Oppdatert 2004
Printed in Germany

Engelsk original godkjent: 10/04
Godkjent for oversettelse: 10/04
Oversettelse av *Presidents of the Church Student Manual: Religion 345*
Norwegian

Innhold

Kapittel 1 Joseph Smith – Kirkens første president 1

Kapittel 2 Brigham Young – Kirkens annen president 20

Kapittel 3 John Taylor – Kirkens tredje president 39

Kapittel 4 Wilford Woodruff – Kirkens fjerde president 56

Kapittel 5 Lorenzo Snow – Kirkens femte president 74

Kapittel 6 Joseph F. Smith – Kirkens sjette president 91

Kapittel 7 Heber J. Grant – Kirkens syvende president 108

Kapittel 8 George Albert Smith – Kirkens åttende president 126

Kapittel 9 David O. McKay – Kirkens niende president 141

Kapittel 10 Joseph Fielding Smith – Kirkens tiende president 158

Kapittel 11 Harold B. Lee – Kirkens ellevte president 173

Kapittel 12 Spencer W. Kimball – Kirkens tolvte president 190

Kapittel 13 Ezra Taft Benson – Kirkens trettende president 208

Kapittel 14 Howard W. Hunter – Kirkens fjortende president 228

Kapittel 15 Gordon B. Hinckley – Kirkens femtende president 249

Tillegg Kirkens presidenter i tidslinje 277

KAPITTEL 1

Joseph Smith

KIRKENS FØRSTE PRESIDENT

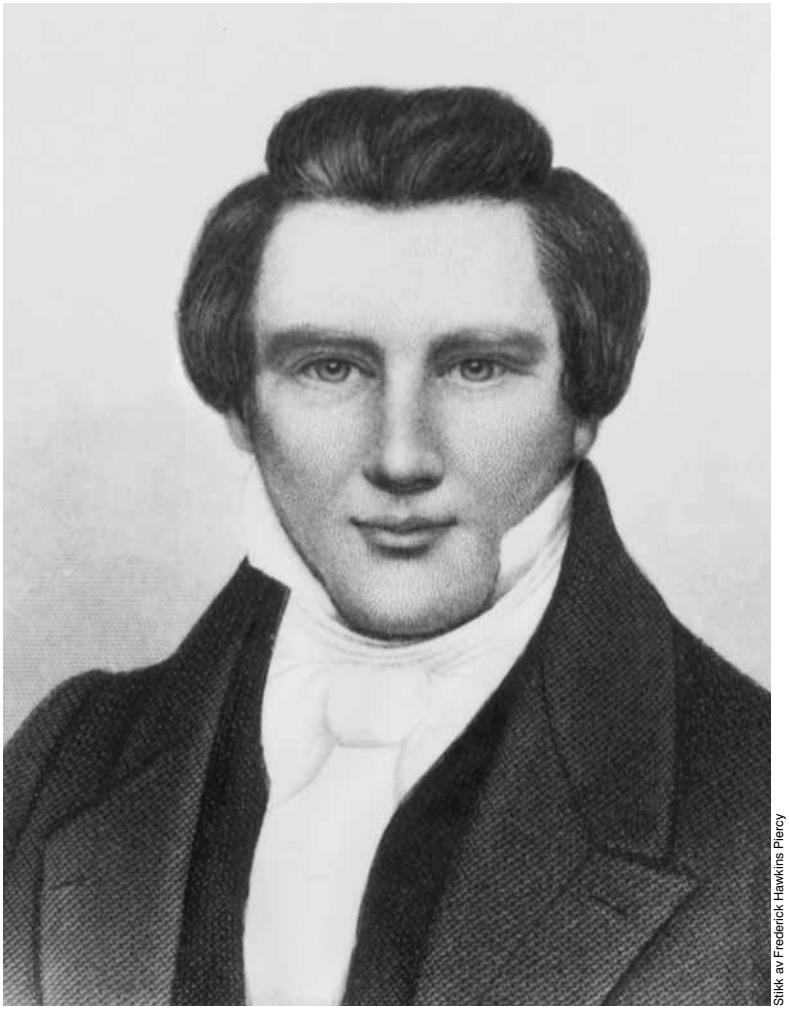

Stikk av Frederick Hawkins Piercy

VIKTIGE BEGIVENHETER I JOSEPH SMITHS LIV

Alder	Begivenhet
	Han ble født 23. desember 1805 i Sharon, Windsor county, Vermont. Hans foreldre var Joseph og Lucy Mack Smith.
7	Han gjennomgikk en operasjon i et ben – sykt benvev ble fjernet (vinteren 1812-13).
14	Han så og talte med Gud Faderen og hans Sønn Jesus Kristus (våren 1820).
17	Moroni besøkte ham og fortalte ham om nephittenes opptegnelse (21.-22. september 1823. Moroni besøkte ham deretter hvert år, 1824-27).
21	Han giftet seg med Emma Hale (18. januar 1827), mottok platene (22. september 1827) og begynte å oversette dem (desember 1827).
22	116 manuskriptsider av Mormons bok ble borte (juni 1828).
23	Han og Oliver Cowdery mottok Det aronske prestedømme av døperen Johannes (15. mai 1829). De mottok Det melkisedekske prestedømme av Peter, Jakob og Johannes (trolig mellom 16. og 28. mai 1829). De tre vitner ble vist platene (juni 1829).
24	Mormons bok ble utgitt (de første eksemplarene forelå 26. mars 1830). Kirken ble organisert (6. april 1830).
25	Han flyttet med sin familie til Kirtland, Ohio (1831). Han innviet tempeltomten i Independence, Missouri (3. august 1831).
26	Han ble oppholdt som president for Det høye prestedømme (25. januar 1832).
27	Det første presidentskap ble organisert (18. mars 1833).
28	Han ledet Sions leir fra Ohio til Missouri (mai – juni 1834).
29	Medlemmene av De tolv apostlers quorum (14. februar 1835) og De sytti (28. februar 1835) ble kalt og ordinert. Lære og pakter ble godkjent som hellig skrift (17. august 1835).
30	Han innviet Kirtland tempel (27. mars 1836). Jesus Kristus, Moses, Elias og Elijah viste seg for ham og Oliver Cowdery og gjenga prestedømsnøkler (3. april 1836).
32	Han ble satt i fengsel i Liberty (1838).
33	Han ledet Kirken fra fengslet i Liberty (desember 1838 – april 1839). Etableringen av Nauvoo var begynt (1839). Medlemmer av Kirken samlet seg i Nauvoo og begynte å bygge ut området (1839).
35	Arbeidet på Nauvoo tempel ble påbegynt. Immigrasjonen av europeiske medlemmer av Kirken ble planlagt (1841).
36	Abrahams bok ble utgitt (1. mars 1842). Hjelpeforeningen ble organisert (17. mars 1842). Han profeterte at de hellige skulle forflyttes til Rocky Mountains (6. august 1842).
37	Han skrev ned åpenbaringen om evig ekteskap (12. juli 1843).
38	Han stilte som presidentkandidat i Amerikas forente stater (januar 1844). Han og hans bror Hyrum led martyrdøden i fengslet i Carthage (27. juni 1844).

President Spencer W. Kimball, daværende president for De tolv apostlers quorum, skrev:

«Når det er behov for å fortrenge skyer av feil og gjennomtrenge åndelig mørke og åpne himlene, blir et lite barn født. Bare noen få spredte naboer i det kuperte skoglandskapet [i Vermont] vet at Lucy [Mack Smith] venter barn. Det eksisterer ikke noe sånt som svangerskapskontroll eller sykepleiere, intet sykehus, ingen ambulanse, ingen fødestue. Småbarn lever og dør i disse barske omgivelsene, og få vet om det.

Et nytt barn for Lucy! Det lyder ingen trompetfanfarer, ingen bekjentgjørelser, det tas ingen bilder, det kommer ingen annonse i avisen, bare noen vennlige naboer sprer nyheten. Det er en gutt. Hans brødre og søstre kan ikke drømme om at en profet er blitt født i deres familie.» (*Faith Precedes the Miracle* [1972], 324-25.)

Joseph Smith jr. ble født 23. desember 1805. Hans foreldre var Joseph og Lucy Mack Smith. Disse trofaste foreldre underviste sine barn i religiøse sannheter. Spesielt Lucy oppmuntret sine barn til å studere Bibelen. Joseph Smith sr. var skeptisk til de tradisjonelle trossamfunnene, men han hadde sterk tro på Gud. Begge foreldrene kom fra generasjoner av forfedre som søkte å etterleve korrekte religiøse prinsipper.

Joseph Smith sr., profeten Joseph Smiths far, ble født 12. juli 1771 i Topsfield, Massachusetts.

Lucy Mack Smith, profeten Joseph Smiths mor, ble født 8. juli 1776 i Gilsum, New Hampshire.

Joseph Smith jr. var en edel sjel, forutordinert og undervist før han ble født. Han ble oppdratt til gårdsarbeid. Mens han var barn, flyttet familien ofte for å forsøke å finne et sted å bo hvor de også kunne livnære seg. Joseph arbeidet sammen med familien og slet like mye som dem. De opplevde avlingssvikt, eiendomssvindel, og de ble bedratt i en investering. Gjennom alt dette spilte familien Smith en betydningsfull rolle i gjengivelsen av evangeliet i de siste dager.

Joseph Smith var en modig og besluttsom gutt

Malt av Theodore S. Gorka

Joseph Smith som ung

Lucy Mack Smith skrev om 7 år gamle Josephs kamp mot en alvorlig infeksjon som oppsto i venstre ben kort tid etter at han hadde kommet seg av tyfoidfeber:

«Benet hans begynte straks å hovne, og han led de grusomste smerter i enda to uker. I denne tiden bar jeg ham nesten konstant i armene mine, trøstet ham og forsøkte alt som tenkes kunne for å lindre hans lidelse, inntil min styrke var oppbrukt og jeg selv ble alvorlig syk.

Da ville Hyrum, som alltid var bemerkelsesverdig øm og medfølende, overta for meg. Fordi han var en god og pålitelig gutt, lot vi ham gjøre det. For å gjøre oppgaven så lett som mulig for ham, la vi Joseph på en lav seng, og Hyrum satt ved siden av ham nesten kontinuerlig dag og natt og holdt den mest smertefulle delen av benet mellom hendene sine. Ved å øve press på den ble det lettere for den lille gutten å utholde smertene som ellers nærmest syntes å ville ta livet av ham.» (*History of Joseph Smith by His Mother,* red. Scot Facer Proctor og Maurine Jensen Proctor [1996], 73.)

Fotografi gjengitt med tillatelse fra Russell R. Rich

I 1811 leide familien Smith en gård i West Lebanon, New Hampshire. Dette huset ble identifisert som familien Smiths bolig. Det ble revet i 1967.

Etter mange uker og to mislykkede forsøk på å få ned hevelsen og drenere infeksjonen, ble flere kirurger konsultert. De anbefalte å amputere benet, men det nektet Josephs mor å gå med på før de hadde forsøkt et nytt inngrep. Hun skrev:

«Etter en kort samtale ba sjefskirurgen om remmer til å binde Joseph fast i sengen med, men Joseph protesterte. Da legen insisterte på at han måtte bindes fast, sa Joseph bestemt: "Nei, doktor. Jeg vil ikke bindes. Jeg kan tåle dette bedre hvis jeg ikke er bundet."

"Men vil du da ta litt vin?" spurte legen. "Du må ta noe, ellers vil du aldri holde ut den store operasjonen som du må gjennomgå."

"Nei," svarte gutten, "jeg vil ikke ha så mye som en dråpe brennevin, og jeg vil ikke bindes fast, men jeg skal si deg hva jeg vil. Jeg vil at far skal sitte på sengen ved siden av meg, og da skal jeg gjøre hva som helst som er nødvendig for å få fjernet benstykket. Men, mor, jeg vil at du skal gå ut av rommet. Jeg vet at du ikke kan holde ut å se meg lide. Far tåler det. Men du har båret meg så mye og våket over meg så lenge, du er nesten utslitt." Han så opp på meg med tårefylte øyne og sa bønnfallende: "Mor, lov meg at du ikke blir her, vil du det? Herren vil hjelpe meg. Jeg skal komme igjennom det, så gå ut og litt unna til de er ferdige med dette."

Kirurgene begynte å operere ved å bore inn i leggbenet, først på den ene siden av det betente området, så på den andre, hvoretter de brøt det løs med tenger eller pinsetter. Slik fjernet de ni store biter av benet. Da de brøt av den første biten, skrek han så høyt av smerte at jeg ikke klarte å la være å styrte inn til ham, men så snart jeg kom inn i rommet, ropte han ut: "Å mor! Gå ut igjen! Gå ut igjen! Jeg vil ikke at du skal komme inn. Jeg skal klare dette hvis du bare vil gå ut."» (Smith, *History of Joseph Smith by His Mother,* 74-75.)

Det tok lang tid før han kom seg, men unge Josephs ben ble omsider leget, han haltet bare litt av og til.

Foto: Jed A. Clark

I 1816 var Palmyra i New York en liten jordbrukslandsby. Da Erie-kanalen ble lagt gjennom området i 1822, ble landsbyen et gunstig handelssentrum. Dette gatekrysset kalles Four Corners og har en kirke på hvert hjørne: Metodistkirken, den presbyterianske kirken, den episkopale kirken og baptistkirken. Den presbyterianske kirken var den første som ble oppført, i 1832, ett år etter at familien Smith hadde flyttet til Ohio. De andre ble oppført rundt 1870.

(1) Et skogvokst område kjent som Den hellige lund, (2) stedet hvor det gjenreiste tømmerhuset først ble bygget av familien Smith, (3) huset som ble påbegynt av Alvin Smith, (4) oversiktsbilde over landsbyen Palmyra. Kirken kjøpte hele gården til familien Smith, inkludert Den hellige lund, i 1907.

Gud Faderen og hans Sønn Jesus Kristus viste seg for den unge profeten Joseph Smith

Gjengitt med tillatelse fra Kongressbiblioteket

Et typisk friluftsmøte ca. 1830-35, tegnet av A. Rider

Det gikk en stor religiøs vekkelse over det vestlige New York tidlig på 1800-tallet (se *Kirkens historie i tidenes fylde,* 2. utg. [2002], 30-32). Den unge Joseph Smith, som ikke var upåvirket av dette og var urolig for sin åndelige tilstand, ble forvirret av de motstridende læresetningene. Det var så mange kirker og motstridende sekter, de stred alle mot hverandre. Hvilken var den rette? Hvordan kunne man vite det med sikkerhet? Joseph fikk svar på disse spørsmålene våren 1820 da han ble besøkt av Gud Faderen og hans Sønn Jesus Kristus. (Se Joseph Smith – Historie 1:5-20.)

Den hellige lund i nærheten av Palmyra, New York

Da president Harold B. Lee besøkte det området vi kaller Den hellige lund 28. juli 1973, sa han: «Jeg vet at det var dette stedet Faderen og Sønnen kom til» (i Dell Van Orden, «Pres. Lee Visits Hill Cumorah», *Church News,* 4. aug. 1973, 3).

Flere detaljer fra Joseph Smiths beretning i 1832 om Det første syn

I løpet av sitt virke fortalte profeten Joseph Smith mange ganger om det han hadde opplevd i Det første syn. Han skrev ned beretningen i Joseph Smith – Historie i Den kostelige perle i 1838 (se Joseph Smith – Historie 1:2).

Malt av John Scott

«Da lyset hvilte på meg, så jeg to personer hvis glans og herlighet overgår enhver beskrivelse, stående over meg i luften» (Joseph Smith – Historie 1:17).

I en tidligere beretning ga han noen flere detaljer angående sin uvisshet om hvilken kirke som var den riktige, og om de vanskelige spørsmålene som til slutt ledet ham til å spørre Gud: «Omkring 12-årsalderen ble jeg alvorlig opptatt av den ytterst viktige tanken på min udødelige sjels tilstand. Det fikk meg til å granske Skriftene, for jeg trodde, som jeg hadde lært, at de inneholdt Guds ord. Slik gikk det til at jeg ved å studere dem, og ved at jeg personlig kjente folk i de forskjellige trossamfunnene, undret meg meget, for jeg oppdaget at de ikke æret sin tro med gudelig vandel og tale i samsvar med det jeg fant i den hellige bok. Det gjorde meg bedrøvet. Fra 12- til 15-årsalderen grublet jeg således over mange ting i mitt hjerte angående den situasjon verdens mennesker befant seg i, striden og splittelsene, ugudeligheten, vederstyggelighetene og det mørke som gjennomsyret menneskenes sinn. Mitt sinn ble svært engstelig, for jeg ble overbevist om mine synder, og ved å granske Skriftene fant jeg at menneskeheten ikke søkte Herren, men at de hadde vendt seg bort fra den sanne og levende tro. Og det fantes ikke noe trossamfunn eller noen kirke som bygget på Jesu Kristi evangelium slik det var nedtegnet i Det nye testamente. Og jeg følte sorg over mine egne synder og over verdens synder, for jeg lærte fra Skriftene at Gud var den samme i går, i dag og for evig, at han ikke gjorde forskjell på folk, for han var Gud. For jeg så opp på solen – jordens strålende lyskilde – og på månen, som rullet i sine majestetiske baner over himmelen, og også på stjernene som skinte fra sine baner, og jorden som jeg sto på og på dyrene på marken og fuglene under himmelen og fiskene i vannene, og også på mennesket som vandret på jordens overflate i styrke og prakt… Og når jeg overveiet disse ting, utbrøt mitt hjerte: "Vismannen hadde rett da han sa at det er en dåre som sier i sitt hjerte at det ikke er noen Gud." Mitt hjerte utbrøt: "Alle disse ting vitner om og viser en allmektig og allestedsnærværende makt, en som gir lover og forordninger og fastsetter alle tings grenser, som fyller evigheten, som var og er og vil være fra all evighet til evighet." Og da jeg overveiet alle disse ting og at han vil at mennesket skal tilbe ham i ånd og sannhet, da ropte jeg til Herren om barmhjertighet, for det fantes

ingen annen jeg kunne vende meg til for å få barmhjertighet. Og Herren hørte mitt rop i villmarken, og mens jeg befant meg i denne tilstand og påkalte Herren, i mitt [15.] år, kom en lysstøtte, klarere enn solen ved middagstid, ned fra himmelen og hvilte på meg, og jeg ble fylt av Guds ånd. Og Herren åpnet himlene for meg og jeg så Herren, og han talte til meg og sa: "Joseph, min sønn, dine synder er deg forlatt. Gå av sted, vandre i min lov og hold mine bud. Se, jeg er herlighetens Herre. Jeg ble korsfestet for verdens skyld for at alle de som tror på mitt navn, kan ha evig liv. Se, verden ligger nå i synd, og ingen gjør godt, nei, ikke en eneste. De har avveket fra evangeliet og holder ikke mine bud. De holder seg nær til meg med sine lepper, men deres hjerter er langt borte fra meg. Og min vrede er opptent mot jordens innbyggere for å hjemsøke dem ifølge deres ugudelighet og for å frembringe det som har vært omtalt ved profeters og apostlers munn. Se og gi akt, jeg kommer hastig, som det er skrevet om meg, i skyen, ikledd min Faders herlighet." Og min sjel var fylt av kjærlighet, og i mange dager kunne jeg frydes i stor glede, og Herren var med meg, men jeg kunne ikke finne noen som ville tro på det himmelske syn.» (Joseph Smith, «Kirtland Letter Book» [MS, LDS Historian's Library], 1829-1835, 1-6, sitert i Dean C. Jessee, «The Early Accounts of Joseph Smith's First Vision», *BYU Studies,* bind 9, nr. 3, våren 1969, 279-80. Original stavemåte, tegnsetting, store bokstaver og grammatikk er forandret i tilpasning til samtidens bruk.)

Foto: Don O. Thorpe

Landeveien til Cumorah

Joseph Smith ble forfulgt og latterliggjort for sitt vitnesbyrd om at Gud hadde talt til ham

Åpenbaring, som ikke hadde forekommet på så lenge, var igjen et faktum, men da Joseph Smith i oppriktighet hevdet å ha mottatt ny åpenbaring, vekket det umiddelbar og tilsynelatende allmenn vrede (se Joseph Smith – Historie 1:21-26). Lucy Mack Smith, profetens mor, skrev at fra tidspunktet for Det første syn våren 1820 «til 21. september 1823 fortsatte Joseph, som vanlig, å arbeide sammen med sin far, og ingenting av større betydning skjedde i dette tidsrommet – selv om han ble utsatt for all slags motstand og forfølgelse fra de forskjellige trossamfunnene» (*History of Joseph Smith by His Mother,* 101).

Joseph Smith var alltid ydmyk

Malt av Dale Kilbourn

«Jeg hadde sett et syn, det visste jeg, og jeg visste at Gud visste det, og jeg kunne ikke fornekte det, heller ikke våget jeg å gjøre det» (Joseph Smith – Historie 1:25).

Himlene var blitt åpnet og Joseph Smith hadde sett Faderen og Sønnen. Istedenfor å hevde at han var hellig og oppfordre folk til å se opp til ham, skrev han:

«Jeg fortsatte med mine vanlige gjøremål i livet … mens jeg hele tiden led under intens forfølgelse fra alle lag av folket, både religiøse og ikke-religiøse, fordi jeg fortsatte å hevde at jeg hadde sett et syn.

…Ettersom jeg var blitt forbudt å slutte meg til noen av datidens religiøse sekter, og ettersom jeg var ganske ung og ble forfulgt av dem som burde ha vært mine venner og ha behandlet meg vennlig, og om de mente jeg var blitt bedratt, burde ha anstrengt seg for å bringe meg tilbake på en riktig og kjærlig måte – ble jeg utsatt for alle slags fristelser, og ettersom jeg vanket sammen med alle slags mennesker, begikk jeg ofte mange tåpelige feil og avslørte ungdommens svakheter og menneskenaturens svake sider som det bedrøver meg å måtte si, ledet meg ut i atskillige fristelser som var til anstøt i Guds øyne. Ved å erkjenne dette, behøver ingen å anta at jeg gjorde meg skyldig i noen store eller ondsinnede synder. Anlegg for å begå slike synder fantes aldri i min natur. Men jeg gjorde meg skyldig i lettsindighet og var av og til i lystig lag osv., som ikke var forenlig med den karakter som burde prege en som var kalt av Gud slik jeg var blitt. Men dette vil ikke fortone seg så underlig for dem som husker min ungdomstid og er kjent med mitt naturlige, muntre sinnelag.» (Joseph Smith – Historie 1:27-28.)

Noen fiender av profeten Joseph Smith og Kirken har forsøkt å utlede av Josephs ærlige vurdering av seg selv at han ikke var verdig sitt kall. Han ga følgende respons på slik kritikk:

«I denne tiden begikk jeg, slik det er vanlig for de fleste, eller for all ungdom, mange feiltrinn og mye dårskap. Men fordi mine anklagere er så ivrige etter å beskylde meg for å ha gjort meg skyldig i store og skammelige krenkelser av offentlig fred og orden, benytter jeg denne anledningen til å si at selv om jeg, som ovenfor nevnt "slik det er vanlig for de fleste, eller for all ungdom, begikk mange feiltrinn og mye dårskap", har jeg ikke, og det kan heller ikke bevises som riktig at jeg har gjort meg skyldig i å begå urett eller skade noe menneske eller samfunn, og disse ufullkommenheter som jeg innrømmer og som jeg ofte har hatt anledning til å beklage, var lettsindighet og altfor ofte tåpelig tale.

…Jeg gir meg ikke ut for, og har aldri gitt meg ut for, å være noe annet enn et "følelsesmenneske" som har tilbøyelighet til – uten Frelserens medvirkende nåde – å avvike fra den fullkomne vei som alle mennesker er befalt å gå.» (*History of the Church,* 1:10.)

Mange engler besøkte Joseph Smith

I 1823 besøkte engelen Moroni Joseph Smith og begynte å undervise ham om gjenopprettelsen og den rolle han skulle ha i den (se Joseph Smith – Historie 1:29-50). Etter hvert som gjenopprettelsen utfoldet seg, ble Joseph Smith instruert av forskjellige engler og av menn fra oldtiden som hadde innehatt prestedømsnøkler. «Alle kunn[gjorde] sin evangelieutdeling, sine rettigheter, sine nøkler, sin verdighet, sitt velde og sin herlighet og sitt prestedømmes kraft» (L&p 128:21).

Malt av Tom Lovell

Det himmelske sendebud Moroni viste seg for den 17 år gamle Joseph Smith natten 21. september 1823.

Joseph fortalte sin far om Moronis besøk

Profetens Joseph Smiths mor, Lucy Mack Smith, skrev om hva som skjedde etter Moronis besøk:

«Neste dag holdt Joseph, hans far og hans bror Alvin på med innhøsting ute på åkeren. Med ett stoppet Joseph opp og så ut som han sto i dype tanker en stund. Alvin skyndte på ham og sa: "Joseph, du må fortsette å arbeide hvis vi skal få dette gjort." Joseph arbeidet flittig igjen, men stoppet på nytt på samme måte. Da faren så at Joseph var svært blek, ba han ham gå bort til huset og fortelle moren at han var syk. Han gikk et lite stykke til han kom til en grønn plett under et epletre. Der la han seg på maven, for han var så svak at han ikke orket å gå lenger.

Her lå han bare en kort stund før det samme sendebudet som han hadde sett kvelden før, kom til ham igjen og sa: "Hvorfor fortalte du ikke din far hva jeg hadde fortalt deg?" Joseph sa at han var redd hans far ikke ville tro ham. "Han vil tro hvert eneste ord du sier til ham," sa engelen.

Joseph lovet da å gjøre som engelen ba ham om, og reiste seg og gikk tilbake til åkeren hvor han hadde forlatt min mann og Alvin… Joseph fortalte alt som hadde skjedd mellom ham og engelen kvelden før. Etter å ha hørt denne beretningen påla faren ham å forholde seg strengt til de instruksjoner han hadde fått av det himmelske sendebudet.» (*History of Joseph Smith by His Mother,* 108-9, se også Joseph Smith – Historie 1:48-54.)

Han fikk en fars velsignelse

Malt av William Whitaker

Joseph Smith sr. støttet og oppmuntret sin sønn Joseph i å utføre alle de oppdrag de himmelske sendebud hadde gitt ham.

Joseph Smith sr. ga sin sønn uforbeholden støtte da Joseph fortalte ham om sine syner og om oppdrag han hadde mottatt fra himmelske sendebud. Noe av støtten Joseph fikk, kom som faderlige advarsler om at han måtte være svært forsiktig så han ikke sviktet sin viktige oppgave. Profetens far fikk vite ved åpenbaring at Joseph ville fortsette trofast og leve til han hadde oppfylt sin misjon. I sin velsignelse til Joseph på sitt dødsleie sa han: «"Joseph, min sønn, du er kalt til et høyt og hellig kall. Du er kalt til å utføre Herrens verk. Hold trofast ut og du vil bli velsignet, og din familie skal bli velsignet og dine barn etter deg. Du skal leve til du har utført din gjerning."

Ved dette utbrøt Joseph: "Å, far, skal jeg?"

"Ja," sa hans far, "det skal du. Du skal leve så du kan fremlegge hele planen for alt som Gud krever av din hånd. Vær trofast til enden. Dette er min velsignelse på ditt hode på mitt dødsleie, i Jesu navn. Jeg bekrefter også på deg din tidligere velsignelse, for den skal også bli oppfylt.

Himmelske læremestere ble sendt til Joseph

President Joseph F. Smith skrev: «Joseph Smith var en ulærd ung mann hva denne verdens lærdom angår. Han ble undervist av engelen Moroni. Sin utdannelse og lærdom hadde han fått fra oven, fra Gud Den allmektige, ikke fra institusjoner etablert av mennesker. Men det ville være både uriktig og urettferdig å si at han var uvitende. Intet menneske og ingen menneskegruppe hadde større intelligens enn han, ei heller kunne all den tids visdom og kløkt tilsammen ha frembragt noe slikt som han gjorde. Uvitende var han ikke, for han mottok lærdom av ham fra hvem all forstand utgår. Han hadde kunnskap om Gud og hans lover, og om evigheten.» (*Læresetninger i evangeliet* [1978], 404.)

Malt av Joseph Brickey

Mange himmelske sendebud ble sendt for å undervise Joseph Smith.

Han giftet seg med Emma Hale

Malt av Lee Richards

Emma Hale ble født 10. juli 1804 og var datter av Isaac og Elizabeth Hale. Hun var 22 år da hun giftet seg med Joseph Smith. Hun hadde god utdannelse og var en fremragende syerske og sanger.

Mens Joseph Smith ventet på det fastsatte tidspunktet for å hente platene og begynne å oversette Mormons bok, arbeidet han for en mann ved navn Josiah Stowell. Mens han arbeidet der, bodde Joseph hjemme hos Isaac Hale i Harmony, Pennsylvania. «Isaac Hale hadde en datter, Emma, en god pike, edel og gudfryktig. Denne verdige unge kvinnen og Joseph følte seg tiltrukket av hverandre, og hennes far ble spurt om han ville gi sin tillatelse til ekteskap. Herr Hale motsatte seg deres ønske en tid, for han var velstående mens Josephs familie hadde mistet sin eiendom. Og det ble 18. januar 1827, det siste året av ventetiden før Joseph kunne motta platene, før Joseph og Emma kunne gjennomføre sin ønskede forening. Denne dagen ble de viet av en fredsdommer [Tarbell] i hans hjem i South Bainbridge i Chenango county, New York. Straks etter at de hadde giftet seg, avsluttet Joseph arbeidet hos herr [Stowell] og reiste med sin hustru til sine foreldres hjem i Manchester, der han påfølgende sommer arbeidet for å skaffe midler til sin familie og sin misjon. Tiden nærmet seg da det store løftet skulle oppfylles og hans tålmodighet og trofasthet belønnes.» (George Q. Cannon, *Life of Joseph Smith the Prophet,* Classics in Mormon Literature series [1986], 43.)

Foto: George E. Anderson

Tidlig fotografi av høyden Cumorah, 1906

Foto: Don O. Thorpe

Et nyere bilde av høyden Cumorah, skogkledd, noe den opprinnelig ikke var

Platene ble oversatt

Den 22. september 1827 mottok profeten Joseph Smith platene som Mormons bok var skrevet på. Under uopphørlig motstand hadde han disse hellige platene i sin varetekt i omkring 18 måneder. Under oversettelsen av Mormons bok hadde han hjelp av flere skrivere – Martin Harris, Emma, hennes bror Jessee Hale og Oliver Cowdery.

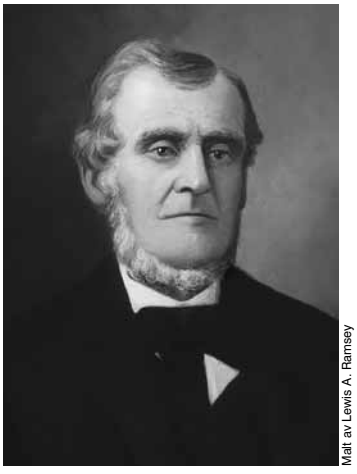

Malt av Lewis A. Ramsey

Martin Harris

De første 116 sidene gikk tapt

Oversettingen av platene ga Joseph Smith mye lærdom og mange utfordringer. Tidlig i oversettingsarbeidet

tillot Joseph sin skriver, Martin Harris, å ta med seg de 116 manuskriptsidene som inneholdt oversettelsen av platene frem til da. Profeten skrev følgende om det som skjedde: «En tid etter at Martin Harris hadde begynt å skrive for meg, begynte han å mase på meg om å få lov til å ta med seg det han hadde skrevet, hjem og vise det frem, og han ønsket at jeg skulle spørre Herren gjennom urim og tummim om han kunne gjøre det. Jeg spurte, og svaret var at det kunne han ikke. Men han slo seg ikke til ro med svaret og ønsket at jeg skulle spørre på nytt. Jeg gjorde det, og svaret var det samme som sist. Likevel var han ikke tilfreds, men insisterte på at jeg skulle spørre enda en gang. Etter mange anmodninger spurte jeg igjen Herren, og tillatelse ble gitt til å la ham få det som var skrevet, på visse betingelser, som var at han bare skulle vise dem til sin bror, Preserved Harris, sin egen hustru, sin far og sin mor, og en fru Cobb, som var søster av hans hustru. I overensstemmelse med dette siste svaret forlangte jeg at han avla et høytidelig løfte til meg om at han ikke skulle gjøre noe annet enn det han var blitt fortalt. Han gjorde det. Han avla løftet som jeg avkrevde ham, tok de skrevne sidene og gikk. Men til tross for de store restriksjonene han var pålagt og det høytidelige løftet han [Martin Harris] hadde avlagt, viste han dem til andre, og ved list tok de dem fra ham, og de har aldri til denne dag blitt funnet.» (*History of the Church,* 1:21.)

Foto: Don O. Thorpe

I 1822 begynte Alvin, Josephs eldre bror, å bygge et reisverkshus med ni rom for at hans foreldre skulle få bo mer komfortabelt. Han ble syk og døde i november 1823. Huset ble omsider fullført høsten 1825, og familien Smith bodde der til april 1829. Det var dit Joseph bragte metallplatene og gjemte dem under bunnstenen i peisen.

Lucy Mack Smith skrev følgende om hva som skjedde etter at Martin Harris tok med seg de 116 oversatte sidene av Mormons bok:

«Like etter at Martin Harris hadde reist, ble Emma mor til en sønn, men hun fikk lite trøst i den lille, for han ble snart snappet ut av armene hennes og sendt til åndeverdenen før han hadde rukket å forstå forskjellen mellom riktig og galt. En tid syntes moren å vakle på terskelen til sin nyfødtes tause hjem. Så uviss var hennes skjebne en tid at i et tidsrom av to uker sov ikke Joseph en time uforstyrret. Etter dette begynte hun å komme seg, men da Josephs engstelse for henne begynte å avta, var det noe annet som tvang seg frem i hans sinn. Martin Harris hadde ikke vist seg på nesten tre uker, og Joseph hadde ikke hørt noe fra ham, noe som var helt utenfor avtalen da de skiltes. Han bestemte seg for at så snart hans hustru ble litt sterkere, ville han ta en tur til New York og se etter manuskriptet. Han nevnte ikke dette for Emma av frykt for at hun skulle bli oppskaket i sin svake tilstand.

Men etter noen dager tilkjennega hun at hun hadde tenkt på dette.

Etter mye overtalelse bestemte han seg for å overlate sin hustru i hennes mors varetekt noen dager, og la ut på den før nevnte reisen.» (*History of Joseph Smith by His Mother,* 161-62.)

Martin Harris hadde mistet de 116 manuskriptsidene som inneholdt oversettelsen av Lehis bok. Profeten ble svært ute av seg. I løpet av kort tid hadde han mistet sin nyfødte sønn, nesten mistet sin hustru og nå de 116 sidene. Hans mor beskrev hans reaksjon da Martin Harris fortalte ham om tapet:

«"Å, min Gud, min Gud!" sa profeten og vred hendene. "Alt er tapt, tapt! Hva skal jeg gjøre? Jeg har syndet. Det var jeg som vekket Guds vrede ved å be om noe jeg ikke hadde rett til å be om, for jeg var blitt frarådet det av engelen." Og han gråt og stønnet mens han hele tiden vandret frem og tilbake på gulvet.

Til slutt ba han Martin Harris om å gå hjem og lete på nytt. "Nei," sa Martin Harris, "det er nytteløst, for jeg har lett overalt i huset. Jeg har til og med sprettet opp senger og puter, og jeg vet at de ikke er der."

"Da må jeg altså reise tilbake til min hustru med en slik beskjed?" sa Joseph. "Jeg våger ikke å gjøre det, for da ville jeg drepe henne med det samme. Og hvordan skal jeg kunne stå frem for Herren? Hvilken irettesettelse fortjener jeg ikke fra Den høyestes engel?"…

Jeg minnes godt denne dagen med mørke både innvendig og utenfor. I det minste for oss syntes himlene å være dekket av mørke og jorden svøpt i tungsinn. Jeg har ofte sagt til meg selv at om en uavbrutt straff, like alvorlig som den vi opplevde ved den anledningen, skulle bli tildelt de mest ugudelige som sto for Den allmektiges fotskammel – selv om deres straff ikke var større enn det, ville jeg føle medlidenhet med dem i deres tilstand."» (Smith, *History of Joseph Smith by His Mother,* 165-66, 171.)

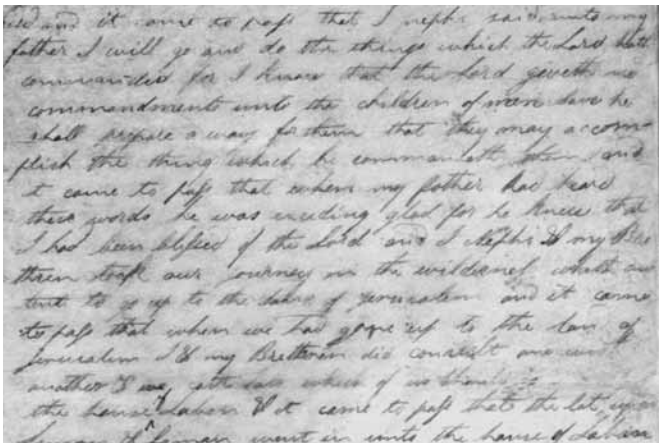

Mormons bok-manuskriptet til 1. Nephi 2:23-3:18. Første del av siden ble skrevet av Oliver Cowdery og resten trolig av John Whitmer. Dette var en del av de små platene, som ble oversatt for å erstatte de tapte 116 manuskriptsidene.

Tapet ble en lærepenge

Profeten Joseph Smith ble boende hos sine foreldre «en kort tid» etter at han hadde fått vite at de 116 sidene var gått tapt. Han skrev: «[Jeg] vendte så tilbake til mitt hjemsted i Pennsylvania. Straks etter at jeg var kommet hjem, gikk jeg en liten tur. Se, da viste det samme himmelske sendebudet seg og ga meg urim og tummim tilbake – for disse var fratatt meg som følge av at jeg hadde trettet Herren og mast om det privilegium å la Martin Harris ta med seg det som var skrevet, og som han hadde mistet på grunn av overtredelse – og jeg spurte Herren gjennom dem.» (*History of the Church,* 1:21-22.)

Profeten mottok åpenbaringen som står i Lære og pakter 3, som inneholder følgende refselse fra Herren: «For selv om et menneske kan ha mange åpenbaringer og ha kraft til å gjøre mange mektige gjerninger, må han likevel – hvis han roser seg av sin egen styrke og holder Guds råd for intet og følger sin egen viljes tilskyndelser og sine kjødelige lyster – falle, og nedkalle en rettferdig Guds hevn over seg» (L&p 3:4). Men selv i irettesettelsen var det håp. Herren fortalte Joseph at han ville bli fratatt sine rettigheter kun «for en tid» (v. 14).

Joseph Smiths omvendelse var dyp og oppriktig, og hans rettigheter ble snart gjengitt. Han skrev at etter at han hadde mottatt den før nevnte åpenbaringen, «ble både platene og urim og tummim fratatt meg igjen, men jeg fikk dem tilbake noen dager senere, da jeg spurte Herren og Herren sa dette til meg.» (*History of the Church,* 1:23.) Deretter mottok han åpenbaringen som står i Lære og pakter 10. Her gjorde Herren det klart at Satan hadde påvirket tapet av manuskriptet, men at Guds «visdom er større enn djevelens list» (L&p 10:43).

En ny skriver ble skaffet til veie

I løpet av vinteren 1828-29 arbeidet profeten Joseph Smith periodevis med oversetting av Mormons bok ved hjelp av Emma og hennes bror, men fordi han måtte arbeide for å forsørge familien, ble det liten tid til å oversette. I mars 1829 ba profeten inderlig om hjelp til å fullføre oversettelsesarbeidet. Herren ba Joseph om ikke å oversette mer før Han tilveiebragte midler (se L&p 5:30, 34).

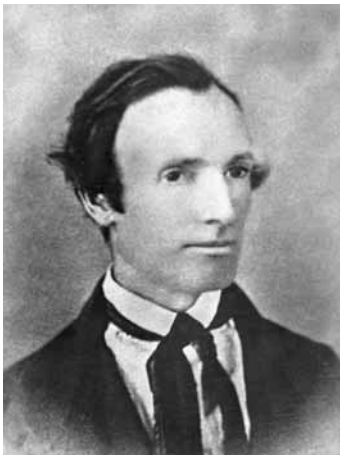

Malt av Lewis A. Ramsey

Oliver Cowdery

Oliver Cowdery var lærer ved landsbyskolen i Manchester og bodde hjemme hos Joseph Smith sr. Mens han var i Manchester, hørte han mye om Joseph Smith jr. og gullplatene. Etter å ha vunnet tillit hos familien Smith snakket Oliver med Joseph Smith sr., som fortalte ham om platene. Oliver ba selv og mediterte over dette. Han fortalte Joseph Smith sr. at «han hadde følt i sitt hjerte at han ville få det privilegium å skrive for Joseph», som han ennå ikke hadde møtt. Han fortalte familien Smith at han ville bli med Samuel for å besøke Joseph til våren, etter at skolen var slutt. Han sa: «Jeg tror bestemt at hvis det er Herrens vilje at jeg skal reise, og at det er et arbeid jeg kan utføre i forbindelse med dette, vil jeg reise og gjøre det.» (Smith, *History of Joseph Smith by His Mother,* 181-82.)

Døperen Johannes gjenga Det aronske prestedømme ved Susquehanna-elven.

Samuel Smith og Oliver Cowdery kom til Harmony, Pennsylvania, 5. april 1829, og profeten Joseph Smith gjenkjente Oliver som den hjelperen Herren hadde lovet ham. Tirsdag 7. april begynte de oversettingen og arbeidet med dette hele april måned. Med Olivers hjelp arbeidet Joseph raskere enn noen gang før. De neste tre månedene oversatte de rundt fem hundre trykte sider av Mormons bok.

Dat aronske og Det melkisedekske prestedømme ble gjengitt

Malt av Ken Riley

Peter, Jakob og Johannes gjenga Det melkisedekske prestedømme.

Den 15. mai 1829 gikk profeten Joseph Smith og Oliver Cowdery ut i skogen for å be for å få en forståelse av dåpen, et emne som de fant omtalt under oversettingen av Mormons bok. Mens de ba, kom døperen Johannes «ned i en sky av lys» (Joseph Smith – Historie 1:68, se v. 66–75). Han overdro Det aronske prestedømme til Joseph og Oliver. Senere overdro Peter, Jakob og Johannes Det melkisedekske prestedømme til Joseph og Oliver og gjenga derved makt til på ny å opprette Guds rike på jorden (se L&p 128:20). «Angivelse av dag, måned og år som så presist viser gjengivelsen av Det aronske prestedømme (15. mai 1829) mangler for Det melkisedekske prestedømme. Likeledes vet vi lite om omstendighetene knyttet til denne gjengivelsen. Men vi har tilstrekkelige fakta knyttet til den historiske begivenheten til å gi oss en nokså tilnærmet tidsperiode. Mye tyder på at det skjedde innenfor et tidsrom av 13 dager fra 16. mai til 28. mai 1829.» (Larry C. Porter, «The Restoration of the Aaronic and Melchizedek Priesthoods», *Ensign,* des. 1996, 33.)

Rikets nøkler skjenket

Eldste Bruce R. McConkie, daværende medlem av De syttis første råd, sa: «Peter, Jakob og Johannes kom til Joseph Smith og Oliver Cowdery. Da de kom, gjorde de tre ting. De overdro Det melkisedekske prestedømme til Joseph og Oliver. Det vil si makt og myndighet. De ga dem nøklene til Guds rike. De ga dem med andre ord retten til å presidere i Det melkisedekske prestedømme og over Guds rike på jorden, som er Jesu Kristi kirke. Nå eksisterte ikke den ennå, men de innehadde retten til å presidere over den. Deretter ga Peter, Jakob og Johannes Joseph Smith og Oliver Cowdery det som kalles nøklene til evangelieutdelingen i tidenes fylde. Det vil si retten til å presidere over evangelieutdelingen og lede alt arbeid som gjelder åndelige ting knyttet til alle mennesker som lever i denne evangelieutdelingen i jordens historie.» («The Keys of the Kingdom» [tale på prestedømsmøtet i Wilford stav 21. februar 1955], 3.)

KOPIERING IKKE TILLATT

Rekonstruksjonen av Peter Whitmers hus i Fayette, New York. Oversettelsen av Mormons bok ble fullført her, De tre vitners vitnesbyrd ble undertegnet her, Kirken ble organisert her, og tyve av åpenbaringene som er med i Lære og pakter, ble mottatt her.

Kirken ble organisert

Den 6. april 1830, etter gjengivelsen av Det aronske og Det melkisedekske prestedømme, ble Guds rike på ny opprettet på jorden da Kirken lovformelig ble organisert i Peter Whitmers hjem i Fayette, New York. Kirkens arbeid ble innledet under ledelse av en profet med myndighet til å lede Guds rike i etableringsårene. I årene som fulgte, mottok profeten Joseph Smith flere åpenbaringer, kalte flere misjonærer og fikk konvertitter samlet. Det ble utgitt aviser, eiendommer ble kjøpt, det ble plantet og sådd, det ble opprettet forretningsvirksomhet og industri ble igangsatt.

De hellige ble befalt å bygge et tempel

Foto: Don O. Thorpe

Kirtland tempel er 24 meter langt, 18 meter bredt og 15 meter høyt. Spiret rager 33,5 meter over bakkenivå.

Kirkens medlemmer skaffet konvertitter ved å dele evangeliets budskap med slekt og venner. Mange hadde slått seg ned i Fayette, Palmyra, Colesville og andre

bosetninger i det vestlige New York. Senere ble de hellige befalt å forflytte seg vestover til Kirtland, Ohio. Alt medlemmene eide gikk med til å hjelpe den stadig større medlemsmassen i Kirtland og de omkringliggende steder. De var stort sett pengelense og lutfattige. Under disse vanskelige forholdene kom Herrens befaling om å bygge et tempel: «Organiser dere, forbered alt som er nødvendig, og bygg et hus, ja, et bønnens hus, et fastens hus, et troens hus, et lærdommens hus, et herlighetens hus, et ordens hus, et Guds hus» (L&p 88:119).

Et tidlig fotografi av Kirtland tempel

Det ble nedsatt en komité til å samle inn midler til å bygge templet for. Profeten Joseph Smith visste at denne siste evangelieutdelings åndelige overlevelse avhang av den åndelige begavelse som Gud hadde lovet å utøse over de hellige når templet var fullført. President Brigham Young sa senere følgende om Josephs trofasthet:

«Kirken ble, gjennom vår kjære profet Joseph, befalt å bygge et tempel til Den aller høyeste, i Kirtland, Ohio. Joseph mottok ikke bare åpenbaring og befaling om å bygge et tempel, han mottok også en plantegning...

Uten åpenbaring kunne ikke Joseph, mer enn noen annen mann, vite hva som var forventet, og uten guddommelig befaling var Kirken for få i antall, for svake i sin tro og for fattige på midler til å begi seg inn på et så stort foretagende. Men ansporet av alt dette, med bare en håndfull menn som levde på luft og litt «hominy» (maiskorn, lutet og skylt for å fjerne skallet, og deretter kokt) og melk, ofte med eller uten salt hvis det ikke fantes melk, med den store profeten Joseph som arbeidet i steinbruddet og bar stein med sine egne hender, og de få som da tilhørte Kirken som fulgte hans eksempel på lydighet og flid der det trengtes mest; med arbeidsfolk som murte veggene og holdt sverdet i den ene hånden for å verge seg mot mobben og la stein og svingte murskjeen med den andre, ble Kirtland tempel – det andre av Herrens hus på jorden som vi har offentlige opptegnelser om – så ferdig at det kunne innvies. Og disse første eldstene som hjalp til med å bygge det, mottok en del av sin første begavelse, eller vi kan si det mer konkret, noen av de første, eller forberedende, ordinanser som går forut for en begavelse.» (*Discourses of Brigham Young,* red. John A. Widtsoe [1954], 415.)

Mirakuløse tilkjennegivelser fulgte oppføringen og innvielsen av Kirtland tempel

Åndelige velsignelser ble utøst over de hellige mens Kirtland tempel ble oppført. Profeten Joseph Smith skrev om en åndelig tilkjennegivelse som skjedde 21. januar 1836:

Malt av Robert A. Barrett

Mange åndelige opplevelser, åpenbaringer og himmelske tilkjennegivelser ble mottatt i Kirtland tempel.

«Ved skumringstid var jeg sammen med presidentskapet i det vestre skoleværelset i templet for å utføre salvingsordinansen ved å salve våre hoder med innviet olje. Kirtlands råd og Sions råd var også tilstede i de to tilstøtende værelsene og henga seg til bønn mens vi utførte ordinansen…

Mange av brødrene som mottok ordinansen sammen med meg, så strålende syn også. Engler betjente dem og meg, og Den høyestes kraft hvilte på oss, huset var fylt av Guds herlighet, og vi ropte hosianna til Gud og Lammet. Min skriver mottok også salvingen sammen med oss, og så i et syn himmelens hærer som beskyttet de hellige under deres tilbakekomst til Sion, og mange ting som jeg så…

Synene om himmelen ble også åpnet for [Kirtlands og Sions høyrådsmedlemmer, som ble bedt om å komme inn i værelset]. Noen av dem så Frelserens ansikt, og andre ble betjent av hellige engler, og profetiens og åpenbaringens ånd ble utøst med stor kraft, og høye hosianna-rop og lovprisning til Gud i det høyeste lød mot himlene, for vi kommuniserte alle med himmelens hærskarer. Og jeg så i mitt syn hele presidentskapet i Guds celestiale rike og mange andre som var tilstede.» (*History of the Church,* 2:379, 381-82.)

Kirtland tempel ble innviet 27. mars 1836. I sine sluttbemerkninger om de store begivenheter som hadde

funnet sted den dagen, skrev profeten om et kveldsmøte som ble holdt i det nylig innviede templet: «Bror George A. Smith reiste seg og begynte å profetere da en lyd hørtes som lyden av brusende, mektige vinder som fylte templet, og hele forsamlingen reiste seg samtidig, påvirket av en usynlig makt. Mange begynte å tale i tunger og profetere. Andre så herlige syner, og jeg så at templet var fylt av engler, og jeg erklærte denne kjensgjerning for forsamlingen. Folk fra nabolaget kom løpende til (de hørte den usedvanlige lyden inne i huset og så et klart lys som en ildsøyle hvile på templet), og var forbauset over det som fant sted. Dette fortsatte inntil møtet var slutt klokken elleve om kvelden.» (*History of the Church,* 2:428.)

Den 3. april 1836 viste Frelseren seg for Joseph Smith og Oliver Cowdery i Kirtland tempel og aksepterte det som sitt hus. Moses, Elias og Elijah viste seg også og gjenga prestedømsnøkler (se L&p 110).

Håndtering av fattigdom og frafall i Kirtland

Kirkens medlemmer opplevde en stor åndelig tilkjennegivelse ved innvielsen av Kirtland tempel. Likevel ble de, før det var gått to år, tvunget til å forlate sitt tempel og det vakre samfunnet de hadde bygget opp. Årsaken hadde utspring i de utfordringer de fikk etter hvert som nye medlemmer bosatte seg i Kirtland, Ohio. Mange konvertitter var ivrige etter å begynne et nytt liv i Kirtland og hadde lite midler etter å ha brukt alt de eide på å flytte til området. Uaktet disse problemene hersket det optimisme i Kirtland etter tempelinnvielsen, og ærgjerrige medlemmer av Kirken forsøkte å få rettet opp de fattigslige forholdene.

I denne perioden, fra 1836 til 1838, ble det opprettet en rekke banker i De forente stater. Kirkens ledere søkte delstaten Ohio om tillatelse til å opprette en bank, men dette ble avslått. Det var enighet om at det ville være fordelaktig å opprette en bankforening som skulle bistå fellesskapet i økonomiske saker. De kalte den Kirtland Safety Society Anti-Banking Company. Profeten Joseph Smith var foreningens kasserer.

Banken trykte sine egne pengesedler og åpnet sin virksomhet i januar 1837. Det oppsto raskt vanskeligheter da andre banker nektet å godta pengesedlene. Dette, i tillegg til den økonomiske situasjonen i Kirtland, ukloke spekulanter, De forente staters egne bankproblemer (kjent som Panikk-året 1837) og kreditorer som ikke investerte i foreningen som lovet, forårsaket dens konkurs.

Mange anklaget Joseph Smith, og en rekke medlemmer falt fra fordi de anså ham for å være en fallen profet. Senere ble profetens liv truet, og han og andre av Kirkens ledere ble tvunget til å flykte til Missouri. Profeten forlot Kirtland i januar 1838 og dro til Far West, Missouri. De fleste av Kirkens medlemmer forlot sine hjem i Kirtland for å følge profeten. Kirkens hovedsete ble da flyttet fra Kirtland, Ohio, til Missouri, dit mange medlemmer hadde begynt å flytte så tidlig som i 1831.

Foto: Don O. Thorpe

John Johnsons våningshus. I september 1831 tok Joseph og Emma imot en invitasjon fra John og Mary Johnson til å bo hos dem på den 400 mål store gården deres i Hyrum, Ohio. Gården lå i underkant av fem norske mil fra Kirtland. Mens de bodde hos familien Johnson, skrev profeten ned femten åpenbaringer, inkludert de syner som nå er gjengitt i Lære og pakter 76. Det var her Joseph og Sidney Rigdon utførte mye av arbeidet i forbindelse med den inspirerte utgave av Bibelen.

Han ble stilt for retten i Richmond og ført til Liberty fengsel

I november 1838 ble profeten Joseph Smith og andre av Kirkens ledere arrestert på falskt grunnlag og stilt for retten i Richmond, Missouri. En rekke bitre vitner avsa vitneprov mot dem, og da forsvarets vitner ble kjent, ble de fengslet eller drevet ut av området så de ikke kunne vitne. Fangene ble sterkt mishandlet i to uker. Eldste Parley P. Pratt, som var medlem av De tolv apostlers quorum, fortalte at de en kveld i timevis hadde lyttet til hvilke ubeskrivelige forfølgelser som vaktene hevdet de hadde utsatt de hellige for:

«Jeg hadde lyttet til dette inntil jeg følte slik vemmelse, sjokk og forferdelse og var så fylt av rettferdig harme at det var så vidt jeg ikke reiste meg og irettesatte vaktene, men jeg hadde ikke sagt noe til Joseph, eller noen annen, til tross for at jeg lå ved siden av ham og visste han var våken. Plutselig reiste han seg opp og med tordenrøst, eller som en brølende løve, sa han så vidt jeg kan huske:

"STILLE, dere djevler fra helvetes avgrunn. I Jesu Kristi navn irettesetter jeg dere og befaler dere å tie. Jeg vil ikke leve et minutt lenger og måtte tåle slikt språk. Slutt å snakke slik, ellers dør dere eller jeg I DETTE ØYEBLIKK!"

Malt av Danquart Anthon Weggeland

Joseph Smith irettesetter vaktene i Richmond fengsel.

Han tidde. Han sto oppreist i fryktinngytende majestet. Lenket og uten våpen, rolig, fattet og verdig som en engel så han på de engstelige vaktene, hvis våpen var senket eller sluppet ned på bakken, hvis knær ga etter og som krøp sammen i et hjørne eller ved hans føtter og bønnfalt om tilgivelse og forholdt seg rolig til vaktavløsningen.» (*Autobiography of Parley P. Pratt,* red. Parley P. Pratt, Classics in Mormon Literature series [1985], 179-89, sitert i *Kirkens historie i tidenes fylde,* s. 208.)

Etter rettssaken i Richmond ble Joseph Smith og andre av Kirkens ledere sendt til Liberty fengsel i Clay county, Missouri. De tilbragte vinteren innesperret i Liberty fengsel fra desember 1838 til april 1839. Den 16. april 1839 ble de tillatt å flykte, og de sluttet seg til de hellige som var blitt fordrevet fra Missouri til Quincy, Illinois.

Foto: J.T. Hicks. KOPIERING IKKE TILLATT

Liberty fengsel. Profeten Joseph og flere andre av Kirkens ledere satt innesperret i en kald, mørk og skitten 16 m² stor fengselscelle kalt «fangehullet». Fengslets yttervegger var av grå kleberstein, 60 cm tykke, med solide innervegger av eiketømmer. Fengslet ble oppført i 1833 og ble brukt i 23 år.

Mens profeten Joseph Smith satt i fengsel, fikk han rapporter om forfølgelser av de hellige og om deres lidelser. Dette uroet ham dypt. Han ba inderlig og ofte for dem. I mars 1839 bønnfalt han Herren i dyp bekymring:

«O Gud, hvor er du? Og hvor er den tronhimmel som dekker ditt skjulested?

Hvor lenge skal din hånd holdes tilbake og ditt øye, ja, ditt rene øye, skue fra de evige himler ned på ditt folks og dine tjeneres urett og ditt øre gjennomtrenges av deres rop?» (L&p 121:1-2).

Herrens svar kom og begynte med Lære og pakter 121:7 (se også L&p 122).

© 1975 Gary E. Smith. KOPIERING IKKE TILLATT

I februar 1841 begynte arbeidsfolk å oppføre templet i Nauvoo. Det ble bygget nesten utelukkende ved donert arbeidskraft – frivillige som ga en arbeidsdag av ti som tiende. Da Joseph Smith led martyrdøden, var templet ennå ikke ferdig. Det ble innviet i lukkede og åpne seremonier våren 1846. Før de dro vestover, hadde 5 629 av Kirkens medlemmer mottatt sin begavelse i templet.

De hellige søker tilflukt i Nauvoo

Kirtland, Ohio, var Kirkens hovedkvarter fra februar 1831 til januar 1838, da profeten Joseph Smith flyttet til Far West, Missouri. I 1838-39 ble de hellige tvunget til å forlate Missouri og søkte tilflukt i Illinois. Der kjøpte de jordeiendommer og grunnla byen Nauvoo. Tusener samlet seg der, og Nauvoo ble en av de raskest voksende byer i Illinois på den tiden. I 1844 kunngjorde Joseph Smith sitt kandidatur til presidentembedet i De forente stater, fordi ingen andre kandidater i tilstrekkelig grad ville støtte de siste-dagers-helliges sak når de søkte erstatning for sine tap under forfølgelsene i Missouri.

Profeten visste mer enn han var tillatt å forkynne

Malt av Dale Kilbourn

Profeten Joseph Smith

Profeten Joseph Smith ble ikke tillatt å forkynne alt Herren åpenbarte for ham. Han forklarte at vi mottar kunnskap når vi er rede til å motta den:

«[Apostelen] Paulus ble rykket inn i den tredje himmel, og han kunne forstå de tre viktigste trinn på Jakobs stige – de telestiale, terrestriale og celestiale herligheter eller riker, hvor Paulus så og hørte ting han ikke hadde lov til å snakke om. Jeg kunne ha forklart hundre ganger mer enn jeg hittil har gjort, om rikenes herligheter som ble åpenbart for meg i synet, hvis jeg hadde tillatelse til å gjøre det, og hvis folk hadde vært beredt til å motta det.

Herren behandler dette folk som en kjærlig far behandler et barn, og formidler lys, intelligens og kunnskap om sine veier etter hvert som de kan tåle det. Jordens innbyggere sover og kjenner ikke sin besøkelsestid.» (*Profeten Joseph Smiths læresetninger,* red. Joseph Fielding Smith, 230.)

«Det har bydd på store vanskeligheter å banke noe inn i hodene på denne generasjon… Selv de hellige er sene til å forstå.

I en årrekke har jeg forsøkt å forberede de helliges sinn til å motta de ting som er av Gud, men ofte ser vi at enkelte av dem, etter å ha lidd alt det de har gjort for Guds verk, knuses som glass så snart det skjer noe som er i strid med deres tradisjoner, og de tåler ikke ilden i det hele tatt. Hvor mange som vil greie å utholde en celestial lov og fortsette videre og motta sin opphøyelse, kan jeg ikke si, da mange er kalt, men få er utvalgt.» (*Profeten Joseph Smiths læresetninger,* 251.)

Profeten forklarte også at «Gud har ikke åpenbart noe til Joseph som han ikke vil gjøre kjent for De tolv, og endog den minste siste-dagers-hellige kan vite alle ting like raskt som han er i stand til å motta det» (*Profeten Joseph Smiths læresetninger,* 109).

Mange av de hellige forsto ikke hvor stort Joseph Smiths kall var

Gjennom profeten Joseph Smith gjenga Herren sannheter som var gått tapt. Men, som Joseph Smith forklarte, vil ikke alle forstå og akseptere disse sannheter:

Malt av John Falter

Brigham Young sa: «Hvilken fryd det var å høre bror Joseph tale om evighetens store prinsipper» (i *Journal of Discourses,* 4:54).

«Mange mennesker vil si: "Jeg vil aldri svikte deg, men vil alltid stå ved din side." Men i det samme øyeblikk som du underviser dem om noen av Guds rikes mysterier som er holdt tilbake i himlene for å bli åpenbart for menneskenes barn når de er beredt for dem, da er de de første til å stene deg og slå deg i hjel. Det var dette samme prinsipp som korsfestet den Herre Jesus Kristus, og som vil få menneskene til å drepe profetene i denne generasjon…

Det finnes en hel del kloke menn og kvinner også i vår midte som er altfor kloke til å bli undervist. Derfor må de dø i sin uvitenhet, og i oppstandelsen vil de oppdage at de har tatt feil. Mange forsegler himmelens dør ved å si: Så langt kan Gud åpenbare, og jeg skal tro på det.» (*Profeten Joseph Smiths læresetninger,* 233.)

Profeten Joseph Smith prøvde flittig å undervise i gjenopprettelsens sannheter og få Guds rike fast etablert over hele jorden. Mens han satt i Liberty fengsel, fortalte Herren ham:

«Jordens ender skal spørre etter ditt navn, og dårer skal spotte deg, og helvete skal rase mot deg,

mens de rene av hjertet og de vise og de edle og de dydige stadig skal søke råd og myndighet og velsignelser fra din hånd» (L&p 122:1-2).

I en tale til en forsamling på flere tusen erklærte Joseph Smith noen måneder før sin død:

«Dere kjenner meg ikke og vet ikke hva som bor i mitt hjerte. Intet menneske kjenner min historie. Og jeg kan ikke fortelle den – det vil jeg aldri innlate meg på. Jeg klandrer ingen av dere for at dere ikke tror min historie. Hvis jeg ikke hadde opplevd det jeg har opplevd, hadde jeg kanskje ikke trodd den selv. Jeg har aldri gjort noe menneske fortred siden jeg ble født inn i denne verden. Min røst har alltid forkynt fred.

Jeg kan ikke legge meg ned før hele min gjerning er fullført. Jeg tenker aldri dårlige tanker, og jeg gjør heller aldri noe for å skade mine medmennesker. Når jeg blir kalt av erkeengelens basun og veiet i vektskålen, da vil dere kjenne meg. Jeg sier ikke mer.» (*Profeten Joseph Smiths læresetninger,* 272.)

Joseph Smith likte fysisk kappestrid

«Det var få mannlige idrettsutøvelser [profeten Joseph Smith] ikke prøvde seg på, og mange han var dyktig i. Han drev for eksempel bryting og var god til det. Han drev lengdehopp. Der setter man ganske enkelt en strek på bakken, stiller seg der og hopper frem så langt man kan. Så merkes det av der man lander, og nestemann får utfordringen å hoppe like langt eller lenger. Han trakk stokk: Her satt to menn vendt mot hverandre, føtter mot føtter, og trakk. Den sterkeste ble sittende på bakken, den svakeste ble trukket opp. Det fins også en annen versjon av dette, der man ansikt til ansikt holder i en stokk, for eksempel et kosteskaft, og trekker nedover. Den sterkeste av de to holder fast, og hendene hans glipper ikke. Den svakestes hender slipper.

Malt av Del Parson

Trekker stokk

Sammen med guttene spilte Joseph ofte baseball og forskjellige varianter av ringspill [noe i likhet med å kaste hestesko, og hvor de brukte en flat sten å kaste med]. Han var kjent for å finne på leker med premier, også for den som kom på sisteplass. Av og til når han hadde slått en utfordrer, kunne han for eksempel si: "Du må ikke bry deg om dette. Når jeg er sammen med guttene, lager jeg den moroa jeg kan for dem" [se Calvin W. Moores erindringer i *The Juvenile Instructor],* 15. april 1892, 255).» (Truman G. Madsen, *Joseph Smith the Prophet* [1989], 20-21.)

Profeten Joseph Smith har nøklene til denne evangelieutdelingen

Malt av Douglas M. Fryer

Profeten likte seg blant de hellige.

President George Q. Cannon, som var rådgiver i Det første presidentskap, slo fast: «Profeten Joseph informerer oss i sitt brev, som han skrev til de hellige da han flyktet fra Nauvoo for å unnslippe sine fienders hender, at det i innledningen av evangelieutdelingen i tidenes fylde, den utdelingen som nå innledes, er "nødvendig at det finner sted en hel, fullstendig og fullkommen forening og sammenføyning av evangelieutdelinger og nøkler og krefter og herligheter, og at de blir åpenbart fra Adams dager ned til vår tid" [se L&p 128:18]. Han ble derfor betjent av forskjellige engler – overhoder for evangelieutdelinger – fra Mikael eller Adam og ned til vår tid. Hver av dem kom til ham i sin tidsalder, og alle kunngjorde sin evangelieutdeling, sine rettigheter, sine nøkler, sin verdighet, sitt velde og sin herlighet og sitt prestedømmes kraft. Dette for at Joseph, denne evangelieutdelings overhode, profet, seer og åpenbarer som Gud hadde oppreist, skulle motta fra alle disse forskjellige kilder ifølge Guds sinn og vilje, og ifølge Guds plan med ham. Han mottok fra alle disse forskjellige kilder all den makt og all den myndighet og alle de nøkler som var nødvendige for å bygge opp Guds verk i de siste dager, og for å oppfylle hans hensikter med denne evangelieutdelingen. Han står ved roret. Han er en unik person, forskjellig fra alle andre i så henseende, og han overgår enhver annen mann. Fordi han var det overhode Gud valgte, og fordi han var trofast, kunne ingen ta hans plass og posisjon. Han var trofast, og han døde trofast. *Han står derfor som overhode for denne evangelieutdeling og vil gjøre det i all evighet, og ingen kan frata ham denne makt.* Når noen mann innehar disse *nøkler,* er det underordnet ham. Dere har aldri hørt president Young forkynne noen annen lære, han sa alltid at Joseph sto som overhode for denne evangelieutdeling, at Joseph innehar *nøklene,* at selv om

Joseph hadde gått over på den andre siden av sløret, var han fortsatt denne evangelieutdelings overhode, og at han selv [Brigham Young] innehadde *nøklene* underordnet ham. President Taylor forkynner den samme lære, og dere vil aldri høre noen annen lære fra noen av de trofaste apostler eller Guds tjenere som forstår Det hellige prestedømmes orden. *Hvis vi oppnår frelse, vil vi måtte passere ham. Hvis vi går inn til vår herlighet, vil det skje ved den myndighet han har mottatt. Vi kan ikke komme utenom ham.»* (I *Journal of Discourses,* 23:360-61, uthevelse tilføyd.)

Foto: Don O. Thorpe

Mansion House, Nauvoo, Illinois. Joseph og Emma Smith flyttet inn i Mansion House 31. august 1843. Huset var innredet for profetens familie og gjester, samt administrasjon av Kirkens og andre offentlige anliggender. Den 22 rom stor bygningen hadde en sydfløy som tjente som hotell. Fløyen hadde stor dagligstue og kjøkken i første etasje, og soverom i annen etasje. Fløyen ble revet i 1890.

Kirken vil fylle verden

Joseph og Hyrum Smith i profil

Den 6. april 1830, den dagen den ble organisert i Fayette, New York, var det nok ikke mange som forsto hvor stor Kirken ville vokse seg. President Wilford Woodruff talte om at han hadde hørt profeten Joseph Smith omtale hvordan Kirken ville utbre seg til den fylte hele verden:

«Jeg hadde nettopp blitt døpt… Jeg kom til Kirtland på lørdag og traff Joseph og Hyrum Smith på gaten. Jeg ble presentert for Joseph Smith. Det var første gang jeg hadde sett ham overhodet. Han inviterte meg med hjem for å tilbringe sabbaten sammen med ham, og jeg gjorde det. De hadde møte på søndag.

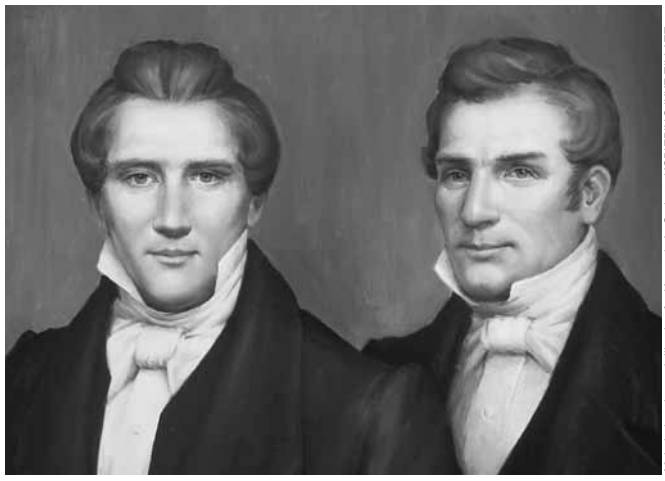

Maleri gjengitt med tillatelse fra Kenneth A. Corbett. KOPIERING IKKE TILLATT

Profeten Joseph og hans bror Hyrum. «I livet var de uatskillelige, ei heller døden skilte dem!» (L&p 135:3).

Søndag kveld kalte profeten alle som hadde prestedømmet, sammen i det lille laftede skolehuset de hadde der. Huset var lite, kanskje 16 kvadratmeter. Men det rommet hele prestedømmet i Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige som på det tidspunkt befant seg i Kirtland, og som var samlet for å dra avsted med Sions leir. Det var første gang jeg i det hele tatt hadde sett Oliver Cowdery eller hørt ham tale, og første gang jeg hadde sett Brigham Young og Heber C. Kimball, de to Pratt-brødrene, Orson Hyde og mange andre. Det var ingen apostler i Kirken på den tiden, med unntak av Joseph Smith og Oliver Cowdery. Da vi var samlet, kalte profeten på Israels eldster til sammen med ham å bære vitnesbyrd om dette verk. De jeg har nevnt, talte, og mange andre som jeg ikke har nevnt, bar sitt vitnesbyrd. Da de var ferdige, sa profeten: "Brødre, jeg har blitt meget, meget oppbygget av deres vitnesbyrd her i kveld og jeg har lært meget, men jeg ønsker å si til dere i Herrens nærvær at dere vet ikke mer om denne Kirkens og dette rikets fremtid enn et barn på mors fang. Dere forstår det ikke." Jeg ble nokså overrasket. Han sa: "Det er bare en håndfull av prestedømmet dere ser her i kveld, men Kirken vil fylle Nord- og Syd-Amerika – den vil fylle hele verden."» (I *Conference Report,* apr. 1898, 57.)

Han var profet, seer, åpenbarer, gjenoppretter, vitne og martyr

Med myndighet fra Gud la profeten Joseph Smith grunnvollen til en mektig gjenopprettelse i de siste dager som forberedelse til Jesu Kristi annet komme. Likevel opplevde han, i likhet med mange profeter før ham, stor motstand, og han ga sitt liv for Guds rike. Han ble latterliggjort, mobbet og slått – forfølgelsens sår fulgte ham i graven. Seks av hans og Emmas elleve barn, hvorav to var adoptert, døde som spedbarn. Mange mennesker som en gang var hans venner, vendte seg imot ham. Det ble reist over 46 søksmål mot ham.

Foto: Wayne R. Doman

Carthage fengsel, Carthage, Illinois

Han satt mange måneder i fengsel på grunn av falske anklager. «Da Joseph reiste til Carthage for å overgi seg etter de krav loven angivelig stilte, sa han to eller tre dager før han ble myrdet: "Jeg går som et lam til slakterbenken, men jeg er rolig som en sommermorgen, min samvittighet er ren for Gud og alle mennesker. JEG SKAL DØ USKYLDIG, OG DET SKAL BLI SAGT OM MEG – HAN BLE MYRDET MED KOLDT BLOD." » (L&p 135:4.) Den 27. juni 1844 stormet en bevæpnet pøbelhop fengslet og drepte profeten og hans bror Hyrum. Hans gjerning på jorden var fullført. Hans siste ord var: «*Å Herre, min Gud!*» (L&p 135:1).

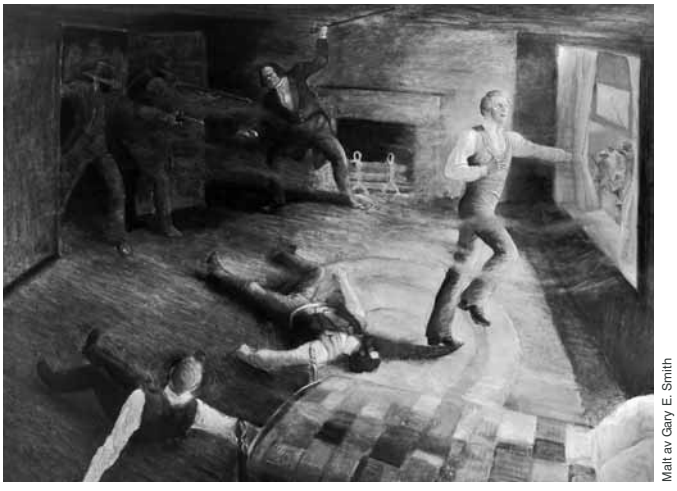

Malt av Gary E. Smith

Martyrer

President Joseph Fielding Smith vitnet:

«Joseph Smith var en profet, kalt i de siste dager til å motta evangeliets frelsende sannheter ved åpenbaring og stå som rettmessig leder, ikledd makt fra det høye, til å administrere evangeliets ordinanser.

Fordi disse sannheter som ble åpenbart til ham, er de som skal utgå til alle nasjoner før Kristi annet komme, er det ikke så merkelig at vi finner at Moroni sa til Joseph Smith at hans "navn skulle nevnes for godt og ondt blant alle nasjoner, slekter og tungemål, eller at det skulle omtales både for godt og ondt blant alle folkeslag" [Joseph Smith – Historie 1:33].

Heller ikke er det så merkelig at vi senere finner at Herren sa til profeten: "Jordens ender skal spørre etter ditt navn, og dårer skal spotte deg, og helvete skal rase mot deg,

mens de rene av hjertet og de vise og de edle og de dydige stadig skal søke råd og myndighet og velsignelser fra din hånd" (L&p 122:1-2).

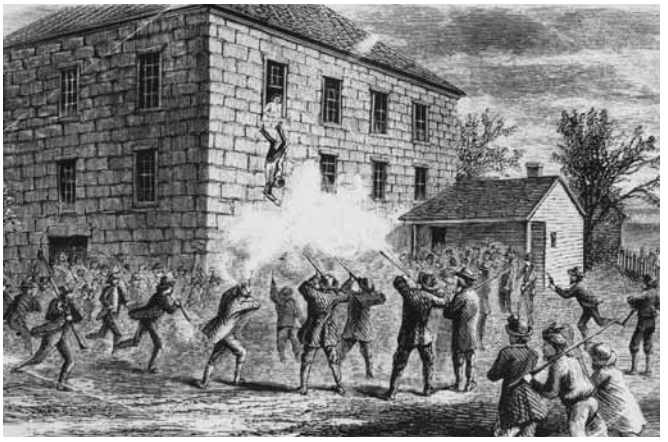

Mobben utenfor Carthage fengsel

Jordens ender begynner nå å nevne Joseph Smiths navn, og mange mennesker i mange land fryder seg over det evangelium som ble gjengitt gjennom ham.» (I *Conference Report,* okt. 1970, 6.)

Kort tid etter profetens martyrdød vitnet eldste John Taylor, daværende medlem av De tolv apostler: «Joseph Smith, Herrens profet og seer, har gjort mer, bortsett fra Jesus selv, for menneskenes frelse i denne verden enn noe annet menneske som noensinne har levet i den» (L&p 135:3). Folk i alle evangelieutdelinger berøres av den gjenopprettelse som Herren utførte gjennom den store profet i denne siste evangelieutdeling. Alle som spør oppriktig og med ærlig hensikt, kan vite at Joseph Smith i sannhet var en levende Guds profet.

Eldste Gordon B. Hinckley, daværende medlem av De tolv apostlers quorum, forklarte: «Vi tilber ikke profeten. Vi tilber Gud, vår evige Fader, og hans oppstandne Sønn, den Herre Jesus Kristus. Men vi anerkjenner ham, vi forkynner om ham, vi respekterer ham, vi har ærbødighet for ham som et redskap i Den allmektiges hender til å gjengi til jorden evangeliets fordums sannheter, sammen med det prestedømme hvorved Guds myndighet utøves i det som angår hans kirke, og for å velsigne hans folk.» (I *Conference Report,* apr. 1977, 95, eller *Ensign,* mai 1977, 65.)

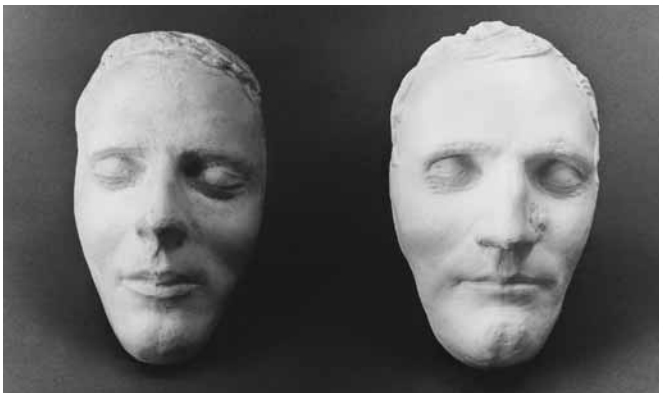

Foto: Don O. Thorpe, gjengitt med tillatelse fra Wilford C. Wood Foundation

Profeten Josephs og hans bror Hyrums dødsmasker. Den 28. juni 1844 ble martyrenes legemer bragt til Nauvoo Mansion, fulgt av Willard Richards, Samuel Smith og åtte vakter. Det ble holdt likskue samme kveld. Det var vanlig på den tiden å lage en gipsavstøpning av fremtredende personers ansiktstrekk. Kirkens historiske avdeling eier de opprinnelige avstøpningene.

«Han er den store profet i denne evangelieutdeling»

Malt av Dan Weggeland

Profeten Joseph Smith

President Gordon B. Hinckley uttrykte takknemlighet for profeten Joseph Smith:

«Vi står virkelig i stor gjeld til ham. Hans liv begynte i Vermont og ble avsluttet i Illinois, og fantastiske ting skjedde mellom denne enkle begynnelse og tragiske slutt. Det var han som ga oss sann kunnskap om Gud, den evige Fader, og hans oppstandne Sønn, den Herre Jesus Kristus. I løpet av den korte tiden hans store syn fant sted, lærte han mer om Guddommens natur enn alle de som gjennom århundrer hadde drøftet saken i lærdes råd og velutdannedes fora. Han bragte oss den fantastiske Mormons bok som et annet vitne om at Guds Sønn virkelig lever. Det var han som mottok prestedømmet, kraften, gaven, myndigheten, nøklene til å tale og handle i Guds navn, av dem som hadde dette i oldtiden. Han ga oss Kirkens organisasjon og dens store og hellige misjon. Gjennom ham ble nøklene til de hellige templer gjengitt, slik at menn og kvinner kan inngå evige pakter med Gud, og slik at det store arbeid for de døde kan utføres for å åpne veien til evige velsignelser.

Han var redskapet i Den allmektiges hender. Han var tjeneren som handlet under den Herre Jesu Kristi veiledning for å tilveiebringe dette store verk i de siste dager.

Vi føler ærbødighet for ham. Han er den store profet i denne evangelieutdeling. Han leder dette store og mektige verk som sprer seg over jorden. Han er vår profet, vår åpenbarer, vår seer, vår venn. La oss ikke glemme ham… Vi takker Gud for profeten Joseph.» («En tid for takknemlighet», *Lys over Norge,* des. 1997, 2.)

KAPITTEL 2

Brigham Young

KIRKENS ANNEN PRESIDENT

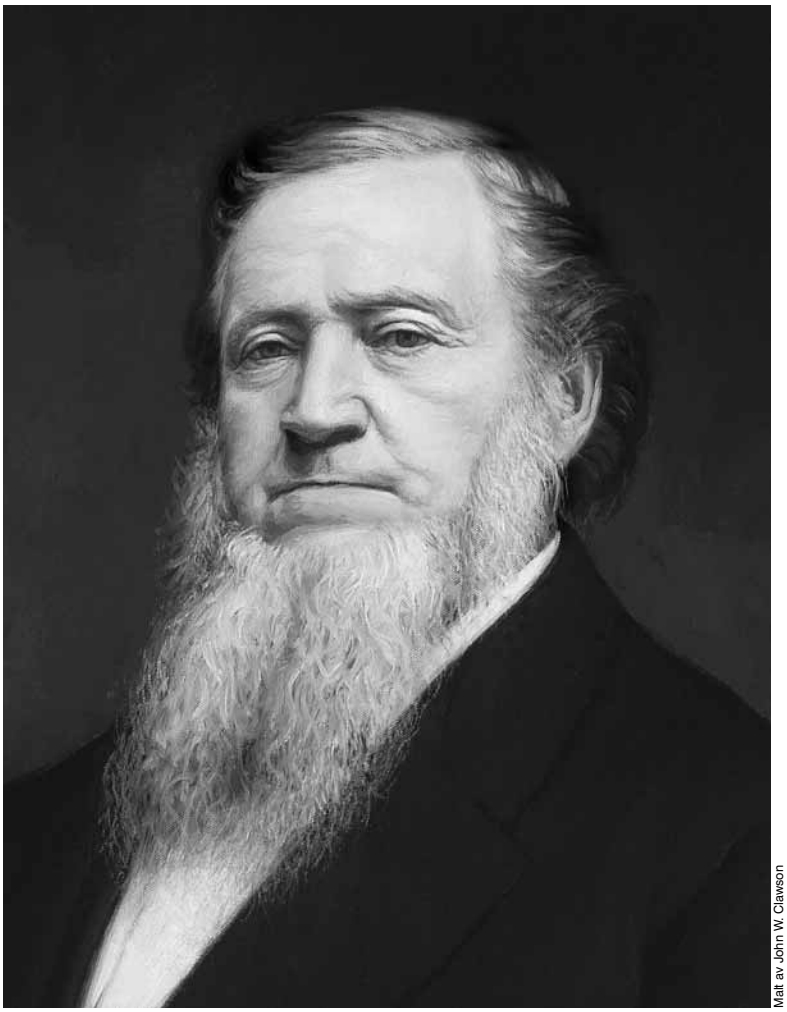

Malt av John W. Clawson

VIKTIGE BEGIVENHETER I BRIGHAM YOUNGS LIV

Alder	Begivenhet
	Han ble født 1. juni 1801 i Whitingham, Windham county, Vermont, som sønn av John og Abigail Howe Young.
14	Hans mor døde. Han begynte å tjene til livets opphold og ble snekker (1815).
23	Han giftet seg med Miriam Works (8. okt. 1824).
30	Han ble døpt i Kirken (14. april 1832) og ordinert til eldste (1832).
31	Hans hustru, Miriam, døde (8. sep. 1832), og han ble alene med to små døtre.
32	Han giftet seg med Mary Ann Angell (18. feb. 1834).
32–33	Han ble kaptein under marsjen til Sions leir (mai-juli 1834).
33	Han ble ordinert av De tre vitner til medlem av De tolv apostlers opprinnelige quorum (14. feb. 1835).
37	Han ledet de hellige fra Missouri til Illinois (1838-39).
38–40	Han var på misjon i Storbritannia (sep. 1839- juli 1841).
38	Han ble oppholdt som president for De tolvs quorum (14. apr. 1840).
43–46	I egenskap av seniorapostel ledet han Kirken etter profeten Joseph Smiths martyrdød (1844-47).
45	Han mottok åpenbaringen som er nedtegnet i Lære og pakter 136. Han så profeten Joseph Smith i et syn (14. jan. 1847).
45–47	Han ledet de helliges utvandring til Saltsjødalen (apr. 1847- sep. 1848).
46	Han vendte tilbake til Winter Quarters (høsten 1847). Det første presidentskap ble gjenorganisert (5. des. 1847). Han ble Kirkens president 27. desember 1847 i Kanesville (nå Council Bluffs), Iowa.
48	Han grunnla University of Deseret (28. feb. 1850) som senere ble University of Utah.
49	Han ble guvernør for territoriet Utah (20. sep. 1850).
51	Han la ned hjørnestenen til Salt Lake tempel (6. apr. 1853).
56–57	Utah-krigen. Han ble avløst som guvernør etter en åtteårsperiode (1857-58).
66	Salt Lake tabernakel ble fullført. Den lokale Søndagsskole-union ble opprettet (1867).
67	Jernbanen kom til Utah (10. mai 1869).
68	Unge kvinners «Retrenchment Association» (nøysomhetsforening) ble opprettet (28. nov. 1869).
75	St. George Utah tempel ble innviet under hans ledelse (6. apr. 1877).
76	Han døde i Salt Lake City, Utah (29. aug. 1877).

Foto: Don O. Thorpe

Whittingham, Vermont

Brigham Young ble født fire år før profeten Joseph Smith. Han ble døpt i Kirken 14. april 1832 i nærheten av sitt hjem i Mendon, New York. I september samme år, ikke lenge etter at hans hustru døde, reiste han til Kirtland, Ohio, for å treffe profeten. Han skrev om dette møtet:

«Vi gikk til hans fars hus og fikk vite at han var i skogen og hugget ved. Vi bega oss straks inn i skogen, hvor vi fant profeten og to eller tre av hans brødre i ferd med å hugge og dra tømmer. Min glede var fullkommen da jeg fikk det privilegium å håndhilse på Guds profet, og ved profetiens ånd mottok jeg et sikkert vitnesbyrd om at han, som en sann profet, var alt som noe menneske kunne tillegge ham å være. Han var glad for å se oss og ønsket oss velkommen. Vi vendte snart tilbake til huset, og han fulgte med oss.

Om kvelden kom noen av brødrene inn, og vi samtalte om det som hørte riket til. Han kalte på meg til å holde bønn, og i min bønn talte jeg i tunger. Straks vi reiste oss opp fra våre knær, flokket brødrene seg rundt ham og spurte hva han mente om tungemålsgaven som jeg var under påvirkning av. Han fortalte dem at det var Adams rene språk. Noen av dem sa at de forventet at han skulle fordømme den gaven bror Brigham hadde, men han sa: "Nei, den er fra Gud, og tiden vil komme da bror Brigham vil presidere over denne Kirken." Resten av samtalen foregikk uten meg tilstede.» (*Manuscript History of Brigham Young, 1801-1844,* red. Elden Jay Watson [1968], 4-5.)

Brigham Young sa senere: «Jeg får lyst til å rope halleluja hele tiden når jeg tenker på at jeg en gang kjente Joseph Smith, profeten som Herren oppreiste og ordinerte, og som han ga nøkler og kraft til å bygge opp Guds rike på jorden og oppholde det» *(Discourses of Brigham Young,* red. John A. Widtsoe [1954], 458).

Det er sjelden tid og omstendigheter fører en mann inn i en slik posisjon som Brigham Young befant seg i etter profeten Joseph Smiths martyrdød 27. juni 1844, da Herren åpenbarte sin vilje med hensyn til suksesjon i lederskapet i den voksende kirken, og forflyttet de hellige vestover.

Malt av Larry Winborg

Brigham Young elsket profeten Joseph Smith. Fra første møte var de lojale venner.

Brigham Young var vant med barske livsforhold og hardt arbeid

Brigham Young var arbeidsvant, vant med et strabasiøst liv og forsakelse. Han har gitt oss følgende innsikt i sin barndom:

«Fra barnsben av arbeidet jeg sammen med min far, hjalp ham å rydde åkerland og opparbeide gården, og vi hadde mange tunge tak og måtte forsake mye for å etablere oss i et nytt land.» (*Manuscript History of Brigham Young,* 1.)

«Bror Heber og jeg gikk aldri på skolen før vi kom inn i "mormonismen", den var vår første skole. Vi fikk aldri anledning til noen formell skolegang i vår ungdom, men vi hadde det privilegium å renske bort kratt, hugge trær, rulle tømmerstokker og arbeide mellom røttene, samt å få leggene, føttene og tærne oppskrapet. Onkelen til bror Merrell, som nå sitter i forsamlingen, laget den første hatten som far kjøpte til meg, og da var jeg omkring elleve år. Jeg hadde ikke gått barhodet før den tid, og jeg spurte heller aldri far om han kunne kjøpe en hatt til fem dollar til meg med måneders mellomrom, slik noen av guttene mine gjør. Søstrene mine pleide å lage noe til meg som kaltes Jo. Johnson-lue til vinterbruk, og om sommeren brukte jeg en stråhatt som jeg ofte flettet selv. Jeg lærte å bake brød, vaske opp, melke kuer og kjerne smør, og jeg kan kjerne smør og slå de fleste kvinner her omkring i husarbeid. Det er omtrent alle de fordeler jeg oppnådde i min barndom. Jeg har god greie på å økonomisere, for min far var nødt til å gjøre det.» (I *Journal of Discourses,* 5:97.)

Stålstikk av W. H. Gibbs

Brigham Young

«Istedenfor å beklage meg over våre lidelser, som noen har tilbøyelighet til å gjøre, vil jeg heller fortelle en god historie og overlate sytingen til andre. Jeg vet ikke om jeg noen gang har lidd. Ikke meg bekjent. Har jeg aldri gått uten noe å spise og knapt hatt klær på kroppen? Jo, men det var ikke lidelse. Jeg var vant til det i yngre år. Jeg pleide å arbeide i skogen, hugge tømmer og kjøre oksespann, sommer som vinter, hadde nesten ikke klær på kroppen og så lite mat at sulten gnog i tarmene, så jeg er vant til alt dette og har ikke lidd. Som jeg sa til brødrene her om kvelden, den eneste lidelsen jeg noen gang har opplevd i denne kirken, var å beherske mitt sinne overfor mine fiender. Men jeg har kommet nokså bra over det.» (I *Journal of Discourses,* 12:287.)

Han ble en fremragende håndverker

Foto: Longin Lonczyna jr.

Denne peiskappen ble laget av Brigham Young.

I en alder av 14 år begynte Brigham Young i lære hos en møbelsnekker og maler. Han ble meget dyktig i dette håndverket. Mens han gikk i lære, «etablerte han seg som den dyktige kunstneren som er berømt i denne byen [Auburn, New York] for sine vakre trapperom, utskårne vindusrammer, dørkarmer, trappegelendere, skodder og fremfor alt – peiskledninger». (Mary Van Sickle Wait, *Brigham Young in Cayuga County, 1813-1829* [1964], 24.)

Han var en hengiven ektemann og far

«Brigham møtte den atten år gamle Miriam Angeline Works, hvis familie bodde i nærheten av spann- og bøttefabrikken [hvor Brigham arbeidet] og visstnok var omgangsvenner av Charles Parks [Brighams arbeidsgiver]. Asa og Abigail Works' annet barn, Miriam (noen ganger omtalt som Angeline) som ble født i Aurelius 6. juni [eller 7. juni] 1806, var "en vakker blond pike med blå øyne og bølget hår, mild og elskelig" [Susa Young Gates og Leah D. Widtsoe, *The Life Story of Brigham Young* (1930), 19]. Hennes far var, i likhet med Brighams far, en veteran fra Den amerikanske uahengighetskrigen. Han hadde flyttet til det vestlige New York fra Worcester, Massachusetts, ikke langt fra Hopkinton, der John Young hadde bodd. Brigham og Miriam ble kjent med hverandre, han fulgte henne hjem, de sang sammen og samtalte om livet. I en alder av 23 år lånte Brigham hest og vogn av William Haydens far, leide et hus borte i veien og giftet seg med Miriam.

Foto: Longin Lonczyna jr.

Etter at de giftet seg, flyttet Brigham og Miriam Young fra Aurelius, New York, til Haydenville like i nærheten, der Brigham drev jordbruk om sommeren og arbeidet i en malingsfabrikk om vinteren. Det antas at Brigham og Miriam bodde i huset som ses på dette fotografiet.

Vielsen ble forrettet 5. oktober (noen kilder sier 8. oktober) 1824 av fredsdommeren i Aurelius, Gilbert Weed, i vertshuset til James Pine mellom Auburn og Bucksville.» (Leonard J. Arrington, *Brigham Young: American Moses* [1985], 15.)

Brigham Young var en hengiven ektemann og far. I 1829 flyttet familien til Mendon, New York, ca. 24 kilometer fra Joseph Smiths hjem. Der ble hans datter nummer to født, og hans hustru fikk tuberkulose, som gradvis svekket henne. Kjærlig, omtenksomt og ømt sørget Brigham hver dag for – før han gikk på arbeid – at hans hustru hadde det hun trengte, og han stelte barna.

«Brigham fortalte en gang at etter at han giftet seg, arbeidet han for 2,5 shilling dagen når han ikke kunne få noe mer. Han laget frokost til sin hustru, seg selv og småpikene, kledde på barna, ryddet og vasket i huset, bar sin hustru bort i gyngestolen ved peisen og forlot henne der inntil han kom hjem om kvelden. Når han kom hjem, laget han aftensmat til seg selv og familien, hjalp sin hustru tilbake til sengen og gjorde nødvendig husarbeid.» (Gates og Widtsoe, *The Life Story of Brigham Young,* 5.)

Den 8. september 1832 døde hans hustru, Miriam. Hun ble gravlagt i Mendon.

Brigham giftet seg senere med Mary Ann Angell. Hun hadde hørt ham forkynne og ble meget imponert. Hun hadde også hørt evangeliet forkynt av Phineas og Lorenzo Young, Brighams brødre, og ble døpt av John P. Greene, Brighams svoger. Senere flyttet hun til Kirtland våren 1833. Kort tid etter at hun hadde kommet til Kirtland, hørte Brigham henne bære vitnesbyrd, og det gjorde inntrykk på ham. De giftet seg 18. februar 1834. Han var 32 og hun 30 år.

Foto: Longin Lonczyna jr.

Phineas Youngs hjem i nærheten av Victor, New York

Han søkte åndelig fullendelse

President Brigham Young sa ved en anledning: «Prester har oppfordret meg til å be fra før jeg fylte åtte år. For meg var det bare én følelse som rådet når det gjaldt dette – Herre, bevar meg inntil jeg er gammel nok til å ha sunn dømmekraft og et skjønnsomt sinn modnet på en solid grunnvoll av sunn fornuft.» (I *Journal of Discourses,* 8:37.)

Han var moralsk, hardtarbeidende og ærlig. Han sa at han hadde lært av sin mor å bli glad i og ha respekt for Bibelen: «Om min mor – hun som fødte meg – kan jeg si at ingen bedre kvinne har noen gang levd enn hun… Min mor lærte alltid, så lenge hun levde, sine barn å hedre Faderens og Sønnens navn og til å ha ærbødighet for Den hellige bok. Hun sa: "Les den, etterlev dens forskrifter og anvend dem i livet så langt dere kan. Gjør alt som er godt, gjør ikke noe som er ondt, og hvis dere ser noen som har det vondt, så hjelp dem i deres behov. La aldri vrede opptennes i deres bryst, for gjør dere det, kan dere bukke under for ugudelighet."» (Sitert i Preston Nibley, *Brigham Young: The Man and His Work* [1936], 2.)

«Før jeg tok imot evangeliet, forsto jeg nokså godt hva de forskjellige sektene forkynte, men jeg ble kalt vantro fordi jeg ikke kunne godta deres dogmer… Enkelte ting i deres forkynnelse kunne jeg tro på, og noe ikke… I den grad deres læresetninger var i samsvar med Bibelen, kunne jeg tro dem, men ellers ikke.» (Brigham Young, i *Journal of Discourses,* 18:247.)

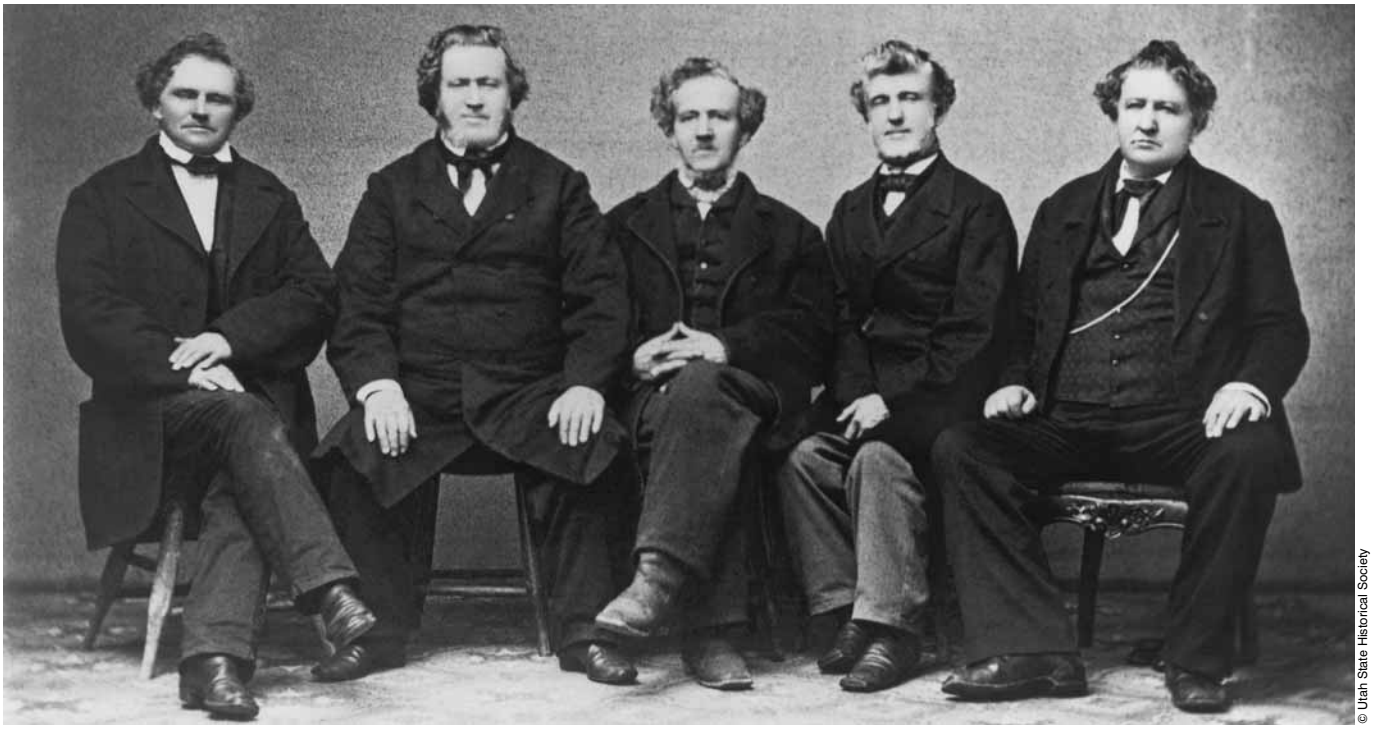

© Utah State Historical Society

Brigham Young og hans brødre, av Charles R. Savage, 13. september 1866 (fra v.: Lorenzo, Brigham, Phineas, Joseph og John)

«Jeg husker at jeg som ung gikk for å høre Lorenzo Dow forkynne. Han var blant religiøse folk ansett for å være en meget betydningsfull mann. Jeg hadde tross min unge alder og manglende erfaring mange, mange ganger tenkt at jeg gjerne skulle høre noen fortelle meg noe, når de åpnet Bibelen, om Guds Sønn, Guds vilje, hva oldtidens folk gjorde og mottok, så og hørte og visste om Gud og himmelen. Så jeg gikk for å høre Lorenzo Dow. Han sto litt og satte seg innimellom. Han skiftet stadig stilling og snakket i 2-3 timer, og da han var ferdig, spurte jeg meg selv: "Hva har du så lært av Lorenzo Dow?" Og svaret var: "Ingenting, ingenting annet enn en moralpreken." Han kunne fortelle folk at de ikke skulle arbeide på sabbatsdagen, de skulle ikke lyve, banne, stjele, bedrive hor osv., men når det gjaldt å undervise i det som hørte Gud til, var han mørk som natten… Jeg kunne like gjerne begi meg ut i sumpene nattestid for å lære å male et bilde og definere fargene i det når det hverken er måne eller stjerner og det er bekmørkt, som å gå til den religiøse verden for å lære om Gud, himmelen, helvetet eller en kristens tro. Men de kan forklare vår plikt som fornuftige, moralske vesener, og det er godt, utmerket for den saks skyld.» (Brigham Young, i *Journal of Discourses,* 14:197-98.)

Han undersøkte årvåkent «mormonismen» og det den hevdet å stå for

Mens Samuel Smith var på misjon tidlig i 1830-årene, solgte han et eksemplar av Mormons bok til Phineas Young, Brigham Youngs bror. Phineas overlot senere boken til faren og søsteren Fanny. Til slutt kom boken Brigham i hende. Han leste den med litt skepsis, det var hans natur. Som en ærlig, praktisk mann ville Brigham ikke forhaste seg i noe. Han studerte boken i to år, og deretter favnet han den av hele sitt hjerte. Brigham og hans hustru, Miriam, sluttet seg til Kirken. Han ønsket å lære mer, så han søkte opplysninger om de hellige og profeten Joseph Smith så sant han kunne.

Cayuga-bekken. Den 14. april 1832 døpte Eleazer Miller Brigham Young i denne lille møllebekken ved Mendon, New York.

Brigham Young var en ærlig og oppriktig mann som søkte sannhet. Hans kriterier for å bedømme Kirken var sunne og rett på sak. «Jeg fulgte med,» sa han, «for å se om det ble vist god, sunn fornuft, og hvis de hadde det, ville jeg at de skulle vise det i overensstemmelse med Skriftene.» (I *Journal of Discourses,* 8:38.) Han sa at da han fikk Mormons bok, tenkte han: «"Vent nå litt. Hva er denne bokens lære, og hva sier Herrens åpenbaringer? La meg granske dette nærmere," og etter å ha gjort det så jeg det som min rett å vite selv, like meget som enhver annen på jorden.

Jeg gransket saken flittig i to år før jeg bestemte meg for å godta denne boken. Jeg visste at den var sann, like godt som jeg visste at jeg kunne se med mine øyne eller føle med fingrene eller være følsom for bruken av en hvilken som helst sans. Hadde det ikke vært slik, ville jeg aldri ha godtatt den til denne dag. Alt ville ha vært meningsløst og uten betydning for meg. Jeg ville ha tilstrekkelig tid til selv å sette alle ting på prøve. » (I *Journal of Discourses,* 3:91.)

Dette var ingen utsettelse, men forsiktighet hos en mann som etter å ha funnet sannheten, ville vie sitt liv til den. Han sa: «Jeg kunne ikke med større oppriktighet og ærlighet ha forberedt meg selv til å gå inn i evigheten enn jeg gjorde for å komme inn i denne kirken, og da jeg hadde modnet alt i mitt sinn, suget jeg det til meg, men ikke før.» (I *Journal of Discourses,* 8:38.)

Hans omvendelse kom med Den hellige ånds guddommelige vitne

Brigham Young omkring 1846; kopi av daguerreotypi av Lucian R. Foster

I 1852 fortalte president Brigham Young dette om sin omvendelse: «Om all verdens talent, takt, visdom og raffinement hadde blitt sendt meg sammen med Mormons bok og hadde erklært med verdens mest opphøyede veltalenhet at den var sann, og påtatt seg å bevise det ved undervisning og verdslig visdom, ville det ikke ha vært annet enn røk som stiger opp bare for å forsvinne i det blå. Men da jeg så en mann uten veltalenhet eller talent for å tale offentlig, som bare kunne si: "Jeg vet, ved Den hellige ånds kraft, at Mormons bok er sann, at Joseph Smith er en Herrens profet," opplyste Den hellige ånd som strålte ut fra denne personen, min forståelse, og lys, herlighet og udødelighet [ble] åpenbart for meg. Det omringet og fylte meg, og jeg visste med meg selv at mannens vitnesbyrd var sant.» (I *Journal of Discourses,* 1:90.)

Han skrev etter sin dåp: «Vi reiste hjem, ca. 3 kilometer i kulde og snevær, og før klærne var tørre på kroppen min, la [bror Eleazar Miller] sine hender på meg og ordinerte meg til eldste, til min store forundring. I overensstemmelse med Frelserens ord følte jeg en

ydmyk, barnlig ånd som vitnet for meg om at mine synder var tilgitt.» (*Manuscript History, 1801-1844*, 3.)

Hans omvendelse medførte åndens gaver

På grunn av sin store tro hadde Brigham Young mange av Åndens gaver, som åpenbaring, profeti og å tale i tunger. Han skrev: «Noen uker etter min dåp var jeg hjemme hos bror Kimball en morgen, og mens det ble holdt familiebønn, begynte bror Alpheus Gifford å tale i tunger. Straks kom Ånden over meg og jeg talte i tunger, og vi tenkte bare på pinsedagen da ildtunger satte seg på apostlene» (*Manuscript History, 1801-1844,* 3).

Herrens ånd hjalp ham å forkynne og undervise

En av Brigham Youngs største utfordringer var å tale offentlig, men Ånden virket så sterkt på ham at han ikke kunne tie. Han sa følgende om hva han følte:

«Da jeg begynte å tale offentlig, var jeg så blottet for språk som det er mulig å være… Hvilken hodepine det har gitt meg når jeg har hatt tanker om hva jeg vil fremlegge for folket, og manglet ord til å uttrykke det. Men jeg var så bestemt at jeg alltid prøvde så godt jeg kunne.» (I *Journal of Discourses,* 5:97.)

«I førstningen da jeg begynte å tale, bestemte jeg meg for å fremlegge det jeg forsto, fryktløs overfor venner og trusler, og uten tanke på smiger. Det betydde ingenting for meg, for hvis det var min plikt å stå frem for en forsamling fremmede og si at Herren lever, at han har åpenbart seg i vår tid, at han har gitt oss en profet og tilveiebragt den nye og evige pakt for å gjenopprette Israel – og hvis det var alt jeg kunne si, måtte jeg være like tilfreds som om jeg hadde kunnet stå frem og tale i timevis… Hadde det ikke vært for denne følelsen, kunne ingenting fått meg til å tale offentlig.» (I *Journal of Discourses,* 4:21.)

Kirtland tempel. Kirtland, Ohio, var både en velsignelse og et prøvelsens sted for Brigham Young. Hans tro og lojalitet til profeten Joseph Smith ble satt på prøve de vanskelige 1900 kilometerne som Sions leir marsjerte gjennom fire delstater. Artemius Millet, en kanadier hvis familie konverterte med Brigham Youngs hjelp, førte tilsyn med mye av byggearbeidet på Kirtland tempel.

«En uke [etter dåpen] hadde jeg den fornøyelse å være tilstede i og tale til en stor forsamling. Jeg tror det ved den anledning var fire erfarne eldster til stede, tidligere overbeviste metodister og baptister, som hadde tatt imot evangeliet og sluttet seg til oss. Jeg forventet å høre dem tale til folket om de prinsipper vi nylig hadde mottatt gjennom Herrens tjenere. De sa at Herrens ånd ikke var med dem så de kunne tale til folket, likevel hadde de vært predikanter i mange år. Jeg var bare et barn hva det å tale offentlig og verdslig kunnskap angikk, men Herrens ånd var med meg, og det føltes som om mine ben ville fortæres i meg hvis jeg ikke talte til folket og fortalte hva jeg hadde sett, hørt og lært – hva jeg hadde erfart og frydet meg over, og den første tale jeg noensinne hadde holdt, varte i over en time. Jeg åpnet munnen og lot Herren fylle den.» (I *Journal of Discourses,* 13:211.)

Han var med i Sions leir

I 1834 tjenestegjorde Brigham Young i Sions leir – en gruppe frivillige ledet av profeten Joseph Smith som skulle gå til Missouri og hjelpe undertrykte medlemmer der. Det de ofret og de strabaser de ble utsatt for under denne marsjen, ga menn som Brigham Young mulighet til å vise sin hengivenhet og innsatsvilje for Jesu Kristi evangelium. De fleste som senere ble utnevnt til å virke i Kirkens ledende råd, hadde deltatt i Sions leir.

Han var en trofast disippel av Herren og av Herrens profet

I løpet av 1836 var en rekke hellige i Kirtland blitt fylt av frafallets ånd, men Brigham Young viste seg lojal overfor profeten Joseph Smith, og det kjennetegnet hele hans virke. Han skrev:

«I denne tiden ble mange av De tolv grepet av spekulasjonens, misnøyens og frafallets ånd, og det samme skjedde i alle Kirkens quorumer, og det ble så utbredt at det var vanskelig for noen og enhver å se klart hvilken vei de skulle følge.

Ved en bestemt anledning hadde flere av De tolv, vitnene til Mormons bok og andre av Kirkens autoriteter et rådsmøte i templets øvre rom. Spørsmålet de skulle ta stilling til, var hvorvidt profeten Joseph kunne avsettes og David Whitmer utpekes som Kirkens president. Fader John Smith, bror Heber C. Kimball og andre som motsatte seg et slikt tiltak, var til stede. Jeg reiste meg, og på en tydelig og kraftig måte fortalte jeg dem at Joseph var en profet, og jeg visste det, og de kunne skjelle ham ut og ærekrenke ham så mye de ville, men de kunne ikke frata ham utnevnelsen som Guds profet, det eneste de kunne gjøre var å ødelegge sin egen autoritet, kutte tråden som bandt dem til profeten og til Gud, og selv senke seg ned til helvete. Mange ble

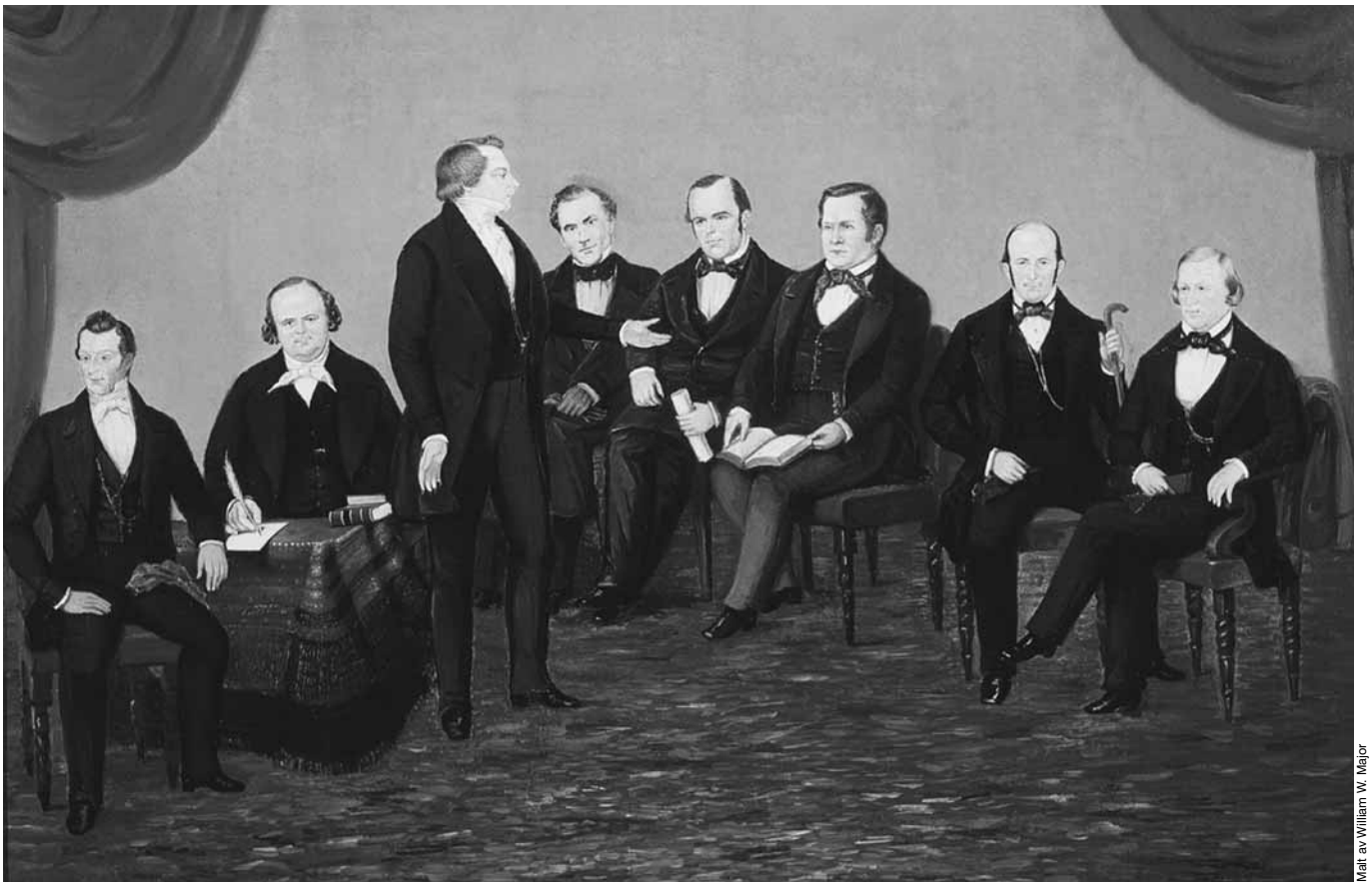

Malt av William W. Major

Ledere i Kirkens første tid: Hyrum Smith, Willard Richards, Joseph Smith, Orson A. Pratt, Parley P. Pratt, Orson Hyde, Heber C. Kimball og Brigham Young.

rasende over min besluttsomme motstand mot deres tiltak, og Jacob Bump (en gammel bokser) var så oppgitt at han ikke kunne holde seg i ro. Noen av brødrene i nærheten grep tak i ham og ba ham være stille, men han vred og bendte armer og kropp og sa: "Hvordan kan jeg holde hendene vekk fra den fyren?" Jeg sa at hvis det kunne gi ham noen tilfredsstillelse, måtte han gjerne legge hånd på meg. Dette møtet ble oppløst uten at apostatene hadde klart å enes om et felles opposisjonstiltak. Dette var en krise da jord og helvete lot til å gå sammen om å styrte profeten og Guds kirke. Mange av Kirkens sterkeste menns knær vaklet.

Under denne mørke beleiringen sto jeg ved Josephs side, og med all den visdom og kraft Gud ga meg, brukte jeg alle mine krefter på å støtte Guds tjener og forene Kirkens quorumer.» (*Manuscript History, 1801-1844,* 15-17.)

En disippel blir forfulgt

Foto: Don O. Thorpe

En stol Brigham Young laget til sin far, og Brighams misjonærveske

Brigham Young skrev: «Om morgenen 22. desember [1837] forlot jeg Kirtland som følge av den rasende mobben og den ånd som rådet blant apostatene, som hadde truet med å drepe meg fordi jeg ville forkynne, offentlig og privat, at jeg visste ved Den hellige ånds kraft at Joseph Smith var Den aller høyeste Guds profet, og at han hverken hadde begått overtredelse eller var en fallen profet, slik apostatene hevdet.» (*Manuscript History, 1801-1844,* 23.)

Å være en disippel har ofte en høy pris, men også høye belønninger. Vurder følgende uttalelse av president Brigham Young, daværende president for De tolv apostlers quorum:

«[Den 10. desember 1843] var jeg med på et formøte i Assembly Room. Siden president Joseph Smith var fraværende, presiderte jeg og instruerte brødrene om nødvendigheten av å følge vår leder, og vår Frelser, i alle hans lover og bud, uten å stille spørsmål ved hvorfor de var slik eller slik.» (*Manuscript History, 1801-1844,* 156.)

Joseph Smith var en profet som skulle følges, ikke fordømmes

President Brigham Young sa angående viktigheten av å ha tro på og tillit til våre ledere i Kirken:

«Selv om jeg vedgikk for meg selv og hele tiden visste at Joseph var et menneske og ikke var ufeilbarlig, var det likevel ikke min sak å finne feil hos ham.

Jeg omvendte meg fra min vantro, og det også temmelig fort. Jeg omvendte meg like raskt som jeg begikk feilen. Det var ikke opp til meg å stille spørsmål ved om Joseph ble ledet av Herren i ett og alt og til enhver tid eller ikke. Jeg trodde aldri et øyeblikk at noe menneske eller noen gruppe mennesker på hele jordens overflate hadde noe med ham å gjøre, for han var dem alle overlegen og hadde nøklene til frelse for dem alle. Hvis jeg ikke hadde hatt en så grunnfestet forståelse av og tro på dette, tviler jeg sterkt på om jeg i det hele tatt ville ha godtatt det som kalles "mormonismen". …

Jeg hadde ingen rett til å forhøre ham om noen handling i hans liv. Han var Guds tjener og ikke min. Han tilhørte ikke folket, men Herren, og han utførte Herrens verk… Det var min tro, og det er fortsatt min tro.

Hvis vi har noen som helst mangel på tillit til dem Herren har utpekt til å lede folket, hvordan kan vi da ha tillit til én vi ikke vet noen ting om? …

Hvordan skal vi oppnå ubestridelig tillit til alt det Joseph sa og gjorde? Ved ett eneste prinsipp, og det er å leve slik at Åndens røst vil vitne for oss hele den tiden han er Den høyestes tjener, så vi kan forstå at det var som om Herren erklærte at "Joseph er min tjener, jeg leder ham dag for dag hvor hen jeg vil, og befaler ham hva jeg vil. Han er mitt talerør for folket."…

…Det er den forkynnelse dere hører til enhver tid, det vil si – å leve slik at Guds ånds røst alltid vil være med dere, og da vil dere vite at det dere hører fra folkets ledere, er riktig.» (I *Journal of Discourses,* 4:297-98.)

Å anvende profetens ord ble hans nøkkel til suksess

Mary Ann Angell, Brigham Youngs hustru

Profeten Joseph Smith så tidlig hvilken stor person Brigham Young var, og i årenes løp ble disse to gjenopprettelsens kjemper sterkt knyttet til hverandre. Brigham Young lyttet til profetens forkynnelse og undervisning, ikke bare på møter med andre, men også privat. Kirkens fremtidige president ble undervist i gudfryktighetens mysterier, ble overdratt nøkler til å forrette og ble betrodd hellige læresetninger som til å begynne med bare noen få ble innviet i. Han visste hvordan man mottar Herrens sinn og vilje, han ble gitt sannhet på sannhet og mottok åpenbaring på åpenbaring og ordinans på ordinans inntil alt var gitt som det var nødvendig for ham å motta for å presidere blant brødrene og til sist over hele Kirken.

Malt av William W. Major

Brigham og Mary Ann Angell Young og deres barn

I 1868 sa president Brigham Young: «I all min erfaring har jeg aldri latt en anledning gå fra meg til å være sammen med profeten Joseph og høre ham tale offentlig eller privat, så jeg kunne hente forståelse fra den kilde han øste av, så jeg selv kunne få det og fremlegge det når det var behov for det. Min egen erfaring sier meg at den største suksess Herren har kronet mitt arbeid med, skyldes det faktum at jeg har anvendt visdom... På profeten Josephs tid var slike stunder mer dyrebare for meg enn all verdens rikdom. Uansett hvor fattig jeg var – om jeg så måtte låne mel for å ha mat til min hustru og mine barn, lot jeg aldri en anledning gå fra meg til å lære hva profeten Joseph hadde å si. Det er hemmeligheten bak suksessen til deres ydmyke tjener.» (I *Journal of Discourses,* 12:269-70.)

Han hjalp til med å lede de hellige ut av Missouri og inn i Illinois

Brigham Young og Heber C. Kimball ledet de hellige bort fra den fiendtlige påvirkningen fra folket i Missouri og inn i Commerce i Illinois. Mange av de omstendigheter som var knyttet til utvandringen fra Missouri, gjentok seg 4. februar 1846 da de hellige forlot Nauvoo, Illinois. Mye i likhet med profeten Joseph Smith ble Brigham Young undervist av Herren for å gjøre ham i stand til å være en mektig innflytelse til det gode når det gjaldt å styrke Guds rike på jorden.

Han var en trofast misjonær

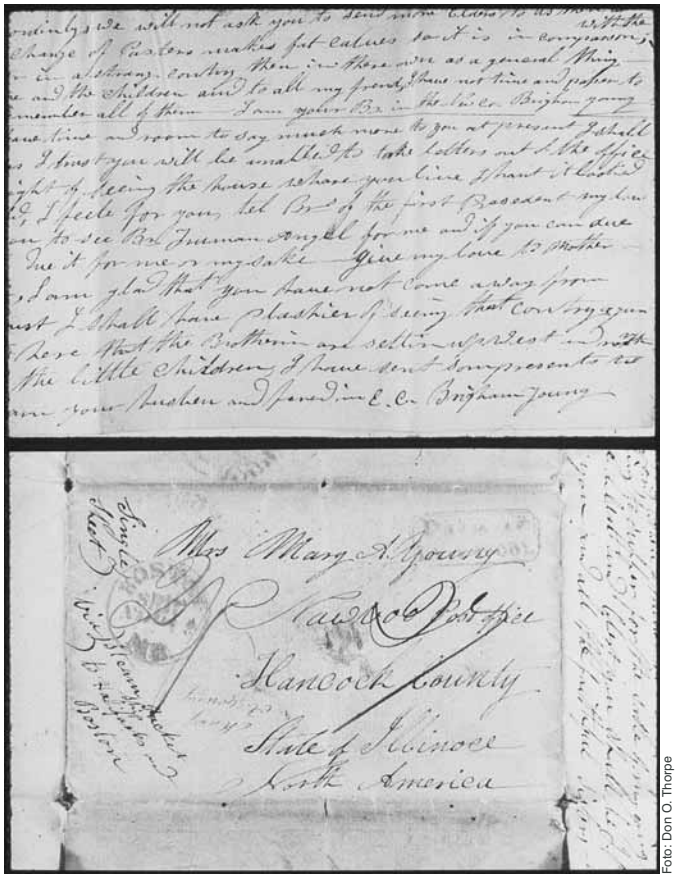

Foto: Don O. Thorpe

Mens han arbeidet i England, skrev Brigham Young til sin elskede Mary Ann så ofte han kunne.

Brigham Young utførte ti misjoner fra han ble medlem av Kirken og til profeten Joseph Smith døde. I september 1839 forlot Brigham Young sin familie, så syk at han ikke kunne gå mange skrittene uten hjelp, for å reise til England på misjon i to år. Mens han var ombord i en dampbåt på Erie-sjøen fra Fairport, Ohio, til Buffalo, New York, ble det storm som hindret båtens fremdrift. Han skrev: «Vinden satte inn ved 01-tiden om natten. Jeg gikk opp på dekk og følte meg tilskyndet i ånden til å be til Faderen, i Jesu navn, om tilgivelse for mine synder, og deretter følte jeg at jeg skulle befale vinden å løye og la oss reise i trygghet. Vinden la seg, og jeg følte at jeg skulle gi æren og prisen til den Gud som styrer alle ting.» (*Manuscript History, 1801-1844,* 58-59.)

Hans største glede var alltid å være hjemme sammen med sin familie. I juli 1841 ble han gjenforent med sin hustru, Mary Ann, og barna i Nauvoo etter sin langvarige misjon i England. Den 18. januar 1842 skrev han ømt i sin dagbok: «I kveld sitter jeg alene sammen med min hustru foran peisen for første gang på mange år. Vi nyter det og føler at vi vil takke Herren.» (Brigham Youngs dagbok, 1837-45; stavemåten er normalisert.)

Han forberedte seg til lederskap

Brigham Young var sterk, intelligent og ressurssterk og ble tidlig gitt lederansvar. Han var kaptein i Sions leir, profeten Joseph Smiths fortrolige, en av de første apostler som ble kalt i denne evangelieutdeling, han organiserte utvandringen fra Missouri, var president for De tolv apostlers quorum og presiderende eldste i England misjon. Hengiven og pålitelig som han var, var hans lojalitet til profeten urokkelig. Strabaser og prøvelser var tuktemestere som modnet ham til den beherskede, medfølende profet han ble.

I den triste tiden i Kirtland da frafallet bredte seg voldsomt selv blant Kirkens ledere, var det Brigham Youngs urokkelige fasthet som ble de lojale helliges styrke. Hans sterke lederskap ledet Kirken under forfølgelsene i Missouri mens profeten Joseph og Hyrum Smith led i Liberty fengsel. Han ledet De tolv apostler 320 km inn i det fiendtlige Missouri så de kunne reise på misjon til England fra det sted Herrens tjenere sa de skulle ha sitt utgangspunkt.

I England strevde De tolv apostler under stadig press fra folket, naturen og Satan selv. Gjennom alt dette viste Brigham Young sine store lederskapsevner og sin hengivenhet til det gjengitte evangelium. Han assisterte Wilford Woodruff og Willard Richards under masseomvendelsene i Heresfordshire, forkynte i London, talte i tunger, helbredet syke og lamme, samlet salmer til en salmebok, fikk utgitt Mormons bok og laget emneregister til den, etablerte på en fast grunnvoll den første misjon på den andre siden av havet og organiserte et transportsystem for tusener av konvertitter til Amerika, alt dette samtidig som han var med på å utvikle De tolvs quorum til en forenet gruppe som samarbeidet godt.

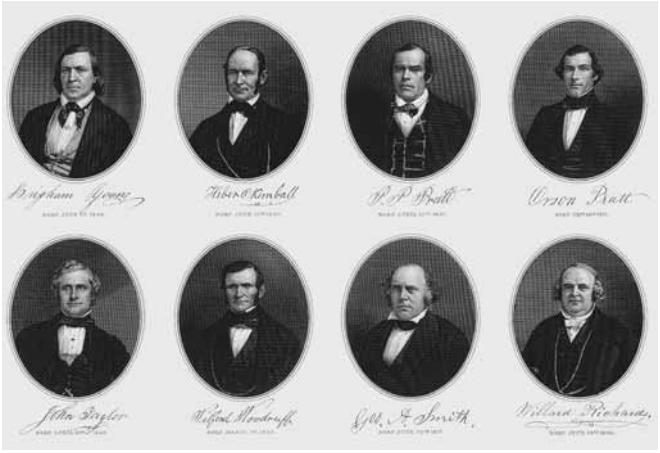

De åtte apostlene som virket i England fra 1840-41

Senere i Nauvoo presiderte han under ledelse av Det første presidentskap over møter og rådsforsamlinger. Det fantes ingen egeninteresse, forfengelighet eller selvforherligelse hos denne mannen. Han var bare innstilt på å støtte av hele sitt hjerte den profeten han elsket.

Foto: Don O. Thorpe

Brigham Youngs hjem i Nauvoo ble restaurert og møblert av arkitekter og spesialister under gjenreisingen av Nauvoo.

Profetens kappe hvilte på ham

Daguerreotypi av Marsena Cannon

Brigham Young, omkring 1850

Etter profeten Joseph Smiths død sto flere menn frem som aspirerende ledere av Kirken. Noen av medlemmene var forvirret med hensyn til hvem de skulle følge. Men på et avgjørende møte som ble holdt 8. august 1844, hvilte Guds kraft på president Brigham Young, presidenten for De tolv apostlers quorum. Han skrev i sin dagbok: «Jeg reiste meg og talte til folket. Mitt hjerte svulmet av medfølelse med dem og av Den hellige ånds kraft, ja, også av profetenes ånd. Jeg var i stand til å trøste de helliges hjerter.» (Brigham Youngs dagbok 1837-45, 8. aug. 1844; stavemåte og tegnsetting er standardisert.)

Ved denne anledning ble et syn åpnet for mange. Eldste George Q. Cannons vitnesbyrd er representativt for de mange vitnesbyrd fra dem som var tilstede; han var da 15 år gammel og ble senere apostel og rådgiver i Det første presidentskap: «Det var Josephs stemme, og ikke bare var det Josephs stemme som hørtes, men det syntes for folkets øyne som om det var Joseph i egen person som sto foran dem. En mer vidunderlig og mirakuløs hendelse enn den som utspant seg i nærvær av denne forsamlingen, har vi aldri hørt om. Herren ga sitt folk et vitnesbyrd som ikke ga rom for tvil om hvem den mann var som han hadde valgt til å lede dem. De både så og hørte med sine naturlige øyne og ører, og ordene som ble uttalt, kom ledsaget av Guds overbevisende kraft til deres hjerter, og de ble fylt av Ånden og av stor glede.» («Joseph Smith, the Prophet», *Juvenile Instructor,* 29. okt. 1870, 174-75.)

President Wilford Woodruff, som også var vitne til det som skjedde, sa: «Hvis jeg ikke hadde sett ham med mine egne øyne, ville ingen ha kunnet overbevise meg om at det ikke var Joseph Smith som talte. Det var som Joseph Smiths stemme og ansikt, og enhver som kjente disse to menn, kan bevitne det.» (Sitert i J. M. Whitaker, «Priesthood and the Right of Succession», *Deseret Evening News,* 12. mars 1892.)

Daguerreotypi tilskrevet Marsena Cannon

Brigham Young, omkring 1853-54

Bror Benjamin F. Johnson skrev om det som hendte: «President Rigdon ble kalt på til å fremsette sitt krav for folket, hvilket han gjorde, og etter at han hadde talt, fullstendig blottet for all kraft og innflytelse, reiste president Brigham Young seg og talte. Jeg så at han reiste seg, men så snart han begynte å tale, spratt jeg opp, for det var på alle mulige måter Josephs stemme, og hans person, i utseende, holdning, påkledning og fremtoning, var Joseph selv, personifisert, og jeg visste øyeblikkelig at Josephs ånd og kappe hvilte på ham.» (*My Life's Review* [n.d.], 104.)

Hans mot, tro og humoristiske sans var forbilledlig for de hellige

Etter profeten Joseph Smiths død ble president Brigham Young målet for søksmål og arrestasjoner. Han tok disse utfordringene behersket og med humor.

Nauvoo tempel

I november 1845 skrev president Brigham Young at mens han og noen av de andre brødrene befant seg i Nauvoo tempel, meldte «Hans C. Hanson, dørvakten, at det var to betjenter som ventet på meg ved foten av trappen. Jeg fortalte brødrene at jeg kunne tåle å oppholde meg her hvor det var varmt, like lenge som de kunne stå ute i kulden og vente på meg.» (I *History of the Church,* 7:535.)

Ved en annen anledning ble president Young informert om at politimenn ventet utenfor inngangsdøren til templet for å anholde ham. Han fikk kusken sin til å kjøre vognen frem foran templet. William Miller iførte seg så Brighams lue og Heber C. Kimballs kappe, forlot templet og lot som han skulle stige inn i vognen. Betjentene løp frem og anholdt ham. Han protesterte høylydt og sa at de hadde arrestert feil mann og at han var uskyldig i den tiltalen de rettet mot ham. Siden de trodde det var Brigham Young, bragte de ham til Carthage mens han hele veien fortsatte å protestere og hevde sin uskyld.

Da de kom til Carthage, bredte raskt ryktet seg om at politimesteren hadde innbragt Brigham Young. Det ble stor oppstandelse helt til en mann gjenkjente William Miller. Han ropte på politimesteren, og da han kom ut igjen, spurte han Miller om hans navn var Young.

«Han svarte: "Jeg har da aldri sagt at jeg heter Young, har jeg vel?" "Nei," svarte politimesteren, "men en av mine menn erklærte at han kjente herr Young og pekte deg ut for meg." William Backenstos ble kalt inn, og han fortalte dem at William Miller ikke var Brigham Young. En annen mann kom også inn og sa at han kunne sverge på at Miller ikke var Brigham Young. Politimesteren ba om unnskyldning og spurte om Millers navn. Han svarte: "Det er William Miller."

Politimesteren forlot rommet og kom raskt tilbake fulgt av Edmonds [en advokat] som lo hjertelig av ham. Edmonds spurte om han hadde noe mer å fremføre overfor "herr Young". Politimesteren svarte at så vidt ham bekjent, hadde han ikke noe mer å fremføre mot herr Miller.» (Brigham Young, i *History of the Church,* 7:550-51.)

Mormonbataljonen blir opprettet

Monument ved Winter Quarters, dedisert de hellige som ble begravet på Mormon Pioneers kirkegård. Sommeren, høsten og vinteren 1846-47 var vanskelig for de hellige som bodde i bosetninger over hele Iowa. Usle boforhold, mangel på mat og en hard vinter slet hardt på Kirkens medlemmer. Det var i Winter Quarters Brigham Young mottok åpenbaring om hvordan han skulle organisere de hellige til vandringen vestover (se L&p 136).

I 1845 annekterte De forente stater Texas. Dette ble av Mexico oppfattet som en krigshandling siden Mexico gjorde krav på det meste av territoriet Texas. James Polk, De forente staters president, var for ekspansjon og mente at det var viktig for landets utvikling å annektere Texas og senere New Mexico og det nordlige California. De forente staters kongress erklærte krig mot Mexico 12. mai 1846. Umiddelbart etter krigserklæringen fikk De forente staters hær i oppdrag å erobre hele dette vestlige territoriet.

Polk ønsket ikke at Kirkens medlemmer som immigrerte til USA, skulle slutte seg til britene i Oregonterritoriet eller innta en fiendtlig rolle i USAs ekspansjonspolitikk. Regjeringen besluttet derfor å oppfordre dem til å reise 500 frivillige til tjeneste i krigen mot Mexico. Det ville bidra til å holde Kirkens medlemmer på USAs side. Men de helliges holdning var ikke så negativ som myndighetene hadde regnet med. President Brigham Young forsto at denne situasjonen ga anledning til å vise lojalitet overfor USA og samtidig tjene sårt trengt kapital til utvandringen. Den ga også en logisk begrunnelse for å etablere midlertidige bosetninger. President Young talte til de hellige og prøvde å fjerne deres fordommer mot de føderale myndigheter og fortalte dem at dette var det første tilbud de hadde fått fra myndighetenes side som ville tjene dem til gode. Snart innså mange siste-dagers-hellige visdommen i dette og meldte seg frivillig til bataljonen.

Under ledelse av kaptein James Allen i De forente staters hær begynte omkring 500 soldater og nærmere 80 kvinner og barn marsjen mot Fort Leavenworth 21. juli 1846. Etter mange prøvelser kom de frem til Mission San Diego i California 29. januar 1847. De hadde tilbakelagt ca. 3250 kilometer. Etter at de kom til California, tjenestegjorde bataljonen som okkupasjonsstyrker med garnisonsplikt i San Diego og Los Angelesområdet.

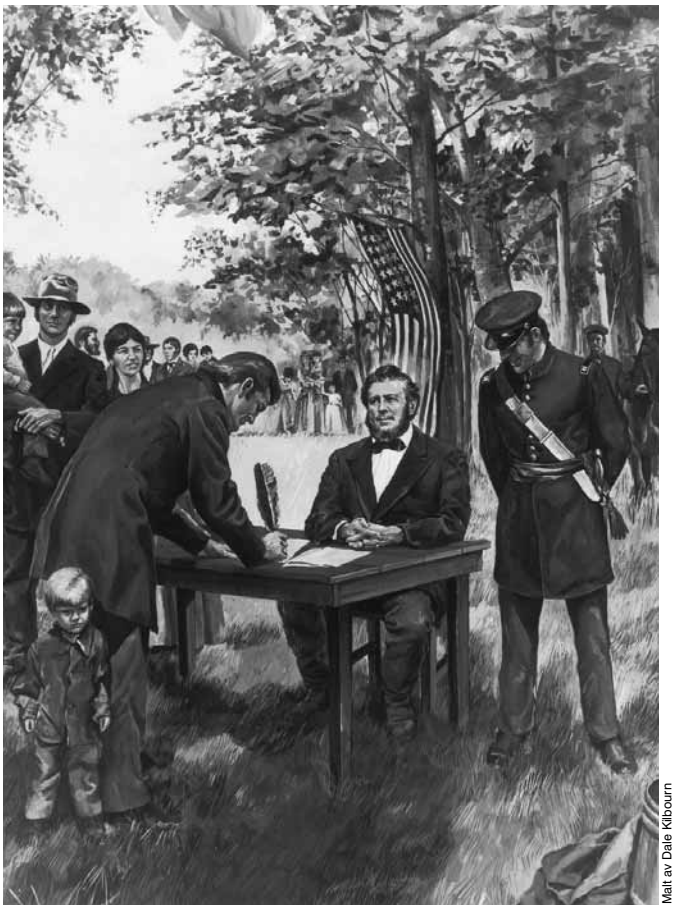

Malt av Dale Kilbourn

Brigham Young rekrutterer «mormonbataljonen»

Da bataljonens medlemmer ble utstyrt, fikk hver av dem proviant, våpen og 42 dollar til klær for året. En del av hver frivilligs lønn og uniformstillegg ble samlet inn av Parley P. Pratt og gitt til bataljonens familier i Iowa og til andre medlemmer av Kirken som ble evakuert fra Nauvoo. Etter at bataljonen ble dimittert i California, fortsatte mange av dem å sende penger til familien sin av det de tjente på annet arbeid.

Han så Saltsjødalen i et syn

I 1869 talte president George A. Smith, som var rådgiver til president Brigham Young, om hvordan de hellige kom for å bosette seg i Saltsjødalen. «Vi får ofte spørsmålet: "Hvordan i all verden fant dere dette stedet?" Jeg svarer at vi ble ledet hit ved inspirasjon fra Gud. Etter Joseph Smiths død, da det syntes som om alle verdens problemer og katastrofer hadde kommet over de hellige, søkte Brigham Young, som var president for De tolv apostler, Herren for å få vite hva de skulle gjøre og hvor de skulle lede folket for å komme i sikkerhet. Og mens de fastet og ba daglig angående dette, så president Young Joseph Smith i et syn hvor han viste ham fjellet som vi nå kaller Ensign Peak, like nord for Salt Lake City, og der falt et banner over toppen, og Joseph sa: "Bygg nedenfor banneret, så vil dere få fremgang og fred." Pionerene hadde ingen veiviser eller guide, ingen av dem hadde noen gang vært i landet eller visste noe om det. Men de reiste under ledelse av president Brigham Young inntil de kom frem til denne dalen.» (I *Journal of Discourses,* 13:85.)

© 1997 Kenneth A. Corbett. KOPIERING IKKE TILLATT

Brigham Young, omkring 1851-52

Det første pionerkompaniet ble organisert

I januar 1847 hadde president Brigham Young en drøm der han drøftet med profeten Joseph Smith hvordan de hellige best kunne hjelpes over slettene (se Bruce A. VanOrden, «Revelation Clearifies Role of Twelve», *Church News,* 11. jan. 1997, 7). Tre dager senere fremla han for Kirken «Herrens ord og vilje angående Israels leir på deres vandring mot vest» (L&p 136:1). Det ble bestemt at et pionerkompani med 144 håndplukkede menn skulle dra til Store Saltsjø-området. Denne gruppen skulle innbefatte mekanikere, kjørekarer, jegere, nybyggere, snekkere, sjømenn, soldater, regnskapsførere, murere, smeder, vognmakere osv. Det faktiske kompaniet besto av 143 menn, 3 kvinner og 2 barn. Denne gruppen var beredt på å stikke ut en rute som andre hellige skulle følge vestover. Åtte menn i dette kompaniet var apostler, og flere hadde vært med i Sions leir. Noen av kompaniet la ut fra Winter Quarters 5. april 1847, men størstedelen startet 16. april 1847.

Brigham Young, omkring 1855

Dette pionerkompaniet tilbakela 1700 kilometer fra Winter Quarters, ikke langt fra det nåværende Omaha i Nebraska, til Saltsjødalen. I den grad det var mulig, fulgte de eksisterende veier og stier. Ruten fulgte den brede og milde Platte River-dalen i 960 kilometer frem til Fort Laramie i Wyoming. Derfra krysset de over til sydsiden av Platte og fulgte Oregon-ruten i ca. 640 kilometer til Fort Bridger, og fortsatte sydover på Reid-Donner-ruten inn i Saltsjødalen. Under siste del av vandringen, som var den hardeste delen, fikk president Brigham Young fjellfeber, og kompaniet

delte seg i tre grupper: Fortroppen, hovedkompaniet og baktroppen, som innbefattet president Young.

Ruten fra Nauvoo til Saltsjødalen

«Det første pionerkompaniet kom inn i Saltsjødalen 22. juli 1847 og satte umiddelbart i gang med å lage et provisorisk vanningsanlegg for å oversvømme jorden og gjøre den klar til planting og såing. Den 24. juli kom Brigham Young og baktroppen til munningen av Emigration Canyon. Wilford Woodruff kjørte president Young i sin vogn. De skuet inn i fremtiden da de så ut over dalen. Wilford Woodruff skrev: "Hyggelige betraktninger fór i rask rekkefølge gjennom våre sinn mens vi tenkte på at om ikke mange år ville GUDS hus stå på toppen av fjellene mens dalene ville være omgjort til frukthaver, haver og åkrer av Sions innbyggere, og banneret ville folde seg ut for nasjonene som skulle samle seg her." Brigham Young sa han var forvisset om at dalen vi så var et "hvilested for de hellige og rikelig belønning for hans reise" [Wilford Woodruffs dagbøker, 24. juli 1847, stavemåte og store bokstaver standardisert].

Ved en senere anledning forklarte Wilford Woodruff at da de kom ut av fjelldalen, snudde han vognen slik at president Young kunne se hele dalen. "Mens han skuet utover landskapet foran oss, ble han henrykket i et syn i flere minutter. Han hadde sett dalen tidligere i et syn, og nå så han Sions og Israels fremtidige herlighet, slik den skulle bli, rotfestet i disse fjelldalene. Da synet var over, sa han: «Det greier seg. Dette er det riktige stedet. Kjør videre»" [i «Pioneers' Day», *Deseret Evening News,* 26. juli 1880, 2].

… Innen 28. juli sto Brigham Youngs avgjørelse om hvor byen skulle ligge, fast. Mellom to grener av City Creek utpekte han tomten hvor templet skulle stå. Byen skulle anlegges jevnt og fullstendig kvadratisk ut fra dette punktet.» (*Kirkens historie i tidenes fylde,* 333.) President Young kalte regionen «Deseret», som i Mormons bok er en honningbie (se Ether 2:3).

Han var en stor leder og kolonisator

Med myndighet fra Gud førte president Brigham Young de hellige mot vest, ledet utforskningsarbeidet og bosettingen av enorme områder, grunnla landsbyer og byer og sluttet fred med indianerne. Han opprettet skoler og anla veier, transportruter, telegraflinjer, vanningsanlegg, gårdsdrift, industri og merkantile foretak. Han ledet det stadig utvidede misjonærprogrammet og ble territoriet Utahs første guvernør. Hele sitt liv arbeidet han med slik trygghet at mange bemerket med ærefrykt at «bror Brigham» syntes å vite nøyaktig hva han gjorde helt fra starten av. Og det gjorde han! Denne håndverksmesteren og bygningsmannen hadde fått fullkomne tegninger å arbeide ut fra – intet mindre enn Guds rikes himmelske orden.

Det var ikke hans utøverevne alene som gjorde ham godt likt av familien og av de hellige. Han var en eksemplarisk far, alltid vennlig og omtenksom. Han arbeidet side om side med de hellige og sin familie, hugget ved, felte tømmer, bygde broer, ryddet jord og anla veier. Under utvandringen var han først oppe om morgenen og den siste som gikk til ro om kvelden, han tok seg alltid en runde for å se at alle hadde det så bra som mulig. Men fremfor alt var han en Guds profet. Han kunne refse, men likevel elske og inspirere, kreve og gi, lede og følge. Det mot og den humor han møtte prøvelser med, tjente som ankerfeste og forbilde for de forfulgte og trette hellige.

Det første presidentskap ble omorganisert

Det første presidentskap: Heber C. Kimball, Brigham Young og Willard Richards

I over tre år etter profeten Joseph Smiths død ble Kirken ledet av De tolv apostlers quorum. Etter mye diskusjon og bønn ble det til slutt foreslått og godkjent at Brigham Young skulle oppholdes som Kirkens president og at han skulle utpeke to rådgivere til å virke sammen med ham i Det første presidentskap. Den 7. desember 1847, under generalkonferansen i Kanesville, Iowa, ble Brigham Young med glede oppholdt som Kirkens annen president, med Heber C. Kimball og Willard Richards som hans rådgivere.

Han begynte å oppføre Salt Lake tempel

Den 28. juli 1847 gikk Brigham Young og noen andre av Kirkens ledere nordover fra leiren til et sted president Young hadde sett i et syn fire dager tidligere. Han stakk stokken sin ned i jorden og erklærte: «Her vil vi bygge et tempel til vår Gud.» (Fotografi tatt rundt 1870-73 av en ukjent fotograf.)

President Brigham Young hadde kartlagt stedet for Salt Lake tempel i 1847, kort tid etter at de hadde kommet til dalen. Under hans ledelse ble hjørnestenene til Salt Lake tempel lagt 6. april 1853. Samme dag, under generalkonferansen, sa han: «For fem år siden 1. juli var jeg her, og så i ånden templet knappe ti fot fra der vi har lagt ned hovedhjørnestenen. Jeg har ikke spurt hva slags tempel vi skal bygge. Hvorfor? Fordi det ble vist meg. Jeg har aldri sett på det stedet uten at synet av det var der. Jeg ser det like tydelig som om det virkelig sto der.» (I *Journal of Discourses,* 1:133.)

Foto: Charles R. Savage

Grunnmuren til Salt Lake tempel

Foto: Charles R. Savage

Fotografi som viser det delvis ferdige Salt Lake tempel

Oppføringen av templet ble forsinket i den tiden Johnstons hær nærmet seg Saltsjødalen, og det kunne bare utføres begrenset arbeid på det i alle de årene Kirken ble forfulgt på grunn av praktisering av flergifte. President Young insisterte på at kun de beste materialer og det beste håndverk skulle brukes i templets konstruksjon, og han følte at han selv ikke ville leve lenge nok til å innvie det. Nøyaktig 40 år fra den dag hjørnestenene ble lagt, fikk president Wilford Woodruff, Kirkens fjerde president, dette ansvaret.

Malt av Enoch Wood Perry Jr.

Malt av Brigham Young, 1866

President Woodruff ledet plasseringen av dekkstenen på Salt Lake tempel i april 1892. 50 000 siste-dagers-hellige fylte Tempelplassen og sidegatene ved denne høytideligheten. Den 6. april 1893, da arbeidet inne i templet var ferdig, begynte innvielsesseremoniene. «I det som fant sted denne dagen, så president Woodruff oppfyllelsen av en profetisk drøm. Han fortalte de hellige at Brigham Young mange år tidligere i en [drøm] hadde gitt ham nøklene til templet og bedt ham innvie det til Herren. I sin åpningstale profeterte president Woodruff at Satans makt fra da av ville bli brutt og hans makt over de hellige svekket, og det ville bli økt interesse for evangeliets budskap. [Se Matthias F. Cowley, *Wilford Woodruff* (1964), 582-83.]» (*Kirkens historie i tidenes fylde,* 445.) «Fjellet der Herrens hus står» var i sannhet fast forankret på toppen av fjellene (se Jesaja 2:2).

Salt Lake tabernakel ble oppført

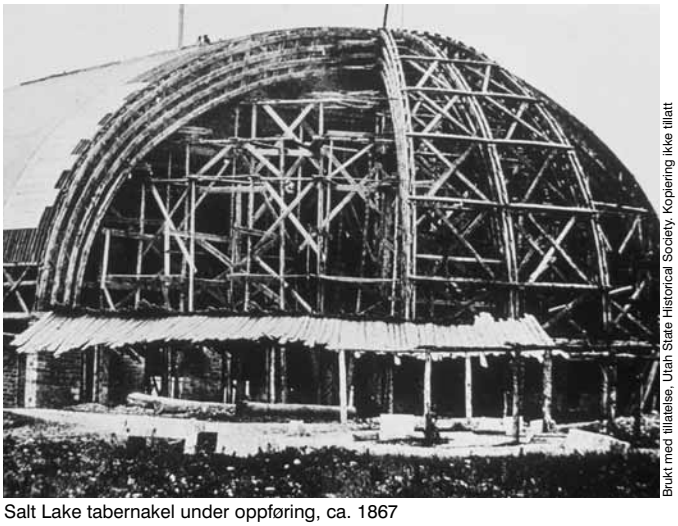

Brukt med tillatelse, Utah State Historical Society. Kopiering ikke tillatt

Salt Lake tabernakel under oppføring, ca. 1867

President Brigham Young var av den oppfatning at det var behov for en stor bygning som kunne romme et betydelig antall hellige. Han så levende for seg et stort kuppelformet tilbedelsens hus. President Young innkalte Henry Grow til sitt kontor. Han var en svært dyktig mekaniker og erfaren møllebygger. President Young hadde nylig sett ham fullføre en buebro i tre, uten senterstøtte, over elven Jordan. Med hjelp av Kirkens arkitekt, William H. Folsom, ble konstruksjonen av Tabernaklet igangsatt våren 1863.

Tabernaklet skulle bli en av de største bygninger i sitt slag i verden, det var utvendig ca. 45 meter bredt, 76 meter langt og 24 meter høyt. Innen høsten 1867 var Tabernaklet og orgelet såpass ferdig at oktoberkonferansen kunne avholdes der. Innen 1870 var orgelet og mye av interiøret helt ferdig. Galleriet ble påbegynt i 1870. President John Taylor, som var president for De tolv apostlers quorum, innviet det fullt ferdige Tabernaklet under oktoberkonferansen i 1875.

Statue av Brigham Young i USAs hovedstadsbygning, Washington, D.C.

FOTO: Charles R. Savage, © Daughters of the Utah Pioneers

Brigham Young, 5 June 1869

Han var både praktisk og åndelig

Foto: Charles R. Savage

Brigham Young, omkring 1870

President Brigham Youngs anlegg for det praktiske blir ofte fremhevet, men hans praktiske ferdigheter var solid forankret i gjenopprettelsens åndelige røtter, i Guds rike, i Sion og i celestial herlighet. Han sa om sine yngre dager: «Jeg ønsket å forkynne evangeliet med tordenrøst og brøle det ut til nasjonene. Det brant i mine ben som en innestengt ild... Ingenting ville tilfredsstille meg uten det å rope ut i verden hva Herren gjør i de siste dager» (i *Journal of Discourses,* 1:313).

Som profet, seer og åpenbarer fortsatte hans ønske å brenne med kanskje enda større intensitet. Han var bestemt på å gjøre alt som kunne gjøres for å gjennomføre alt Herren ønsket gjort i de siste dager. Han sa:

«Profeten Joseph Smith har lagt grunnvollen til Guds rike i de siste dager. Andre vil sette opp overbygningen…

Jeg vet at han ble kalt av Gud, og dette vet jeg ved Jesu Kristi åpenbaringer til meg og ved Den hellige ånds vitnesbyrd. Hadde jeg ikke fått vite denne sannhet på denne måten, ville jeg aldri ha vært det som kalles "mormon", og jeg ville heller ikke vært her i dag» (i *Journal of Discourses,* 9: 364-65).

President Young insisterte på å fortsette å bevilge tid og penger til å fullføre Nauvoo tempel. Noen av de hellige mente det var upraktisk siden det var innlysende at de hellige ikke ville få noen glede av templet særlig lenge. Men president Young visste at selv om dette templet bare ville bli brukt en kort tid, ville de hellige få den nødvendige styrke fra det til å yte det offer og utholde de vanskelige forholdene som ville følge med utvandringen. Ved å fullføre templet viste han både praktisk sans og at han hadde både åndelig og evig perspektiv.

Gjengitt med tillatelse fra Kongressbiblioteket

Beehive House i Salt Lake City var først bolig for Brigham og Mary Ann Angell Young i 1854. President Young bodde der resten av de 23 årene han levde.

«Det fantes naturligvis dem som kritiserte Brigham Youngs nære befatning med det verdslige og timelige – at han var opptatt av å gjerde inn gårdsbruk, forhandle om kontrakter for salg av korn, mobilisere arbeidskraft til å bygge den transkontinentale jernbanen – men etter hans syn var det timelige og det åndelige uløselig knyttet sammen. Når han oppfylte sine mange forskjellige verv – profet, forretningsmann, guvernør og familiens patriark – så han det som sin oppgave og sitt mål å fremme sitt folks timelige *og* åndelige velferd. Etter hans syn var han Herrens forvalter når det gjaldt å bruke alle menneskelige ressurser – offentlig og privat, kirke og stat – til å skape en økonomisk og samfunnsmessig orden hvor alle Guds barn i hans varetekt kunne leve i fred og velstand…

Foto: Charles R. Savage

Brigham Young, omkring 1876

Samtidige observatører som det er vår plikt å respektere – personer med utdannelse og erfaring og omdømme som reiste til Utah for å observere ham – fremhevet tre karaktertrekk ved ham: Hans selvtillit, hans oppriktighet og hans sunne fornuft. Fitz Hugh Ludlow, en landskjent forfatter og kunstanmelder, konstaterte at Brigham Young hadde en "absolutt tro på seg selv og sine egne oppfatninger" [*The Heart of a Continent* (1870), 368]. Guvernør Young, skrev han, var overbevist om at han utførte Guds gjerning, og at hvis han og andre dødelige gjorde alt det de kunne for å opprette riket, ville Gud sørge for resten. Dette hjelper oss til å forstå guvernørens fasthet, hans ro og hans urokkelige optimisme under de tilsynelatende umulige forholdene.» (Leonard J. Arrington og Ronald K. Esplin, «Building a Commonwealth: The Secular Leadership of Brigham Young», *Utah Historical Quarterly,* sommeren 1977, 219-20.)

Som kolonisator er ingen hans like i amerikansk historie

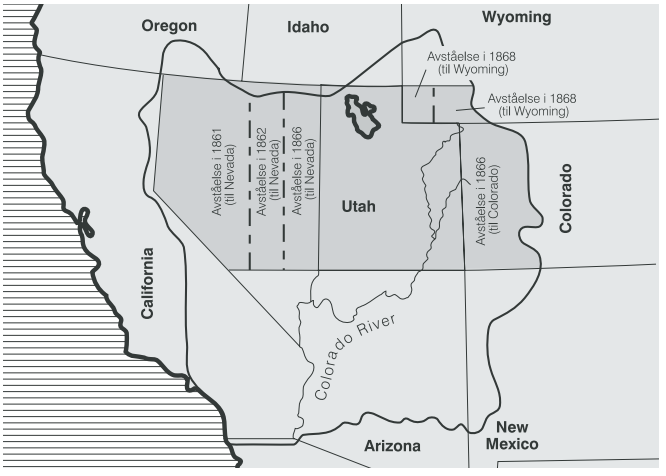

Den planlagte Deseret-staten

«Under etableringen av Kirkens utpost skjøt det opp en rekke småbyer på gunstige steder i fjelldalene rundt Salt Lake City. Gradvis fikk den ene dalen etter den andre sin del av nybyggerne. Veksten skjedde hovedsakelig sydover den første tiden fordi man mente klimaet var gunstigere for jordbruk i den retningen enn nordover… I løpet av de første ti årene i Saltsjødalen ble det opprettet 100 tettsteder. Bosettingene kom hovedsakelig øst og syd for Store Saltsjø, elven Jordan og Utah-sjøen, med nybyggersamfunn på rekke og rad i sydvestlig retning fra Juab county [midtvest i delstaten] til det sydvestre hjørnet av Utah. I tillegg til disse hovedkoloniene bodde det mange siste-dagers-hellige i Sanpete county [midt i delstaten] og på [andre] utposter…

Således hadde de hellige innen ti år etter sin ankomst til Vesten, åpnet for nybyggeraktivitet i et uberørt land som strakte seg 1 600 kilometer fra nord til syd og 1280 kilometer fra øst til vest. Brigham Youngs plan for ervervelse av Vesten var i ferd med å bli en realitet…

I løpet av de 30 årene han bodde i dalen, grunnla Kirkens leder, Brigham Young, med stort hell så godt som hver eneste dal i det nåværende Utah, og var selv vitne til samfunnsutviklingen der så vel som mange steder i syd-Idaho, Arizona og Nevada. De fleste "byene" som ble bygget av de siste-dagers-hellige, lå innenfor et rektangulært distrikt på 800 x 640 kilometer, når bosetninger i Arizona unntas. Men noen lå så langt unna som 1600 kilometer øst for Salt Lake City, i Iowa og Nebraska; San Bernardino [California] lå ca. 1200 kilometer sydvest for moderkolonien, mens Fort Lemhi lå i nord-Idaho. Kirkens totale medlemsmasse ved Brigham Youngs død (1877) var ca. 140 000.» (Milton R. Hunter, *Brigham Young, the Colonizer* [1940], 354-55, 357.)

Det vedvarende emigrasjonsfond ble opprettet

Det vedvarende emigrasjonsfond ble opprettet i 1849 for å hjelpe de hellige som hadde behov for økonomisk hjelp til å komme til Vesten fra mange steder rundt om i verden. I et rundskriv til Kirken i 1853 erklærte Det første presidentskap: «Med Guds velsignelse vil det meste av, eller alle disse midler bli gjort tilgjengelige for å hjelpe til med emigrasjon av de fattige, ett år fra nå av. La derfor ikke de hellige holde sine midler tilbake, men åpne sine konti og la presidenter for alle misjoner av siste-dagers-hellige over hele jorden motta donasjoner, til hjelp for Det vedvarende emigrasjonsfond og til at de hellige kan komme hjem. Og la alle som er i stand til det, komme uten opphold og ikke vente på å bli hjulpet av disse midler, men overlate dem til andre som ikke kan hjelpe seg selv.» (I James R. Clark, red., *Messages of the First Presidency of the Church of Jesus Christ of Latter-day Saints,* 6 bind [1965-75], 2:116.)

Brukt med tillatelse, Utah State Historical Society. Kopiering ikke tillatt

Av Brigham Youngs 57 barn nådde 17 sønner og 29 døtre moden alder. De ti eldste døtrene var tilnærmet like gamle. De har et nokså strengt uttrykk i ansiktet, for det var ikke vanlig å smile på fotografier den gang.

De hellige koloniserte mange samfunn i Vesten

Foto: Charles R. Savage

Brigham Young, omkring 1864

«[Brigham Young] sendte ut sonderingsgrupper for å velge gunstige plasser til å opprette nye kolonier, og valgte ofte ut stedet selv. Han sendte grupper med en passe blanding av industriarbeidere og jordbrukere ut for å opprette disse nye samfunnene. Brigham overvåket selv utbyggingen av mange tettsteder, med oversiktlige kvartaler og brede gater, og tildelingen av jordbruksareal og bytomter til de hellige.

Samtidig som han opprettet kolonier, sørget han også for at hans tilhengere fikk offentlige myndigheter, samfunnsinstitusjoner for utdannelse og fornøyelser og nødvendig utstyr til at de kunne bli uavhengige og oppnå velstand. Den 12. mars 1849 ble han valgt til midlertidig guvernør for "Staten Deseret". Året etter, den 28. september 1850, fikk Utah status som territorium med Brigham Young som guvernør. Denne stillingen hadde han til 1858, da han ble etterfulgt av Alfred Cumming. Som guvernør, og i hele sin tid i Utah som president for Jesu Kristi Kirke, fortjener Brigham Young mye av æren for det vellykkede prosjektet med føderale indianerrepresentanter, føderal inspeksjon av dalen, byggingen av den transkontinentale jernbanen og opparbeidelsen av telegrafnettet.

Alt Kirkens koloniseringsarbeid ble muliggjort for en stor del ved å skaffe tusenvis av nybyggere til hans rekker, slik han gjorde ved å sende misjonærer til forskjellige områder av USA så vel som til Europa, Canada, spansk-Amerika, India, Australia og Stillehavsøyene. Han kunne kanalisere denne heterogene menneskemassen, representert ved mange forskjellige raser, inn i en harmonisk sosial enhet.» (Hunter, *Brigham Young, the Colonizer,* 358-59.)

Han støttet opp om utdannelse og kultur

«Selv om Kirkens kolonister bygget hus, opparbeidet gårdsbruk og etablerte seg som delstat, forsømte de ikke de edlere sider av livet. Det ble oppmuntret til utdannelse, religion, kunst, drama og musikk til folkets sosiale utvikling. De hellige bygget sine egne teatre og underviste sine barn i forskjellige fag og i musikk. Samtidig med oppføringen av private boliger oppførte hver gruppe kolonister ved samlet innsats et samfunnshus som ble brukt til kirke, skolehus og et sted hvor de kunne arrangere dans og oppføre teaterstykker. I oktober 1847 åpnet den første pionergruppen en skole i et gammelt militærtelt. Til og med mens disse nybyggerne strevde med å bygge sine første husvære i Saltsjødalen, ble det avholdt skole hver dag. Det gikk bare to år før guvernør Young undertegnet et lovforslag som ble vedtatt av den første lovgivende forsamling i staten Deseret, som gikk ut på å bygge et universitet. Det ble senere kjent som University of Utah.

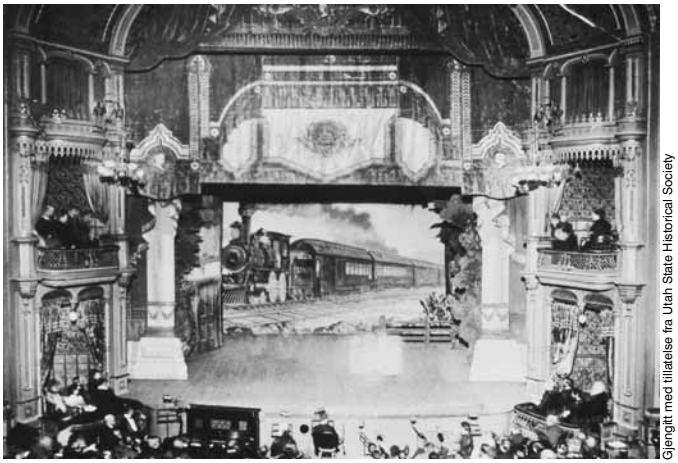

Gjengitt med tillatelse fra Utah State Historical Society

Interiør i Salt Lake teater, ca. 1900

Så tidlig som i 1850 ble Salt Lake Musical and Dramatic Association dannet og hadde sine første fremføringer i Temple Square Bowery. Senere, i 1852, ble Social Hall bygget. Det var et av de første teatre som ble oppført vest for elven Missouri. Ti år senere ble Social Hall erstattet av Salt Lake Theatre.» (Hunter, *Brigham Young, the Colonizer,* 359-60.)

En av Brigham Youngs døtre skrev: «Far forsto at dette folket, som var nærmest totalt isolert fra kontakt med utenverdenen, selv måtte sørge for det som skulle til for kulturell oppbyggelse og underholdning. Han må ha følt at denne vanskelige oppgaven var fullt berettiget, for mange år etter at [Salt Lake Theatre] ble oppført, sa han: "Hvis jeg ble plassert på en kannibal-øy med det oppdrag å gjøre folket sivilisert, ville jeg straks bygge et teater for formålet".» (Clarissa Young Spencer i samarbeid med Mabel Harmer, *Brigham Young at Home* [1940], 147.)

Foto: Charles R. Savage

Brigham Young, 1. juni 1871

Hans humor og kjærlighet ble verdsatt

President Brigham Youngs humoristiske sans gjorde ham elsket av hans tilhengere og viste at han ikke tok seg selv for alvorlig. Da hans sønner ble grepet i å gi bort noen rekvisitter (uten tillatelse) til et skuespill skrevet av deres venner, sa president Young til teaterdirektøren: «Disse guttene har et skuespill. De kaller det "Røverne i Rocky Mountains". Jeg vet ikke så mye om fjellene, men de gjorde i hvert fall rent bord på låven min. Gi dem en dag eller to på scenen.» (Sitert i Spencer and Harmer, *Brigham Young at Home,* 160.)

Den karakteregenskap de hellige satte mest pris på og respekterte hos president Young, var den kjærlighet han viste ved sin omtanke for hver og en av dem, helt fra sin første tid som leder. Ute på slettene ved et hvilested de kalte Hickory Grove, var han ute i regnværet hele dagen og plasserte vogner, hjalp til med å slå opp telt, hugge ved og på alle måter se til at alle hadde det bra. Senere, i Utah, insisterte han på å møte hvert eneste vogntog og håndkjerrekompani så sant han kunne, og han ville ikke dra før alle hadde et sted å være og avtale om arbeid så de var sikret.

Foto: Charles R. Savage

Brigham Young, ca. 1876

President Brigham Young ledet Kirken i 33 år. Han visste at verket var guddommelig, og han kjente dets fremtid. Han førte Kirken vestover og hjalp til med å etablere en base hvorfra Guds rike kunne fortsette å gå fremover og fylle jorden.

KAPITTEL 3

John Taylor

KIRKENS TREDJE PRESIDENT

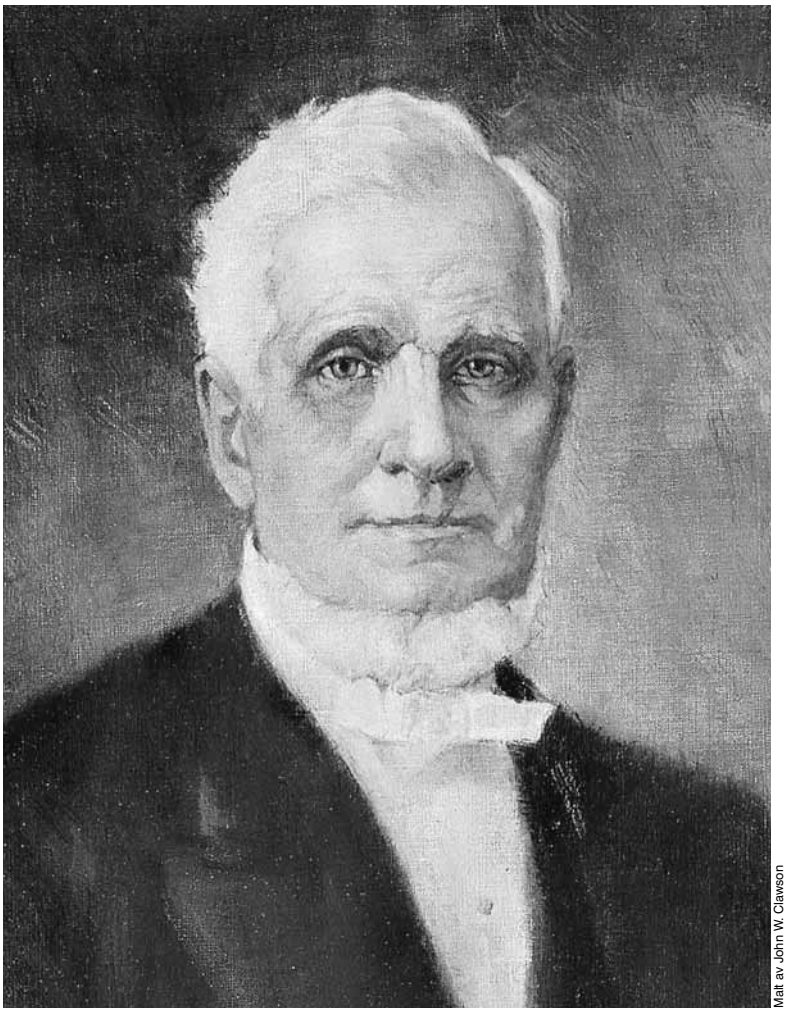

Malt av John W. Clawson

VIKTIGE BEGIVENHETER I JOHN TAYLORS LIV

Alder	Begivenhet
	Han ble født 1. november 1808 i Milnthorpe, Westmoreland, England. Hans foreldre var James og Agnes Taylor.
23	Han emigrerte til Toronto, Canada (1832).
24	Han giftet seg med Leonora Cannon (28. jan. 1833).
27	Han ble døpt i Kirken av Parley P. Pratt (9. mai 1836). Han ble senere kalt til å presidere over Kirken i den østlige del av Canada (1836).
30	Han ble ordinert til apostel av Brigham Young og Heber C. Kimball (19. des. 1838).
31–32	Han var første gang på misjon i Storbritannia (des. 1839 – apr. 1841).
33–37	Han var redaktør for avisene *Times and Seasons* og *Nauvoo Neighbor* (feb. 1842 – våren 1846).
35	Han ble såret av en mobb i Carthage fengsel (27. juni 1844).
37–38	Han var på sin annen misjon i Storbritannia (1846-47).
40–43	Han var på misjon i Frankrike og Tyskland (okt. 1849 – aug. 1852).
42–43	Han skrev *The Government of God* (1851-52).
46–48	Han utga avisen *The Mormon* i New York City (feb. 1855 – sep. 1857).
49–68	Han var medlem av Utah territoriums lovgivende forsamling (1857-76).
63	Morrills anti-bigami-lov ble vedtatt og begrenset Kirkens rett til å eie landeiendom (3. juni 1862).
68	Han ledet Kirken som president for De tolv apostlers quorum etter Brigham Youngs død (29. aug. 1877).
71	Han ble Kirkens president (10. okt. 1880). Den kostelige perle ble akseptert som hellig skrift (10. okt. 1880).
73	Han utga *An Examination into and an Elucidation of the Great Principle of the Mediation and Atonement of Our Lord and Savior Jesus Christ* (1882); USAs kongress vedtok Edmunds lov, som erklærte flergifte som ulovlig (16. feb. 1882).
75	Han innviet Logan tempel (17. mai 1884).
76	Han holdt sin siste offentlige tale, deretter gikk han i eksil på grunn av forfølgelser for flergifte (1. feb. 1885).
78	Edmunds-Tuckers lovforslag, som fratok Kirken borgerrettigheter, ble vedtatt (17. feb. 1887). Han døde i Kaysville, Utah (25. juli 1887).

Familien Taylors eiendom, Milnthorpe, Westmoreland, England

John Taylor var den første og eneste av Kirkens presidenter som ikke var født i De forente stater. Han ble født i Milnthorpe, Westmoreland, England, i 1808. Hans foreldre var James og Agnes Taylor. Hans mors pikenavn var også Taylor. John var ett av ti barn, han hadde syv brødre og to søstre. Tre av hans brødre døde som spedbarn, og hans eldste bror døde da han var 22. Selv om de ikke var velstående, var familien Taylor sammensveiset og religiøs, og barna lærte verdien av hardt arbeid. John arbeidet på en bondegård på familiens eiendom, og han ble senere en dyktig tredreier.

Hans foreldre var medlemmer av Den engelske kirke, men selv om han ble døpt som spedbarn, hadde John Taylor lite til overs for foreldrenes tro. Som ung mottok han instruksjon gjennom drømmer og syner.

«"Ofte når jeg var alene," skrev han, "og iblant sammen med andre, hørte jeg behagelig, dempet, melodiøs musikk, som om den kom fra engler eller overnaturlige personer." Som liten gutt hadde han sett i et syn en engel oppe i himmelen som holdt en basun til munnen og sendte ut et budskap til nasjonene. Betydningen av dette synet forsto han ikke før senere i livet.» (B. H. Roberts, *The Life of John Taylor* [1963], 27-28.)

Fotografi gjengitt med tillatelse fra James R. Moss

Beetham skole. John Taylors familie flyttet til Hale, Westmoreland, i hans tiende eller ellevte år, og han gikk på denne skolen, som lå ca. 1,5 kilometer nord for hans hjem.

Hans dypt religiøse natur kom til uttrykk i hans ungdomsår

John Taylors familie flyttet ofte mens han var barn. I en alder av 14 år ble han læregutt hos en tønnemaker. John reiste da hjemmefra for å lære kunsten å dreie i tre. Han var flittig og hadde dette yrket fra han var 15 til han fylte 20 år.

Malt av Frederick H. Piercy

John Taylor som ung

Da John Taylor var midt i tenårene, sluttet han seg til Metodistkirken og arbeidet aktivt for å få sine kamerater med på bønn og andre religiøse aktiviteter. Hans iver og medfødte evne til å uttrykke seg gjorde så sterkt inntrykk på kirkens ledere at han ble oppnevnt til legpredikant i en alder av 17 år. Mens han var på vei til en avtale, ble han overveldet av en mektig innflytelse. Han snudde seg mot sin ledsager og sa: «Jeg har en sterk følelse av at jeg skal reise til Amerika for å forkynne evangeliet.» (Sitert i Roberts, *Life of John Taylor,* 28.)

John Taylors foreldre flyttet til Toronto i Canada i 1830. I 1832 åpnet muligheten seg for John til å flytte etter. Mens skipet fremdeles befant seg i Den engelske kanal, ble det et så forrykende uvær at flere andre skip rundt dem forliste i stormen. Offiserer og mannskap ventet at deres eget skip ville synke når som helst, men John var like rolig.

«Åndens røst fortsatte å si til ham: "Du må til Amerika og forkynne evangeliet." "Så sikker var jeg på min fremtidige oppgave," sier han "at jeg gikk ut på dekk ved midnatt, og midt i den rasende stormen følte jeg meg like rolig som om jeg satt i stuen hjemme. Jeg hadde tro på at jeg skulle nå frem til Amerika og utføre min gjerning."» (Roberts, *Life of John Taylor,* 29.)

Ved studium av Skriftene fant han Jesu Kristi Kirke og sin hustru

John Taylor slo seg ned i Canada i nærheten av sine foreldre. Der drev han sitt yrke. Han deltok i den lokale Metodistkirken og ble snart travelt opptatt som klasselærer og omreisende predikant. Det var mens han var engasjert i dette arbeidet, han møtte Leonora Cannon. Leonora var 12 år eldre enn John og avviste hans første frieri, men etterpå – som følge av en drøm – ble hun overbevist om at hun skulle bli hans hustru.

Leonora Cannon Taylor (1796-1868), John Taylors hustru

John Taylor og noen få nære venner oppdaget gjennom sitt studium at deres tro avvek betydelig fra den nytestamentlige kirken og Jesu Kristi læresetninger. Om denne erfaringen sa han senere: «Vi hadde ikke kjennskap til denne kirken [Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige], og noen av oss kom sammen med det formål å granske Skriftene, og vi fant at visse doktriner ble forkynt av Jesus og apostlene som hverken metodistene, baptistene, presbyterianerne, medlemmer av den episkopale kirke eller noen av de andre religiøse sektene forkynte, og vi kom til at hvis Bibelen var sann, var ikke den nyere kristendoms doktriner sanne. Eller hvis de var sanne, kunne ikke Bibelen være sann. Våre studier var uhildede og vår søken etter sannhet omfattende. Vi gransket hvert eneste religiøst prinsipp vi kom over, og undersøkte nøye de forskjellige filosofier som sektene forkynte, for å finne ut om noen av dem var i overensstemmelse med Guds ord. Men vi fant ingen. I tillegg til at vi gransket og undersøkte, ba vi til Gud og fastet, og våre bønner dreide seg i det alt vesentlige om at hvis han hadde et folk noe sted på jorden og prester som var bemyndiget til å forkynne evangeliet, måtte han sende en til oss. Slik var situasjonen vi befant oss i.» (I *Journal of Discourses,* 23-30.)

Parley P. Pratt kom med svar på hans bønner

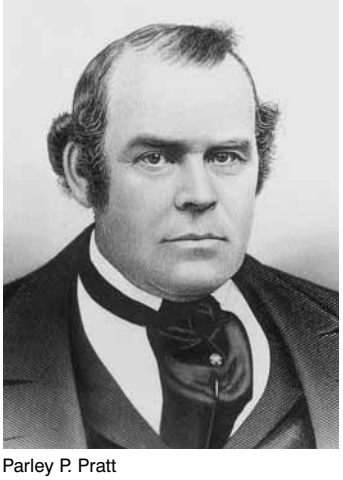
Parley P. Pratt

Eldste Parley P. Pratt, et medlem av De tolv apostler, reiste til Canada for å forkynne gjenopprettelsen av Kristi fordums kirke. Han fant John Taylor som studerte, sammenlignet, overveide, trakk i tvil og deretter søkte inspirasjon fra himmelen. Johns søken etter Kristi kirke var kommet til veis ende.

John Taylor sa: «På dette tidspunkt [mai 1836] oppsøkte Parley P. Pratt meg med et introduksjonsbrev fra en kjøpmann jeg kjente. Jeg fikk en merkelig følelse da jeg så ham. Jeg hadde i likhet med dere hørt mange, mange slike historier, og jeg må si at jeg syntes min venn hadde påtvunget meg noe ved å sende en så overbevisende mann til meg. Men jeg tok høflig imot ham, det var min plikt. Jeg fortalte ham imidlertid rett ut hva jeg følte, og at jeg i vår forskning ikke ønsket fabler. Jeg ønsket at han skulle begrense seg til Skriftene. Vi snakket sammen i tre timer eller mer, og han knyttet meg så tett til Skriftene som jeg ønsket, og hentet alt han sa fra dem. Senere skrev jeg ned åtte taler som han holdt, for å kunne sammenholde dem med Guds ord. Jeg fant ikke noe motstridende. Dernest gransket jeg Mormons bok og profetiene om den. Dette var også korrekt. Så leste jeg boken "Lære og pakter". Jeg fant ingenting som ikke samsvarte med Skriftene der. Han oppfordret oss til å omvende oss og la oss døpe til syndsforlatelse, og vi ville motta Den hellige ånd. Men hva er det? spurte vi. Det samme som på apostlenes tid, sa han, eller ikke noe. Flere andre og jeg selv ble døpt [9. mai 1836].» («Three Nights' Public Discussion…», i *A Series of Pamphlets, by Orson Pratt…* [1851], 17-18.)

Malt av Paul Mann

Like etter sin dåp ble John Taylor kalt til presiderende eldste over Kirken i Canada. Det inspirerte kallet av eldste Pratt til å forkynne evangeliet til folket i Toronto i Canada bragte ikke bare inn mannen som skulle bli Kirkens tredje president. Det ledet også til Mary Fieldings omvendelse. Hun giftet seg med Hyrum Smith og ble mor til president Joseph F. Smith og bestemor til president Joseph Fielding Smith.

Han var talsmann for profeten Joseph Smith

Nesten et år etter at han ble medlem av Kirken, møtte John Taylor profeten Joseph Smith i Kirtland, Ohio. Da de hadde håndhilst på hverandre og tilbragt litt tid sammen, ble Johns vitnesbyrd om den gjenopprettede kirke i stor grad styrket av den ånd som profeten utstrålte og av hans læresetninger og forklaringer av evangeliet.

Kirtland tempel

Han besøkte Kirtland under det mørke frafallets tid der og forsvarte profeten Joseph Smith med sitt vitnesbyrd for forsamlede frafalne som truet enhver som talte i profetens favør, med døden. Han hadde også møter med medlemmer av Kirken hvis tro var vaklende og som hadde begynt å bli kritiske til profeten. Blant dem var eldste Parley P. Pratt, som gikk inn for å uttrykke sin misnøye og kritikk. John Taylor repliserte til denne apostelen og misjonæren, hvis læresetninger og vitnesbyrd bare kort tid før hadde bragt ham inn i Kirken: «Det overrasker meg å høre deg snakke slik, bror Parley. Før du forlot Canada, bar du et sterkt vitnesbyrd om at Joseph Smith var Guds profet, og at det verk han har innledet, var sant. Og du sa at du visste det ved åpenbaring og Den hellige ånds gave. Du ga meg streng beskjed om at selv om du eller en engel fra himmelen skulle erklære noe annet, så skulle jeg ikke tro på det. Bror Parley, jeg følger ikke mennesker, men Herren. De prinsipper du lærte meg, ledet meg til Ham, og jeg har nå det samme vitnesbyrd som du da frydet deg over. Hvis verket var sant for seks måneder siden, er det sant i dag. Hvis Joseph Smith da var en profet, er han en profet nå.» (Sitert i *Life of John Taylor,* 40.)

Eldste Pratt «søkte ikke mer å lede eldste Taylor på avveier, og kom for det første heller ikke med særlige innsigelser. "Han og mange andre," sier eldste Taylor, "befant seg under en mørk sky. Han gjorde det godt igjen overfor profeten Joseph og ble gjenopptatt i fullt fellesskap."» (Roberts, *Life of John Taylor,* 40.)

I denne dystre tiden i Kirtland søkte frafalne å bli hørt. En som talte, kom med en mengde løgner og slynget ut ondskapsfulle beskyldninger om profeten Joseph Smiths karakter mens han ikke var tilstede. John Taylor sto der så lenge han orket, så ba han om tillatelse til å tale til forsamlingen og fikk lov til det. Han innledet med å minne om det fordums Israels opprør mot Herren og hans profet Moses. Så ba han tilhørerne om å finne kilden til deres nåværende kunnskap om Guds rike og til alt av åndelig natur. Han besvarte selv sitt spørsmål: «Det var Joseph Smith, under Den allmektiges hånd, som utarbeidet de første prinsippene, og vi må se hen til ham for videre instruksjoner. Hvis den ånd han tilkjennegir ikke bringer velsignelser, er jeg stygt redd for at den ånd som tilkjennegis av dem som har talt her, heller ikke vil sikre velsignelser. Israels barn i oldtiden henga seg – etter å ha sett Guds kraft tilkjennegitt i sin midte – til opprør og avgudsdyrkelse, og det er med sikkerhet meget stor fare for at vi gjør det samme.» (Sitert i Roberts, *Life of John Taylor,* 41.)

Med disse hendelsene i Kirtland fikk John Taylor ord på seg for å være en mann med stort mot og stor veltalenhet når det gjaldt å forsvare evangeliet. Men det var under helt andre omstendigheter han ble kjent som «Frihetens forkjemper». Fordi bror John Taylor ble kalt på til å forsvare Kirkens rettigheter og dens medlemmer mot deres fiender, lærte denne engelskmannen fort å verdsette den konstitusjonelle frihet som enhver innbygger i De forente stater var garantert ifølge loven.

Han ble kalt til apostel og til å reise på misjon til Europa

Malt av Lorus Pratt

Da han var 29, ble John Taylor budsendt av profeten Joseph Smith og bedt om å slutte seg til Kirkens medlemmer i Missouri. Det var en trist tid. De trofaste var blitt drevet ut av Ohio, og kort tid etter at han kom til Missouri etter en besværlig reise på nesten 320 norske mil, ble de også drevet ut av Missouri.

Eldste Taylor ble kalt og ordinert til apostel 19. desember 1838, noen få dager etter sin 30-årsdag. De tolv apostlers quorum var blitt befalt ved åpenbaring å forlate Far West, Missouri, den 26. april 1839 og reise til England (se L&p 118).

De brødre som reiste på misjon i denne tiden, forlot sine familier under fattigdom og sykdom. Eldste Taylor skrev om sine blandede følelser ved avreisen til England: «Tanken på de strabaser de nylig hadde vært igjennom,… uvissheten om hvorvidt de ville få fortsette å bo i det huset de da bodde i – det var bare ett eneste rom – sykdommen som herjet, brødrenes fattigdom, usikkerheten de befant seg i på grunn av mobber, i tillegg til usikkerheten omkring hva som kunne skje under mitt fravær, fylte meg med sterke følelser… Men tanken på å følge Israels Guds befaling om å reiste tilbake til mitt hjemland, og på å forklare prinsipper av evig natur og gjøre kjent det som Gud hadde åpenbart til frelse for verden, overvant alle andre følelser.» (Sitert i Roberts, *Life of John Taylor,* 67-68.)

Eldste Taylor var selv pengelens og ved svært dårlig helse. Likevel følte han, i likhet med sine ledsagere, at deres prøvelser kun ville vare en liten stund, og han visste at Herren ville ivareta deres behov. Sammen med Brigham Young og andre tok han seg frem gjennom Missouri så de kunne legge ut på sin misjon til England den dagen og fra det sted Herren hadde befalt (se L&p 118:4-5).

Han bar vitnesbyrd i Liverpool, England

Gravert portrett av John Taylor av Frederick Piercy

Etter en besværlig reise kom eldste John Taylor og hans misjonærledsager til England og ble tildelt arbeidsområde i havnebyen Liverpool. Der hadde de møte med medlemmer av en protestantisk forsamling som søkte etter gjengivelsen av Den helllige ånd og Kristi rikes komme. Eldste Taylor talte til noen av gruppens ledere og bar et kraftig vitnesbyrd om gjengivelsen av de gaver og velsignelser de søkte:

«Brødre og venner, vi er ydmyke følgesvenner av Jesus Kristus og kommer fra Amerika. Jeg har nylig kommet hit, og har reist 8000 kilometer uten pung eller skreppe, og jeg vitner for dere, mine brødre, at Herren har åpenbart seg fra himmelen og gitt oss disse ting som dere så ivrig søker og ber om at dere må motta. ("Ære være Gud," ropte mange av de tilstedeværende, og det ble gitt uttrykk for sterke følelser.)

Det har skjedd som er omtalt av Johannes i Åpenbaringen, hvor han sier: "Jeg så en annen engel, som fløy under det høyeste av himmelen. Han hadde et evig evangelium å forkynne for dem som bor på jorden, for alle nasjoner og stammer, tungemål og folk. Og han sa med høy røst: Frykt Gud og gi ham ære! For timen for hans dom er kommet." Brødre, vi Guds tjenere har kommet til dette sted for å advare innbyggerne om truende fare og kalle dem til omvendelse og dåp i Jesu Kristi navn, og de vil motta Den hellige ånds gave.

Jeg har et sterkt ønske om å gi dere dette vitnesbyrd. Jeg føler Herrens ord som ild i mine ben og ønsker å få anledning til å forkynne dere de velsignelser dere søker, så dere kan fryde dere med oss i de store ting Gud har åpenbart til verdens frelse i de siste dager.» (Sitert i Roberts, *Life of John Taylor,* 77-78.)

Fotografi gjengitt med tillatelse fra James R. Moss

Mens han var i Storbritannia, var eldste Taylor på kort besøk i Irland. Der traff han Thomas Tait. Mens de spaserte i nærheten av Loch Brickland, ba herr Tait om å bli døpt og ble den første person misjonærene døpte i Irland.

Det var på sin plass at eldste Taylor i en av sine første taler i England skulle bære vitnesbyrd om synet av en engel med en basun som han hadde mottatt mange år før han ble medlem av Kirken. Synet hadde gått i oppfyllelse. Engelen hadde kommet og evangeliet hadde blitt gjengitt. Ved eldste Taylors fortsatte innsats ble ti personer i denne menigheten snart døpt. Fra denne første begynnelse skjøt arbeidet raskt fart, og en stor gren av Kirken ble organisert i Liverpool.

Han ble utsatt for forfølgelse på Isle of Man

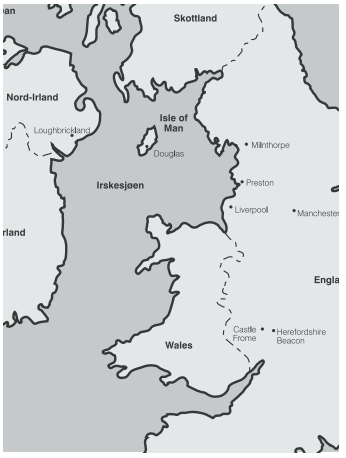

Mens han var på misjon i Storbritannia, arbeidet eldste John Taylor en tid på den vakre Isle of Man i Irskesjøen, hans hustru Leonoras fødested og hjemsted i barneårene. I så godt som alle områder av hans misjon utfordret det lokale presteskap ham til å forsvare det gjengitte evangelium. På Isle of Man gikk fire prester til angrep på ham. Pastor Robert Heys tok sterkt til motmæle mot Kirkens krav på å være grunnlagt på ny åpenbaring. Pastor Heys baserte sin påstand på tre skriftsteder i Bibelen som syntes å forby ny åpenbaring som tilføyelse til Skriftene.

Eldste Taylor svarte: «Dette [pastor Heys' argument om at "Gud har bestemt og erklært at *ingenting skal legges til … eller tas bort fra"* Bibelen] må visselig være en *ny åpenbaring*, for et sånt *påbud* eller en slik *erklæring* finnes ikke i hele den hellige skrift! Det er riktig, han siterer tre skriftsteder – et fra 5. Mosebok [se 5. Mosebok 4:2], et fra Ordspråkene [se Ordspr.

30:5-6] og et annet fra Johannes' åpenbaring [se Åp. 22:18-19], men ingen av dem inneholder påbudet! Det i 5. Mosebok refererer utelukkende til Lovboken. Hvis de erklærte at Guds åpenbaring er *komplett,* kunne annen hellig skrift aldri ha blitt skrevet. Det i Ordspråkene refererer til den del av den hellige skrift som da fantes. Hvis det erklærte at Den hellige skrift var *komplett,* ville det ikke senere ha forekommet fortsatt nedtegnet åpenbaring. Det i Åpenbaringen refererer kun til apokalypsen, for da den ble skrevet, var den en egen bok uten tilknytning til de øvrige bøkene i Det nye testamente, som på det tidspunkt ikke var samlet. Det kunne derfor ikke henvise til noen annen bok eller andre bøker i Den hellige skrift. Ifølge hans egen fortolkning av ovennevnte skriftsteder vil han ved å sitere fra Ordspråkene forkaste Det nye testamente og alle profetene som profeterte etter Salomos tid, og med sitt sitat fra 5. Mosebok ville han forkaste hele Bibelen med unntak av de fem Mosebøkene. Men la herr [Heys] passe seg så han ikke utsetter seg for forbannelsen ved å forandre meningen med ordene i nettopp de bøkene som forbudet faktisk og spesielt refererer til!» (Sitert i Roberts, *Life of John Taylor,* 94-95.)

Foto: Don O. Thorpe

Nauvoo, Illinois

Motstand og motgang kan bidra til å bygge opp Guds rike. Den motstand eldste Taylor opplevde på Isle of Man, trakk mange mennesker til debattene, og de oppdaget at hans budskap inneholdt svar på deres spørsmål. Eldste Taylor og hans misjonærledsager organiserte en blomstrende gren av Kirken på øya før de reiste tilbake til England.

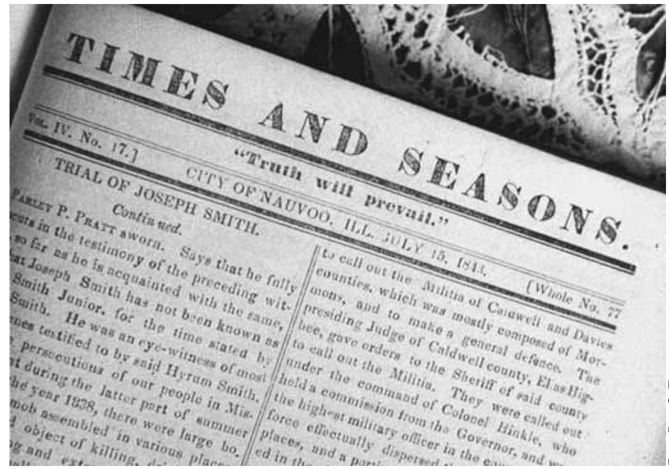

Foto: Don O. Thorpe

John Taylor hadde forlatt England mange år tidligere og sagt at han følte sterkt at han skulle reise til Amerika og forkynne evangeliet. Ironisk nok reiste han til Amerika og *fant* evangeliet, så ble han kalt tilbake til England for å *forkynne* evangeliet.

De hellige føler innsamlingens ånd

John Taylors hjem i Nauvoo

«Da apostlene la ut på sin misjon, påla profeten Joseph dem for det nåværende ikke å si noe om innsamling av folket. Det var utvilsomt Kirkens uavklarte tilstand på det tidspunkt som fikk ham til å gi et slikt råd. Instruksjonene ble naturligvis fulgt av apostlene, men ikke før ble folk døpt før de fikk et ønske om å samles der de fleste av Kirkens medlemmer bodde. "Jeg finner det vanskelig å holde noe tilbake fra de hellige," skriver eldste Taylor, "for Guds ånd åpenbarer det for dem… For en tid siden drømte søster Mitchel at hun selv, hennes mann og flere andre var om bord i en båt, og at det var andre båter, fulle av hellige, som skulle reise et eller annet sted. Hun var så lykkelig og frydet seg i Herren."» (Roberts, *Life of John Taylor,* 96.)

Etter at urolighetene i Missouri hadde opphørt med Kirkens utvandring til Illinois, og etter at profeten hadde gitt beskjed til apostlene i England om at emigrasjonen kunne begynne, var eldste Taylor behjelpelig med å etablere et permanent shipping-kontor og hjalp over 800 konvertitter med emigrasjon til Amerika.

Interiør fra John Taylors hjem

Han avla misjonsrapport til de britiske hellige

Før han reiste til Nauvoo sammen med de andre apostlene tidlig i 1841, skrev eldste John Taylor en rapport om sitt arbeid til de hellige i England. I den skrev han: «Jeg fryder meg over at Gud har velsignet mitt ringe arbeid med å fremme hans sak og rike og for alle de velsignelser jeg har mottatt her på øya. For selv om jeg har reist 8000 kilometer uten pung eller skreppe, i tillegg til at jeg har reist så langt i dette landet med jernbane, dampbåter, hest og vogn, på hesteryggen og med nesten alle tenkelige fremkomstmidler og befunnet meg blant fremmede i et fremmed land, har jeg aldri manglet hverken penger, klær, venner eller et hjem fra da av og til nå. Heller ikke har jeg bedt noen om så mye som en farthing. Således har jeg prøvet Herren, og jeg vet at han holder det han lover. Og når jeg nå reiser bort, vitner jeg om at dette verk er av Gud – at han har talt fra himlene – at Joseph Smith er en Herrens profet – at Mormons bok er sann, og jeg vet at dette verk vil rulle frem inntil "kongedømmet over verden tilhører vår Herre og hans Kristus".»
(«Communications», *Millennial Star,* mai 1841, 15-16.)

Gjennom hele den misjon han var beskikket til i England, hevet eldste Taylor advarselsrøsten. Tusener strømmet til sannhetens banner som han var med på å holde så høyt. Han utga skriftlig materiell og forsvarte troen i England og vendte deretter tilbake til Nauvoo.

Anmodning til Kongressen

Så tidlig som i 1831 hadde medlemmer av Kirken begynt å slå seg ned i det vestlige Missouri. Innen april 1832 var det oppstått problemer mellom medlemmene og deres naboer. De siste-dagers-hellige ble først drevet fra county til county, og ut på høsten 1838 ble de drevet ut av delstaten Missouri til Illinois. I 1839 begynte Kirkens medlemmer å skrive beedigede erklæringer og dokumentere juridisk den urett som var begått mot dem, i et forsøk på å få erstatning for sine lidelser.

Etter at de var blitt drevet bort fra sine bosettinger i Missouri, gjorde medlemmer av Kirken minst tre forsøk på å få oppreisning fra De forente staters kongress. Eldste John Taylor var en av de ledere som ble utpekt til å søke Kongressen om oppreisning for den urett som var påført de siste-dagers-hellige i Amerika. Alle forsøkene på å oppnå oppreisning ble avvist eller ignorert av myndighetene.

Han innehadde mange stillinger i Nauvoo

John Taylor var dommer, og han var oberst i Nauvoo-legionen, medlem av Nauvoo byråd og styremedlem ved University of Nauvoo. Han var redaktør for *Times and Seasons*, Kirkens offisielle avis, og redaktør i *Nauvoo Neighbor. Nauvoo Neighbor* ble utgitt fra mai 1843 til oktober 1845. Den informerte om saker som ble behandlet i Nauvoo byråd, lokale domstoler, delstatens lovgivende forsamling og nasjonale og internasjonale nyheter. Avisen bragte regelmessig artikler som omhandlet ting av lokal interesse, som jordbruk, litteratur, vitenskap og religion. I alt John Taylor skrev, var han fryktløs i sine bestrebelser på å forsvare Kirken og profeten Joseph Smith.

En ny ekteskapsorden åpenbares

John Taylors sønner

Da De tolv apostler vendte tilbake til Nauvoo, ble de konfrontert med en utfordring de aldri hadde møtt i hele sin misjonærvirksomhet. Profeten Joseph Smith forkynte for dem nødvendigheten av gjengivelse av celestialt ekteskap, innbefattet læren om flere hustruer. Dette var vanskelig for dem.

Eldste John Taylor skrev ned sine følelser: «Jeg hadde alltid hatt en streng oppfatning av dyd, og jeg følte at som gift mann var det for meg, utenom dette prinsippet, en forferdelig ting å gjøre. Bare tanken på å be en ung dame om å gifte seg med meg som allerede

hadde en hustru! Det var en sak som måtte vekke følelser i dypet av menneskesjelen. Jeg hadde alltid holdt strengt på kyskhet… Med den holdning jeg hadde hatt, kunne derfor intet annet enn kunnskap om Gud og åpenbaringene fra Gud og deres sannhet ha fått meg til å akseptere et slikt prinsipp.» (Sitert i Roberts, *Life of John Taylor,* 100.)

I lydighet mot profetens råd, og med Leonoras samtykke, inngikk eldste Taylor flergifte og ble en av Kirkens viktigste talsmenn i forsvar av flergifte så lenge han levde.

Flergifte var kanskje den vanskeligste av Guds lover enkelte av de tidlige hellige ble bedt om å etterleve. Men det tjente Herrens formål, og det var en betimelig prøve på deres tro på Herren og på deres lydighet overfor hans talerør på jorden.

Joseph Smith ble nominert som De forente staters president

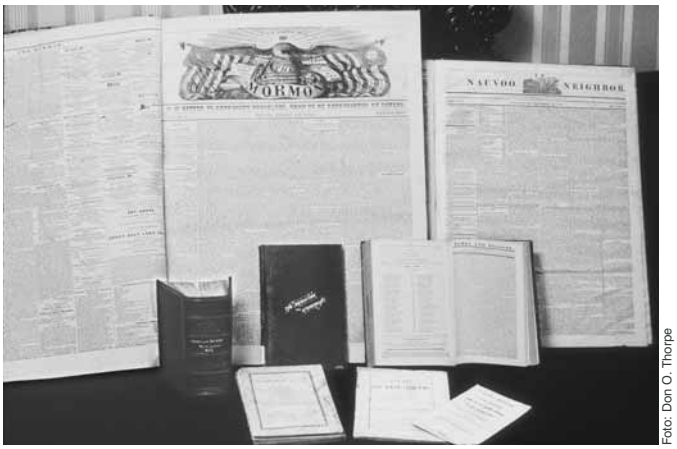

Foto: Don O. Thorpe

Eksemplarer av aviser, bøker og brosjyrer som ble utgitt av John Taylor

I februar 1842 ble eldste John Taylor redaktør (og senere sjefredaktør) i Kirkens publikasjon *Times and Seasons.* Et år senere påtok han seg redaktøransvar for ukeavisen *Nauvoo Neighbor.* Eldste Taylors spalter ble snart kjent for sin sterke og likefremme stil.

Året 1844 var det presidentvalg. De hellige hadde sterke innvendinger mot kandidatene til begge de nasjonale partiene. Begge de to største partiene hadde blitt kontaktet, men ingen av dem ville love hjelp til å ivareta de helliges konstitusjonelle rettigheter. Det var til og med sterke indikasjoner på at det ville bli lagt planer om ytterligere forfølgelse av de hellige etter valget.

I Illinois utgjorde de hellige en betydelig velgermasse. I en lederartikkel i *Nauvoo Neighbor* nominerte eldste Taylor profeten Joseph Smith som De forente staters president. Hans grunner var blant annet: «Under de eksisterende forhold har vi intet annet alternativ, og hvis vi kan lykkes med å få gjennomslag for vår sak, og får vi ikke det, vil vi ha tilfredsstillelsen av å vite at vi har handlet samvittighetsfullt og utøvet vår beste dømmekraft; og hvis vi er nødt til å kaste bort stemmene våre, er det bedre å gjøre det på en verdig enn en uverdig person som kan bruke det våpen vi gir ham, til å knuse oss.» («Who Shall Be Our Next President?» *Nauvoo Neighbor,* 14. feb. 1844.)

Han respekterte landets lover

I dag søker Kirken å forholde seg politisk nøytral, men medlemmene oppfordres til å innta en aktiv rolle når det gjelder valg av dem som skal styre dem. Medlemmene oppfordres til å stemme på ansvarsbevisste, moralske personer som vil bestrebe seg på å håndheve suverene rettigheter og menneskerettigheter, og som vil følge folkets rettferdige vilje. Siste-dagers-hellige oppfordres til å gjøre som eldste John Taylor og heve sin røst i saker av avgjørende viktighet for landets og borgernes ve og vel. I en annen lederartikkel forklarte eldste Taylor hvorfor det er så nødvendig at vi lar vår røst høres:

«Hvis noen bør gripe inn i politiske saker, er det så visst de hvis sinn og dømmekraft er under innflytelse av riktige prinsipper – religiøse som politiske, ellers vil disse personer som bekjenner seg til religion, måtte styres av folk som ikke bekjenner seg til noe, bli underlagt deres herredømme, få Guds lov og ord trampet på og bli så ugudelige som Sodoma og korrupte som Gomorra og rede til endelig ødeleggelse. Vi blir fortalt at "når de ugudelige hersker, sørger folket" [L&p 98:9]. Dette har vi bevist til fulle i delstaten Missouri, og når vi har brent fingrene én gang, skyr vi ilden. Menneskehetens sak, rettferdighetens sak, frihetens sak, patriotismens sak og Guds sak krever at vi gjør alt vi kan for å få innsatt rettferdige ledere. Våre åpenbaringer ber oss å *flittig søke* etter gode og kloke menn [se L&p 98:4-10]…

La derfor enhver som hater undertrykkelse og elsker rettferdighetens sak, ikke bare avgi stemme selv, men bruke sin innflytelse til å oppnå andres stemme så vi med ethvert lovlig middel støtter den mann som hvis han blir valgt, vil sikre det største gode for nasjonen som helhet.» («Religion and Politics», *Times and Seasons,* 15. mars 1844, 471.)

Han ble såret i Carthage fengsel

Carthage fengsel, Carthage, Illinois

Da profeten Joseph Smith kom til Carthage fengsel, var eldste John Taylor med ham. Han sov i samme celle som ham, ga ham støtte og trøst, nektet å forlate fengslet da han ble tilbudt friheten og livet, sang en salme som omhandlet de høyeste prinsipper forbundet

med hans eget og profetens offer («En stakkars sorgbetynget mann»), slo til side våpnene ved celledøren og, da han ikke lenger greide det, ble han selv såret. Det var ikke mulig å flykte. Han ble skutt fire ganger, og han levde.

Rommet ovenpå i Carthage fengsel, der profeten Joseph Smith og hans bror Hyrum led martyrdøden og John Taylor ble såret.

Malt av Gary E. Smith

Klokken var litt over fem den hete ettermiddagen 27. juni 1844. Mobben hadde flyktet i panikk så snart deres onde hensikt var oppnådd. Joseph Smith, profeten som var kalt til å lede den siste og største evangelieutdelingen, lå død utenfor fengslet, like ved brønnen, der han hadde falt ut av vinduet i annen etasje. Hans kjære eldre bror Hyrum lå død på gulvet i det rommet de hadde blitt holdt fanget i. Den hardt sårede John Taylor lå på noe høy og under en gammel skitten madrass i rommet ved siden av. Han var i all hast blitt dratt inn dit av Willard Richards for å skjule ham for morderne. Han kunne ha lidd samme skjebne, men Herren forordnet det annerledes. Det var fortsatt oppgaver å utføre og kall som skulle komme.

Førti år senere sa president Taylor med henvisning til det han opplevde under martyriet: «Var det noe overraskende ved alt dette? Nei. Hvis de drepte Jesus i tidligere tider, ville ikke den samme følelse og innflytelse føre til det samme resultat i disse tider? Jeg hadde overveiet prisen da jeg først gikk inn i Kirken og var beredt til å betale den.» (I *Journal of Discourses,* 25:92.)

Foto: Don O. Thorpe

John Taylors ur, som han bar i Carthage fengsel. Det antas at dette uret reddet hans liv da det tok av for en av kulene.

Han irettesatte dem som trodde at Kirken ville falle med Joseph Smiths død

Profeten Josephs og Hyrum Smiths død fikk mange av Kirkens fiender – og til og med noen medlemmer – til å tro at Kirken ville falle. I en lederartikkel i *Times and Seasons* bestred eldste John Taylor dette. Det var Herrens kirke, sa han – ikke menneskers.

«Tanken at Kirken skulle oppløses og bryte sammen fordi profeten og patriarken ble drept, er meningsløs. Denne kirken har udødelighetens frø i sin midte. Den er ikke av mennesker, heller ikke av noen mann – den er Guddommens produkt. Den er organisert etter mønster av det himmelske, ved åpenbaringens prinsipp, ved åpning av himlene, ved englers betjening og Jehovas åpenbaringer. Den påvirkes ikke av en eller to eller av femti personers død. Den har et prestedømme etter Melkisedeks orden som har uforgjengelig livs kraft og er "uten dagers begynnelse eller års ende". Den er organisert i den hensikt å frelse denne generasjon og tidligere generasjoner. Den eksisterer i tid og vil eksistere i evighet. Denne kirken mislykkes? Nei! Tider og årstider kan forandre seg, revolusjon kan etterfølge revolusjon. Troner kan omstyrtes og imperier gå i oppløsning. Jordskjelv kan få jorden til å revne fra senter til periferi. Fjellene kan slynges fra sitt sted og det mektige havet flyttes fra sitt leie, men selv om verdener og materie går til grunne, vil sannhet, evig sannhet, forbli uforandret, og de prinsipper som Gud har åpenbart for sine hellige, vil være upåvirket av de krigende elementer og forbli så faste som Jehovas trone.» («The City of Nauvoo», *Times and Seasons,* 15. des. 1844, 744.)

Han forsvarte de helliges rettigheter i Nauvoo

Etter martyriet begynte Kirkens fiender å sette i omløp falske uttalelser om Kirken og dens medlemmer som grunnlag for å drive de hellige ut av Nauvoo. Bander brente hus, stjal kveg, myrdet menn og drev kvinner og barn ut av deres hjem.

Sivile myndigheter ga ingen beskyttelse, så en milits ble sendt ut for å opprettholde orden så de hellige kunne få fred til å forberede seg på å dra vestover. Militsen forsvarte ikke de helliges rettigheter, men forholdt seg passive mens mobbene fortsatte å rasere de helliges eiendom og privatliv. I vrede over denne ubarmhjertige respektløsheten overfor de helliges rettigheter oppsøkte eldste John Taylor befalshavende for militsen, major Warren, for å nedlegge protest mot deres passivitet. Major Warren bebreidet på sin side de hellige for å motsette seg loven. Eldste Taylor svarte:

«Major Warren, jeg står foran Dem som en mann som har lidd stor urett fra innbyggerne i denne delstaten og derfor har en del følelser. De snakker, sir, om "den overordnede lov og om å håndheve loven", men for oss er loven bare en farse. I årevis har loven bare vært brukt som et virkemiddel til undertrykkelse. Vi har ikke hatt noen beskyttelse i den…

De snakker om lovens overordnethet! Hva har skjedd med morderne [til profeten og hans bror]? Har de blitt hengt eller skutt eller på noen måte blitt straffet? Nei, sir, De vet at det ikke har skjedd… De brenner fortsatt hus under Deres overoppsyn, og De har enten vært uvillig til eller ute av stand til å stanse dem. Hus har blitt brent siden De kom hit, menn har blitt kidnappet, kveg stjålet, våre brødre har blitt mishandlet og ranet når de henter sitt korn. Skal vi forholde oss passive og la plyndrere og brannstiftere komme inn i byen vår … uten å motsette oss deres skjendige handlinger? Skal vi holdes i ro av Dem, sir, mens de stikker glødende jern i oss? Jeg sier Dem rett ut at jeg for min del ikke vil gjøre det. Jeg snakker nå for meg selv, og jeg sier Dem, sir, at jeg vil ikke finne meg i dette… [Mine brødre] skal ikke mishandles under påskudd av loven eller noe annet, og det finnes ikke den patriot i verden som ikke vil støtte meg i det.» (Sitert i Roberts, *Life of John Taylor,* 163-65.)

Han var en «frihetens forkjemper»

Måneder senere lå de hellige i leir ved Council Bluffs i Iowa, da de ble oppsøkt av kaptein Allen, en offiser i De forente staters hær. Kaptein Allen hadde kommet for å verve fem hundre mann til hjelp i krigen mot Mexico. Pionerene hadde et anstrengt forhold til lojalitet og patriotisme.

Malt av George M. Ottinger

Mormonbataljonen

I en tale erkjente eldste John Taylor dette anstrengte forholdet da han sa: «Mange har nesten hatt lyst til å gjøre opprør mot De forente staters myndigheter. Jeg har selv hatt lyst til å banne over myndighetene for den behandling vi har fått av representanter for disse som sitter med makten, til tross for at jeg ikke tror jeg banner så mye. Vi har hatt grunn til å føle som vi gjør, og enhver som har en gnist av kjærlighet til frihet, ville ha følt det samme.» (Sitert i Roberts, *Life of John Taylor,* 173.)

Til tross for disse berettigede følelsene fremsatte deretter eldste Taylor et forslag om at de skulle stole på regjeringen og stille med det som i dag er kjent som Mormonbataljonen. Hans forslag ble vedtatt. Denne «frihetens forkjemper» var like opptatt av å støtte sitt land som han var av å kjempe for de helliges konstitusjonelle rettigheter.

Han hjalp til med forflytningen vestover og fortsatte misjonærarbeidet

Eldste John Taylor oppholdt president Brigham Young som Kirkens leder og hjalp ham med de sistedagers-helliges forflytning vestover. Han var på enda en misjon i England, og deretter ledet han, sammen med eldste Parley P. Pratt, andre gruppe vestover. De var 1500 i tallet og ankom Saltsjødalen 5. oktober 1847.

Pionerene hadde vært i Store Saltsjødalen i bare to år da president Young kalte fire apostler til enda en gang å forkynne evangeliet i Europa. Franklin D. Richards ble kalt til Storbritannia, Lorenzo Snow til Italia, Erastus Snow til Danmark og John Taylor til Frankrike og Tyskland. I Frankrike opprettet eldste Taylor fire grener av Kirken med til sammen ca. 400 medlemmer. Noe av det største han oppnådde med sin misjon var å få utgitt Mormons bok på fransk og tysk.

Han forsvarte Joseph Smiths karakter

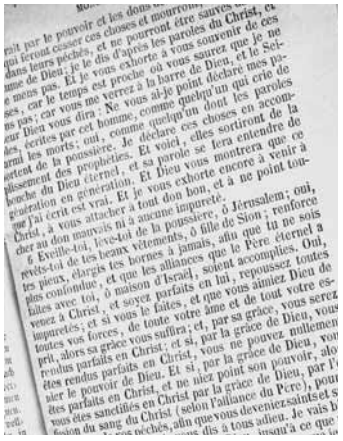

Foto: Don O. Thorpe

Et tospråklig eksemplar av Mormons bok. Tidlig fransk og tysk oversettelse av Mormons bok ble trykt i én bok, den venstre siden var på tysk og den høyre på fransk.

Under misjonsarbeidet i Boulogne i Frankrike ble eldste John Taylor utfordret til debatt med tre prester. Under debatten angrep disse prestene profeten Joseph Smiths karakter. I forsvar for profeten sa eldste Taylor:

«Jeg vitner om at jeg kjente Joseph Smith i mange år. Jeg har reist sammen med ham. Jeg har vært sammen med ham privat og offentlig. Jeg har sittet sammen med ham i råd av alle slag. Jeg har lyttet hundrevis av ganger til hans offentlige forkynnelse og til hans råd til venner og bekjente av mer privat karakter. Jeg har vært i hans hus og sett hans opptreden i familien. Jeg har sett ham fremstilt for domstoler i sitt land og sett ham bli hederlig frifunnet og renvasket etter ondskapsfull ærekrenkelse, intriger og falske anklager fra ugudelige og korrupte mennesker. Jeg var sammen med ham mens han levde og hos ham da han døde, da han ble myrdet i Carthage fengsel av en skånselsløs mobb med malte ansikter, anført av en metodistprest ved navn Williams. Jeg var der og ble selv såret, jeg fikk fire kuler i kroppen. Så jeg har sett ham under disse varierende omstendighetene, og jeg vitner for Gud, engler og mennesker at han var en god, hederlig, dydig mann, at hans læresetninger var gode, riktige ifølge Skriftene og sunne, at hans forskrifter var slike som sømmet seg for en Guds mann, at hans private og offentlige karakter var uklanderlig, og at han levde og døde som en Guds mann og en gentleman. Dette er mitt vitnesbyrd. Hvis det bestrides, bring meg da en person som er bemyndiget til å motta en beediget erklæring, så skal jeg avgi en i den anledning.» («Three Nights' Public Discussion», i *A Series of Pamphlets, by Orson Pratt,* 23-24.)

Han reiste på en presse-misjon til New York City

I 1852 ble læren om flergifte offentlig kunngjort. Men på grunn av rapporter fra korrupte frafalne ble det gitt store feiltolkninger av denne praksis i landets aviser. For å demme opp for flommen av forutfattede meninger ble eldste John Taylor og fire andre brødre kalt til å utgi aviser over hele USA til forsvar for Kirken. I New York City åpnet eldste Taylor kontorer for *The Mormon* midt imellom kontorene til *New York Herald* og *New York Tribune,* de to avisene som var mest kritiske til Kirken.

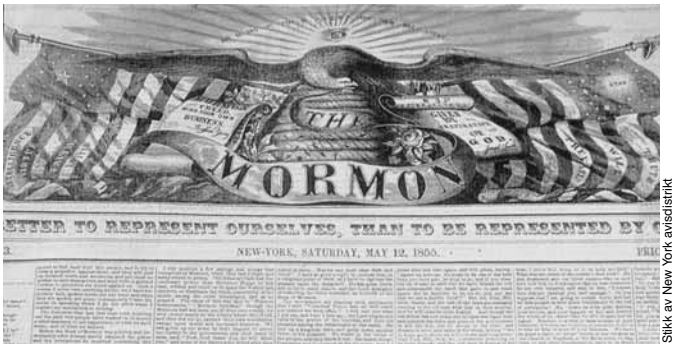

Stikk av New York avisdistrikt

I første utgave av *The Mormon* forklarte eldste Taylor avisens redaksjonelle syn: «Vi har ingen spesiell standard, bortsett fra vår brede plattform når det gjelder sannhet – religiøs, politisk, sosial, moralsk og filosofisk. Vi er ikke bundet av noe spesielt parti eller noen trosbekjennelse, hverken religiøst eller politisk. Det er riktig at vi er siste-dagers-hellige, både inne og ute, hjemme og utenlands, offentlig og privat, hvor som helst. Det er vi imidlertid av prinsipp. Vi er det, ikke fordi vi tror det er mer populært, lukrativt eller ærefullt (i verdens øyne), men fordi vi tror det er riktigere, fornuftigere og mer i samsvar med Skriftene – moralsk og filosofisk; fordi vi sant å si tror at det mer sannsynlig vil fremme menneskehetens lykke og velbefinnende både i tid og i all evighet enn noe annet vi har hatt erfaring med.» («Introductory Address», *The Mormon,* 17. feb. 1855, 2.)

Det skulle mot til å forsvare Kirken så frimodig og direkte som eldste Taylor gjorde. President Brigham Young sa: «Når det gjelder bror Taylors redaksjonelle arbeid med avisen *The Mormon*, som blir utgitt i New York City, har jeg hørt mange bemerkninger om avisens lederartikler, ikke bare fra Kirkens medlemmer, men også fra andre som ikke bekjenner seg til den religion vi har sluttet oss til, og det er trolig en av de strengest redigerte aviser som nå utgis.» (Sitert i Roberts, *Life of John Taylor,* 271.)

Han appellerte til president Buchanan

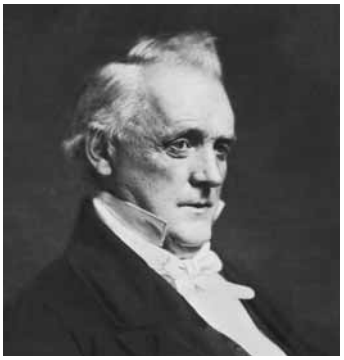

USAs president James Buchanan

Som et skritt på vei mot å bli delstat fikk Utah i 1850 status som territorium. Brigham Young ble utnevnt til dets første guvernør av president Millard Filmore, men mange andre stillinger ble besatt av oppnevnte representanter som ikke var direkte vennligsinnede, fra andre

deler av landet. Noen av dem var ikke hederlige menn. Nesten alle manglet kjennskap til og følsomhet overfor Kirkens normer, idealer og mål.

I 1857 mottok president James Buchanan rapporter fra en korrupt territorialdommer som hevdet at de siste-dagers-hellige hadde ødelagt føderale rettsprotokoller, motsatt seg alle føderale lover, var illojale overfor landet og lyttet bare til Brigham Young. Beskyldningene var fullstendig latterlige, men uten å undersøke nærmere utnevnte Buchanan Alfred Cumming fra Georgia som ny guvernør i Utah og sendte en styrke på 2500 soldater for å eskortere Cumming til Utah og rydde opp i det såkalt «Utah-opprøret». Han gjorde heller ikke forsøk på å underrette guvernør Young om sine planer. Da spredte rapporter om «Utah-ekspedisjonen» kom de hellige for øret, fryktet de derfor det verste og forberedte seg på krig.

Eldste Taylor ble kalt hjem fra sin misjon i New York og utarbeidet et memorandum stilet til presidenten og De forente staters kongress, der det blant annet sto:

«Vi appellerer til dere som amerikanske borgere som har lidd urett, blitt ærekrenket, mishandlet og forfulgt, fordrevet av uforsonlige fiender fra by til by – fra delstat til delstat – inntil vi til slutt ble fordrevet fra sivilisasjonens grenser til å søke ly i et ufruktbart, ugjestmildt klima blant ville stammer på ørkenslettene. Vi gjør krav på å være en del av folket, og har som sådanne rettigheter som må respekteres og som vi har rett til å kreve. Vi hevder at i en republikansk styreform som den våre fedre opprettet og som våre myndigheter fortsatt hevder å ha, er og skulle embedsmennene være folkets tjenere – ikke deres herrer, diktatorer eller tyranner.

Til våre fienders utallige anklager erklærer vi oss ikke skyldige og utfordrer verden til å føre bevis for en hvilken som helst rettferdig domstol… Prøv med vennskap og rettferdig behandling istedenfor ureglementert aggresjon og krig. Behandle oss som venner – som borgere som er berettiget til og som har de samme rettigheter som våre medmennesker – og ikke som fremmede fiender, for at dere ikke skal gjøre oss til det… Alt vi ønsker, er sannhet og rettferdighet. Administrasjonen er påtvunget oss av falske, beregnende menn. Deres handlinger har vært forsert og har skjedd i hast, kanskje ved manglende behørig overveielse. Vennligst la oss få vite hva dere ønsker av oss før dere gjør klar løkken for å henge noen eller "anvender kniven for å skjære bort det plagsomme magesåret". Ønsker dere at vi skal fornekte vår Gud og gi avkall på vår religion? Det vil vi ikke gjøre… Trekk troppene tilbake, gi oss konstitusjonelle rettigheter, så er vi overbevist.» (Sitert i Roberts, *Life of John Taylor,* 294-95.)

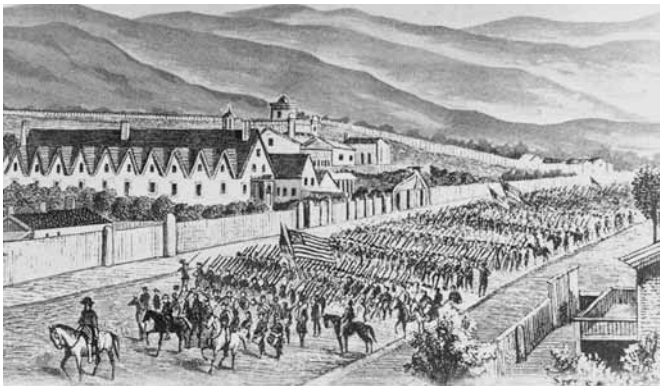

Johnstons hær

John Taylor så Herrens hånd bevare de hellige

Til tross for at de hellige var beredt til, om nødvendig, å gjøre motstand mot troppene som nærmet seg, gjorde de alt de kunne for å unngå en slik konfrontasjon. Forhandlinger begynte på en god måte å oppklare misforståelsene. De forente staters hær sendte kaptein Stewart Van Vliet i oppdrag til Salt Lake City. Kaptein Van Vliet fant ikke det han hadde forventet. Da han kom tilbake til leiren for å avlegge rapport om resultatet av sin undersøkelse, hadde han radikalt skiftet syn og tok til orde for en fredelig forsoning.

De hellige lyktes med å holde hæren utenfor Saltsjødalen helt til våren 1858. Da hæren fikk tillatelse til å gå inn, med løfte om å oppføre seg pent, fant de at de hellige sto parat til å sette fyr på husene sine fremfor å underkaste seg lovstridig undertrykkelse. Eldste John Taylor sa i en tale i Salt Lake tabernakel i desember 1857:

«Jeg kan ikke huske å ha lest i noen historiebok eller ha blitt fortalt om noen situasjon der en hær har blitt overvunnet så lett og deres styrke har blitt så effektivt fjernet uten blodsutgytelse, som det skjedde innenfor våre grenser. Hvis ikke dette er en tilkjennegivelse av Guds makt for oss, så vet ikke jeg hva som er det. Har liv gått tapt i dette? Nei – ikke et eneste…

Sett at "onkel Sam" skulle reise seg i raseri og sende 50 000 mann hit…, hvem av oss kan si hva det ville resultere i? Jeg sier dette for at vi kan tenke over det. Hvem kan vite hva som vil skje neste gang? Hvem vet hva fremtiden vil bringe? Dere ser hvilken stilling vi befinner oss i – at vi er avhengige av Herren og av hans råd, og alt vi kan gjøre eller si vil være i overensstemmelse med det fra nå av og for alltid. Sion vil begynne å reise seg, hennes lys begynner å skinne. Herrens herlighet stiger opp over oss…

Hva om vi skulle bli fordrevet opp i fjellene? La oss bli drevet dit. Hva om vi må brenne husene våre? Så sett gladelig fyr på dem, og dans jig rundt dem mens

de brenner. Hva bryr vel jeg meg om disse tingene? Vi er i Herrens hender, og alt er vel.» (I *Journal of Discourses,* 6:112-13.)

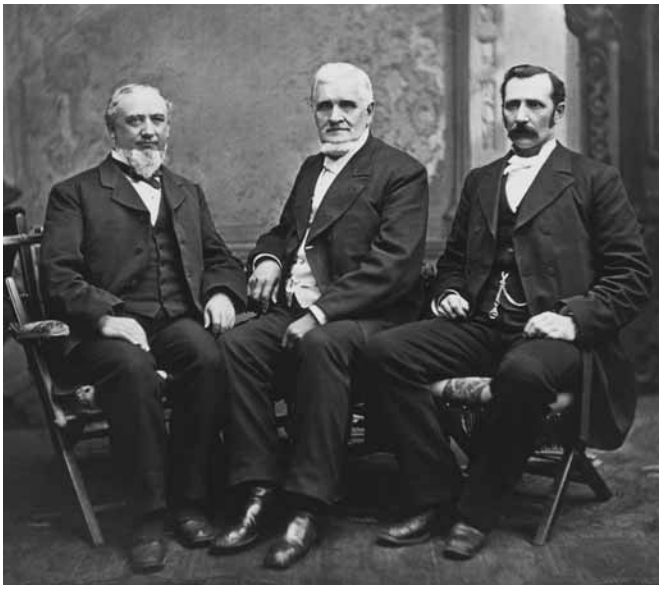

Det første presidentskap 10. oktober 1880: George Q. Cannon, John Taylor og Joseph F. Smith

Apostlene ledet Kirken fra 1877 til 1880

Ved president Brigham Youngs død 29. august 1877 ble De tolv apostlers quorum Kirkens presiderende quorum. De tolv, som formelt ble oppholdt 4. september 1877 med John Taylor som quorumspresident, fungerte i Det første presidentskaps sted inntil Det første presidentskap ble formelt organisert 10. oktober 1880. (De tolv apostlers quorum hadde også presidert fra profeten Joseph Smiths død 27. juni 1844 inntil Brigham Young ble oppholdt som Kirkens president 27. desember 1847.)

Herren bevarte John Taylors liv

John Taylors liv ble bevart ved profeten Joseph og Hyrum Smiths martyrdød i Carthage fengsel. Herren bekreftet dette i en åpenbaring gitt 26. januar 1880 til eldste Wilford Woodruff, daværende medlem av De tolv apostlers quorum: «Jeg, Herren, har oppreist dere min tjener, John Taylor, til å presidere over dere og til å være en lovgiver for min kirke. Han har blandet sitt blod med de martyrdrepte profeter. Ikke desto mindre, om jeg har tatt mine tjenere Joseph og Hyrum Smith til meg, har jeg bevart min tjener John Taylor i en for meg vis hensikt.» (*Wilford Woodruff's Journal, 1833-1898 Typescript,* red. Scott G. Kenney, 9 bind [1983-85], 7:620; tegnsetting og stavemåte er standardisert.)

President Taylor hadde en spesiell misjon å utføre, og han ledet Kirken gjennom et tiår med store kriser. Under markeringen av pionerdagen 24. juli 1880 erklærte han: «Det vil skje ting i fremtiden, og de er ikke så langt unna, som vil kreve all vår tro, alle våre krefter, all vår selvtillit, all vår tillit til Gud, for å kunne stå imot de innflytelser som vil bli rettet mot oss… Vi kan ikke stole på vår intelligens, vi kan ikke stole på vår velstand, vi kan ikke stole på noen av de forhold omkring oss som vi er omsluttet av, vi må kun stole på at den levende Gud vil rettlede oss, befale oss, lede oss, undervise oss og instruere oss. Og aldri har det vært en tid da det var mer nødvendig å være mer ydmyk, mer fylt av bønn. Det har aldri vært en tid da vi har hatt mer behov for troskap, selvoppofrelse og etterlevelse av sannhetens prinsipper enn i dag.» (Sitert i Joseph Fielding Smith, *Essentials in Church History* [1950], 479.)

Et jubelår feires

Tross uværsskyer i horisonten var det overalt stor fryd og glede blant de hellige i 1880. Det var 50 år siden Kirken ble gjenopprettet. I oldtidens Israel var hvert 50. år et jubelår – en tid for å ettergi gjeld og til å velsigne de fattige. President John Taylor besluttet at dette skulle være temaet.

President John Taylor innviet Logan Utah tempel 17. mai 1884

«Det gikk opp for meg at vi burde gjøre noe, slik de gjorde i tidligere tider, for å gjøre det lettere for dem som er tynget av gjeld, for å hjelpe dem som er trengende, for å bryte åket for dem som kanskje føler seg nedlesset, og gjøre det til en tid for allmenn glede.» (I *Conference Report,* apr. 1880, 61.)

Kirken slettet gjelden til de verdige fattige som hadde mottatt penger fra Det vedvarende emigrasjonsfond til hjelp for å komme til Utah og som, etter å ha kommet frem, hadde hatt avlingssvikt og vanskeligheter i den grad at de ikke var i stand til å tilbakebetale det de skyldte fondet.

President Taylor ga dette råd til de mer velstående medlemmene: «De rike … har en passende anledning

til å huske Herrens fattige. Hvis de skylder dere penger og de ikke er i stand til å betale, ettergi dem renter og lånebeløp, eller så meget av det som dere måtte ønske å få ettergitt dersom situasjonen hadde vært motsatt, og gjør derved mot andre det andre skulle gjøre mot dere. For på dette hviler loven og profetene. Hvis dere har pant i hjemmene til deres brødre og søstre som er fattige, verdige og ærlige, og som ønsker å betale dere, men ikke er i stand til det, befri dem helt eller delvis. Gi dem et jubelår, hvis dere kan, i samsvar med dette. Dere vil ha deres tro og bønner og tillit, som kan være verd mer enn penger.» (Sitert i Roberts, *Life of John Taylor*, 336-37.)

En dyster profeti går i oppfyllelse

Tett skydekke og regn preget aprilkonferansen i 1882. Været syntes å være profetisk for tiden som fulgte. Nitten måneder var gått siden president John Taylor hadde advart mot onde krefter som ville samle seg mot Kirken. Nå begynte disse kreftene å gjøre seg gjeldende. Høsten 1881 begynte forskjellige andre trossamfunns prester å ta til orde for strengere lover mot praktisering av flergifte. Den 22. mars 1882 undertegnet De forente staters president Edmunds Bill som gjeldende lov. Den fratok Kirken stemmerett og gjorde det mulig å ilegge bøter eller fengsle alle mannlige medlemmer som trodde på eller praktiserte flergifte. President Taylor rådet Kirkens medlemmer til å brette opp kraven og stå imot.

Foto: Hansen og Savage

«Vi ønsker ikke å stille oss i et motsetningsforhold til eller trosse denne regjeringen. Vi vil etterkomme, i den grad det er praktisk mulig, denne urettferdige, umenneskelige, undertrykkende og forfatningsstridige loven så langt vi kan uten å bryte prinsipper, men vi kan ikke ofre ethvert menneskerettsprinsipp på befaling fra korrupte, urimelige og prinsippløse menn. Vi kan ikke krenke menneskenaturens høyeste og edleste prinsipper og gjøre høysinnede, dydige og hederlige menn til pariaer og utstøtte, og heller ikke ofre menneskehetens høyeste og edleste prinsipper for et folkekrav!

Vi skal adlyde alle konstitusjonelle lover, slik vi alltid har gjort, men selv om vi er gudfryktige og lovlydige og respekterer alle hederlige menn og embedsmenn, er vi ikke feige treller og har ikke lært å kysse våre undertrykkeres føtter, heller ikke bøye oss i støvet for urimelige krav. Vi vil kjempe, tomme for tomme, juridisk og konstitusjonelt, for våre rettigheter som amerikanske borgere, og for det alminnelige menneskes universelle rettigheter. Vi står stolt oppreist i bevisstheten om våre rettigheter som amerikanske borgere, og har full tillit til grunnlovens hellige garantier, og at dette dokumentet, selv om det definerer presidentens, kongressens og domstolenes makt og privilegier, også direkte fastsetter at "den makt som ikke er delegert til De forente stater ifølge grunnloven, ei heller forhindret av den, er forbeholdt de respektive delstater eller folket".» (I *Journal of Discourses,* 23:67.)

Gardo House, president Taylors bolig

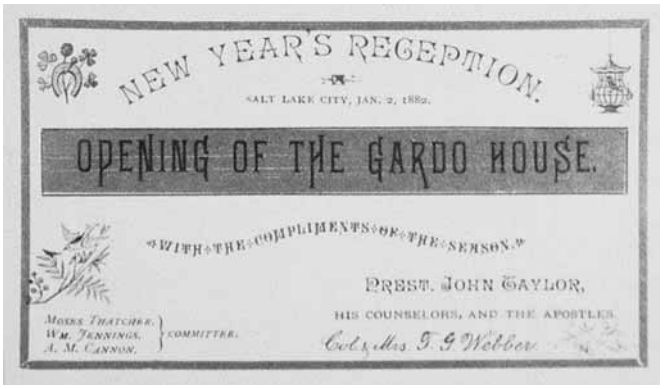

Stormen rammer de hellige med full styrke

Forfølgelse begynte på nytt å plage Kirkens medlemmer, og de var ikke lenger trygge i vest. I det tiåret forfølgelsene varte (1877-87), ble hus brutt inn i og ransaket, uskyldige mennesker ble tvunget til å følge med føderale politibetjenter til avhør, og menn ble bøtelagt og jaget langt utover hva loven tillot. I det sydlige USA ble mange misjonærer mobbet og utsatt for vold, og noen ble drept.

President John Taylor hørte om de omfattende overgrep Kirken ble utsatt for fra embedsmenn i Arizona.

Han besøkte dem og anbefalte at de bosatte seg midlertidig i Mexico. Mer enn tre tusen av Kirkens medlemmer lyttet til profetens råd og flyttet til sist til Chihuahua i Mexico, der de opprettet kolonibyene Colonia Juarez, Colonia Dublan og Colonia Diaz. (Se Roberts, *Life of John Taylor,* 380-83.)

President Taylor anbefalte senere de som bodde i Cache-dalen i Utah, å flytte til Canada av samme grunn. Mange deler av provinsen Alberta ble bosatt av medlemmer av Kirken.

Han trakk seg frivillig bort fra offentligheten

Da Det første presidentskap ble kjent med planene om å arrestere dem, og var klar over at en arrestasjon ville provosere medlemmer av Kirken til å ta hevn og på den måten gi domstolene og myndighetens utsendinger påskudd til å ødelegge Kirken, valgte de å trekke seg fra offentlighetens lys og fortsette sitt arbeid i hemmelighet.

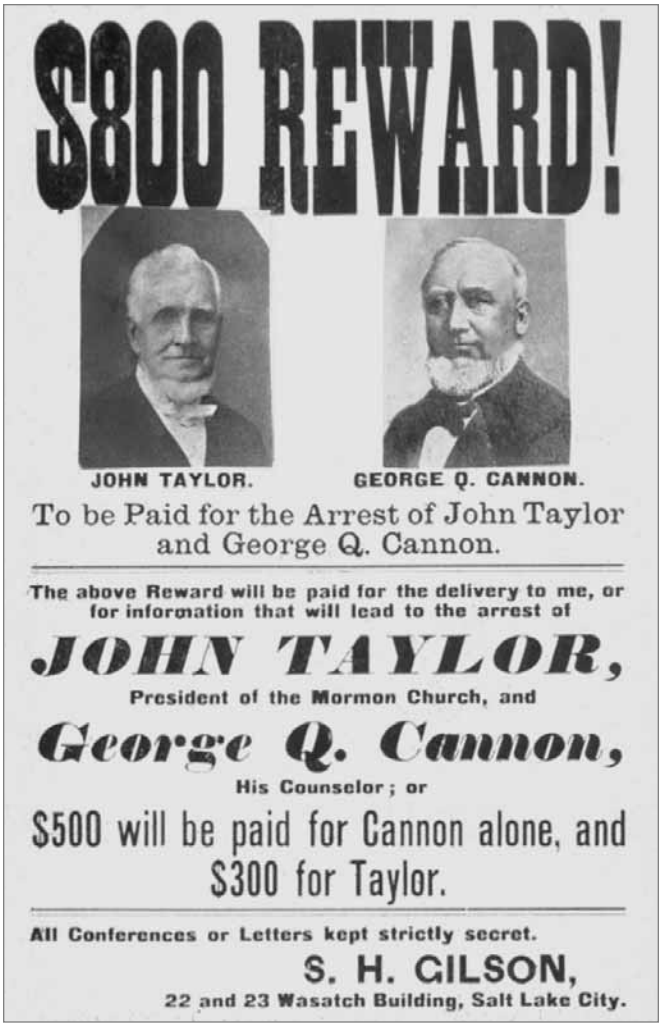

President Taylor trakk seg tilbake fra offentligheten, og det ble utlovet dusør for hans pågripelse.

I sin siste offentlige tale sa president John Taylor: «Vi må gjøre det som er rett – å frykte Gud, å iaktta hans lover og holde hans bud, og Herren vil ordne resten. Men ingen slagsmål, ingen blodsutgytelse, ingen gjengjeldelse av ondt mot ondt. La oss prøve å fremelske evangeliets ånd og følge sannhetens prinsipper. La oss ære vår Gud og være tro mot de evige prinsipper som Gud har gitt oss å holde hellige. Hold dem like hellige som deres øyensten. Og mens andre mennesker søker å tråkke grunnloven under fot, vil vi prøve å bevare den.» (I *Journal of Discourses,* 26:156.)

«La alt komme slik Gud har forordnet»

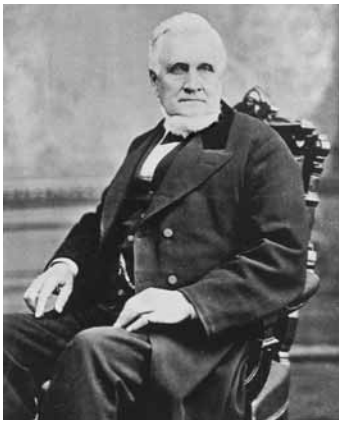

Da John Taylor som ung seilte mot en ukjent fremtid i Amerika, kom skipet ut for en storm som var så voldsom at kapteinen fryktet at det ville synke. Men John var rolig og uredd. Han tok liten notis av vinden og bølgene. Han visste at hans liv var i Guds hender. Han var forberedt på å gjøre hva som helst Herren ønsket av ham. Han opplevde andre stormer etter hvert som hans misjon utfoldet seg – menneskestormer og naturens stormer. Likevel raste han aldri imot dem, han var like rolig og uforstyrrelig.

Han sa ved en anledning: «For min del sier jeg: La alt komme slik Gud har forordnet. Jeg ønsker ikke prøvelser, jeg ønsker ingen lidelse. Jeg ville be Gud om å "ikke lede meg inn i fristelse, men fri meg fra det onde. For ditt er riket og makten og æren". Men om jordskjelvet drønner, lynet flammer, tordenen ruller og mørkets makter slippes løs og den ondes ånd tillates å rase og en ond innflytelse settes inn mot de hellige og mitt liv og deres liv settes på prøve, så la det skje. For vi er den Høyeste Guds hellige, og alt er vel, alt er fred, alt er riktig og det vil det være både i tid og i evighet.» (I *Journal of Discourses,* 5:114-15.)

Han døde i eksil

Foto: Don O. Thorpe

President Taylor døde i hjemmet til Thomas F. Rouche, i nærheten av Kaysville, Utah.

Berøvet alminnelig omgang med og adskilt fra sine kjære, og under sterk belastning av Kirkens kamp for sine konstitusjonelle rettigheter, sviktet president John Taylors helse, og han døde i en alder av 78 år i Kaysville, Utah, 25. juli 1877. Ved sin død hadde han fremdeles kuler i kroppen fra den gang profeten Joseph og Hyrum Smith led martyrdøden. Etter hans død sendte hans rådgivere, George Q. Cannon og Joseph F. Smith, ut en hyllest hvor det blant annet sto:

«Det har levd få menn som har vist tilsvarende integritet og like ubøyelig moral og fysisk mot som vår kjære president som akkurat har forlatt oss. Han sto urokkelig og fast på sannheten. Når det gjaldt Guds verk, kjente han ikke frykt. Ansikt til ansikt med en rasende mobb, og andre ganger når han var i overhengende fare for voldshandlinger fra dem som truet hans liv, og ved anledninger når folket ble truet med offentlige reaksjoner, vek han aldri tilbake – hans knær vaklet aldri, hans hender skalv aldri. Alle siste-dagers-hellige visste på forhånd, når det var behov for fasthet og mot, hvor president John Taylor befant seg og hvilken innstilling han ville ha. Han taklet enhver sak likefrem, modig og på en måte som vekket beundring hos alle som så og hørte ham. Uforferdet mot, ubøyelig fasthet var blant hans mest fremtredende karakteregenskaper og skilte ham ut selv blant menn som skilte seg ut med de samme egenskaper. Kombinert med dette hadde han sterk kjærlighet til frihet og hatet undertrykkelse. Han var en mann alle kunne stole på, og hele sitt liv nøt han uovertruffen og ubetinget tillit hos profetene Joseph, Hyrum og Brigham og alle Kirkens ledende menn og medlemmer. Tittelen "Frihetens forkjemper", som han fikk i Nauvoo, føltes alltid ytterst passende på ham.

Ved Guds mirakuløse makt unnslapp president Taylor døden som morderne i Carthage fengsel hadde tiltenkt ham. Hans blod ble da blandet med den døde profetens og patriarkens blod. Han har siden stått som en levende martyr for sannheten.» («Announcement of the Death of President John Taylor», *Deseret Evening News,* 26. juli 1887, 2.)

Hans liv var preget av tjeneste og av martyrdød

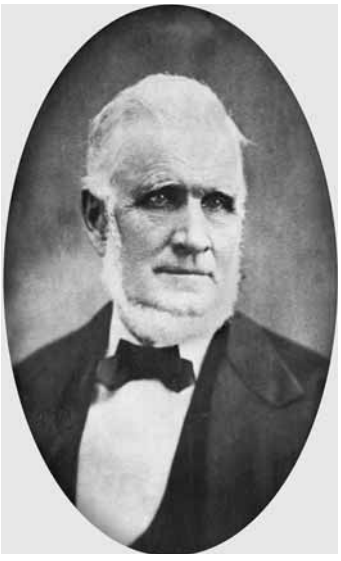

President John Taylor døde i eksil på det kanskje mørkeste tidspunkt i Kirkens kamp for å overleve, som martyr for prinsippene lojalitet og integritet, som martyr for religionsfrihet, som martyr for den guddommelighet og det vitne som fulgte hans kall som apostel, som martyr for gjenopprettelsen av den sanne Jesu Kristi Kirke og som martyr for Jesus selv, hvis tjener han var.

KAPITTEL 4

Wilford Woodruff

KIRKENS FJERDE PRESIDENT

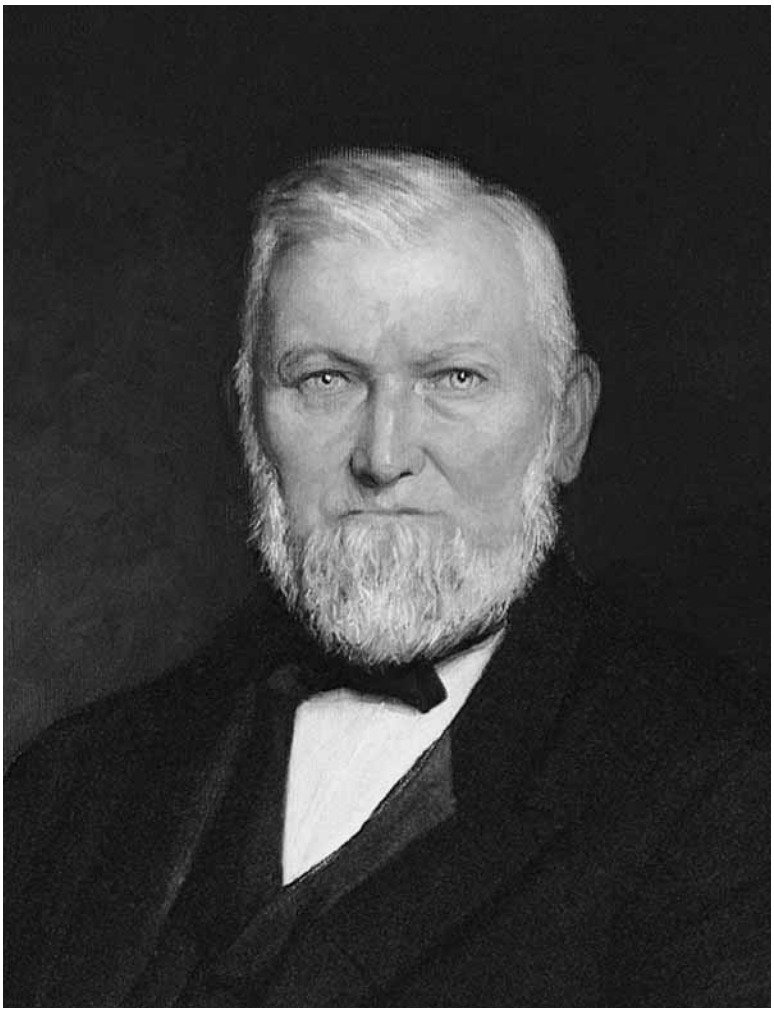

VIKTIGE BEGIVENHETER I WILFORD WOODRUFFS LIV

Alder	Begivenhet
	Han ble født 1. mars 1807 i Farmington, Hartford county, Connecticut. Hans foreldre var Aphek og Beulah Thompson Woodruff.
14	Han lærte mølleryrket (1821).
26	Han ble døpt inn i Kirken i nærheten av Richmond, New York (31. des. 1833).
27	Han deltok i marsjen til Sions leir (mai-juli 1834).
27–29	Han var på misjon i det sydlige USA (1834-36).
30	Han giftet seg med Phoebe Carter (13. apr. 1837).
30–31	Han var på misjon i det østlige USA og Fox Islands (utenfor kysten av Maine, 1837-38).
32	Han ble ordinert til apostel av Brigham Young (26. apr. 1839).
32–34	Han var på misjon i Storbritannia (1839-41).
36	Han var på misjon for å samle inn penger i det østlige USA (1844).
36–39	Han presiderte over Den europeiske misjon (1844-46).
40	Han kom inn i Saltsjødalen sammen med Brigham Young (24. juli 1847).
41	Han presiderte over Kirken i Øst-Statene (1848-50).
44	Han ble utnevnt til territoriets lovgivende forsamling (1850).
49	Han ble kalt som Kirkens historiker (1856).
60	Han deltok i gjenopprettelsen av Profetenes skole (1867).
70	Han ble president for St. George tempel. Han ble besøkt av åndene til historisk fremtredende personer i St. George Utah tempel (1877).
73	Han ble president for De tolv apostlers quorum (10. okt. 1880).
78	Han gikk i eksil på grunn av forfølgelse for å praktisere flergifte (feb. 1886).
80	Han ledet Kirken som president for De tolv apostlers quorum etter John Taylors død (25. juli 1887).
81	Han innviet Manti Utah tempel (17. mai 1888).
82	Han ble Kirkens president (7. apr. 1889).
83	Manifestet som gjorde slutt på flergifte (Offisiell erklæring 1), ble skrevet (24. sep. 1890) og godkjent av Kirkens medlemmer (6. okt. 1890).
86	Han innviet Salt Lake tempel (6. apr. 1893).
87	Han organiserte Utah genealogiske forening (nov. 1894).
91	Han døde i San Francisco, California (2. sep. 1898).

Wilford Woodruffs liv strakte seg over nesten hele det nittende århundret. Gjennom nesten hele sitt liv, fra han sluttet seg til Kirken i 1833 til han døde i 1898, var han med på å fremme Guds rikes sak.

Han forsto rekkevidden av det gjengitte evangelium

Stikk av Wilford Woodruff, laget av Frederick Piercy

Selv om få forsto betydningen av den lille stenen som ble revet løs fra fjellet, men ikke av menneskehender (se Daniel 2:34-35), oppreiste Herren seere som, til en viss grad, fattet Den allmektiges hensikter – ikke bare de som gjaldt deres tid, men alle tider. Wilford Woodruff var en av dem, og han underviste om denne siste evangelieutdelings betydning:

«Dette er den eneste evangelieutdeling som Gud noen gang har gitt som var forutbestemt, før verden ble skapt, til ikke å bli overvunnet av ugudelige mennesker og djevler… Profeten [Enok] spurte Herren om det noensinne ville komme en tid da jorden skulle hvile, og Herren svarte at i evangelieutdelingen i tidenes fylde ville jorden oppfylle målet for sin eksistens, og da ville den hvile fra ugudelighet og avskyelighet, for på den dag skulle han opprette sitt rike på den for aldri mer å bli borttatt. Da ville et rettferdig regime begynne og jordens ærlige og ydmyke ville bli samlet for å tjene Herren, og de ville ha makt til å bygge opp det store Guds Sion i de siste dager…

Denne evangelieutdelingen er en som alle patriarkene og profetene har vært opptatt av, og Herren har innledet den og har ført den videre...

Det verk som skal bli så forunderlig i menneskenes øyne, har allerede begynt og antar form og proporsjoner, men de kan ikke se det. Det vil bestå i å forkynne evangeliet til hele verden, samle de hellige fra alle de nasjoner som forkaster det, bygge opp Guds Sion, etablere hans rike permanent på jorden, forberede arbeidet med jødenes innsamling og de begivenheter som vil følge deres bosetting i eget land, og i å forberede for oss selv hellige steder hvor vi kan stå når Guds dom skal falle over nasjonene. Dette er i sannhet et godt arbeid.» (*The Discourses of Wilford Woodruff,* red. G. Homer Durham [1946], 109-11.)

Han var forutordinert til sin misjon i de siste dager

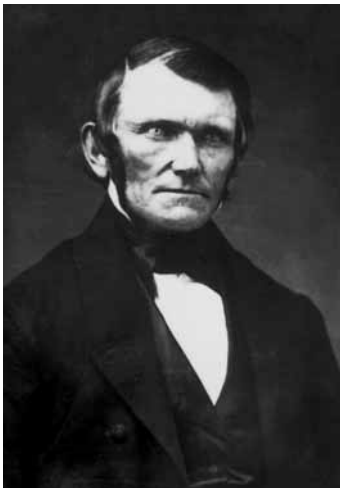

I sitt syn av åndeverdenen så president Joseph F. Smith at Wilford Woodruff var en av de edle og store som ble utvalgt i foruttilværelsen til å lede i denne evangelieutdelingen.

«Profeten Joseph Smith og min far, Hyrum Smith, Brigham Young, John Taylor, Wilford Woodruff og andre utvalgte ånder som var holdt tilbake for å komme frem i tidenes fylde for å være med og legge grunnvollen til det store siste-dagers-verk,…

var også blant de edle og store som ble utvalgt i begynnelsen til ledere i Guds kirke.

Ja, før de ble født, mottok de, sammen med mange andre, sine første leksjoner i åndenes verden og ble forberedt til å komme frem i Herrens beleilige tid for å arbeide i hans vingård med å frelse menneskenes sjeler» (L&p 138:53, 55-56).

Han kom ut for mange ulykker i sine unge år

Wilford Woodruff ble født 1. mars 1807 i Farmington, Connecticut. Foreldrene var Aphek og Beulah Thompson Woodruff. Hans oldefar Josiah Woodruff levde til han var nesten 100 år og drev med kroppsarbeid helt til sin død. Hans bestefar Eldad Woodruff hadde ord på seg for å være den hardest arbeidende mann i distriktet. Wilford lærte i sin ungdom hvilken verdi arbeid har, og sammen med sin far arbeidet han i Farmington kornmølle.

Wilford Woodruffs barne- og ungdomsår var preget av mange vanskeligheter og ulykker. Han var ofte i fare, men ved Guds nåde ble hans liv bevart. Han skrev i sin dagbok:

«Jeg er tydeligvis … en av dem som synes å være merket som offer for uhell. For meg har det noen ganger syntes som en usynlig makt har voktet mine skritt for å finne anledning til å ødelegge mitt liv. Derfor tilskriver jeg min eksistens på jorden et barmhjertig Forsyn som har våket over meg og rakt ut sin hånd for å redde meg fra døden når jeg har befunnet meg i de mest truende farer. Noen av disse farene som jeg med nød og neppe har unnsluppet, vil jeg kort beskrive her:

Da jeg var tre år gammel, falt jeg ned i en stor gryte med skåldevann, og selv om jeg øyeblikkelig ble berget, var jeg så alvorlig forbrent at det tok ni måneder før det ble klart at det ikke lenger var fare for fatale konsekvenser. Mitt femte og sjette år var fullt av ulykkeshendelser. En bestemt dag gikk jeg sammen med mine eldre brødre inn på låven, og valgte høyloftet som lekeplass. Vi hadde ikke vært der lenge før jeg falt ned fra den store bjelken og på hodet ned i gulvet. Jeg ble alvorlig skadet, men frisknet fort til og var i full lek igjen.

En lørdagskveld jeg var sammen med mine brødre Azmon og Thompson og lekte på kammerset hjemme, stikk i strid med fars instrukser, snublet jeg og falt ned hele trappen og brakk en arm i fallet. Så mye for å være ulydig. Jeg hadde store smerter, men frisknet fort til og tenkte at uansett hva jeg måtte lide i fremtiden, skulle det ikke være på grunn av ulydighet mot mine foreldre. Herren har befalt barn å være lydige mot sine foreldre, og Paulus sier: "Det er det første av budene som det er knyttet løfte til."

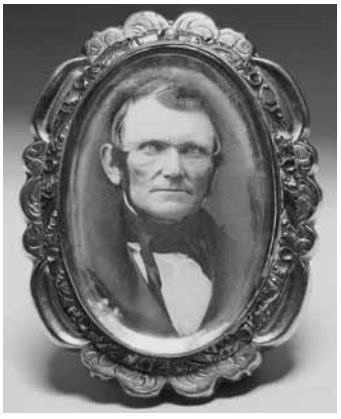

En brosje som Wilford Woodruff ga til sin hustru, Phoebe, med et bilde av ham selv som 45-åring.

Bare kort tid etter dette var det så vidt jeg berget livet. Min far hadde en del krøtter med horn, blant dem en olm okse. En kveld fôret jeg krøtterne med gresskar, og oksen forlot sitt eget og tok det jeg hadde gitt til ei ku jeg kalte min. Jeg ble rasende på dette egoistiske hanndyret og grep det gresskaret han hadde forlatt, for å gi det til kua. Jeg hadde ikke før løftet det opp før oksen kom dundrende mot meg i vilt raseri. Jeg sprang nedover bakken så fort jeg kunne, med oksen i hælene. Far, som så hvilken fare jeg befant meg i, ropte at jeg skulle slippe gresskaret, men jeg (som glemte å være lydig) tviholdt på det, og da oksen nærmet seg meg så vill som en tiger, snublet jeg og falt så lang jeg var. Gresskaret trillet ut av armene mine, oksen sprang over meg og satte hornene i gresskaret og rev det i stykker. Den ville utvilsomt gjort det samme med meg om jeg ikke hadde falt. At jeg unnslapp denne gangen, og alle de andre gangene, tilskriver jeg Guds barmhjertighet og godhet.

Samme år, under et besøk hos onkel Eldad Woodruff, falt jeg ned fra verandaen og over noen tømmerstokker, og brakk den andre armen.

Det gikk ikke mange månedene før jeg måtte tåle et enda større uhell. Far eide et sagbruk i tillegg til kornmøllen, og en morgen gikk jeg sammen med flere andre gutter inn på sagbruket og klatret opp på bjelkene for å ri, uten tanke på at det kunne være farlig. Men før jeg fikk sukk for meg, hadde benet mitt kilt seg fast mellom bjelken og fenderstolpen og brakk i to. Jeg ble bragt i hus og lå i ni timer før benet ble satt sammen og spjelket. Jeg hadde store smerter hele tiden, men fordi jeg var ung, grodde benet raskt, og etter noen uker var jeg på bena som vanlig og drev ungdommens sport. I den tiden jeg var ufør, var min bror Thompson min lidelsesfelle. Han hadde tyfoidfeber.

Ikke lenge etter dette ble jeg en mørk kveld sparket i maven av en okse, men jeg var for tett innpå oksen til å få hele tyngden av sparket. Jeg ble mer redd enn skadet.

Det var ikke så lenge før jeg gjorde mitt første forsøk på å laste høy. Jeg var veldig ung, men jeg trodde jeg hadde lastet det bra opp. På vei til låven traff vognhjulet en stein, og høylasset gikk i bakken. Jeg falt med hele høylasset over meg. Det ble raskt fjernet, og bortsett fra noen skrammer var jeg uskadet.

Da jeg var åtte år, kjørte jeg sammen med far og flere andre i hest og vogn ca. 5 kilometer hjemmefra for å utføre noe arbeid. På veien ble hesten skremt og sprang utforbakke så vognen veltet med oss oppi. Vi var i fare, men ble nok en gang reddet ved Forsynets hånd. Ingen av oss kom til skade.

En dag klatret jeg opp i et almetre for å hente litt bark. Jeg sto på en gren 4-5 meter fra bakken – den var tørr, knakk og jeg falt baklengs i bakken. Uhellet slo antagelig pusten ut av meg. En fetter sprang opp til huset og fortalte foreldrene mine at jeg var død, men før vennene mine kom meg til hjelp, kom jeg til meg selv, reiste meg opp og møtte dem på veien.

Da jeg var tolv år, holdt jeg på å drukne i Farmington-elven. Jeg sank ned på ca. 9 meters dyp og ble mirakuløst reddet av en ung mann ved navn Bacon. Gjenopplivningen medførte stor lidelse.

Da jeg var tretten, kom jeg ut for en forferdelig snestorm på veien gjennom Farmington-dalen midt på vinteren og ble så nedkjølt og kald at jeg ikke kunne komme videre. Jeg krabbet inn i et hulrom i et stort epletre. En mann litt lenger unna så meg og forsto hvilken fare jeg befant meg i, og skyndte seg bort til meg. Før han rakk frem, hadde jeg falt i søvn og var nesten bevisstløs. Han hadde store vanskeligheter med å vekke meg og få meg til å forstå hvilken kritisk situasjon jeg befant meg i, og fikk meg raskt hjem til min fars hus hvor mitt liv enda en gang ble reddet med et vennlig Forsyns hjelp.

Som fjortenåring kløyvde jeg venstre vrist med en øks som gikk nesten tvers igjennom foten. Denne skaden medførte ulidelige smerter, og det tok ni måneder før foten ble bra igjen.

Da jeg var femten, ble jeg bitt i hånden av en gal hund i siste stadium av hundegalskap. Men det gikk ikke hull, og ved Guds nåde og kraft ble jeg på nytt reddet fra en fryktelig død.

Da jeg var sytten, ble jeg utsatt for en ulykke som ga meg mye lidelse og nær tok mitt liv. Jeg red en svært lunefull hest. På vei ned en svært bratt, steinete bakke sprang den plutselig ut av stien og nedover det bratteste partiet og fortsatte i full fart mellom de største steinene. Samtidig begynte den å sparke og var i ferd med å kaste meg fremover nakken sin og ned mellom steinene, men jeg klamret meg fast på hestens hode og grep tak i begge ørene dens og ventet hvert øyeblikk å bli knust mot steinene. Med meg i denne stillingen, sittende på tvers over hestens nakke uten hverken tøyler eller noe å styre den med annet enn ørene, dundret den i voldsomt raseri nedover bakken mellom steinene, inntil den traff en stor stein nesten i brysthøyde og ble kastet overende. Jeg fór over hodet på hesten og landet på bena nesten fem meter foran den. At jeg landet på bena, reddet trolig mitt liv, for hadde jeg truffet bakken med noen annen kroppsdel, ville jeg antagelig ha blitt drept momentant. Nå var et ben brukket på to steder, og begge anklene ble slått ut av ledd. Hesten rullet nesten over meg i strevet for å komme opp. Min onkel så meg og kom til unnsetning. Jeg ble båret til hans hus i en lenestol. Jeg lå fra klokken to om ettermiddagen i store smerter og uten smertestillende medikamenter til ti om kvelden, da far kom med dr. Swift fra Farmington. Legen ordnet bena mine og spjelket dem og fraktet meg samme kveld 13 kilometer i vognen sin til min fars hus. Jeg fikk god pleie, og selv om jeg hadde store smerter, var jeg ute på krykker etter åtte uker og snart restituert til god helse.» (Sitert i Matthias F. Cowley, *Wilford Woodruff, Fourth President of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints: History of His Life and Labors As Recorded in His Daily Journals* [1964], 5-9.)

Han fortalte om mange andre ulykker og nesten-ulykker og avsluttet denne delen av sin dagbok med å skrive: «En oppsummering av det som her er skrevet, kan kort sies slik: Jeg har brukket begge bena, et av dem på to steder, begge armene, begge anklene, brystbenet og tre ribben, jeg har blitt skåldet, forfrosset og druknet, jeg har vært inni to vannhjul under full vannføring, jeg har unnsluppet med en hårsbredd en rekke andre ulykker. Disse redningene gang etter gang fra alle disse bemerkelsesverdige faresituasjonene tilskriver jeg min himmelske Faders barmhjertighet. Når jeg bringer dem frem i erindringen, føler jeg alltid at jeg vil takke Herren av glede og av hele mitt hjerte. Jeg ber om at resten av mine dager må foregå i hans tjeneste, med å bygge opp hans rike.» (Sitert i Cowley, *Wilford Woodruff,* 11-12.)

Han søkte sannheten

Wilford Woodruff hungret etter rettferdighet i sin ungdom. Han studerte Bibelen ivrig og ønsket å kjenne og gjøre Herrens vilje. Han skrev: «I min iver etter å fremme noe godt satte jeg i gang bønnemøter i landsbyen vår og ba om lys og kunnskap. Jeg hadde et ønske om å motta evangeliets ordinanser, for jeg kunne lett se ved å lese i Bibelen at dåp ved nedsenkning var en hellig ordinans. I min iver, og fordi jeg var uvitende om det hellige prestedømme og om den sanne myndighet til å forrette det evige livs ordinanser, ba jeg en baptistprest om å døpe meg. Først nektet han fordi jeg fortalte at jeg ikke ville slutte meg til hans kirke fordi den ikke var overensstemmende med den apostoliske kirke som Frelseren opprettet. Til sist, etter flere samtaler, døpte han meg den 5. mai 1831. Han døpte også min bror Asahel. Det var den første og eneste av evangeliets ordinanser jeg søkte inntil jeg sluttet meg til Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige.» (Sitert i Cowley, *Wilford Woodruff,* 28-29.)

«Ved en anledning, etter mye inderlig og oppriktig bønn om å få kunnskap om Herrens folk, hvis et slikt fantes på jorden, sier han [Wilford Woodruff]: "Herrens ånd sa til meg: «Gå til mitt ord og jeg vil der vise deg min vilje og besvare dine bønner.» Jeg åpnet Bibelen på et tilfeldig sted og ba Herren om å lede meg til den del av hans ord som ville besvare min bønn. Jeg slo opp i Jesaja, kapittel 56. Jeg var sikker på at det var svar på min bønn. Jeg følte at Guds frelse var i ferd med å åpenbares og hans rettferdighet ville skje. Jeg var også overbevist om at jeg ville leve og se Guds folk bli samlet. Fra den tid og til evangeliet fant meg, var jeg tilfreds og følte at jeg ikke skulle uroe meg mer over kirkesamfunnene og prestene."» (Cowley, *Wilford Woodruff,* 29.)

Robert Mason fortalte ham om et syn han hadde hatt

Malt av Kay Watson

En som hadde stor innflytelse på Wilford Woodruff selv før Wilford hadde hørt om gjenopprettelsen, var Robert Mason, en gudfryktig mann som lengtet etter Jesu Kristi fulle evangelium. Herren hadde barmhjertighet med ham, og i et syn mottok han kunnskap angående det som snart skulle skje på jorden. Wilford Woodruff skrev følgende om synet:

«Fader Mason hevdet ikke å ha noen myndighet til å forrette evangeliets ordinanser, og han trodde heller ikke at slik myndighet fantes på jorden. Men han trodde at det var enhver manns privilegium, såfremt han hadde tro på Gud, å faste og be for å helbrede syke ved håndspåleggelse. Han trodde det var hans rett og enhver ærlig manns eller kvinnes rett å motta lys og kunnskap, syner og åpenbaringer ved troens bønn. Han fortalte meg at dagen var nær da Herren ville opprette sin kirke og sitt rike på jorden med alle de gaver og velsignelser som fantes i fordums tid. Han sa at et slikt verk ville innledes på jorden før hans død, men at han ikke ville leve til han kunne få del i dets velsignelser. Han sa at jeg skulle leve og få del i dem, og at jeg skulle bli en viktig medvirkende i det riket.

Siste gang jeg i det hele tatt så ham, fortalte han meg om følgende syn som han hadde hatt ute på åkeren sin ved høylys dag: "Jeg ble henrykket i et syn og befant meg i en stor frukthave. Jeg ble sulten og vandret rundt i denne store frukthaven på leting etter frukt å spise, men jeg fant ingenting. Mens jeg sto der forundret over ikke å finne noen frukt blant så mange trær, begynte de å falle overende som om de ble revet opp av en virvelvind. De fortsatte å falle til det ikke var et eneste stående tre igjen i hele frukthaven. Jeg så straks at det deretter begynte å skyte opp skudd fra røttene, som formet seg selv til unge og vakre trær. Disse skjøt knopper, blomstret og bar frukt som modnet og ble noe av det skjønneste jeg noen gang hadde sett. Jeg rakte hånden ut og plukket litt av frukten. Jeg så på den med velbehag, men idet jeg skulle til å spise av den, ble synet lukket og jeg smakte ikke på frukten.

Da synet tok slutt, bøyde jeg hodet i ydmyk bønn og ba Herren vise meg meningen med synet. Da kom Herrens røst til meg og sa: «Menneskesønn, du har søkt meg flittig for å få vite sannheten angående min kirke og mitt rike blant menneskene. Dette er for å vise deg at min kirke ikke er organisert blant menneskene i den generasjon som du tilhører, men i dine barns tid skal Kirken og Guds rike komme frem med alle de gaver og velsignelser som de hellige hadde i tidligere tider. Du skal leve og bli kjent med den, men vil ikke få del i dens velsignelser før du forlater dette liv. Du vil bli velsignet av Herren etter døden fordi du har fulgt min Ånds befaling i dette liv.»"

Da fader Mason hadde gjengitt synet og dets tolkning, sa han, idet han kalte meg ved mitt døpenavn: "Wilford, jeg skal aldri nyte denne frukten i kjødet, men det skal du, og du vil bli en viktig medvirkende i det nye riket." Deretter snudde han seg og forlot meg. Det var de siste ordene han noen gang sa til meg på jorden. For meg var dette en eiendommelig situasjon. Jeg hadde tilbragt mange dager sammen med denne aldrende fader Mason gjennom en 20-årsperiode. Han hadde aldri nevnt dette synet for meg tidligere. Ved denne anledningen sa han at han følte seg tilskyndet av Herrens Ånd til å fortelle meg om det.

Synet ble gitt ham omkring år 1800. Han fortalte meg om det i 1830, den våren Kirken ble organisert. Tre år senere da jeg ble døpt inn i Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige, var denne profeten, Robert Mason, nesten den første person jeg tenkte på. Da jeg kom til Missouri med Sions leir, skrev jeg et langt brev til ham, der jeg fortalte at jeg hadde funnet det sanne evangelium med alle dets velsignelser, at Kristi kirkes myndighet var gjengitt til jorden, slik han hadde fortalt meg at den ville bli, at jeg hadde mottatt ordinansene dåp og håndspåleggelse, at jeg visste selv at Gud hadde opprettet Kristi kirke på jorden ved Joseph Smith, profeten.

Han mottok mitt brev med stor glede og fikk det lest for seg mange ganger. Han behandlet det som han hadde behandlet frukten i synet. Han var svært gammel og døde snart, uten å ha fått det privilegium å ta imot evangeliets ordinanser under en Kirkens eldstes hender.

Ved første anledning jeg fikk etter at sannheten om dåp for de døde ble åpenbart, gikk jeg av sted og lot meg døpe for ham i tempelfonten i Nauvoo.» (Sitert i Cowley, *Wilford Woodruff,* 16-18.)

Han forsto livets hensikt

Mye av Wilford Woodruffs visdom lå i hans oppfatning av livets virkelige hensikt. Han skrev:

«Jeg var 23 år gammel, og når jeg tenkte på tidligere tider, ble jeg ærlig og oppriktig overbevist om at det ikke fantes noen virkelig sinnsro eller noen sann lykke uten i tjeneste for Gud og i å gjøre det som var til hans behag. I den grad min forestillingsevne tillot meg, så jeg for meg all den ære, herlighet og lykke som fantes i hele verden. Jeg tenkte på de rikes gull og rikdom, på kongers, presidenters, fyrster og herskeres herlighet, storhet og makt. Jeg tenkte på militære store menn som Alexander, Napoleon og andre store generaler. Jeg lot tankene dvele ved utallige måter som den løsslupne verden søker fornøyelser og lykke på. Da jeg oppsummerte det alt sammen i mitt sinn, måtte jeg utbryte med Salomo: "Tomhet og atter tomhet, sier Predikanten."

Jeg kunne se at innen få år ville alt ende med graven. Jeg var overbevist om at intet menneske kunne oppleve sann lykke og oppnå det som ville nære den udødelige sjel, med mindre Gud var hans venn og Jesus Kristus hans talsmann. Jeg var overbevist om at mennesket ble deres venn ved å gjøre Faderens vilje og ved å holde hans bud. Jeg tok en fast beslutning om at jeg fra da av ville søke Herren for å kjenne hans vilje, holde hans bud og følge hans Hellige ånds befalinger. På denne grunnvoll var jeg bestemt på å stå og bruke

mitt fremtidige liv på å videreføre overbevisningen om dette.» (Sitert i Cowley, *Wilford Woodruff,* 26-27.)

Han gjenkjente sannheten og ble døpt

Malt av Harold I. Hopkinson

Da han hørte to siste-dagers-hellige misjonærers vitnesbyrd 29. desember 1833, gjenkjente Wilford Woodruff raskt sannheten og ble døpt bare to dager senere. Fra da av var det ingen vei tilbake. Han skrev: «Jeg følte at jeg i sannhet kunne utbryte med Guds profet: "Jeg vil heller stå ved dørterskelen i min Guds hus enn bo i ugudelighets telt." Det evige evangelium i sin fylde hadde omsider kommet. Det fylte mitt hjerte med stor glede. Det la grunnvollen til et større og mer strålende verk enn jeg hadde forventet å oppleve i dette liv. Jeg ber Gud i Jesu Kristi navn om å lede mitt fremtidige liv så jeg kan leve og se hans ære og herlighet og være til velsignelse for mine medmennesker, men likevel til sist bli frelst i hans celestiale rike. Amen.» (Sitert i Cowley, *Wilford Woodruff,* 36.)

Han var med i Sions leir

I 1833 kalte Herren på de trofaste prestedømsbærerne i sin kirke til å reise fra Kirtland, Ohio, til Missouri for å forløse og gjenopprette Sions land (se L&p 101, 103). Profeten Joseph Smith ledet gruppen, og Wilford Woodruff var blant de ca. 200 som dro av sted. Da de dro ut, var Wilford 27 år og hadde vært medlem av Kirken i mindre enn 6 måneder.

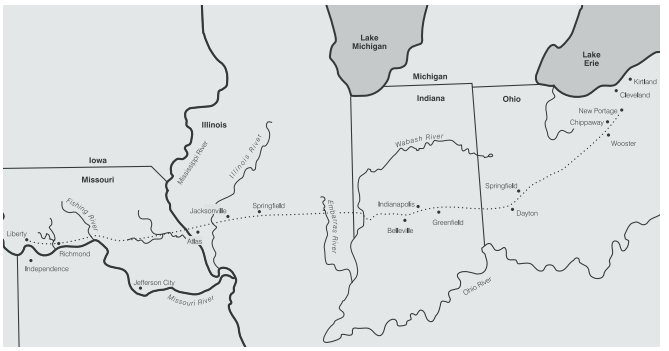

Sions leirs rute

Under marsjen sammen med profeten Joseph Smith i Sions leir ble Wilford ytterligere polert og skjerpet – forberedt til større tjenestegjerning i Mesterens sak.

36 år senere, i Salt Lake City, fortalte han: «Da medlemmene av Sions leir ble kalt, hadde mange av oss aldri sett hverandre før, vi var fremmede for hverandre, og mange hadde aldri sett profeten. Vi hadde blitt adspredt som korn som siktes gjennom en sikt, over hele landet. Vi var unge menn, og vi ble kalt på i denne tidlige begynnelse til å dra ut og forløse Sion, og det vi måtte gjøre, måtte gjøres i tro. Vi samlet oss i Kirtland fra forskjellige delstater og dro av sted for å forløse Sion, for å oppfylle Guds befaling til oss. Gud godtok våre gjerninger slik han godtok Abrahams gjerninger. Vi utrettet en god del, til tross for at apostater og vantro mange ganger spurte: "Hva har dere utrettet?" Vi fikk erfaring som vi aldri kunne ha fått på annen måte. Vi hadde det privilegium å se profetens åsyn, og vi hadde det privilegium å tilbakelegge hundrevis av mil sammen med ham, se Guds ånd virke på ham og Jesu Kristi åpenbaringer til ham og oppfyllelsen av dem. Og han samlet rundt 200 eldster fra hele landet på dette tidlige stadiet og sendte oss ut i verden for å forkynne Jesu Kristi evangelium. Hadde jeg ikke dratt ut med Sions leir, ville jeg aldri ha vært her i dag, og jeg formoder at det også ville ha vært tilfellet med mange andre i dette territoriet.» (*The Discourses of Wilford Woodruff,* red. G. Homer Durham [1946], 305.)

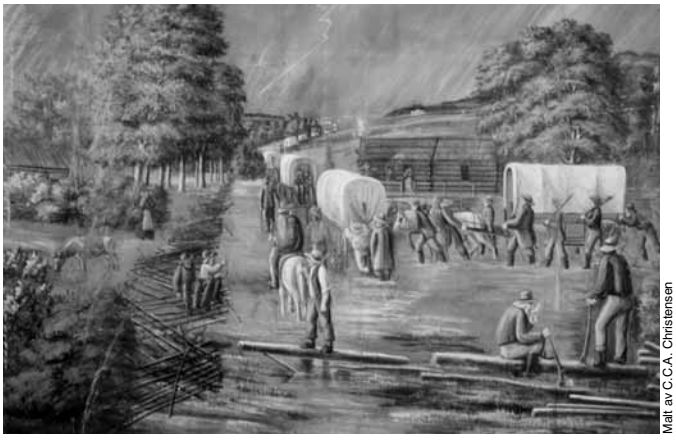

Malt av C.C.A. Christensen

Sions leir

Han var misjonær og opplevde å bli betjent av engler

Innen midten av 1834 hadde Wilford Woodruff fått et så sterkt ønske om å være misjonær at han i mange bønner tryglet Herren om å få dette privilegiet. Han var på sin første misjon i det sydlige USA. Uten pung og skreppe dro den unge misjonæren ut, og han gikk til fots så langt som 96 kilometer på et døgn. Han bar senere vitnesbyrd om at han hadde blitt betjent av engler mens han var på misjon, og at han aldri hadde fått større velsignelser enn han hadde fått som prest i Det aronske prestedømme mens han hederlig utførte en misjon:

«Jeg ble betjent av engler mens jeg hadde en prests embede. Jeg mottok syner og åpenbaringer. Jeg tilbakela tusenvis av kilometer. Jeg døpte mennesker, men jeg kunne ikke bekrefte dem fordi jeg ikke hadde myndighet til det.

Jeg taler om disse ting for å vise at en mann ikke skulle skamme seg over noen del av prestedømmet. Våre unge menn, hvis de er diakoner, skulle arbeide for å fylle dette embedet. Hvis de gjør det, kan de så bli kalt til en lærers embede, hvis plikt det er å undervise folket, besøke de hellige og se til at det ikke er sykdom eller foregår noen ugudelighet blant dem. Gud tilgodeser ikke personer i dette prestedømme i større grad enn de selv foredler sitt kall og gjør sin plikt.» (*Discourses of Wilford Woodruff,* 298.)

Han giftet seg med Phoebe Carter

Phoebe Carter Woodruff

Wilford Woodruff møtte Phoebe Carter i Kirtland, Ohio, i 1837. De kjente hverandre i ca. to og en halv måned og bestemte seg for å gifte seg med hverandre. De ble viet i profeten Joseph Smiths bolig 13. april 1837. Seremonien ble forrettet av president Frederick G. Williams, som var rådgiver i Det første presidentskap, fordi profeten måtte flykte for sine fiender på dette tidspunktet. Det nygifte paret begynte sitt liv sammen i profetens hjem, og de skulle komme til å holde sammen i 48 år, inntil Phoebe døde 19. november 1885.

Han underviste sin familie i evangeliet

Kirtland tempel

Mange medlemmer av Wilford Woodruffs familie hadde vært skeptiske til eller uinteresserte i Kirkens læresetninger. Wilford skrev om en erfaring han gjorde under et besøk hos dem:

«Den 1. juli 1838 skjedde noe av det mest interessante jeg har opplevd i hele min tjenestegjerning. Da fader Joseph Smith ga meg min patriarkalske velsignelse, lovet han meg blant mange andre store velsignelser at jeg skulle bringe min fars hus inn i Guds rike, og jeg følte at hvis jeg noen gang skulle oppnå den velsignelsen, var tiden nå inne til det. Ved Guds hjelp forkynte jeg trofast evangeliet til min fars husholdning og til alle som var sammen med ham, så vel som til mine øvrige slektninger, og jeg avtalte et møte i min fars hjem søndag 1. juli. Min far trodde på mitt vitnesbyrd, det gjorde også alle i hans husholdning, men ved denne anledning syntes det som den onde var fast bestemt på å hindre oppfyllelsen av patriarkens løfte til meg… Hele hans hus ble grepet av bekymring, og alle var fristet til å forkaste verket, og det virket som den samme makt ville fortære meg. Jeg måtte legge meg en times tid før møtet. Der ba jeg til Herren av hele min sjel om befrielse, for jeg visste at djevelens makt ble utøvet for å hindre meg i å utføre det Gud hadde lovet at jeg skulle utføre. Herren hørte min bønn og besvarte min anmodning. Da tidspunktet for møtet opprant, reiste jeg meg fra sengen og kunne ha sunget av glede ved tanken på at jeg var blitt befridd fra den ondes makt. Fylt av Guds kraft sto jeg midt i forsamlingen og forkynte i stor enkelhet Jesu Kristi evangelium for folket.

Ved møtets slutt samlet vi oss ved bredden av Farmington-elven, "for det var mye vann der", og jeg førte seks av mine venner ut i elven og døpte dem til deres synders forlatelse. Hele min fars husholdning var inkludert i dette antallet, akkurat som patriarken hadde lovet… Det var i sannhet en gledens dag for min sjel. Jeg hadde døpt min far, stemor og søster, og etterpå noen andre slektninger. Jeg følte at dagens gjerning alene var rikelig belønning for alt strevet i mitt virke.» (Cowley, *Wilford Woodruff,* 91-92.)

Han ble kalt til apostel

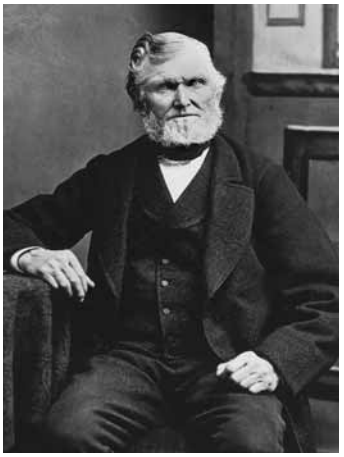

Wilford Woodruff ble ordinert til apostel av Brigham Young 26. april 1839. Like etterpå innledet eldste Wilford Woodruff en betydningsfull misjon i England. I likhet med oldtidens Paulus som ble ledet av Ånden, bragte han tusenvis av sjeler til Kristus. President Heber J. Grant sa senere om ham: «Jeg tror ikke noen annen mann som noensinne har vandret på jordens overflate, har omvendt flere til Jesu Kristi evangelium» (i *Conference Report,* juni 1919, 8).

I løpet av de neste få årene etter at han vendte hjem fra sin misjon, ble eldste Woodruff medlem av Nauvoo byråd (1841), arbeidet på Nauvoo tempel (1842) og arbeidet som forretningsfører for *Times and Seasons.*

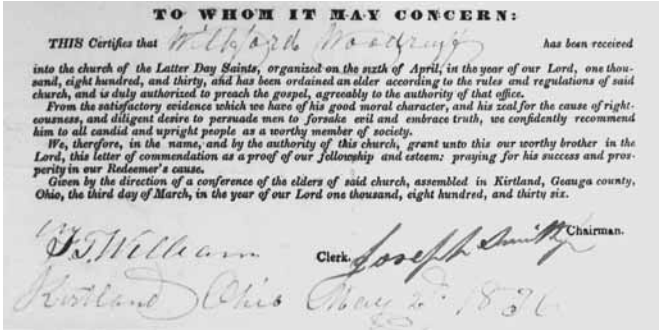

TO WHOM IT MAY CONCERN:

THIS Certifies that Wilford Woodruff has been received into the church of the Latter Day Saints, organized on the sixth of April, in the year of our Lord, one thousand, eight hundred, and thirty, and has been ordained an elder according to the rules and regulations of said church, and is duly authorized to preach the gospel, agreeably to the authority of that office.

From the satisfactory evidence which we have of his good moral character, and his zeal for the cause of righteousness, and diligent desire to persuade men to forsake evil and embrace truth, we confidently recommend him to all candid and upright people as a worthy member of society.

We, therefore, in the name, and by the authority of this church, grant unto this our worthy brother in the Lord, this letter of commendation as a proof of our fellowship and esteem: praying for his success and prosperity in our Redeemer's cause.

Given by the direction of a conference of the elders of said church, assembled in Kirtland, Geauga county, Ohio, the third day of March, in the year of our Lord one thousand, eight hundred, and thirty six.

Chairman.

Clerk.

Kirtland Ohio March 2nd 1836

Ordinasjonsattest da Wilford Woodruff ble ordinert til eldste

Rikets nøkler ble gitt

Wilford Woodruff var tilstede da profeten Joseph Smith overdro alle nøklene tilhørende Guds rike til De tolv apostlers quorum. Etter profetens død så eldste Wilford Woodruff lederskapets kappe falle på en forvandlet Brigham Young. Han fikk et personlig vitnesbyrd om at seniormedlemmet i De tolvs quorum innehadde rikets nøkler i sin fylde. I 1889 forkynte han:

«Da Herren skjenket Guds rikes nøkler, Det melkisedekske prestedømmes nøkler, apostelembedets nøkler og beseglet dem på Joseph Smiths hode, beseglet han dem på hans hode for at de skulle forbli her på jorden inntil Menneskesønnens komme. Brigham Young hadde god grunn til å si: "Guds rikes nøkler er her." De var med ham til hans dødsdag. Deretter hvilte de på hodet til en annen mann – president John Taylor. Han hadde disse nøkler helt til sin siste time. Deretter kom turen, ifølge Guds forutseenhet, til Wilford Woodruff.

Wilford Woodruffs hjem i Nauvoo

Jeg sier til de siste-dagers-hellige at Guds rikes nøkler er her, og de skal også forbli her inntil Menneskesønnens komme. La hele Israel forstå det. De kommer kanskje ikke til å hvile på mitt hode så lenge, men de vil hvile på en annen apostels hode og en annens etter ham, og slik vil det fortsette inntil vår Herre Jesus Kristus kommer i himmelens skyer for å "belønne enhver i henhold til de gjerninger som er gjort i kjødet".» (*Discourses of Wilford Woodruff,* 73.)

Han sa også: «Himmelens Gud har gitt oss evangeliet, prestedømmet, nøklene til sitt rike og makt til å forløse jorden fra den synd og ugudelighet som har dominert den og som den har stønnet under i århundrer, og som den stønner under i vår egen tid. La oss legge oss disse ting på hjertet og prøve å etterleve vår religion, så vi når vi er ferdige her på jorden, kan se oss tilbake og føle at vi har gjort det som ble ventet av oss, individuelt og samlet. Herren krever mye av vår hånd – mer enn han noensinne har krevd av noen annen generasjon før oss, for ingen generasjon som noen gang har levd på jorden, har blitt kalt på til å opprette Guds rike på jorden i visshet om at det aldri mer skulle bli borttatt.» (I *Journal of Discourses,* 14:6.)

Fotografi gjengitt med tillatelse fra James R. Moss

Tusener sluttet seg til Kirken på grunn av Wilford Woodruffs misjonærarbeid. Eldste Woodruff forkynte i Gadfield Elm Chapel. Familien Benbow eide eiendommen og overdro den til Kirken da de emigrerte til USA. Den ble det første møtehus Kirken eide i England.

Han var på misjon i England

I 1880 snakket eldste Wilford Woodruff om den store suksess han ble ledet til mens han var på misjon i England:

Malt av Richard Murray

Wilford Woodruff gjør klart til dåp ved en dam på John Benbows gård

«Hvor mange ganger har vi blitt kalt ved åpenbaring til å gå til høyre og venstre, hit, dit og andre steder, i strid med hva vi forventet?

Jeg vil her fortelle hva som skjedde meg. Jeg befant meg i Staffordshire i året 1840. Jeg var i byen Stanley og holdt et møte i rådhuset. Jeg hadde avtaler for en uke i den byen. Før jeg reiste meg for å tale til folket, sa Herrens ånd til meg: "Dette er det siste møtet du skal ha med dette folket på mange dager." Jeg fortalte forsamlingen da jeg reiste meg, hva Herrens ånd hadde tilkjennegitt meg. De ble like overrasket som jeg ble. Jeg visste ikke hva Herren ønsket, men jeg forsto Guds hensikt senere. Herrens ånd sa til meg: "Reis sydover." Jeg reiste 128 kilometer og kom inn i syd-England. Så snart jeg kom frem, traff jeg John Benbow. Det ble klart tilkjennegitt for meg hvorfor jeg var blitt kalt dit. Jeg hadde forlatt en god misjonsmark hvor jeg døpte hver kveld i uken. Da jeg kom til dette stedet, fant jeg et folk – omkring 600 av dem – som hadde … dannet en sekt de kalte De forente brødre. Jeg fikk vite at de ba om lys og sannhet og at de hadde nådd omtrent så langt som de kunne. Jeg forsto at Herren hadde sendt meg til dem. Jeg begynte å arbeide blant dem og døpte til sist deres forstander, 40 predikanter og ca. 600 medlemmer… Til sammen ble ca. 1800 døpt på denne misjonsmarken… Jeg nevner dette for å vise hvordan vi må bli styrt og ledet ved Guds åpenbaringer dag etter dag. Uten disse kan vi ikke utrette noen ting.» (*Discourses for Wilford Woodruff,* 60.)

Han nedtegnet begivenheter og hendelser

Wilford Woodruff etterlot seg 19 bind med dagbøker på tilsammen over 7 000 sider som spenner over 62 år.

Wilford Woodruff fulgte profeten Joseph Smiths råd ved trofast å skrive dagbok. I arkivene ved Kirkens historikers kontor fins det ca. 7 000 sider av Wilford Woodruffs dagbøker. Opptegnelsen han skrev, fikk uvurderlig betydning for ham selv, hans familie og nå for hele Kirken. Senere i sitt liv, i 1856, begynte eldste Woodruff sitt arbeid som Kirkens historiker, men helt fra begynnelsen av sitt liv i Kirken følte han at han hadde en spesiell forvaltning når det gjaldt å gjøre opptegnelser om gjenopprettelsens viktige hendelser, taler, steder, mennesker og begivenheter. Hans omfattende dagbøker danner grunnlag for mye av det vi vet om Kirkens tidlige historie.

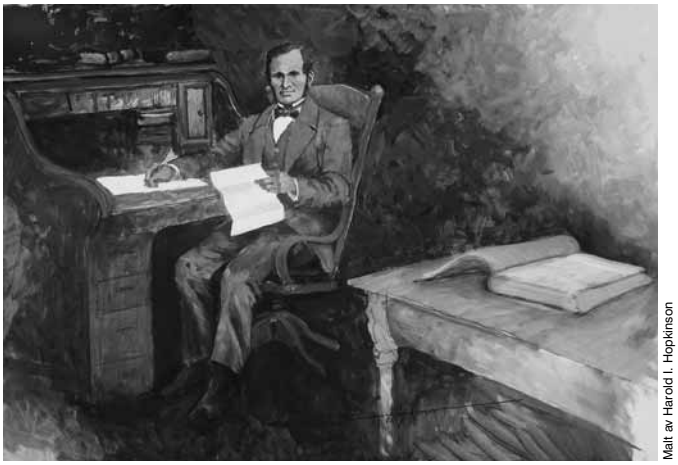

Malt av Harold I. Hopkinson

Den 20. januar 1872 skrev han følgende i sin dagbok om hva han hadde forklart på et møte i Profetenes skole:

«Det er et emne jeg ønsker å si litt om, og det er å føre dagbok over Guds handlemåte med oss. Jeg har mange ganger tenkt at De tolvs quorum og andre har ansett meg for å være nokså entusiastisk i så måte, men da profeten Joseph organiserte De tolvs quorum, rådet han dem til å føre en historie over sitt liv, og begrunnet

hvorfor de skulle gjøre det. Jeg har hatt denne ånd og følt meg kallet til dette helt siden jeg kom inn i Kirken. Jeg skrev ned den første prekenen jeg hørte, og fra den dag og til nå har jeg skrevet dagbok hver dag. Alltid når jeg hørte Joseph Smith tale, undervise eller profetere, følte jeg det som min plikt å skrive det ned. Jeg følte meg utilpass og klarte hverken å spise, drikke eller sove før jeg hadde skrevet det ned, og mitt sinn har vært så oppøvd i dette at når jeg hørte Joseph Smith undervise og jeg ikke hadde blyant eller papir, gikk jeg hjem og satte meg ned og skrev ned hele prekenen, nesten ord for ord og setning for setning slik han hadde sagt det, og når jeg hadde skrevet det, ble det tatt fra meg. Jeg husket det ikke lenger. Det var Guds gave til meg.

Den onde har søkt å ta mitt liv fra den dag jeg ble født og til nå, mer enn andre menns liv. Jeg synes å være merket som offer for den onde. Jeg kan finne bare én grunn til det: Djevelen visste at hvis jeg gikk inn i Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige, ville jeg skrive Kirkens historie og etterlate opptegnelser om profetenes, apostlenes og eldstenes gjerninger og læresetninger.» (Sitert i Cowley, *Wilford Woodruff,* 476-77.)

Han bar vitnesbyrd om å føre dagbok og advarte fremtidige historikere

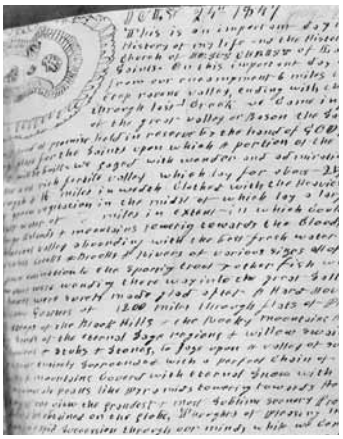

Nærbilde av en side i Wilford Woodruffs dagbok

I sin dagbokinnføring 6. september 1856 skrev Wilford Woodruff: «Vi har ikke så lett for å ha hendelsers betydning i tankene når de skjer, men vi føler betydningen senere. Vi lever i en av de mest betydningsfulle generasjoner som mennesker noen gang har levd i på jorden, og vi skulle skrive en beretning om alt det viktige som skjer for våre øyne som gjelder oppfyllelse av profetiene og Guds åpenbaringer. En stor flom av åpenbaringer oppfylles i vår tid, og når det skjer for våre øyne, ønsker vi å få det nedtegnet.» (*Wilford Woodruff's Journal,* 4:444; tegnsetting, store bokstaver og stavemåte er standardisert.)

Den 17. mars 1857 skrev han: «Jeg har ikke brukt min tid på noe mer innbringende for menneskeheten enn å skrive i mine dagbøker… Noen av de mest storartede taler om evangeliet, dets sannheter og åpenbaringer som Gud har gitt dette folk gjennom profetene Joseph, Brigham, Heber og De tolv, ville ikke finnes nedtegnet på jorden, uten i mine dagbøker, og de er samlet i Kirkens historie og overføres til Guds hellige i alle fremtidige generasjoner. Er ikke dette belønning for mine anstrengelser? Det er det.» (*Wilford Woodruff's Journal,* 5:37; tegnsetting, store bokstaver og stavemåte er standardisert.)

I sin dagbokinnføring for 5. juli 1877 vitnet han: «Gud har inspirert meg til å skrive dagbok og en historie om denne Kirken, og jeg advarer og sier til fremtidige historikere at de må feste lit til min historie om denne kirke og dette rike, for mitt vitnesbyrd er sant, og sannheten om denne opptegnelsen vil bli tilkjennegitt i den kommende verden.» (*Wilford Woodruff's Journal,* 7:359; tegnsetting, store bokstaver og stavemåte er standardisert.)

Han hadde stor kjærlighet til tempelarbeid

For Wilford Woodruff var arbeidet for de døde et av evangeliets mest dyrebare prinsipper. Han ble den første president for St. George Utah tempel. Senere medvirket han til opprettelsen av Utah genealogiske forening, som lettet frelsesarbeidet for dem på den andre siden av sløret. I 1877 talte eldste Woodruff om viktigheten av templer og tempelarbeid:

Foto: Jesse A. Tye

St. George Utah tempel, 1876, hvor det ble utført tempelarbeid for USAs grunnlovsfedre og andre tidlige ledere

«Det er vår plikt å oppføre disse templene. Jeg anser denne delen av vårt virke som en misjon av like stor betydning som å forkynne for de levende. De døde vil høre Guds tjeneres røst i åndeverdenen, og de kan ikke komme frem i oppstandelsens morgen med mindre visse ordinanser utføres, for og på vegne av dem, i templer som er bygget til Guds navn. Det kreves like meget for å frelse en død mann som en levende…

Jeg vil her si, før jeg avslutter, at to uker før jeg forlot St. George, samlet de dødes ånder seg rundt meg og ville vite hvorfor vi ikke forløser dem. De sa: "Dere

har kunnet bruke Endowment House i mange år, og likevel har aldri noe blitt gjort for oss. Vi la grunnvollen til det styre dere nå har, og vi frafalt den aldri, men forble tro mot den og trofaste mot Gud." Dette var de som undertegnet uavhengighetserklæringen, og de besøkte meg i to dager og to netter. Jeg syntes det var merkelig at til tross for at så mye arbeid var blitt gjort, hadde det ikke blitt utført noe for dem. Tanken hadde aldri streifet meg, av den grunn, vil jeg tro, at våre sinn til da hadde vært mer opptatt av våre nærmeste venner og slektninger. Jeg gikk rett til dåpsfonten og ba bror McCallister om å døpe meg for dem som undertegnet uavhengighetserklæringen, og femti andre fremtredende menn, i alt ett hundre, inkludert John Wesley, Columbus og andre. Deretter døpte jeg ham for alle USAs presidenter, med unntak av tre, og når deres sak er berettiget, vil noen utføre arbeidet for dem.» (I *Journal of Discourses,* 19:228-29.)

Senere har tempelarbeidet for de tre nevnte presidenter blitt utført.

Malt av Harold I. Hopkinson

Så vi kan bli forløst, Grunnlovsfedrene og Wilford Woodruff

Satan søkte å hindre Herrens verk

Etter en kort tiårsperiode med fred i Vesten (1847-57) sto Kirken igjen overfor forfølgelser. Kirkens ledere visste at så snart folk koloniserte Vesten, ville Kirkens medlemmer på nytt oppleve mye av den forfølgelse og utfordring de hadde da de ble drevet ut av Ohio, Missouri og Illinois. De ugudelige ville ikke la Kirken i fred.

I et brev skrevet til president John Taylor og De tolv apostlers quorum 15. september 1879, erklærte eldste Wilford Woodruff: «Djevelen kjemper en hard kamp for å stanse tempelbyggingen og Guds verk, og de ugudelige hjelper ham, men, brødre, Gud regjerer og vil stå ved deres side til enden.» (Sitert i Cowley, *Wilford Woodruff,* 528.)

Manti Utah tempel ble innviet i det stille 17. mai 1888. Eldste Lorenzo Snow holdt innvielsesbønnen, som var skrevet av president Wilford Woodruff.

1884 var et år med kriser

Innen 1884 hadde USAs føderale myndigheter mobilisert sine styrker ikke bare for å gå imot tidens store sak – flergifte, men for å true de siste-dagers-hellige på livet og Kirken som institusjon. Opinionen på den tiden gjenspeiles til dels i følgende ordveksling mellom en siste-dagers-hellig avisredaktør, John Nicholson, og en føderal dommer da bror Nicholson sto tiltalt for retten.

I sin uttalelse sa bror Nicholson: «Min hensikt står fast, og jeg håper, uforanderlig. Den er å stå fast ved min troskap til Gud, troskap mot min familie og det jeg anser som min plikt overfor landets grunnlov, som garanterer borgerne full religionsfrihet.» Dommeren svarte: «Hvis De ikke innordner Dem, må de selvfølgelig ta konsekvensene. Men det amerikanske folks vilje er uttrykt,... og denne loven vil fortsette og male Dem og Deres institusjon til pulver.» (*Deseret News* [Weekly], 21. okt. 1885, 1.)

Han kalles til å være Kirkens president

Det første presidentskap, april 1889: George Q. Cannon, Wilford Woodruff og Joseph F. Smith

Wilford Woodruff presiderte over Kirken i egenskap av president for De tolv apostlers quorum fra president John Taylors død 25. juli 1887 til han ble oppholdt som Kirkens president 7. april 1889. På generalkonferansen samme dag sa han: «Denne 7. dag i april 1889 er en av de viktigste i mitt liv, for jeg ble president for Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige ved enstemmig oppholdelse av titusener av dem. Oppholdelsen ble først foretatt av quorumene og deretter av hele forsamlingen, som da president John Taylor ble oppholdt. Dette er det høyeste embede som noen gang overdras til et menneske i kjødet. Det skjedde meg i mitt 83. år. Jeg ber om at Gud må beskytte meg og gi meg kraft til å foredle mitt kall til mine dagers ende. Herren har våket over meg like til denne tid.» (Sitert i Cowley, *Wilford Woodruff,* 564-65.)

Presidenten skal ha Guds kraft og fellesskap med Gud

Angående sitt ansvar som Kirkens president sa president Wilford Woodruff: «Det er min plikt å ha samfunn med Gud, så svakt et redskap som jeg er i Guds hender. Det er mitt ansvar å ha Guds kraft. Og når jeg har det, da skulle mine rådgivere stå last og brast med meg. Vi skulle være ett av hjerte og sinn i alle saker, timelige og åndelige, som fremlegges for oss under arbeidet i Guds kirke og rike. Og jeg er takknemlig for å kunne si at det har vært tilfellet siden jeg ble kalt til denne stillingen, eller siden Kirkens presidentskap ble organisert.» (*Discourses of Wilford Woodruff,* 89.)

Han presiderte i en tid med alvorlig krise

Kirken var i alvorlig krise da president Wilford Woodruff begynte sin administrasjon som Kirkens president. President John Taylor hadde dødd i eksil, og Kirkens mest fremtredende ledere var i fengsel eller ute av stand til å ha noen effektiv ledelse på grunn av forfølgelser. Føderale lover gjorde det ikke bare ulovlig å praktisere flergifte, men forbød også dem som gjorde det, å stemme og stille til valg for et offentlig embede. Utsikten til at Utah skulle oppnå status som delstat syntes håpløs. Det var lovgivning som søkte å frata alle medlemmer av Kirken stemmerett. Kirken ble, som institusjon, oppløst, tiendemidler ble konfiskert og Tempelplassen og Kirkens eiendommer ble overført til USAs myndigheter. Det ble fra mange hold gjort forsøk på faktisk å knuse Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige i sin helhet. Misjonærarbeid for de levende og tempelarbeid for de døde var i stor fare.

Nasjonen vender seg imot de hellige

I sin dagbok oppsummerte president Wilford Woodruff året 1889 da han skrev: «Slik ender året 1889, og profeten Joseph Smiths ord begynner å oppfylles om at hele nasjonen ville vende seg imot Sion og gå til krig mot de hellige. Nasjonen har aldri vært så full av løgn mot de hellige som nå. 1890 vil bli et betydningsfullt år for de siste-dagers-hellige og [den] amerikanske nasjon.» (*Wilford Woodruff's Journal,* 9:74; tegnsetting, store bokstaver og stavemåte er standardisert.)

Wilford og Emma Smith Woodruff

Manifestet ble mottatt ved åpenbaring

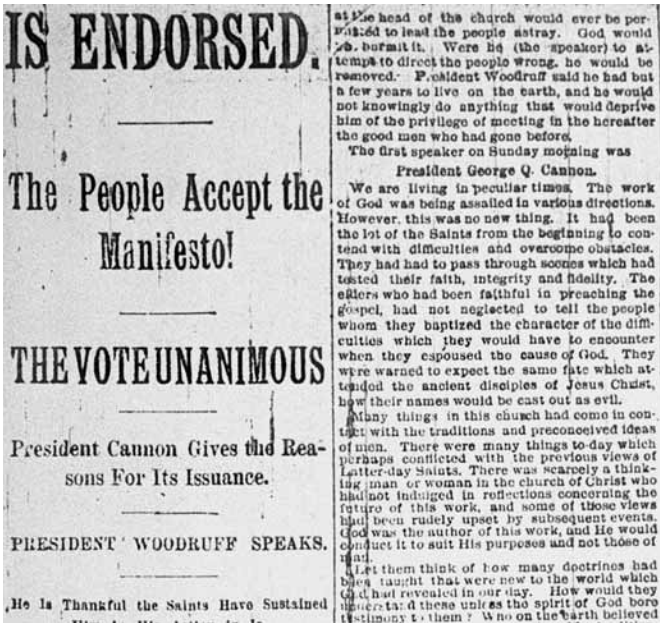

IS ENDORSED.

The People Accept the Manifesto!

THE VOTE UNANIMOUS

President Cannon Gives the Reasons For Its Issuance.

PRESIDENT WOODRUFF SPEAKS.

He Is Thankful the Saints Have Sustained

at the head of the church would ever be permitted to lead the people astray. God would not permit it. Were he (the speaker) to attempt to direct the people wrong, he would be removed. President Woodruff said he had but a few years to live on the earth, and he would not knowingly do anything that would deprive him of the privilege of meeting in the hereafter the good men who had gone before.

The first speaker on Sunday morning was

President George Q. Cannon.

We are living in peculiar times. The work of God was being assailed in various directions. However, this was no new thing. It had been the lot of the Saints from the beginning to contend with difficulties and overcome obstacles. They had had to pass through scenes which had tested their faith, integrity and fidelity. The elders who had been faithful in preaching the gospel, had not neglected to tell the people whom they baptized the character of the difficulties which they would have to encounter when they espoused the cause of God. They were warned to expect the same fate which attended the ancient disciples of Jesus Christ, how their names would be cast out as evil.

Many things in this church had come in contact with the traditions and preconceived ideas of men. There were many things to-day which perhaps conflicted with the previous views of Latter-day Saints. There was scarcely a thinking man or woman in the church of Christ who had not indulged in reflections concerning the future of this work, and some of those views had been rudely upset by subsequent events. God was the author of this work, and He would conduct it to suit His purposes and not those of man.

Let them think of how many doctrines had been taught that were new to the world which God had revealed in our day. How would they understand these unless the spirit of God bore testimony to them? Who on the earth believed

Avisoppslag om Manifestet i *Salt Lake Herald,* 7. okt. 1890

Manifestet om flergifte (se Offisiell erklæring 1) gjorde Herrens vilje klar angående opphevelse av praksisen med flergifte. Etter år med offer og lydighet mot Herrens bud om flergifte, skulle de helliges tro på levende profeter bli satt på prøve.

«Dette var ytterst vanskelige år (1880-årene) for president Woodruff, andre av Kirkens ledere og Kirkens medlemmer i sin alminnelighet. Mange var blitt arrestert for å praktisere flergifte. Kirken mistet eiendom på grunn av urettferdig beskatning og konfiskering. President Woodruff gikk til Herren i ydmyk bønn og ba om hjelp. I mange uker kjempet president Woodruff i mektig bønn til Herren. Herren ga ham synet som viste ham konsekvensene av å fortsette å praktisere flergifte og ga president Woodruff instruksjon om hva han skulle gjøre. Den 24. september 1890 utstedte han det vi nå kaller Manifestet, som kunngjorde opphør av praksisen med flergifte.» (Brian Smith, «Wilford Woodruff: "Wilford the Faithful" Became God's Anointed», *Church News*, 1. mai 1993, 10.)

Den 1. november 1891 forkynte president Woodruff i en tale ved en stavskonferanse i Logan, Utah:

«"Og hva som helst de taler når de er drevet av Den Hellige Ånd, skal være hellig skrift, skal være Herrens vilje, skal være Herrens sinn, skal være Herrens ord, skal være Herrens røst og Guds kraft til frelse" [L&p 68:4].

Det er ved den kraft vi har ledet Israel. Ved den kraft presiderte president Young over Kirken og ledet den. Ved den samme kraft presiderte president John Taylor over Kirken og ledet den. Og det er på den måten jeg har handlet, i henhold til det beste jeg har evnet, i den samme egenskap. Jeg ønsker ikke at de siste-dagers-hellige skal tro at Herren ikke er med oss, og at han ikke gir oss åpenbaring, for han gir oss åpenbaring og vil gi oss åpenbaring inntil denne scene er til ende.

I den senere tid har jeg har mottatt noen åpenbaringer som for meg er meget viktige, og jeg vil nå fortelle dere hva Herren har fortalt meg. La meg få minne dere om det som kalles for manifestet. Herren har fortalt meg ved åpenbaring at det er mange medlemmer av Kirken overalt i Sion som pines i sin sjel på grunn av dette manifestet.

Herren viste meg ved syn og åpenbaring nøyaktig hva som ville skje hvis vi ikke stanset denne praksis… Alle [tempel]ordinanser ville blitt stanset overalt i Sions land. Forvirringen ville råde i hele Israel, og mange menn ville bli satt i fengsel. Disse vanskelighetene ville ha rammet hele Kirken, og vi ville ha blitt tvunget til å slutte med å praktisere dette. Spørsmålet er nå om det skulle stanses på denne måten eller på den måten Herren har åpenbart for oss så våre profeter, apostler og fedre kunne være frie menn og folket få beholde templene så de døde kunne bli forløst...

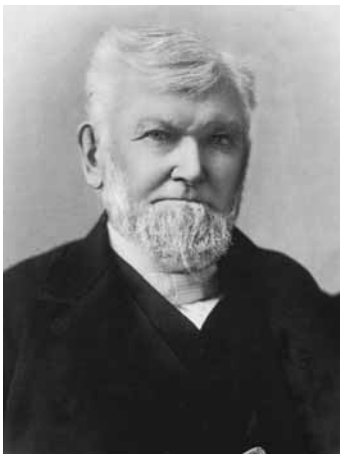

Jeg så nøyaktig hva som ville ha skjedd hvis ikke noe ble gjort. Jeg har vært påvirket av denne ånd i lengre tid, men jeg vil gjerne si følgende: Jeg skulle ha latt alle templene fare ut av våre hender, selv skulle jeg ha gått i fengsel med hver eneste mann, hvis ikke himmelens Gud hadde befalt meg å gjøre det jeg gjorde, og da timen kom at jeg ble befalt å gjøre det, sto alt klart for meg. Jeg gikk fremfor Herren, og jeg skrev det Herren ba meg om å skrive. Jeg fremla det for mine brødre – sterke menn som bror [George] Q. Cannon, bror [Joseph] F. Smith og De tolv apostler. Jeg kunne like gjerne forsøke å få en hærskare med bannere til å fravike sin kurs som å få dem ut av en kurs de mener er rett. Disse menn var enige med meg, og titusener siste-dagers-hellige var også enige med meg. Hvorfor? Fordi de ble påvirket av Guds Ånd og av Jesu Kristi åpenbaringer til det.» («Remarks Made by President Wilford Woodruff», *Deseret Evening News,* 7. nov. 1891, 4; se også Offisiell erklæring 1, Utdrag fra tre taler av president Wilford Woodruff angående Manifestet.)

GUD STÅR VED RORET

Ephraim George Holding, Salt Lake tempels elektriker, på toppen av et av tempelspirene, 1893

Herrens hensikter vil bli oppfylt, og vi kan ha tillit til at enhver profet som presiderer over Herrens folk, er gitt makt til å følge en stø kurs. President Wilford Woodruff erklærte: «Jeg sier til hele Israel i dag, jeg sier til hele verden, at Israels Gud, som organiserte denne kirke og dette rike, aldri har ordinert noen president eller noe presidentskap til å lede den på avveier. Hør, Israel, ingen mann som noensinne har levet og åndet på jorden, kan inneha disse nøkler til Guds rike og lede folket på avveier.» (*Discourses of Wilford Woodruff,* 74.)

Han underviste om åpenbaring

President Wilford Woodruff underviste om åpenbaring og sa:

«Hva er åpenbaring? Vitnesbyrdet om Faderen og Sønnen. Hvor mange av dere har mottatt åpenbaring? Hvor mange av dere har hørt Guds ånd hviske til dere – den milde lave røst? Jeg ville ha vært i åndeverdenen for mange år siden hvis jeg ikke hadde fulgt den milde, lave røsts tilskyndelser. Det var Jesu Kristi åpenbaringer, det sterkeste vitnesbyrd en mann eller kvinne kan få. Jeg har fått mange vitnesbyrd siden jeg ble tilknyttet denne kirke og Guds rike. Jeg har til tider blitt velsignet med visse gaver og nådegaver, visse åpenbaringer og hjelp, men tross alt dette har jeg aldri funnet noe jeg kunne feste mer lit til enn Den hellige ånds milde, lave røst.» (*Discourses of Wilford Woodruff,* 45.)

«Det er denne forutkunnskap som Gud har gitt angående sitt verk … som er en av hovedårsakene til de siste-dagers-helliges styrke. Det er åpenbaringens prinsipp fra Kirkens overhode til Kirken som helhet – et prinsipp som i sin virkning ikke er begrenset til én mann, eller til tre menn, eller til tolv menn, men som gis til ethvert individ i Kirken i større eller mindre grad, etter hvordan man velger å benytte seg av det. Men det er en bestemt måte hvorpå åpenbaringer fra Herren som gjelder Kirkens styre, mottas. Det er kun én mann på jorden av gangen som har denne myndighet. Men ethvert medlem har det privilegium å motta åpenbaring fra Herren til veiledning i sine egne anliggender.» (*Discourses of Wilford Woodruff,* 54.)

«Herren ville ikke tillate meg å inneha denne stillingen en dag av mitt liv hvis jeg ikke var mottagelig for Den hellige ånd og for Guds åpenbaringer. Det er for sent på dagen for denne Kirken å stå uten åpenbaring.» (*Discourses of Wilford Woodruff,* 57.)

Han mottok et syn om Guds hensikter

I sin dagbokinnføring 26. januar 1880 skrev Wilford Woodruff: «Jeg gikk til sengs fylt av bønn og meditasjon. Jeg falt i søvn og sov til omkring midnatt. Jeg våknet. Herren hadde utøst sin Ånd over meg og åpnet mitt sinn så jeg i stor grad kunne forstå Guds sinn og vilje og hans hensikter angående vår nasjon og Sions innbyggere. Og da mitt sinn var åpnet så jeg kunne forstå den situasjon vårt land befant seg i, deres ugudelighet, avskyeligheter og korrupsjon og Guds dom og den ødeleggelse som ventet dem, og da jeg forsto det store og mektige ansvar som hvilte på De tolv apostlers quorum i Guds og de himmelske hærskarers øyne, ble mitt hode en fontene av tårer og puten min våt av himmelens dugg. Og søvnen forlot meg, og Herren åpenbarte til meg vår plikt, ja, De tolv apostlers og alle Israels trofaste eldsters plikt.» (*Wilford Woodruff's Journal,* 7:546; tegnsetting, store bokstaver og stavemåte standardisert.)

Eldste Woodruff, da et medlem av De tolv apostlers quorum, kopierte åpenbaringen han hadde mottatt, og sendte den til Kirkens presidentskap.

Foto: Charles R. Savage

Fotografi fra høytideligheten da dekkstenen ble lagt på plass på Salt Lake tempel 6. april 1892, med 50 000 tilskuere til stede

Invitasjon til innvielsen av Salt Lake tempel

Genealogisk forening ble organisert

President Wilford Woodruff var alltid svært opptatt av arbeidet for de døde. I 1894 ble Utah genealogiske forening organisert under hans ledelse. Samme år bekjentgjorde president Woodruff betydningsfulle saker som Herren hadde åpenbart angående besegling av familier:

«Vi ønsker at de siste-dagers-hellige fra nå av skal spore sine slektslinjer så langt tilbake som de kan, og bli beseglet til sine forfedre og -mødre. Få barn beseglet til sine foreldre, og fortsett denne lenken så langt bakover som dere kan... Dette er Herrens vilje til sitt folk, og jeg tror – når dere begynner å tenke over det – at dere vil forstå at det er sant…

Dette folks fedre vil ta imot evangeliet. Det er min plikt å hedre min kjødelige far. Det er deres plikt å gjøre det samme. Når dere gjør det, vil Guds ånd være med

dere. Og vi skal fortsette dette verk, Herren vil gi mer lys i tillegg til det vi allerede har mottatt… Det er menn i denne forsamlingen som ønsker å bli adoptert [beseglet] til meg. Jeg sier til dem i dag, hvis de kan høre meg: Gå og bli adoptert [beseglet] til deres fedre, og frels deres fedre og gå i spissen for deres fars hus, som frelsere på Sions berg, og Gud vil velsigne dere i dette. Dette er hva jeg ønsker å si og hva jeg ønsker utført i våre templer… Jeg har engstet meg meget over denne saken. Jeg har næret et sterkt ønske om å få leve og overbringe disse prinsippene til de siste-dagers-hellige, for de er sanne. De innebærer et skritt fremover i presidentskapets arbeid og i begavelsesarbeidet i vår Guds templer… Jeg har gått til verks med hjelp av mine venner og forløst min fars og min mors hus. Da jeg spurte Herren hvordan jeg kunne forløse mine døde, mens jeg var i St. George, siden jeg ikke har noen familiemedlemmer der, ba Herren meg kalle på de hellige i St. George og la dem forrette for meg i templet der, og det ville være antagelig for ham… Dette er en åpenbaring til oss. Vi kan hjelpe hverandre i dette arbeidet.» (*Discourses of Wilford Woodruff,* 157-59.)

Fasteloven ble presisert

I 1896, under ledelse av president Wilford Woodruff, ble praksisen med å ha «fastedag» den første torsdagen i måneden forandret til den nåværende ordning med første søndag i måneden. Samtidig med denne forandringen gjentok Det første presidentskap evige prinsipper: «Noen steder har man fått for vane å anse det som faste å hoppe over frokosten. Det er ikke i overensstemmelse med tidligere syn og praksis. Når man fastet i tidligere tider, var regelen at man ikke inntok mat fra dagen før og til etter ettermiddagsmøtet på fastedagen. Når det gjelder donasjoner til de fattige, har det også vært oppfatningen at den maten som ville gå med til de to måltidene, skulle gis til de fattige, og så meget mer som de som ønsker å gi rikelig og har midler til det, måtte ønske å gi.» («An Address», *The Deseret Weekly,* 14. nov. 1896, 678.)

Sion følger stø kurs fremover

President Wilford Woodruff forkynte:

«Det har skjedd så mye som er fullstendig forskjellig fra de forestillinger man har hatt med hensyn til den kurs som skulle følges når det gjaldt Sions oppbygging, at enhver må ha visshet om at Gud leder oss på den vei vi nå følger. For enkelte som er tilbøyelige til å fortvile og se mørkt på tingene, vil skipet Sion kanskje synes å drive bort fra sine gamle fortøyninger fordi det gjøres ting og det tillates at det iverksettes tiltak som i deres øyne bebuder katastrofe for oss og for Guds verk.

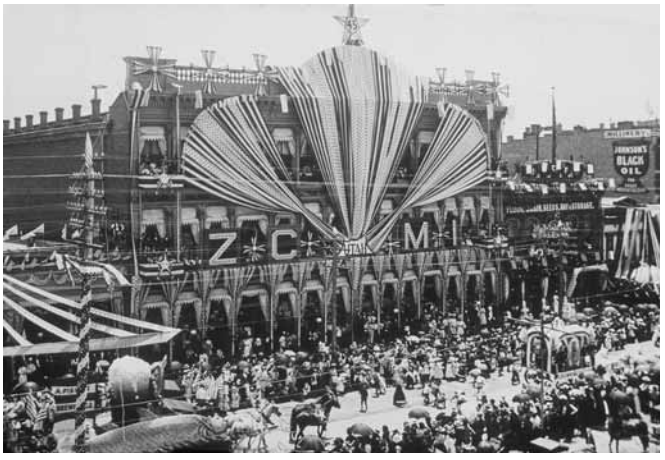

En parade til markering av at Utah fikk delstatsstatus i 1896

Det har alltid vært noen blant oss som har vært fulle av onde forutanelser og som ikke har klart å se Guds visdom i de skritt hans folk har blitt ledet til å ta. De har satt spørsmålstegn ved og funnet feil ved råd som er gitt og tiltak som er gjort, og hevdet at åpenbaring har opphørt og at de hellige ikke lenger var ledet av menn som Gud tilkjennega sin vilje til… Erfaring har vist at i alle slike situasjoner er det de som fremsetter disse anklagene, som befinner seg i mørke.

Men de trofaste menneskene – de som har levd strengt etter sin trosbekjennelse som hellige og etter evangeliets krav – har ikke blitt grepet av tvil av dette slag. Det kan ha vært mange ting de ikke har forstått fullt ut, grunnene til disse har kanskje ikke vært så åpenbare for dem i øyeblikket, men fordi de har hatt Guds ånd og blitt ledet av den, har de stolt på Herren og følt seg fornøyd med å overlate styringen av hans rike og dets saker til hans store visdom. Med tiden har deres sinn forstått at den kurs Kirken var blitt ledet til å følge, var den riktige. Dette har skjedd så ofte i vårt virke at det straks vil trenge seg på for dem som er kjent med vår historie. Imidlertid har vårt folks tro på denne måten blitt konstant prøvet.» (*Discourses of Wilford Woodruff,* 141-42.)

Foto: Don O. Thorpe

Spaserstokk, hatt og skjerf som ble brukt av president Woodruff de siste årene han levde

Vi må anstrenge oss for å motta ånden

Merk dere følgende fra president Wilford Woodruff:

«Joseph Smith besøkte meg en god del etter sin død, og lærte meg mange viktige prinsipper… Blant annet ba han meg få Guds ånd, som vi alle trenger.

Brigham Young besøkte meg også etter sin død… Og han fortalte meg hva Joseph Smith hadde lært ham i Winter Quarters om å lære folket å oppnå Guds ånd. Han sa: "Jeg vil at du skal lære folket å oppnå Guds ånd. Du kan ikke bygge opp Guds rike uten den."

Det er hva jeg ønsker å si til brødrene og søstrene her i dag. Enhver mann og kvinne i denne kirke skulle arbeide for å oppnå denne Ånd. Vi er omgitt av de onde ånder som strider mot Gud og mot alt som gjelder oppbyggingen av Guds rike, og vi trenger Den hellige ånd for å være i stand til å beseire disse kreftene. Jeg har hatt Den hellige ånd med på mine reiser. Enhver som har hatt den, har gått ut i vingården og arbeidet trofast for Guds sak. Jeg har referert til at jeg selv har blitt betjent av engler. Hva gjorde disse englene? En av dem lærte meg noe om de tegn som skulle gå forut for Menneskesønnens komme. Andre kom og reddet mitt liv. Hva gjorde de så? De snudde og forlot meg. Men hvordan er det med Den hellige ånd? Den hellige ånd forlater meg ikke hvis jeg gjør min plikt. Den forlater ingen som gjør sin plikt. Dette har vi visst hele tiden. Joseph Smith ba bror John Taylor ved en anledning om å anstrenge seg for å få Guds ånd og følge dens befaling, og det ville bli et åpenbaringens prinsipp i ham. Gud har velsignet meg med det, og alt jeg har gjort siden jeg kom inn i denne kirken, har jeg gjort på grunnlag av dette prinsippet. Guds ånd har fortalt meg hva jeg skal gjøre, og jeg har måttet følge det.» («Discourse», *The Deseret Weekly,* 7. nov. 1896, 642-43.)

Foto: George E. Anderson

Fotografi tatt 24. juli 1897 av de pionerer som fremdeles var i live av dem som kom til Saltsjødalen 50 år tidligere – i 1847

Medlemmer hyllet ham på fødselsdagen

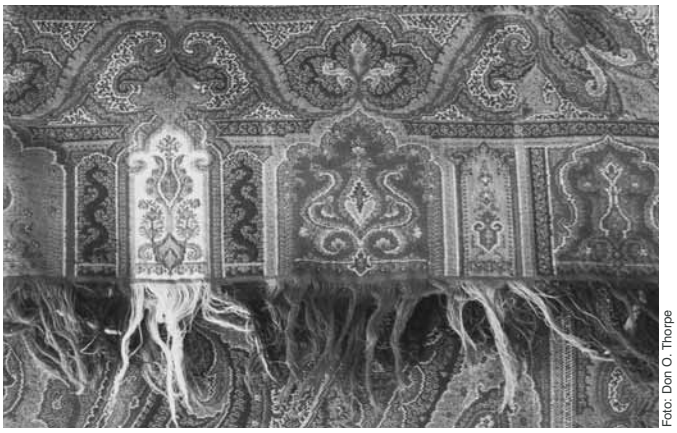

Foto: Don O. Thorpe

En av de gavene president Woodruff fikk på sin 90. fødselsdag, var dette sengeteppet som er laget av Utah-silke.

«En av de mest betydningsfulle begivenheter i president Wilford Woodruffs lange liv var feiringen av hans 90-årsdag 1. mars 1897. I anledning dagen hadde tusener av siste-dagers-hellige samlet seg i Salt Lake tabernakel for å hylle ham. Det ble holdt behørige taler av hans rådgivere og andre av generalautoritetene. Han ble overrakt en spaserstokk med sølvhåndtak av tempelarbeidere. Den store forsamlingen sang: "Ha takk for profeten du sendte". Da president Woodruff kom hjem, skrev han ned sine inntrykk av dagen i dagboken sin. "Scenen tok fullstendig pusten fra meg. Barndommens og ungdommens begivenheter sto for meg. Jeg husket livaktig hvordan jeg hadde bedt til Herren om at jeg måtte oppleve å se en profet eller en apostel som ville undervise meg i Kristi evangelium. Her sto jeg i det praktfulle Tabernaklet som var fylt av titusener av barn, med profeter, apostler og hellige. Mine øyne var fulle av tårer. Jeg talte likevel til den veldige forsamlingen."» (Preston Nibley, *Kirkens presidenter,* [1974], 123.)

Han var en mann med profetisk klarsyn

Wilford Woodruff hadde en klar visjon av livet og var tro mot den. Han sa ved en anledning: «Hva vil det gagne en mann å vinne hele verden og tape sin egen sjel? Ikke mye. Hva vil en mann gi i bytte for sin sjel når han kommer på den andre siden av sløret? Det forundrer meg meget hvor liten interesse jordens innbyggere i alminnelighet vier sin fremtidige stilling. Det fins ikke en eneste person her i dag som ikke skal leve på den andre siden av sløret like lenge som sin Skaper – til de endeløse evighetens tidsaldre, og den enkeltes evige fremtid avhenger av hvordan de få korte årene i jordelivet blir tilbragt. Jeg spør, i Herrens navn, hvilken betydning har det for dere og meg å være populære? Hva betyr gull eller sølv eller denne verdens gods for noen av oss, annet enn å sette oss i stand til å skaffe det vi trenger for å spise, drikke, kle oss og bygge opp Guds rike. Og å slutte å be og bli besatt av verdens rikdom er selve toppmålet på tåpelighet og dårskap. Når man ser hvordan enkelte oppfører seg, skulle man tro de skal leve for evig her, og at deres evige fremtid avhenger av hvor mange dollar de har. Jeg spør av og til de siste-dagers-hellige: Hvor mye hadde vi da vi kom hit? Hvor mye hadde vi med oss, og hvor kom det fra? Jeg tror ikke noen av oss hadde med tjenestepike eller mursteinshus. Jeg tror ikke noen av oss var født på hesteryggen eller i en karjol, eller at vi hadde aksjer i jernbanen og kveg og hus. Vi var nakne som Job, og jeg tror vi kommer til å dra herfra like nakne som han gjorde.» (*Discourses of Wilford Woodruff,* 243-44.)

Han var kjent som «Trofaste Wilford»

President Wilford Woodruff, august 1898

Da president Wilford Woodruffs store hjerte sluttet å slå 2. september 1898, hadde de hellige god grunn til å sørge, for en edel mann hadde forlatt deres midte. Han var en edel mann fordi han hadde viet seg til å fremme Sions sak. I sin dagbok hadde president Woodruff skrevet mange år tidligere: «La det være kjent at jeg, Wilford Woodruff, slutter frivillig pakt med min Gud om frivillig å hellige og vie meg selv og alt jeg eier og har, til Herren med det formål å hjelpe til å med å bygge opp hans rike og hans Sion på jorden, så jeg kan holde hans lov. Jeg legger alt frem for biskopen i hans kirke, så jeg kan være en lovlydig arving til Guds celestiale rike.» (Sitert i Cowley, *Wilford Woodruff,* 45.)

Wilford Woodruff var en mann som tidlig i sin ungdom drømte om en dag å få se en Herren Jesu Kristi apostel, og han opplevde selv å vandre blant profeter og til slutt endog å presidere blant de hellige. Det var president Woodruffs ønske at han måtte forbli trofast i alle ting til livets slutt. Han var kjent av mange som «Trofaste Wilford». I en tidlig åpenbaring kalte Herren ham «min tjener» (L&p 118:6). Hvilket strålende ettermæle for en hvilken som helst Guds sønn.

KAPITTEL 5

Lorenzo Snow

KIRKENS FEMTE PRESIDENT

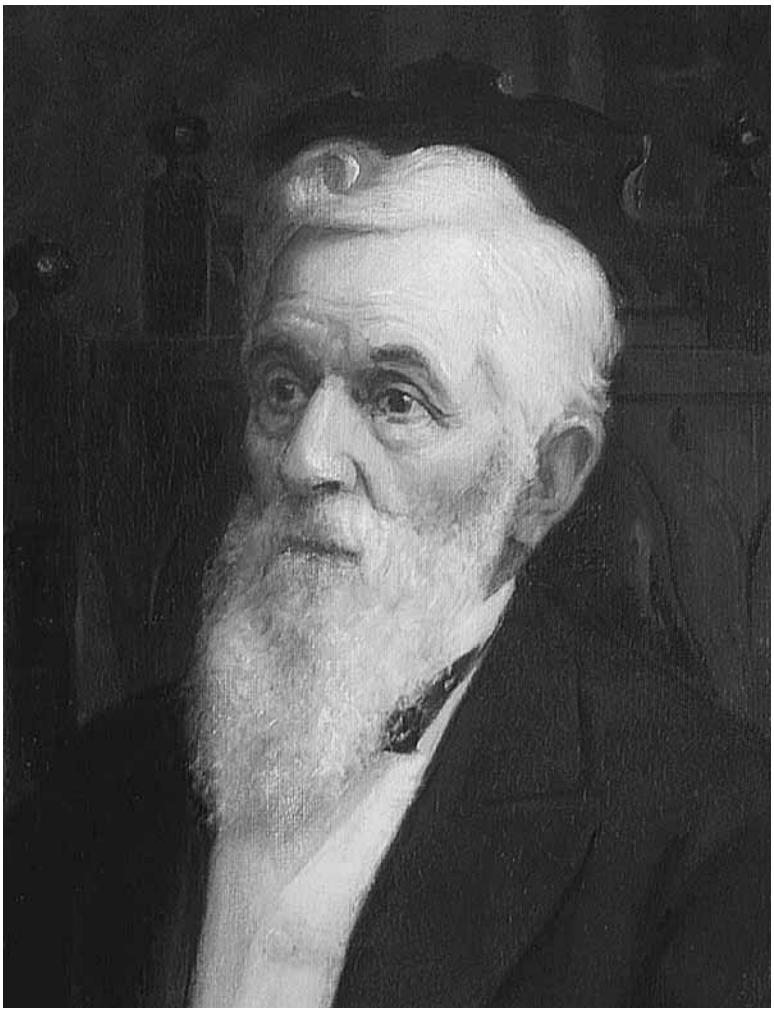

VIKTIGE BEGIVENHETER I LORENZO SNOWS LIV

Alder	Begivenhet
	Han ble født 3. april 1814 i Mantua, Portage county, Ohio. Hans foreldre var Oliver og Rosetta Leonora Pettibone Snow.
22	Han begynte på Hebrew School i Kirtland (våren 1836). Han ble døpt inn i Kirken i Kirtland, Ohio (19. juni 1836).
23	Han var på misjon i Ohio (våren 1837).
24-25	Han var på misjon i det sydlige Missouri, Illinois, Kentucky og Ohio (1838-39).
26-29	Han var på misjon i England (1840-43).
31	Han giftet seg med Charlotte Merril Squires, Mary Adaline Goddard, Sarah Prichard og Harriet Amelia Squires (1845).
34	Han ble ordinert til apostel (12. feb. 1849).
35	Han var med på å opprette Det vedvarende emigrasjonsfond (okt. 1849).
35-38	Han var på misjon i Italia. Han ordnet med og førte tilsyn med oversettelsen av Mormons bok til italiensk (okt. 1849 – juli 1852).
38	Han ble valgt inn i Utah lovgivende forsamling (1852), der han virket i 29 år.
39	Han presiderte over koloniseringen av Brigham City, Utah (1853).
49-50	Han var på en spesiell misjon på Hawaii, der han var nær ved å drukne (1864).
58-68	Han var president for Utah territoriums lovgivende rådsforsamling (1872-82). Han var med på å innvie Palestina for annen gang for jødenes tilbakevending (1872-73).
59-63	Han var rådgiver til president Brigham Young (apr. 1873-aug.77).
59	Han startet Den forente orden i Brigham City (1873-80).
71	Han var på misjon blant indianerne i det nordvestlige USA (1885).
72-73	Han satt i fengsel i elleve måneder for å praktisere flergifte (1886-87).
74	Han holdt innvielsesbønnen for Manti Utah tempel (21. mai 1888).
75	Han ble president for De tolv apostlers quorum (7. apr. 1889).
76	Manifestet som gjorde slutt på flergifte (Offisiell erklæring 1), ble utstedt (1890).
79	Han ble president for Salt Lake tempel (1893).
84	Han ble besøkt av Frelseren i Salt Lake tempel (1898). Han ble president for Kirken (13. sep. 1898).
85	Han tok til orde for å betale tiende, og begynte i det sydlige Utah (1899).
87	Han døde i Salt Lake City, Utah (10. okt. 1901).

Lorenzo Snow var bondegutt og vokste opp i et nybrottsområde i det nittende århundres Amerika, i Ohio. Hans daglige oppgaver var å felle trær, rydde åkerland og ta hånd om gården i farens hyppige fravær. Han var eldste sønn i en stor familie og visste ikke hva det ville si å drive dank. Hans familie ble sterkt sammenknyttet i kjærlighet, tillit og gjensidig hjelp – bånd som ville vare.

Han lærte å ta ansvar i unge år

Oliver og Rosetta Snow var født i New England. Etter å ha fått to døtre, flyttet de fra New England til Ohio, hvor de fikk ytterligere fem barn – to døtre og tre gutter. Lorenzo var deres femte barn og den eldste av guttene. Hans foreldre slo seg ned som gårdbrukere i Portage county, Ohio. De fikk snart selskap av slekt og tidligere venner fra New England. Etter som årene gikk, ble familien Snow velstående og innflytelsesrik.

Lorenzo Snows fødested, Mantua, Ohio

Lorenzo Snows foreldre og slektninger, og mange av de øvrige i landsbyen, var velutdannede mennesker. De oppmuntret sine barn til å utmerke seg intellektuelt, kulturelt og sosialt. Lorenzo ble oppmuntret til det samme og strevde besluttsomt å oppfylle familiens og naboenes forventninger.

Lorenzos far var ofte borte fra hjemmet i privat og forretningsmessig øyemed. Ved mange anledninger fikk Lorenzo overlatt ansvaret mens han ennå var bare barnet. Ansvarsoppgavene på en stor og velstående gård syntes ikke å være noen alvorlig hindring for ham. Disse tidlige byrdene utførte han punktlig, resolutt og energisk. Etter hvert som han ble eldre, førte han tilsyn med forsendelsen av gårdsprodukter nedover elven til New Orleans. Til tross for at slike turer krevde måneders arbeid, var han alltid ansvarsbevisst og på høyde med oppgaven.

Han ble opplært til medfølelse, storsinnethet og toleranse

Stikk av Lorenzo Snow av Frederick Piercy

I en biografi om sin bror skrev Lorenzo Snows eldre søster, Eliza: «Når det gjaldt religion, bekjente våre foreldre seg til baptistene, men ikke til den strenge, jernhårde ordenen. Deres hus sto åpent for de gode og intelligente av alle trossamfunn, og deres gjestfrihet var legendarisk.» (Eliza R. Snow Smith, *Biography and Family Record of Lorenzo Snow* [1975], 2.) Diskusjoner i hjemmet ble aldri tillatt å bli fordomsfulle eller sneversynte, og Lorenzo og hans søsken ble oppmuntret til å gjøre seg godt kjent med folk og deres synspunkter. Hans hyppige befraktningsturer til New Orleans ga ham mye anledning til i praksis å observere et mangfold av situasjoner og mennesker.

Han elsket å lese

Bøker var Lorenzo Snows konstante følgesvenner. Når hans oppmerksomhet ikke krevdes i ansvarsoppgaver på gården, pleide han å ta med seg en bok og finne seg et sted hvor han ikke ble forstyrret. Han leste mye forskjellig og ble kjent med historie, geografi og litteratur, både klassisk og samtidslitteratur.

Han ville gjerne verve seg i det militære

Det var kanskje til dels hans interesse for historie som gjorde at Lorenzo Snow ble interessert i å gå inn i det militære. Kort tid etter hans 21-årsdag ble han ferdig med videregående skole og hadde blitt tildelt løytnants grad av Ohios guvernør. Men han mente at en collegeutdannelse ville gi ham bedre utsikter i det militære, og utsatte midlertidig militærtjenesten, solgte sin del av farens eiendom og flyttet til Oberlin, Ohio. Der hadde presbyterianerne opprettet et velrenommert college noen år tidligere.

Hans mor og to søstre konverterte

Lorenzo Snow studerte et år ved Oberlin College. Selv om han av natur var menneskekjær, hadde han

aldri følt seg spesielt tiltrukket av organisert religion. Han skrev til sin søster Eliza mot slutten av skoleåret: «Hvis det ikke er noe bedre enn det som fins her i Oberlin, farvel til alle religioner» (Smith, *Biography and Family Record,* 5).

Eliza R. Snow

Hans mor og en søster var de første i Lorenzo Snows familie som sluttet seg til Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige. Senere sluttet også Eliza seg til Kirken. Lorenzo hadde dyp respekt for Elizas meninger og dømmekraft, og han skrev til henne i Kirtland, Ohio, og stilte mange spørsmål om den nylig åpenbarte religionen. Hun besvarte hans spørsmål og ba ham komme til Kirtland og studere under professor Seixas, som hadde blitt ansatt av Kirkens ledere for å undervise i hebraisk. Våren 1836 forlot Lorenzo Oberlin og flyttet til Kirtland.

Han var åpen og mottagelig for Kirken

Lorenzo Snow var ivrig etter å treffe profeten Joseph Smith. Ikke så lenge etter at han kom til Kirtland, Ohio, snakket han med sin søster Eliza på gaten, da «Joseph gikk forbi, tydelig i stor hast. Han stanset lenge nok til å bli presentert for Lorenzo og si til Eliza: "Eliza, ta din bror med hjem til middag." Hun hadde da kost og losji i profetens hjem og underviste i hans private skole. Lorenzo så etter den fremmede så lenge han kunne se ham, og sa så til sin søster: "Joseph Smith er en høyst bemerkelsesverdig mann. Jeg vil gjerne bli bedre kjent med ham. Kanskje det likevel er mer ved Joseph Smith og mormonismen enn jeg hadde kunnet drømme om."» (Thomas C. Romney, *The Life of Lorenzo Snow* [1955], 23.)

Som sin far hadde aldri Lorenzo noen snever, dogmatisk oppfatning av religion. Han så mormonismen som en helbredende trøst for de sårede. Han studerte religionen forbeholdent, lyttet til profeten Joseph Smiths offentlige forelesninger og samtalte med ham privat. Han ble en venn av profetens far, som sa til ham: «Du vil snart bli overbevist om at det siste dagers verk er sant, og bli døpt, og du vil bli så stor som du har mulighet for å forestille deg – ja, like stor som Gud, og du kan ikke ønske å bli større.» (Sitert i LeRoi C. Snow, «Devotion to a Divine Inspiration», *Improvement Era,* juni 1919, 654.)

Her gikk familien Snow i kirken.

Han iakttok medlemmene omhyggelig før han godtok dåp

Lorenzo Snow observerte Kirkens medlemmer og ble forbløffet over eldstenes vitnesbyrd fordi de var så enkle og positive om himmelske ting. Den guddommelige kraft som ble tilkjennegitt gjennom patriark Joseph Smith sr., forbløffet ham. «Da han overvar et "Velsignelsesmøte" i [Kirtland] tempel forut for sin dåp, og etter å ha lyttet til flere patriarkalske velsignelser som ble uttalt over forskjellige personer som han kjente historien til og som han visste patriarken var fullstendig uvitende om, ble han svært forbløffet over å høre disse personenes særegenheter referert til på en positiv og enkel måte i deres velsignelser. Og, som han uttalte etterpå, han ble overbevist om at en innflytelse, overordnet menneskers forutviten, dikterte de ord som ble uttalt av den som forrettet.» (Smith, *Biography and Family Record,* 9.)

Han studerte, ble døpt og mottok et vitnesbyrd om gjenopprettelsens sannhet

Lorenzo Snow studerte og sammenlignet flittig hva mormonismen hevdet, med oldtidens kristendom. Han skrev følgende i sin dagbok:

«Før jeg godtok dåpens ordinans, var jeg – gjennom mine undersøkelser av de prinsipper som ble forkynt av de siste-dagers-hellige, som jeg ved sammenligning beviste å være de samme som nevnes i Det nye testamente og som ble forkynt av Kristus og hans

Tidlig fotografi av Lorenzo Snow

apostler – overbevist om at lydighet til disse prinsipper ville medføre mirakuløse krefter, tilkjennegivelser og åpenbaringer. Med store forventninger om dette resultatet tok jeg imot dåpen og håndspåleggelsens ordinans av en som erklærte å ha guddommelig myndighet, og etter lydig å ha underkastet meg disse ordinanser, gikk jeg i konstant forventning om oppfyllelsen av løftet om å motta Den hellige ånd.

Tilkjennegivelsen kom ikke umiddelbart etter dåpen, slik jeg hadde forventet, men selv om tidspunket ble utsatt, var oppfyllelsen, da den kom, mer fullkommen, følbar og mirakuløs enn selv mine sterkeste forhåpninger hadde ledet meg til å forvente.

Foto: Don O. Thorpe

Elven Chagrin, der Lorenzo Snow ble døpt

To-tre uker etter at jeg var blitt døpt, begynte jeg en dag mens jeg var opptatt med studier, å reflektere over den kjensgjerning at jeg ikke hadde fått *visshet* om verkets sannhet – at jeg ikke hadde fått oppfylt løftet om at "om noen vil gjøre hans vilje, da skal han kjenne om læren er av Gud", og jeg begynte å føle meg ganske ille til mote. Jeg la mine bøker til side, forlot huset og vandret omkring på markene nedtynget av en dyster og urovekkende ånd, mens en ubeskrivelig mørk sky syntes å innhylle meg. Jeg hadde for vane å trekke meg tilbake ved dagens slutt for å be i ensomhet i en liten lund ikke langt fra huset hvor jeg bodde, men i denne stund følte jeg ingen trang til å gjøre det. Bønnens ånd hadde veket fra meg og himlene syntes lukket over meg. Da jeg til sist skjønte at tidspunktet da jeg vanligvis pleide trekke meg tilbake i bønn, var kommet, bestemte jeg meg for at jeg ikke ville unnlate å holde min kveldsbønn, og som om det bare dreide seg om noe formelt, knelte jeg som jeg pleide på mitt faste sted, men likevel uten å føle hva jeg pleide å føle.

Jeg hadde ikke før åpnet munnen for å be, før jeg hørte en lyd like over meg, likesom rasling av silke, og i samme stund var Guds ånd over meg, omhyllet meg fullstendig og fylte meg fra isse til fotsåle. Å, hvilken glede og lykke jeg følte! Intet språk kan beskrive den nesten øyeblikkelige forvandling fra den tykke sky av mentalt og åndelig mørke til et gjenskinn av lys og kunnskap, slik det i denne stund ble gitt meg å forstå. Jeg mottok da fullkommen kunnskap om at Gud lever, at Jesus Kristus er Guds Sønn og om gjengivelsen av det hellige prestedømme og fylden av evangeliet. Det var en fullstendig dåp – en følbar nedsenkning i det himmelske prinsipp eller element, Den hellige ånd, og endog mer reell og fysisk i sin virkning på alle deler av mitt legeme enn en nedsenkning i vann. Den fordrev for alltid, så langt fornuft og minne varer, alle muligheter for tvil eller frykt i relasjon til den kjensgjerning som er overført oss historisk om at "barnet i Betlehem" i sannhet er Guds Sønn, og også det faktum at han nå åpenbares for menneskenes barn og formidler kunnskap, den samme som på apostlenes tid. Jeg var fullkomment tilfredsstilt, og burde være det, for mine forventninger ble mer enn oppfylt. Jeg tror jeg trygt kan si i uendelig grad.

Jeg kan ikke si hvor lenge jeg befant meg i denne strøm av salig glede og guddommelig opplysning, men det gikk flere minutter før det celestiale element som fylte og omsluttet meg, gradvis begynte å trekke seg tilbake. Da jeg reiste meg fra min knelende stilling med et hjerte som svulmet av takknemlighet til Gud, mer enn jeg makter å gi uttrykk for, følte jeg – jeg *visste* at Han hadde meddelt meg noe som bare en allmektig kan meddele – det som har større verdi enn all rikdom og ære som verdener kan gi. Da jeg gikk til ro om kvelden, fant den fantastiske tilkjennegivelsen sted igjen, og dette skjedde flere kvelder på rad. Det herlige minnet om disse fantastiske opplevelsene, fra den gang og til i dag, får dem til å stå tindrende klart for meg, og de gir meg inspirasjon som gjennomstrømmer hele mitt legeme, og jeg tror de vil gjøre det helt til mitt jordiske liv er over.» (Sitert i Smith, *Biography and Family Record,* 7-9.)

Han ba, han grunnet, han trodde og han ble døpt. Hans liv ble forandret da han tok imot evangeliet av hele sitt hjerte.

Han ønsket å tjene Gud

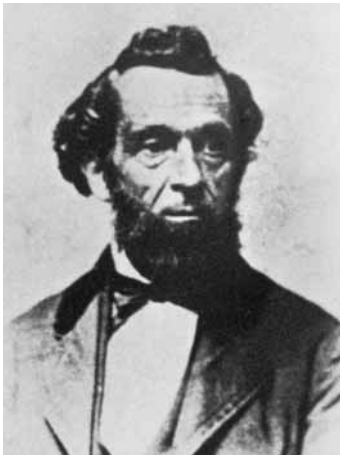

Utover hele høsten 1836 så den unge Lorenzo Snow at eldstene kom tilbake fra misjon, og ønsket selv å reise på misjon. Han sa:

«Vitnesbyrdene til unge misjonærer som fortalte om sine erfaringer som arbeidere i vingården med å forkynne den gode nyheten om at Gud på ny talte til sine barn på jorden, at han hadde oppreist en profet som han formidlet sin vilje gjennom, og kalte alle jordens innbyggere til å "omvende seg, for himmelens rike er nær", vekket et uimotståelig ønske i meg om å være med i dette herlige arbeidet.

Omtrent på denne tiden fremsatte Det første presidentskap en erklæring fra talerstolen med oppfordring til dem som ønsket å bli medlem av eldstenes quorum, om å fremlegge sine navn, og hvis de ble funnet verdige av presidentskapet, ville de bli ordinert. I likhet med mange andre fremla jeg mitt navn for godkjennelse eller forkastelse, og det er eneste gang i mitt liv jeg har fremlagt mitt navn for å få, eller har anmodet om, et embede eller kall.» (Sitert i Smith, *Biography and Family Record,* 14.)

Noen uker etter sin ordinasjon la Lorenzo ut på den første av mange misjoner. Han forkynte for sin fars familie i Ohio, og senere forkynte han i Missouri, Illinois og Kentucky. Han forkynte også evangeliet i England, Italia, Frankrike og Sveits. I likhet med Wilford Woodruff og John Taylor bragte Lorenzo Snow tusener inn i Kirken og bar vitnesbyrd for dronninger og prinser.

Han skrev følgende og fortalte hva han følte da han reiste av sted på sin første misjon:

«Tidlig på våren 1837 la jeg vadsekken på skulderen og la av sted lik oldtidens misjonærer, "uten pung eller skreppe", til fots og alene, for å forkynne Guds Sønns gjengitte evangelium i dets fylde og for å bære vitnesbyrd om hva jeg hadde sett og hørt, og om den kunnskap jeg hadde mottatt ved Den hellige ånds inspirasjon.

Det var imidlertid en alvorlig prøve for min selvstendige natur å dra ut uten pung eller skreppe – spesielt pung, for helt fra jeg var gammel nok til å arbeide, hadde følelsen av at jeg "skulle gjøre opp for meg" alltid syntes å være et nødvendig supplement til selvrespekt, og ingenting annet enn positiv kunnskap om at Gud nå krevde dette, slik han gjorde av sine tjenere i gammel tid, Jesu disipler, kunne ha fått meg til å dra av sted og være avhengig av mine medmennesker for livets alminnelige nødvendigheter. Men min plikt i så henseende var klart gjort kjent for meg, og jeg besluttet å gjøre det.» (Sitert i Smith, *Biography and Family Record,* 15.)

Han sto overfor sin første forsamling i Ohio

Lorenzo Snow holdt sin første tale i Medina county, Ohio, der hans fars familie bodde. Han beskrev erfaringen i sin dagbok: «Folk ble underrettet og en respektabel forsamling møtte frem. Det var en sann prøvelse å stå overfor denne forsamlingen i egenskap av predikant, men jeg hadde tro på og følte meg forsikret om at en Åndens inspirasjon ville tilskynde meg og gi meg taleevne. Jeg hadde søkt ved bønn og faste – jeg hadde ydmyket meg for Herren, påkalt ham i mektig bønn om at han måtte gi meg av Det hellige prestedømmes kraft og inspirasjon, og da jeg sto foran forsamlingen og ikke visste hva jeg skulle si, kom – så snart jeg åpnet munnen for å tale – Den hellige ånd med stor kraft over meg, fylte mitt sinn med lys og ga meg tanker og riktige ord å formidle dem med. Folk ble slått av forundring og anmodet om enda et møte.» (Sitert i Smith, *Biography and Family Record,* 16.)

Som følge av disse møtene døpte og bekreftet Lorenzo sin onkel, tante og flere av sine søskenbarn. En av disse kusinene, Adaline, ble senere hans hustru. Mens han var på misjon, reiste han til forskjellige områder av delstaten Ohio og døpte mange personer som forble trofaste i sannheten. Han skrev at han ble storlig velsignet i sitt arbeid (se Smith, *Biography and Family Record,* 16, 19).

Han forkynte i Missouri, Illinois og Kentucky

Lorenzo Snow følte en stadig trang til å forkynne evangeliet, og i oktober 1838 forlot han på ny sitt hjem og reiste sammen med eldste Abel Butterfield til det sydlige Missouri. De besluttet senere å skille lag så eldste Butterfield kunne arbeide i det nordlige Illinois og Indiana, mens eldste Snow virket syd i Illinois og i Kentucky. Selv om det var liten interesse for hans budskap i Illinois, opplevde han i Kentucky variert suksess og behandling. Han vendte tilbake fra arbeidet ca. seks måneder etter at han begynte. Noen ganger var han blitt møtt med høflighet og blitt lyttet til med interesse, mens han andre ganger var blitt mishandlet og utsatt for fornærmelser.

Han var på misjon i Storbritannia

Våren 1840 ble eldste Lorenzo Snow kalt på misjon til Storbritannia, der han var i nesten tre år. Det var også mange andre i De tolv apostlers quorum som virket i Storbritannia, deriblant Brigham Young, Heber C. Kimball, Wilford Woodruff og John Taylor. Eldste Snow opplevde stor motstand mens han var på misjon. Likevel, tross vanskelighetene, hadde misjonærarbeidet fremgang og Kirken vokste. Mens han var i Storbritannia, presiderte eldste Snow over London gren og så at den mer enn fordoblet sitt medlemstall. Han var også rådgiver til Thomas Ward, presidenten for Den britiske misjon. I tillegg overrakte eldste Snow to spesielt innbundne eksemplarer av Mormons bok til dronning Victoria og prins Albert.

Han giftet seg

Lorenzo Snow giftet seg med Mary Adaline Goddard i Nauvoo tempel høsten 1845.

Da Lorenzo Snow kom tilbake fra sin første misjon i Storbritannia, kom han til den nye og raskt voksende byen Nauvoo i Illinois. Ikke lenge etter at han kom tilbake, fikk han høre læren om flergifte av profeten Joseph Smith. Nesten to år etter profetens martyrdød, og mens arbeidet på Nauvoo tempel nærmet seg fullførelse, viste Lorenzo i handling at han godtok læren om flergifte. «Han ble intenst oppmerksom på at en viktig ordinans som skulle utføres i templet, var å besegle ektemenn til hustruer i en evig forening. Tatt i betraktning hans fullstendige plikttroskap mot Kirken og dens læresetninger, den rettledning han hadde fått av profeten Joseph Smith angående flergifte, og at han begynte å bli en moden mann, kan vi være sikre på at etter hvert som templet nærmet seg fullførelse, ble Lorenzo stadig mer bevisst på at han måtte gifte seg. Hvor sterk denne følelsen var, kan vi se av det faktum at han i 1845, i en alder av 31 år, ble beseglet til fire kvinner i Nauvoo tempel: Mary Adaline Goddard (hans kusine, som hadde tre sønner fra et tidligere ekteskap, Hyrum, Orville og Jacob); Charlotte Squires, Sarah Ann Prichard og Harriet Amelia Squires.» (Francis M. Gibbons, *Lorenzo Snow: Spiritual Giant, Prophet of God* [1982], 48.)

Lorenzo Snows hjem i Brigham Street i Salt Lake City

Et kall til å virke i Italia

I oktober 1849 ble Lorenzo Snow kalt på misjon til Italia. Misjonen omfattet også å forkynne og undervise i andre europeiske land, deriblant England, Frankrike og Sveits. Han virket til juli 1852. I et brev til sin søster Eliza skrev eldste Snow om sine erfaringer vinteren 1849, mens han var på reise sammen med sine ledsagere over de amerikanske slettene mot østkysten, hvor de skulle reise fra til sin misjon. I brevet skrev han:

«En dag mens vi spiste formiddagsmat og hestene våre gresset fredelig på prærien, skjedde følgende: Det lød et skarpt rop gjennom den lille leiren vår – *Til våpen! Til våpen! Indianerne kommer!* Vi så opp og fikk se et storslått, imponerende og skremmende syn. To hundre krigere til hest i rasende fart, med krigsmaling, våpen og full krigsutrustning, stormet mot oss som en mektig strøm. Vi plasserte oss øyeblikkelig i forsvarsstilling. Men kunne vi med tredve mann regne med å stå imot denne mektige hæren? Imot oss kom den ville flokken i stadig større fart, da en stor klippe løsner fra fjelltoppen, styrter i voldsom fart nedover og feier med seg, velter og begraver alt som kommer i dens vei. Vi skjønte at de hadde til hensikt å knuse oss under de skummende hestenes føtter. Nå var de bare noen skritt unna, og i neste øyeblikk ville de ha vært over oss, da se! Et varsel, som et elektrisk støt, fór gjennom deres rekker og stanset deres ritt idet et steinras feier nedover fjellsiden og stanses midt i ferden av en usynlig hånd – Herren hadde sagt: *Rør ikke mine salvede, og gjør ikke skade på mine profeter!*

Det skjedde mange ting som ofte fremkalte bemerkningen om at Herrens hånd aldri hadde vært mer synlig tilkjennegitt enn i det vi den gang erfarte. Da vi kom frem til den store Missouris bredd, frøs umiddelbart vannet til for første gang den vinteren, og ble en bro som vi kunne gå over til den andre siden på. Vi var ikke før kommet over, før strømmen rant som før.» (Sitert i «The Apostle Lorenzo Snow», *Tullidge's Quarterly Magazine,* jan. 1883, 381.)

Han møtte motstand i Italia

Italia var katolisismens utspring, og folket der gikk imot enhver misjonæraktivitet fra andre kirkesamfunn. Det var lover som forbød proselyttering over hele landet, og lovbrudd medførte strenge straffer. Lorenzo Snow var fullt oppmerksom på at han kunne bli forfulgt og hadde tenkt alvorlig på at hans liv kunne være i fare.

I Roma 27. juni 1851 overvar han en festdag til ære for St. Peter. I et brev til president Brigham Young bemerket eldste Snow det ironiske i omstendighetene rundt denne feiringen. Oldtidens romere hadde korsfestet Peter. Deretter, flere hundre år senere, ble det bygget en enorm kirke i Roma som et monument til hans navn. Likevel avviste de og forfulgte levende apostler i sin midte. Eldste Snow studerte på hva det endelige utkomme av en slik holdning ville bli for ham, og skrev

til president Young: «Forfedrene halshugget Johannes og korsfestet Peter. Denne uken har vi bivånet festivitas og glede til deres navns ære. Fornøyelige refleksjoner – *sult! – lenker! – fangenskap! – og martyrdød!* – og etterfølgende generasjoner som belønner oss med guddommelig ære.» (Sitert i *Tullidge's Quarterly Magazine,* jan. 1883, 384.)

Foto: Savage og Ottinger

Lorenzo Snow

Hvor vanskelig misjonen enn var, la den hjørnestenen for Kirkens fremtidige vekst i Italia. I løpet av de nesten tre årene som eldste Snows misjon i Italia varte, organiserte han formelt Kirken i Piedmont-regionens dalfører, ordnet med og førte tilsyn med oversettelse og utgivelse av Mormons bok og flere misjonærtraktater til italiensk, ledet misjonærarbeid i Sveits, sendte misjonærer for å innlede arbeidet i India og underviste flerfoldige forsamlinger av Kirkens medlemmer i Storbritannia, Frankrike og Sveits gjennom skrift og tale.

Eldste Snow førte femti familier til Box Elder county, Utah, hvor han grunnla en ny by som nå heter Brigham City. Eldste Snow hadde to hjem der. Det store toetasjes huset (vist her) var opprinnelig hotell.

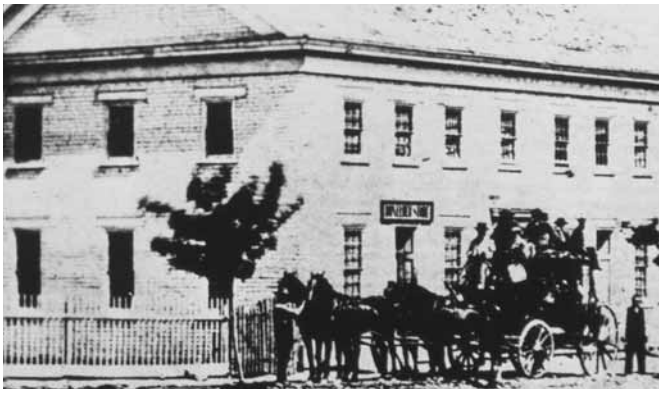

HAN OPPRETTET ET VELLYKKET SAMVIRKE

Brigham City samvirkelag

I oktober 1853 kalte president Brigham Young eldste Lorenzo Snow, daværende medlem av De tolv apostlers quorum, til å flytte med sin familie til Brigham City, Utah, og presidere over de hellige der. Flere år senere opprettet eldste Snow et økonomisk samvirke basert på prinsippene for Den forente orden, med det formål å forene folket både åndelig og timelig.

«Første skritt i samvirkeprosjektet gjaldt handel. I 1863-64 startet han med å etablere et samvirkelag, der andelene kostet $5,00, for at det skulle være mulig også for folk i svært beskjedne kår å bli andelseiere.

Det var mange vanskeligheter i startfasen, og det var lite fremgang å spore. Men sakte og sikkert ble folkets tillit vunnet, andelseierne fikk et årlig utbytte på 20-25 prosent i varer, og etter fem år var samvirket en anerkjent suksess. Dernest ble det, ved hjelp av overskuddet fra handelsavdelingen, reist et stort garveri som kostet $10 000. Folk kunne sette inn arbeid som kapital, og snart etter at disse avdelingene var i vellykket drift, ble det igangsatt en ullvarefabrikk som kostet nærmere $40 000. Også her kunne folk sette inn arbeid som kapital.

En samvirke-saueflokk som skulle forsyne fabrikken med ull, ble snart tilføyd – deretter kom samvirkegårder, og til disse et ysteri. Slik ble den ene industriavdelingen etter den andre opprettet, inntil det var blitt 30-40 samvirkeavdelinger – som alle arbeidet harmonisk sammen som hjulene i et stort maskineri.» (Eliza R. Snow, sitert i «The Twelve Apostles», *Historical Record,* feb. 1887, 142-43.)

Mange som kjente ham, tilskrev hans suksess i Brigham City hans åndelige natur. Det ble senere skrevet at han «hadde en høyt utviklet åndelighet. Den var et fremherskende trekk ved hans karakter. Alle andre egenskaper var bare et knippe tilbehør til denne ene store og fremherskende egenskapen, lydhøre overfor

dens vilje og behjelpelige med å oppfylle dens mål. I årevis prediket han om og arbeidet med anliggender tilhørende denne verden, men timelige ting var kun midlene til det åndelige. Finansmannen var hele tiden apostelen underdanig.» (Leslie Woodruff Snow, «President Lorenzo Snow», *Young Woman's Journal,* sep. 1903, 392.)

Rådhuset, der territoriets lovgivende forsamling hadde møter

Hans liv ble bevart på Hawaii

I november 1860 kalte president Brigham Young Walter Murray Gibson, en ny konvertitt, på misjon til Japan. Underveis til Japan sommeren 1861 kom Gibson til Hawaii og bestemte seg for å bli værende der. Fordi misjonærene var blitt kalt hjem under Utah-krigen, kunne Gibson overta ledelsen av Kirken på Hawaii. Han overtalte mange medlemmer på Hawaii til å overlate sin eiendom til ham og bukke for ham. Han solgte også rettighetene til forskjellige embeder i Kirken til godtroende medlemmer, og bar kapper mens han ledet møter i kirken med pomp og prakt. Hans plan var å overta øyene og bli konge.

Det første presidentskap fikk høre om forholdene på Hawaii og sendte Ezra T. Benson og Lorenzo Snow, som var medlemmer av De tolv apostlers quorum, og William W. Cluff, Alma Smith og Joseph F. Smith, tidligere misjonærer på Hawaii, for å underlegge Walter Gibson disiplinære forføyninger og ordne opp i problemene. I et forsøk på å komme i land i høy sjø, forlot de dampbåten og gikk om bord i en liten båt. Joseph F. Smith ble igjen om bord, han hevdet at sjøen var for farlig, hvilket viste seg å være riktig.

Idet de krysset revet utenfor kysten, veltet enorme bølger båten deres. Alle mennene ble berget, unntatt Lorenzo. De fant ham bevisstløs i vannet, delvis under den veltede båten. Ledsagerne hans fikk ham i land og strevde i nesten en time med å gjenopplive ham. William Cluff forklarte hvordan eldste Snow til slutt ble gjenopplivet:

«Vi gjorde ikke bare det som var vanlig i slike tilfeller, men også hva Ånden syntes å hviske til oss.

Etter å ha arbeidet med ham en tid uten at han viste tegn på å komme til bevissthet, sa de omkringstående at det ikke kunne gjøres mer for ham. Men vi ville ikke gi opp, og vi fortsatte å be og arbeide med ham i forvissning om at Herren ville høre og besvare våre bønner.

Til sist ble vi tilskyndet til å legge vår munn over hans for å blåse luft ned i lungene hans og trekke luft ut, og imitere i den grad det var mulig, den naturlige pusteprosessen… Etter en liten stund oppfattet vi svake tegn på at livet vendte tilbake… De ble sterkere og sterkere inntil bevisstheten var fullt gjenvunnet.» (Sitert i Romney, *Life of Lorenzo Snow,* 203-4.)

Etter granskning og flere møter med medlemmene ble Walter Gibson utelukket, og Kirken og misjonens lederskap på Hawaii ble underlagt Joseph F. Smith. Eldste Snow vendte hjem sammen med eldste Benson.

Foto: Don O. Thorpe

Oljeberget, nær Jerusalem. I 1872 kalte president Brigham Young sin førsterådgiver, George Albert Smith, til å reise til Det hellige land og innvie landet til Herren. Lorenzo Snow og hans søster Eliza var blant de syv i reisefølget til president Smith.

Han var en hengiven apostel og troens forsvarer

Morrills lovforslag av 1862, Edmunds lov av 1882 og Edmunds Tuckers lovforslag av 1887 trådte i kraft i løpet av de tre tiårene før Manifestet ble utstedt i 1890. I den tiden ble store eiendommer konfiskert fra Kirken.

I 1886 ble eldste Lorenzo Snow anklaget og dømt for brudd på Edmunds lov. Man kunne ikke appellere til USAs høyesterett i saker utenfor territoriets rettsapparat som gjaldt flergifte, med mindre tiltalte var fengslet. Eldste Snow ble fengslet, det samme ble mange andre av brødrene. Han sonet en dom på elleve måneder, og i denne tiden organiserte han en skole.

Tålmodig i sine lenker var Lorenzo Snow som apostelen Paulus. Mange år tidligere hadde han vitnet:

«Vi er her for at vi skal lære i livets skole om lidelse og ildprøver, den samme skole som var nødvendig for Jesus, vår eldre bror, som ifølge Skriftene ble fullkommengjort gjennom lidelse. Det er nødvendig at vi lider i alle ting, så vi kan bli kvalifisert og verdige til å regjere og styre alle ting, ja, slik som vår Fader i himmelen og hans eldste Sønn, Jesus…

Og hvor er så den mann blant dere som etter en gang å ha trengt gjennom sløret og sett renheten, herligheten, makten, storheten og herredømmet til en fullkommen person, i celestial herlighet, i evighet, som ikke gladelig ville gi sitt liv, lide den verst tenkelige tortur, få lemmene revet fra hverandre, fremfor å vanære eller oppgi sitt prestedømme?» («Address to the Saints of Great Britain», *Millennial Star,* 1. des. 1851, 363.)

Han bragte en ung kvinne tilbake til livet

Lorenzo Snow

Kort tid etter at Lorenzo Snow ble døpt, mottok han en velsignelse av patriark Joseph Smith sr. Blant andre velsignelser ble Lorenzo lovet at «hvis det er tjenlig, skal de døde oppstå og komme frem på din befaling». (Sitert i Romney, *Life of Lorenzo Snow,* 406.) Denne lovede velsignelse ble bokstavelig oppfylt mange år senere da president Snow, da president for De tolv apostlers quorum, velsignet sin niese Ella Jensen fra Brigham City, Utah, og kalte hennes ånd tilbake fra åndeverdenen etter at hun hadde vært død i tre timer. Ella Jensen skrev følgende om sin erfaring:

«Den 1. mars 1891 ble jeg alvorlig syk av skarlagensfeber og led meget i en uke. Det var om morgenen den 9. at jeg våknet opp med en følelse av at jeg skulle dø. Så snart jeg åpnet øynene, kunne jeg se noen av mine slektninger ifra den andre verdenen… Jeg ba da min søster om å hjelpe meg med å gjøre meg rede til å gå inn i åndeverdenen. Hun gredde håret mitt og vasket meg, og jeg børstet tennene og renset neglene så jeg kunne være ren når jeg skulle stå foran min Skaper… Deretter tok jeg farvel med mine kjære, og min ånd forlot legemet.

En stund kunne jeg høre mine foreldre og slektninger gråte og sørge, og det gjorde meg svært vondt. Men snart fikk jeg et glimt av den andre verdenen, og min oppmerksomhet ble trukket bort fra dem og til mine slektninger der, som alle syntes glade for å se meg… Jeg så så mange av mine avdøde venner og slektninger, og jeg har nevnt dem mange ganger etterpå. Og jeg samtalte med mange av dem… Etter å ha vært sammen med mine avdøde venner i noe som virket som bare en kort stund, men som likevel var flere timer, hørte jeg apostel Lorenzo Snow betjene meg og si at jeg måtte komme tilbake fordi jeg ennå hadde arbeid å utføre på jorden. Jeg hadde ikke lyst til å forlate det himmelske stedet, men jeg fortalte mine venner at jeg måtte forlate dem… I lang tid etterpå hadde jeg et sterkt ønske om å komme tilbake til stedet med himmelsk hvile, hvor jeg oppholdt meg en så kort stund.» (Sitert i «Remarkable Experience», *Young Woman's Journal,* jan. 1893, 165.)

Frelseren viste seg for ham i Salt Lake tempel

«President Woodruffs helse hadde vært sviktende en stund. President Lorenzo Snow besøkte ham hjemme så godt som hver kveld. Akkurat denne kvelden sa legene at president Woodruff ikke kunne leve særlig mye lenger, at han ble svakere for hver dag. President Snow var svært bekymret. Vi kan ikke forestille oss i dag hvilken fryktelig økonomisk situasjon Kirken befant seg i på den tiden – den skyldte millioner av dollar og var ikke engang i stand til å betale gjeldsrentene.

Alice Armeda Snow Young Pond (1876-1943) hørte sin bestefar, president Lorenzo Snow, fortelle at han opplevde å bli besøkt av Herren i Salt Lake tempel.

Min far gikk til sitt rom i Salt Lake tempel, kledd i prestedømmets kappe, og knelte ved det hellige alter i Det aller helligste i Herrens hus og tryglet Herren om å spare president Woodruffs liv, at president Woodruff måtte overleve ham og at det store ansvaret for å lede Kirken ikke måtte falle på hans skuldre. Likevel lovet han Herren at han trofast ville utføre enhver plikt som ble krevet av hans hender…

[Den 2. september 1898, etter at han var blitt underrettet om at Wilford Woodruff var død, gikk president Snow] til sitt private rom i Salt Lake tempel.

President Snow iførte seg sin hellige tempelkappe, gikk på ny til det samme hellige alter, ga prestedømmets tegn og utøste sitt hjerte til Herren. Han minnet Herren på hvordan han hadde tryglet om at president Woodruff måtte få leve, at president Woodruffs dager kunne bli forlenget utover hans egne, at han aldri måtte bli kalt på til å bære Kirkens tunge byrder og ansvarsoppgaver.

”Ikke desto mindre,” sa han, ”din vilje skje. Jeg har ikke søkt dette ansvaret, men hvis det er din vilje, kommer jeg nå frem for deg for å motta din veiledning og instruksjon. Jeg ber om at du må vise meg hva du vil ha meg til å gjøre.”

Da han hadde avsluttet bønnen, ventet han et svar, en spesiell tilkjennegivelse fra Herren. Så han ventet, – og ventet – og ventet. Det kom ikke noe svar, ingen røst, intet besøk, ingen tilkjennegivelse. Han forlot alteret og rommet svært skuffet. Da han gikk gjennom det celestiale rommet og ut i den store korridoren, fikk president Snow en strålende tilkjennegivelse som jeg gjengir med hans barnebarn, Allie Young Ponds ord…

”En kveld jeg besøkte bestefar Snow i hans rom i Salt Lake tempel, var jeg der helt til dørvokterne hadde gått og nattevaktene ennå ikke hadde kommet inn, så bestefar sa han ville følge meg til hovedinngangen og slippe meg ut den veien. Han fant frem nøkleknippet sitt fra kommoden. Etter å ha gått ut av hans rom, og mens vi ennå var i den store korridoren som førte inn i det celestiale rom, var jeg flere skritt foran bestefar da han stanset meg og sa: «Vent litt, Allie, jeg vil gjerne fortelle deg noe. Akkurat her viste den Herre Jesus Kristus seg for meg da president Woodruff var død. Han instruerte meg om straks å omorganisere Kirkens første presidentskap og ikke vente, slik det var blitt gjort etter de tidligere presidenters død, og at jeg skulle etterfølge president Woodruff.»

Så kom bestefar et skritt nærmere og strakte ut sin venstre hånd og sa: «Han sto akkurat her, ca. 1 meter over gulvet. Det så ut som om han sto på en plate av rent gull.»

Bestefar fortalte meg hvilken strålende person Frelseren er og beskrev hans hender, føtter, ansikt og vakre hvite kapper, alt hadde en slik strålende, skinnende hvithet at han knapt var i stand til å se på ham.

Så kom han enda et skritt nærmere og la sin høyre hånd på mitt hode og sa: «Og nå, mitt barnebarn, vil jeg at du skal huske at dette er din bestefars vitnesbyrd, at han fortalte deg med sin egen munn at han virkelig så Frelseren, her i templet, og talte med ham ansikt til ansikt.»”» (LeRoi S. Snow, «An Experience of My Father’s», *Improvement Era,* sep. 1933, 677.)

Han ble kalt til å være Kirkens president

Lorenzo Snow var president for De tolv apostlers quorum i ni år, og i en alder av 84 år ble han Kirkens president. Noen uttrykte frykt for at en mann i hans alder ikke ville være i stand til å stå oppreist under de belastninger og utfordringer det medførte. Han var ingen stor mann rent fysisk. Han var spinkel og kortvokst og virket skrøpelig og svak, han veide omkring 57 kilo. Men han gjorde snart frykten til skamme. Han var rakrygget, sterk, aktiv og full av inspirasjon helt til han ble syk siste gang i en alder av 87 år. Hans klare forstand ble tilkjennegitt om og om igjen når han talte til de hellige, ledet Kirken og førte Guds rike fremover mot dets bestemmelse. Hans yngste datter, som ble født da han var 82, husket at han pleide å bære henne på ryggen opp trappen helt til det siste året han levde. Men enda viktigere var det at Herren ikke næret bekymringer for president Snows høye alder, for det var Han som kalte denne 84 år gamle åndelige kjempen som sin profet.

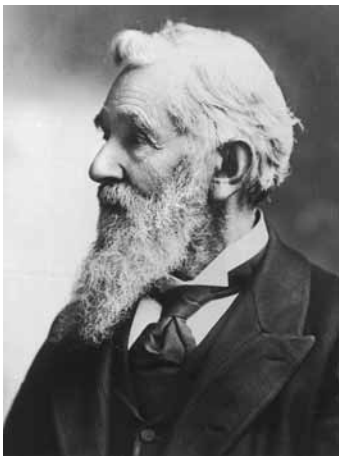

President Lorenzo Snow

Han mottok åpenbaring som bidro til å løse Kirkens økonomiske krise

President Lorenzo Snow strevde hardt for å befri Kirken fra de økonomiske vanskeligheter som flere tiår med forfølgelse hadde forårsaket. Fordi de føderale myndigheter hadde konfiskert så mye eiendom fra Kirken, virket det for mange medlemmer som det å betale tiende og andre offergaver var ensbetydende med å gi bort sine midler for å la Kirkens fiender bruke dem. De hellige var ikke velstående, og mange av dem bestemte seg for ikke å betale tiende. Kirkens ressurser var ytterst knappe.

Tidlig i mai 1899 åpenbarte Herren til president Snow at han og andre av de ledende brødre skulle reise til St. George, Utah, og holde en konferanse. Herren åpenbarte ikke på dette tidspunkt hva formålet med besøket skulle være, bare at de skulle reise og avholde en rekke spesielle konferanser. De reiste til St. George med hest og vogn.

Det første møtet av konferansen i St. George ble avholdt 17. mai 1899. President Snow sa til de hellige der: «Mine brødre og søstre, vi er hos dere fordi Herren befalte meg å komme, men formålet med besøket er ikke helt kjent på det nåværende tidspunkt, men hans vilje vil bli tilkjennegjort for meg under vårt opphold hos dere.» (Sitert i Romney, *Life of Lorenzo Snow,* 456.)

Det første presidentskap og De tolv apostlers quorum

Brukt med tillatelse, Utah State Historical Society. Kopiering ikke tillatt

St. George tabernakel, der åpenbaringen president Snow fikk om tiende, først ble fremlagt

LeRoi C. Snow, sønn av presidenten, skrev rapport fra konferansen for *Deseret News* og fortalte hva som skjedde under et senere møte mens president Snow talte:

«Plutselig stanset far opp i talen. Det ble fullstendig stille i salen. Jeg kommer aldri til å glemme den spente forventningen så lenge jeg lever. Da han igjen begynte å tale, lød stemmen sterkere, og Guds inspirasjon syntes å hvile på ham – og på hele forsamlingen. Det virket som hans øyne lyste og ansiktet skinte. Han var fylt av uvanlig kraft. Så åpenbarte han for de siste-dagers-hellige det syn han så.

Gud tilkjennega for ham der og da ikke bare formålet med at han ble kalt til å besøke de hellige i syd, men også Lorenzo Snows spesielle misjon, det store verk som Gud hadde forberedt ham til og bevart ham for, og han utla synet for folket. Han fortalte dem at han kunne se, i en grad han aldri tidligere hadde forstått, hvordan tiendeloven var blitt ignorert av folket, og at de hellige selv var tynget av gjeld slik Kirken var, og ved streng lydighet mot denne loven – ved å betale en full og ærlig tiende – ville ikke bare Kirken bli befridd fra sin store gjeld, men ved Herrens velsignelser ville det også være

midlet til å befri de siste-dagers-hellige fra deres individuelle gjeldsforpliktelser, og de ville bli et velstående folk.» (LeRoi C. Snow, «The Lord's Way Out of Bondage Was Not the Way of Men», *Improvement Era,* juli 1938, 439.)

Fotografi gjengitt med tillatelse fra Utah State Historical Society

Interiør fra St. George tabernakel

I sin tale fortalte president Snow de hellige:

«Herrens ord til dere er ikke noe nytt, det lyder ganske enkelt: TIDEN HAR NÅ KOMMET DA ENHVER SISTE-DAGERS-HELLIG SOM TAR SIKTE PÅ Å VÆRE BEREDT PÅ FREMTIDEN OG HA FØTTENE FAST PLANTET PÅ EN SOLID GRUNNVOLL, MÅ GJØRE HERRENS VILJE OG BETALE FULL TIENDE. Det er Herrens ord til dere, og det vil være Herrens ord til enhver bosetning i hele Sion. Etter at jeg har forlatt dere og dere får summet dere til å tenke over dette, vil dere selv forstå at tiden har kommet for enhver mann til å reise seg og betale full tiende. Herren har velsignet oss og har hatt barmhjertighet med oss tidligere, men det kommer tider da Herren krever at vi skal stå opp og gjøre det han har befalt, og ikke unnlate det lenger. Det jeg sier til dere i denne Sions stav, vil jeg si til enhver Sions stav som har blitt organisert. Ingen mann eller kvinne som nå hører det jeg sier, vil føle tilfredsstillelse hvis han eller hun unnlater å betale full tiende.» («Discourse by President Lorenzo Snow», *Millennial Star,* 24. aug. 1899, 533.)

«Før jeg dør,» sa president Snow en gang, «håper jeg å se Kirken fri for gjeld og med økonomisk kontroll.» («Characteristic Sayings of President Lorenzo Snow», *Improvement Era,* juni 1919, 651.) Ved åpenbaring kalte han de hellige til lydighet mot tiendeloven. De helliges lydighet til dette kallet bragte til sist Kirken ut av gjeld (i president Joseph F. Smiths tid som president) og la en fast timelig grunnvoll for Guds rike. Mye av dagens vekst når det gjelder antall templer, møtehus, andre bygninger og Kirkens programmer rundt om i verden, er et direkte resultat av den timelige velstand som Kirken oppnådde og fremdeles oppnår som følge av de helliges etterlevelse av tiendeloven.

HAN LIKTE Å KAPPKJØRE MED HEST OG VOGN

Etter konferansen i St. George, Utah, der åpenbaringen om tiende var blitt mottatt, reiste president Lorenzo Snow og hans følge videre med hest og vogn fra St. George gjennom så mange bosetninger som mulig på veien tilbake til Salt Lake City, og talte på hvert sted. Da følget befant seg mellom Cove Fort og Fillmore, kjørte president Snows vogn først. Det var en klar dag, og alle var i godt humør.

«Som regel hadde følget litt vanskeligheter med å holde tritt med ham, men ved denne anledningen holdt den [85-år gamle] presidenten et svært behagelig tempo. President Joseph F. Smith, som kjørte vogn nummer to, kjørte opp på siden av presidenten og foreslo: "Kanskje det ville være like godt å kjøre en anelse fortere på disse gode veiene, president Snow."

"Ja vel," lød svaret. "Bare følg på." President Snow ga kusken en megetsigende dult, og i neste øyeblikk fór begge vognene av sted i over 60 km/t, over kratt og grøfter, og de som kom bak, så bare en støvsky og av og til noe som lignet en vogn. Hestene fór av sted, og passasjerenes begeistring ble større og større. Det var forfriskende. Hestene hadde sprunget side om side i to-tre kilometer. Den tilårskomne leders øyne lyste som diamanter der han reiste seg i setet og fulgte kappløpet.

"Fortere, fortere!" ropte han. "Blås i hjulsporene. De slår oss. Kjør på!" Og kusken gjorde det. President Smiths team sakket så vidt bakut, og det andre klarte å beholde ledelsen. Buskas og halvannen meter brede hull var som småstein for disse ærverdige lederne som nå var fullstendig hensatt til guttedagene. Vognene spratt høyt opp i luften og dumpet ned igjen, berørte såvidt de høyeste punktene her og der. Kappløpet gikk over 24 kilometer, og president Snow elsker å fortelle hvordan hans team seiret til slutt, selv om denne æren bestrides av president Smith.» (Sitert i Romney, *Life of Lorenzo Snow,* 453, 455.)

Det første presidentskap 18. september 1898: George Q. Cannon, Lorenzo Snow og Joseph F. Smith

Han mottok et syn om menneskets guddommelige muligheter

«Våren 1840, like før han reiste på sin første misjon til England, tilbragte Lorenzo Snow en kveld hjemme hos en venn, eldste H. G. Sherwood, i Nauvoo. Eldste Sherwood forsøkte å forklare Frelserens lignelse om husbonden som sendte ut arbeidere på forskjellige tidspunkter på dagen for å arbeide i vingården. Mens han satt i dype tanker om dette, skjedde noe ytterst viktig, ifølge president Snows egne ord:

"Mens jeg lyttet oppmerksomt til hans [eldste Sherwoods] forklaring, hvilte Herrens ånd sterkt på meg – min forstands øyne ble åpnet og jeg så like klart som solen ved høylys dag, med undring og forbauselse, Guds og menneskers vei. Jeg formet en kuplett som uttrykker åpenbaringen, slik den ble vist meg…

Som mennesket nå er,
var Gud en gang.
Som Gud nå er,
kan mennesket bli.

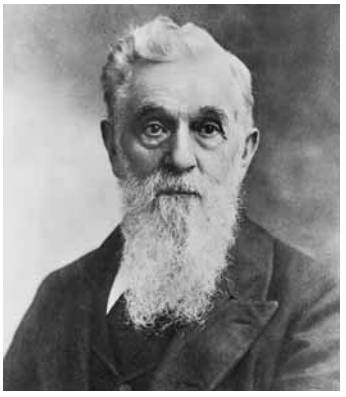
President Lorenzo Snow

Jeg følte at dette var en hellig kommunikasjon som jeg ikke fortalte til noen, med unntak av min søster Eliza, før jeg kom til England. Da fortalte jeg om denne uvanlige tilkjennegivelsen i en fortrolig, privat samtale med president Brigham Young i Manchester."

Like etter at han vendte tilbake fra England i januar 1843, fortalte Lorenzo Snow profeten Joseph Smith om sin erfaring i hjemmet til eldste Sherwood. Det skjedde i et fortrolig intervju i Nauvoo. Profetens svar var: "Bror Snow, det er evangeliets sanne lære, og det er en åpenbaring fra Gud til deg."» (Snow, *Improvement Era,* juni 1919, 656.)

Prinsippet for menneskets guddommelige muligheter hadde tidligere blitt åpenbart til profeten Joseph Smith og Joseph Smith sr. Det var faktisk en uttalelse som patriarken hadde fremført for Kirken fire år tidligere, som først vekket tanken i Lorenzo Snows sinn. Mens han undersøkte Kirkens læresetninger, hadde Joseph Smith sr. sagt til ham: «Du vil snart bli overbevist om at det siste-dagers verk er sant, og bli døpt, og du vil bli så stor som du har mulighet for å forestille deg – ja, like stor som Gud, og du kan ikke ønske å bli større.» (Sitert i Snow, *Improvement Era,* juni 1919, 654.) Imidlertid ble ikke læren forkynt offentlig før i 1844.

Lorenzo Snow var tilstede da profeten Joseph Smith holdt talen i begravelsen til King Follett, en eldste i Kirken, under Kirkens aprilkonferanse. I sin tale sa profeten:

«Gud selv var en gang som vi nå er, og er et opphøyet menneske som sitter på sin trone i hine himler! Det er den store hemmelighet. Dersom sløret revnet i dag, og den store Gud, som holder denne verden i dens bane og som opprettholder alle verdener og alle ting ved sin makt, skulle gjøre seg selv synlig – ja, jeg sier at om dere skulle få se ham i dag, ville dere se ham i et menneskes skikkelse – slik dere selv er i et menneskes person, bilde og skikkelse; for Adam ble skapt i Guds form, i hans bilde og etter hans lignelse og mottok belæring fra og vandret, talte og samtalte med ham som et menneske taler og meddeler seg til et annet…

For noen er slike tanker uforståelige, men de er enkle. *Det er evangeliets første prinsipp med bestemthet å kjenne Guds karakter og vite at vi kan samtale med ham som et menneske samtaler med et annet, og at han en gang var et menneske som vi; ja, at Gud selv, vår alles Fader, bodde på en jord akkurat som Jesus Kristus selv gjorde; og jeg vil vise dette ut fra Bibelen.» (Profeten Joseph Smiths læresetninger,* 262.)

Under henvisning til disse læresetningene fra profetens tale, som ble trykt i *Times and Seasons* og *Millennial Star,* skrev LeRoi C. Snow, president Snows sønn:

«I president Snows eget eksemplar av *Times and Seasons,* som nå er i mitt eie, viet han med sin uutslettelige penn mer spesiell oppmerksomhet til denne delen av profetens tale om King Follett enn til noen annen referanse i alle de seks bindene. Dette store håpet til menneskets fremtid, gjennom streng lydighet til evangeliet, opptok hans sinn så konstant at han ofte henviste til det i familiekretsen, i sine offentlige taler – både når han talte til aldrende foreldre og når han snakket til små barn, og mange av hans nære venner vet at det var et yndlingstema i private og fortrolige samtaler.

Få sammenligninger ble oftere gjentatt av president Snow i hans offentlige taler enn det følgende:

"La oss for å illustrere dette ta et spedbarn som ligger ved sin mors bryst. Det har ikke evne eller kunnskap til å fø og kle seg selv. Det er så hjelpeløst at det må mates av sin mor. Men se dets muligheter! Dette spedbarnet har en far og en mor, selv om det knapt vet noe om dem. Hvem er dets far? Hvem er dets mor? Dets far er en keiser, dets mor keiserinne, og de sitter på en trone og styrer et rike. Dette lille barnet vil en gang, etter all sannsynlighet, sitte på sin fars trone og styre og kontrollere riket, akkurat som kong Edward av England nå sitter på sin mors trone. Dette skulle vi huske, for vi er Guds sønner, like meget og om mulig mer enn vi er sønner av våre jordiske fedre.

Det første presidentskap og De tolv apostlers quorum

Dere søstre har, vil jeg anta, lest det diktet som min søster Eliza R. Snow Smith skrev for mange år siden, og som nå synges ganske ofte på våre møter [se «O, min Fader», *Salmer,* nr. 150]. Det forteller oss at vi ikke bare har en Fader i dette "kongehus", men vi har også en Moder, og dere søstre vil bli like store som deres Moder, såfremt dere er trofaste."» (*Improvement Era,* juni 1919, 658.)

De skal organisere verdener og råde over dem

«Kort tid før han døde, besøkte president Snow Brigham Young University [da Brigham Young Academy] i Provo. President Brimhall eskorterte følget gjennom en av bygningene. Han ville gjerne komme raskest mulig til forsamlingssalen siden studentene allerede var på plass. De var på vei gjennom et av førskole-rommene. President Brimhall hadde allerede kommet til døren og skulle åpne den og fortsette videre, da president Snow sa: "Vent et øyeblikk, president Brimhall, jeg ønsker å se disse barna i arbeid. Hva holder de på med?" Bror Brimhall svarte at de laget leirekloder. "Det var interessant, sa presidenten. "Jeg vil se litt på dem." Han betraktet barna stille i flere minutter. Så løftet han opp en liten pike, hun var kanskje seks år, og plasserte henne oppå et bord. Han tok så leirekloden fra hånden hennes, og idet han snudde seg til bror Brimhall, sa han:

"President Brimhall, disse barna leker nå, de lager verdener av leire. Tiden vil komme da noen av disse guttene ved sin trofasthet til evangeliet vil gå fremover og tilegne seg kunnskap, intelligens og makt, i fremtidige evigheter, inntil de skal være istand til å gå ut i rommet hvor det fins uorganisert materie, og samle de nødvendige elementer. Og ved sin kunnskap om og kontroll over lovene og naturkreftene skal de organisere materie til verdener som deres etterkommere kan bo på, og som de skal råde over som guder."» (Snow, *Improvement Era,* juni 1919, 658-59.)

Jordelivets prøvelse er en skole i fullkommenhet

I 1851 ga eldste Lorenzo Snow, da medlem av De tolv apostlers quorum, følgende råd:

«Vær alltid bevisst i deres handlinger og oppførsel at dere nå forbereder og utarbeider et liv for dere selv som skal videreføres gjennom evighetene. Handle aldri på et prinsipp som dere ville skamme dere over eller være uvillige til å handle etter i himmelen, ta ikke i bruk noe middel for å skaffe dere noe som en himmelsk opplyst samvittighet ville finne upassende. Selv om følelser og lidenskaper driver dere til handling, så la alltid rene, hederlige, hellige og dydige prinsipper råde og være det styrende. Vi har guddommelighet i oss, vår ånd nedstammer fra Gud – vi er Guds barn, skapt i hans bilde…

Vi er her for at vi skal lære i livets skole om lidelse og ildprøver, den samme skole som var nødvendig for Jesus, vår eldre bror, som ifølge Skriftene ble fullkommengjort gjennom lidelse. Det er nødvendig at vi lider i alle ting, så vi kan bli kvalifisert og verdige til å regjere og styre alle ting, ja, slik som vår Fader i himmelen og hans eldste Sønn, Jesus.» («Address to the Saints of Great Britain», *Millennial Star,* 1. des. 1851, 363.)

Vi skulle bestrebe oss oppriktig på å være lydige

President Lorenzo Snow

President Lorenzo Snow sa:

«Det er stor glede forbundet med å ha gjort det som er riktig i fortiden og tenke over dette, samtidig som vi føler at vi gjør det som er riktig nå, for det er enhver siste-dagers-helligs privilegium å vite når han handler ifølge Herrens vilje… Det er dette privilegium enhver siste-dagers-hellig skulle søke å få del i, å vite med sikkerhet at hans gjerning er akseptert av Gud. Jeg frykter at siste-dagers-hellige ikke er stort bedre, og kanskje de er verre, enn andre mennesker med mindre de har denne kunnskapen og søker å gjøre det som er rett…

Johannes sier: "Mine kjære, nå er vi Guds barn, og det er ennå ikke åpenbaret hva vi skal bli! Vi vet at når han åpenbares, da skal vi bli ham like, for vi skal se ham som han er. Og hver den som har dette håp til ham, renser seg selv, likesom Han er ren" [1. Joh. 3:2-3].

Enhver som har dette håp i seg, renser seg selv. Da vil det naturlig skapes et ønske om å arbeide for å oppnå den høye og edle posisjon, om å arbeide for disse strålende løfter som er gitt. Det vil være en spore til å vandre på rettferdighetens sti.» (I *Conference Report,* apr. 1898, 13.)

Vi skulle anstrenge oss for å være bedre i dag enn vi var i går

President Lorenzo Snow forkynte: «Vi bør forbedre oss og bevege oss raskere mot fullkommenhet. Det sies at vi ikke kan være fullkomne. Jesus har befalt oss å være fullkomne likesom Gud Faderen er fullkommen. Det er vår plikt å prøve å bli fullkomne, og det er vår plikt å gjøre forbedringer hver dag, se på vår kurs i forrige uke og gjøre ting bedre denne uken. Gjøre ting bedre i dag enn vi gjorde i går, og gå videre fra en grad av rettferdighet til en annen. Jesus vil komme om en tid og vil vise seg i vår midte, slik han viste seg den gang han var på jorden blant jødene, og han vil spise og drikke sammen med oss og tale til oss og forklare rikets mysterier, og han vil fortelle oss ting som det ikke er tillatt å tale nå.» (I *Conference Report,* apr. 1898, 13-14.)

Vi trenger guddommelig hjelp for å overvinne verden

President Lorenzo Snow ga følgende uttalelse om hvordan vil kan få hjelp fra Gud:

«Jeg har lest noe som er svært særegent i forhold til de løfter som er gitt og som jeg vet vil bli oppfylt, såfremt vi gjør vår del. Jeg har ikke levd i denne Kirken i 62 år uten å ha funnet ut noe. Jeg bestemte meg for å bli verdig til å motta det som intet dødelig menneske kan motta uten ved Den hellige ånds kraft og ånd, og Herren har vist meg ting og latt meg forstå dem like tydelig som solen ved høylys dag, når det gjelder hvordan det vil gå med de siste-dagers-hellige som er trofaste i sine kall… [Deretter siterte han L&p 84:37-38 og Joh.åp. 3:21.]

Det er mange skriftsteder som omhandler dette. Jeg tror på dette. Jeg tror at vi er Guds sønner og døtre, og at han har gitt oss evne til uendelig visdom og kunnskap, fordi han har gitt oss en del av seg selv.» (I *Conference Report,* apr. 1898, 62-63.)

«Vi er avhengige av at Herrens ånd hjelper oss og tilkjennegir oss fra tid til annen hva som er nødvendig for oss å gjøre under de spesielle forhold vi måtte være omgitt av. Det er siste-dagers-helliges privilegium, når de kommer i vanskeligheter, å få overnaturlig kraft fra Gud, og ved tro dag for dag sikre seg – i de omstendigheter vi måtte befinne oss i, det som vil være til gagn og fordel for oss med hensyn til hellighet og helliggjørelse, så vi i den grad det er mulig, kan bli lik vår Fader.» (I *Conference Report,* okt. 1898, 2.)

Bli ikke motløs i forsøket på å bli bedre

President Lorenzo Snow forklarte:

«Om vi leser i detalj om Abrahams liv eller andre store og hellige menns liv, vil vi utvilsomt se at deres anstrengelser for å være rettferdige ikke alltid ble kronet med hell. Vi skulle derfor ikke bli motløse om vi skulle svikte i et svakt øyeblikk, men tvert imot straks omvende oss fra feiltrinnet vi måtte ha begått, og så langt som mulig gjøre det godt igjen, og så be Gud om fornyet styrke til å gå videre og gjøre det bedre…

Hvis apostelen Peter hadde blitt motløs da han klart sviktet når det gjaldt den holdning han hadde inntatt om å stå ved Frelserens side i enhver situasjon, ville han ha tapt alt, mens han ved å omvende seg og være standhaftig ikke mistet noe, men oppnådde alt og gjorde det mulig for oss å nyte godt av hans erfaring. Siste-dagers-hellige skulle alltid fremelske denne ærgjerrigheten som så tydelig ble vist av apostlene i tidligere tider. Vi skulle hver dag prøve å leve slik at vår samvittighet vil være ren overfor alle mennesker fordi vi ikke

har krenket noen... Vi må ikke tillate oss å bli motløse hver gang vi oppdager vår svakhet.» (*The Teachings of Lorenzo Snow,* red. Clyde J. Williams [1996], 34-35.)

HAN BYGGET OPP RIKET

Lorenzo Snow var skolelærer, forkjemper, ektemann, far, tempelbygger, tilsynsfører for skoler, han forrettet i templet, han var grenspresident, pioner og apostel. Som medlem av De tolv apostlers quorum satt han i rådsforsamlinger og administrerte Kirkens anliggender. Av andre oppgaver kan nevnes forvaltning av Det vedvarende emigrasjonsfond, opprettelse av Den italienske misjon, tilsyn med oversettelsen av Mormons bok til nye språk og utarbeidelse og utgivelse av småskrifter. Han var medlem av et universitetsstyre og territoriets lovgivende forsamling, og han grunnla filosofiske og vitenskapelige foreninger. Han var strengt nøysom, hengiven og uselvisk, og han arbeidet ikke for seg selv, men for Mesteren, hvis tjener han var. Han ble ledet i sitt virke gjennom drømmer og åpenbaringer.

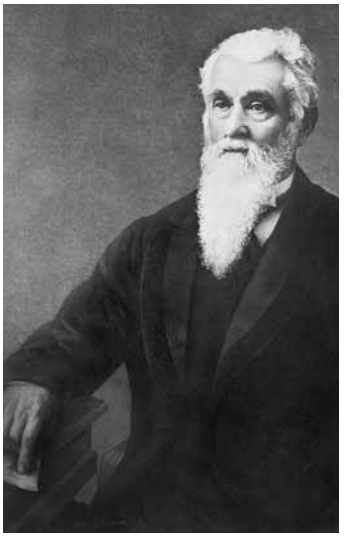

Malt av Harris Weberg

President Snow feiret sin 87-årsdag 3. april 1901.

Lorenzo Snow ble kalt til å presidere blant de hellige i Box Elder, Utah, som senere fikk navnet Brigham City. Han hadde et avbrudd i denne oppgaven mens han deltok i Utah-krigen og mens han var på misjon på Hawaii og i Det hellige land. Da han vendte tilbake til Brigham City, var samvirkeforetaket han opprettet, i full virksomhet. (Samvirket ble oppløst på grunn av føderal motstand mot flergiftet sent i 1870-årene.)

Lorenzo Snow var rådgiver i Det første presidentskap under Brigham Young, var i ni år president for De tolv apostlers quorum og tiltrådte, i den anselige alder av 84 år, embedet som Kirkens president. I tre år kjempet han iherdig for å befri Kirken fra de økonomiske vanskeligheter som flere tiår med forfølgelser hadde resultert i. Han understreket på nytt tiendeloven blant Kirkens medlemmer. Det lyktes ham å få Kirken godt på vei mot fullstendig solvens, og begynte så igjen å meditere over synet han hadde hatt de første årene som apostel – om å opprette misjoner over hele verden. Han sendte misjonærer til Japan og talte om å sende evangeliet til alle nasjoner. Han søkte å rense Sion og var trygg på det løfte han gjennom hele livet hadde forstått – at «menneskets fremtid er å bli lik sin Fader – en gud i evigheten». Han følte at denne kunnskapen alltid skulle være en lysende ledestjerne – for hjerte, sjel og sinn.

Som mennesket nå er, var Gud en gang.
Som Gud nå er, kan mennesket bli.

En sønn av Gud, som Gud å bli –
vår Gud berøves ei deri.
[Lorenzo Snow, Improvement Era*,*
juni 1919, 651.]

President Lorenzo Snow var en Guds profet og skulle rangeres som en av de største samfunnsreformatorer på sin tid.

KAPITTEL 6

Joseph F. Smith

KIRKENS SJETTE PRESIDENT

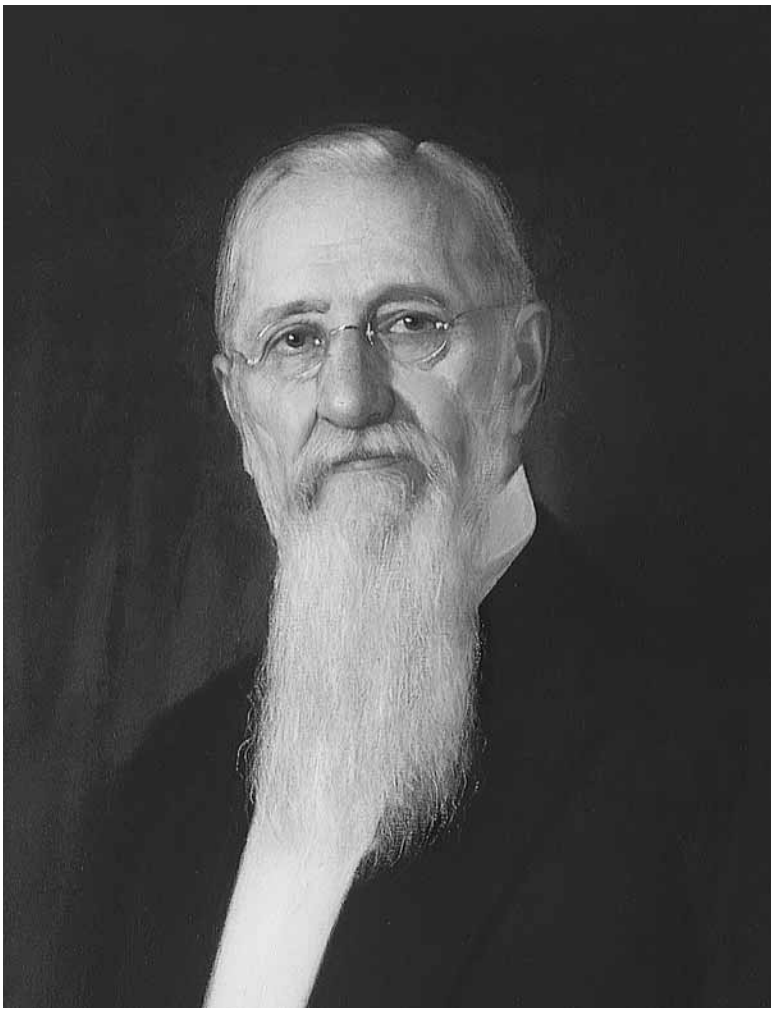

VIKTIGE BEGIVENHETER I JOSEPH F. SMITHS LIV

Alder	Begivenhet
	Han ble født 13. november 1838 i Far West, Caldwell county, Missouri. Hans foreldre var Hyrum og Mary Fielding Smith.
5	Hans far, Hyrum Smith, led martyrdøden (27. juni 1844).
9	Han kjørte et oksespann over slettene fra Winter Quarters til Saltsjødalen (1848).
13	Hans mor, Mary Fielding Smith, døde (21. sep. 1852).
15-19	Han var på misjon på Hawaii (1854-57).
19	Han var med ved Echo canyon under Utah-krigen (1857).
21	Han giftet seg med Levira A. Smith (5. apr. 1859).
21-24	Han var på misjon i Storbritannia (1860-63).
25	Han var på en spesiell misjon på Hawaii (1864).
27-35	Han begynte sitt virke som medlem av Representantenes hus i territoriet (1865-74).
27	Han ble ordinert til apostel og beskikket som rådgiver til president Brigham Young (1. juli 1866; han var også rådgiver til president John Taylor, 1880-87; Wilford Woodruff, 1889-98; og Lorenzo Snow 1898-1901).
28	Han ble oppholdt som medlem av De tolv apostlers quorum (8. okt. 1867).
35	Han var president for Den europeiske misjon (1874-75).
39	Han var på misjon i Øst-Statene for å innhente informasjon om Kirkens historie (1878).
46	Han gikk i frivillig eksil på grunn av forfølgelse fordi han praktiserte flergifte (1884-91).
51	Manifestet som gjorde slutt på flergifte (Offisiell erklæring 1), ble utstedt (1890).
54	Han var medlem av delstaten Utahs konstitusjonelle forsamling (1893).
62	Han ble Kirkens president (17. okt. 1901; han ble oppholdt 10. nov.).
65	Han avla vitneprov for Kongressen (2.-9. mars 1904); utstedte et manifest nummer to om flergifte (6. apr. 1904).
67	Han var den første president i Kirken som i løpet av sin president-tid reiste rundt i Europa (sommeren 1906).
70	Det første presidentskap utstedte en offisiell erklæring om menneskets opprinnelse (nov. 1909).
74	Familiens hjemmeaftenprogram ble introdusert (1915).
75	Det første presidentskap utstedte en doktrinær redegjørelse om Faderen og Sønnen (1916).
79	Han fikk et syn om de dødes forløsning (L&p 138, 3. okt. 1918).
80	Han døde i Salt Lake City, Utah (19. nov. 1918).

Joseph F. Smith ble født 13. november 1838 i en tid da Guds hellige led alvorlig forfølgelse. Hans far, Hyrum Smith, og hans onkel, profeten Joseph Smith, ble satt i Liberty fengsel. Hans mor, Mary Fielding Smith, var syk på grunn av fysiske og følelsesmessige belastninger og trengte hjelp til å ta seg av ham og Hyrums fem andre barn.

Han ble født i en svært turbulent tid

Mary Fielding Smith, Joseph F. Smiths mor

Medlemmer av mobmilitsen samlet seg utenfor Hyrum Smiths hjem i Far West, Missouri. Inne i huset, der Mary Fielding Smith lå syk, kunne de høre stemmen til Samuel Bogart, en fanatisk predikant som hadde vært en stor pådriver med hensyn til å vekke hat mot de hellige. Hennes søster, Mercy Thompson, som fryktet at Mary ikke ville bli frisk av sykdommen, forsøkte å dempe sin egen frykt og berolige søsteren.

Hyrum Smith, Joseph F. Smiths far

Marys alvorlige psykiske tilstand hadde ytterligere forverret seg da hennes mann ble revet bort fra hjemmet, truet av bajonetter. En ondskapsfull vakt ba Mary ta et siste farvel med Hyrum, for hun behøvde ikke innbille seg at hun fikk se ham igjen i live. Hun led under disse forholdene, og samtidig ventet hun sitt første barn (som ble født to uker senere). Hun oppkalte det lille barnet etter sin kjære bror, Joseph Fielding. Hun var så medtatt at hun ikke hadde styrke til å amme sin lille sønn. Hennes søster Mercy (hvis mann var blitt tvunget til å flykte for å berge livet) flyttet inn for å ta hånd om henne og barnet.

Militsen hadde trengt seg inn i flere hjem under påskudd av å lete etter våpen, men i realiteten for å plyndre og begå overgrep mot de hellige. Inntil da hadde ikke disse to søstrene blitt forulempet, men på et øyeblikk var banditten inne i huset. Uten hensyn til noens tilstand tvang røbelen alle unntatt babyen, Joseph F., sammen på ett sted i huset, og begynte å rane til seg. De brøt opp en kiste og tok for seg av innholdet. I et annet rom tok noen av dem en seng og slengte den oppå en annen seng i sanseløs jakt på noe å stjele. I sin ringeakt for liv hadde de begravd den nyfødte Joseph F. under den kvelende vekten av sengetøyet.

Da de hadde tatt det de ville ha, forsvant mobben like fort som de hadde kommet. Det gikk en stund før familien kom til hektene etter denne invasjonen. Brått kom de i tanker om Joseph F. Med stor engstelse ble quilter og ulltepper løftet av sengen, og den lille babyen ble funnet. Til tross for at han hadde ligget tildekket en god stund og var blå av oksygenmangel, var hans liv blitt reddet. Mary holdt den lille nyfødte i armene sine, takknemlig for at han hadde overlevd.

Eldste Samuel O. Bennion, et medlem av De sytti, vitnet: «Jeg tror Herren kjente ham endog før han kom hit, og jeg tror at da Joseph F. Smith ble født i Missouri, kjente Gud ham, og jeg tror at Lucifer, "morgenrødens sønn", kjente ham og at han, motstanderen av alt godt, søkte å tilintetgjøre ham… Jeg tror at han ble gjenkjent av Lucifer, at han skulle bli en stor leder i Israel.» (I *Conference report,* okt. 1917, 121.)

Han var moden for alderen

Malt av Glen S. Hopkinson

Mary Fielding Smith og hennes sønn Joseph F. på vei mot Saltsjødalen

Joseph F. Smiths barndom var ualminnelig vanskelig og tjente til å gjøre ham mer moden enn alderen skulle tilsi. Da han var fem år gammel, ble hans far og onkel myrdet i Carthage, Illinois. Da han var syv, kjørte han et oksespann fra Montrose i Iowa, i nærheten av Nauvoo, til Winter Quarters, over 320 kilometer.

«Mary Smith og hennes barn ble igjen i Nauvoo til sommeren 1846. Bare en dag eller to før slaget om Nauvoo plasserte hun under trusler i all hast sine barn i en flatbunnet båt sammen med de husholdningsgjen-

stander hun fikk plass til, og tok seg over Mississippi til et sted i nærheten av Montrose. Der, under trærne på elvebredden, slo familien leir for natten, og der opplevde de redslene ved å høre bombardementet i Nauvoo… Til tross for at lille Joseph ennå ikke var åtte år, måtte han kjøre et av oksespannene det meste av veien fra Montrose til Winter Quarters. Her bodde familien frem til våren 1848, og bestrebet seg i mellomtiden på – med hjelp fra venner som ikke var beredt til å fortsette reisen, og ved konstant slit – å skrape sammen nok okser og nødvendig utstyr til å kunne foreta reisen over slettene.» (Joseph Fielding Smith, red. *Life of Joseph F. Smith,* [1938], 131.)

Da han var nesten ni år, ble Joseph F. og flere andre gutter bedt om å vokte kveget som ble sluppet på beite ca. 3 kilometer fra Winter Quarters. En morgen mens kveget beitet, satte guttene seg på hestene sine og moret seg med å ri om kapp og hoppe over diker. Plutselig ble de overfalt av indianere.

Joseph F. fortalte: «Min første tanke eller innskytelse var å hindre at kveget ble drevet bort, for i et utrolig kort øyeblikk så jeg for meg at vi skulle til dalen, at vi var avhengige av kveget, og frykten for å bli nødt til å bli i Winter Quarters. Jeg lot handling følge tanke, og i full fart satte jeg av sted for å komme foran kvegflokken og om mulig få snudd den hjemover.» (Sitert i Smith, red. *Life of Joseph F. Smith,* 135.)

Mens de andre skyndte seg etter hjelp, prøvde Joseph F. å drive kveget tilbake til byen så raskt han kunne, men han greide ikke å ri fra indianerne. De tok ham raskt igjen. Likevel fortsatte han å ri og vike unna helt til hesten hans ikke hadde mer pust. Han sa: «En indianer red opp på venstre side og en annen på høyre side av meg og grep meg i en arm og et ben og løftet meg av hesten. Så saktnet de farten til hesten min forsvant under meg, og deretter slengte de meg av all kraft i bakken. Flere hester bakfra sprang over meg, men uten å skade meg. Hesten min ble fanget inn av indianerne, og uten å slakke av på farten red de av gårde i den retningen de kom fra.» (Sitert i Smith, red., *Life of Joseph F. Smith,* 136.)

Jakten hadde imidlertid tatt såpass lang tid at menn som kom til fra åkrene, hindret indianerne i å komme tilbake. Kveget ble berget, men den hesten som Joseph F. red på, ble aldri funnet.

Hans mor viste tro i handling

Mens de var på en tur for å skaffe proviant til den lange ferden fra Winter Quarters til Saltsjødalen, så den unge Joseph F. Smith hvordan hans mor stolte på og hadde tro på Gud når det gjaldt å overvinne hindringer. En kveld de slo leir ved en bekk i nærheten av noen menn med en kvegflokk, satte Joseph F. familiens okser ut for å beite.

Malt av Sutcliffe Maudsley

Mary Fielding Smith

Neste morgen var ikke deres beste oksespann å se. Joseph F. og hans onkel lette hele morgenen til de begge var svært motløse. Han fortalte: «Jeg var den første som kom tilbake til vognene våre, og da jeg nærmet meg, så jeg min mor knele i bønn. Jeg stoppet et øyeblikk, men gikk så forsiktig nær nok til å høre at hun bønnfalt Herren om ikke å la oss bli overlatt til oss selv i denne hjelpeløse tilstanden, men hjelpe oss å finne oksespannet som var borte, slik at vi kunne fortsette reisen i sikkerhet. Da hun reiste seg, sto jeg i nærheten. Det første uttrykket jeg la merke til i hennes kjære ansikt, var et nydelig smil, som, motløs som jeg var, ga meg fornyet håp og en ro jeg ikke hadde følt før.» (Sitert i Smith, red., *Life of Joseph F. Smith,* 132.)

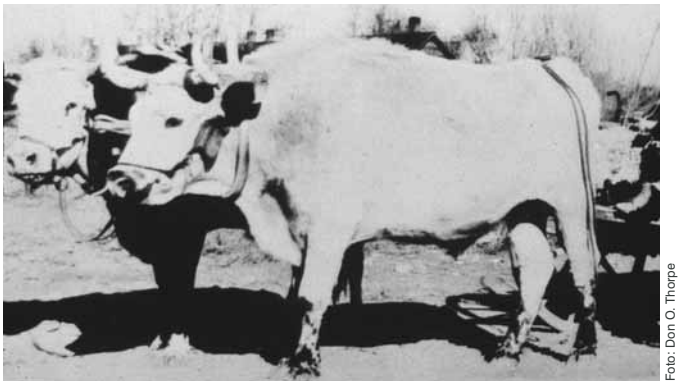

Foto: Don O. Thorpe

Mary Fielding Smith fant igjen oksene sine ved bønn.

Etter at Joseph F. og hans onkel hadde kommet tilbake til leiren, insisterte Joseph F.s mor på at de skulle spise mens hun gikk ut for å lete etter oksene. Hennes bror prøvde å få henne fra det og sa at de hadde lett overalt. Men hun var bestemt på å gå, og gikk et stykke bortover mot elven. Der ble hun møtt av en av kvegkarene som fortalte at han hadde sett oksene på vei i motsatt retning av den hun gikk. Hun ignorerte ham og fortsatte å gå. Da hun kom til elven, snudde hun seg og

gjorde tegn til sin sønn og bror at de skulle komme. De skyndte seg bort til henne, og som Joseph F. skrev: "Der så jeg oksene våre, tjoret fast til en klynge med piletrær som vokste i bunnen av en dyp kløft som var blitt vasket ut av bredden ved den lille vårbekken, fullstendig ute av syne. Vi var ikke sene om å løse dem og få dem tilbake til leiren hvor det andre kveget hadde vært fasttjoret til vognhjulene hele morgenen, og vi tok glade raskt fatt på hjemveien. De kjekke kvegkarene hadde plutselig dratt av sted da de så at mor ikke ville høre på dem. Jeg håper de dro ut på leting etter bortkommen [bortkommen eller tapt] ærlighet, og det er jeg sikker på at de fant.» (Sitert i Smith, red., *Life of Joseph F. Smith,* 133.)

Senere, underveis vestover, så igjen den unge Joseph F. kraften i sin mors tro. Etter å ha tilbakelagt en stor del av veien til Sion, falt en av deres beste okser om. «Oksen stivnet i krampetrekninger, åpenbart i dødskrampe. Hvis dette trofaste dyret skulle dø, ville det få fatal betydning for fremdriften til enkefru Smith på reisen til dalen… Hun fant frem en flaske med innviet olje. Enkefru Smith ba sin bror og James Lawson om de kunne være så snille å salve oksen på samme måte som de ville salve en syk person, for det var livsviktig for henne at oksen ble frisk så hun kunne fortsette reisen. Hennes oppriktige bønn ble etterkommet. Disse brødre helte olje på oksens hode og la sine hender på den og irettesatte ødeleggerens makt på samme måte som de ville ha gjort om oksen var et menneske. Oksen reiste seg straks opp, og snart trakk den i åket som om ingenting hadde hendt. Dette vekket stor forbauselse i kompaniet. Innen kompaniet hadde kommet så veldig mye lenger, falt enda en av oksene hennes sammen, men med samme behandling kom også denne seg på bena, og dette gjentok seg en tredje gang. Ved salving ble oksene fullstendig helbredet.» (Smith, red., *Life of Joseph F. Smith,* 150.)

Foto: Don O. Thorpe

Den gamle boligen av soltørket leire. Dette huset ble revet ned og flyttet til Pioneer Trails State Park ved «Dette er stedet»-monumentet i Salt Lake City.

Allerede som gutt var han pålitelig

Joseph F. Smith skrev: «Min hovedbeskjeftigelse fra 1848 til 1854 var å være gjetergutt, men jeg var også alltid med på kornåkrene under høsting og tresking, og i fjelldalene under felling av trær og kjøring av ved. Selv om jeg hadde ansvaret for familiens bøling som gjetergutt fra 1846 til 1854, kan jeg ikke huske at et eneste dyr døde, kom bort eller gikk tapt på annen måte på grunn av forsømmelse eller skjødesløshet fra min side i denne tiden.» (Sitert i Smith, red., *Life of Joseph F. Smith,* 163.)

En gang i løpet av vinteren 1848 «så han en ulv som jaget en sau ut i åpent lende. Det regnet den dagen, og bakken var bløt. Sauens ull var tung av fuktighet og hindret dens flukt. Idet ulven skulle til å gripe tak i sauen, kom Joseph F. til unnsetning og reddet den. Til tross for at det var mye ulv og den var svært nærgående, var Joseph F. ofte ute på beitemarkene etter mørkets frembrudd, i kulden, hvor han kunne høre de ville ulvehylene. Han hadde en hund til hjelp i arbeidet, men det hendte at hunden ble redd når det var mange ulver, og den krøp sammen ved føttene hans. Slike fornøyelser hadde denne trofaste gutten i en alder da de fleste gutter liker å leke og drive sport.» (Smith, red., *Life of Joseph F. Smith,* 164.)

Malt av Harold I. Hopkinson

En kalv blir reddet fra ulver

Han overvant mange prøvelser mens han var på misjon

Like etter sin 15-årsdag ble Joseph F. Smith ordinert til eldste og kalt på en 3 år lang misjon til Hawaii. Under denne misjonen overvant han utmattethet, alvorlig sykdom og tap av materielle ting på grunn av flom og brann. Han forkynte, helbredet syke, drev ut onde ånder og presiderte over mange av Kirkens grener.

Eldste Charles W. Nibley, Kirkens daværende presiderende biskop, snakket om de utfordringer som den 15 år gamle eldsten overvant: «På misjonen på

Sandwhichøyene [nå Hawaii] opplevde han stor motgang. Jeg husker vår første tur over til øyene, og jeg var der på fire turer sammen med ham. Mens vi seilte mellom de forskjellige små øyene, pekte han ut forskjellige steder: "Der bodde jeg så og så lenge i en liten stråhytte" – som brente ned eller som ble ødelagt av flom. Her var det et sted hvor han hadde ligget syk og hvor gode hawaiiske mennesker hadde pleiet ham. Om dette og andre ting kunne han fortelle mens vi var underveis, og alt sammen, om jeg hadde hatt tid til å gjenfortelle det, er trosfremmende og inspirerende og ville vise hvor mandig denne unge gutten var – for han var, som jeg sa, femten eller seksten år gammel.» (I *Conference Report,* juni 1919, 62.)

Joseph F. Smith, ca. 1857

Ikke lenge etter at eldste Smith kom til øyene, ble han alvorlig syk. God behandling fra venner hjalp ham til å bli frisk. Ufortrødent brukte han rekonvalesenstiden til å lære det hawaiiske språket. Eldste Parley P. Pratt hadde lovet ham at han ville mestre språket ved tro og studium. Han gjorde bruk av begge deler, og i løpet av hundre dager talte han språket flytende.

En tid senere ble han syk igjen, og det gikk tre måneder før han ble helt frisk. Ikke desto mindre brukte han tiden til å studere evangeliet og perfeksjonere sine språkferdigheter. Under denne andre sykdomsperioden ble han pleiet av en ung innfødt bror og hans hustru. Ved en anledning grep Satans makt husfruen og forårsaket at hun ble utsatt for alle slags grusomme forvridninger. Selv om han til å begynne med var skremt, holdt gutten bønn og fikk den makt hvorved han med hell drev den onde ånden ut.

Joseph F. Smiths første misjon var på Hawaii. Da var han 15 år gammel. En slik hawaiisk stråhytte kan han ofte ha bodd i.

Mange år senere fortalte biskop Charles W. Nibley hvordan president Joseph F. Smith ble mottatt av de hellige da han vendte tilbake til Hawaii mange år etter sin misjon der. Medlemmene stimlet sammen for å hilse på profeten da båten hans la til kai i Honolulu. Han ble dekket med blomsterkranser og mange tårer. Under festlighetene la biskop Nibley «merke til at en stakkars gammel blind kvinne som stabbet av sted, tynget av sine omkring 90 år, ble ført inn [dit hvor de hellige samlet seg]. Hun holdt noen få utsøkte bananer i hånden. Det var alt hun hadde – det var hennes gave. Hun ropte: "Iosepa, Iosepa!" Straks han fikk se henne, løp han imot henne, tok henne i armene sine, knuget henne inntil seg, kysset henne om og om igjen og strøk henne over hodet idet han sa: "Mama, mama, min kjære, gamle mama!"

Og med tårene strømmende nedover kinnene vendte han seg til meg og sa: "Charlie, hun tok seg av meg og pleiet meg da jeg var ung, syk og alene uten noen til å ta vare på meg. Hun tok imot meg og var som en mor for meg."» (Sitert i Smith, red., *Life of Joseph F. Smith,* 186.)

En drøm oppmuntret ham på misjon

Som ung misjonær – ydmyk, syk og motløs – hentet han styrke i en drøm om sin far og sin mor og profeten Joseph Smith og andre. Han skrev senere:

«Jeg hadde en gang en drøm. For meg var det noe bokstavelig, det var virkelighet.

Jeg følte meg svært nedtrykt ved en anledning, på misjon. Jeg var nesten naken og helt uten venner, med unntak av vennskapet med et fattig, åndsformørket og fornedret folk. Jeg syntes jeg var så ussel og fattigslig, uintelligent og kunnskapsløs. Jeg var bare en gutt. Jeg våget knapt å se en hvit mann i ansiktet.

Mens jeg befant meg i denne tilstand, drømte jeg at jeg var på en reise, og mens jeg var underveis, fikk jeg en innskytelse om at jeg måtte skynde meg – skynde meg alt jeg maktet, av frykt for å komme for sent… Til slutt kom jeg til en praktfull bygning… Jeg visste at det var dit jeg skulle. Da jeg nærmet meg den så raskt jeg kunne, så jeg et skilt med følgende tekst: "Bad". Raskt forandret jeg retning, gikk inn i badet og vasket meg så jeg ble ren. Jeg åpnet den lille bylten som jeg hadde med meg, og der fant jeg en hvit, ren kledning, noe jeg ikke hadde sett på lenge... Jeg tok den på meg. Deretter skyndte jeg meg bort til det som for meg så ut til å være en stor åpning eller dør. Jeg banket på, døren ble åpnet, og mannen som sto der, var profeten Joseph Smith. Han så litt bebreidende på meg, og det første han sa var: "Joseph, du er sen." Jeg tok likevel mot til meg og sa:

Ja, men jeg er ren – jeg er ren!"

Han grep hånden min og trakk meg innenfor, så lukket han døren… Da jeg kom inn, så jeg min far, og Brigham og Heber og Willard og andre gode menn som jeg hadde kjent. De sto på rekke og rad… Min mor var der… og jeg kunne ha navngitt en rekke andre som var tilstede der og som lot til å høre med blant de utvalgte, og dem som var blitt opphøyet…

Da jeg våknet om morgenen, var jeg en mann, skjønt jeg fremdeles bare var en gutt. Det var ikke den ting i verden jeg fryktet… Dette syn, denne tilkjennegivelse og den bekreftelse jeg fikk ved denne anledning, har gjort meg til det jeg er, hvis det kan sies at det finnes noe godt og rent i meg, og hvis jeg har vært rettskaffen for Herren. Dette har hjulpet meg i hver eneste prøvelse og hver eneste vanskelighet jeg har støtt på.» (*Læresetninger i evangeliet,* [1978], 452-53.)

Joseph F. Smith

Da han var 21 år, giftet han seg med Levira A. Smith. Da han var 22, var han på sin annen misjon – denne gang i Storbritannia, der han presiderte over flere distrikter. Etter å ha vært hjemme i bare fem måneder, ble han kalt tilbake til Hawaii på en tredje misjon og virket der som assistent til to av apostlene.

Han hadde et ønske om å bære et sterkt vitnesbyrd

I et brev skrevet i 1854 fra misjonsmarken til en fetter, eldste George A. Smith i De tolv apostlers quorum, utdypet eldste Joseph F. Smith sine ønsker.

«Jeg vet at det verk jeg er engasjert i, er den levende og sanne Guds verk, og jeg er rede til å bære mitt vitnesbyrd om det når som helst og hvor som helst og uansett omstendigheter, og jeg håper og ber om at jeg alltid må vise meg trofast i å tjene Herren, min Gud. Jeg er glad for å kunne si at jeg er rede til å gå gjennom tykt og tynt for den sak jeg er engasjert i, og håper i sannhet og ber om at jeg må vise meg trofast til enden…

Hils til alle… og fortell dem at jeg ønsker at de må huske meg i sine bønner, så jeg kan holde trofast ut og utføre mitt kall med ære, for min egen del og for det verk jeg er engasjert i. Jeg ville heller dø på denne misjonen enn å vanære meg selv eller mitt kall. Dette er mine innerste tanker. Det er min bønn at vi må holde trofast ut til enden og til sist bli kronet i Guds rike, sammen med dem som har gått foran oss.» (Sitert i Smith, red., *Life of Joseph F. Smith,* 176-77.)

Mormons bok på hawaiisk og misjonærstøvler

Ikke under noen omstendighet ville han fornekte sitt vitnesbyrd

På vei hjem fra sin første misjon til Hawaii, støtte Joseph F. Smith og hans ledsagere på en gruppe ekstremister da de slo leir en kveld. Gruppens leder svor på at han skulle drepe enhver mormon. Han pekte på Joseph F. med geværet og sa: «Er du mormon?» Han ventet at geværet ville gå av, men svarte like fullt: «Ja, tvers igjennom.» Det modige svaret som kom uten nølen, avvæpnet fullstendig den krigerske mannen, og i forfjamselsen kunne han ikke annet enn å ta den unge mannen i hånden og rose ham for hans mot. Mennene red av sted og gjorde dem ikke mer fortred (se Smith, red., *Life of Joseph F. Smith,* 189).

Joseph F. Smith

Tre år senere, i 1860, viste Joseph F. på nytt sin sterke overbevisning. Denne gang var han underveis til misjon i England. Da han og hans ledsagere nærmet seg Nauvoo, hvor de hadde bestemt å være en tid, ble de møtt av en spesielt bitter mobbeånd og trusler om mord. Til tross for at Joseph F. og hans ledsagere hadde unngått å fortelle hvem de var for å unngå vanskeligheter, spurte en katolsk prest dem rett ut om de var mormoneldster. I dette øyeblikket var fristelsen sterk til å benekte sannheten, men Joseph F. sto

imot og fortalte at de var det. Svaret tilfredsstilte presten og vekket ikke raseri hos de andre folkene. Da de kom til Nauvoo, viste det seg at de skulle oppholde seg på samme sted som presten. Joseph F. Smith fortalte senere om denne hendelsen: «Aldri hadde jeg vært lykkeligere … enn da vi så presten der og visste at vi hadde fortalt ham sannheten om vår misjon.» (*Læresetninger i evangeliet,* 445.)

Han ble kalt til apostel

«Den 1. juli 1866 var Joseph F. Smith sammen med president Brigham Young og flere andre apostler på historikerens kontor i et råds- og bønnemøte, slik de presiderende brødrene hadde for vane. Joseph F. var sekretær for dette rådet. Da bønneringen var avsluttet, vendte president Brigham Young seg plutselig til sine brødre og sa: "Vent litt, skal jeg gjøre det jeg føler [meg ledet til]? Jeg synes alltid det er godt å gjøre det Ånden påbyr meg. Jeg føler at jeg skal ordinere bror Joseph F. Smith til apostel og til å være en av mine rådgivere." Deretter ba han hver av Brødrene gi uttrykk for det de følte, og hver av dem svarte at en slik handling hadde deres fulle støtte. Brødrene la deretter sine hender på Joseph F. Smiths hode.» (Smith, red., *Life of Joseph F. Smith,* 226-27.)

Joseph F. Smith, ca. 1874

Litt over et år etter at han ble ordinert til apostel, ble eldste Smith beskikket som et medlem av De tolv apostlers quorum. Som apostel virket han som rådgiver i Det første presidentskap, president for Den europeiske misjon, rådgiver i GUF, medlem av byrådet både i Salt Lake City og Provo og medlem av territoriets lovgivende forsamling. Han presiderte også over delstatens konstitusjonelle forsamling av 1882.

Hjemmet er himmelens helligste institusjon

Joseph F. Smith ble kalt på til å praktisere flergifte og fikk i årenes løp fem hustruer. Han var omtenksom og snill og hadde stor kjærlighet til sine hustruer og barn. Det følgende er noen uttalelser han ga om viktigheten av hjem og familie.

«Den største av alle mine jordiske gleder er mine dyrebare barn» (sitert i Smith, red., *Life of Joseph F. Smith*, 449).

«Det finnes intet substitutt for hjemmet. Dets fundament er like gammelt som verden selv, og dets betydning og oppgave er fastsatt av Gud fra de tidligste tider... Hjemmet er mer enn kun en bopel, det er en institusjon som står for både individers og nasjoners stabilitet og kjærlighet.» (*Læresetninger i evangeliet,* 256.)

Joseph F. Smith i 40-årene

«Guds rikes grunnvoll,… grunnlaget for rettferdighet, fremgang, utvikling, evig liv og evig forøkelse i Guds rike, er nedlagt i det guddommelig innstiftede hjem. Det skulle ikke være noen vanskelighet forbundet med å holde hjemmet i den høyeste ærefrykt og de mest opphøyde tanker, såfremt det kan bygges på renhetens, den sanne hengivenhets og rettferdighetens prinsipper. Den mann og den hustru som nærer fullkommen tillit til hverandre, og som er fast bestemt på å følge Guds lover i livet og oppfylle det fulle mål av sin misjon her på jorden, kan ikke, og vil heller aldri kunne, være tilfredse foruten hjemmet. Deres hjerter, følelser, tanker og håp vil naturlig rette seg mot det å bygge et hjem og oppreise en familie, deres eget kongerike, for derved å legge grunnen for evig forøkelse og kraft, herlighet, opphøyelse og riker, verdener uten ende.» (*Læresetninger i evangeliet*, 257-58.)

Han underviste om den patriarkalske orden

Joseph F. Smith

President Joseph F. Smith forkynte:

«Det finnes ingen høyere myndighet enn faren innen familiens organisasjon, spesielt er dette tilfelle når den presideres over av en som holder Det høyere prestedømme. Denne myndighet er hevdvunnen, og blant Guds folk har den i alle evangelieutdelinger blitt høyt aktet og ofte understreket i Guds inspirerte profeters lære. Den patriarkalske orden er av guddommelig opprinnelse og vil vedvare gjennom tid og evighet… Hustru og barn skulle lære å se at Guds rikes patriarkalske orden

er blitt etablert i en vis og gavnlig hensikt, og de skulle oppholde husets overhode og oppmuntre ham i utførelsen av hans plikter, samt gjøre alt som står i deres makt for å hjelpe ham til å utøve de rettigheter og privilegier Gud har skjenket ham som familiens overhode. Denne patriarkalske orden har sin guddommelige ånd og hensikt, og de som ringeakter den under ett eller annet foregivende, er ikke i harmoni med ånden i Guds lover, slik de er bestemt til å ha hjemmets aktelse. Det er ikke her kun tale om hvem som er best egnet. Heller ikke er det bare et spørsmål om hvem som lever mest verdig. Det er stort sett et spørsmål om lov og orden, og dets betydning sees ofte i den kjensgjerning at myndigheten både vedblir og aktes lenge etter at en mann i virkeligheten har vist seg uverdig til å utøve den.

Denne myndighet bærer i seg et ansvar, et svært alvorlig sådant, så vel som rettigheter og privilegier, og en mann kan ikke være for eksemplarisk i sin fremtreden eller i for stor grad forberede seg til å leve i harmoni med denne viktige adferdsregelen i familieorganisasjonen som Gud har fastsatt. Løfter og velsignelser er uttalt over denne myndighet, og de som overholder og respekterer denne myndighet, har krav på bestemte guddommelige gunstbevisninger som de ikke kan motta uten respekt for og overholdelse av de lover som Gud har fastsatt for styring og myndighet i hjemmet. "Hedre din far og din mor, så dine dager må bli mange i det landet Herren din Gud gir deg", var en grunnleggende lov i det fordums Israel, og er bindende for ethvert medlem av Kirken i dag, for denne lov er evig.» (*Læresetninger i evangeliet,* 246-47.)

Joseph F. Smiths familie i 1898

FAMILIENS HJEMMEAFTEN INTRODUSERES

Med unntak av krig, kan trolig ikke noen annen faktor bedre karakterisere det 20. århundre enn kampen mot familien. Det er mange krefter i sving for å rive ned grunnvollen til denne institusjonen som Gud har forordnet. Høye, sterke røster fulle av forførende appeller lyder fra motstandere. Abort, alternative former for ekteskap, homoseksualitet, den såkalte kvinnefrigjøringsbevegelsen og påtrykket om ingen eller få barn forkynnes høyt, det samme gjør all annen egoistisk propaganda. Talsmenn for slike lumske idéer og bevegelser uttrykker høylydt indignasjon når noen forsvarer familien, den edleste av Gud-gitte institusjoner.

Joseph F. Smiths hjem i 200 North Street, Salt Lake City

Lenge før noe av dette ble alvorlige saker, inspirerte Herren president Joseph F. Smith om nødvendigheten av å styrke de helliges hjem så de effektivt kunne bekjempe de krefter som ville forsøke å rive hjemmet fra hverandre. En offisiell kunngjøring utstedt av Det første presidentskap i 1915 oppfordret de hellige til å begynne et program som ville danne grunnlaget for et sterkt og lykkelig hjem. Kunngjøringen lyder i korte trekk som følger:

«Vi tilråder og vi ber inntrengende om at man innfører en "hjemmeaften" over hele Kirken, da fedre og mødre kan samle sine gutter og piker omkring seg i hjemmet og lære dem Herrens ord. På denne måten kan de bedre bli klar over familiens behov og krav og samtidig gjøre seg selv og sine barn grundigere kjent med prinsippene i Jesu Kristi evangelium. Denne "hjemmeaftenen" skulle vies til å be, synge salmer og sanger, lese fra Skriftene, spille instrumentalmusikk og drøfte familiesaker og gi konkrete instruksjoner med hensyn til evangeliets prinsipper og livets etiske problemer, så vel som barns plikter og forpliktelser overfor foreldrene, hjemmet, Kirken, samfunnet og landet. For de mindre barna kan man ha passende deklamasjon, sanger, historier og leker. Man kan servere lette forfriskninger som for det meste kan lages i hjemmet.

Formalitet og stramhet skulle bevisst unngås, og hele familien skulle være med på aktivitetene.

Disse samlingene vil gi anledning til gjensidig fortrolighet mellom foreldre og barn, mellom brødre og søstre, så vel som anledning for foreldre til å advare sine gutter og piker og gi dem råd. De vil gi guttene og pikene anledning til å hedre far og mor, og til å vise at de setter pris på hjemmets velsignelser så Herrens løfte

til dem i bokstavelig forstand kan gå i oppfyllelse og deres liv kan bli lengre og lykkeligere...

Joseph F. Smith omtrent på den tiden han ble kalt til apostel

Hvis de hellige følger dette rådet, lover vi at det vil føre til store velsignelser. Kjærligheten i hjemmet og lydigheten mot foreldrene vil øke. Det vil utvikle tro i hjertene til Israels ungdom, og de vil få kraft til å bekjempe den onde innflytelsen og fristelsene som omgir dem.» («Home Evening», *Improvement Era,* juni 1915, 733-34.)

Han tok seg tid og anstrengte seg for å ta seg av sine barn

Biskop Charles W. Nibley, Kirkens daværende presiderende biskop, fastslo: «Jeg har besøkt hans hjem mens et av hans små barn lå syk. Jeg har sett ham komme hjem fra arbeidet om kvelden, trett som naturlig er, og likevel gå frem og tilbake på gulvet i timevis med den lille i armene, mens han kjærlig klappet og klemte barnet og på enhver måte oppmuntret det med så stor ømhet, medfølelse og kjærlighet som ikke engang en mor av tusen kunne gjøre bedre.» («Reminiscences of President Joseph F. Smith, *Improvement Era,* jan. 1919, 197.)

Han bar sitt vitnesbyrd for sine barn og underviste dem

Joseph F. Smith og hans sønn Joseph Fielding Smith

En av president Joseph F. Smiths sønner, Joseph Fielding Smith, husket med hvilken kraft hans far underviste, og han sa: «Ved slike anledninger [da han var hjemme], ble det holdt hyppige familiemøter, og han viet tiden til å undervise sine barn i evangeliets prinsipper. Alle sammen gledet seg over å være sammen med ham og var takknemlige for de fine råd og den undervisning han ga ved disse anledningene i tider med stor engstelse. De har aldri glemt det de lærte, og inntrykkene har fulgt dem og vil trolig gjøre det for alltid… Min far var den mest ømhjertede mann jeg har kjent… Blant mine kjæreste minner er de timene jeg har tilbragt ved hans side, da vi snakket om evangeliets prinsipper og han underviste som bare han kunne undervise. Slik ble grunnlaget for min egen kunnskap lagt på sannhet.» (Sitert i Joseph Fielding Smith jr. og John J. Stewart, *The Life of Joseph Fielding Smith* [1972], 40.)

Ansvarsbevisste foreldre lærer sine barn evangeliets normer

Joseph F. Smith, ca. 1893

President Joseph F. Smith ga dette råd til de hellige:

«Må Gud forby at noen av oss blir så tåpelig ettergivende, så tankeløse og så sneversynte i våre følelser overfor våre barn at vi, av frykt for å fornærme dem, ikke våger å tale dem til rette når de er på avveier, når de gjør noe galt og når de i uforstand trakter mer etter denne verdens verdier enn det som hører rettferdigheten til. Jeg vil si dette: Enkelte mennesker har fått så ubegrenset tillit til sine barn at de ikke tror det er mulig at de kan bli ført på villspor eller at de kan gjøre noe galt… Følgelig slipper de dem ut, morgen, middag og kveld, så de kan delta i alle former for underholdning og fornøyelser, ofte i følge med noen de ikke kjenner og ikke forstår. Enkelte av våre barn er så troskyldige at de ikke har mistanke om noe ondt, og derfor er de ikke på vakt mot fare og fanges av ugudelighet…

Jeg ønsker å gi en liten advarsel til de siste-dagers-hellige. Tiden er inne til å passe på sine barn. Ethvert tenkelig middel som snedige mennesker kjenner og vet å bruke, blir brukt med det for øyet å få våre barn bort fra å tro på evangeliet og bort fra kjærlighet til sannheten… Våre barn kan bare bli ledet bort fra sine foreldre og fra sin tro på evangeliet hvis de befinner seg i en tilstand hvor de ikke selv kjenner sannheten, ikke har hatt et godt forbilde som kunne prege den inn i deres sinn…

Dere må ha meg unnskyldt – siden jeg tror det er velkjent overalt at jeg sier det som ligger meg på hjertet, om jeg i det hele tatt sier noe – når jeg nå sier til dere… at jeg heller ville bære et av mine barn til graven enn jeg ville se det vende seg bort fra evangeliet. Jeg ville heller følge deres legemer til gravlunden og se dem begravd i sin uskyld, enn jeg ville se dem forkvaklet av verdens levemåte.» (I *Conference Report,* okt. 1909, 4-5.)

Han elsket sin familie med ren og hellig kjærlighet

Joseph F. og Julina Smith på gullbrylluplsdagen, ca. 1916

«"Det ville være vanskelig å finne en familie noe sted i verden hvor familiemedlemmene viste større kjærlighet og omsorg for hverandre enn i president Joseph F. Smiths familie," skrev [hans sønn] Joseph Fielding. "Ingen far i verden, uansett alder, kan vi med sikkerhet si hadde større kjærlighet til hustru eller hustruer og barn, og var mer oppriktig opptatt av deres velferd… Ute i verden, hvor ekteskap altfor ofte betraktes som kun en kontrakt som kan brytes ved den minste provokasjon, hvor familier konstant plages med uenighet og hvor barn gjennom skilsmissedomstolene berøves for den ytterst hellige rett til kjærlige foreldres hengivenhet, råder den alminnelige oppfatning at en slik familie som president Smith har, nødvendigvis må være preget av uenighet, sjalusi og hat. Tvert imot hverken fantes eller finnes det noen monogam familie som kunne være mer sammensveiset. For den vantro verden var det forunderlig at hustruene holdt meget av hverandre. Ved sykdom pleiet de hverandre kjærlig og gikk hverandre til hånde. Når døden kom til et av hjemmene og et barn ble tatt bort, gråt alle og sørget oppriktig sammen… To av hustruene [Julina og Edna] var dyktige og autoriserte jordmødre og tok imot mange barn som kom til verden. De hjalp hverandre og de andre hustruene, og når babyer kom til verden, gledet alle seg like mye som moren.

Barna betraktet hverandre som helsøsken, ikke halvsøsken slik verden ville betrakte dem. De forsvarte hverandre og sto ved hverandres side uansett hvilken gren av familien de tilhørte… Joseph F. Smith elsket sine hustruer og barn med en hellig kjærlighet som sjelden ses og heller aldri overgås. I likhet med oldtidens Job ba han for dem natt og dag og ba Herren om å holde dem rene og utilsmusset på rettferdighetens sti."» (Smith og Stewart, *Life of Joseph F. Smith,* 46-47.)

Han ble skilt fra sin familie

En av de største prøvelser i Joseph F. Smiths liv var å måtte leve i eksil, borte fra sin familie i mange år, men på president John Taylors anmodning gjorde han det for å unngå å bli arrestert under det såkalte «korstoget mot mormonene», da Kirken ble forfulgt på grunn av flergifte. Mye av denne tiden tilbragte han på Hawaii og ledet arbeidet der. Langt borte, maktesløs, indignert og plaget av den mest akutte sykdommen i sitt liv, kunne han høre om hvordan de hellige ble plaget, at hans familie var blitt tvunget til å forlate hjemmet, at et barn var gått bort. Men besluttsomt, uten å vakle, skrev han: «Prøvelser er nødvendig for at mennesket skal nå fullkommenhet, på samme måte som friksjon er nødvendig for å skille ut det slagg som utgjør menneskers dom, fra det rene gull som utgjør guddommelig visdom.» (Sitert i Smith, red., *Life of Joseph F. Smith*, 280.) Men amnestiets dag opprant, og gleden var stor i hjemmet da far kom tilbake.

Det første presidentskap på den tiden Salt Lake tempel ble innviet, ca. 1893: George Q. Cannon, Wilford Woodruff og Joseph F. Smith

Han opplevde sorgen og pinen ved å miste et barn

Ti ganger opplevde Joseph F. Smith og hans hustruer sorgen over å miste et av sine barn – barn som han ømt og oppriktig ba for og hjalp til med å oppdra. «17. mars 1898, da enda et av hans dyrebare små barn – Ruth – døde, fortalte han hvordan han hadde pleiet den lille kjærlig mens hun var syk, og bedt oppriktig om at hun måtte bli frisk. "Men, å, våre bønner hjalp ikke!

Til slutt tok jeg henne i armene mine og gikk frem og tilbake på gulvet med henne, og hjelpeløs, ute av stand til å gjøre noe for mitt elskede døende barn, så jeg at det svake åndedrettet forlot henne for aldri mer å vende tilbake i dette liv, og hennes strålende intelligens, hennes oppvakte, engleaktige ånd gikk opp til Gud,

hvorfra hun kom. Klokken var da 20 minutter på åtte om kvelden. Med henne forsvant alt vårt håp og vår kjærlighet og glede på jorden. Å, hvor jeg elsket det barnet! Hun var intelligent forut for sin alder, oppvakt, kjærlig, utsøkt og glad! Men hun har gått for å gjenforenes med de skjønne og strålende åndene til sine brødre og søstre som har gått foran! Sara Ella, M. Josephine, Alfred, Heber, Rhoda, Albert, Robert og John. Å, min sjel! Jeg ser min egen gode mors armer utstrakt for å favne mitt eget kjære barns forløste, strålende ånd og ønske henne velkommen! Å, min Gud! For dette strålende syn takker jeg deg! Og der i min Faders hus er alle mine kjære samlet, ikke i spedbarnets hjelpeløse tilstand, men i helliggjorte ånders makt og herlighet og storhet! Fulle av intelligens, av glede og ynde og sannhet. Min kjære lille gullunge i sitt eget gode hjem sammen med de av sine brødre og søstre som hadde gått før henne. Hvor velsignet, hvor lykkelig hun er! Hvor sorgfulle vi er!"» (Smith, red., *Life of Joseph F. Smith,* 463.)

Han var modig og uforferdet i forsvar av sannheten

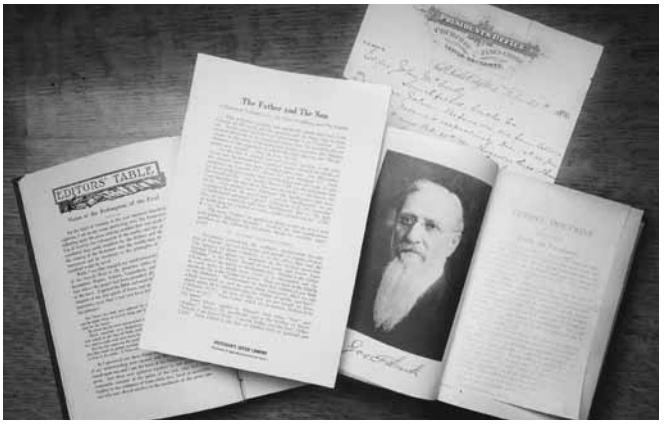

Utgivelser av Joseph F. Smith: *Læresetninger i evangeliet* og *The Father and the Son*

Fryktløs og tydelig – Joseph F. Smith var en kraftfull taler og forfatter. Som Den hellige ånds redskap kunne han røre folk til tårer, vekke glede og få menn og kvinner til å glemme at de var slitne etter en lang ferd. En gang ble en garvet avisjournalist så oppslukt av hans tale at han glemte å ta notater. Joseph F. Smith benyttet disse gavene til forsvar for riket – avvæpne dets fiender, forsvare dets sannheter – inntil han ble kjent som den «kampberedte apostel».

I en hyllest til president Smith skrev John A. Widtsoe, som senere ble et medlem av De tolv apostlers quorum:

«Den kampberedte apostel kalte de ham, fordi han tilbakeviste med stor kraft løgnene om "mormonismen", og hans nådeløse påpasselighet virket avskrekkende på dem som utarbeidet planer for ondskapsfulle handlinger mot et godt og fredelig folk.

En kampberedt apostel har han alltid vært – han kjempet for sannhetens sak.» (Sitert i *Læresetninger i evangeliet,* 427.) (Se *Kirkens historie i tidenes fylde*, 431-34, for mer detaljert beskrivelse av forfølgelsene mot de hellige i årene med motstand mot flergifte.)

Han ble kalt til å være Kirkens president

President Joseph F. Smith

Da president Lorenzo Snow døde i 1901, hvilte embedet som Kirkens president på Joseph F. Smiths skuldre. Flere ledende brødre hadde i lang tid på forhånd følt at Joseph F. ville bli Kirkens president.

«Både president Wilford Woodruff og president Lorenzo Snow hadde profetert at Joseph F. Smith en gang ville bli Kirkens president. 37 år tidligere, på Hawaii da president Snow, som da var et medlem av De tolvs råd, var nær ved å drukne, erklærte han at Herren hadde gjort det kjent for ham "at denne unge mannen, Joseph F. Smith … en dag ville bli Guds profet på jorden". President Woodruff fortalte ved en anledning en gruppe barn om forskjellige hendelser i profeten Joseph Smiths liv. "Han snudde seg til eldste Joseph F. Smith og ba ham reise seg. Eldste Smith reiste seg. «Se på ham, barn,» sa Wilford Woodruff, «for han ligner mer på profeten Joseph enn noen annen levende mann. Han vil bli Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Helliges president. Jeg vil at hver eneste en av dere skal huske det jeg har fortalt dere i dag.»" Etter president Woodruffs død fortalte president Snow Joseph F. Smith at Guds ånd hvisket til ham at han, Joseph, skulle etterfølge ham, Lorenzo, som Kirkens president.» (Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* 124.)

Foto: George Edward Anderson; gjengitt med tillatelse fra James H. Smith, Ogden, Utah

I 1906 reiste president Smith og Charles W. Nibley i Det presiderende biskopsråd rundt i Kirkens europeiske misjoner. Det var første gang en Kirkens president hadde besøkt Europa. President Smith vendte tilbake til Europa i 1910 på en lignende rundreise. Han vises i nedre venstre hjørne av fotografiet.

President Heber J. Grant sa: «Lorenzo Snow druknet i havnen i Honolulu på Hawaii, og det tok noen timer å få ham tilbake til livet igjen. Ved denne spesielle anledningen åpenbarte Herren for ham at den unge Joseph F. Smith, som hadde nektet å gå fra borde i skipet som hadde ført dem fra San Francisco til Honolulu, og over i en liten båt, en dag ville bli Kirkens president. Han svarte Lorenzo Snow, som var leder for reiseføLget: "Hvis du i kraft av Guds prestedømme, som du bærer, ber meg om å gå over i den båten og forsøke å komme til land, vil jeg gjøre det, men med mindre du befaler meg med prestedømmets myndighet, vil jeg ikke gjøre det, fordi det ikke er trygt å forsøke å komme i land med en liten båt så lenge denne tyfonen herjer." De lo av den unge Joseph F. Smith, men han sa: "Båten vil gå ned." De andre gikk over i båten, og den gikk ned, og hadde det ikke vært for at Herren velsignet Lorenzo Snow, ville han ikke ha overlevd, for han var druknet på det tidspunktet. Det ble åpenbart for ham der og da at unggutten, som hadde sine meningers mot og en jernvilje når det gjaldt å bli ledd av og hånet for manglende mot til å gå over i båten, og som ble igjen på skipet, en dag skulle bli Guds profet. Lorenzo Snow fortalte meg dette ved mer enn en anledning, mange år før Joseph F. Smith ble Kirkens president.» (I *Conference Report,* juni 1919, 10-11.)

President Smith på De britiske øyer, 1906

Eldste Melvin J. Ballard, som var medlem av De tolv apostlers quorum og hadde nær omgang med president Smith, sa: «Jeg minnes president Smith med stor glede – for jeg beundret ham, han var et forbilde for meg, jeg forsøkte etter hvert som jeg ble kjent med ham, å bli som ham. Jeg visste allerede som barn, for Herren åpenbarte det for meg, at president Smith en dag ville presidere over denne kirken, og i forbindelse med det så jeg mange ting som president Smith ville gjøre. Og da han nå i oktober sto foran forsamlingen av hellige, … visste jeg at alt Herren hadde villet president Smith skulle gjøre, var gjort. Det jeg så som barn, var oppfylt, ferdig, fullstendig.» (I *Conference Report,* juni 1919, 68.)

Som Kirkens president fortsatte Joseph F. Smith den samme vektlegging av tiende som president Lorenzo Snow hadde begynt, og han opplevde å se at Kirken ble gjeldfri. Han ga doktrinære uttalelser og var et enestående redskap til å få bukt med hat, hykleri og forfølgelse.

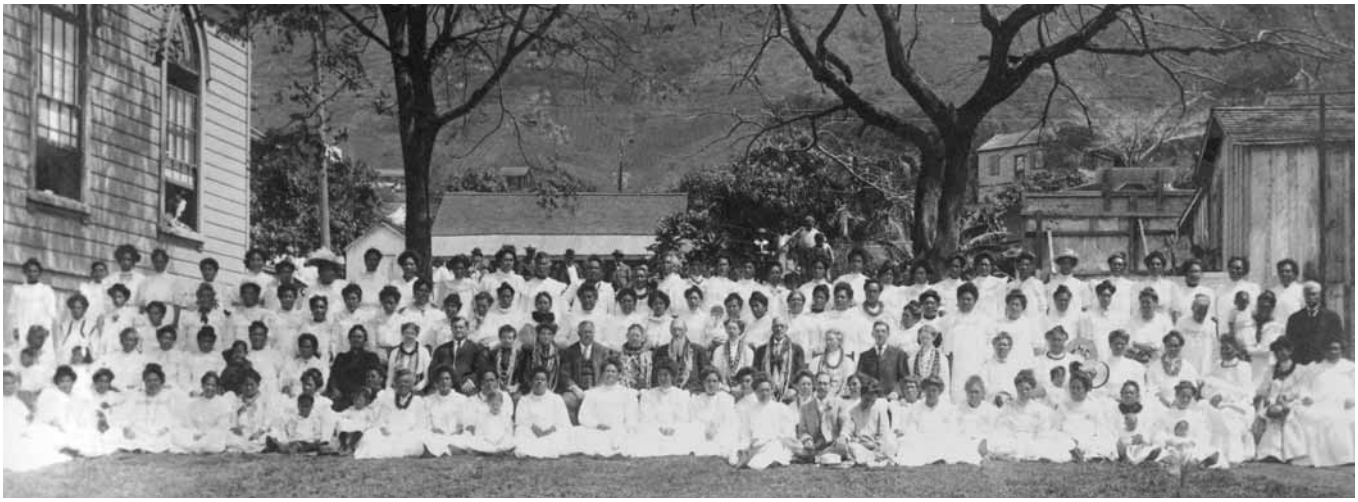

President Smith på Hawaii, ca. 1909

Som Kirkens president ble han utsatt for personlige angrep

Etter at korstoget mot flergifte avtok, søkte mange menn amnesti og fikk innvilget det. Joseph F. Smith var en av disse. Innen han ble Kirkens president i 1901 var det nittende århundres forfølgelser blitt fortid. Men prøvelsene han skulle oppleve, var ennå ikke over. Et politisk anti-mormon-parti ble dannet i Utah. Partiet satte i gang et massivt verbalt angrep mot profeten og Kirken. Hovedorganet for angrepet var avisen *Salt Lake Tribune.*

Trass i at han ble utsatt for bakvaskelse, satiriske angrep og ondskapsfulle løgner i avisene, ville ikke den «kampberedte apostel» så mye som skrive et brev til eget forsvar. «I disse årene [1905-1911] bragte avisen nesten daglig karikaturtegninger av president Joseph F. Smith, alt fremstilt ondsinnet og sjikanerende. Disse avisene ble spredt over hele USA, og naturlig nok, siden de kom dag etter dag og måned etter måned, trakk landets egne og til og med folk utenfor landets grenser den konklusjon at Kirkens president, Joseph F. Smith, var den usleste og avskyeligste person i hele verden. Misjonærer ute i verden fikk lide for det, de ble forfulgt og forhånet i alle deler av verden. Likevel fortsatte Kirken hele tiden å vokse.» (Smith, red., *Life of Joseph F. Smith,* 350.)

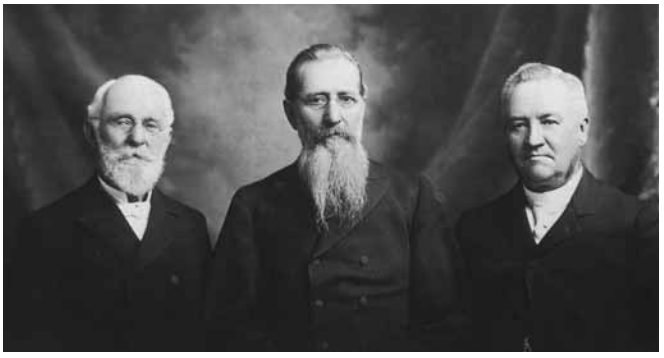

Det første presidentskap, 1901-10: John R. Winder, Joseph F. Smith og John H. Smith

«Joseph F. Smith utholdt forfølgelse, ondsinnet utskjelling, falske beskyldninger fremsatt av de usleste og mest gemene kryp av den menneskelige familie, og tålte det alt sammen uten å gjengjelde det med et eneste ord… Han hadde den innstilling at når Joseph Smith kunne utholde alle overgrep og bakvaskelser han ble utsatt for, når Guds Sønn kunne utholde det og ikke ta igjen med samme mynt, da kunne også han, som den ringe Mesterens tjener han var, tåle dette i stillhet, for han fryktet ikke kjødets arm, men Herren, og tiden måtte komme da sannheten ville seire og falskneren ville synke ned i glemselen og ikke huskes mer.» (Smith, red., *Life of Joseph F. Smith*, 439.)

Han insisterte på at alle måtte tilgis. Sannheten ville til slutt seire. Og det gjorde den. Ved hans død skrev mange som hadde vært hans bitre fiender, men som hadde blitt bedre informert gjennom hans rene og strenge livsførsel, rosende omtale og uttrykk for sorg.

Han vitnet for Kongressen

I Washington D.C. i lobbyvirksomhet i 1890-årene for å få Utah anerkjent som delstat

En kjølig vind rev i president Joseph F. Smiths kappe da han gikk opp trappen til senatkontorene i USAs kongressbygning i mars 1904. Et urovekkende ansvar hvilte på hans skuldre. I et stort parlamentsrom var menn med enorm makt og innflytelse – USAs senatorer – samlet. Den uttrykte hensikten med møtet var å undersøke hvorvidt Reed Smoot, senator fra Utah og en Kirkens apostel, skulle tillates å gjeninnta sin plass som medlem av senatet. Deres virkelige motiv var imidlertid et helt annet.

Noen av senatorene i granskningskomitéen var bitre motstandere av Kirken. Bare én av de fjorten senatorene i komitéen ville fra først av vise noen form for sympati eller omtanke. De fleste andre ønsket å bruke sin innflytelse til å skape vanskeligheter for Kirken og bringe dens president og medlemmer i vanære.

President Smith ble bedt om å avlegge vitneprov som første vitne. Da han gikk opp den lange trappen, var han fullstendig klar over hva som virkelig sto på spill og omfanget av det. Det var ikke Reed Smoot som skulle granskes, det var Kirken. Aviser over hele landet ville slå opp rapporter fra høringene som førstesidestoff. Mange ville være ivrige etter å trykke hva som helst som kunne sette Kirken i et dårlig lys. Likevel var president Smith tillitsfull.

Hvor forskjellig var ikke denne høyreiste profeten fra den unggutten som mange år tidligere, som misjonær på Hawaii, hadde ment at han «var så ussel og fattigslig, uintelligent og kunnskapsløs at jeg nesten ikke våget å se en hvit mann i ansiktet» (*Læresetninger i evangeliet,* 451).

President Smith i Den hellige lund, 1905

I tre dager vitnet president Joseph F. Smith for senatkomitéen til forsvar for Reed Smoot. Hans oppriktighet, hans frimodighet og åpenhet gjorde stort inntrykk på noen av komitémedlemmene. Feiloppfatning og hykleri begynte å smuldre opp. Selv om det var enkelte motstandere av mormonene som vitnet imot Kirken, fortalte mange av de innkalte vitnene faktisk Kirkens historie. Disse vitneprovene ble slått opp i pressen, og mange mennesker leste og forsto for første gang Kirkens syn og læresetninger. Holdninger begynte å endres overalt, og Kirken vant anseelse. President Smiths vitneprov ville fylle over to hundre sider i den offisielle opptegnelsen.

Biskop Charles W. Nibley fortalte om en samtale han hadde hatt med president Smith om hans møte med Kongressen:

«Jeg husker en kveld vi var ombord på et skip på vei fra Europa i 1906. Det var en klar månelys kveld, og vi sto der og lente oss over rekka og nøt det blanke havet og den fine sommerluften. Vi hadde Smoot-granskingen, som hadde foregått ganske nylig og som hadde vekket så mange motstridende følelser over hele landet, friskt i minnet, og vi snakket om den. Jeg mente at det ville være uklokt om Reed Smoot skulle ta gjenvalg til USAs senat. Jeg var samvittighetsfull i mine innvendinger, og jeg hadde fremlagt alle de fakta, argumenter og den logikk jeg hadde, og jeg mente jeg var godt orientert om saken og hadde fremlagt dem for ham så tydelig og likevel så diplomatisk jeg overhodet kunne. Det ville ta for stor plass å gjennomgå alle argumentene her, men det syntes som om jeg hadde det beste av dem. Jeg kunne se at han begynte å lytte med en smule utålmodighet. Han lot meg likevel få snakke ut, men han svarte med et tonefall og på en måte som jeg aldri kommer til å glemme. Han slo knyttneven lett i relingen mellom oss og sa med stor kraft og positivitet:

Det første presidentskap, 1910: Anthon H. Lund, Joseph F. Smith og John H. Smith

"Hvis Herrens ånd noensinne har tilkjennegitt meg noe klart og tydelig og bekreftende, så er det dette, nemlig at Reed Smoot skulle bli sittende i USAs senat. Han kan gjøre mer godt der enn han kan utrette andre steder."

Naturligvis motsa jeg ham ikke mer, men aksepterte fra dette øyeblikk hans syn på saken og gjorde det også til mitt syn. Tolv år har gått siden den gang, og når jeg ser tilbake på det, kan jeg ikke unngå å tenke på hvor fantastisk og enestående Den allmektiges inspirasjon har blitt rettferdiggjort, mens alle mine argumenter og fakta og min logikk har falt til grunnen.» (*Improvement Era,* jan. 1919, 195.)

Reed Smoot var i USAs senat i 30 år.

Han påpekte tre farer som Kirken står overfor

President Joseph F. Smith ga følgende advarsel:

«Det er minst tre farer som truer Kirken innenfra, og Kirkens autoriteter må våkne og innse den kjensgjerning at folket uopphørlig bør advares mot dem. Det er slik jeg ser det, smiger fra verdens fremtredende mennesker, at det undervises i falske ideer, og seksuell urenhet…

Det tredje emnet jeg nevnte – personlig urenhet, er kanskje enda viktigere enn de andre to. Vi tror på én moralnorm for menn og kvinner. Hvis man ikke lever

et rent liv, vil alle andre farer komme over oss som elver med vann når sluseportene åpnes.» («Three Threatening Dangers», *Improvement Era,* mars 1914, 476-77.)

Han understreket nødvendigheten av moralsk renhet

I en artikkel som president Joseph F. Smith skrev for og på anmodning fra avisen *Enterprise Association* i San Francisco, California, fastslo han:

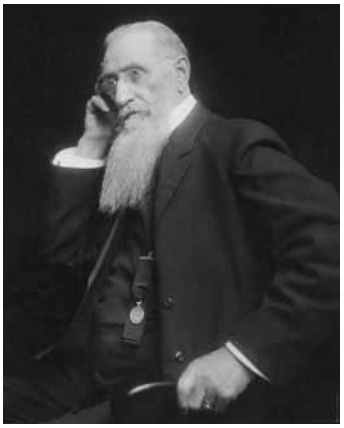

Joseph F. Smith

«Ingen avskyeligere kreft i vår tid gjør samfunnet mer forkrøplet på legeme og sjel enn den forferdelige plage som seksuell synd er. Den forderver selve livets kilde og viderefører sine avskyelige følger til det ennå ufødte barnet som en dødens arv. Den lurer i bygd og by, i hus og hytte som rovdyr på sitt bytte, og den lusker seg gjennom landet i blasfemisk tross mot Guds og menneskers lover.

På tomten til Laie Hawaii tempel. President Smith besøkte Hawaii fire ganger i sin tid som president. Under besøket i 1915 valgte han ut og innviet denne tomten til templet i Laie, Oahu. På bildet ses et møtehus som ble påbegynt i 1882. Templet ble innviet i 1919, ett år etter president Smiths død.

Den lovlige forbindelse mellom kjønnene er bestemt av Gud, ikke bare som det eneste middel til rasens fortsettelse, men for å utvikle menneskenaturens høyere evner og edlere trekk, som bare det kjærlige forholdet mellom mann og kvinne kan sikre…

Seksuell forening er lovlig innen ekteskapet, og hvis man tar del med en riktig innstilling, er det ærbart og helliggjørende. *Men utenfor de ekteskapelige bånd er seksuell hengivelse en nedverdigende synd og avskyelig i Guds øyne…*

Som så mange fysiske sykdommer trekker seksuell forbrytelse med seg en rekke andre onder. Likesom de fysiske følger av drukkenskap innbefatter svekkelse av vev og forstyrrelse i de vitale funksjoner, noe som gjør legemet mottagelig for enhver sykdom det måtte bli utsatt for, og samtidig nedsetter dets motstandskraft like til alvorlig svekkelse, utsetter også ukyskhet sjelen for forskjellige åndelige skavanker og berøver den både dens motstandskraft og helbredende evne. Den utro slekt på Kristi tid vendte det døve øre til sannhetens røst, og på grunn av sitt syke sinn og hjerte søkte den etter tegn og foretrakk meningsløse fabler fremfor frelsens budskap.» («Unchastity the Dominant Evil of the Age», *Improvement Era,* juni 1917, 739, 742-43.)

Han hadde nær kontakt med Herrens ånd

Biskop Charles W. Nibley skrev:

«Da vi for noen år siden var på vei hjem med toget fra et besøk østpå, så jeg at han, da vi var like øst for Green River, gikk mot enden av vognen og ut på plattformen, for så straks å komme inn igjen. Han nølte et øyeblikk, men satte seg så på setet rett overfor meg. Han hadde bare så vidt satt seg da noe gikk galt med toget. Brudd på en skinne hadde fått lokomotivet til å spore av, og de fleste av vognene ble slengt ut av skinnegangen. I sovevognen ble vi ganske ettertrykkelig slengt rundt, men vognen ble stående på skinnene.

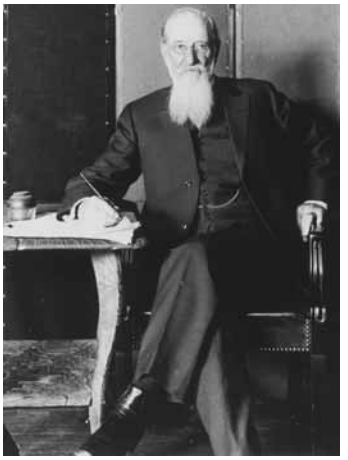

President Smith, ca. 1917

Presidenten fortalte meg straks at da han hadde gått ut på plattformen, hadde han hørt en stemme som sa: "Gå inn og sett deg ned."

Han kom inn, og jeg hadde sett at han ble stående litt nølende, men han satte seg.

Han sa videre at da han kom inn og ble stående i midtgangen, tenkte han: "Å pytt, det var sikkert bare noe jeg innbilte meg." Da hørte han den samme stemmen igjen: "Sett deg ned", og han satte seg øyeblikkelig, og det skjedde som jeg har fortalt.

Han ville utvilsomt ha kommet alvorlig til skade hvis han hadde blitt stående på plattformen, for alle vognene

ble stygt sammenfiltret. Han sa: "Jeg har hørt den stemmen ganske mange ganger i mitt liv, og jeg har alltid hatt fordel av å følge den." …

Han levde i nært samfunn med Herrens ånd, og hans liv var så eksemplarisk og rent at Herren med letthet kunne åpenbare seg for sin tjener. Han kunne i sannhet si: "Tal, Herre. Din tjener hører." Ikke enhver tjener kan høre når Han taler. Men president Smiths hjerte var samstemt med de celestiale toner – han kunne høre, og han hørte.» (*Improvement Era*, jan. 1919, 197-98.)

Han hadde et syn om de dødes forløsning

De siste månedene han levde var sløret veldig tynt, og han var vedvarende i kontakt med Ånden. Den 4. oktober 1918, i åpningstalen ved sin siste generalkonferanse, en måned før han døde, erklærte han: «Jeg vil ikke, jeg tør ikke gjøre forsøk på å komme inn på mange ting som ligger meg på sinnet i dag, og jeg vil utsette til senere, hvis det er Herrens vilje, mitt forsøk på å fortelle dere noe av det som ligger meg på sinnet og som bor i mitt hjerte. Jeg har ikke levd alene disse fem månedene. Jeg har oppholdt meg i en ånd av bønn og påkallelse, tro og besluttsomhet, og jeg har uopphørlig kommunisert med Herrens ånd.» (I *Conference Report,* okt. 1918, 2.)

Dagen før, 3. oktober 1918, ble himlene åpnet og han mottok et syn om de dødes forløsning, hvor han så Herrens virke i åndeverdenen. Denne store åpenbaringen er nå tatt med i Lære og pakter som kapittel 138.

Han seiret over sine prøvelser og vanskeligheter

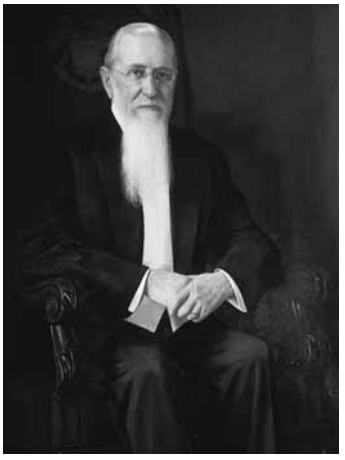

President Joseph F. Smith

President Joseph F. Smiths liv tok slutt 19. november 1918. Han hadde ikke hatt noe lett liv, likevel var hans karakter, lynne og tro av en slik art at han ikke lot seg knekke av de prøvelsene han fikk. Prøvelsene bidro til å foredle ham i den grad at han kunne se og åpenbare åndelige ting som Herren trengte å gjøre kjent for sine barn.

Eldste James E. Talmage, som var medlem av De tolv apostlers quorum, erklærte: «Jeg vitner i sannhet for dere om at Joseph F. Smith var en av vår Herre Jesu Kristi virkelige apostler. Jeg har lyttet til hans rungende vitnesbyrd og advarsler i forsamlinger på flere tusen, og jeg har ved svært sjeldne anledninger sittet alene sammen med ham, og ved mindre sjeldne, men likevel ikke vanlig forekommende anledninger sammen med mine brødre og medarbeidere. Jeg har hørt ham forkynne i samtale, og jeg har aldri sett hans ansikt så lysende eller hans legeme så sitrende av kraft som når han bar vitnesbyrd om Kristus. Etter mitt syn syntes han å kjenne Jesus Kristus som en mann kjenner sin venn.» (I *Conference Report,* juni 1919, 59.)

Joseph F. Smith tjente og ledet Kirken på en storslagen måte. Han nektet å la motgang fortære sin sjel eller redusere sin kjærlighet. Med ydmyk utholdenhet kom kraft. Sløret ble tynt, og han ble gitt å se Frelseren, åndeverdenen og det som hører Gud til. Helt til livets slutt bar han brennende vitnesbyrd om Kristus, hvis tjener han var.

KAPITTEL 7

Heber J. Grant

KIRKENS SYVENDE PRESIDENT

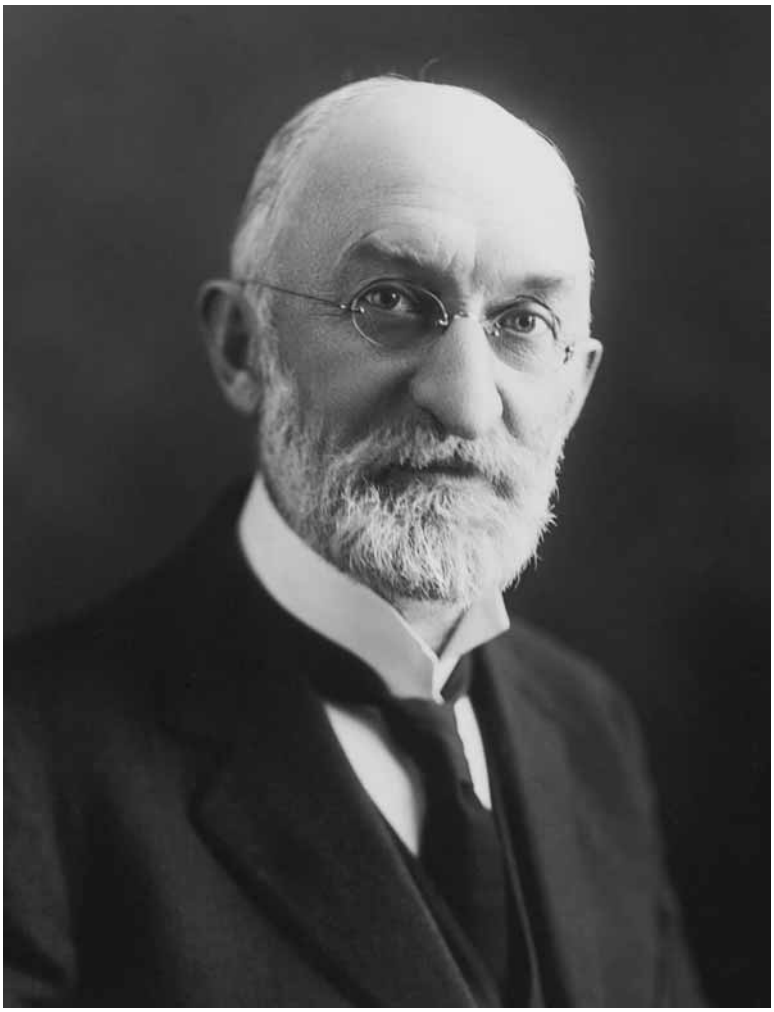

VIKTIGE BEGIVENHETER I HEBER J. GRANTS LIV

Alder	Begivenhet
	Han ble født 22. november 1856 i Salt Lake City, Utah. Hans foreldre var Jedediah M. og Rachel Ridgeway Ivins Grant. Hans far døde da han var ni dager gammel.
15	Han ble ordinert til sytti (1871). Han begynte sin yrkeskarriere som bankassistent (1871).
20	Han giftet seg med Lucy Stringham (1. nov. 1877). Hun døde i 1893.
23	Han ble stavspresident i Tooele stav (30. okt. 1880).
25	Han ble ordinert til apostel (16. okt. 1882).
26-27	Han var på misjon blant innfødte amerikanske indianere (1883-84).
33	Manifestet som gjorde slutt på flergifte (Offisiell erklæring 1), ble utstedt (1890).
40	Han ble guvernørkandidat for delstaten Utah (1896). Han trakk seg senere frivillig.
41	Han ble tilsynsfører for UMGUF (Unge menns gjensidige utdannelsesforening) på generalplan (1897).
45	Han åpnet og presiderte over Den japanske misjon (1901-3).
47-49	Han presiderte over Den britiske og Den europeiske misjon (1904-6).
58-62	Den første verdenskrig ble utkjempet (1914-18).
60	Han ble president for De tolv apostlers quorum (23. nov. 1916).
62	Han ble Kirkens president (23. nov. 1918).
63	Han innviet Laie Hawaii tempel (27. nov. 1919).
67	Han innviet Cardston Alberta tempel (26. aug. 1923). Han talte under den første radiokringkastede generalkonferansen (1923).
70	Kirken kjøpte høyden Cumorah og Whitmers gård (1926).
71	Han innviet Mesa Arizona tempel (23. okt. 1927).
79	Kirkens velferdsplan ble opprettet (1936).
80	Han besøkte misjoner i Europa (juni-sep. 1937).
83	Misjonærer ble trukket ut av Europa da 2. verdenskrig startet (1939).
85	Han kalte de første assistenter til De tolv apostlers quorum (6. apr. 1941).
88	Han døde i Salt Lake City, Utah (14. mai 1945). Den 2. verdenskrig sluttet (2. sep. 1945).

Heber Jeddy Grant ble født 22. november 1856 i en tid da det hevdes at siste-dagers-hellige var mindre velsett blant andre amerikanere enn de noen gang hadde vært. Det faktum at denne negative holdningen begynte å forandre seg betydelig i president Grants tid, kan i stor grad tilskrives hans personlige kamp for å bedre folks oppfatning av Kirken.

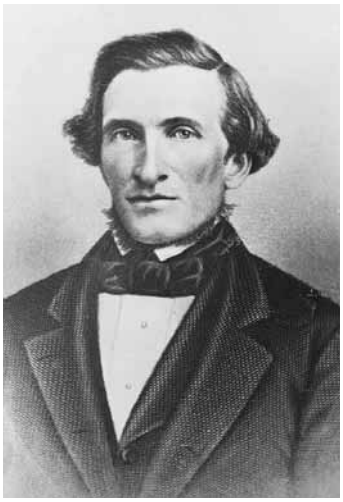

Foto: Savage og Ottinger

Jedediah M. Grant, Heber J. Grants far, døde ni dager etter at Heber ble født.

Da Heber var ni dager gammel, døde hans far, Jedediah M. Grant. Siden Heber var en skrøpelig baby og hans mor var svært fattig, var det mange som spådde at han ikke ville leve opp. Herren hadde imidlertid andre planer.

Han vokste opp i Saltsjødalen

Innen Heber J. Grant fylte ni, var Den amerikanske borgerkrigen over. President Abraham Lincoln hadde opprettet Fort Douglas og sendt tropper inn i Utah på permanent basis. Heber så antagelig unionssoldater gå forbi huset deres, et halvt kvartal syd for kvartalet hvor Salt Lake tempel ligger.

Familien Grants hjem i Main Street i Salt Lake City

Et vanligere syn for Heber var nok de fine hestene og vognene til Brigham Young, George Q. Cannon, Daniel H. Wells og andre fremgangsrike menn i Kirken og næringslivet i den pulserende nybyggerbyen. Han må ha betraktet fraktgods på vei nordover til Ogden og sydover til Provo, trukket av hestespann, muldyr eller okser. Det ble sikkert korte turer til Tempelplassen for å se på fremdriften i byggearbeidene på Tabernaklet og templet. Det nye Salt Lake teater lå like rundt kvartalet.

Heber tilbragte mye av sin tid med å leke i gater og haver. Han var flink til å spille med klinkekuler og vant ofte mange nok til å bruke dem som betalingsmiddel for å få vennene sine til å gjøre pliktene hans så han kunne bruke mer tid på å trene baseball. Og så var det selvfølgelig skole.

Heber J. Grant som liten, ca. 1860. Det var vanlig på den tiden å kle småguttter i kjole når de skulle fotograferes.

Bestekameratene hans var Feramorz L. og Richard W. Young, sønn og sønnesønn av president Brigham Young. Sammen sprang de inn i Lion House når bønneklokken ringte, og deltok i Youngs familiebønner. Noen ganger kikket Heber opp for å se om president Young talte ansikt til ansikt med vår himmelske Fader, fordi bønnene hans hørtes ut som om han gjorde det. I tillegg til bønnene var Heber noen ganger tilstede på Brigham Youngs skole. Han hadde lange samtaler med president Young, Eliza R. Snow og med Elizas slektning, Erastus Snow, som Heber betraktet som en forbilledlig apostel. De fortalte Heber om profeten Joseph Smith og om hans far, Jedediah M. Grant, en av profetens mest betrodde venner. Bare navnet hans åpnet dører for Heber da han begynte å engasjere seg i forretningslivet. De hadde en mektig innflytelse på dette begavede, fremtidsbestemte barnets liv.

Til tross for at han var talentfull, følte han at han kom til kort

Heber J. Grant var en person med store evner, likevel viser hans offentlige uttalelser dyp ydmykhet, om ikke en følelse av utilstrekkelighet. Han følte at han ikke ville nå de mål han satte for seg selv hvis han ikke var ytterst besluttsom og stadig anstrengte seg.

Han levde i en tid da ledere nokså ofte ga uttrykk for at de verdsatte lærdom, kunstneriske talenter, at man gjorde det godt i yrkeslivet og presterte noe på andre områder, avhengig av det man vanligvis definerer som talenter eller begavelse. Det var innenfor disse områdene han strevde hardest. Han hadde talent for forretningsvirksomhet og sosialt samkvem. Disse talentene gikk ofte upåaktet hen, selv om de måtte ha vært viktigere. Hans sterke sider hjalp ham over alle hindringer.

Han arbeidet hardt for å utmerke seg sportslig

Malt: Robert T. Barrett

Heber J. Grant var fast bestemt på å utvikle ferdigheter.

Følgende historie som president Heber J. Grant fortalte fra sin ungdom, illustrerer hans besluttsomhet når det gjaldt å overvinne hindringer:

«Fordi jeg var enebarn, var mor omhyggelig med oppdragelsen. Jeg vokste mer eller mindre opp etter samme prinsipp som en drivhusplante. Den blir lang og tynn, men uten særlig substans. Jeg lærte å feie og å vaske opp og tørke, men kastet ikke ofte stein eller deltok i slike sportsaktiviteter som er interessante og attraktive for gutter, og som utvikler musklene deres. Da jeg meldte meg inn i en baseballklubb, spilte derfor guttene på min egen alder og eldre, på A-laget. De som var yngre enn meg, spilte på B-laget, de som var enda yngre, på C-laget, og jeg spilte sammen med disse.

En av grunnene til det var at jeg ikke kunne kaste ballen fra den ene basen til den andre. En annen grunn var at jeg manglet fysisk styrke til å løpe og slå godt nok. Når jeg fanget en ball, pleide guttene rope:

"Kast den hit, pysa!"

Så mange morsomheter gjorde mine yngre venner seg på min bekostning at jeg lovet meg selv at jeg en dag skulle spille på topplaget som skulle vinne Utah-mesterskapet.

Heber J. Grant og hans mor, Rachel Ridgeway Ivins Grant

Min mor tok inn losjerende på den tiden for å tjene til livets opphold, og jeg pusset støvlene deres til jeg hadde spart opp en dollar som jeg kjøpte en baseball for. Time etter time tilbragte jeg med å kaste den mot låveveggen til biskop Edwin D. Woolley. Dette fikk ham til å omtale meg som den lateste gutten i trettende menighet. Ofte verket armen så jeg knapt kunne sove om kvelden. Men jeg fortsatte å trene, og en dag greide jeg å komme med på B-laget i klubben vår. Deretter kom jeg med i en bedre klubb, og til slutt spilte jeg på det laget som vant territoriemesterskapet og slo laget som hadde vunnet mesterskapet for California, Colorado og Wyoming. Etter å ha oppfylt det løftet jeg hadde gitt meg selv, trakk jeg meg fra baseballarenaen.» (*Gospel Standards,* red. G. Homer Durham [1969], 342-43.)

Fotografiet er gjengitt med tillatelse fra Bertram T. og Jean C. Willis

Territoriets baseball-vinnere. Red Stocking baseball-lag i august 1877. De slo lag fra Utah, California, Colorado og Wyoming for å vinne mesterskapet. Heber J. Grant midt i annen rekke.

Hans besluttsomhet ble oppmuntret av en klok mor

Foto: Don O. Thorpe. Gjengitt med tillatelse fra Daughters of the Utah Pioneers Museum

Rachel Grants syskrin. Hun sydde på bestilling for å ha penger til mat og klær til seg og lille Heber.

I en tale ved begravelseshøytideligheten for president Heber J. Grant, sa president David O. McKay, daværende rådgiver i Det første presidentskap:

«Tidlig i ungdommen utviklet hans unge sjel en selvstendighet og besluttsomhet som senere gjorde ham enestående blant hans omgangsfeller… I det ydmyke miljøet og den åndelige atmosfæren han vokste opp i, ble disse helstøpte karaktertrekkene som i voksen alder gjorde ham så høyt anerkjent, utviklet.

President Grant snakket alltid med respekt og dypfølt takk om sin edle arv fra begge sine foreldre…

Berøvet sin fars fellesskap verdsatte president Grant desto mer den forvandlingskraft som en mors kjærlighet har. Det var hun som vendte hans fryktsomhet til mot, hans dårlige selvfølelse til selvtillit, oppfarenhet til selvbeherskelse, manglende initiativ til iherdighet.» («President Heber J. Grant», *Improvement Era,* juni 1945, 334.)

Han ble dypt berørt av alt hans familie måtte ofre

Fotografiet er gjengitt med tillatelse fra Bertram T. og Jean C. Willis.

Et nytt hjem for hans mor. Det hadde opprinnelig fire rom og en stor bod, som ble Hebers rom da de begynte å ta inn losjerende.

President Heber J. Grant sa: «Jeg har aldri hørt og forventer aldri å høre så lenge jeg lever, min yndlingssalme: "Kom, hellige, gå frem og frykt nå ei, gå med mot, fremad dra!" uten å tenke på at min lillesøster døde og ble begravd og at ulvene gravde opp hennes legeme på slettene; uten at jeg tenker på at min fars første hustru døde og at hennes legeme ble fraktet hit fra Echo Canyon for å bli begravd her; uten at jeg tenker på andre som jeg vet om, som nedla sitt liv; uten at jeg tenker på den utrolige ferden til Brigham Young og hans pionerflokk, de som fulgte ham, og jeg tenker med en takknemlighet langt utover det Gud har gitt meg evne til å gi uttrykk for, på at min far og mor var blant dem som var tro mot Gud, og som gjorde disse ofre på grunn av sin sterke overbevisning, på grunn av den kunnskap de hadde om at Gud lever, at Jesus er Kristus og at Joseph Smith er hans profet.» (I *Conference Report,* okt. 1922, 13.)

Han glemte aldri at ansvaret for familien er hellig

President Heber J. Grant skrev om en erfaring som lærte ham viktigheten av å være selvhjulpen og ta vare på sin familie.

«Når det gjelder min gode mor, kan jeg huske at vi en dag hadde minst seks bøtter stående på gulvet for å fange opp regnet som dryppet gjennom taket. Det pøste ned, og biskop Edwin D. Woolley kom inn i huset og sa:

"Men, enkefru Grant, dette går ikke an. Jeg skal ta noen kroner fra fasteofferfondet og legge nytt tak på dette huset."

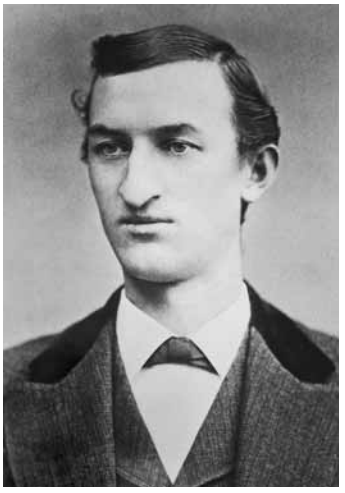

En ungdommelig Heber J. Grant

"Nei, det skal du ikke," sa mor. "Midler til trengende skal ikke brukes til nytt tak på mitt hus. Jeg har søm her." (Hun forsørget seg selv og meg med nål og tråd i mange år, senere med en Wheeler og Wilcox symaskin…)

Mor sa: "Når jeg blir ferdig med den sømmen jeg nå holder på med, skal jeg kjøpe noen takspon og tette hullene, så vil dette huset klare seg for meg til min sønn blir mann og bygger et nytt et til meg."

Biskopen gikk sin vei og sa at han var veldig lei seg på enkefru Grants vegne, for hvis hun ventet på at den gutten skulle bygge hus, da ville hun aldri få det, for han var den lateste gutten i hele 13. menighet. Videre sa han at jeg sløste bort tiden med å kaste en ball over gjerdet bak huset mot låveveggen hans – time etter time, dag etter dag, uke etter uke.

Jeg takker Herren for en mor som var både general og en siste-dagers-hellig, som forsto at det var betydningsfullt og bra å oppmuntre en gutt til å foreta seg noe i tillegg til kanskje å melke kuer hvis han bodde på en gård, dersom han hadde ambisjoner i sportslig retning.» (*Gospel Standards,* 343-44.)

Han fikk en utfordring om å lese Mormons bok

President Heber J. Grant skrev om sin erfaring med å lese Mormons bok for første gang:

«Jeg kan huske meget klart at onkel Anthony Ivins … sa til meg og sin sønn, Anthony C. Ivins:

"Heber, Anthony, har dere lest Mormons bok?"

Vi svarte: "Nei."

Han sa: "Jeg vil at dere skal lese den. Jeg vil dere skal love meg at dere ikke vil hoppe over et eneste ord, og til den som først blir ferdig, vil jeg gi et par 10 dollars hjorteskinnshansker med beverkant."

Heber J. Grant (foran), Louis A. Kalsch, Horace S. Ensign og Alma D. Taylor innviet Japan for misjonærarbeid 1. september 1901.

En hvilken som helst 14-åring som eide et par slike hansker, syntes det var stort. Jeg minnes at mor hadde oppfordret meg til å lese systematisk i Mormons bok, men jeg hadde ikke gjort det. Jeg bestemte meg for å lese boken, la oss si 25 sider om dagen, og få utbytte av innholdet. Jeg trodde at innholdet var sant fordi mor og mange andre hadde fortalt meg det, og på grunn av vitnesbyrdet til læreren i den klassen som Richard W. Young og jeg gikk i, tenkte jeg at for å vinne hanskene måtte jeg lese hele boken så raskt at jeg ikke ville få noe utbytte av den. Derfor besluttet jeg å la Anthony vinne hanskene.

Jeg møtte fetter Anthony C. neste dag, og han spurte: "Hvor mange sider har du lest?"

"Jeg har lest 25 sider," svarte jeg.

Han sa: "Jeg har lest over 150. Jeg satt oppe til midnatt."

"Farvel, hansker," sa jeg.

Jeg fortsatte å lese 25 sider pr. dag og ble av og til så interessert at jeg leste 50 eller 75 sider, og merkelig nok kom jeg først i mål og fikk hanskene. Han fikk en så god start at han ikke brydde seg om å lese videre før etter at jeg var blitt ferdig med boken.» (*Gospel Standards,* 350-51.)

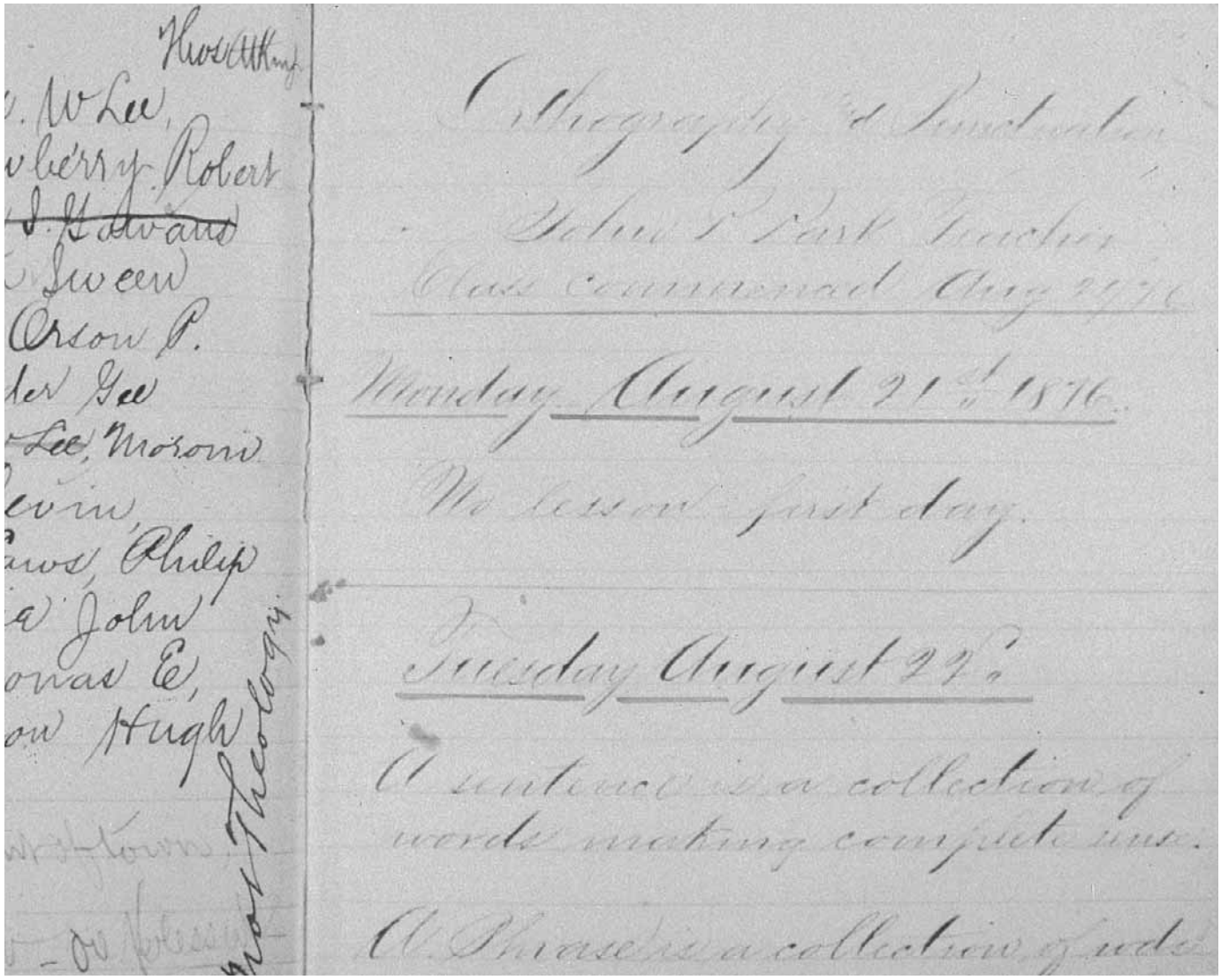

Foto: Don O. Thorpe

Eksempel på Heber J. Grants håndskrift

Skjønnskriften hans forbedret seg fra «kråketær» til den fineste i Utah

«En dag klinket Heber kuler med noen andre gutter da bokholderen i Wells Fargo Company Bank gikk nedover på den andre siden av gaten. En av guttene bemerket: "Den mannen der tjener 150 dollar i måneden." Heber regnet ut at minus søndager tjente mannen 6 dollar om dagen, og at han selv måtte pusse 120 par sko til 5 cent paret for å tjene 6 dollar. Der og da bestemte han seg for at han en dag ville bli bokholder i Wells Fargo & Companys bank. På den tiden ble alle opptegnelser og regnskap ført med penn, og en forutsetning for en god bokholder var evnen til å skrive pent. Å lære å skrive pent var første skritt for å få denne jobben og gjennomføre sin beslutning, så han satte i gang for å mestre skjønnskrift.

I begynnelsen var skriften hans så elendig at da to klassekamerater kikket på den over skulderen hans, sa den ene til den andre: "Det der ser ut som kråketær." "Nei," sa den andre, "det ser ut som lynet har slått ned i blekkhuset." Dette såret Hebers stolthet, og han plasserte nevene på pulten og sa: "En dag skal jeg kunne lære dere to skjønnskrift."

Han fikk stilling som bokholder og forsikringsmedarbeider i et forsikringsselskap da han var 15 år. Om det sa han: "Jeg hadde meget pen håndskrift, og det var alt som trengtes for å fylle den stillingen jeg da hadde, tilfredsstillende. Jeg var likevel ikke helt fornøyd, men fortsatte å drømme og skrible når jeg ikke var opptatt med noe annet… Jeg lærte å skrive pent, så pent at jeg ofte tjente mer før og etter arbeidstid på å skrive kort og innbydelser og lage kart enn jeg hadde i fast lønn. Da jeg var 19, førte jeg bøker og arbeidet i forsikringsavdelingen hos Henry Wadsworth, agenten for Wells Fargo & Company. Min tid var ikke fullt besatt, og jeg arbeidet ikke for selskapet, men for agenten personlig. Jeg gjorde det samme som jeg hadde gjort i herr Whites bank, tilbød meg å arkivere en mengde bankkorrespondanse etc. og førte et sett bøker for Sandy Smelting Company, noe herr Wadsworth gjorde personlig. Det jeg gjorde, tiltalte herr Wadsworth i den grad at han ansatte meg til å foreta innkrevinger for Wells Fargo & Company og ga meg 20 dollar i måneden for dette arbeidet, i tillegg til min faste lønn på 75 dollar fra forsikringssiden. Dermed var jeg ansatt i Wells Fargo & Company, og en av mine dagdrømmer hadde blitt virkelighet."» (Bryant S. Hinckley, *Heber J. Grant: Highligts in the Life of a Great Leader* [1951], 39-42.)

«Mens Heber ennå var i tenårene og fremdeles var ansatt som forsikringsmedarbeider hos H. R. Mann & Co., ble han tilbudt tre ganger den lønnen han hadde, for å reise til San Francisco som skriver. Han ble senere lærer i skrivekunst og bokføring ved University of Deseret (University of Utah)…

På en territorieutstilling hvor han ikke hadde deltatt, la han merke til utstillingene til fire profesjonelle skrivere. Han bemerket til den ansvarlige for kunstavdelingen at han kunne skrive bedre enn det før han var 17 år. Mannen lo og sa at ingen andre enn en rappmunnet forsikringsagent ville si noe slikt. Heber ga mannen tre dollar, som var prisen for å konkurrere om et diplom, og sendte bud etter den skriftprøven han hadde skrevet før han var 17 år, og hengte den opp med følgende bemerkning: "Hvis dere dommere kjenner god skrivekunst når dere ser den, vil jeg få diplomet." Han gikk av sted med et diplom for beste skrivekunst i territoriet. Han oppmuntret til god skrivekunst blant Sions ungdom og ga mange utmerkelser for de beste skriftprøvene.» (Hinckley, *Heber J. Grant,* 40-41.)

Han var fast bestemt på å lære å synge

Malt: Robert T. Barrett. KOPIERING IKKE TILLATT

«Jeg har lært å synge.»

Som med baseball og skrivekunst var Heber J. Grant fast bestemt på å lære å synge, til tross for at andre stilte seg negative til det. Mange års øvelse førte til moderat suksess. Han skrev:

«Min mor forsøkte å lære meg å synge da jeg var liten, men lyktes ikke fordi jeg ikke klarte å holde tonen.

På et sangkurs hos professor Charles J. Thomas da jeg var 10 år, prøvde han forgjeves om og om igjen å lære meg å synge skalaen eller holde en enkel tone, og ga opp i ren fortvilelse. Han sa at jeg aldri i denne verden ville lære å synge. Kanskje han tenkte at jeg kunne lære den guddommelige kunst i en annen verden. Helt siden dette forsøket har jeg ofte forsøkt å synge når jeg har reist alene mange mil fra noen som kunne høre meg, men fikk aldri noen gang til å synge rent et enkelt vers av en av våre kjente salmer, og ofte ikke så mye som en linje.

Da jeg var omkring 25, opplyste professor Sims at jeg kunne synge, men tilføyde: "Jeg vil helst holde meg minst 5-6 mil unna mens du gjør det"…

«På en tur til Arizona nylig spurte jeg eldste Rudger Clawson og eldste J. Golden Kimball om de hadde noe imot at jeg sang ett hundre salmer den dagen. De trodde jeg spøkte, og forsikret at det ville glede dem. Vi var på vei fra Holbrook til St. Johns, en strekning på ca. 95 kilometer. Da jeg hadde sunget rundt førti salmer, hevdet de at hvis jeg sang de resterende seksti, ville de få fullstendig nervesammenbrudd. Jeg brydde meg ikke om det, men holdt dem til avtalen og sang alle hundre. Ett hundre og femten sanger på en dag, og fire hundre på fire dager, er det meste jeg har øvd noen gang.

I dag [1900] er min umusikalskhet i ferd med å forsvinne, og hvis jeg setter meg til pianoet og spiller melodilinjen, kan jeg lære en sang på mindre enn en tiendedel av tiden jeg brukte da jeg først begynte å øve.» (*Gospel Standards,* 351-52, 354.)

Han giftet seg med Lucy Stringham

Heber og Lucy Grant og deres barn på deres tiende bryllupsdag i 1887

«Så snart han hadde kommet i gang med sin yrkeskarriere, begynte Heber å konsentrere seg om mer langsiktige karrieremål og andre personlige mål som hadde svevet i hans bevissthet i noen år. I sine erindringer gir han oss innsikt i prosessen og omfanget av sin målsetting: "Jeg lovte meg selv da jeg var ung at jeg skulle gifte meg før jeg fylte 21 hvis jeg kunne overtale en god pike til å gifte seg med meg, så jeg kunne starte som fullbefaren mann når jeg ble myndig… Samtidig som jeg ga meg selv dette løftet, planla jeg livet frem til jeg hadde passert 30, og tok en bestemmelse angående de ting jeg ville prøve å oppnå."» (Francis M. Gibbons, *Heber J. Grant: Man of Steel, Prophet of God* [1979], 27-28.)

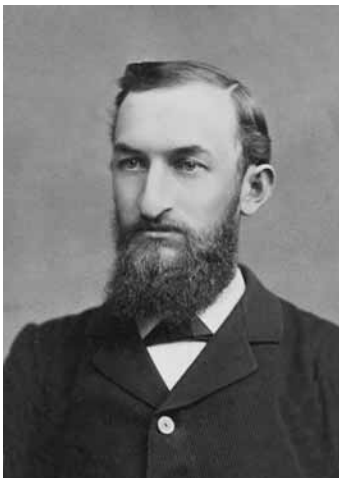

Heber J. Grant ble kalt til stavspresident da han var 23 og apostel da han var 25 år.

Heber var fast bestemt på å nå alle de målene han hadde satt seg. Han fant ut at han hadde svakheter rent sosialt og satte i gang med å forbedre seg. Dans var en utfordring, men det ble til slutt en av hans yndlingsbeskjeftigelser. Han hjalp også til med å arrangere dansetilstelninger og benyttet disse til å lete etter en hustru. Under stevnemøter ble han interessert i Emily Wells, datter av Daniel H. Wells, en fremtredende leder i Kirken. De hadde mange felles interesser, og det så ut som de kunne komme til å gifte seg. De oppdaget imidlertid at de var uenige når det gjaldt praksisen med flergifte. Heber kom fra en familie som hadde praktisert flergifte, og var overrasket over noen av de sarkastiske bemerkningene Emily kom med. Han spurte Herren i bønn om han skulle fortsette å prøve å vinne Emilys kjærlighet, og ble overrasket over det sterke negative svaret han fikk. Han felte noen bitre tårer, for han hadde beundret henne så veldig. Men så ble hans oppmerksomhet trukket mot Lucy Stringham. (Se Gibbons, *Heber J. Grant,* 29-31.)

«Hebers første oppvartning av Lucy ble ikke møtt med særlig begeistring. Han begynte å følge henne hjem etter søndagens kveldsmøter, en hyppig benyttet metode den gang når man skulle gjøre kur. Men det var skikk og bruk at den unge damen inviterte sitt følge inn i dagligstuen, der de kunne føre alvorlige samtaler eller flørte og kanskje nyte en forfriskning, alt under nøye overvåkning av pikens foreldre. Men søndag etter søndag ble Heber, istedenfor å få den invitasjonen han håpet på, ønsket likegyldig, likefrem kjølig "god kveld" ved Stringhams port. At han ikke lot seg avskrekke av den lite oppmuntrende behandlingen, er enda et bevis for Heber J. Grants karakteristiske utholdenhet.

Vendepunktet i dette lunkne forholdet kom en søndag kveld da Rodney C. Badger gikk forbi Stringhams port akkurat idet Lucy som vanlig ønsket Heber "god kveld". De to kameratene gikk sammen bort til gatehjørnet, og istedenfor å gå sydover mot sitt hjem, sa Heber til Rodney: "Jeg går ned til Wells-hjørnet og prater litt med noen av pikene der."

Heber J. Grant og hans familie i 1892

Sjokkert over det han tolket som utroskap, irettesatte Rodney Heber for å gå fra en pike for å oppsøke andre kvinner. Men Rodney lot til å bli beroliget da Heber forklarte Lucys kjølige holdning til ham.

Om det var slik at Rodney sådde et frø i Lucys sinn eller det var tilfeldighetene som grep inn, så ble Heber allerede neste søndag invitert inn i Stringhams dagligstue, der han nærmest ble fast inventar inntil han giftet seg med Lucy noen måneder senere. Det viste seg at Lucys motvillighet i begynnelsen ikke skyldtes manglende følelser for den storartede mannen hun senere skulle gifte seg med, men en misoppfatning om at hun bare var en midlertidig erstatning for Emily Wells.

Da isen først var brutt og Lucy forsto at Heber hadde ekteskap i tankene, skjøt forholdet raskt fart mot det uunngåelige høydepunktet. De ble viet i St. George tempel 1. november 1877, tre uker før Hebers 21-årsdag.» (Gibbons, *Heber J. Grant,* 32-33.)

Senere, i 1884, og med Lucys fulle godkjennelse, giftet Heber seg med Hulda Augusta Winters og Emily Wells.

Han tilføyde tro på Gud til sin besluttsomhet og overvant sine svakheter

Fotografi gjengitt med tillatelse fra Daughters of Utah Pioneers, Tooele, Utah

Eldste Heber J. Grant og andre generalautoriteter og medlemmer av Kirken under en begravelse i Grantsville første menighets møtehus, september 1892.

President Heber J. Grant fortalte om en erfaring fra sitt liv:

«Før jeg var fylt 24 år, ble jeg kalt til president for Tooele stav i Sion. Jeg erklærte i en tale som varte i syv og et halvt minutt, at jeg ikke ville be noen i Tooele være mer ærlig med hensyn til å betale tiende enn jeg ville være, at jeg ikke ville be noen gi mer av sine midler i forhold til hva vedkommende hadde, enn jeg ville gi. Jeg ville ikke be noen etterleve Visdomsordet bedre enn jeg ville etterleve det, og jeg ville gi det beste som var i meg, til fordel for menneskene i denne Sions stav.

Samme kveld hørte jeg i mørket en mann si foraktelig: "Det er synd og skam når generalautoritetene må sende en mann hit ut for å presidere, … at de ikke kunne ha sendt en som har vett nok til å tale i hvert fall i ti minutter, og at de måtte sende en guttunge til å presidere over oss."

Jeg husker at jeg tenkte da jeg hørte det: "Guttungen er den eneste som har noen som helst rett til å beklage seg." … Men jeg greide ikke de neste tre, fire søndagene å tale så lenge som jeg hadde gjort den første søndagen. Jeg gikk tom etter fem, seks og seks og et halvt minutt.

Ved lunsjbordet etter min første korte tale som varte i syv og et halvt minutt, sa president Smith: "Heber, du sa at du tror på evangeliet av hele ditt hjerte og akter å etterleve det, men du bar ikke ditt vitnesbyrd om at du vet at det er sant. Vet du ikke hundre prosent sikkert at evangeliet er sant?"

Jeg svarte: "Jeg gjør ikke det."

"Hva, du! En stavspresident?" sa president Joseph F. Smith.

"Det var det jeg sa."

"President [John] Taylor, jeg går inn for at vi nå i ettermiddag omgjør det vi gjorde i morges. Jeg tror ikke noen mann skulle presidere over en stav som ikke har fullkommen og vedvarende kunnskap om at dette verk er sant."

Jeg sa: "Jeg skal ikke beklage det."

Heber J. Grant

Bror Taylor hadde for vane når han syntes noe var veldig morsomt, å riste på kroppen og le. Han sa: "Joseph, Joseph, Joseph, det vet han like godt som deg. Det eneste han ikke vet, er at han vet det. Det tar ikke lang tid før han vet det. Han gjør alt han kan for å etterleve evangeliet. Du behøver ikke være bekymret."

Jeg reiste til den lille byen Vernon i Tooele county og tok to andre med meg til å stå for talene. Jeg reiste meg for å si noen ord, og talte i 45 minutter med den

største letthet under Herrens inspirasjon. Den kvelden felte jeg takknemlighetens tårer for Herren for det varige, fullkomne og absolutte vitnesbyrd som hadde kommet til meg om dette guddommelige verk.

Søndagen etter at jeg talte i Vernon, var jeg i Grantsville. Jeg opplyste Herren om at jeg ønsket å tale i 45 minutter. Jeg reiste meg og gikk tom etter bare fem minutter, og jeg svettet.

Etter møtet bega jeg meg ut forbi det ytterste huset på vestkanten av Grantsville, jeg er sikker på at det må ha vært nærmere 5 kilometer, og satte meg ned bak en høystakk og gråt. Men det var ydmykelsens tårer. Jeg lovte Gud der og da at jeg aldri mer skulle reise meg foran en forsamling i den tro at alt jeg behøvde å gjøre, var å gå frem og tale, men at jeg i enhver situasjon ville reise meg med et ønske om å si noe som kunne tjene folket jeg talte til, til gode, og ikke innta en stolt holdning, slik jeg hadde gjort den dagen jeg reiste meg i Grantsville. Og jeg har aldri unnlatt fra den dagen og til nå – for over femti år siden – å ha noe som helst annet ønske i mitt hjerte når jeg taler, enn det å kunne si eller lese noe som vil ha varig verdi for dem som lytter til min røst.» (*Gospel Standards,* 191-93.)

Han hadde vilje til å ofre

Heber J. Grant søkte alltid å følge råd fra Herrens tjenere. «Jeg har aldri opplevd en dag siden jeg ble president for Toole stav i Sion da jeg enda ikke hadde fylt 24 år, uten at jeg ønsket å vite hva Kirkens president ønsket og hva Kirkens ledende embedsmenn ønsket av meg, og uten at jeg ønsket å gjøre hva som helst de ville ha meg til å gjøre, uansett hva jeg selv hadde lyst til eller ikke lyst til. Jeg har i stor grad ofret mine økonomiske muligheter, blant annet den muligheten min kjære venn [oberst A. G. Hawes] ga meg, en liten stilling til 40 000 dollar i året da Kirken ga meg understøttelse fra tiendekontoret til en verdi av 3600 dollar.» (*Gospel Standards,* 200-201.)

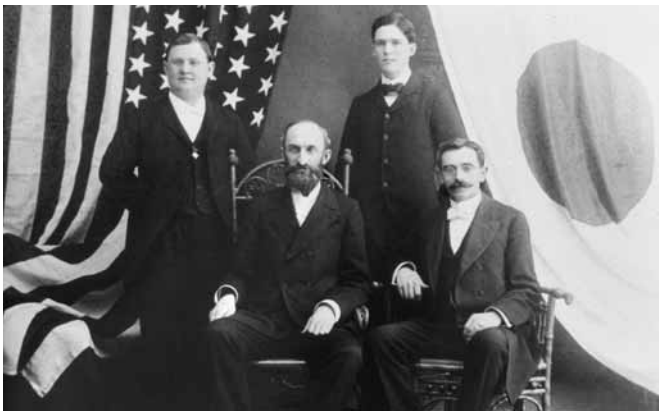

I 1901 ble eldste Grant kalt som misjonspresident i Japan.

Hans tro på Gud ga ham selvtillit

Heber J. Grant hadde tro på at Herren vil velsigne oss på mange måter når vi gjør vår plikt:

«Jeg kan huske at jeg som ung mann ved en anledning hadde 50 dollar i lommen som jeg hadde til hensikt å sette i banken. Da jeg torsdag morgen gikk til fastemøtet – fastemøtet pleide å være på torsdager istedenfor på søndager – og biskopen ba om en donasjon, gikk jeg frem og rakte ham de 50 dollarne. Han tok fem av dem og la i skuffen, ga meg tilbake 45 og sa at det var min fulle andel.

Jeg sa: "Biskop Woolley, med hvilken rett fratar du meg muligheten til å sette Herren i gjeld til meg? Snakket du ikke her om dagen om at Herren belønner oss firfoldig? Min mor er enke, og hun trenger 200 dollar."

Han sa: "Gutten min, tror du at hvis jeg tar de resterende 45 dollarene, så vil du få dine 200 raskere?"

Jeg sa: "Javisst."

Han tok dem.

Eldste Grant (i midten) i Japan, 1902

På vei fra fastemøtet til mitt arbeidssted fikk jeg en idé. Jeg sendte et telegram til en mann og spurte hvor mange obligasjoner av en bestemt sort han var villig til å kjøpe til fastsatt pris innen 48 timer og tillate meg å utstede en veksel på ham gjennom Wells Fargos bank. Det var en mann jeg ikke kjente. Jeg hadde aldri snakket med ham, men jeg hadde sett ham en gang eller to på gaten i Salt Lake.

Han telegraferte tilbake at han ønsket så mange som jeg kunne skaffe. Min fortjeneste på denne transaksjonen var 218,50 dollar.

Neste dag gikk jeg til biskopen og sa: "Biskop, jeg tjente 218,50 dollar etter å ha betalt deg de 50 forrige dagen, så jeg skylder 21,85 i tiende. Jeg vil måtte skaffe differansen mellom 21,85 og 18,50. Herren ga meg ikke hele tiendebeløpet i tillegg til en firedobling."

Noen vil si at det ville ha skjedd uansett. Jeg tror ikke det ville ha skjedd. Jeg tror ikke jeg ville ha fått den idéen. Jeg tror ikke jeg ville ha sendt det telegrammet.

… Jeg tror fullt og fast at Herren åpner himmelens luker når vi gjør vår plikt økonomisk, og øser åndelige velsignelser over oss som er langt mer verd enn timelige

velsignelser. Men jeg tror at han også gir oss velsignelser av timelig natur.» (Sitert i Hinckley, *Heber J. Grant,* 98-100.)

Mange av hans kjære døde

Heber J. Grant var en elsket, oppmerksom far og ektemann. Han behandlet sine hustruer og døtre som dronninger og prinsesser. Hans høflighet, gavmildhet og rettskaffenhet var en stadig kilde til glede for dem. Likevel ble sykdom og død i familien noen av hans største prøvelser. Han mistet sine eneste to sønner – en som baby og den andre som liten gutt. Han sørget grenseløst fordi han så gjerne ville hatt en sønn. En altfor tidlig død tok også to av hans tre hustruer – en tre år etter at Manifestet ble utstedt, og den andre noen få år senere. Hvor dypt han enn sørget, medførte disse hendelsene verdifulle åndelige erfaringer som bekreftet Guds kjærlighet og vilje i forbindelse med tap av våre kjære.

Han var kjent for sin ærlighet

Heber J. Grant på et internasjonalt speiderstevne

Heber J. Grant takket nei til en stilling ved Sjøkrigsskolen og viet seg til forretningsinteresser. Han fortsatte med det i gode som i dårlige tider, i suksess og nedgang. Han sto på med slikt mot og velfortjente akkreditiver at selv ikke hans forholdsmessige unge alder var til hinder for ham. Store finansmenn i Wall Street i Chicago og lenger vest ble kjent med at Heber J. Grant aldri ville misligholde noe som helst.

På den tiden han ble Kirkens president, hadde Heber mange venner i verden som næret så stor beundring for hans dyktighet og integritet at de ganske enkelt gikk ut fra at ingenting han hadde noe å gjøre med, kunne være det minste uærlig eller mindre bra. Han skrev om en erfaring: «Jeg fikk et brev da jeg i ung alder ble kalt til apostel, fra en som ikke var medlem av Kirken… Når det gjelder hans posisjon i forretningsverdenen, var han direktør i et stort selskap… Han sa: "Jeg har ikke hatt så høye tanker om mormonfolkets ledere, egentlig har jeg ment at de var noen uhyre smarte, skarpsindige, utspekulerte karer som gjorde seg rike på den tienden de samlet inn blant en mengde uvitende, overtroiske og overivrige religiøse mennesker. Men nå da du er en av de femten menn i ledelsen for Mormonkirken, ber jeg de øvrige fjorten om unnskyldning. Jeg vet at hvis det fantes noe uærlig i ledelsen av Mormonkirken, ville du ikke ha noe med den å gjøre."» (*Gospel Standards,* 70.)

Han benyttet enhver anledning til å bruke sitt vennskap for å fremme Kirken. Han var sterkt etterspurt som taler og ble hedret av betydningsfulle grupper og enkeltpersoner utenfor Kirken. Hans tema var alltid det samme – historien om hans kirke og folk og deres prinsipper. Han fikk stående applaus.

Han ble kalt til De tolv apostlers quorum

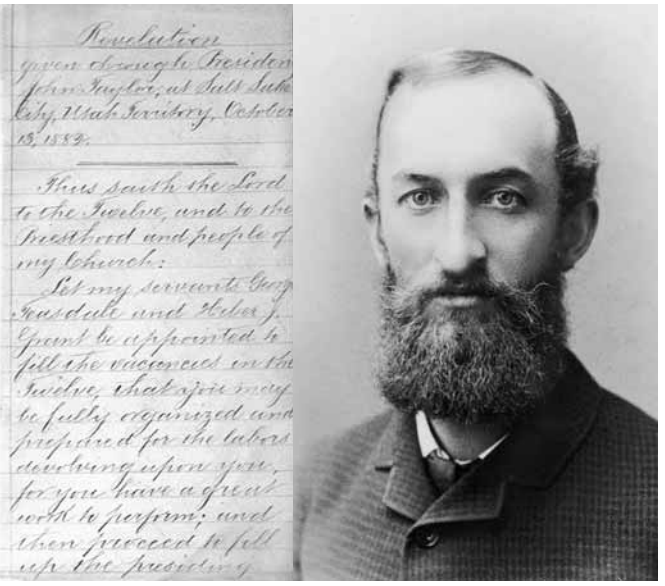

En håndskrevet kopi av åpenbaringen som president John Taylor mottok i forbindelse med at Heber J. Grant ble kalt til apostel, og et fotografi av eldste Grant fra hans tidligste år som apostel

President John Taylor kalte Heber J. Grant til De tolv apostlers quorum en måned før eldste Grants 26-årsdag. Forut for dette kallet hadde han hatt mange stillinger i Kirken, blant annet som sekretær for UMGUF på generalplan da han var 23 år, og som president for Tooele stav. Det kunne sies at Heber J. Grant var en viktig broforbindelse for Kirken i overgangen fra en gammel verden med kritikk og misoppfatninger til en ny verden med forbeholden respekt og direkte beundring og vennlighet.

Heber J. Grant kjente personlig alle som ble Kirkens president – fra president Brigham Young til president Gordon B. Hinckley. Blant de generalautoriteter som ble kalt av ham, er president Harold B. Lee, president Spencer W. Kimball og president Ezra Taft Benson.

Heber følte seg utilstrekkelig da han ble kalt til apostel, og han søkte Herrens bekreftelse. En gang han var ute og red sammen med noen andre, fant han anledning til å være alene og reflektere over sitt kall. Han beskrev senere hva han opplevde:

Heber J. Grant

«Mens jeg red avsted for å møte dem,… syntes jeg å se og høre noe som for meg er en av de mest reelle ting i hele mitt liv. Jeg syntes å høre ordene som ble sagt. Jeg lyttet til samtalen med stor interesse. Det første presidentskap og De tolv apostlers quorum hadde ikke klart å bli enige om to menn som skulle fylle de tomme plassene i De tolvs quorum. Det hadde vært en ledig plass i to år og to ledige plasser i ett år, og konferanser hadde blitt avsluttet uten at de ledige plassene var blitt besatt. I dette rådsmøtet var Frelseren tilstede, min far var der, og profeten Joseph Smith var der. De drøftet spørsmålet om det hadde vært et feilgrep ikke å fylle de to ledige plassene, og at det med all sannsynlighet ville gå ytterligere seks måneder før quorumet var komplett. Og de drøftet hvem de ønsket skulle innta disse stillingene, og avgjorde at måten å bøte på feilen som var begått ved ikke å fylle de ledige plassene, var å sende en åpenbaring. Jeg forsto at profeten Joseph Smith og min far nevnte meg og anmodet om at jeg skulle kalles til denne stillingen. Jeg satt der og gråt av glede. Jeg forsto at jeg ikke hadde gjort noe som skulle berettige at jeg ble kalt til denne opphøyde stilling, bortsett fra at jeg hadde levd et rent, godt liv. Den ble gitt meg fordi min far praktisk talt hadde ofret sitt liv i noe som var kjent som den store reformasjon, så å si, av folket i tidligere tid. Han hadde praktisk talt vært en martyr. Det var fordi profeten Joseph og min far ønsket at jeg skulle ha denne stillingen, og det var på grunn av deres trofaste arbeid jeg ble kalt, ikke på grunn av noe jeg selv hadde gjort, eller på grunn av noe stort jeg hadde utrettet. Det gikk også opp for meg at det var alt disse mennene, profeten og min far, kunne gjøre for meg. Fra den dagen av avhang det av meg og meg alene om jeg skulle gjøre mitt liv til en suksess eller et nederlag.» (*Gospel Standards,* 195-96.)

Han presiderte over misjoner i Japan og England

Heber J. Grant med familie mens han var president for Den europeiske misjon i 1905

Heber J. Grant fortalte Kirkens ungdommer hvordan Herren hadde velsignet ham når han ba om å få virke i visse stillinger:

«Mens jeg var i Japan og følte at jeg ikke fikk utrettet noen ting, dro jeg ut i skogen og gikk ned på mine knær og fortalte Herren at når som helst han var ferdig med meg der, siden jeg ikke fikk utrettet noen ting, ville jeg være svært glad og takknemlig hvis han ville kalle meg hjem og sende meg til Europa for å presidere over europeiske misjoner. Noen få dager etter kom et telegram: "Kom hjem med første båt." Og jeg reiste hjem.

Bror Joseph F. Smith sa til meg: "Heber, jeg er klar over at du ikke har fått utrettet noe i Japan. Vi sendte deg dit for tre år, og jeg vil at du skal legge det andre året til England, hvis du er villig til det."

Jeg sa: "Det er jeg absolutt villig til."

Senere dro jeg inn for å si adjø, og sa: "Vi ses om litt over et år."

Han sa: "Å nei, jeg har bestemt meg for å la det bli et og et halvt år."

Jeg sa: "Ja vel, multipliser det med to og si ingenting om det til meg." Og det gjorde han.

Jeg vil at dere unge skal vite at i alt mitt strev kom jeg nærmere Herren, og jeg utrettet mer og opplevde mer glede mens jeg var på misjonsmarken enn jeg har opplevd både før og etter. Mennesket er til for å kunne nyte glede, og den glede jeg opplevde på misjonsmarken overgikk alt jeg noensinne har opplevd annet steds. Legg dere på hjertet, ungdommer, å forberede dere til å reise ut i verden hvor dere kan gå ned på kne og komme nærmere Herren enn i noe annet arbeid.» (*Gospel Standards,* 245-46.)

Han vant respekt hos næringslivstopper

«Som ung mann fortsatte Heber J. Grant uredd å innta en betydelig rolle i sitt folks historie når det gjaldt økonomi. Han var en pioner innen industri, bare Brigham Young overgikk ham. Pionervirksomhet innen industri krever mange av de samme sterke egenskapene som nybrottsarbeid i et land: tro, visjon, forestillingsevne, tålmodighet og sjelsstyrke, støttet av en besluttsomhet som ikke godtar et nederlag. Heber J. Grant hadde alle disse egenskapene.

En omgangsvenn fra guttedagene, Heber M. Wells, sa om ham: "Han har trolig medvirket mer til å etablere og drive frem flere vellykkede industriforetak i fjellene her enn noen annen mann i hans samtid. Hans personlige anseelse, hans ubestridte integritet, hans store forretningstalent bragte kapital til Kirken, samfunnet og til private foretak. I panikktider og velstandstider har Heber J. Grant vært i stand til å reise noen få dollar eller millioner når andre ikke har klart å fremskaffe noe. Dette har for en stor del skjedd ved personlig garanti og overtalelse. Han har aldri avvist eller unnlatt å betale en eneste dollars gjeldsforpliktelse som han var direkte eller indirekte ansvarlig for, juridisk eller moralsk, og følgen er at han i dag – som i alle de mange tiår siden han var en ung mann – kan komme inn på kontoret til økonomisjefer og direktører i store finansinstitusjoner i Amerika og bli ønsket hjertelig velkommen av menn som er stolte over å kjenne ham som venn og leder av finansforetak.» (Hinckley, *Heber J. Grant,* 51-52.)

En fritidsbeskjeftigelse han likte

På en reise til Hawaii, ca. 1935. Heber J. Grant i første rad, nummer to fra venstre.

Han følte kvalene ved å ha gjeld

Heber J. Grants datter Lucy sa: «I de magre årene etter panikkåret 1893, da det var vanskeligere å skaffe fem cent enn det hadde vært å gi fem dollar, hjalp fortsatt far mennesker i nød. Han kjente til enkens lodd, han hadde følt fattigdommen på kroppen, han kjente til bitterheten og trelldommen ved å sitte i gjeld. Gjennom alle mørke stunder i sitt liv hadde han en lysende, fast tro på Gud og hans løfter, og det holdt ham oppe. Jeg vet at i disse årene fikk vi skrekk for økonomiske forpliktelser, vi som var gamle nok til å se ham lide under denne store belastningen som fikk oss til å føle at gjeld var som en kjempedrage hvis stygge gap slukte sine ofres livsblod. Det var ikke til å undres over at han stadig ropte til folk overalt at de måtte holde seg unna gjeld. En som har opplevd noe slikt som dette, vet hvor heftig det smerter ens ære og ens gode navn og rykte, når man befinner seg på nippet til å gå under, når man er nær ved å bli trukket ned i støvet.» (Sitert i Hinckley, *Heber J. Grant,* 206.)

Han var en hederlig mann og betalte all sin gjeld

Ved nordveggen av Grand Canyon

President Heber J. Grant forkynte dette om å overholde våre forpliktelser overfor Herren og andre:

«Jeg har hatt venner som har tryglet meg om å begjære meg selv konkurs. De har sagt at jeg aldri ville komme til å leve så lenge at jeg fikk betalt min gjeld.

Hvis det finnes en levende sjel som har rett til å si "Hold deg gjeldfri," så er det Heber J. Grant. Takket være Herren var jeg i stand til å betale alt sammen, og betale alt uten å be om en dollar i avskrivning fra noen.

Jeg tror ikke jeg noensinne ville ha betalt den hvis jeg ikke hadde vært absolutt ærlig overfor Herren. Når jeg tjente litt penger, var den første gjelden jeg betalte, til Herren. Og jeg tror uten skygge av tvil at hvis de siste-dagers-hellige som et folk hadde tatt imot rådet fra Herrens profet og flittig betalt tiende, ville de ikke ha befunnet seg i den tilstanden de er i nå.» (*Gospel Standards,* 59.)

På besøk i Holland 12. august 1937

Lære og pakter 121 var en tuktemester i hans liv

Eldste Heber J. Grant, den gang medlem av De tolv apostlers quorum, sa: «I mine taler til de siste-dagers-hellige er det ingen åpenbaring i hele Lære og pakter jeg har sitert så ofte fra som den i kapittel 121 … nemlig at "ingen makt eller innflytelse kan eller bør utøves i kraft av prestedømmet – uten ved overtalelse, ved langmodighet, ved mildhet og saktmodighet og ved oppriktig kjærlighet". Det er ingen fare forbundet med et slikt prestedømme – mildhet og saktmodighet og oppriktig kjærlighet. Men når vi utøver prestedømmets kraft … for å "tilfredsstille vår stolthet, vår forfengelige ærgjerrighet eller utøve kontroll, herredømme eller tvang over menneskenes barns sjeler i noen som helst grad av urettferdighet, se, da trekker himlene seg tilbake, Herrens ånd bedrøves, og når den borttas – Amen til den manns prestedømme og myndighet". Det er Guds ord.» (I *Conference Report,* apr. 1902, 80.)

Hans definisjon av suksess var enkel og praktisk

I møte med bilfabrikkanten Henry Ford

Eldste Grant forklarte hva virkelig suksess er: «Ikke han som lykkes når det gjelder å skape seg en formue, og som underveis sløver hjertets naturlige kjærlighet og renser det for all kjærlighet til sine medmennesker, kan sies virkelig å lykkes, men han som lever slik at de som kjenner ham best, også elsker ham mest, og at Gud som ikke bare kjenner hans gjerninger, men også hans hjertes innerste følelser, også vil elske ham. Selv om han må dø i fattigdom, er han absolutt den eneste om hvem man fullt og helt kan si: "Han skulle krones med seierskransen."» (*Conference Report,* okt. 1911, 24.)

En av hemmelighetene ved suksess er tjeneste

President Heber J. Grant skrev: «Jeg har kommet til at veien til fred og lykke i livet finner vi ved å yte tjeneste. Jeg tror at tjeneste er den virkelige nøkkelen til lykke, for når vi utfører for eksempel misjonærarbeid, kan vi hele resten av vårt liv se tilbake på de resultater vi oppnådde på misjonsmarken. Når vi utfører en gjerning av godhet, gir det oss tilfredsstillelse og glede, mens vanlige fornøyelser vil forsvinne. Vi kan ikke se tilbake med noen spesiell tilfredshet på at vi har brukt en kveld bare på privilegiet å kunne le lenge og høyt.» (*Gospel Standards,* 187.)

President Grant ble utpekt til å tale under radiostasjonen KZNs første sending i Salt Lake City 6. mai 1922.

Han hadde et vitnesbyrd om profeten Joseph Smith

President Grant sa: «Jeg har truffet hundrevis som har sagt: "Hadde det ikke vært for Joseph Smith, kunne jeg ha godtatt deres religion." Ingen som ikke tror på Joseph Smith som den sanne og levende Guds profet, har rett til å være i denne kirken. Åpenbaringen til Joseph Smith er selve grunnstenen. Hvis Joseph Smith

ikke hadde den samtalen med Gud og Jesus Kristus, er hele mormon-kirken et feilslag og bedrag. Den er ikke verd noe som helst på jorden. Gud kom, Gud introduserte sin Sønn, Gud inspirerte den mannen til å organisere Jesu Kristi Kirke, og all verdens motstand kan ikke stå imot sannheten. Den blomstrer, den vokser, og den vil vokse enda mer.» (*Gospel Standards,* 15.)

Velferdsplanen ble etablert på åpenbarte prinsipper

President Heber J. Grant

Kirkens velferdsplan var basert på gudgitte, uforanderlige lover for moral og økonomi. President Heber J. Grant forklarte: «Vår primære hensikt var å etablere, så langt det var mulig, et system som ville fjerne lediggangens forbannelse og forsorgsvesenets onder, og gjeninnføre uavhengighet, flid, nøysomhet og selvrespekt blant våre medlemmer. Kirkens mål er å hjelpe den enkelte til å hjelpe seg selv. Arbeid må gjenvinne sin posisjon som det styrende prinsipp i Kirkens medlemmers liv.» (*Conference Report*, okt. 1936, s. 3.)

Kirkens velferdsplan ble gitt ved inspirasjon

Eldste Harold B. Lee, den gang nykalt medlem av De tolv apostlers quorum, bar vitnesbyrd om velferdsplanen: «De siste fem herlige, slitsomme årene har jeg arbeidet på anmodning fra Det første presidentskap med en gruppe menn for å utvikle og utarbeide det vi har kalt Kirkens velferdsplan. Jeg følte at jeg skulle bære mitt vitnesbyrd for dere om dette arbeidet helt til slutt. Det var den 20. april 1935 jeg ble innkalt til Det første presidentskaps kontor. Det var et år før velferdsplanen ble offisielt kunngjort her i Tabernaklet. Etter å ha sittet en halv dag i møte, hvor president Grant og president McKay var tilstede – president Clark befant seg i Øststatene, og de hadde kontakt med ham, så alle medlemmene i presidentskapet var samstemt – ble jeg forbauset over å få vite at de i mange år som følge av sin tankeprosess og planlegging, og som følge av inspirasjon fra Den allmektige Gud, hadde hatt hovedbestanddelene i den selvsamme plan som nå ble iverksatt, men den var lagt på is og forberedt for en tid da de siste-dagers-helliges tro etter deres skjønn var slik at de var villige til å følge rådet fra de menn som leder og presiderer i denne kirke.» (I *Conference Report,* apr. 1941, 120-21.)

President Heber J. Grant og hans hustru, 1942

Han underviste om velferd og om Visdomsordet

President Heber J. Grant inkluderte Visdomsordet som et viktig velferdsprinsipp. Han omtalte det som et velferdsprinsipp nesten like ofte som han snakket om å betale tiende og unngå gjeld. Visdomsordet kan forstås som et velferdsprinsipp fordi velferd er basert på å ta omsorg for seg selv og på å spare dagens ressurser til morgendagens behov.

President Grant forkynte: «Jeg vil gjerne det skal være kjent at hvis vi som et folk aldri bruker så mye som et fnugg te, kaffe, tobakk eller brennevin, vil vi bli et av de mest velstående folk i verden. Hvorfor? Fordi vi ville ha fått mer fysisk styrke, mer psykisk styrke, vi ville vokse åndelig, vi ville ha en mer direkte kommunikasjonslinje til Gud, vår himmelske Fader.» (*Gospel Standards,* 50.)

Heber J. Grant og hans hustru og ni døtre

Han nevnte også alle de pengene som sløses bort på å behandle sykdommer som er direkte relatert til skadelige stoffer, tap av arbeidsforhold, tapt produksjon på grunn av bakrus, røyking og kaffepauser, og ulykkene på motorveiene som forårsakes av promillekjørere, og i industrien av berusede ansatte.

Ved å betale tiende og offergaver overvinner vi selviskhet

Det første presidentskap: Anthony W. Ivins, Heber J. Grant og Charles W. Nibley

President Heber J. Grant forkynte: «Noen synes det er svært vanskelig å betale sin tiende. Men dess vanskeligere det er å etterleve Herrens krav om å betale tiende, dess større gode vil man få når man endelig betaler den. Herren elsker en generøs giver. Intet levende menneske på jorden kan gi til de fattige, betale for å bygge møtehus og templer, skoler og universiteter, kan ta av sine midler og sende sine gutter og piker ut for å forkynne evangeliet, uten å fjerne selviskheten fra sin sjel – uansett hvor selvisk han var da han begynte. Det er en av de fineste ting i hele verden at mennesker kommer til det punkt at egoismen i deres natur blir leget. Når den er fjernet fra deres legning, er de glade, ivrige og villige og søker anledninger til å gjøre godt med de midler Herren gir i deres hender, istedenfor å prøve å få tak i stadig mer av dem.» (*Gospel Standards,* 62.)

Fasteloven er velferdsplanens åndelige grunnvoll

President Heber J. Grant sa om velsignelsene ved å faste:

«La meg love dere her i dag at dersom de siste-dagers-hellige, som et folk, fra og med denne dag ærlig og trofast vil overholde den månedlige fasten og betale til sine biskoper det faktiske beløp som de ville ha brukt til mat til de to måltidene [på rad] som de har avstått fra, og hvis de i tillegg til dette vil betale sin ærlige tiende, vil det løse alle problemer forbundet med å ta seg av de siste-dagers-hellige. Vi ville ha alle nødvendige midler til å ta oss av alle arbeidsledige og alle fattige.

Hver eneste levende sjel blant de siste-dagers-hellige som faster over to måltider en gang i måneden, vil ha åndelig gavn av det og bli oppbygget i sin tro på vår Herre Jesu Kristi evangelium – det ville gavne dem åndelig på en storartet måte – og biskopene vil få tilstrekkelige midler til å ta hånd om alle de fattige.» (*Gospel Standards,* 123.)

Tiende er Herrens lov for økonomisk suksess

Ved innvielsen av Alberta Canada tempel i august 1923, det første tempel som ble oppført utenfor USA. President Grant innviet også Laie Hawaii og Mesa Arizona tempel.

President Heber J. Grant

President Heber J. Grant underviste ofte om hvor viktig det er å betale en ærlig tiende. I 1898, da han var medlem av De tolv apostlers quorum, vitnet han: «En mann sier kanskje: "Jeg skylder naboen penger og må betale ham før jeg kan ordne med tienden." Jeg vet at jeg skylder penger til mange, og de prøver å inndrive dem. Men jeg skylder Gud en ærlig tiende. Han har gitt meg et vitnesbyrd om Jesus og et håp om evig liv, og jeg har til hensikt å betale ham først og dernest min neste. Det er vår plikt å gjøre opp med Herren først, og det akter jeg å gjøre, ved hjelp av min himmelske Fader. Og jeg vil si til dere: Hvis dere vil være ærlige overfor Herren, betale deres tiende og holde hans bud, vil han ikke bare velsigne dere med lys og inspirasjon fra sin hellige Ånd, men dere vil bli velsignet i dollar og cent. Dere vil bli i stand til å betale deres gjeld, og Herren vil utøse timelige velsignelser på dere i rikelig monn.» (I *Conference Report,* apr. 1898, 16.)

I 1925 sa han: «Loven om økonomisk velstand for de siste-dagers-hellige som har inngått pakt med Gud, er å være en ærlig tiendebetaler og ikke berøve Herren

for tiende og offergaver. Velstand blir dem til del som overholder tiendeloven, og når jeg sier velstand, så tenker jeg ikke bare på dollar og cent, selv om de beste siste-dagers-hellige tiendebetalere som regel er de mest velstående økonomisk sett. Men det jeg anser som den virkelige velstand og som fremfor alt er av stor verdi for enhver levende mann og kvinne, er å få stadig mer kunnskap om Gud, sterkere vitnesbyrd og kraft til å etterleve evangeliet og til å inspirere våre familier til det samme. Det er velstand i virkelig forstand.» (I *Conference Report,* apr. 1925, 10.)

Å unngå gjeld er et velferdsprinsipp

President Heber J. Grant frarådet gjeld: «Hvis man eide det man hadde og ikke måtte betale renter, og man bare kjøpte det man hadde penger til å kjøpe, ville de fleste ha det rimelig komfortabelt… Etter min mening er det på grunn av gjeld denne lidelsen hovedsakelig har oppstått. Vi har pantsatt fremtiden vår uten å ta med i beregningen alt som kan skje – sykdom, operasjoner osv.» (*Gospel Standards,* 112.)

Hans nærmeste medarbeidere kjente ham som en generøs mann

President Heber J. Grant og eldste David O. McKay

President David O. McKay sa i sin tale under president Heber J. Grants begravelse: «President Grant likte å tjene penger, men han elsket å bruke dem til beste for andre. Ved mer en én anledning har han, vanligvis i det stille, om nødvendig med stor kraft, men alltid uten å gjøre noe vesen av det, beskyttet sine omgangsfellers gode navn og rykte, betalt pantelån på enkers hus, betalt misjonærers utgifter, sysselsatt arbeidsløse, kommet til hjelp og unnsetning når det har vært nødvendig. Ingen har vært mer opptatt av å velsigne, ingen mer ømhjertet, ingen mer gavmild enn president Grant. Ved således å "gå omkring og gjøre vel" ga han "næring til nestekjærlighetens flamme og hevet samfunnsmoralens banner".» (*Improvement Era,* juni 1945, 361.)

Joseph Anderson, president Grants sekretær, skrev: «Ingen vil noen gang vite hvor mange pantelån på enkers hus han betalte av egen lomme. Stadig spurte han hvor mye han hadde igjen på kontoen sin. Han var ikke interessert i å la pengene hope seg opp, bare i det gode han kunne gjøre med dem.» (*Prophets I Have Known* [1973], 30.)

Hans bidrag var tjeneste og kjærlighet

I Den hellige lund, 22. september 1923

Heber J. Grant hadde utallige oppdrag i Kirken. Han var hele livet opptatt av GUF, hvor han hadde mange lederstillinger og hjalp til med å opprette *Improvement Era,* hvor han var redaktør og skribent helt fra begynnelsen. Han fant ofte tid og midler til å besøke templet når han befant seg i nærheten av et. Han ordnet det vanligvis slik at han kunne ha med seg familiemedlemmer. Som Kirkens president innviet han tre nye templer. «President Grant talte varmt for og støttet rent praktisk arbeidet for de døde. Selv om han ikke talte så ofte om dette temaet, viser opptegnelsene at han har gjort mer for sine avdøde slektninger enn mange andre har gjort. Det var typisk for ham, det var slik han alltid gjorde saker og ting.» (Hinckley, *Heber J. Grant,* 125.)

I tillegg til alt dette ble det sendt tusenvis av bøker med et personlig budskap, skrevet med hans makeløse håndskrift, til medlemmer og andre. Han brukte uendelig mye tid på å vinne tilbake medlemmer som hadde kommet på avveier, enkers pantelån ble nedbetalt, og han utrettet mye annet av nestekjærlighet.

Han døde i Salt Lake City

President Heber J. Grant var 186 cm høy. Han var den første av Kirkens presidenter som var født i Vesten.

«Sent på ettermiddagen 14. mai 1945 døde president Heber J. Grant fredfullt i sitt hjem i Salt Lake City. Han hadde skrantet de siste fem årene, men hans mot og besluttsomhet når det gjaldt å stå på, forlot ham aldri. Hver dag, inntil like før han døde, var han på kontoret og tok hånd om så mange av sine ansvarsoppgaver som hans lege tillot. Hans liv hadde vært fylt av stor aktivitet. I yngre dager virket han skrøpelig, han ble nektet forsikring på grunn av sin helsetilstand, men han hadde alltid vært i aktivitet, var engasjert i sport og var i sin tid med på Utahs beste baseball-lag. Han hadde kjempeenergi og var ustanselig i aktivitet. Han gikk aldri på akkord med ugudelighet. Offentligheten oppdaget aldri hans sterkeste egenskaper. Han var ømhjertet og medfølende, elsket sine venner høyt, var snill og god mot dem som led og hjalp utallige ganger trengende. Dette ble aldri skrevet ned i noen jordisk opptegnelse. Hans vitnesbyrd om sannheten vaklet aldri. Han hadde en hærskare venner utenfor Kirken og var høyt elsket av sitt folk.» (Joseph Fielding Smith, *Essentials in Church History,* 26. utg. [1950], 530-31.)

Den 2. verdenskrig var i sluttfasen i Europa da denne høyreiste, spinkle mannen ble stedt til hvile. Medlemmer og andre hedret og lovpriste ham. Tusener kom for å se ham. Under begravelsen sa en av hans rådgivere, president J. Reuben Clark jr., om ham: «Han levde sitt liv slik at det ikke fantes noen mørk plett på det som han måtte tilsløre. I hans liv var det ingenting å være brydd over, ingenting å skjule, ingenting han måtte skamme seg over.» (Sitert i Hinckley, *Heber J. Grant,* 262.)

«Han var en kjempe av en mann»

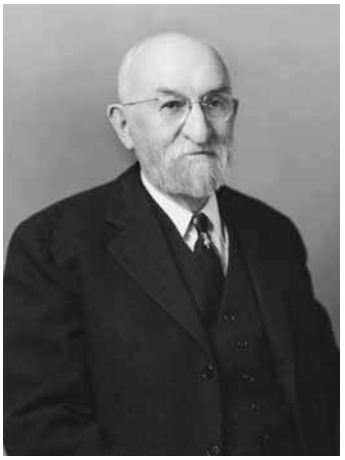

President Heber J. Grant

I sin dagbokinnføring av 14. mars 1995 skrev president Gordon B. Hinckley om sin nye ansvarsoppgave som Kirkens president: «I juli er det 60 år siden jeg første gang kom inn i dette rommet som nylig hjemvendt misjonær for å møte Det første presidentskap på anmodning fra min misjonspresident, eldste Joseph F. Merrill i De tolvs råd. Det er vanskelig å fatte det som siden har skjedd. Å tenke på at jeg nå sitter her hvor president Heber J. Grant satt den gangen. Han var en kjempe av en mann som jeg elsket.» (Sitert i Sheri L. Dew, *Go Forward with Faith: The Biography of Gordon B. Hinckley* [1996], 511.)

KAPITTEL 8

George Albert Smith

KIRKENS ÅTTENDE PRESIDENT

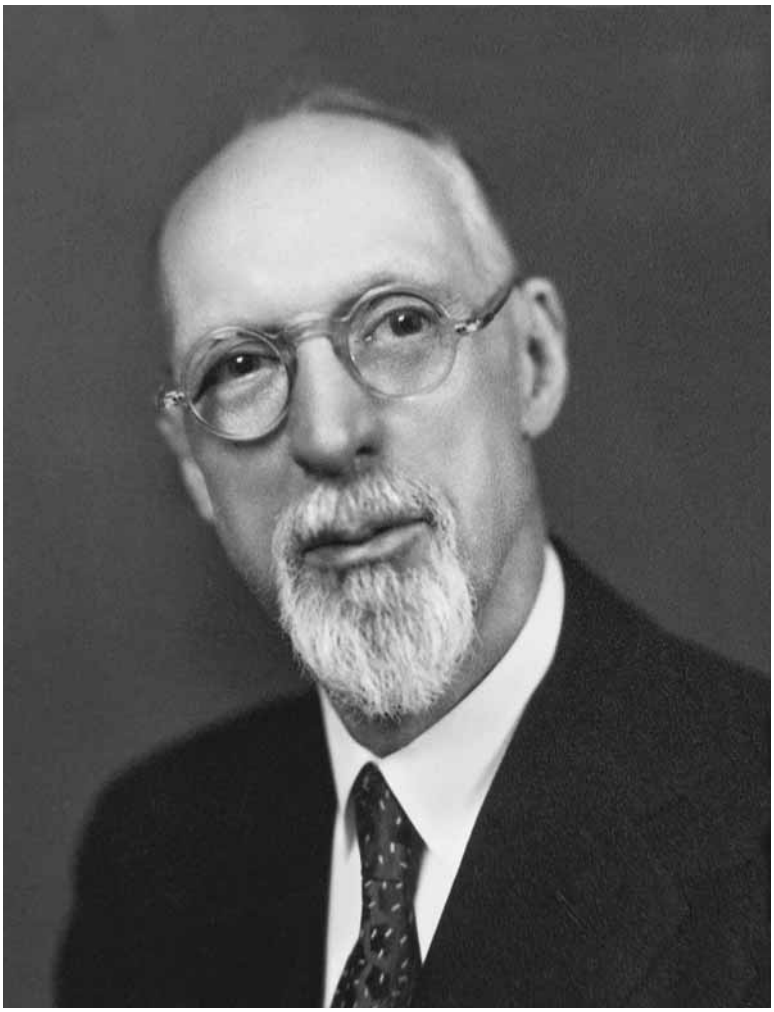

VIKTIGE BEGIVENHETER I GEORGE ALBERT SMITHS LIV

Alder	Begivenheter
	Han ble født 4. april 1870 i Salt Lake City, Utah, som sønn av John Henry og Sarah Farr Smith.
13	Han begynte å arbeide i ZCMIs tekstilfabrikk (1883). Han fikk sin patriarkalske velsignelse, som forutsa at han ville bli kalt til apostel (jan. 1884).
21	Han var på misjon i det sydlige Utah for UMGUF (Unge menns gjensidige utdannelsesforening, 1891).
22	Han giftet seg med Lucy Emily Woodruff (25. mai 1892).
22-24	Han var på misjon i det sydlige USA (juni 1892-juni 1894).
28	Han ble oppnevnt som USAs tinglysings- og spesialrepresentant i Utah av USAs president William McKinley (1897-1902).
33	Han ble ordinert til apostel (8. okt. 1903).
34	Han skrev sin trosbekjennelse (1904).
39-42	Han hadde alvorlige helseproblemer (1909-1912).
49-51	Han var president for Den europeiske misjon (juni 1919-juli 1921).
52	Han ble valgt til visepresident i National Society of the Sons of the American Revolution (nasjonalforeningen av sønner av Den amerikanske uavhengighetskrig) (1922).
61	Han ble styremedlem i Amerikas speidergutters landsforbund (1931).
73	Han ble beskikket som president for De tolv apostlers quorum (1. juli 1943).
75	Han ble Kirkens president (21. mai 1945). Han innviet Idaho Falls Idaho tempel (23. sep. 1945). Han var i møte med USAs president Harry S. Truman (3. nov. 1945).
77	100-årsjubileet for Utahs pionerer ble feiret (1947).
81	Han døde i Salt Lake City, Utah (4. apr. 1951).

Ulysses S. Grant, Charles Darwin, Alexander Graham Bell – dette var noen av de navn som fanget verdens oppmerksomhet i 1870. I det fjerne Utah trådte en førjordisk forordning i kraft da et barn ble født og fikk det jordiske navn hvorved han en dag skulle bli elsket og æret av tusener. Det skjedde i Salt Lake City 4. april, og barnet fikk navnet George Albert Smith. I likhet med andre profeter hadde han en enkel og beskjeden barndom og ungdom. Han var en pionergutt, oppvokst med den begeistring som ledsaget oppføringen av Salt Lake tempel. Han tilbragte sine tidlige ungdomsår med å gjete kyr, ri på hester og med studier. Han var også musikk-kyndig.

Foto: Charles R. Savage

George Albert Smith, omkring fire år gammel

Den patriarkalske velsignelsen som 13 år gamle George Albert Smith fikk av patriark Zebedee Coltrin, øvet sterk påvirking på hans sinn og holdninger. I velsignelsen fikk han vite: «Du ble kalt og utvalgt av Herren før jordens grunnvoll ble lagt til å komme frem i denne evangelieutdeling for å være med og bygge opp Guds Sion på jorden… Og du skal bli en stor profet blant Sions sønner. Og Herrens engler skal betjene deg… Du er bestemt til å bli en mektig mann for Herren, for du skal bli en stor apostel i Guds kirke og rike på jorden, for ingen av din fars familie skal ha større kraft i Gud enn du skal ha, for ingen skal overgå deg.» (Sitert i George Albert Smith, *The Teachings of George Albert Smith,* red. Robert og Susan McIntosh [1996], XIX.)

Han fikk tidlig personlig erfaring med store ledere

George Albert Smith vokste opp blant store Guds tjenere. Han ble oppkalt etter sin bestefar, George A. Smith, som hadde vært apostel og medlem av Det første presidentskap. Hans far, John Henry Smith, var også apostel og ble rådgiver til president Joseph F. Smith.

Da George Albert var fem år, sendte moren ham for å levere et brev til president Brigham Young. Da han lukket opp og gikk inn gjennom den massive porten inn til Brigham Youngs hus, stoppet vaktmannen ham og spurte hva han ønsket. Gutten svarte at han ønsket å snakke med president Young. Vaktmannen lo og sa at han trodde ikke Brigham Young hadde tid til å snakke med en liten gutt. I det samme kom president Young ut og spurte hva det var. Vaktmannen forklarte det, og president Young svarte: «Vis ham inn.» Georg Albert Smith mintes denne episoden og sa:

John Henry og Sarah Farr Smiths barn. George Albert ytterst til venstre.

«President Young tok meg i hånden og førte meg inn på kontoret sitt, satte seg ved skrivebordet og løftet meg opp på fanget og la armen rundt meg. Så vennlig man bare kan tenke seg, sa han: «Hva ønsker du av president Young?»

«Bare tenk på det! Han var president for en stor kirke og guvernør i territoriet, og selv med alle de plikter han var pålagt, ble likevel jeg som liten gutt mottatt med like mye verdighet og vennlighet som om jeg hadde vært guvernør fra en nabostat.» (Sitert i Arthur R. Bassett, «George Albert Smith: On Reaching Out to Others», *New Era,* jan. 1972, 51.)

Denne opplevelsen lærte ham «at store menn alltid tar seg tid til mennesker med behov…

Forestill dere det bildet den fremtidige Herrens profet, George Albert Smith, hadde av president Young da han som liten gutt forlot hans kontor. Som voksen glemte han aldri denne lærdommen og var alltid bevisst mennesker som lett kunne ha blitt oversett som ubetydelige for andre.» (Bassett, *New Era,* jan. 1972, 51-52.)

Mange år senere, som medlem av De tolv apostlers quorum, talte eldste George Albert Smith om viktigheten av den lærdom han hadde fått fra disse store lederne: «Fra barnsben av har jeg aldri blitt lært å gjøre noe upassende eller noe som kunne skade et av min himmelske Faders barn, men helt fra jeg var bitte liten har jeg blitt lært å være flittig, edruelig, ærlig og rettskaffen og ellers tilegne meg alle de dyder mennesker er i besittelse av som Gud fryder seg over å hedre og velsigne. Jeg takker min himmelske Fader nå for at disse læresetninger har kommet til meg fra Ham gjennom hans trofaste tjenere.» (I *Conference Report,* okt. 1906, 46-47.)

Han lærte av sin fars eksempel og lærdommer

Hans fars eksempel gjorde sterkt inntrykk på George Albert Smith. Edith Elliott, George Albert Smiths datter, fortalte om denne hendelsen: «En dag gikk far nedover en gate i Salt Lake City sammen med sin far, John Henry Smith. En fyllik kom bort til John Henry og ba om noen øre til et varmt måltid. Uten å nøle ga John Henry ham pengene. Etterpå spurte George Albert faren hvorfor han hadde gitt fylliken pengene, når han høyst sannsynlig ville bruke dem til brennevin. Faren svarte at han ville gi penger til ti menn som han regnet med ville bruke dem til drikk, hvis det fantes en mulighet for at bare én av dem ville bruke dem riktig.» (Personlig intervju ved Kirkens skoleverks undervisningsavdeling, 30. juni 1972.)

Special Collections Department, J. Willard Marriott Library, University of Utah

John Henry Smith, George Albert Smiths far

Special Collections Department, J. Willard Marriott Library, University of Utah

Sarah Farr Smith, George Albert Smiths mor

President George Albert Smith fortalte et annet eksempel på sin fars nestekjærlighet: «Når jeg tenker på min respekt og kjærlighet for min Faders familie, eller den menneskelige familie, minnes jeg noe min jordiske far sa, og jeg tror kanskje jeg har arvet dette fra ham. Han sa: "Jeg har aldri sett et Guds barn så dypt nede i rennestenen at jeg ikke har følt en innskytelse til å stoppe og løfte ham opp, få ham på bena og få ham i gang igjen." Jeg vil gjerne si at jeg aldri i mitt liv har sett et av min Faders barn som jeg ikke har innsett er min bror, og at Gud elsker hvert eneste av sine barn, men han elsker ikke vår ugudelighet og vår utroskap.» («President Smith's Leadership Address», *Church News,* 16. feb. 1946, 6.)

Han hadde tro til å bli helbredet

«Som liten fikk han tyfoidfeber. Legen rådet hans mor til å holde ham i sengen i tre uker, ikke gi ham fast føde og få ham til å drikke kaffe. I senere år mintes George Albert:

"Da han gikk, sa jeg til mor at jeg ikke ville ha kaffe. Jeg hadde lært at Visdomsordet, som var gitt av Herren til Joseph Smith, rådet oss til ikke å bruke kaffe.

Mor hadde satt tre barn til verden, og to av dem var døde. Hun var uvanlig engstelig for meg.

Jeg ba henne sende bud på bror Hawks, en av menighetslærerne våre. Han arbeidet på støperiet og var en fattig og ydmyk mann med stor tro på Herrens makt. Han kom og salvet meg og velsignet meg så jeg kunne bli frisk.

Da legen kom neste morgen, lekte jeg utenfor sammen med andre barn. Han ble overrasket. Han undersøkte meg og fant at feberen var borte og at jeg virket frisk.

Jeg takket Herren for at jeg var blitt frisk. Jeg var sikker på at han hadde helbredet meg."» (*Teachings of George Albert Smith,* XVII.)

Foto: Charles R. Savage. Special Collections Department, J. Willard Marriott Library, University of Utah

George Albert Smith og hans tre brødre: Don Carlos (stående), George Albert, Winslow Farr og Ezra Chase (sittende, fra venstre)

Han sto urokkelig og trofast i prøvelser

Special Collections Department, J. Willard Marriott Library, University of Utah

George Albert Smith (t.h.), 16 år, og vennen John Howard likte å underholde andre.

Den trygghet de føler som setter sin lit til Herren uansett hvor mye uro det raser rundt dem, illustreres i denne historien som eldste George Albert Smith, daværende medlem av De tolv apostlers råd, fortalte fra sin barndom: «Vi … bodde i et toetasjers bindingsverkshus, og når det blåste hardt, ristet det som om det ville tippe over. Noen ganger var jeg for redd til å sove. Sengen min sto i et lite rom for seg selv, og mange netter har jeg gått ut av sengen og ned på kne og bedt min himmelske Fader om å passe på huset, bevare det så det ikke måtte bryte sammen, og så har jeg krøpet opp i den lille sengen min igjen, like sikker på at jeg ville bli bevart mot alt ondt som hvis jeg hadde holdt i min Faders hånd.» («To the Relief Society», *Relief Society Magazine,* des. 1932, 707-8.)

Det fulgte mange år med forberedelse, arbeid, tjeneste og lydighet. I disse årene utførte han en korttidsmisjon til det sydlige Utah, arbeidet for Utahs største varemagasin og giftet seg med sin barndoms kjæreste, Lucy Woodruff. Det var også år med herding gjennom lidelse – tyfoidfeber som barn, en alvorlig øyeskade mens han var inspektør ved jernbanen i ørkenen i vest, og det skjedde to ganger at han så vidt unngikk døden mens han var på misjon i det sydlige USA. I fem år hadde han en alvorlig og smertefull sykdom. Han fryktet for sitt liv, men han ble påvirket til å tro at hans jordiske misjon ikke var omme. Lidelse ga ham styrke og medfølelse.

Misjonærfoto av George Albert Smith

Som ung misjonær forkynte George Albert Smith og hans ledsager, J. Golden Kimball, i Alabama. «Forkynnelsen deres i omegnen hadde vekket bitter motstand som nettopp denne kvelden førte til voldsomme opptøyer. Rundt midnatt var hytten omringet av en rasende mobb. Anføreren dundret på døren og forlangte i vulgære og stygge ordelag at eldstene skulle komme ut, ellers "ville de skyte dem". Da de nektet, begynte mobben å fyre løs inn i hyttehjørnene. "Splintene føk i alle retninger over hodet på oss," skrev eldste Smith om episoden. "Det ble et øyeblikks stillhet, så kom et nytt kuleregn, og enda flere fliser føk rundt." Han fant sin egen reaksjon på det han betraktet som "noe av det frykteligste" han hadde opplevd, som interessant. "Jeg var helt rolig mens jeg lå der," skrev misjonæren senere, "men jeg var sikker på at all den stund jeg forkynte Guds ord og fulgte hans læresetninger, ville Herren beskytte meg, og det gjorde han." Neste morgen da eldstene gikk utenfor, fant de en haug med tykke hickorystokker av samme slag som var blitt brukt til å banke andre misjonærer med lenger syd.» (Francis M. Gibbons, *George Albert Smith: Kind and Caring Christian, Prophet of God* [1990], 26-27.)

Misjonærkonferanse, Chattanooga, Tennessee, 1893

Eldste George Albert Smith og eldste Henry Foster

Mellom 1909 og 1912 slet daværende medlem av De tolv apostlers quorum, George Albert Smith, med svært alvorlige helseproblemer. Om denne prøvelsens tid betrodde han senere en venn: «Da jeg hadde det som verst [1909-12], visste jeg ikke om min gjerning var fullført eller ikke, men jeg sa til Herren at hvis den var fullført og han snart skulle kalle meg hjem, så ville jeg være rede til det, men hvis det var mer jeg skulle utrette, ville jeg gjerne bli frisk. Jeg overlot meg i hans hender og til det han syntes best, og ikke lenge etter begynte jeg å friskne til.» (Sitert i Glen R. Stubbs, «A Biography of George Albert Smith, 1870 to 1951» [Ph.D. diss., Brigham Young University, 1974], 317.)

Han giftet seg med Lucy Woodruff

Lucy Emily Woodruff, 10 år

Lucy Emily Woodruff var barnebarn av president Wilford Woodruff. Hun var en kvinne med stor tro og intelligens. Hun og George Albert Smith hadde kjent hverandre fra de var barn, og hun elsket og respekterte ham. Men hun følte seg splittet mellom George Albert og en annen frier.

I 1891 ble oppvartningen avbrutt da George mottok et misjonskall fra Det første presidentskap til å styrke de unge, medlemmer av Unge menns og Unge kvinners GUF, i stavene Juab, Millard, Beaver og Parowan i det sydlige Utah. Etter en uke i denne oppgaven skrev han i dagboken sin: «Det brevet jeg så etter, kom ikke.» Da George mottok brevet fra Lucy

Lucy Woodruff, 19 år

Woodruff neste dag, fortalte hun om sine planer om kanskje å gifte seg med den andre frieren. George besvarte brevet med å gi uttrykk for det han følte for Lucy og ga henne dette rådet: «Be alltid og vær ydmyk. Ta ikke feil med hensyn til den plikt du skylder andre. Du har først og fremst plikt overfor deg selv. Jeg føler at du vil bli lykkelig, og det er min bønn at du må bli det.» (Sitert i Gibbons, *George Albert Smith,* 19.)

Special Collections Department, J. Willard Marriott Library, University of Utah

Lucy Woodruff i kostyme før en scene-opptreden

Lucy skrinla gifteplanene med den andre frieren, men hun vaklet fortsatt mellom de to. Etter flere måneders frustrasjon brøt hun til slutt med den andre mannen og giftet seg med George Albert Smith i Manti Utah tempel 25. mai 1892. «Etterpå, da hun så forholdet i perspektiv og forsto at hun bare hadde vært forblindet av en kjekk mann uten virkelig innhold, utbrøt Lucy Woodruff Smith om og om igjen at hun "hadde vært nær ved å begå en fryktelig feil".» (Gibbons, *George Albert Smith,* 21.)

Han ble kalt til apostel

George Albert Smith ble ordinert til medlem av De tolv apostlers quorum 8. oktober 1903. Han var da 33 år gammel. Til tross for nesten uavbrutt skrøpelig helse, reiste han, forkynte, arbeidet og ba. Ungdomsforbrytere, forviste og hjemløse, blinde, utbrytergrupper fra Kirken, speiderguttbevegelsen – alle fikk hans oppmerksomhet.

Han hadde en personlig trosbekjennelse

I en alder av 34 år skrev George Albert Smith en liste over livsvarige mål. Tidspunktet da han ble kalt til apostel, var et avgjørende tidspunkt for å skrive ned det han ønsket å gjøre resten av sitt liv: «Jeg vil være en venn for de venneløse og finne glede i å dekke fattiges behov. Jeg vil besøke syke og plagede og vekke et ønske i dem om å ha tro til å bli helbredet. Jeg vil undervise hele menneskeheten om sannheten så de forstår den og blir velsignet ved den. Jeg vil finne den som er på avveier, og prøve å vinne ham tilbake til et rettskaffent og lykkelig liv. Jeg vil ikke forsøke å tvinge folk til å leve opp til mine idealer, men isteden elske dem til å gjøre det som er rett. Jeg vil leve blant vanlige folk og hjelpe dem å løse sine problemer så de kan ha det godt på jorden. Jeg vil unngå den publisitet som følger høye posisjoner, og fraråde tankeløse venners smiger. Jeg vil ikke med vitende og vilje såre noens følelser, ikke engang en som måtte ha begått urett mot meg, men vil søke å gjøre godt mot ham og gjøre ham til min venn. Jeg vil overvinne tilbøyeligheten til selviskhet og sjalusi og glede meg når det går alle min himmelske Faders barn godt. Jeg vil ikke være en levende sjels fiende. I visshet om at menneskenes Forløser har gitt verden den eneste plan som vil utvikle oss fullt ut og gjøre oss virkelig lykkelige her og i det neste liv, ser jeg det ikke bare som min plikt, men som et stort privilegium å utbre denne sannheten.» (Sitert i Bryant S. Hinckley, «Greatness in Men: Superintendent George Albert Smith», *Improvement Era,* mars 1932, 295.)

George Albert Smith

George Albert Smith gikk inn for å etterleve sin trosbekjennelse til minste detalj. Det krevde et enormt offer av ham. Hans kjærlighet var oppriktig og konstant. Han utviste suveren toleranse, tillit og personlig omtanke for tusener av vår himmelske Faders barn på sine reiser og i sitt arbeid. Han var et fintfølende redskap som Mesterens kjærlighet kunne bli tilkjennegitt gjennom. I George Albert Smiths liv ser vi at kjærlighet ikke er en uvirksom følelse. Den er handling – konstant, årvåken og ivrig etter å tjene for enhver pris.

«Hva har du gjort med mitt navn?»

Stikk av H. B. Hall og Sønner, New York. Special Collections Department, J. Willard Marriott Library, University of Utah

George Albert Smiths bestefar, George A. Smith

Etter at han var blitt kalt til apostel, mottok George Albert Smith mektig lærdom gjennom en drøm han hadde om sin bestefar George A. Smith, som hadde vært medlem av De tolv apostlers quorum og rådgiver til president Brigham Young, og som døde da George Albert var fem år gammel. George Albert hadde vært alvorlig syk og mintes senere:

«Jeg mistet bevissthetен om mine omgivelser og tenkte at jeg hadde gått over på den andre siden. Jeg fant meg selv stående med ryggen til en stor og vakker innsjø, vendt mot en stor

skog. Det var ikke et menneske å se, og det var ingen båt på innsjøen eller andre synlige tegn på hvordan jeg kunne ha kommet dit. Jeg forsto, eller syntes å forstå, at jeg var ferdig med min gjerning på jorden og hadde kommet hjem. Jeg begynte å se meg omkring for å se om jeg ikke kunne finne noen. Det var ikke tegn til at noen bodde der, bare disse store, vakre trærne foran meg og den nydelige innsjøen bak meg.

George Albert Smith omkring 1912-14

Jeg begynte å utforske omgivelsene, og snart fant jeg en sti gjennom skogen som virket lite beferdet og som var nesten skjult av gress. Jeg fulgte stien, og etter at jeg hadde gått en stund og tilbakelagt et langt stykke gjennom skogen, så jeg en mann som kom mot meg. Jeg oppfattet ham som en storvokst mann, og jeg skyndte meg for å komme til ham, for jeg gjenkjente ham som min bestefar. På jorden veide han over 130 kilo, så dere kan vite at han var en stor mann. Jeg husker hvor glad jeg var for å se ham komme. Jeg hadde fått hans navn og hadde alltid vært stolt av det.

Da bestefar var noen skritt fra meg, stoppet han. Det var en oppfordring til at også jeg skulle stoppe. Og så – og dette vil jeg gjerne at gutter og piker og ungdom aldri skal glemme – han så svært direkte på meg og sa:

"Jeg vil gjerne vite hva du har gjort med mitt navn."

Alt jeg noensinne hadde gjort, passerte mitt indre blikk som om det var bevegelige bilder på en skjerm – alt jeg hadde gjort. Dette levende tilbakeblikket kom raskt ned til nuet der jeg sto. Hele mitt liv hadde passert for mitt indre blikk. Jeg smilte og så på bestefar og sa:

"Jeg har aldri gjort noe med ditt navn som du trenger å skamme deg over."

Han kom bort og tok meg i armene sine, og idet han gjorde det, ble jeg igjen bevisst mine jordiske omgivelser. Puten var våt som om det var helt vann på den – våt av takknemlighetens tårer fordi jeg kunne svare ham uten skam.» («Your Good Name», *Improvement Era,* mars 1947, 139.)

Han forkynte evangeliet uten frykt

George Albert Smith var en misjonær. I løpet av en 10-årsperiode ble det sendt 1200 bøker og brosjyrer til folk utenfor Kirken som han hadde møtt på sine reiser. Historiske steder som Cumorah-høyden og Den hellige lund ble kjøpt for ytterligere å spre frelsens budskap. Som mottager av offentlige midler til tinglysningskontoret i delstaten Utah, president for nasjonale kongresser, styreformann i mange bedrifter og aktiv når det gjaldt å støtte samfunnsforbedringer, kunst og forskning, arbeidet han med det viktige mål for øyet å gjøre Kirken kjent i verden.

Special Collections Department, J. Willard Marriott Library, University of Utah

George Albert Smith

Han sa om misjonærarbeid: «All lykke og glede som har vært verd å kalles så, har kommet som følge av å holde Guds bud og lytte til hans rettledning og råd. Så når vi, hver enkelt som har innflytelse på våre naboer og venner, setter i gang, la oss ikke være for redde. Vi behøver ikke gjøre folk irriterte, men la oss få dem til å føle og forstå at vi er interessert – ikke i å gjøre dem til medlemmer av Kirken for medlemskapets skyld – men i å bringe dem inn i Kirken så de kan få de samme velsignelser som oss.» (I *Conference Report,* apr. 1948, 162.)

Vi vil gå ut til alle områder av verden

President George Albert Smith sa følgende til prestedømsbærere: «Vi må forkynne evangeliet i de sydamerikanske landene som vi så vidt har vært innom. Vi må forkynne evangeliet til ethvert afrikansk område som vi ennå ikke har vært i. Vi må forkynne evangeliet i Asia. Og jeg kunne fortsette med alle deler av verden hvor vi ennå ikke har blitt tillatt å komme inn. Jeg ser Russland som et av de mest fruktbare steder å forkynne Jesu Kristi evangelium. Og om jeg ikke tar feil, vil det ikke vare lenge før folket der vil ønske å vite noe om dette verk som har forandret så manges liv… Vår viktigste forpliktelse, mine brødre, er å dele med vår Faders barn alle de grunnleggende sannheter, alle hans leveregler og forordninger som forbereder oss til evig liv, kjent som Jesu Kristi evangelium. Inntil vi har gjort det så langt det ligger i vår makt, vil vi ikke motta alle de velsignelser vi ellers kan få.» (I *Conference Report,* okt. 1945, 119.)

Evangeliet vil bli forkynt med forbedret teknologi

I 1946 talte president George Albert Smith om teknologiske fremskritt som ville komme og fremskynde oppbyggingen av Guds rike på jorden. «Kortbølgesendingene vil bli videreutviklet, og det vil ikke vare lenge før Herrens tjenere fra denne talerstol og andre steder som vil bli opprettet, vil kunne formidle budskap til isolerte befolkningsgrupper som bor så langt borte at de ikke kan nås. På den måten og på andre måter vil vår Herre Jesu Kristi evangelium, den eneste kraft fra Gud til frelse i forberedelse til det celestiale riket, bli hørt i alle deler av verden, og mange av dere som er her, vil oppleve den tiden.» (I *Conference Report,* okt. 1946, 6.)

Millioner vil ta imot sannheten

President George Albert Smith sa: «Vår himmelske Fader … har kalt meg til å reise til mange områder av verden, og jeg har tilbakelagt millioner av kilometer siden jeg ble kalt til tjeneste. Jeg har reist i mange land og himmelstrøk, og overalt hvor jeg har vært, har jeg funnet gode mennesker, sønner og døtre av den levende Gud som venter på Jesu Kristi evangelium, og det er tusener, hundretusener, millioner av dem som ville ta imot sannheten hvis de bare visste det vi vet.» (I *Conference Report,* okt. 1945, 120.)

Det kan råde fred i en krigsherjet verden

Mens verden var i opprør under 1. verdenskrig, uttalte eldste George Albert Smith: «Selv om verden kan være full av elendighet og bekymring og himlene samler mørke skyer, om lynet flerrer og jorden ryster fra innerst til ytterst – hvis vi bare vet at Gud lever og vi lever rettskaffent, vil vi være lykkelige, det vil være usigelig fred fordi vi vet at vår Fader finner behag i vår livsførsel.» (*Conference Report,* okt. 1915, 28.)

Etter 1. verdenskrig var eldste Smith medvirkende til å få gjenopptatt misjonærarbeidet i Europa. Som president for Den europeiske misjon overvant han fordommer og fiendtlighet ved å besøke samfunnsledere og avisredaktører. Han forsvarte kallet av levende profeter og profeterte at de som unnlot å lytte til profetenes råd, ville lide katastrofale følger.

Han forkynte om forandringer som kunne komme under 2. verdenskrig

I 1942 var verden enda en gang omspent av krigshandlinger. Eldste George Albert Smith talte om hvilke forandringer som etterlevelse av evangeliet kunne føre til:

«Nå i kveld befinner vi oss her i fred og ro. Verden står i flammer. Overalt er fred tatt bort fra jorden, og djevelen er gitt makt over sitt herredømme. Gud har sagt at hvis vi vil ære ham og holde hans bud – hvis vi vil etterleve hans lover, vil han føre våre kriger og tilintetgjøre de ugudelige, og når tiden er inne, vil han komme ned i himmelen – ikke fra himmelen, men han vil bringe himmelen med seg – og denne jord som vi bor på, vil bli det celestiale rike.

Tenk om hele verden visste og trodde det? Hvilke forandringer ville ikke det føre til blant menneskenes barn! Hvilken glede ville ikke erstatte sorg og bedrøvelse i dag! Det er deres og min plikt, etter å ha blitt opplyst om det, å formidle det til andre.» (I *Conference Report,* okt. 1942, 49.)

Virkningene av 2. verdenskrig var heslige og nedslående. Mer enn 50 land hadde vært involvert, og anslagsvis 55 millioner mennesker hadde mistet livet. Krigen hadde kostet over tusen milliarder dollar. Millioner av mennesker i Europa og Asia manglet mat, hus og klær. Sorg, hat og fortvilelse snek seg inn i nasjoner og hjem. Krigen hadde berørt så godt som alle mennesker på jorden på en eller annen måte.

Tidsskriftet *Time* kåret president Smith til «Årets mann», 21. juli 1947.

President Smith var bekymret for ettervirkningene av 2. verdenskrig over hele verden. Dette fotografiet viser hollandske hellige som tar opp poteter som skal sendes til medlemmer i Tyskland.

Han ble kalt som Kirkens president

Den 21. mai 1945, da omfanget av 2. verdenskrigs blodbad og ødeleggelser ble avdekket i sin fulle betydning, ble George Albert Smith hentet fra sin forberedelsestid til sin forutordinerte posisjon som Kirkens president. President Smith dristet seg ikke til å gi noen erklæring om sin personlige misjon som profet, seer og åpenbarer. Men eldste Joseph Fielding Smith, Kirkens patriark og sønn av Hyrum Mack Smith og barnebarn av president Joseph F. Smith, ga denne profetiske uttalelse:

«Det sies ofte at Herren har oppreist en bestemt mann til å utføre en bestemt oppgave. Alle vi som er her, har hørt det bli drøftet og har hørt hvordan hver av Kirkens presidenters særegne evner har vært spesielt verdifulle under deres respektive gjerning. Jeg skulle ønske at alle Kirkens medlemmer kunne ha vært vitne til det rådsmøtet hvor presidentskapet ble omorganisert. Hvis det noen gang har vært et tidspunkt da Herrens ånd uomtvistelig har blitt tilkjennegitt, så var det ved den anledning. Alle som var tilstede, sitret av den. Alle som var tilstede, var uten tvil klar over at det var fullstendig riktig.

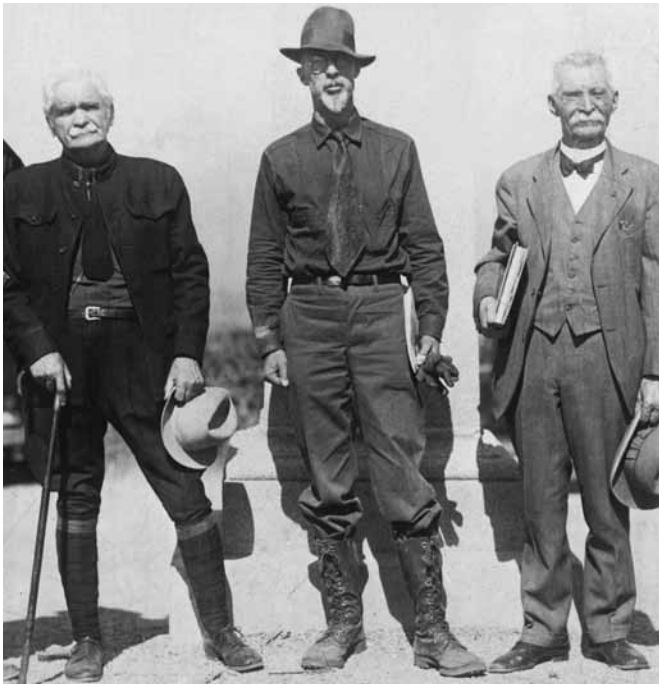

B. H. Roberts, George Albert Smith og Andrew Jenson

Det er ikke opp til meg å si hvilken spesiell oppgave president George Albert Smith har foran seg. Men det vet jeg, at på dette spesielle tidspunkt i verdens historie har det aldri vært et så desperat behov for kjærlighet blant brødre som nå. Videre vet jeg at det ikke finnes noen mann, som jeg kjenner, som elsker den menneskelige familie, som helhet og individuelt, høyere enn president George Albert Smith gjør. De to tingene tilsammen, behovet for kjærlighet og hans presidium på dette tidspunkt, har i hvert fall for meg en spesiell betydning.» (I *Conference Report,* okt. 1945, 31-32.)

Special Collections Department, J. Willard Marriott Library, University of Utah

Det første presidentskap: J. Reuben Clark, George Albert Smith og David O. McKay

Han sendte en fredsutsending

Misjonærene var blitt kalt hjem før 2. verdenskrig brøt ut, og mange siste-dagers-hellige, spesielt i de europeiske landene, så ikke en representant for Kirken på mange år. President George Albert Smith var bekymret for disse medlemmene. Siden han var ute av stand til å besøke dem selv, sendte president Smith etter krigen eldste Ezra Taft Benson for å finne ut hvordan Kirken kunne hjelpe dem og hvor mye hjelp det var behov for. Eldste Benson beskrev hva han så:

«Jeg vil ikke ta meg tid i dag til å beskrive krigens redsler. Det verste er ikke de fysiske slagene, men det som følger i kjølvannet: Bortfall av moral og religiøse bånd, tiltagende synd, sykdom, økt spebarnsdødelighet og all den lidelse som forårsakes av sult, sykdom og umoral. Vi så dette overalt. Vi så nasjoner fullstendig omstyrtet, i fullstendig økonomisk ruin. Vi fant det vanskelig til og med å komme igjennom på telefon fra London til mange av våre misjoner på kontinentet da vi kom. Vi kunne ikke engang ta en telefonsamtale til Holland, langt mindre land som Polen og Tsjekkoslovakia og andre. Så godt som eneste form for transportmiddel var de som de militære rådde over…

Jeg tror aldri jeg kommer til å glemme de første møtene med de hellige. De har lidd meget, mine brødre og søstre. Vi lurte på hvordan de ville ta imot oss, hvilken reaksjon vi kunne vente… Ville de være fulle av bitterhet? Ville de føle hat? Ville de ha gått lei av Kirken? Jeg husker så godt vårt første møte i Karlsruhe. Etter å ha besøkt Belgia, Holland og Skandinavia dro vi inn i det okkuperte Tyskland. Vi fant omsider frem til møtestedet, en delvis utbombet bygning inne i et kvartal. De hellige hadde sittet på møtet i bortimot to timer og ventet på oss. De håpet at vi ville komme, for de hadde

hørt rykter om at vi kanskje ville komme dit til konferansen. Og da, for første gang i mitt liv, så jeg nesten en hel forsamling i tårer da vi gikk opp til forhøyningen og de forsto at endelig, etter seks, syv lange år, hadde representanter fra Sion, som de sa, til slutt kommet tilbake til dem. Da møtet var slutt, etter at det på deres anmodning var blitt forlenget, insisterte de på at vi måtte gå ned til døren og ta hver enkelt i hånden når de forlot den utbombede bygningen. Og vi la merke til at mange av dem, etter å ha gått gjennom køen, kom tilbake både to og tre ganger, så glade var de for å kunne ta oss i hånden. Når jeg så ned i de oppadvendte ansiktene, bleke og tynne – mange av disse hellige var kledd i filler, noen av dem hadde ingenting på bena – kunne jeg se troens lys i deres øyne da de bar vitnesbyrd om dette strålende siste-dagers verks guddommelighet og uttrykte takknemlighet for Herrens velsignelser.» (I *Conference Report,* apr. 1947, 153-54.)

Styrken av heltidsmisjonærer økte fra 386 i 1945 til over 5 800 i 1951.

Han besøkte USAs president

President George Albert Smith og USAs president Harry S. Truman

Hat, fortvilelse og sorg var fremherskende gjennom hele 1940-årene. 2. verdenskrig hadde forherdet manges hjerter. President George Albert Smith var en mann hvis kjærlighet til andre var blitt dannet i lidelsens ild. Han var en mann som hadde overgitt seg til Herren gjennom lange nattetimer i bønn og årelang tjeneste for andre. Nå var han Guds profet. Han fikk sendt 90 togvogner fullastet med mat og klær til de rammede hellige i Europa. Det ble oppfordret til en spesiell faste, og det ble gitt penger til å hjelpe ikke bare medlemmer av Kirken, men også andre. Misjoner ble gjenåpnet og nye opprettet. President Smith fortalte om et besøk hos USAs president på denne tiden:

«Da krigen var slutt, dro jeg som Kirkens representant for å besøke USAs president. Da jeg kom dit, tok han meget høflig imot meg – jeg hadde møtt ham tidligere – og jeg sa: "Jeg har bare kommet for å forhøre meg om hvordan De, herr president, vil stille Dem til at de siste-dagers-hellige er parat til å sende mat og klær og sengetøy til Europa."

Han smilte og så på meg: "Men hvorfor vil dere sende det dit? Pengene deres er ikke verd noen ting."

Jeg sa: "Vi vil ikke ha pengene deres." Han så på meg og spurte: "De mener ikke at dere skal gi dem det?"

Jeg sa: "Selvfølgelig vil vi gi dem det. De er våre brødre og søstre, og de lider. Gud har velsignet oss med overflod, og vi vil være glad for å sende det hvis vi kan samarbeide med myndighetene."

Han sa: "De er på rett spor," og tilføyde: "Vi vil være glad for å hjelpe dere på alle måter."

Jeg har tenkt på dette mange ganger. Etter å ha sittet sammen en stund, gjentok han: "Hvor lang tid vil det ta dere å få dette klart?"

Jeg sa: "Det er allerede klart."

Som dere husker, hadde myndighetene destruert matvarer og nektet å så korn under krigen, så jeg sa til ham:

"Herr president, mens administrasjonen her i Washington tilrådet destruksjon av mat, bygget vi siloer og fylte dem med korn og utvidet vårt dyrehold, og alt vi nå trenger, er biler og båter for å kunne sende betydelige mengder mat, klær og sengetøy til folk i Europa som lider. Vi har en organisasjon i Kirken som har over 2 000 ferdige hjemmelagede tepper."

…Resultatet var at mange mennesker fikk varme klær, varmt sengetøy og mat uten forsinkelser av noe slag. Så snart vi kunne få biler og båter, hadde vi på plass det som var nødvendig å sende til Europa.» (I *Conference Report,* okt. 1947, 5-6.)

President George Albert Smith

KJÆRLIGHETEN FINNER DEN UTMATTEDE

President George Albert Smith var kjent som en mann med oppriktig kjærlighet og omtanke for alle, spesielt når hjelpen trengtes mest. Den 8. april 1951, like etter president Smiths død, fortalte eldste John A. Widtsoe, som var medlem av De tolv apostlers quorum:

Special Collections Department, J. Willard Marriott Library, University of Utah

President Smith møtte Helen Keller på hotell Utah i 1941. Da han var atten år, pådro George Albert Smith seg en øyenskade på grunn av solen mens han arbeidet som inspektør ved jernbanen. Han hadde svekket syn resten av sitt liv.

«I løpet av de siste dagenes begivenheter har det strømmet mange minner til mitt sinn. En sen ettermiddagsstund en varm, trykkende dag i august eller september satt jeg på mitt kontor, nokså trett etter dagens arbeid. University of Utah hadde hatt interne uoverensstemmelser som fiender hadde blåst opp til en landsomfattende skandale. Jeg hadde blitt kalt inn for å hjelpe andre som prøvde å få institusjonen og dens arbeid tilbake til normale forhold. Dette var tredje gang i mitt liv som jeg hadde blitt anmodet om å tjene delstaten i en slik sammenheng. Jeg var trett. Da banket det på døren, og inn kom George Albert Smith. Han sa: "Jeg er på vei hjem etter dagens arbeid. Jeg tenkte på deg og de problemene du forventes å løse. Jeg kom inn for å trøste deg og gi deg en velsignelse."

Slik var George Albert Smith. Av alle de venner jeg har rundt om i og utenfor delstaten, var han den eneste, med unntak av noen få nære venner, som tok seg tid til å gi meg kjærlig hjelp i det arbeidet jeg måtte gjøre. Selvfølgelig satte jeg pris på det. Jeg kommer aldri til å glemme det. Vi snakket sammen en stund, vi skiltes og han gikk hjem. Jeg var lett om hjertet. Jeg var ikke lenger trett.» (I *Conference Report,* apr. 1951, 99.)

KJÆRLIGHETEN SØKER ENHVER ANLEDNING TIL Å TJENE

«Ved en anledning var [George Albert Smith] på vei tilbake fra et møte. I hans følge var datteren til president Heber J. Grant. Hun forteller at han kikket over midtgangen og så en ung mor og hennes barn, omgitt av bagasje. Han følte trang til å snakke med henne og forhøre seg om hvordan hun hadde det.

George Albert Smith var en ivrig speider.

"Snart var president Smith borte og snakket med den unge moren. Han kom tilbake til plassen vår og sa: «Ja, det var som jeg tenkte. Den lille moren skal reise langt, jeg har sett på billetten hennes. Jeg kan ikke forstå hvorfor mannen som solgte billetten, ikke visste om en bedre rute for henne. Slik det nå er, må hun vente lenge i Ogden og siden i Chicago. Jeg har billetten hennes og vil gå av i Ogden og se om jeg kan få forandret den så hun kan få en annen forbindelse og slippe å vente så lenge i Ogden og Chicago.»"

President Smith gikk av toget så snart det stanset, og ordnet opp for den unge moren og fikk forandret billetten hennes så reisen ville bli lettere for henne. Så følsom var denne mannen for andres behov.» (Bassett, *New Era,* jan. 1972, 52.)

KJÆRLIGHETEN FINNER TID TIL ANDRE

Ved innvielsen av «Dette er stedet»-monumentet

«Under en … reise til Midtvesten skyndte [president George Albert Smith] seg av sted for å nå et tog, da en mor med fire småbarn stoppet ham for at barna skulle få ta ham i hånden. Noen tok bilde av denne hendelsen, og det ble sendt en kopi til president Smith med disse ordene: "Jeg sender dette bildet fordi det er en grafisk illustrasjon av den mannen vi tror du er. Grunnen til at vi verdsetter det så høyt, er at uansett hvor travelt du hadde det, og til tross for at du ble skysset inn i bilen og deretter til det ventende toget, tok du deg likevel tid til å ta hvert barn i denne familien i hånden."» (D. Arthur Haycock, «A Day with the President», *Improvement Era,* apr. 1950, 288.)

Lykke står i forhold til kjærlighet og tjeneste

Special Collections Department, J. Willard Marriott Library, University of Utah

President George Albert Smith mottok sølvbeveren og sølvbøffelen av Amerikas guttespeidere.

Eldste George Albert Smith, daværende medlem av De tolv apostlers quorum, sa: «Glem ikke at uansett hvor mye du måtte gi av penger, uansett hvor sterkt du måtte ønske denne verdens ting for å kunne bli lykkelig, vil din lykke stå i forhold til din nestekjærlighet og din godhet og kjærlighet til dem du omgås her på jorden. Vår himmelske Fader har sagt med rene ord at den som sier han elsker Gud og ikke elsker sin bror, ikke er sannferdig.» (*Relief Society Magazine,* des. 1932, 709.)

Han mottok syn og hadde medfølelse med de innfødte amerikanerne

President George Albert Smith sammen med navahoindianere 23. oktober 1948

Eldste Spencer W. Kimball, daværende medlem av De tolv apostlers quorum, sa om president George Albert Smiths omtanke for Lehis etterkommere som var innfødte amerikanere:

«Etter hvert som hans store kjærlighet til sine medmennesker begynte å gå over i sterk medfølelse, så han i et syn et helt folk som dro ned fra det legendariske Jerusalem til Jeriko, og de falt blant røvere. Han så dem avkledd og hardt såret. Han så dem forlatt og berøvet for alt. Han så prester som kom og så deres tilstand og gikk forbi på den andre siden. Han så nyere tids levitter som kom og så og gikk forbi på den andre siden. President Smith besluttet at det var på tide å gjøre noe konstruktivt for dette indianske folket som hadde lidd en slik vanskjebne. Han besluttet at det var på tide å forbinde deres sår og helle olje i dem.

Han gikk til president Heber J. Grant (president Smith var da i De tolvs råd), og ba om tillatelse til å arbeide blant det indianske folk, og det ble innvilget. Det ble nedsatt en komité, og arbeidet begynte i liten målestokk slik mange prosjekter gjør.» («Elder Kimball Tells of President Smith's Concern for His Lamanite Brethren», *Church News,* 11. apr. 1951, 11.)

Hans kjærlighet omfattet også fiendtligstemte

President George Albert Smith hadde en dypfølt omtanke også for folk som hadde blitt fiendtlig stemt overfor Kirken, og han forsøkte å vise dem at de tok feil. Et tilfelle er representativt for dette. En stor gruppe hadde brutt ut av Kirken og opprettet sin egen kirke. De var misfornøyde med noen ledere og besluttet å ta saken i egne hender. President Smith avla et historisk besøk hos denne gruppen i 1946. Han hadde møte med dem, håndhilste på dem, talte til dem og ba og gråt for dem. De ble rørt over hans besøk. Han så ut og oppførte seg som en profet. De erkjente at han var en profet. Tolv hundre personer som følte den Kristi kjærlighet som strømmet mot dem fra denne Herrens salvede, vendte tilbake til Kirkens trygge havn som de hadde beveget seg bort fra.

President George Albert Smith sammen med filmstjernen Ann Blyth, ca. 1949

Han advarte mot straffedommer i de siste dager

På grunn av sin store kjærlighet til alle mennesker kunne ikke president George Albert Smith forholde seg taus med hensyn til de straffedommer som ville komme over verden hvis menneskene ikke omvendte seg. I likhet med Elijah talte han med kraft og myndighet. Ved en anledning advarte han og sa: «Det vil ikke vare lenge før store ulykker vil komme over den menneskelige

familie med mindre de snarlig omvender seg.» (I *Conference Report,* apr. 1950, 169.)

Han var like uredd som Abinadi som, tross kritikk og bakvaskelser, forutsa følgene av slike onder. Om dem som talte nedsettende om profeten Joseph Smith, sa president Smith: «[De] vil bli glemt, og deres levninger vil gå tilbake til moder jord, om de ikke allerede har gjort det, og stanken av deres nedrighet vil aldri bli borte, mens den herlighet og heder og storhet og det mot og den trofasthet som profeten Joseph Smith tilkjennega, vil hefte ved hans navn for evig.» (I *Conference Report,* apr. 1946, 181-82.)

Verden er åndelig syk

President George Albert Smith advarte:

«Verden er syk. Det er ikke første gang den har vært syk. Den har hatt en god del forskjellige erfaringer i så måte. Noen ganger har nasjoner måttet utslettes på grunn av folkets ugudelighet. Herren har gjennom tidene talt til sine inspirerte ledere og lærere, men når verden nekter å gi akt på det etter at det på behørig måte er forkynt, plasserer den seg i en stilling hvor den sier til vår himmelske Fader, som eier denne verden – han er vår husvert: "Vi trenger deg ikke. Vi vil gjøre akkurat som vi vil."

Folk som tenker slik, innser dessverre ikke at de begrenser sine egne erfaringer i livet og legger til rette for de sorger som kan følge.» (I *Conference Report,* sep.-okt. 1949, 167.)

President George Albert Smith og hans rådgivere, David O. McKay og J. Reuben Clark

Mange har falt fra en sann tro på Gud

President Smith talte om svinnende tro på Gud og på Jesu Kristi guddommelige misjon:

«Det er merkelig hvor vanskelig det er for mange å tro at det finnes en Gud. Mange er antikrist, de kan tro på nesten alt som tenkes kan og fremsette argumenter for hvorfor de tror på det, og jeg vil si til dere i dag at størstedelen av verdens befolkning er antikrist, de følger ikke Kristus i det hele tatt. Og blant dem som hevder å tro på kristendommen, er det relativt få som virkelig tror på Jesu Kristi guddommelige misjon.

Hva er resultatet? Folk har vendt seg bort fra Herren, og han kan ikke velsigne dem når de nekter å bli velsignet.» (I *Conference Report,* apr. 1948, 179.)

Special Collections Department, J. Willard Marriott Library, University of Utah

George Albert Smith var blant generalautoritetene som fikk i oppdrag å kjøpe og bevare eiendommer av historisk verdi for Kirken. På dette fotografiet står Lucy Woodruff Smith på toppen av høyden Cumorah sammen med Pliny T. Sexton, som eide det meste av høyden. Kirken kjøpte til slutt all eiendom rundt høyden Cumorah, innbefattet selve høyden, innen 1928.

Usannhet har blitt å foretrekke fremfor sannhet

President George Albert Smith sa: «En eller annen har sagt at verdens befolkning heller vil tro en løgn og bli fordømt enn å akseptere sannheten. Det er en ganske alvorlig påstand, men jeg tror kanskje den kan godtas som et faktum. Det finnes ingenting i verden som er mer utslettende eller skadelig for menneskeslekten enn hat, fordommer, mistenksomhet og den ukjærlige holdning noen mennesker har til sin neste.» (I *Conference Report,* okt. 1949, 5.)

Det er ikke en håpløs situasjon

President George Albert Smith advarte mot konsekvensene av verdens urettferdighet, men uttrykte håp om å kunne forebygge den: «Jeg frykter at tiden vil komme – med mindre vi kan finne en utvei ikke bare til å hindre at mennesket ødelegges ved skjødesløse ulykker, men også med mindre vi kan kalle verdens folk til å omvende seg fra sine synder og vende seg bort fra det gale de gjør – da den store krigen som nettopp er forbi [2. verdenskrig], vil være en ubetydelighet i ulykkessammenheng, sammenlignet med det vi har i vente. Og vi kan unngå det hvis vi vil. Hvis vi alle vil gjøre vårt, kan det hindres.» (I *Conference Report,* okt. 1946, 149.)

Å avverge katastrofer må skje på Herrens måte

Mens hærstyrker vendte tilbake til sine hjemland i 1945, etter 2. verdenskrig, tenkte og møttes og snakket nasjoners ledere om fredstraktater, lover og erklæringer. Det var store håp om varig fred. Men de søkte fred på

verdens måte – å løse krigsproblemer ved hjelp av politikk. Mens man internasjonalt var travelt opptatt med gjenoppbygging, lovgivning og menneskeforfattede løfter, talte en annen røst enkelt og tydelig. Det var Herrens røst gjennom hans profet. President George Albert Smith erklærte: «Vi kan gi lover til dommedag, men det vil ikke gjøre folk rettferdige. Det vil være nødvendig at folk som befinner seg i mørket, omvender seg fra sine synder, retter opp sitt liv og lever så rettskaffent at de kan føle vår himmelske Faders ånd.» (I *Conference Report,* sep.-okt. 1949, 6.)

Bare ved Ånden kan mennesket lykkes med å skape fred

I god tid før 2. verdenskrig brøt ut, advarte eldste George Albert Smith, daværende medlem av De tolv apostlers quorum: «Det hersker stor forvirring i verden, og det synes ikke å være noen mulighet for å fjerne den uten ved vår himmelske Faders makt. Verdens visdom slår feil, Skriftene er oppfylt, og i dag søker de viseste av alle menn ved lovgivning å frembringe bedre tilstander og et sunnere liv for menneskeheten. De kan streve på den måten, men hvis menneskene ikke har tro på Gud, hvis de ikke forstår livets hensikt, vil de ikke komme særlig langt. Verdens befolkning må omvende seg fra sine synder før Herren kan gi dem den fred og lykke de ønsker seg. Ingen annen plan vil lykkes.» (I *Conference Report,* apr. 1934, 27.)

President George Albert Smith sammen med guttespeidere, 14. februar 1950

Mange år senere, etter at 2. verdenskrig var slutt, erklærte president Smith: «Denne fryktelige krigen som har gjort folk hatefulle mot hverandre, har åpenbart berørt alle mennesker. Og det er ikke lenger noe initiativ blant menneskenes barn til å sette seg ned rundt et fredsbord og tilfredsstille alle som er berørt. Hvorfor? Fordi de ikke har Guds ånd, og uten den vil de aldri komme til enighet. Vi vet dette, og verden vet det ikke.» (I *Conference Report,* apr. 1948, 180.)

De forente staters grunnlov ble inspirert av Gud

President George Albert Smith sa: «Dere vet, og jeg vet, at De ti bud inneholder vår himmelske Faders vilje, og jeg er takknemlig ikke bare for våre samfunnslover, men også for de lover Gud har gitt oss. Jeg føler at jeg er forpliktet til å innrette meg etter De ti buds lære. Jeg føler meg like forpliktet til å støtte USAs grunnlov som kom fra den samme kilde som De ti bud. Med mindre denne store nasjons folk kan innse disse fakta og omvende seg, kan de komme til å forspille den frihet de nå nyter godt av og de velsignelser som finnes så rikelig blant oss.» (I *Conference Report,* apr. 1949, 169.)

President Smiths guttespeiderminner

Vi må leve slik at vi er verdige de velsignelser vi ber om

President George Albert Smith har sagt: «Hva med Amerika? Jeg var i et møte for kort tid siden der en gruppe speidergutter reiste seg og sang: "Gud velsigne Amerika", og de sang den vakkert, og hele tiden mens de sang, spurte jeg meg selv: "Hvordan kan han velsigne Amerika før Amerika omvender seg?" Enhver stor velsignelse vi ønsker, er lovet oss av vår himmelske Fader på betingelse av at vi hedrer ham og holder hans bud. Det er ikke nok å be. Vi må ikke bare be, men også leve slik at vi er verdige til velsignelsen.» (I *Conference Report,* okt. 1948, 184.)

«Stå på Herrens side av streken»

President George Albert Smith inndelte ofte innflytelse i to kategorier. Hvis vi velger den ene, er vi fullstendig trygge, hvis vi velger den andre, er vi aldri trygge. Hans ord er en enkel løsning når det gjelder å oppnå fred i en verden i opprør:

«Det er to slags påvirkning i verden. Den ene er fra vår himmelske Fader og den andre er fra Satan. Vi kan velge hvilket territorium vi ønsker å leve på, vår himmelske Faders eller Satans.

Special Collections Department, J. Willard Marriott Library, University of Utah

President George Albert Smith i flyveruniform sammen med sin hustru, Lucy, foran et fly

Jeg har mange ganger gjentatt noe min bestefar sa. Også han talte fra denne talerstolen, og det var han som ga meg mitt navn. Han rådet sin familie slik: "Det er en klart definert demarkasjonslinje. På den ene siden av den ligger Herrens territorium. På den andre siden av den ligger djevelens territorium." Og han sa: "Hvis dere vil være på Herrens side av linjen, er dere fullstendig trygge fordi motstanderen av all rettferdighet ikke kan krysse den linjen."

Hva betyr det? For meg betyr det at de som lever rettskaffent og holder alle vår himmelske Faders bud, er fullstendig trygge, men det er ikke de som tar lett på hans rettledning og råd.» (I *Conference Report,* sep.-okt. 1949, 5-6.)

Herren vil føre våre kriger

Under 2. verdenskrig underviste eldste George Albert Smith, som medlem av De tolv apostlers quorum, om guddommelig beskyttelse: «Uansett om skyene trekker seg sammen, uansett hvordan krigstrommene lyder, uansett hvilke tilstander det måtte bli i verden, vil det her i Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige, overalt hvor vi ærer og holder Guds bud, være beskyttelse mot ondskapens makter, og menn og kvinner vil kunne leve på jorden til deres liv er omme, i ære og herlighet, såfremt de vil holde vår himmelske Faders bud.» (I *Conference Report,* apr. 1942, 15.)

«Jeg vet at min Forløser lever»

George Albert Smiths dager var fylt av utrettelig virksomhet for å bringe folk nærmere den Mester han tjente. Men så, i 1951, sviktet hans helse raskt og kreftene ebbet ut. Hans livs misjon var oppfylt. Biskop Robert L. Simpson, daværende rådgiver i Det presiderende biskopsråd, snakket med president Smiths datter Edith Elliott om president Smiths siste dag:

Special Collections Department, J. Willard Marriott Library, University of Utah

President George Albert Smith var 183 cm høy. Han var energisk og fant glede i mange sportsaktiviteter. Han var kjent for sin vennlighet og evne til å få folk til å føle seg vel.

«Hun fortalte meg at den siste dagen i president Smiths liv hadde familien samlet seg rundt sengen hans. Han pustet dypere, og de var bekymret. Legen trådte til side og lot familien komme nærmere. Den eldste sønnen bøyde seg frem og sa: "Far, er det noe du ønsker å si til familien – noe spesielt?"

Hun fortalte videre at denne store profeten sa med et smil om munnen: "Ja, bare dette: Jeg vet at min Forløser lever. Jeg vet at min Forløser lever."» (*The Powers and Responsibilities of the Priesthood,* Brigham Young University Speeches of the Year [31. mars 1964], 7-8.)

President Smiths kjærlige innflytelse som følte av så mange, kommer til uttrykk i følgende hyllest fra to menn som den gang var medlemmer av De tolv apostlers quorum, og som virket sammen med president Smith.

Eldste Ezra taft Benson sa: «Gud velsigne president George Albert Smiths minne. Jeg er mer takknemlig enn ord kan beskrive for det nære samarbeidet jeg har hatt med ham de siste årene. Jeg er takknemlig for at min familie har bodd i samme menighet og fått være under hans fine ånds velgjørende innflytelse. Jeg vil aldri opphøre med å føle takknemlighet for de besøk han avla i mitt hjem mens jeg var en ydmyk misjonær i det krigsherjede Europa etter 2. verdenskrig. Jeg er spesielt takknemlig for et besøk i nattens stillhet da en av våre små lå for døden. Uanmeldt fant president Smith tid til å komme til vårt hjem og legge sine hender på hodet til den lille som hadde ligget i sin mors armer i mange timer, og lovet henne at hun skulle bli fullstendig frisk. Slik var president Smith, han hadde alltid tid til å hjelpe, spesielt de som var syke, de som trengte ham mest.» (I *Conference Report,* apr. 1951, 46.)

Eldste Spencer W. Kimball sa: «Det syntes for meg som om hver handling, hver tanke vår president hadde, bar bud om at han av hele sitt hjerte og hele sin sjel elsket Herren og elsket sine medmennesker. Finnes det et menneske på jorden som kunne ha elsket dem mer?» (*Church News,* 11. apr. 1951, 11.)

George Albert Smith oppfylte de store budene om å elske Gud og mennesker. Verden ville i dag ha vært et mer velsignet sted hvis folk hadde fulgt hans strålende eksempel og lånt øre til hans kjærlige råd. Tenk hvilke velsignelser som da ville ha kommet til jordens nasjoner.

KAPITTEL 9

David O. McKay

KIRKENS NIENDE PRESIDENT

VIKTIGE BEGIVENHETER I DAVID O. MCKAYS LIV

Alder	Begivenheter
	Han ble født 8. september 1873 i Huntsville, Weber County, Utah, som sønn av David og Jennette Eveline Evans McKay.
3	President Brigham Young døde (29. aug. 1877).
23	Han var klassepresident og oppnådde de beste karakterer av alle avgangsstudentene ved University of Utah (juni 1897).
23-25	Han var på misjon i Skottland (1897-99).
27	Han giftet seg med Emma Ray Riggs (2. jan. 1901).
32	Han ble ordinert til apostel av presiden Joseph F. Smith (9. apr. 1906).
44	Hans første bok, *Ancient Apostles,* ble utgitt (1917).
45	Han ble Søndagsskolens tilsynsfører på generalplan (1918-34).
46-48	Han var Kirkens skolesjef (1919-21).
47	Han så et syn av en celestial by mens han var på reise verden rundt (10. mai 1921).
49-51	Han var president for Den europeiske misjon (1922-24).
61	Han ble rådgiver for president Heber J. Grant (6. okt. 1934; senere ble han rådgiver for president George Albert Smith, 21. mai 1945).
77	Han ble oppholdt som Kirkens president (9. apr. 1951).
78	Han besøkte ni europeiske land (1952).
82	Han innviet Bern Sveits tempel (11. sept. 1955). Han innviet Los Angeles California tempel (11. mars 1956).
84	Han innviet Hamilton New Zealand tempel og Kirkens college på New Zealand (20. apr. 1958). Han innviet London England tempel (7. sept. 1958).
85	Han innviet Kirkens college på Hawaii (des. 1958). Han fremsatte sin velkjente uttalelse «Ethvert medlem en misjonær» (apr. 1959).
88	Han kunngjorde at medlemmer av De syttis første råd skulle ordineres til høyprester. Kirkens korrelasjon ble innledet (1961).
90	Hjemmeundervisningsprogrammet ble introdusert (jan. 1964).
91	Han innviet Oakland California tempel (17. nov. 1964).
94	Han kalte de første regionalrepresentanter fra De tolv apostlers quorum (1967).
96	Han døde i Salt Lake City, Utah (18. jan. 1970).

Familien McKay, ca. 1878. David O. på sin fars fang.

Da David Oman McKay ble født 8. september 1873, var Brigham Young Kirkens president. Han lærte verdien av hardt arbeid av sin far, som var gårdbruker. Tro på evangeliet ble rotfestet i hans hjerte ved familiens forskrifter, eksempel og utholdenhet.

McKay- (eller MacKay-)klanen kom opprinnelig fra høylandet i det nordlige Skottland. Det var kongelig verdighet over denne familiens karakter. Davids besteforeldre og foreldre viste en usvikelig lojalitet overfor evangeliet da de ble omvendt til Kirken.

Han fikk viktige ansvarsoppgaver i ung alder

«Da [David O. McKay] var åtte år gammel, ble hans far kalt på misjon. Å akseptere et slikt kall som medførte at han måtte være hjemmefra i to eller tre år, var ingen lett avgjørelse å ta. Et nytt barn var underveis, og det var lagt planer om å utvide huset og skaffe mer inventar. Ansvaret for gården var for stort til at han kunne overlate det til sin hustru, så da David sr. viste dem brevet med misjonskallet, sa han: "Det er naturligvis umulig for meg å reise." Jennette leste brevet, så på sin mann og sa bestemt: "Selvfølgelig må du si ja. Du trenger ikke bekymre deg for meg. David O. og jeg greier dette fint!" …

David O. McKay som gutt, ca. 5 år

Under farens fravær vente lille David seg fort til å bruke sin energi på hus- og gårdsarbeid. Omstendighetene bidro derfor til å gjøre gutten mer moden enn årene skulle tilsi.» (Llewelyn R. McKay, *Home Memories of President David O. McKay* [1956], 5-6.)

Kort tid før han fylte 14 år, mottok han sin patriarkalske velsignelse. Der ble han fortalt: «Du er i din ungdom og trenger veiledning, derfor sier jeg til deg: La dine foreldre undervise deg om livets og frelsens vei, så du i ung alder kan bli beredt til en ansvarsfull stilling, for Herrens øyne følger deg… Herren har et arbeid du skal utføre, og i forbindelse med det kommer du til å se meget av verden, hjelpe til med å samle det adspredte Israel og også virke i riket. Det skal være ditt kall å sitte i råd med dine brødre og presidere blant folket og formane de hellige til trofasthet.» (Sitert i Jeanette McKay Morrell, *Highlights in the Life of President David O. McKay* [1966], 26.)

Han lærte om åpenbaring da han var ung

President David O. McKay fortalte følgende historie fra sin barndom:

«Helt fra barndommen av har det vært svært lett for meg å tro at profeten Joseph Smiths syner var reelle. Det jeg skal fortelle, kan synes svært enkelt for dere, men for meg er det svært kjært og spesielt.

Da jeg var liten og bodde i mitt barndomshjem, var jeg redd om natten. Det skyldtes en levende drøm der to indianere kom inn på gården vår. Jeg løp inn for å finne beskyttelse, og en av dem skjøt en pil og traff meg i ryggen. Det var bare en drøm, men jeg følte denne pilen og ble svært skremt, for i drømmen kom de inn … og spottet og skremte mor.

Jeg kom aldri over det. I tillegg kom mors frykt, for når far var langt borte med dyrene eller i et eller annet oppdrag, gikk mor aldri til ro uten å se under sengen. Så innbruddstyver eller voldsmenn som kunne komme inn i huset og forulempe mor og småbarna, var virkelige for meg.

Malert av Robert A. McKay. KOPIERING IKKE TILLATT

Han søker et vitnesbyrd

Hvordan situasjonen enn var, så var jeg svært redd. En natt fikk jeg ikke sove, og jeg innbilte meg at jeg hørte lyder rundt huset… Jeg ble svært oppskaket og bestemte meg for å be, slik som mine foreldre hadde lært meg å gjøre.

Jeg trodde ikke jeg kunne be uten å gå ut av sengen og knele ned, og det var en fryktelig prøvelse. Men til slutt kom jeg meg ut av sengen og knelte ned og ba til Gud om beskyttelse for mor og familien. Og det kom en røst som talte like tydelig til meg som jeg til dere, som sa: "Vær ikke redd. Ingenting skal skade dere." Jeg sier ikke noe om hvor den kom fra eller hva den var. Det kan dere bedømme. For meg var det et

direkte svar, og jeg ble forsikret om at jeg aldri skulle bli skadet i sengen om natten.

Jeg kan si at det har vært lett for meg å forstå og tro at profeten Josephs syner var reelle. Det var lett for meg i ungdommen å akseptere hans syn, at Gud Faderen og hans Sønn, Jesus Kristus, viste seg for gutten som ba. Jeg tenkte ikke på noe annet. Naturligvis er dette virkelig. Det var lett for meg å tro at Moroni kom til ham der i værelset. Himmelske personer var virkelige for meg helt fra min spedeste barndom, og etter hvert som årene gikk, ble disse inntrykkene styrket av min fornuft og ved Guds inspirasjon direkte til min sjel.» (I *Conference Report,* okt. 1951, 182-83.)

University of Utahs fotballag, 1894. David O. McKay i bakerste rad, nr. 2 fra v.

Han sa senere:

«Jo eldre jeg blir, desto mer takknemlig er jeg for mine foreldre, for hvordan de etterlevde evangeliet der i det gamle huset på landet… Både far og mor etterlevde evangeliet.

… Mitt vitnesbyrd om at Gud virkelig er til, har sin opprinnelse i dette barndomshjemmet mitt, og det var takket være deres undervisning og eksempel at jeg da fikk kunnskap om at den åndelige verden virkelig finnes, og jeg vitner om at den er en realitet...

Det er … lett for meg å innse at man kan leve slik at man kan motta innskytelser og direkte budskap gjennom Den hellige ånd. Sløret er tynt mellom dem som har prestedømmet, og dem som befinner seg på den andre siden av sløret. Dette vitnesbyrdet hadde sin begynnelse ... i mitt barndomshjem på grunn av eksemplet til en far som æret prestedømmet – og hans hustru, som støttet ham og etterlevde det i hjemmet.» (I *Conference Report,* okt. 1960, 85-86.)

Han utførte en misjon for Herren

David O. McKay ble kalt på misjon til Skottland og ble beskikket 1. august 1897.

Da han var 21 år gammel, begynte David O. McKay ved University of Utah, der han deltok i debatter, spilte piano i en musikkgruppe, var med på fotballaget og traff Emma Ray Riggs, som han senere giftet seg med. Han tok avgangseksamen i 1897 som klassens president og den beste avgangsstudenten, og ble tilbudt en lærerstilling. Han fikk også et misjonskall.

Kallet fra Herren om å virke som misjonær kan ha kommet på et ubeleilig tidspunkt, men han forlot alt som var kjært for ham, og reiste til sine forfedres land, Skottland. Hans naturlige lederevner ble oppdaget, og han ble kalt til distriktspresident.

«Gjør det fullt og helt»

Mens David O. McKay var på misjon i Stirling i Skottland, opplevde han noe som påvirket resten av hans liv. Han og hans ledsager hadde vært i byen noen uker, men hadde ikke hatt noen særlig fremgang. En dag vandret de rundt i Stirling Castle, og eldste McKay lengtet hjem. Han mintes senere:

«Da vi gikk tilbake til byen, fikk jeg øye på en uferdig bygning som lå mange meter tilbaketrukket fra fortauet. Over inngangsdøren var det en bue i sten, noe som var uvanlig på et bolighus, og det som var enda mer uvanlig, var at jeg fra fortauet kunne se at det var en inskripsjon på denne buen.

Jeg sa til min ledsager: "Det er uvanlig! Jeg går bort for å se hva som står der." Da jeg kom nær nok, så jeg dette budskapet, ikke bare hugget i sten, men som om det kom fra Ham i hvis tjeneste vi var engasjert: "Det du gjør, gjør det fullt og helt".

Jeg snudde meg og gikk tankefull bort, og da jeg kom bort til min ledsager, gjentok jeg budskapet for ham.

Inskripsjonen som ble David O. McKays motto for livet. Den originale stenen befinner seg nå i museet for Kirkens historie og kunst i Salt Lake City, Utah.

Det var et budskap til meg denne formiddagen om å gjøre godt arbeid som misjonær for Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige. Det er bare en annen måte å si: "Ikke enhver som sier til meg: Herre, Herre! skal komme inn i himlenes rike, men den som gjør min himmelske Faders vilje" (Matteus 7:21).» (*Cherished Experiences from the Writings of President David O. McKay*, red. Clare Middlemiss [1955], 174-75.) Han bestemte seg for å gjøre fullt og helt sin del som hengiven misjonær.

I 1955 besøkte han som Kirkens president det samme stedet og fortalte historien til dem som var der. Kirken kjøpte senere stenen, og den er nå en del av David O. McKay-utstillingen i museet for historie og kunst ved siden av Temple Square.

Hans lederegenskaper ble anerkjent

På et møte 29. mai 1899 som James L. McMurrin i presidentskapet for Den europeiske misjon presiderte over, opplevde eldste David O. McKay og de andre misjonærene en sterk utgytelse av Ånden. Ved denne anledning profeterte president McMurrin om flere eldster, og til den unge eldste McKay sa han: «La meg si til deg, bror David, Satan har ønsket å ha deg så han kan sikte deg som hvete, men Gud er oppmerksom på deg, og hvis du vil holde fast ved troen, vil du komme til å sitte i Kirkens ledende råd.» (Sitert i Morrell, *Highlights in the Life,* 37-38.)

Han fant en evig ledsager

David O. og hans søster Jeanette i 1897 da han tok avgangseksamen ved University of Utah som årets beste student.

Da David O. McKay kom hjem fra misjonen i Skottland i august 1899, begynte han å undervise ved Weber State Academy. Den 2. januar 1901 giftet han seg med Emma Ray i Salt Lake tempel. Det var et ekteskap som kom til å bli et eksempel for hele Kirken i mer enn 69 år. Deres kjærlighet til og omsorg for hverandre var velkjent for Kirkens medlemmer. Ekteparet McKay ble foreldre til syv barn.

Før de giftet seg, skrev David ofte brev til Emma Ray. Følgende brev, datert 18. desember 1900, er et eksempel. Han skrev:

«Min aller kjæreste!

Jeg vil bli lykkelig og være deg tro
når jeg, min kjære, blir gift med deg.

Etter misjonen tok han imot en stilling ved Weber State Academy og begynte å undervise der i september 1899. Etter to og et halvt år ble han utnevnt til skolens rektor. David O. McKay sammen med noen av studentene i 1905.

Disse ordene har vært i mine tanker helt siden jeg hørte dem i dag. Sant nok er de bare en linje i en enkel kjærlighetssang, men de gir uttrykk for mine følelser i kveld, og derved gir de en dypere mening enn forfatteren noensinne har tenkt seg. Hvis jeg er trofast mot deg før vi gifter oss, vil det være meget lettere etterpå…

Det virker som en uke siden jeg så deg, og det virker som omkring to dager siden jeg sist var på skolen. Hvis denne følelsen vedvarer, vil det være åtte uker før jeg ser deg igjen! Hver dag er en uke når jeg er borte fra deg, hver dag er bare en time når jeg er sammen med deg! Hva annet enn *kjærlighet* kan få tiden til å gå så langsomt i det første tilfellet og få den til å forsvinne umerkelig i det andre tilfellet?

Ja, det er kjærlighet – ekte kjærlighet, og jeg er takknemlig for at jeg vet hva ren kjærlighet er, og at den jeg elsker, er den mest trofaste, søteste pike som finnes.

Kjæreste, er en slik kjærlighet til trøst for deg? Hvis så, forsøk å gjengjelde den og gi fullkommen lykke til din hengivne Dade.» (Sitert i David Lawrence McKay, *My Father, David O. McKay* [1989], 8.)

David O. og Emma Ray McKay med sin eldste sønn David Lawrence

Han ble kalt til apostel

I 1906, da David O. McKay virket i Søndagsskolens presidentskap for Weber stav, kalte president Joseph F. Smith ham til medlem av De tolv apostlers quorum. David var da 32 år gammel. Hans virke i De tolvs quorum kom til å vare i mer enn et halvt århundre. Hans pedagogiske evner ble straks benyttet. Han var rådgiver i Kirkens Søndagsskole på generalplan og ble Kirkens skolesjef i 1919. For ham var undervisning det beste av alle yrker.

Apostel 32 år gammel, april 1906

De første årene som apostel

I sin første tale som apostel sa eldste David O. McKay: «Den mann som kjenner sin plikt og unnlater å utføre den, er ikke sann mot seg selv. Han er ikke trofast mot sine brødre. Han lever ikke i det lyset som Gud og samvittigheten gir. Dette er vårt standpunkt, og det er deres ansvar – det betyr meg. Når min samvittighet sier meg at det er riktig å følge en spesiell retning, er jeg ikke tro mot meg selv hvis jeg ikke følger den. Å! Jeg vet at vi bøyer av for våre svakheter og av innflytelser utenfra. Men det er vår plikt å gå på den rette og smale sti og utføre alle våre plikter. Og legg merke til følgende: Hver gang vi har anledning til det, men unnlater å leve opp til den sannheten som er i oss, hver gang vi unnlater å uttrykke en god tanke, hver gang vi unnlater å gjøre en god gjerning, svekker vi oss selv og gjør det vanskeligere å uttrykke denne tanken eller gjøre den gjerningen i fremtiden. Hver gang vi gjør en god gjerning, hver gang vi gir uttrykk for en edel følelse, blir det lettere å gjøre denne gjerningen eller gi uttrykk for den følelsen en annen gang.» (I *Conference Report,* okt. 1906, 113.)

Han ble utsatt for en alvorlig ulykke

I 1916 var eldste David O. McKay utsatt for en alvorlig bilulykke. Ansiktet hans ble så stygt opprevet at mange mente han ville være vansiret for livet. President Heber J. Grant, som da var president for De tolv apostlers quorum, velsignet ham og sa at han ville bli fullstendig helbredet, og det ble han.

Han reiste verden rundt i løpet av 1920-21

I desember 1920 startet eldste David O. McKay på en reise verden rundt, noe som ikke var blitt gjort tidligere. Før han dro, fikk han en velsignelse som var betydningsfull for denne rundturen sammen med Hugh J. Cannon, redaktør for *The Improvement Era*. «Presidentene Heber J. Grant, Anthon H. Lund og Charles W. Penrose og flere av apostlene la sine hender på president McKays hode og velsignet ham og beskikket ham som "en misjonær som skal reise verden rundt", og lovet ham at han skulle bli "advart mot synlige og usynlige farer, og bli gitt visdom og inspirasjon fra Gud til å unngå alle snarer og fallgruver som kan bli lagt for hans føtter". For at han også skulle "reise i fred, glad og lykkelig, og vende trygt tilbake til sine kjære og til Kirken som helhet", har han følt vår himmelske Faders beskyttelse og omsorg i all sin globale tjenestegjerning.» (Clare Middlemiss, red., i McKay, *Cherished Experiences,* 37.)

På verdensturen sammen med Hugh J. Cannon

Eldste McKay besøkte Orienten og innviet med apostolisk myndighet Kina for evangeliets forkynnelse. Mens han oppholdt seg på Stillehavs-øyene, var de hellige på Tahiti i stand til å forstå hans ord på sitt eget språk. Han ble advart mot en fare på Hawaii og fjernet seg fra en plattform han sto på. Denne raste sammen og falt ned. Mens han var i oldtidens Israels hellige land, profeterte han at selv om landet ville bli rødt av blod, ville jødene likevel bli samlet. Denne rundturen ga den unge apostelen vidsyn, og det ble enda tydeligere at evangeliets budskap er universelt.

Han hadde en inspirert drøm

Eldste David O. McKay hadde en strålende drøm mens han var på denne rundreisen. Han skrev:

«Jeg … sovnet og så i et syn noe uendelig storslått. I det fjerne så jeg en vakker, hvit by. Selv om den var langt borte, syntes jeg å oppfatte at det var et vell av trær med søte frukter, busker med strålende, fargesprakende bladverk og blomster i fullkommen blomsterprakt overalt. Den klare himmelen syntes å reflektere disse vakre fargenyansene. Så så jeg en stor forsamling av mennesker som nærmet seg byen. Alle hadde på seg en hvit, løstsittende kappe og hvitt hodeplagg. Øyeblikkelig syntes min oppmerksomhet å rette seg mot deres leder, og selv om jeg bare kunne se konturene av hans trekk og legeme, gjenkjente jeg ham straks som min Frelser! Gløden og utstrålingen fra hans ansiktsuttrykk var praktfull. Det var en fred over ham som virket opphøyet – den var guddommelig!

Jeg forsto at byen var hans. Det var Den evige stad, og menneskene som fulgte ham, skulle bo der i fred og evig lykke.

Men hvem var de?

Som om Frelseren leste mine tanker, svarte han ved å peke på en halvsirkel som kom til syne over dem, og der sto følgende ord skrevet i gull:

"Disse er de som har overvunnet verden – som i sannhet er blitt født på ny!"

Da jeg våknet, grydde en ny dag.» (*Cherished Experiences,* 102.)

Hugh J. Cannon og eldste McKay ved sfinksen og Kheopspyramiden, 26. oktober 1921

Han fikk erfaring med tungemålsgaven

President David O. McKay fortalte senere følgende opplevelse han hadde med en av Åndens gaver på sin verdenstur:

«En av de viktigste hendelsene på min reise til Kirkens misjoner rundt om i verden fant sted på New Zealand, på et konferansemøte 23. april 1921 i Puke Tapu gren, Waikato distrikt, Huntly, New Zealand, da gaven tydning av tungemål kom til uttrykk ved at de hellige der kunne tyde engelsk.

Møtet ble holdt i et stort telt. Under dets skygge samlet hundrevis av oppriktige menn og kvinner seg. De ventet spent på å se og høre en av Kirkens apostler, den første som besøkte landet.

Da jeg så utover den veldige forsamlingen og tenkte på den store forventningen til alle som var samlet, innså jeg i hvor utilstrekkelig grad jeg kunne oppfylle deres sjels store ønske, og jeg ønsket meg sterkt tungemålsgaven så jeg kunne være i stand til å tale til dem på deres eget språk.

Inntil da hadde jeg ikke tenkt meget på tungemålsgaven, men ved denne anledningen ønsket jeg av hele mitt hjerte at jeg kunne være verdig til denne guddommelige kraft.

Familien McKay under eldste McKays misjon i Europa 1922-24

I andre misjoner hadde jeg talt ved hjelp av tolk, men enda så dyktige alle tolker er, syntes jeg likevel at det var vanskelig, ja, jeg følte meg faktisk litt hemmet når jeg skulle fremlegge mitt budskap.

Nå sto jeg overfor en forsamling som hadde uvanlige forventninger, og som aldri før innså jeg hvilket stort ansvar mitt embede medførte. Fra dypet av min sjel ba jeg om guddommelig hjelp.

Da jeg reiste meg for å tale, sa jeg til bror Stuart Meha, tolken, at jeg ville tale uten at han skulle oversette det jeg sa setning for setning. Deretter sa jeg til forsamlingen:

"Å, hvor jeg skulle ønske at jeg kunne tale til dere på deres eget språk, at jeg kunne fortelle dere det som er i mitt hjerte. Men fordi jeg ikke har denne gave, ber jeg om, og jeg ber dere be om at dere kan ha tydningens ånd, evnen til å skjelne, så dere i det minste kan oppfatte ånden mens jeg taler. Deretter vil dere få ordene og tanken når bror Meha tolker."

Min tale varte i 40 minutter, og jeg har aldri talt til en mer oppmerksom, mer respektfull forsamling. Mine

tilhørere var fullstendig med – det forsto jeg da jeg så tårene i øynene deres. I det minste hadde noen av dem som ikke forsto engelsk, kanskje de fleste, gaven tydning av tungemål.» (*Cherished Experiences,* 73-74.)

Han ble kalt til Det første presidentskap

President Heber J. Grant kalte eldste David O. McKay til rådgiver i Det første presidentskap i 1934. President McKay var senere rådgiver for president George Albert Smith.

Han ble Kirkens president

David O. McKay

President McKay ble oppholdt som Kirkens niende president under generalkonferansen 9. april 1951. Den dagen sa han:

«I dag er det nøyaktig en uke siden det gikk opp for meg at dette lederansvaret trolig ville falle på mine skuldre…

Jeg kan fortelle dere at da dette ble virkelighet, ble jeg sterkt beveget. Og det er jeg i dag, og jeg ber om at jeg – om enn i utilstrekkelig grad – kan være i stand til å fortelle dere hvor tyngende dette ansvaret føles.

Herren har sagt at de tre presiderende høyprester som er utvalgt av Kirken og utpekt og ordinert til dette embedet i presidentskapet, skal bli "oppholdt ved kirkens tillit, tro og bønner" [L&p 107:22]. Ingen kan presidere over denne kirke uten først å være i harmoni med Kirkens overhode, vår Herre og Frelser, Jesus Kristus. Han er vårt overhode. Dette er hans kirke. Uten hans guddommelige veiledning og konstante inspirasjon, kan vi ikke lykkes. Med hans veiledning, med hans inspirasjon kan vi ikke mislykkes.

I tillegg til dette kommer Kirkens tillit, tro, bønner og samlede støtte som en sterk, virksom kraft.

Jeg lover dere at jeg skal gjøre mitt beste for å leve slik at jeg er verdig til å bli ledsaget av Den hellige ånd, og jeg ber om her i deres nærvær at mine rådgivere og jeg virkelig må "ha del i den guddommelige ånd".» (I *Conference Report,* apr. 1951, 157.)

Kort tid etter at han var blitt kalt til profet, la han ut på en reise til misjoner rundt om i verden. Til slutt hadde han tilbakelagt mer enn en million kilometer, krysset jorden som en Paulus i vår tid. Misjonærarbeidet skjøt fart da alle medlemmer ble oppfordret til å være misjonærer. Tusenvis av møtehus ble bygget mens han var president. Siden han var Kirkens president i over nitten år, hadde størstedelen av Kirkens medlemmer ikke kjent noen annen profet enn David O. McKay.

David O. McKay

President McKay visste at Herren ønsket at hans hellige skulle utvikle seg åndelig. Han talte ofte om å utvikle vår guddommelige natur. Han talte også ofte om familien og hjemmet. Han innprentet følgende utsagn i de helliges sinn så de aldri skulle glemme det: «Ingen annen suksess kan oppveie at man svikter i hjemmet» (sitert fra James Edward McCulloch, i *Conference Report,* apr. 1935, 116). Han erklærte ofte at nest etter livet selv var den uvurderlige handlefrihetens velsignelse størst i betydning, og at USAs konstitusjon måtte forsvares.

Han ble hyllet på fødselsdagen

På president David O. McKays 78-årsdag, hans første fødselsdag som Kirkens president, sendte hans kolleger i De tolv apostlers quorum, som han hadde arbeidet sammen med i 45 år, ham et brev med sine beste ønsker. Der skrev de til ham:

«Gjennom hele ditt begivenhetsrike liv har du vært en inspirasjonskilde for unge og gamle i Kirken. Ditt ydmyke, men strålende virke i Herrens verk har bokstavelig vært en oppfyllelse av Frelserens påbud i bergprekenen som fikk en dikter til å si:

Hold din lysende lampe høyt der du går,
vær en stjerne på himmelen som andre forstår.

Din store hengivenhet overfor sannheten har inspirert til tro og tillit hos alle som har fulgt deg. Din varme og medfølelse i vanskelige tider har fjernet mørke skyer fra nedbrutte sjeler. Ditt mot når det gjelder å føre verket videre til tross for alle hindringer, har vært som en hjelpende hånd for mange som ellers kanskje ikke hadde holdt ut til enden.

På denne din fødselsdag lover vi deg vår kjærlighet og hengivenhet, vår villighet til å følge din inspirerte ledelse, vår takknemlighet for anledningen til å tjene Herren sammen med deg.» (Sitert i McKay, *Home Memories*, 251.)

Han så for seg templer over hele verden

Fotografiet er gjengitt med tillatelse fra David H. Garner.

Bern Sveits tempel var det første i Europa. Det ble innviet av president McKay 11. september 1955.

Det ble bygget flere templer i president David O. McKays presidenttid enn under noen tidligere president. Men antall templer som ble bygget, er kanskje ikke så betydningsfullt som deres lokalisering. Templer begynte å bli bygget over hele verden.

Llewelyn R. McKay, en av president McKays sønner, skrev om følgende episode, som fant sted mens hans far var president for Den europeiske misjon i 1920-årene: «Far hadde en visjon om at et tempel skulle oppføres for Kirkens europeiske medlemmer. Jeg minnes at jeg spurte ham om misjonærer skulle fortsette å oppfordre medlemmer til å forlate sine hjem og flytte til Sion. "Nei," svarte han, "det er viktig at grenene blir bygget opp, og medlemmene skulle bli værende og arbeide med dette for øyet. En dag skal vi ha templer tilgjengelige for alle, så det tempelarbeid som er ønsket, kan bli utført uten å trekke familiene opp med røttene fra deres hjemland."» (*Home Memories,* 33.)

Ved en annen anledning fortalte president McKay om sin visjon av hvordan et tempel skulle bygges. «Det første templet som ble oppført i Europa, Sveits tempel, representerte president McKays forpliktelse med hensyn til å dekke de helliges åndelige behov i den voksende kirken…

Dessuten hadde president McKay tydeligvis sett templet i et syn. Dets rene, enkle linjer minnet om Kirkens første tempel i Kirtland. Han beskrev det så levende for Edward O. Anderson, en av Kirkens arkitekter, at han kunne gjengi det nøyaktig. Men etter hvert som planleggingsprosessen skred frem, ble den opprinnelige tegningen endret helt til president McKay sa da han så tegningene: "Bror Anderson, det er ikke det templet du og jeg så sammen." Det er unødvendig å si at de endelige tegningene gjenspeilte president McKays opprinnelige beskrivelse.» («The Swiss Temple», *Ensign,* juni 1978, 80.)

Å forkynne evangeliet er et verdensomspennende arbeid

Besøk til New Zealand, januar 1955

Følgende uttalelser av president David O. McKay viser hvor ivrig han gikk inn for å utbre evangeliets budskap over hele verden:

«Så sier jeg sammen med dere: "Vi skammer oss ikke over Kristi evangelium." Jeg ser på en del av Kristi kirke som har ansvaret for å forkynne dette evangelium til hele verden, for vi er en del av en verdensomspennende organisasjon. Dette evangelium er ikke begrenset til Utah, heller ikke til Idaho, Wyoming eller California, heller ikke til USA eller bare til Europa, men det er Guds kraft til frelse for alle som tror, og du og jeg må ta vår del av ansvaret for å forkynne det til hele verden.» (*Stepping Stones to an Abundant Life,* red. Llewelyn R. McKay [1971], 120-21.)

«Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Helliges misjon kan betraktes ut fra to store aspekter: (1) Å forkynne for verden gjengivelsen av Jesu Kristi evangelium – å erklære for alle mennesker at Gud Faderen og hans Sønn Jesus Kristus viste seg for profeten Joseph Smith i denne evangelieutdeling. (2) Kirkens andre store hensikt er å omsette sannhet til en bedre sosial orden eller, med andre ord, la vår religion komme til anvendelse i den enkeltes liv og til å forbedre de sosiale forhold.» (*Man May Know for Himself: Teachings of President David O. McKay,* red. Clare Middlemiss [1967], 162.)

De hellige skulle være pionerer i verden i vår tid

President David O. McKay

President David O. McKay, som da var rådgiver i Det første presidentskap, var komitéformann for Utahs 100-årsjubileum i 1947. Det passet godt at han hadde en viktig rolle med hensyn til å hylle fortidens pionerer. Hans eget liv strakte seg tilbake til Utahs tilblivelse. Han sa en gang: «Den beste måten å hedre pionerene på er at vi tar etter og selv anvender de idealer og dyder som styrket og oppmuntret dem. Disse evige idealer og prinsipper som de fremmet og støttet, selv under de vanskeligste forhold, er like anvendelige i dag som de var da pionerlederne la vekt på dem.» (I *Conference Report,* apr. 1947, 118.)

Han ble respektert over hele verden

Da president David O. McKay reiste over hele verden, øvet han innflytelse på mange steder utenom selve Kirken. En utenriksminister i USA kalte ham den beste goodwill-ambassadør USA hadde. Monarker viste ham heder. Presidenter besøkte ham. Nasjoner ga ham sine høyeste æresbevisninger.

President og søster McKay

President McKay så ut som en profet selv for personer som ikke var siste-dagers-hellige. Han var velkjent som «mormonprofeten», og «i desember 1968 var president McKay blant de fem øverste kirkeledere som ble nevnt i en meningsmåling som ble utgitt av Dr. George Gallup's Institute of Public Opinion» (Joseph Fielding Smith, *Essentials in Church History,* 23. utg. [1969], 556). Enten han var tilstede på en mottakelse som dronning Elizabeth II av England holdt, eller han befant seg blant såkalte vanlige folk, gjorde han seg bemerket både fysisk og åndelig.

Arch L. Madsen, som var direktør for Bonneville International Corporation, fortalte følgende:

«Jeg husker at jeg var i New York da president McKay kom tilbake fra Europa. Det var planlagt å ta bilder av ham, men den faste fotografen kunne ikke dra, så i desperasjon valgte United Press sin kriminalfotograf – en mann som var vant til det tøffeste arbeid i New York. Han dro til flyplassen, ble værende der i to timer og kom senere tilbake fra mørkerommet med en enorm mengde bilder. Han var blitt bedt om å ta bare to. Sjefen refset ham straks: "Hvorfor i all verden kaster du bort tid og materiell?"

Fotografen svarte kort og sa at han med glede ville betale for det ekstra materiellet, og de kunne til og med trekke ham for den ekstra tiden han brukte. Det var tydelig at han var sterkt grepet. Noen timer senere kalte soussjefen ham inn på sitt kontor og ville høre hva som hadde skjedd. Kriminalfotografen sa: "Da jeg var liten, pleide min mor å lese fra Det gamle testamente for meg, og hele livet har jeg lurt på hvordan en Guds profet egentlig ser ut. I dag så jeg en."» (Sitert i «Memories of a Prophet», *Improvement Era,* febr. 1970, 72.)

President og søster McKay sammen med eldste Richard L. Evans og Spencer W. Kimball

Han fremmet prestedømskorrelasjon

Grunnleggende prestedømskorrelasjon i Kirken har alltid vært en viktig sak for Guds profeter. I 1908 ble eldste David O. McKay, som da var medlem av De tolv apostlers quorum, kalt av president Joseph F. Smith til å være med i en korrelasjonskomité. Senere, som Kirkens president, støttet og utvidet han korrelasjonsarbeidet. I oktober 1961 talte eldste Harold B. Lee, som

da var medlem av De tolv apostlers quorum, om Kirkens behov for korrelasjon og forklarte president McKays plan om et koordinasjonsråd for hele Kirken. I talen sin sa han:

President McKay på sin 78-årsdag, 1951

«Gjennom årene har det gjentatte ganger vist seg nødvendig å gjennomgå programmene, aktivitetene og de foreskrevne studiekursene for å forvisse oss om at alle organisasjonene benyttet det opprinnelige programmet, at hvert program fungerte maksimalt, at en organisasjon ikke la beslag på aktiviteter som var beregnet for en annen, og at gjentakelser og overlapping ble redusert til et minimum…

Jeg kan fortelle at dette er noe som president McKay har vært svært opptatt av, og nå, som Kirkens president, har han bedt oss fortsette dette arbeidet og samordne programmene for å gjøre prestedømmets, hjelpeorganisasjonenes og de andre enhetenes arbeid mer effektivt, så vi kan spare vår tid, vår energi og vår innsats til å fremme Kirkens primære hensikt.» (I *Conference Report,* sept.-okt. 1961, 78, 81.)

Det første presidentskap ved innvielsen av Los Angeles California tempel, 1956

I løpet av president McKays tid som president gjorde korrelasjonsprogrammet betydelige fremskritt. President Joseph Fielding Smith skrev senere:

«Tidlig i 1960-årene ble et omfattende korrelasjonsprogram i Kirken iverksatt under president McKays ledelse for å hjelpe prestedømsbærere til bedre å oppfylle sine forpliktelser og ansvarsoppgaver. Det ble dannet fire komitéer som skulle inkludere programmene for hjemmeundervisning, misjonærarbeid, genealogisk arbeid og velferdsarbeid. Verdige prestedømsledere ble kalt til å fylle stillinger i disse viktige komitéene og til å hjelpe til med å utarbeide materiell og utkast for ledere i staver og menigheter. I prestedømmets korrelasjonsprogram fikk quorumer og grupper spesielt lederskapsansvar. Høyprester ble tildelt genealogisk arbeid, syttier misjonærprogrammet, eldster velferdsarbeidet, og alle quorumer ble tildelt hjemmeundervisningsprogrammet. Det tidligere menighetslærer-programmet ble sterkt utvidet til det nye hjemmelærer-programmet, og de som fikk i oppdrag å være hjemmelærere, fikk større ansvar som åndelige veiledere for en gruppe familier.

Et organisert program for familiens hjemmeaften ble også introdusert som en del av korrelasjonsprogrammet. En spesiell håndbok med familieleksjoner ble utgitt og gitt hver familie i Kirken, og det ble gitt utkast til hvordan man kunne gi god opplæring på familiens hjemmeaften. Kurstilbudene i alle hjelpeorganisasjonene ble samordnet, slik at det følges et enhetlig program for opplæring i evangeliet i alle Kirkens organisasjoner der undervisning finner sted.

Arbeidet med prestedømskorrelasjon og den nye vektlegging av familiens hjemmeaften og hjemmeundervisning førte til stor åndelig vekst i Kirken og markerte en viktig epoke i Kirken med hensyn til å styrke hjemmene og hjelpe fedre og mødre å innta sin rettmessige plass som åndelige ledere for sine barn.» (*Essentials in Church History,* 26. utg., 543.)

Han var et eksempel i sitt hjem

President McKay med sin hustru, Emma, ved pianoet, 2. januar 1951

President David O. McKay talte med stor kraft om ekteskap og familien og om kvinners edle rolle. Hans eget ekteskap strakte seg over 69 år og ble betraktet som et mønster i Kirken. Hans sønn Robert R. McKays vitnesbyrd ga uttrykk for hvor passende det var at en slik mann ble kalt til profet:

«Som min far har han min kjærlighet og hengivenhet, og jeg gjengir mine søskens tanker. Som Kirkens president og som vår himmelske Faders profet viser jeg – som prestedømsbærer – ham lydighet og gir ham min støtte.

Jeg kan si dette og være et personlig vitne, for gjennom alle årene med nær omgang hjemme, på gården, i forretningslivet og i Kirken har jeg aldri sett en eneste handling eller hørt et eneste ord, ikke engang mens han har dressert en egenrådig hest, som kunne så noen tvil i mitt sinn om at han egnet seg til å bli og

til slutt ble vår himmelske Faders representant og profet. Jeg bærer dette personlige vitnesbyrdet for dere.» (I *Conference Report,* apr. 1967, 84.)

Hjemmet er sentralt i evangeliet

Hjemme sammen med familien

President David O. McKay underviste ofte om betydningen av en sterk familie i evangeliets plan:

«Noe av det mest dyrebare vi har, er vår familie. De hjemlige forhold overgår og er mer verd enn alle andre sosiale bånd i vår nåværende tilværelse. Familien får hjertet til å banke for første gang og åpner for kjærlighetens rike kilder. Hjemmet er det viktigste lærested for menneskelige dyder. Dets ansvar, gleder, sorger, smil, tårer, håp og bekymringer utgjør menneskenes hovedinteresser…

[Siterer James Edward McCulloch:] Når man setter arbeid eller fornøyelse over hjemmet, tar man i samme øyeblikk fatt på veien nedover til svekkelse av sjelen. Når klubben blir mer tiltrekkende for en mann enn hans hjem, er det på tide for ham å innrømme i bitter skam at han har mislykkes i å nå de største muligheter i livet, og at han har strøket i den endelige prøve på sann manndom. Ingen annen suksess kan oppveie at man svikter i hjemmet. Det mest fattigslige skur der kjærlighet råder i en forenet familie, er av større verdi for Gud og menneskehetens fremtid enn all annen rikdom. I et slikt hjem kan Gud utrette mirakler, og der vil han utrette mirakler.

Rene hjerter i et rent hjem er alltid i hviskeavstand fra himmelen. [Sitat slutt.]

I lys av Skriftene, både fra gammel og nyere tid, er vi berettiget i å slutte at Kristi ideal for ekteskap er et ubrutt hjem.» (I *Conference Report,* apr. 1964, 5.)

Han nevnte ti forhold som kan bidra til et lykkelig hjem

President McKay ga følgende råd for et lykkelig hjem:

«1. Glem aldri at du begynner å legge grunnen til et lykkelig hjem før du gifter deg. I forlovelsestiden skulle du lære å være lojal og trofast mot din fremtidige mann eller hustru. Hold deg ren og uplettet. Vern om de høyeste idealer for kyskhet og renhet. Bli ikke bedratt.
2. Bruk dømmekraft og inspirasjon når du velger din make, i tillegg til fysisk tiltrekning. Forstand og formering er nødvendig og viktig for den menneskelige familie.
3. Betrakt ekteskapet ut fra det ideelle syn det fortjener. Ekteskap er forordnet av Gud. Det er ikke noe som skal inngås lettvint eller oppløses så snart den første vanskeligheten melder seg.
4. Husk at ekteskapets edleste hensikt er formering. Hjemmet er barnas naturlige oppholdssted. Lykken i hjemmet blir forøket når det er barn der.
5. La ærbødighetens ånd gjennomsyre hjemmet. La ditt hjem være slik at hvis Frelseren uventet kom på besøk, kunne han inviteres til å bli værende uten at han følte seg uvel der. Hold bønn i ditt hjem.
6. La aldri mann eller hustru snakke høyrøstet til hverandre.

Han var en utmerket rytter. Her er han sammen med sin familie på en sledetur, ca. 1954.

7. Lær verdien av selvbeherskelse. Vi er aldri lei for et ord som ikke er uttalt. Mangel på selvbeherskelse er den største kilde til sorg i hjemmet. Barn skulle lære selvbeherskelse, selvrespekt og respekt for andre.

Hjemme i Huntsville, Utah, ca. 1947

8. Knytt sterke bånd hjemme ved vedvarende vennskap. Vennskap fremmer kjærlighet. Gjør alt for å befeste kjærligheten for all evighet.
9. Gjør god litteratur og musikk tilgjengelig for barna.
10. Oppfordre ved eksempel og forskrift til aktiv deltakelse i Kirken.

Dette er fundamentalt for å utvikle sann karakter. Aktivitet i Kirken skulle ledes, ikke styres av foreldre.» (Sitert i McKay, Home Memories, 213.)

De hellige må bygge opp Sions staver der de bor

President McKay elsket barn, og de elsket ham.

I mai 1952 reiste president David O. McKay på en tomåneders tur til Europa. «President McKay fortalte en undrende forsamling at hovedhensikten med reisen var å undersøke muligheten for å oppføre møtehus rundt om i Europa – å oppfordre Kirkens medlemmer til å bli værende hjemme og ikke emigrere til Amerika.» (Morrell, *Highlights in the Life,* 121.) På den turen valgte han tomter til templer i England og Sveits, de første i Europa.

Han elsket god litteratur

President David O. McKay hadde formell utdannelse, og han var glad i de store forfatterne som skrev på engelsk. Når han underviste i evangeliet, siterte han ofte Shakespeare, Carlisle og Robert Burns. Hans talent som lærer var åpenbart, og han kommuniserte ikke bare med Kirken, men med store deler av verden.

Han hadde helbredelsens gave

President David O. McKay, august 1957

I et brev fra 1954 til eldste Mark E. Petersen, som var medlem av De tolv apostlers quorum, fortalte en mann om en hellig erfaring en venn hadde med president David O. McKay i et av templene. Han skrev:

«Min hustru er rådgiver i Hjelpeforeningen i vår menighet, og søster Nina Penrod er den andre rådgiveren. Da president McKay håndhilste på søster Penrod, spurte hun ham om han husket hennes mor, en søster Graham fra Ogden Valley. Han svarte: "Ja, naturligvis gjør jeg det," og la sin venstre hånd over hennes hånd idet han tok den i sin høyre. I samme øyeblikk som de håndhilste på hverandre slik, så jeg at søster Penrod ble rød i ansiktet. Hun sa at hun ble overveldet og ydmyk, og mer fordi begge president McKays hender hvilte på hennes høyre hånd, merket hun et støt og undret om andre kunne ha hørt lyden som fulgte støtet og som hun syntes var svært høy. Hun sa at hun ble svak. Og dette er underlig, for mens president McKay holdt hennes høyre hånd med sin venstre, håndhilste han på mange andre med høyre hånd. Søster Penrod sa at hun følte seg ytterst forlegen, men likevel var hun opprømt, for det skjedde noe fantastisk med henne. Alle leddgiktsmertene var borte…

Jeg har blitt fortalt at da president McKay gikk, prøvde søster Penrod å gå sammen med de andre, men måtte hjelpes fordi hun var for svak til å gå alene. De gikk langsomt, og da de gikk nedover trappen, skrek hun ut og segnet om. Hun fikk hjelp til å legge seg på en seng i påkledningsrommet, og etter en stund gjenvant hun sin styrke. Hun reiste seg, vendte ryggen til de andre som var der, og strakte hver arm opp bak på ryggen og rørte ved skulderbladene sine. Hun sa: "Jeg har ikke kunnet gjøre dette på mange år."» (Sitert i McKay, *Cherished Experiences,* 156-57.)

Han åpnet en blind manns øyne

Bror Melvin T. Mickelson fortalte hvordan han fikk synet igjen etter å ha fått en velsignelse av president David O. McKay. Bror Mickelson hadde pådratt seg en alvorlig øyeinfeksjon og hadde mistet synet på det ene øyet og det meste av synet på det andre. Tilstanden fortsatte å forverres inntil legen fortalte at det høyre øyet måtte fjernes. Bror Mickelson forklarte:

President David O. McKay

«Omkring to timer etter at vi hadde dratt fra legekontoret, kom president McKay hjem til oss og fortalte at han hadde hørt om min sykdom og lurte på om jeg ville ha en velsignelse. Ingen kan fornekte den fred og ro som kom sammen med ham. Da han velsignet meg, lettet smerten og ble så helt borte. Da president McKay gikk ut av værelset, lød min hustrus ord, som gjenspeilet hennes tro: "Du kommer til å bli frisk."…

Neste morgen gikk jeg tilbake til legen. Etter å ha undersøkt øynene mine, sa han: "Det har skjedd et mirakel. Vi trenger ikke fjerne det øyet. Du kommer til å få tilbake 15 til 20 prosent av synet." Dagen etter fortalte han meg at 75 prosent av synet ville komme tilbake, og den tredje dagen kanskje hele synet…

To eller tre år senere så en øyespesialist på øynene mine og sa: "Du har en mengde arrvev i øynene, men jeg har aldri sett et mer perfekt syn."» (Sitert i McKay, *Cherished Experiences,* 163-64.)

Han hadde dømmekraftens gave

President McKay mottar speiderutmerkelsen sølvbøffelen, sammen med eldste Ezra Taft Benson.

Biskop Robert L. Simpson, som da var rådgiver i Det presiderende biskopsråd, fortalte om da han for første gang ble presentert for president McKay i 1958, ved innvielsen av Hamilton New Zealand tempel:

«Jeg gikk nedover en korridor i templet da en venn stanset meg og ba meg inn i et værelse. Jeg ble overveldet da jeg la merke til at de eneste som var i værelset utenom oss, var president og søster McKay. Min venn sa: "President McKay, dette er en av våre misjonærer, bror Simpson, som har kommet hjem fra New Zealand." Presidenten rakte frem sin sterke høyre hånd, la sin venstre hånd på skulderen min og så meg inn i øynene og mer enn det – inn i mitt innerste. Etter noen sekunder ristet han hånden min vennlig, klemte skulderen min og sa: "Bror Simpson, det gleder meg å *kjenne* deg." Ikke "Det gleder meg å *treffe* deg", men "Det gleder meg *å kjenne* deg". De neste dagene og ukene dukket minnet om denne presentasjonen stadig opp. En dag jeg satt på kontoret mitt i Los Angeles omkring tre måneder senere, ringte telefonen, og røsten i den andre enden sa: "Det er David O. McKay som ringer." Han sa at på grunnlag av samtalen vår hadde han blitt inspirert til å kalle meg til å ta med meg min familie tilbake til New Zealand for å presidere over det folket jeg var så glad i.» (*Improvement Era,* febr. 1970, 72.)

Guds kraft var med ham

Ved en anledning da han skulle til å forlate en gruppe hellige på Stillehavs-øyene, ga han dem en velsignelse, og det skjedde noe bemerkelsesverdig. En mann fortalte: «Noen som så opp straks inspirerte ord strømmet i stor kraft fra eldste McKays lepper, bærer vitnesbyrd om at en klar strålekrans hvilte på ham som en hvit lysstrime, og det er helt sikkert at det ikke var stor avstand mellom himmel og jord der denne strålende tilkjennegivelse og velsignelse ble gitt. Hver eneste tilhørers hjerte banket av overbevisning om sannheten.» (Sitert i McKay, *Cherished Experiences,* 67.)

Søster McKay hyllet sin mann med følgende ord:

«Presidenten er velsignet med forutseenhet. Mang en morgen har han fortalt meg at visse ting kom til å skje i løpet av dagen, og uten unntak har det virkelig skjedd. Denne forutanelsen har vært en nyttig veileder for ham gjennom livet.» (Sitert i McKay, *Home Memories,* 270.)

Hver person øver innflytelse

President McKay sammen med USAs president Dwight D. Eisenhower

President David O. McKay underviste om hvor viktig det er å leve et Kristus-lignende liv:

«En rettskaffen karakter utvikles kun ved stadig innsats og gode tanker, følgene av langvarig pleie av Gud-lignende tanker. Den kommer nærmest Kristi ånd som gjør Gud til sentrum for sine tanker, og den som

kan si i sitt hjerte: "La ikke min vilje skje, bare din", kommer nærmest idealet Kristus.» (I *Conference Report,* okt. 1953, 10.)

«Ethvert menneske, hver eneste en som lever i denne verden, øver innflytelse, enten god eller dårlig. Det er ikke bare ved hva man sier, og ikke bare ved hva man gjør. Det er ved hva man er. Ethvert menneske utstråler det han eller hun er. Alle mottar utstråling. Frelseren var klar over dette. Hver gang han var sammen med en annen, merket han utstrålingen – enten det var kvinnen i Samaria med sin fortid, eller det var kvinnen som skulle stenes eller mennene som skulle stene henne, eller det var rådsherren Nikodemus eller en av de spedalske. Han var seg bevisst personens utstråling. Og i en viss grad er også du det, og det samme er jeg. Det er det vi er og det vi utstråler, som påvirker folk rundt oss.» (I *Conference Report,* apr. 1963, 129.)

President og søster McKay sammen med filmprodusenten Cecil B. DeMille og filmskuespilleren Charleton Heston som Moses mens kinofilmen *De ti bud* ble innspilt. Brigham Young University hedret DeMille med en æresdoktorgrad i mai 1957.

Han underviste om å utvikle åndelighet

President David O. McKay sa følgende om å utvikle åndelighet:

«Åndelighet er det største sjelen kan nå, "det guddommelige i mennesket – den største gave, kronen på verket, som gjør ham til konge over alt som er skapt". Åndelighet er bevisstheten om å ha vunnet over seg selv og at man kommuniserer med Den allmektige. Å tilegne seg mer og mer kraft, å føle at ens evner øker og at sjelen er i harmoni med Gud og med Den allmektige – det er åndelighet. Det er kun dette som virkelig gir en det beste i livet.

Åndelighet tilkjennegis best ved det man gjør, ikke ved det man drømmer om. "Henrivende dagdrømmer, høytsvevende ideer, lengsel etter å se det usynlige er ikke så virkningsfullt som ganske enkelt å gjøre sin plikt."

President McKay sammen med USAs president John F. Kennedy

Enhver edel innskytelse, ethvert uselvisk uttrykk for kjærlighet, enhver tapper lidelse for det som er riktig, enhver overgivelse av seg selv til fordel for noe høyere, enhver lojalitet mot et ideal, enhver uselvisk hengivenhet overfor et prinsipp, enhver hjelpsomhet mot menneskeheten, enhver form for selvbeherskelse; alt som viser sjelens tapperhet uten at den lar seg beseire av påskudd eller retningslinjer, men er, gjør og lever opp til det gode for det godes egens skyld – det er åndelighet.

Denne følelsen av et høyere liv er universell. Søken etter og utvikling av åndelig fred og frihet angår alle.

Man taper sin sjel med mindre man utvikler åndelighet. Jeg vil gjerne foreslå følgende skritt for å utvikle åndelighet:

1. Det er menneskets plikt å bli herre over naturen – ikke dens slave. Det er viktig å ha selvkontroll og kontroll over omgivelsene.

2. Åndelighet og et rikt liv er avhengig av at man anerkjenner og hedrer Guddommen.

3. Man må være seg bevisst at Gud har delegert myndighet til mennesker til å handle i Guds navn.

4. Man må forstå at Gud er alle menneskers Fader og at han verdsetter hver sjel.

5. Livet er en misjon, og det er ethvert menneskes plikt å gjøre verden bedre fordi han eller hun har vært der.» (*True to the Faith: From the Sermons and Discourses of David O. McKay,* red. Llewelyn R. McKay [1966], 244-45.)

Han underviste om Sions hjørnestener

President David O. McKay forkynte:

«Det Sion vi bygger, vil være etter mønster av dets innbyggeres idealer. For å forandre mennesker og verden må vi forandre deres tanker, for det et menneske egentlig tror, er det som vedkommende virkelig tenker på, og det som et menneske tenker, er det som vedkommende etterlever. Menneskene overgår ikke sine idealer. Ofte kommer de til kort hva idealene angår, men de overgår dem aldri…

Herren betegnet Sion som "… de rene av hjertet …" (L&p 97:21), og først når vi er slik og først når vi har et rent hjerte, skal Sion "… blomstre, og Herrens herlighet skal hvile over henne» (*Ibid.,* 64:41).

Foto: George Bettridge, gjengitt med tillatelse fra Saans Photography. KOPIERING IKKE TILLATT

President McKay på en parkbenk, 84 år gammel, ca. 1957

Da vil Sion bli grunnlagt i menneskenes hjerte. Vidstrakte marker, gruver, skoger, fabrikker, vakre bygninger og moderne bekvemmeligheter vil bare være hjelpemidler og utstyr for å bygge opp menneskesjelen og sikre lykken.

President og søster McKay – «De deler de gylne år»

Når vi så legger våre planer for Sion i dag, la oss velge det vi kan kalle "Sions innbyggeres fire hjørnestener".

Den første: En fast tro på og godtakelse av den sannhet at dette univers styres ved intelligens og visdom, og, som Platon sa, "… ikke ved ufornuft og tilfeldigheter".

Den *annen* hjørnesten er at det viktigste formål med Guds store plan er å fullkommengjøre den enkelte.

Det er hans ønske at menn og kvinner skal bli ham lik.

Den *tredje* hjørnestenen er å forstå at det første og viktigste for menneskenes fremgang er frihet – *handlefrihet*. Menneskene kan velge det beste eller velge det minst gode og mislykkes i å bli det de var ment å bli.

Den *fjerde* hjørnestenen er ansvarsbevissthet overfor andre personer og samfunnet.» (*Gospel Ideals,* 335.)

Han hadde tro på Sions ungdom

President David O. McKay frydet seg over Kirkens ungdoms trofasthet. Under generalkonferansen i april 1961 sa han:

«Hvis følgende spørsmål ble stilt i dag: "På hvilket område har Kirken gjort mest bemerkelsesverdig fremgang det siste året?", ville jeg ikke svare: *"På det økonomiske område."…*

Jeg ville ikke si: *"I økningen av antall nye møtehus."…*

Jeg ville ikke svare: *"I det økte antall medlemmer."…*

Et fødselsdagskyss, 21. juni 1963

Jeg ville svare at *den mest oppmuntrende fremgang i Kirken det siste året ser vi i det økte antall unge som deltar i Kirkens aktiviteter…*

Måtte himmelen lede dere, våre unge, hvor dere enn er. Såfremt dere holder dere rene og plettfrie og med oppriktig bønn holder dere nær til deres Fader i himmelen, vil hans Ånd lede dere, foredle dere i deres ungdom og gjøre dere til en kraftfull kilde til det gode på jorden. Deres Fader i himmelen er alltid beredt til å hjelpe dere i vanskelige tider og gi dere trøst og styrke hvis dere henvender dere til ham i renhet, enkelhet og tro.» (I *Conference Report,* apr. 1961, 5, 8.)

President Joseph Fielding Smith hyllet ham

Det første presidentskap: Hugh B. Brown, David O. McKay og N. Eldon Tanner

Selv om president David O. McKay i senere år ble begrenset fysisk på grunn av sviktende helse, fortsatte han å vokse åndelig. Han talte ofte om kjærlighet til livet. Etter president McKays død 18. januar 1970 sa president Joseph Fielding Smith:

«Jeg hedrer og ærer president David O. McKays navn og minne.

I 60 år har jeg sittet ved hans side i Kirkens presiderende råd. Jeg ble svært godt kjent med ham, og jeg var glad i ham som menneske og respekterte ham som profet.

Han var en sann Herrens tjener – en som vandret rettskaffent for sin Skaper, en som elsket sine medmennesker, en som gledet seg over livet og frydet seg over sin anledning til å tjene, en som tjente med øyet ene og alene vendt mot Guds ære.

Han var et fullkomment eksempel på Det gamle testamentes norm: "… hva krever Herren av deg uten at du skal gjøre rett og gjerne vise kjærlighet og vandre ydmykt med din Gud?" (Mika 6:8).

Som det sto i *Deseret News*: "Om noen mann i nyere historie har gjort verden bedre fordi han har levd der, må det være David Oman McKay.

Hvor han enn viste seg, løftet menneskene hodet med større håp og mot. Hvor enn hans røst ble hørt, førte det til større vennlighet blant menneskene, større toleranse, større kjærlighet. Overalt hvor hans innflytelse gjorde seg gjeldende, nærmet mennesker og Gud seg hverandre i hensikt og handling."

President McKay ble kalt til det hellige apostelembede i april 1906 av min far, president Joseph F. Smith, som handlet etter Åndens inspirasjon, og han ble en av de største og mest inspirerte ledere i denne evangelieutdeling…

Foto: Ralph T. Clark og J. Malan Heslop, gjengitt med tillatelse fra *Deseret News*

69 år sammen

Jeg kommer til å savne ham sårt. Det synes ikke mulig at han har forlatt oss. Men vi vet at han har gått til en gledelig gjenforening med sin far og mor, og at han nå tar fatt på sitt arbeid i Guds paradis idet han på ny begynner å omgås sine gode venner som gikk foran ham inn i de kommende riker…

Etter min mening er to uttalelser av profeten Lehi et eksempel på president McKays liv. Han var som en stor elv, "alltid i bevegelse mot kilden til all rettferdighet", og han var som en veldig dal, "fast og standhaftig og urokkelig i å holde Herrens befalinger" (1. Nephi 2:9-10).

President David O. McKay

Jeg takker Gud for denne store mannens liv og virke. Han var en sjel som var holdt igjen for noe spesielt, en stor ånd som kom hit for å presidere i Israel. Han utførte sitt arbeid vel og har vendt ren og fullkommengjort tilbake til lysets riker og en gledelig gjenforening. Om det noensinne har vært noe menneske som følgende velsignelse fra Skriftene kan sies til, må det være president McKay:

"Kom hit, dere som er velsignet av min Far! Arv det rike som er beredt for dere fra verdens grunnvoll ble lagt" (Matteus 25:34), for dere utførte alt vel som ble dere betrodd.» («One Who Loved His Fellowmen», *Improvement Era,* febr. 1970, 87-88.)

KAPITTEL 10

Joseph Fielding Smith

KIRKENS TIENDE PRESIDENT

VIKTIGE BEGIVENHETER I JOSEPH FIELDING SMITHS LIV

Alder	Begivenheter
	Han ble født 19. juli 1876 i Salt Lake City, Utah, som sønn av Joseph F. og Julina Lambson Smith.
8	Han ble døpt av sin far (19. juli 1884).
19	Han mottok sin patriarkalske velsignelse, som erklærte at han ville presidere blant folket (jan. 1896).
21	Han giftet seg med Louie Emily Shurtliff (26. apr. 1898; hun døde 30. mars 1908).
22–24	Han var på misjon i England (1899-1901).
24	Han begynte å arbeide på Kirkens historikers kontor (1901).
29	Han ble Kirkens assisterende historiker (apr. 1906).
32	Han giftet seg med Ethel Georgina Reynolds (2. nov. 1908; hun døde 26. aug. 1937).
33	Han ble ordinert til apostel av sin far, presiden Joseph F. Smith (7. apr. 1910).
44	Han ble Kirkens historiker (1921).
45	Hans første bok, *Essentials in Church History,* ble utgitt (1922).
57	Han ble president for Genealogisk forening (1934).
61	Han giftet seg med Jessie Ella Evans (12. apr. 1938; hun døde 3. august 1971).
63	Han ledet evakueringen av misjonærer fra Europa (1939).
68–72	Han ble president for Salt Lake tempel (1945-49).
74	Han ble oppholdt som president for De tolv apostlers quorum (9. apr. 1951).
79	Han innviet fire land til evangeliets forkynnelse (1955).
89	Han ble rådgiver for president David O. McKay (29. okt. 1965).
93	Han ble Kirkens president (23. jan. 1970).
95	Han presiderte over den første områdekonferansen, i Manchester, England (27.-29. aug. 1971). Han innviet Ogden Utah tempel (18. jan. 1972). Han innviet Provo Utah tempel (9. febr. 1972). Han døde i Salt Lake City, Utah (2. juli 1972).

Den unge Joseph Fielding Smith

I likhet med Hanna, mor til profeten Samuel i Det gamle testamente, ønsket Julina Lambson Smith seg sterkt en sønn. Hun hadde født tre skjønne døtre og ønsket seg og ba om å få en sønn. Hun lovet Herren at hvis han ville velsigne henne slik, ville hun gjøre alt hun kunne for at gutten skulle vokse opp og tjene Gud og gjøre ære på sin far, Joseph F. Smith, som da var rådgiver i Det første presidentskap. Den 19. juli 1876 velsignet Herren hjemmet med en sønn som skulle få sin fars navn. «Dette var det barnet som skulle følge mest i sin fars fotspor – misjonær, historiker, apostel, lærd i Skriften, teolog, rådgiver i Det første presidentskap og til slutt Herrens profet. Farens røst skulle bli sønnens røst. Deres år i apostelembedet utgjorde til sammen mer enn hundre år i en ubrutt rekke.» (Joseph F. McConkie, *True and Faithful: The Life Story of Joseph Fielding Smith* [1971], 9, 11.)

I sin ungdom opplevde Joseph Fielding Smith en vanskelig tid med forfølgelse da føderale marshaller invaderte polygame hjem i Utah på jakt etter hans far og andre ledere i Kirken. Han mintes at de lusket omkring hjemmet deres og forhørte og terroriserte kvinnene og barna, gjorde livet vanskelig for dem og forårsaket sorg og frykt. Under slike dystre forhold ble hans far tvunget til å gå i dekning nesten sammenhengende fra Joseph var åtte til han var femten år. Når folk senere ga uttrykk for at president Joseph Fielding Smith hadde vært privilegert i oppveksten og følgelig burde bli en stor mann, ble han derfor tvunget til å innrømme at de ikke forsto alle omstendighetene. Hans far var hjemmefra det meste av de formende år av Joseph Fieldings oppvekst på grunn av vanskeligheter med USAs myndigheter.

Familien til Joseph F. Smith, Joseph Fielding Smiths far

Ett resultat av disse ensomme, vanskelige årene var at den unge Joseph Fielding utviklet en forståelse og et mot som bidro til at han ble en av Kirkens dyktigste forsvarere. Prøvet, testet og funnet sann og trofast synes å beskrive livet til denne den levende Guds store tjener.

I sin ungdom lærte han å gjøre det Herren ønsket at han skulle gjøre

Fotografi gjengitt med tillatelse fra Joseph Fielding McConkie

Joseph F. Smith og familie. Joseph Fielding i midten i bakerste rad

Joseph Fielding Smith var en gutt som mente det var hans plikt å gå gjennom livet med sin hånd i Herrens hånd. Ja, hans ønske om å lære Herrens vilje så han kunne rette seg etter den, motiverte ham til å lese Mormons bok to ganger innen han var ti år gammel. Når de andre guttene spilte ball og savnet ham, fant de ham vanligvis på høyloftet i ferd med å lese Mormons bok. Han leste også og lærte utenat *Children's Catechism* [Katekisme for barn] (en bok Kirken utga tidligere som forklarte evangeliets læresetninger) og Primær-bøker. Naturlig og spontant økte hans lærelyst gjennom hele livet, og han ble en av de største skriftlærde i Skriften som Kirken noen gang har kjent.

Han forklarte senere: «Så langt tilbake jeg kan huske, helt fra jeg lærte å lese, har jeg hatt større glede og tilfredsstillelse av å studere Skriftene og lese om Herren Jesus Kristus og om profeten Joseph Smith og det arbeidet som har blitt utført for menneskenes frelse, enn av noe annet i hele verden.» (I *Conference Report,* apr. 1930, 91.)

Han var døden nær

«Joseph tilbragte meget av sin ungdom med å gjete kuer i nærheten av Jordan River [i Utah] og med å arbeide sammen med brødrene på familiens gård i Taylorsville. Ved en anledning da han og hans yngre bror, George, lastet høy på en vogn for å kjøre det fra engen til låven, var Joseph døden nær. De hadde stanset på en vei ved kanalen for å stable noen høyballer og gi vann til dyrene. De hadde en lettskremt hest, derfor

ba Joseph George stå foran dyrene og holde i bisselet til han kunne klatre opp og ta tømmene. Istedenfor gikk George bak og begynte å klatre opp langs tauet som holdt høyet på plass. Da han gjorde det, satte hestene i gang med et plutselig byks, og Joseph falt ned mellom hestene.

Joseph Fielding Smiths foreldre, Joseph F. og Julina Lambson Smith, på deres gullbryllupsdag, 1916

Tanken "Dette er slutten for meg!" fór gjennom hodet hans. Men noe fikk hestene til å snu, og de løp til kanalen, og Joseph unngikk deres hover og vognhjulene. Da han kom seg opp, lot han George få høre hans ærlige mening og skyndte seg så hjem – skjelven, men takknemlig for å være hel. Hans far kom ut for å møte ham og ville vite hvilke vanskeligheter han hadde vært i, for han hadde fått en sterk følelse av at hans sønn var i en eller annen fare.» (McConkie, *True and Faithful,* 18.)

Han hjalp sin mor

«Da hans mor kom tilbake fra Hawaii, var Joseph ti år gammel, og det var i så ung alder han begynte å hjelpe henne i hennes yrke som autorisert jordmor eller fødselslege. Josephs arbeid besto i å være stallgutt og kjørekar. Til alle døgnets tider, når hans mor ble tilkalt, skulle Joseph spenne den trofaste hoppen "Old Meg" for vognen og kjøre sin mor hjem til den fødende. Her ventet han mens hun tok imot barnet, eller hvis moren mente ventetiden ville bli for lang, sendte hun ham hjem med beskjed om når han skulle komme tilbake og hente henne…

På dagtid og om sommeren var ikke Josephs oppdrag altfor kjedelig for en tiåring. Men om natten og om vinteren var det fryktelig… Noen ganger kjørte de i regn, sludd eller sne eller bitende kald vind i en svært luftig vogn. Og når de så kom frem til huset til den vordende mor, virket det ofte som han måtte vente i det uendelige.

"Noen ganger frøs jeg nesten ihjel. Jeg undret meg over hvorfor så mange barn ble født midt på natten, spesielt kalde vinternetter. Jeg ønsket inderlig at mødre kunne planlegge tiden litt bedre."» (Joseph Fielding Smith jr. og John J. Stewart, *The Life of Joseph Fielding Smith* [1972], 52-53.)

«Jeg ble født med et vitnesbyrd»

Maleri: Paul Mann

En gave fra hans far

Joseph Fielding Smith erklærte: «Jeg ble født med et vitnesbyrd om evangeliet… Jeg kan ikke minnes at jeg noen gang ikke har hatt full tillit til profeten Joseph Smiths misjon og til mine foreldres undervisning og veiledning.» (Sitert i Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* 56.)

«Joseph var roligere og mer leselysten av natur enn sine brødre. Han hadde for vane å skynde seg med arbeidsoppgavene sine så han kunne gå til farens bibliotek og lese.» (McConkie, *True and Faithful,* 18.)

I et brev til en sønn som var på misjon, skrev han: «Jeg husker at én ting jeg gjorde helt fra jeg hadde lært å lese og skrive, var å studere evangeliet. Jeg leste og lærte utenat barnas katekisme og Primær-bøker om evangeliet. Senere leste jeg History of the Church slik den ble gjengitt i *Millennial Star.* Jeg leste også Bibelen, Mormons bok, [Den] kostelige perle og Lære og pakter og annen litteratur som jeg kom over… Jeg lærte svært tidlig at Gud lever. Han ga meg et vitnesbyrd da jeg var barn, og jeg har alltid forsøkt å være lydig med en viss grad av suksess.» (*Answers to Gospel Questions,* red. Joseph Fielding Smith jr., 5 bind [1957-66], 4:VI.)

Han sto tidlig opp

Inspirert av en disiplinert far sto Joseph Fielding Smith tidlig opp om morgenen, en vane som varte hele livet og som var en formel for å få ting gjort. Selv i en alder av 95 «var han selv det beste eksempel på ikke å pensjonere seg… Han sto opp før klokken seks hver morgen og arbeidet full dag. Det var en livslang vane og en vane han også innpodet i sine barn. "Folk dør i sengen," advarte han dem. "Det gjør også ambisjoner."

"Det virket nesten umoralsk å ligge i sengen etter seks," minnes en sønn. "Jeg prøvde det naturligvis bare en gang. Far passet på det."» (Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* 3.)

Han arbeidet hardt

«Det var en sen sommerkveld i Salt Lake City i året 1894. Joseph Fielding Smith, 18 år gammel, hadde nettopp blitt ferdig med nok en dags tungt arbeid som bud i engrosforretningen i underetasjen i Zion's Cooperative Mercantile Institution (ZCMI) i Main og South Temple Streets. Han rettet skuldrene, pustet dypt inn og prøvde

å rette seg helt opp. Det var ikke lett. Det var mange timer, arbeidet var slitsomt, og betalingen var ytterst mager. "Jeg arbeidet som en arbeidshest hele dagen og var utslitt da kvelden kom, etter å ha båret sekker med mel og sukker og skinke og bacon på ryggen. Jeg veide 68 kilo, men hadde ingen betenkeligheter med å plukke opp en 90-kilos sekk og slenge den på skuldrene. Det var tåpelig av meg, for helt siden den gang har skuldrene mine vært litt skjeve. Den høyre fikk noe mer «behandling» enn den venstre."

ZCMIs fasade. Da Joseph Fielding Smith var 18 år gammel, arbeidet han som visergutt i engrosavdelingen i underetasjen av ZCMI i Salt Lake City.

Men det var ikke lett å finne arbeid, og familien trengte all den økonomiske støtte de kunne få fra ham og de av hans brødre som var gamle nok til å arbeide. Så Joseph syntes han var heldig som hadde denne jobben til tross for anstrengende arbeidsforhold og dårlig betaling. Den daglige fysiske treningen kunne til og med være god for ham i det lange løp, hvis den ikke tok livet av ham først.

Som han hadde for vane, stanset han nå ved sjokoladedisken og kjøpte en pose sukkertøy til å ta med hjem til sin mor og sine yngre søsken. Han fant glede i å se de smås glede over denne hyppige godbiten.» (Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* 65-66.)

Han giftet seg før han reiste på misjon

Louie E. Shurtliff (1876-1908), Joseph Fieldings første hustru. De giftet seg 26. april 1898.

Da Joseph Fielding Smith var 18 år, inviterte hans familie Louie Shurtliff, som var på samme alder, til å bo hos dem mens hun studerte ved University of Utah. Louies far og president Joseph F. Smith hadde vært venner siden guttedagene i Nauvoo. Joseph og Louie ble snart gode venner. Begge likte å lære, og begge var glad i evangeliet. Det varte ikke lenge før de var forelsket. De hadde følge i tre og et halvt år. I denne tiden studerte Louie, og Joseph Fielding arbeidet for ZCMI. Han mintes senere: «Da hun var ferdig og hadde tatt avgangseksamen, … lot jeg henne ikke reise hjem og bo der, men overtalte henne til å skifte bosted, og 26. april 1898 dro vi til Salt Lake tempel og ble viet for tid og all evighet av min far, president Joseph F. Smith.» (Sitert i Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* 75.)

Misjonærer i England, 28. mai 1901. Joseph Fielding Smith er nummer to fra venstre.

Et år etter at de hadde giftet seg, forlot Joseph Fielding sin brud for å utføre en toårs-misjon i Storbritannia. Han reiste i følge med sin bror Joseph Richards, som var kalt til den samme misjonen. Det var ikke lett for Joseph å reise til misjonsmarken. Han skrev i dagboken sin: «Lørdag 13. mai 1899 – Jeg dro til byen og kjøpte noe jeg skulle ha med meg til England. Pakket kofferten om ettermiddagen og gjorde meg helt klar til å dra. Klokken seks sa jeg farvel til alle og dro til stasjonen med følelser som jeg aldri hadde kjent før. Jeg hadde aldri vært hjemmefra mer enn en måned i hele mitt liv, og å tenke på at jeg skal være borte i to år eller mer, fyller meg med svært underlige følelser.» (Sitert i Smith og Stewart, *The Life of Joseph Fielding Smith,* 83.)

Det var svært vanskelig å drive proselyttering i Storbritannia på den tiden. Det var stor motstand, og få personer var mottakelige. Han arbeidet imidlertid hardt mens han var der, og hver måned delte han ut mer enn 10 000 brosjyrer og besøkte omkring 4000 hjem. Men han så ikke fruktene av sitt arbeid i form av dåpshandlinger. «I løpet av sin toårige misjon omvendte og døpte ikke eldste Smith en eneste person. Han bekreftet riktignok ett medlem, men det var også hele utbyttet av hans proselyttering.» (Francis M. Gibbons, *Joseph Fielding Smith: Gospel Scholar, Prophet of God* [1992], 75.)

Hans far forventet det beste

Joseph Fielding Smith og hans far, president Joseph F. Smith, 2. mai 1914

«Brev til eldste Joseph Fielding Smith … viser hvor omsorgsfullt president Joseph F. Smith underviste sin trofaste og lydige sønn. Den 2. februar 1900 skrev han:

"Den beste skole jeg noensinne har gått i, er livets skole. Det er en del ting som jeg har vanskelig for å lære. Én ting er engelsk ortografi, og jeg ser at du ligner litt på meg i dette. Hvis jeg nå forteller deg hvilke ord du nesten alltid staver feil, er det fordi jeg da antar at du vil være mer omhyggelig med å stave dem riktig i fremtiden."

Så regner faren opp slike ord som *untill* istedenfor *until, proscribe* istedenfor *prescribe, greece* istedenfor *grease, shure* istedenfor *sure, shugar* istedenfor *sugar* osv…

Den 8. mars 1900 ga faren følgende råd:

Fotografi gjengitt med tillatelse fra Josephine Smith Reinhardt

Misjonær i England, eldste Joseph Fielding Smith, 21. februar 1900

"Jeg trenger neppe fortelle deg at du bør holde korte, inderlige bønner, korte og oppriktige taler og skrive korte brev, som er konsise og går rett på sak, så ofte du kan. Problemet for de fleste er at de bruker for mange ord, både muntlig og skriftlig. Vi trenger konsentrasjon både i sinn og tanke og bare komme med det som er vesentlig. Jeg er glad for å legge merke til at du har fremgang."…

Noen råd i Joseph F.s brev av 20. februar 1901 er nyttige for oss alle:

"Ta deg alltid tid til å spise og til å skrive i dagboken din. Jeg har erfaring hva dette angår. En dagbok er nesten verdiløs hvis det ikke skrives i den hver dag. Vi kan ikke gjengi noe korrekt etter hukommelsen. Hold dagboken din à jour."» (Leonard J. Arrington, «Joseph Fielding Smith: The training of a Prophet», Historisk avdelings arkiv, Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige, 1972, 7-8, uthevelse tilføyd.)

Han lærte meget av sin far

«Joseph F. Smith var en utmerket lærer som brukte mange timer på å besvare sin sønns spørsmål og se til at han hadde et riktig grunnlag av sanne prinsipper. "Blant mine kjæreste minner," sa Joseph Fielding senere, "er de timer jeg har sittet ved hans side og drøftet prinsipper i evangeliet og blitt belært slik bare han kunne gjøre det. På denne måten ble grunnlaget for min egen kunnskap lagt i sannhet, slik at også jeg kan si jeg vet at min Forløser lever, og at Joseph Smith er, var og alltid kommer til å være en profet for den levende Gud."

Og hva er et mer egnet sted å oppdra en profet enn i en profets hjem? Hans mor, Julina Lambson Smith, var blitt oppdratt i hjemmet til George A. Smith, en fetter og nær venn av profeten Joseph Smith.» (McConkie, *True and Faithful,* 12.)

Han var troens forsvarer

Joseph Fielding Smith begynte å arbeide ved Kirkens historikers kontor 1. oktober 1901.

Etter misjonen ble Joseph Fielding Smith ansatt ved Kirkens historikers kontor. Denne stillingen førte til at han i 1906 ble utnevnt til assistent for Kirkens historiker. I denne egenskap hjalp han president Anthon H. Lund, rådgiver i Det første presidentskap og Kirkens historiker, i de forskjellige oppgaver som denne stillingen medførte. En av hans oppgaver var å samle opplysninger til forsvar for Reed Smoot, en senator fra Utah og apostel. I Washington D.C. ble hans rett til et sete i Senatet trukket i tvil.

Maleri: Paul Mann

Joseph Fielding Smith var en produktiv forfatter.

Da eldste Smoot ble frikjent, ble hans beseirede motstander ytterst bitter. I en lokal avis ga han uttrykk for sin vrede med verbale angrep og ærekrenkelser som han slynget mot Kirken og spesielt mot Kirkens president, Joseph F. Smith. Den unge Joseph Fielding fremla sannhe-

ten så dyktig at det praktisk talt aldri ble noen alvorlig strid igjen om sakene som var blitt trukket frem.

Han var en lærd i de siste dager

I forordet til en samling av Joseph Fielding Smiths taler og skrifter skrev hans svigersønn Bruce R. McConkie: «Joseph Fielding Smith er den ledende forsker når det gjelder studium av evangeliet, og den fremste lærer i doktrinære spørsmål som denne generasjon har fostret. Det er få mennesker i denne evangelieutdeling som kan måle seg med ham når det gjelder kunnskaper i evangeliet, eller som har overgått ham i åndelig innsikt. Han hadde den samme tro og var like kunnskapsrik som sin far, president Joseph F. Smith, og sin bestefar, patriarken Hyrum Smith.» (Joseph Fielding Smith, *Frelsende læresetninger*, red. Bruce R. McConkie, 1:5.)

Han fant en ny hustru og mor til sine barn

Joseph Fielding Smith, ca.1905

Joseph Fielding Smiths kjære hustru, Louie, ble alvorlig syk i sitt tredje svangerskap. Hun led i to måneder før hun døde 30. mars 1908. «Hun og Joseph hadde vært gift i bare ti år, og i to av disse årene var de fra hverandre mens Joseph var på misjon. Louie var mor til to døtre, Josephine, som da var fem år gammel, og Julina, to. Hun var en kvinne med "spesiell godhet og karakterstyrke", og det var svært tungt å miste henne.

Den sørgende faren tømte huset han hadde bygd til sin brud, og flyttet sin lille familie inn i Beehive House, hvor hans mor og hans søstre Julina og Emily kunne være i mors sted og ta seg kjærlig av hans to små piker. Morens bortgang var spesielt hard for to år gamle Julina. Hennes hyppige gråt og lengsel etter moren skar faren i hjertet.» (McConkie, *True and Faithful,* 32.)

Joseph Fielding Smith giftet seg med Ethel Georgina Reynolds 2. november 1908.

Månedene etter Louies død var vanskelige og ensomme. Småpikene fortsatte å sørge og gråte og lengte etter sin mor. Deres far tilbragte timer hver kveld med å trøste og berolige dem. Bestemødre og tanter gjorde alt de kunne for å hjelpe Joseph Fielding med å ta seg av barna, men de trengte en mor. Både Joseph Fieldings far og svigerfar ga ham inntrengende råd, og derfor begynte han å be og søke etter en hustru som også kunne være en kjærlig mor for hans døtre. Han fant henne i Ethel Georgina Reynolds, datter av George Renyolds, som i lang tid hadde vært medlem av De syttis første råd, og Amelia Jane Reynolds. De ble viet 2. november 1908 i Salt Lake tempel av president Joseph F. Smith.

Han ble kalt til apostel

En nykalt apostel i en alder av 33 år, 26. april 1910

«I en time eller mer hadde Kirkens presidentskap og De tolv apostlers råd, da de kom sammen i Salt Lake tempel i april 1910, drøftet forskjellige menn som kunne fylle den ledige plassen i rådet etter president John R. Winders bortgang 27. mars, som førte til at apostel John Henry Smith rykket opp i presidentskapet. Men for hvert navn som ble foreslått, var det noen som ikke var enige. Det syntes umulig å nå frem til enighet i saken. Til slutt trakk president Joseph F. Smith seg tilbake til et rom for seg selv og knelte i bønn for å få veiledning. Da han kom tilbake, spurte han litt nølende de 13 andre brødrene om de ville være villige til å overveie hans sønn Joseph Fielding Smith jr. til stillingen. Han nølte med å foreslå det, sa han, fordi hans sønn Hyrum allerede var medlem av rådet, og hans sønn David var rådgiver i Det presiderende biskopsråd. Han fryktet at Kirkens medlemmer ville bli misfornøyd med å få enda en av hans sønner utnevnt til generalautoritet. Likevel følte han seg inspirert til å fremlegge Josephs navn til overveielse. De andre mennene syntes straks å akseptere forslaget og støttet president Smith i det.» (Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* 174.)

Andre visste at han ville bli kalt til apostel

Eldste Joseph Fielding Smith, 19. juli 1914, 38 år

«Fra apostel og senator Reed Smoot i Washington D.C. kom følgende telegram: "Gud velsigne deg i apostelembedet. Vær trofast og lojal mot din leder." Og Joseph [Fielding Smith] kommenterer: "Det skal jeg prøve å være bestandig. Jeg har også mottatt mange brev, telegrammer osv. fra venner som gleder seg over min store velsignelse, en følelse jeg tror er nokså almen, selv om det finnes noen som ikke er fornøyd. Eldste Ben E. Rich, president for misjonen i øststatene, … som alltid har vært min venn, og som for et år siden forutsa at jeg kom til å bli kalt til denne store ansvarsoppgaven, var en av de første til å rekke meg fellesskapets hånd og gi meg sin velsignelse, tro og stadige bønner. Må Herren velsigne ham…

President Francis M. Lyman forklarte meg hvilke plikter mitt kall innebar, og fortalte meg at jeg var blitt kalt ved åpenbaring fra Herren. Han sa at han hadde iakttatt meg i mange år, og da vi reiste til Vermont [ved innvielsen av Joseph Smith Memorial Monument i desember 1905], hadde han iakttatt meg på reisen både frem og tilbake og under oppholdet der og følt at jeg en dag kom til å bli apostel. En slik forutsigelse har flere andre også uttalt. Jeg har tatt alle slike forutsigelser med ro og uten å tenke på at de skulle gå i oppfyllelse."

Tre år senere ble Joseph Fielding fortalt i sin andre patriarkalske velsignelse, denne fra patriark Joseph D. Smith i Scipio, Millard County: "… Før du kom i kjødet, ble du kalt til den Herre Jesu Kristi apostel for å representere hans verk på jorden."» (Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* 178-79, 181.)

Under innvielsen av Joseph Smith-monumentet, 23. desember 1905. Joseph Fielding Smith bakerst, lengst t.h. I bildet ses også president Joseph F. Smith (2. rad, nr. 3 fra h.) og eldste George Albert Smith (1. rad, i midten).

«Heber J. Grant, som da var Kirkens president og som hadde vært tilstede på rådsmøtet i templet den dagen Joseph ble valgt i 1910, forsikret mange år senere en gruppe om at avgjørelsen var riktig. Det var ved et slektstreff for familien Smith. President Grant pekte på Joseph Fielding og sa: "Den mannen ble kalt ved direkte åpenbaring fra Gud. Jeg er et vitne til den kjensgjerningen."» (Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* 177.)

Han tok ordinasjonen til apostelembedet alvorlig som en hengiven Herrens tjener. «Da han var ordinert til det spesielle kall å forkynne omvendelse for folket, aksepterte han ansvaret og forble trofast mot denne oppgaven hele livet. På grunn av hans kompromissløse forsvar av Herrens lover og prinsipper betraktet mange ham som streng. [Han] gikk aldri på akkord med synd, men var rask til å tilgi og strekke ut en fellesskapets hånd til en angrende synder. Det var i sannhet ingen som hadde større omtanke for og kjærlighet til hvert medlem.» (Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* VI.)

Hans hustru beskrev ham

Et slektstreff

I 1932 ga Ethel Georgina Reynolds Smith følgende beskrivelse av sin mann, Joseph Fielding Smith:

«Dere har bedt meg fortelle dere om mannen jeg kjenner. Jeg har ofte tenkt at når han er borte, vil folk si: "Han er en svært god mann, oppriktig, ortodoks osv." De vil omtale ham slik offentligheten kjenner ham. Men den mannen de tenker på, er meget forskjellig fra mannen jeg kjenner. Den mannen jeg kjenner, er en snill, kjærlig ektemann og far. Hans største ambisjon i livet er å gjøre sin familie lykkelig, og han glemmer helt seg selv i sine anstrengelser for å gjøre dette. Han er den som bysser et skrikende barn i søvn, som forteller de yngste barna godnatt-historier, som aldri er for trett eller for opptatt til å sitte oppe til sent på kveld eller stå tidlig opp om morgenen for å hjelpe de eldste barna å løse vanskelige skoleoppgaver. Når det er sykdom, våker den mannen jeg kjenner, ømt over den syke og hjelper vedkommende. Det er sin far de roper på, for

de føler at hans nærvær er et botemiddel for alt som er vondt. Det er hans hender som forbinder sår, hans armer som gir mot til den lidende, hans røst som irettesetter dem mildt når de feiler, inntil det blir en glede for dem å gjøre det som gjør ham glad.

Joseph Fielding Smith med sine sønner

Den mannen jeg kjenner, er svært snill, og hvis han føler at han har vært urettferdig mot noen, er avstanden aldri for stor for ham til å gå og rette opp skaden med kjærlige ord og gode gjerninger. Han ønsker med glede ungdom velkommen til sitt hjem og er aldri lykkeligere enn når de drøfter dagens aktuelle begivenheter – sport eller det som interesserer dem mest. Han liker en god historie og ser raskt det humoristiske i en situasjon, er snar til å le og bli ledd av og er alltid villig til å delta i en sunn aktivitet.

Mannen jeg kjenner er uselvisk, klager ikke, er omtenksom, hensynsfull, medfølende og gjør alt som står i hans makt for å gjøre livet til den største glede for sine kjære. Dette er den mannen jeg kjenner.» (Sitert i Bryant S. Hinckley, «Joseph Fielding Smith», *Improvement Era*, juni 1932, 459.)

Ethel var Joseph Fieldings ledsager i mer enn 28 år. Den 26. august 1937 døde hun så. Døden skilte ham fra enda en hustru. Hun hadde født ni barn og vært mor for elleve. Hun hadde også virket i 15 år som medlem av Hjelpeforeningens generalutvalg.

Jessie Evans bidro til å gi ham større livslyst

«Før Ethel døde, ba hun om at Jessie Evans [en berømt kontraalt som var solist i Tabernakelkoret] måtte bli spurt om å synge i hennes begravelse. "Hvis jeg skulle dø før deg," sa hun en dag til sin mann, "vil jeg at du skal be Jessie Evans synge i min begravelse." Da hun døde, sendte Joseph Fielding sin svoger William C. Patrick til frøken Evans for å spørre om dette… Hun gikk vennlig med på det og sang i begravelsen. Etterpå sendte Joseph Fielding henne et takkekort.» (Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* 252.)

Joseph Fielding Smith giftet seg med Jessie Evans 12. april 1938.

Jessie Evans svarte på kortet, og det utviklet seg et vennskap mellom dem. Snart utviklet vennskapet seg, og 12. april 1938, i en alder av 61 år, giftet eldste Joseph Fielding Smith seg med Jessie Ella Evans i Salt Lake tempel.

«Da Tabernakelkoret planla en tur til California i 1941, med Richard L. Evans som kommentator, skrev Joseph Fielding et muntert brev til Evans og påla ham å ta seg av og beskytte Jessie på turen: "Herved bemyndiges, beskikkes, velges, utpekes, utnevnes, utkommanderes, tildeles, ordineres De og blir på annen måte underrettet om, informert om, rådet til og instruert om følgende: …" Slik begynte brevet, og etter flere avsnitt med tøv og tull fortsatte det: "Å se til at nevnte fru Jessie Evans Smith reiser trygt, komfortabelt, behagelig, uten å lide overlast, og at hun returnerer til sitt lykkelige hjem og sin kjærlige mann og familie i den vakre og fredelige delstat Utah og til sine engstelige og tallrike slektninger…"

President og søster Smith under pionermarkeringen, 1971

Et utdrag av Richard L.s svar lød: "Deres mesterlige dokument av 15. august har kostet meg en god del rynker i pannen og pinefull konsentrasjon. Jeg tror at det uten tvil vil gå inn i historien sammen med Bill of Rights og Magna Charta. Det som er bemerkelsesverdig, er at da mine kolleger og jeg studerte det, fant vi at det ikke bibringer meg noen privilegier som jeg ikke allerede har tatt meg den frihet å ta, og det pålegger meg intet ansvar som det ikke allerede har vært min glede og hensikt å påta meg. Det er imidlertid en god

idé, noe mange menn kan bekrefte, å innhente ektemannens samtykke før man reiser rundt 3000 kilometer med hans hustru."…

Både Joseph Fielding og Jessie gledet seg over en fargerik plakett som hang på kjøkkenveggen i leiligheten deres, der det sto: "Meninger som ektemannen i denne husstanden gir uttrykk for, er ikke nødvendigvis ledelsens mening." En gang da hun hjalp ham på kontoret fordi sekretæren hadde ferie, klappet han henne lett på skulderen der hun satt ved skrivemaskinen, og sa: "Husk, kjære mamma, *her borte er du ikke* husets speaker!"» (Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* 260-61.)

Han gledet seg over sunn humor

Kirkens medlemmer overalt kjente denne respekterte teologen, og de verdsatte hans klare, umiskjennelige kommentarer til Skriftene. Men det hersket en nesten almen uvitenhet om Joseph Fielding Smiths bemerkelsesverdige humoristiske sans. Hans medfødte humor var oppriktig og harmløs. Den hadde sitt utspring i det virkelige liv. En hendelse som Joseph Fielding likte å fortelle om fra sine yngre dager, dreide seg om en hoppe som het Junie. Han sa:

«Junie var et av de mest intelligente dyr jeg noensinne har sett. Hun virket nesten menneskelig i sine egenskaper. Jeg kunne ikke holde henne innelåst i stallen, for hun fjernet stadig reimen fra døren. Jeg pleide å legge reimen som var festet til halvdøren til båsen, over stolpen, men hun løftet den ganske enkelt av med mulen og tennene. Så ruslet hun ut på gårdsplassen.

Det var en vannkran på gårdsplassen som ble brukt til å fylle vanntrauet til dyrene. Junie skrudde opp denne med tennene og lot så vannet renne. Far var etter meg fordi jeg ikke klarte å holde hesten inne i stallen. Hun løp aldri bort. Hun skrudde bare på vannet og ruslet så rundt på gårdsplassen eller over plenen eller gjennom hagen. Midt på natten kunne jeg høre vannet renne. Så måtte jeg stå opp og skru igjen kranen og stenge Junie inne igjen.

Far antydet at hesten virket mer intelligent enn jeg var. En dag bestemte han seg for å låse henne inne slik at hun ikke kunne komme seg ut. Han tok reimen som vi vanligvis la over stolpen, og surret den rundt stolpen og under en tverrbjelke, og så sa han: "Unge dame, la oss nå se om du kommer deg ut!" Far og jeg gikk ut av stallen og gikk tilbake i retning av huset. Før vi nådde frem, var Junie ved siden av oss, noe jeg syntes var litt morsomt. Jeg kunne ikke la være å antyde for far at det ikke bare var mitt hode som kom dårlig ut sammenlignet med hoppens.» (Sitert i Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* 53-54.)

Morer seg med baseball

Han nøt en aktiv livsstil

Da Joseph Fielding Smith ble eldre, ble familien bekymret fordi de ikke kunne se at deres kjære bror og far slakket av på tempoet. En biograf skrev: «Selv i høy alder var Joseph Fielding Smith en av de mest hardt arbeidende menn jeg visste om. "Hvordan klarer du å få gjort så meget?" spurte jeg en gang. "Det skyldes posen," sa han. "Posen?" spurte jeg. Han pekte på en brun papirpose. "Jeg er matpakketilhenger." I årevis hadde han med seg matpakke til kontoret så han kunne fortsette å arbeide i lunsjpausen. "Det gir meg 300 timer ekstra hvert år." En dag ringte en av hans søstre ham på kontoret og skjente på ham fordi han ikke tok seg en blund etter lunsj. Hun navnga flere av hans omgangsvenner som hadde gjort det i lang tid. "Ja," svarte han, "og hvor er de i dag? De er døde alle sammen!"» (Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* 3-4).

Han deltok aktivt i sport til han var over 65 år

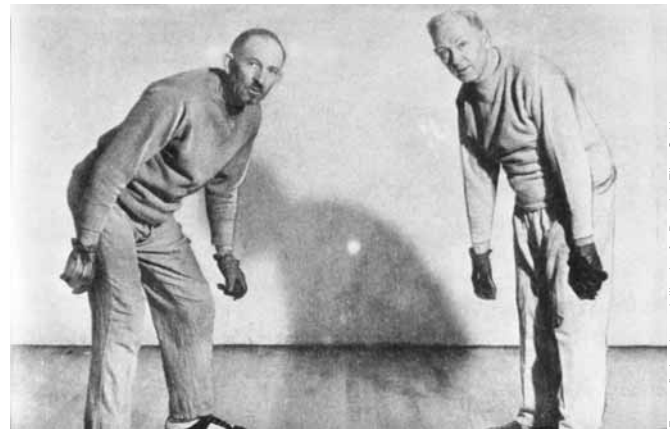

Fotografi gjengitt med tillatelse fra Douglas Ellen Smith

President Smith likte å spille «håndball» med sin bror David.

Han var en utmerket svømmer, var god i tennis og basketball og likte å se sine sønner sparke fotball, men den sporten han likte best, var amerikansk håndball. Hans sønn Reynolds fortalte at han og hans bror Lewis spilte håndball mot sin far, som holdt den ene hånden bak på ryggen mens han slo dem begge.

Herbert B. Maw, en tidligere guvernør i Utah som var 20 år yngre enn Joseph Fielding, fortalte om en håndballkamp med ham: «Jeg tenkte jeg skulle være litt forsiktig med den gamle herremannen og ikke slå ham for meget. Tenk dere min ergrelse da han ga meg mitt livs

nederlag! Jeg trodde jeg var en god håndballspiller, men jeg ga ham ingen konkurranse i det hele tatt.» (Sitert i Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* 15.)

Han likte å fly

En biograf skrev om den dagen da han oppdaget at Joseph Fielding Smith hadde som hobby å fly jetfly, «i en alder da mange sitter trygt på et pleiehjem og blir stelt med»:

Han elsket å fly. President Smith i et av nasjonalgardens jetfly, 1954

«Jeg minnes hvor forbauset jeg ble da jeg avla et besøk på hans kontor i Salt Lake City. Hans sekretær, Rubie Egbert, sa: "Gå bort til vinduet, så får du kanskje øye på ham." Nysgjerrig gikk jeg til vinduet. Men alt jeg kunne se, var en jetstripe på den blå himmelen høyt over Great Salt Lake. Stripen av hvit damp viste tydelig at flyet hadde steget brått, laget sløyfer, gjort stup, rullet og vendt…

"Mener du at han er i det flyet?" spurte jeg vantro.

"Ja visst, det er han. Han elsker å fly. Han sier at han slapper av med det. En venn i nasjonalgarden ringer ham og spør: "Hva sier du til litt avslapning?", og så drar de opp. Når de har kommet opp i luften, overtar han ofte spakene. De fløy til Grand Canyon og tilbake i forrige uke, 650 kilometer i timen!"

Jeg kunne ikke motstå fristelsen til å kjøre til flyplassen for å være der da han landet. Da det toseters T-33-jetflyet drønnet nedover rullebanen og stanset, klatret denne vennlige, gamle herremannen, som da var rundt 80 år, ut fra cockpiten bak, iført dress og hjelm, og smilte bredt. "Det var fantastisk!" utbrøt han. "Det er omtrent så nær himmelen jeg kan komme akkurat nå."

Da han var 92, ble han forfremmet i nasjonalgarden til ærestittelen brigadegeneral. "Men de ville fremdeles ikke la meg fly alene." Senere begrenset han flyvningen til rutefly… "De store flyene er ikke så spennende som T-Birden'en, men i min alder er det virkelig en trøst å kunne bevege seg hurtigere enn lyden," sa han da han var 95.» (Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* 1-2.)

Barn elsket ham

Joseph Fielding Smith var fintfølende og forståelsesfull og avskydde elendighet og lidelse overalt, og han gjorde alt som sto i hans makt for å lindre den ved å kle de nakne, fø de sultne og besøke dem som var i nød. Han var en kilde til styrke og oppmuntring for sin familie og Kirken, og var elsket av alle. Han elsket små barn, og de forgudet ham.

Fotografi gjengitt med tillatelse fra Joseph Fielding McConkie

Profeten elsket barn. President Smith med sitt oldebarn Shauna McConkie ved juletider

«Etter generalkonferansen i april 1970, da president Smith ble oppholdt, samlet en stor folkemengde seg ved døren inn til Tabernaklet for å få et glimt av ham.

En liten pike banet seg vei ut av flokken og bort til presidenten. Snart befant hun seg i armene hans og fikk en god klem. Raskt klarte en avisfotograf å få tatt et bilde, så forsvant den lille piken i menneskemengden igjen.

Bildet ble tatt inn i *Church News* uten navn. Barnets bestemor, fru Milo Hobbs fra Preston, Idaho, identifiserte bildet like etterpå [i] et brev til president Smith.

På sin fødselsdag fikk [fire år gamle] Venus Hobbs fra Torrence i California en overraskende telefon fra president og søster Smith, som besøkte California den uken. De sang bursdagssangen for henne i telefonen. Venus var henrykt for sangen, og foreldrene ble rørt til tårer ved tanken på at Kirkens president hadde ringt.

De forklarte at Venus hadde vært på konferansen sammen med to tanter, men hun hadde stukket av ubemerket. De var redde for at hun var kommet bort i menneskevrimmelen. Da hun kom tilbake, spurte de: "Hvordan gikk du deg vil?"

"Jeg gikk meg ikke vill," sa hun.

"Hvem fant deg?" spurte de.

"Jeg var i profetens armer," svarte hun.» («Joy of Life, Activity and People», *Church News,* 8. juli 1972, 7.)

Barn overalt merket den store varme og kjærlighet som utstrålte fra president Joseph Fielding Smith. De følte seg fri til å uttrykke sin kjærlighet til ham åpent og ærlig. Overalt hvor han dro, tok han seg tid til å snakke med barn. De frydet seg over hans hjertelige omfavnelser og nøt tryggheten ved hans kjærlighet.

En ny president ble oppholdt

Under generalkonferansen i april 1970 oppholdt mer enn to og en halv million medlemmer av Kirken ærbødig en nykalt Kirkens president for første gang på nesten nitten år. I en alder av 93 år var president Joseph Fielding Smith den eldste som var blitt Kirkens president.

Det første presidentskap: Harold B. Lee, Joseph Fielding Smith og N. Eldon Tanner, ca.1970

Noen hadde trodd at Herren ville velge en yngre mann. De undret hvordan president Smith kunne holde ut anstrengelsen ved å administrere en kirke som utviklet seg til å bli verdensomspennende. Men den kraftfulle ledelsen under president Smith fjernet all tvil og alle bekymringer i medlemmenes sinn. To «ungdommelige» rådgivere ble bedt om å holde tritt med denne profeten – Harold B. Lee, 72 år, og N. Eldon Tanner, 73.

Vi må forberede oss til Herrens komme

President Joseph Fielding Smith underviste om viktigheten av å være forberedt til Jesu Kristi annet komme:

«For ikke lenge siden ble jeg spurt om jeg kunne fortelle når Herren ville komme. Jeg svarte "ja" den gang, og jeg svarer ja nå, for jeg vet når han vil komme. Han kommer i morgen. Det har han selv sagt. La meg lese hva han sier:

En kunnskapsrik mann i de siste dager

"Se, nå heter det i dag inntil Menneskesønnens komme, og sannelig, det er en offerdag og en dag for mitt folk til å betale tiende, for den som betaler tiende, skal ikke oppbrennes ved hans komme." (Dette er en tale som skulle være tilstrekkelig med hensyn til tiende.) "For etter i dag kommer ilden, slik er Herrens talemåte, for sannelig sier jeg, i morgen skal alle de stolte og alle de ugudelige være som halm, og jeg vil brenne dem opp, for jeg er Hærskarenes Herre, og jeg vil ikke spare noen som blir tilbake i Babylon." [L&p 64:23-24.]

Og derfor sier jeg at Herren kommer i morgen. La oss derfor være forberedt. Eldste Orson F. Whitney pleide å skrive om tidens lørdag aften. Vi lever i tidens lørdag aften. Dette er den sjette dag som nå går mot slutten. Når Herren sier det heter i dag inntil han kommer, tror jeg det er dette han har i tankene, for han skal komme om morgenen på sabbaten, eller på den syvende dag av jordens timelige eksistens, for å innlede den tusenårige regjeringstid og innta sin rettmessige plass som Kongenes konge og Herrenes Herre for å herske og regjere på jorden slik han har rett til. [Se L&p 77:12.]» (*Frelsende læresetninger,* 3:11.)

«Jeg vet det er mange, ja, også mange blant sistedagers-hellige, som sier nøyaktig det samme som Herren sa de ville si: "Herren drøyer med sitt komme". [L&p 45:26, 2. Peter 3:3-14.] En mann sa: "Det er umulig for Jesus Kristus å komme før tre eller fire hundre år er gått." Men jeg sier til dere: Våk.

Jeg vet ikke når han kommer. Intet menneske vet det. Selv himmelens engler befinner seg i mørke med hensyn til denne store sannhet. [Se Matteus 24:36-37.] Men så meget vet jeg, at de tegn som er blitt omtalt, har funnet sted. Jorden er full av ulykker og vanskeligheter. Menneskenes hjerter svikter dem. Vi ser tegnene på samme måte som vi ser at fikentreets blader springer ut; og når vi vet at tiden nærmer seg, da sømmer det seg for meg, og det sømmer seg for dere, og for alle mennesker på jordens overflate, å gi akt på Kristi ord, å gi akt på hans apostler og våke, for vi kjenner ikke dagen og ikke timen. Men jeg kan fortelle dere at den vil komme som en tyv om natten når mange av oss ikke er rede for den.» (*Frelsende læresetninger,* 3:50.)

Kristus vil komme i en tid med stor ugudelighet

Joseph Fielding Smith

President Joseph Fielding Smith forkynte at Herrens annet komme ikke ville bli utsatt på grunn av vår urettferdighet:

«Når vi blir modne i synd, da vil Herren komme. Av og til blir jeg ergerlig på noen av våre eldster som, når de taler, sier at Herren vil komme når vi alle blir rettferdige nok til å ta imot ham. Herren kommer ikke til å vente på at vi skal bli rettferdige. Når han er rede til å komme, da vil han komme – når ugudelighetens beger er fullt – og hvis vi ikke er rettferdige da, vil det være verst for oss selv, for da vil vi bli klassifisert blant de ugudelige, og vi vil være som halm og bli feiet bort fra jordens overflate, for Herren sier at ugudelighet skal ikke bli stående.

Tro ikke at Herren drøyer med sitt komme, for han vil komme til fastsatt tid, og ikke til den tid jeg har hørt enkelte si, når jorden blir rettferdig nok til å ta imot ham.

Jeg har hørt enkelte mennesker på betrodde steder og i betrodde stillinger i Kirken forkynne dette, mennesker som angivelig skulle være kjent med Herrens ord, men de har ikke forstått Skriften. Kristus vil komme i ugudelighetens dager, når jorden er moden i synd og rede til å bli renset, og han vil komme for å lutre og rense den, og alle de ugudelige vil være som halm og vil bli fortæret.» (*Frelsende læresetninger,* 3:12-13.)

Vi må heve advarselens røst

President Smith forkynte: «Det finnes ingen fred. Menneskenes hjerter svikter dem, og griskhet har den fornemste plass i menneskenes hjerter. Ondskap viser seg overalt, og menneskene går sammen om sine egne egoistiske interesser. Men derfor var jeg glad over å høre advarselens røst som ble hevet av vår kjære president [Heber J. Grant] og hans rådgivere …, og også av andre brødre som har talt; for jeg synes dette skulle være en advarselens tid, ikke bare for de siste-dagers-hellige, men for hele verden. Vi skylder verden å heve en advarsels røst, og spesielt når det gjelder Kirkens medlemmer.» (*Frelsende læresetninger,* 3:47.)

Joseph Fielding Smith sammen med sin svigersønn eldste Bruce R. McConkie i De tolv apostlers quorum

De verdslige ignorerer advarslene

President Joseph Fielding Smith forklarte hvordan forholdene i verden kunne forbedres hvis folk ville lytte til Herrens advarsler:

«Herren ønsker at menneskene skal være lykkelige; det er hans hensikt. Men menneskene avslår å være lykkelige og sørger for å bli ulykkelige fordi de tror at deres veier er bedre enn Guds veier, og på grunn av den egoisme, grådighet og ugudelighet de har i sine hjerter, og dette er vårt problem i dag. De som leder De forente stater, strever og forsøker å gjøre noe for å rette på forholdene. Med ganske få ord kan jeg fortelle dere hvordan det kan gjøres, og det kommer ikke til å skje gjennom lovgivning og heller ikke ved å øse penger utover folk.

Midlertidig lindring kommer ikke til å bedre situasjonen, for vi kommer fortsatt til å kjempe, slåss og strides med forbrytelser, med sykdommer, med plager, med pest, med hvirvelvinder, med sandstormer og med jordskjelv, og også med alle andre ting på jordens overflate i henhold til profetenes forutsigelser – og alt dette fordi menneskene ikke enser advarselens røst.

Når vi slutter å elske penger, får kjærligheten til gull, grådighet og egoisme ut av våre hjerter og lærer å elske Herren vår Gud av hele vårt hjerte og vår neste som oss selv, kneler ned og lærer hvordan vi skal be og omvende oss fra våre synder, da vil vi ha fremgang, vi vil ha fred og tilfredshet. Men folk vil ikke omvende seg uansett hvilke advarsler som gis og uansett hvor meget deres oppmerksomhet henledes på disse ting; folk vil ikke omvende seg fordi deres hjerter kleber ved ondskapen, og tilintetgjørelse venter dem.» (*Frelsende læresetninger,* 3:37.)

De hellige kan bare unnslippe hvis de er lydige

Joseph Fielding Smith

President Smith forkynte at lydighet kan beskytte oss mot plagene i de siste dager:

«La oss i disse velstandstider være ydmyke, huske Herren, holde hans bud og være klar over at de farer vi står overfor, er langt større enn de er i tider med prøvelser og trengsler. Tro ikke et eneste øyeblikk at prøvelsens tid er forbi, for det er den ikke. Hvis vi holder Herrens bud, skal vi ha fremgang og vil bli velsignet. De plager og ulykker som er blitt lovet, vil bli utøst over jordens folk. Vi skal unngå dem, ja, de skal gå oss forbi.

Men husk at Herren sier at hvis vi ikke holder hans ord, og hvis vi vandrer på verdens veier, vil de ikke gå oss forbi, men vi skal bli hjemsøkt av oversvømmelser, av ild og av sverd, plager og ødeleggelser. Hvis vi er trofaste, kan vi unngå alt dette.» (*Frelsende læresetninger,* 3:36.)

Alle skulle etterleve evangeliet

President Joseph Fielding Smith oppmuntret alle til å etterleve evangeliet:

«Til de ærlige av hjertet i alle nasjoner sier vi: Herren elsker dere. Han vil at dere skal motta evangeliets fulle velsignelser. Han oppfordrer dere nå til å tro på Mormons bok, til å godta Joseph Smith som en profet og til å komme inn i hans jordiske rike og derved bli arvinger til evig liv i hans himmelske rike.

Til dem som har mottatt evangeliet, sier vi: Hold budene. Vandre i lyset. Hold ut til enden. Vær tro mot enhver pakt og forpliktelse, og Herren vil velsigne dere utover deres kjæreste drømmer. Som det ble sagt av en fra fordums tid: "Slutten på det hele, etter at alt er hørt, er dette: Frykt Gud og hold hans bud! Det er noe som gjelder alle mennesker" (Pred. 12:13).

Til alle Israels familier sier vi: Familien er den viktigste organisasjon både i tid og i evighet. Vårt formål i livet er å skape evige familieenheter for oss selv. Intet som noensinne vil berøre deres familieliv, er så viktig som beseglingsvelsignelsene i templet og deretter overholdelse av de pakter som ble inngått i forbindelse med det celestiale ekteskaps orden.

En omfavnelse av profeten

Til foreldre i Kirken sier vi: Elsk hverandre av hele deres hjerte. Hold moralloven og etterlev evangeliet. Oppdra deres barn i lys og sannhet, lær dem evangeliets frelsende sannheter, og gjør hjemmet til en himmel på jorden, et sted hvor Herrens ånd kan oppholde seg, og hvor rettferdigheten kan settes i høysetet hos hvert familiemedlem.

Det er Herrens vilje at familieenheten skal styrkes og bevares. Vi ber fedrene inntrengende om å innta sin rettmessige plass som husets overhode. Vi ber mødrene om å støtte og oppholde sin ektemann, samt være lys for sine barn.

President Joseph F. Smith har sagt: "Moderskapet ligger til grunn for hjemmets lykke og nasjonens fremgang. Gud har pålagt menn og kvinner svært hellige forpliktelser vedrørende moderskapet, og disse forpliktelser kan man ikke ringeakte uten å pådra seg guddommelig vrede." (*Læresetninger i evangeliet,* 247.) Videre: "Å være en god far eller en god mor er større enn å være en dyktig general eller en fremgangsrik statsmann." (Ibid., 245.)

Til Sions ungdom sier vi: Herren velsigne dere og bevare dere, noe som visselig vil være tilfellet når dere lærer hans lover å kjenne og lever i overensstemmelse med dem. Vær enhver tillit verdig. Hedre din far og din mor. Bo sammen i kjærlighet og i fred og fordragelighet. Kle dere sømmelig. Overvinn verden, og la dere ikke villede av moter og skikk og bruk hos dem hvis interesser er konsentrert om det som er av denne verden.

Gift dere i templet, og lev et gledesfylt og rettferdig liv. Husk Almas ord: "Ugudelighet har aldri vært lykke" (Alma 41:10). Husk også at vårt håp for Kirkens fremtid og rettferdighetens sak er i deres hender.

Til dem som er kalt til betrodde og ansvarsfulle stillinger i Kirken, sier vi: Forkynn evangeliet klart og enkelt, slik det er å finne i Kirkens standardverker. Bær vitnesbyrd om at verket er sant, og at de læresetninger som er åpenbart på ny i våre dager, er sanne.

Husk den Herre Jesu Kristi ord, han som sa: "Jeg er som en tjener blant dere" (Lukas 22:27), og velg å tjene med øyet ene og alene vendt mot Guds ære. Se til farløse og enker i deres trengsler, og hold dere uplettet av verdens synder.» (I *Lys over Norge,* des. 1972, 494-95.)

President Joseph Fielding Smith og hans rådgiver president N. Eldon Tanner ved hjørnestensnedleggelsen for Ogden Utah tempel, september 1970

En ny tidsepoke med områdekonferanser ble innledet

Den 27.-29. august 1971, i Manchester i England, var president Joseph Fielding Smith sammen med medlemmene for å avholde områdekonferanse, den første i Kirken. Det hersket stor spenning blant Kirkens medlemmer, og de kom fra mange områder av Europa for å høre Guds profet. For mange siste-dagers-hellige der var dette første gang de hadde vært i nærheten av Herrens representant. President Smith sa til dem:

«Det er en stor glede for meg, og sikkert også for mine Brødre, at Kirken nå har vokst i den grad at det synes klokt og nødvendig å holde generalkonferanser i forskjellige land...

Vi er medlemmer av en verdenskirke, en kirke som har livets og frelsens plan, en kirke opprettet av Herren selv i disse siste dager for å bringe hans frelsesbudskap ut til alle hans barn over hele verden.

Den tid er for lengst over da opplyste mennesker så på oss som en eiendommelig gruppe på toppen av Klippefjellene i Amerika. Det er riktig at Kirkens hovedkvarter er i Salt Lake City, at Herrens hus er blitt oppført der og at folk har kommet til det fra mange nasjoner for å lære Herrens lov og for å vandre på hans veier.

Men nå begynner vi å komme til skjels år og alder som kirke og som folk. Vi har oppnådd en stilling og styrke som gjør oss i stand til å utføre det oppdraget Herren har gitt oss gjennom profeten Joseph Smith, og som går ut på å bringe gjenopprettelsens glade budskap ut til alle nasjoner og folk.

Og vi skal ikke bare forkynne evangeliet til alle nasjoner før Menneskesønnens komme, men vi skal omvende mennesker og opprette forsamlinger av hellige i disse landene…

Og derfor sier jeg at vi er og skal være en verdenskirke. Det er vår fremtid. Det inngår i Herrens plan. "Herrens paktsfolk" er "spredt over hele jorden", og det er vårt oppdrag å dra ut til alle nasjoner og bringe disse utvalgte inn i Kirken, samt bringe dem til kunnskap om sin Forløser, slik at de kan arve frelse i hans rike.» (Se *Lys over Norge,* febr. 1972, 47-48.)

Fotografi gjengitt med tillatelse fra J. Malan Heslop

President Smith taler i Kings Hall, Manchester, England, august 1971

«Stille og med tårevåte øyne iakttok de forsamlede president Joseph Fielding Smith da han reiste seg ved avslutningen av den første generalkonferanse for bare de britiske hellige. Idet han reiste seg, reiste også hele forsamlingen seg. Ingen rørte seg da profeten forlot forhøyningen. Det var som de ikke ønsket å forlate den ånd som hadde rådet under møtet. Det var noe hellig i luften i King's Hall, og som et vitnesbyrd om ånden begynte forsamlingen spontant å synge "Ha takk for profeten du sendte".

Sangen tok slutt, men deltakerne nølte med å gå, for de nøt denne spesielle anledningen.» (J. M. Heslop, «Prophet Leads Conference; British Saints Rejoice», *Church News,* 4. sept. 1971, 3.)

Han oppfordret medlemmene til å legge større vekt på familiens hjemmeaften

Intet ga større gjenklang i president Joseph Fielding Smiths hjerte enn hjemmets betydning og hellighet. Hans budskap inneholder tallrike råd til foreldre og barn. Noe av det første han tok for seg som Kirkens president, var å styrke hjemmet ved å styrke et allerede åpenbart program – familiens hjemmeaften.

President Smith kunngjorde at mandag kveld skulle holdes ukrenkelig som en tid for å samle familien og undervise i evangeliet, og han bønnfalt kjærlig foreldre om å ta sin oppgave alvorlig:

«Vi er svært opptatt av alle unges åndelige og moralske ve og vel. Moral, kyskhet, dyd, frihet fra synd – alt dette er og må være grunnleggende for vår livsførsel hvis vi fullt ut skal kunne realisere livets hensikt.

Vi ber fedre og mødre inntrengende om at de i ord og handling underviser om personlig renhet og at de veileder sine barn i alle slike ting.

Vi ber foreldrene være et eksempel på rettferdighet i sitt eget liv, samle sine barn rundt seg og undervise dem i evangeliet, under hjemmeaften og ved andre anledninger.» (Se *Lys over Norge,* nov. 1970, 324.)

Han var sann og trofast til enden

President Joseph Fielding Smiths 95 år lange liv strakte seg fra reiser med hest og vogn til jetflyenes tid. Han var 27 år gammel da brødrene Wright (oppfinnere av det første motordrevne fly) foretok sin første flyging ved Kitty Hawk i North Carolina. Han betraktet oppfinnelsen av flyet som oppfyllelse av profeti. Han elsket å fly og frydet seg over spenningen forbundet med supersonisk hastighet. Men i det praktiske liv var han et eksempel på enkelhet. Hans interesse var tjeneste og ikke penger eller popularitet. Han ga villig penger til mennesker i nød, men var synlig forlegen når han fikk andres anerkjennelse. Han valgte å bo i en enkel leilighet fremfor i luksuriøse omgivelser. Han foretrakk å gå fremfor å kjøre, og at hans hustru kjørte deres lille bil fremfor at de skulle kjøre i en luksuslimousin med sjåfør, som han ble tilbudt.

Etter hvert som president Smith ble eldre, fortsatte han å arbeide hardt og beholde sin humoristiske sans. Da han var 89 år gammel, gled han en gang i trappen ned fra leiligheten og falt, og han brakk benet på flere steder. Men han skulle være på et møte i templet et kvartal unna. Han bet tennene sammen og spaserte dit, "haltende som en gammel mann", var tilstede på møtet og gikk hjem igjen. Først da, etter at andre hadde insistert på det, gikk han med på å få legebehandling. "Møtet ble litt langt," innrømmet han. "Men det gjelder jo de fleste møter."» (Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* 4.)

President Joseph Fielding Smith

President Smith døde i Salt Lake City 2. juli 1972. President Harold B. Lee skrev i et brev til president Smiths barn: «Hans bortgang var for meg så nær en forvandling fra liv til død som jeg tror vi kan oppleve på jorden. Han døde som han levde, og han har vist oss alle hvordan man kan bli så hedret og privilegert når man har levd så nær Herren som deres edle patriark og far, Joseph Fielding Smith.» (Sitert i Smith og Stewart, *Life of Joseph Fielding Smith,* 384.)

KAPITTEL 11

Harold B. Lee

KIRKENS ELLEVTE PRESIDENT

© Merrett Smith

VIKTIGE BEGIVENHETER I HAROLD B. LEES LIV

Alder	Begivenheter
	Han ble født 28. mars 1899 i Clifton, Idaho, som sønn av Samuel Marion og Louisa Emily Bingham Lee.
13-17	Han gikk på Oneida Stake Academy (1912-16).
17-21	Han underviste i skolen i fire år (1916-20).
21-23	Han var på misjon i det vestlige USA (1920-22).
24-29	Han var skolebestyrer i Granite School District, Salt Lake City, Utah (1923-28).
24	Han giftet seg med Fern L. Tanner (14. nov. 1923, hun døde 24. sept. 1962).
31	Han ble president for Pioneer stav (26. okt. 1930). Han hjalp til med å utforme selvhjelps-prosjekter i staven.
33	Han ble utnevnt til medlem av Salt Lake City byråd (des. 1932).
36	Han ble kalt til å organisere Kirkens velferdsprogram (1935).
37	Han ble administrerende direktør for Kirkens velferdsprogram (15. apr. 1936).
42	Han ble ordinert til apostel (10. apr. 1941).
55	Han var på rundtur i Orienten (høsten 1954).
60	Han besøkte misjonene i Mellom- og Syd-Amerika (1959).
62	Han ble formann for Kirkens korrelasjonsprogram (4. okt. 1961).
64	Han giftet seg med Freda Joan Jensen (17. juni 1963).
70	Han ble president for De tolv apostlers quorum og rådgiver for president Joseph Fielding Smith (23. jan. 1970).
73	Han ble Kirkens president (7. juli 1972). Han organiserte Jerusalem gren (20. sept. 1972). Han presiderte ved Kirkens annen områdekonferanse, i Mexico City (26.-28. aug. 1972).
74	Han døde i Salt Lake City, Utah (26. des. 1973).

Den 7. juli 1972 ventet reportere ivrig på den første pressekonferansen med Harold B. Lee, som nettopp var ordinert til president for Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige. Han sa til dem: «Kirkens sikkerhet ligger i at medlemmene holder budene. Det finnes ikke noe viktigere jeg kan si. Når de holder budene, vil de høste velsignelser.» (Sitert i Stephen W. Gibson, «Presidency Meets the Press», *Church News,* 15. juli 1972, 3.)

Han var av edel herkomst

Fem år gamle Harold B. Lee

Harold B. Lees tipp-tipp-oldefar William Lee ble såret i kamp mot britene i Den amerikanske uavhengighetskrig. Hans oldefar Francis Lee sluttet seg til Kirken i 1832 og opplevde slitet og lidelsene som ble de første hellige til del. Hans bestemor Margaret Lee hadde elleve svangerskap, men bare det tolvte barnet, Samuel Lee, overlevde. Hun døde åtte dager etter at han ble født.

Han ble født av gudfryktige foreldre

Harold Bingham Lee ble født i Clifton i Idaho 28. mars 1899 som sønn av Samuel og Louisa Bingham Lee. Harold var nummer to av seks barn. Samuel Lee, Harolds far, var en stille, kjærlig, beskjeden og omtenksom mann. Han var en hengiven ektemann og far og en trofast Herrens tjener. Da Harold ble kalt på misjon til Denver, Colorado, ga faren ham en velsignelse. Da han ble kalt til apostel, ga faren ham igjen en velsignelse. Hans mor, Louisa, var en styrke både i og utenfor familien Lees hjem. Hun var følsom overfor Ånden og lærte sin sønn å følge Åndens tilskyndelser.

Han vokste opp i Clifton i Idaho

I oppveksten fikk Harold B. Lee erfaring med landlivets utfordringer. I hans ungdom fantes det få traktorer og få motordrevne redskaper til å dyrke, så eller høste. Disse landlige omgivelsene sørget for opplæring og velsignelser som skulle få stor betydning for hans fremtidige kall i Herrens rike.

Louisa Emily Bingham Lee

Senere i livet forklarte han hvordan det var: «Jeg har tenkt over hvordan gutter og piker ble opplært til disiplin i min oppvekst på landet. Vi begynte med våre "rutinemessige gjøremål" like etter daggry, slik at vi kunne "starte" med dagens arbeid ved soloppgang. Når dagens arbeid var over, gjensto det å utføre kveldens "rutinemessige gjøremål", vanligvis ved hjelp av en lykt. Tross den kjensgjerning at det ikke fantes noen lovbestemmelser om lønn og arbeidstid eller barnearbeid, så det ikke ut til at vi ble hemmet i utviklingen på grunn av anstrengelsene. Søvnbehovet tillot ikke at vi brukte meget tid på uviktige aktiviteter. Utbyttet fra arbeidet var lite og kom vanligvis bare en gang om året ved innhøstningen. Folk på den tiden hadde svært lite rede penger om sommeren, men fra kuene fikk vi melk, smør og ost. I kornmagasinene hadde vi vanligvis tilstrekkelig hvete som kunne bringes til møllen så vi fikk mel og kornprodukter. Vi hadde høns og kjøkkenhage og frukt i fruktsesongen.» (*Decisions for Successful Living* [1973], 12-13.)

«Harold, ikke gå over dit»

Gjengitt med tillatelse fra Russell D. Holt. KOPIERING IKKE TILLATT

Harold B. Lee hørte en advarsel fra himmelen om å holde seg unna noen falleferdige skur.

Harold B. Lee mintes en viktig hendelse fra barndommen: «Som liten fikk jeg min første nære erfaring med det guddommelige. Jeg var sammen med min far på en gård og ventet på at han skulle bli ferdig med dagens arbeid. Jeg lekte og fant på ting for å få tiden til å gå, da jeg så noen falleferdige bygninger på naboens tun på den andre siden av gjerdet. Veggene hadde råttent tømmer og holdt på å falle sammen. Jeg innbilte meg at dette kunne være en festning som jeg skulle utforske, og gikk bort til gjerdet og begynte å klatre over. Da hørte jeg en røst like klart som dere hører min: "Harold, ikke gå over dit." Jeg så i alle retninger for å se hvem som snakket. Jeg undret på om det var min far, men han kunne ikke se meg. Det var ingen å se. Jeg forsto

at det var en som advarte meg mot en usynlig fare – om det var et reir med klapperslanger eller om de råtne tømmerstokkene ville falle over meg og knuse meg, det vet jeg ikke. Men fra da av godtok jeg uten å tvile at det er prosesser som menneskene ikke kjenner, og som gjør at vi kan høre røster fra den usynlige verden og oppfatte det som hører evigheten til.» (I *Conference Report*, Manchester England Area Conference 1971, 141; eller *Ensign,* nov. 1971, 17.)

Hans mor reddet ham fra to døden nær-ulykker

Harold (sittende) og hans eldre bror Perry

«I Louisas patriarkalske velsignelse nevnes at hun hadde helbredelsens gave, og hennes inspirasjon hadde reddet Harolds liv ved flere anledninger. En gang da han var åtte år, ba moren ham hente en kanne lut som sto høyt oppe på en hylle. Hun skulle lage såpe. Han gled og fikk kannens dødelige innhold over hele seg. Straks grep Louisa tak i Harold så han ikke kunne løpe sin vei, sparket av lokket på en stor krukke med syltede rødbeter og helte kopp etter kopp rød eddiksaus over hodet og hele kroppen hans, slik at luten ble nøytralisert. Det som kunne ha blitt en tragedie, ble avverget på grunn av hennes inspirerte handling.

En gang Harold arbeidet ute på marken som tenåring, kuttet han over en pulsåre på grunn av en knust flaske. Louisa stanset blødningen, men såret ble infisert. Hun tok en ren, sort strømpe, brente den til aske, åpnet såret og gned asken grundig inn i det. Det grodde raskt etterpå.» (Jaynann Morgan Payne, «Louisa Bingham Lee: Sacrifice and Spirit», *Ensign,* febr. 1974, 82-83.)

Økonomisk depresjon ble betraktet som en anledning til å lære og til å vokse

President Harold B. Lee forklarte hvordan de vanskelighetene han opplevde som ung, hjalp ham å utvikle forståelse for andres behov: «Ja, det kan nok tenkes at vi var nær fattigdomsgrensen i min ungdom. Men vi fikk en opplæring og belønning i den perioden som jeg tror vi aldri ville ha fått om vi hadde levd i luksus. Vi sultet ikke. Vi hadde mat å spise, og mor visste hvordan hun skulle sy om klær til guttene sine. Jeg hadde aldri det de kalte en "ferdigkjøpt dress" før jeg gikk på videregående skole, men jeg syntes alltid at jeg var velkledd. Da jeg hadde fullført en misjon, reiste jeg hjem og gikk på University of Utah for å ta lærerutdannelse, og ofte spaserte jeg til og fra skolen. Jeg hadde ikke penger til å kjøre, for jeg trengte pengene til bøker.» (*Ye Are the Light of the World: Selected Sermons and Writings of President Harold B. Lee* [1974], 344-45.)

Harold B. Lee som elev ved videregående skole

Hans mors omsorg gjorde et varig inntrykk på ham

Like etter at eldste Harold B. Lee var kalt til medlem av De tolv apostlers quorum, hyllet han sin mor med følgende ord:

Harold B. Lee (forreste rad, nr. 2 fra h.) med venner foran Oneida Stake Academy, Preston, Idaho, i 1916

«Jeg er blitt velsignet med en strålende far og en storartet og kjærlig mor, en som ikke ofte viste sin ømhet, men som ga uttrykk for sin kjærlighet på håndgripelige måter som jeg som barn tidlig kom til å kjenne som ekte morskjærlighet.

Da jeg gikk på videregående skole, deltok jeg på en reise som medlem av skolens debattlag. Vi vant debatten. Jeg kom tilbake og ringte til mor. Alt hun sa var: "Du trenger ikke si mer, gutt. Jeg vet alt. Jeg skal fortelle deg det når du kommer hjem til helgen." Da jeg kom hjem, tok hun meg til side og sa: "Da jeg visste at tiden var inne for denne debatten, gikk jeg ut til piletrærne ved bekken. Der var jeg for meg selv, og jeg tenkte på deg og ba Gud om at du ikke måtte mislykkes."

Jeg har kommet til å forstå at en slik kjærlighet er nødvendig for enhver sønn og datter som søker å oppnå noe i denne verden.» (I *Conference Report,* apr. 1941, 120.)

Han var en begavet og flittig elev

Han likte å spille basketball. Harold B. Lee står som nr. 2 til høyre.

Harold B. Lee fullførte åttende klasse på skolen i Clifton, Idaho, da han var 13 år. Hans foreldre støttet sin sønn i at han ville fortsette sin utdannelse, og sendte ham til Oneida Stake Academy. Akademiet, som ble grunnlagt i 1888 i Franklin i Idaho, var blitt flyttet til Preston i 1898. Det tilbød kurs i naturfag, matematikk, biologi, økonomi, historie og kroppsøving. Det var spesielle kurs i sløyd, musikk og misjonærarbeid. Harold konsentrerte seg spesielt om musikk de første to årene. Han spilte althorn og valthorn og senere barytonhorn. Etter hvert som han vokste, deltok han mer aktivt i sport. Basketball var det han likte best. Det siste året var han også reporter for skoleavisen, og han deltok i debatter. Han tok avsluttende eksamen våren 1916.

Han mottok sitt lærervitnemål

Debattmestere. Harold B. Lee til høyre

Harold B. Lee forklarte hva han gjorde for å kvalifisere seg til et lærervitnemål:

«Sommeren 1916, da jeg var 17 år, gikk jeg på Albion State lærerhøyskole i Albion i Idaho for å ta noen forberedende kurs for å bli lærer. Dette var en god skole, hvor jeg hadde noen av de beste lærere jeg noensinne har hatt. Idahos lover krevde en vanskelig prøve i femten fag for å kvalifisere seg. Det var en svært anstrengende sommer med intensivt studium. Jeg gikk ni kilo ned i vekt, men [jeg] nådde mitt mål og besto den obligatoriske prøven med en gjennomsnittskarakter på 89 prosent.

Albion var en underlig liten gammeldags by fire-fem mil fra den nærmeste jernbanen i Burley i Idaho. Det var praktisk talt ikke noe annet enn skolen der, men den var utmerket. Det var ingen underholdning utenom skolen, og de gamle plankefortauene viste innbyggernes gammeldagse holdning. Siden den lå så langt borte fra alt som kunne forstyrre skolearbeidet, tror jeg at jeg aldri har tilegnet meg så mye kunnskap som somrene 1916 og 1917 da jeg tok mine diplomer for annen og tredje klasse.» (Sitert i L. Bent Goates, *Harold B. Lee: Prophet and Seer* [1985], 48.)

Han underviste i fire år før han reiste på misjon

Etter sin første sommer ved skolen i Albion var Harold B. Lee klar til å begynne å undervise. Hans første lærerstilling var i et ettroms skolehus i Weston i Idaho, med 25 elever fra første til åttende klasse. Man slo mynt for å se om lønnen hans skulle være 60 eller 65 dollar i måneden. Harold tapte. Han tilbragte mange timer med å utarbeide et pensum som kunne dekke behovene til en så uensartet elevmasse. Han var streng, men rettferdig, og vant elevenes respekt.

Da Harold var 18 år, ble han rektor ved en skole i Oxford i Idaho. I tillegg til det regulære skolepensumet opprettet han Oxford idrettsklubb og startet et damekor. Han ble også kalt til eldstenes quorumspresident. Han skrev senere om sin tid på denne skolen:

«Jeg var rektor ved denne skolen i tre vintre og var der under den alvorlige influensaepidemien i 1918 da skolen vår ble satt i karantene i noen måneder. Vi hadde nettopp gjenåpnet skolen da alle familiene unntatt to ble angrepet av sykdommen, og nabobyer måtte hjelpe til med mat og stell inntil de ble friske igjen…

Harold B. Lees første lærerstilling var ved Silver Star School i Weston i Idaho, fra 1916-18. Han var også rektor der.

Siden min far hadde finansiert min skolegang og jeg bodde hjemme, ga jeg ham lønnssjekkene fra skolen og betalte så mine ekstra utgifter ved å spille i et danseorkester.» (Sitert i Goates, *Harold B. Lee,* 53.)

Han mottok et misjonskall

Eldste Harold B. Lee som misjonær i Veststatene misjon, 1920-22

I september 1920, da Harold B. Lee var 21 år gammel, mottok han et brev fra president Heber J. Grant, som kalte ham til Western States Mission, med hovedkvarter i Denver i Colorado. Misjonskallet innebar at familien Lee måtte klare seg uten Harolds inntekt. Det betydde også at de måtte underholde sin sønn og bror på misjonsmarken.

Da eldste Lee hadde virket i ni måneder, ble han kalt til å presidere over Denver konferanse. Misjonspresidenten, John M. Knight, sa til ham: «Jeg gir deg anledning til å vise hva som bor i deg.» (Sitert i Goates, *Harold B. Lee,* 62.) Han vant misjonspresidentens, sine medmisjonærers og Kirkens medlemmers respekt.

Et høydepunkt på misjonen var at president Knight ba ham foreta en rundreise i misjonen. Ved en anledning var president Knight ute av stand til å være tilstede de to første dagene av møter med de hellige i Sheridan i Wyoming. Lederne i Sheridan ble skuffet ved tanken på å tilbringe to dager med en slik ung og uerfaren prestedømsleder. Men da president Knight kom to dager senere, etter at de hadde blitt instruert av eldste Lee, ønsket de å høre mer fra den unge misjonæren.

Eldste Lee ble avløst fra sin misjon i desember 1922. Han skrev i dagboken sin: «Da [misjons]presidenten kunngjorde at jeg var avløst, sa han at det engelske språk ikke ville strekke til når han skulle fortelle hvor meget han tenkte på meg, og han sa at jeg hadde gått i bresjen helt fra jeg kom til Denver.» (Sitert i Goates, *Harold B. Lee,* 72.)

Han giftet seg med Fern Tanner

Fotografi gjengitt med tillatelse fra L. Brent og Helen Goates

Mens Harold B. Lee var på misjon, ble han kjent med Fern Lucinda Tanner, en misjonærsøster fra Utah. Etter misjonen fornyet de vennskapet i Salt Lake City og giftet seg i Salt Lake tempel 14. november 1923.

En av de store velsignelser ved Harold B. Lees misjon var at han traff søster Fern Tanner. Da han kom hjem, fornyet han bekjentskapet med denne medmisjonæren, og hun ble hans hustru 14. november 1923. Like etter misjonen var han også på en høflighetsvisitt hos en tidligere misjonærledsagers venninne, Freda Jensen. Freda giftet seg aldri med misjonæren. Hun forble ugift til Fern Tanner Lee døde. Da ble hun Harold B. Lees hustru, 40 år etter deres første møte.

Herren beredte ham til å hjelpe de trengende

I oktober 1929 ble USA rammet av en alvorlig økonomisk depresjon. Innen 1930, da Harold B. Lee var 31 år, var arbeidsløsheten steget drastisk, og det var ikke mulig å få kreditt. Over halvparten av medlemmene i Pioneer stav i Salt Lake City, Harolds stav, var arbeidsløse. I oktober ble han kalt til president for staven. Han var bekymret for medlemmenes velferd. Han gråt og ba, og endelig mottok han inspirasjon. Det ble utarbeidet programmer for å ta hånd om dem som led nød.

Fotografi gjengitt med tillatelse fra Bethany Lemperie

Harold B. Lee var en pioner innen velferdstjeneste. Biskopens lagerhus i Pioneer stav ble organisert i 1932. En skitten lagerbygning i 33 Pierpont Avenue i Salt Lake City ble omdannet til et lyst og trivelig sted.

President Marion G. Romney, som var medlem av Det første presidentskap, sa om disse tidlige årene:

«Like etter at jeg hadde truffet ham, fikk jeg vite at han bodde i et beskjedent lite hus i Indiana Avenue.

Det var delvis utstyrt med møbler han selv hadde laget. Resten av inventaret hadde hans dyktige hustru laget. Dette beskjedne hjemmet ble helliget ved den kjærlighet han næret til sin kjæreste og de to klarøyde små pikene, Maurine og Helen.

Vår nasjon var på den tiden midt oppe i den store depresjonen på 1930-tallet. Han var president for Pioneer stav. Det var ikke mange andre i Kirken som ble hardere rammet av mangel og motløshet enn medlemmene i hans stav. Selv om han var bekymret på grunn av problemer med å sikre seg selv og sine kjære livets nødvendigheter, tok han fatt i et større problem, nemlig å se til at behovet til alle stavens medlemmer ble dekket.

Det var mange på den tiden som ikke klarte seg, og som vendte seg til myndighetene for å få hjelp. Harold B. Lee var ikke blant dem. Han tok Herren på ordet med hensyn til at mennesket skulle tjene sitt brød i sitt ansikts sved, og var overbevist om at alt er mulig for den som tror, og med en Brigham Youngs fryktløse oppfinnsomhet og mot satte han tappert i gang med å bane veien for sitt folk, slik at de ved egne anstrengelser og ved hjelp fra sine brødre kunne skaffe seg livets nødvendigheter.

Med veiledning fra himmelsk lys og ved byggeprosjekter, produksjonsprosjekter og forskjellige andre rehabiliteringstiltak viste han en kjærlighet til sine medmennesker som sjelden finner sin like i noen generasjon.

De som sto ham nær i denne mørke tiden, vet at han gråt på grunn av sitt folks lidelse, men ikke bare det – han gjorde noe for dem.

Kirkens sikkerhetsprogram, som senere ble kjent som Kirkens velferdsprogram, ble først ledet av Harold B. Lee. Her forklarer han et prosjekt for eldstene George Albert Smith, Marion G. Romney og Ezra Taft Benson.

Av hele sitt hjerte elsket og hjalp han sine medmennesker. Han elsket de fattige, for han hadde selv vært en av dem. "Jeg har elsket dere," sa han. "Jeg har virkelig lært dere å kjenne. Jeg takker Herren for at deres problemer har vært mine problemer, for jeg vet i likhet med dere hva det vil si å gå når dere ikke har penger til å kjøre. Jeg vet hva det vil si å klare seg uten måltider for å kjøpe en bok som trengs på universitetet. Nå takker jeg Gud for denne erfaringen. Jeg har elsket dere på grunn av deres hengivenhet og tro. Gud velsigne dere så dere ikke mislykkes." (Generalkonferansetale, 6. april 1941.)» («In the Shadow of the Almighty» [tale ved en begravelse], *Ensign*, feb. 1974, 96.)

Han søkte oppriktig å kjenne de helliges behov

Harold B. Lee

President Harold B. Lee fortalte om følgende hendelse som fant sted da han var stavspresident:

«Den første julen etter at jeg var blitt stavspresident, fikk våre små piker noen dukker og andre pene ting på juledagsmorgen, og de kledde straks på seg og gikk hjem til sin lille venninne for å vise henne hva de hadde fått av julenissen. Kort tid etterpå kom de gråtende tilbake. "Hva i all verden er i veien?" spurte vi. "Donna Mae hadde ikke noen jul. Julenissen kom ikke." For sent oppdaget vi at faren var uten arbeid, og at de ikke hadde penger til jul. Vi inviterte familiens barn hjem til oss og delte vår jul med dem, men det var for sent. Med tungt hjerte satte vi oss til bords for å innta julemiddagen.

Da besluttet jeg at før neste jul skulle vi forsikre oss om at hver familie i staven kunne ha samme slags jul og samme slags julemiddag som vi skulle ha.

Under stavspresidentskapets ledelse foretok biskopene i staven en undersøkelse blant stavens medlemmer, og vi ble forskrekket da vi oppdaget at 4 800 av våre medlemmer var helt eller delvis avhengig av økonomisk støtte – familieoverhodene hadde ikke fast arbeid. Det fantes ingen offentlige arbeidstiltak på den tiden. Vi måtte bare stole på oss selv. Vi ble også fortalt at vi ikke kunne vente mye hjelp fra Kirkens hovedfond.

Vi visste at det var omkring tusen barn under ti år som ikke ville få noen jul uten at noen hjalp dem. Derfor begynte vi å forberede oss. Vi fant en etasje over en gammel forretning i Pierpont Street. Vi samlet inn leker. Noen av dem var i stykker, og en måned eller to før jul kom foreldre for å hjelpe oss. Mange kom tidlig eller ble værende lenge for å lage noe spesielt til sine egne barn. Dette var giverglede og julens ånd – man kunne bare gå innenfor døren til dette verkstedet for å se og føle den. Vårt mål var å påse at ingen av barna skulle være uten jul. Vi ville påse at det fantes julemiddag i

alle hjemmene til de 4 800, som uten hjelp ellers ikke ville hatt noen julemiddag.

Eldste Harold B. Lee, ca. 1942

På den tiden satt jeg i byrådet. Kvelden før julaften hadde vi hatt snestorm, og jeg hadde vært ute hele kvelden sammen med mannskapet for å rydde gatene. Jeg visste at jeg ville bli klandret hvis noen av mine menn ikke gjorde godt nok arbeid. Deretter gikk jeg hjem for å skifte og dra til kontoret.

Da jeg var på vei tilbake til byen, så jeg en liten gutt som haiket i veikanten. Han sto der i bitende kulde uten jakke, uten vanter og tykke sko. Jeg stanset og spurte hvor han skulle.

"Jeg skal til byen på en gratis kinoforestilling," sa han.

Jeg fortalte ham at jeg også skulle til byen og at han kunne kjøre med meg.

"Hei, gutt," sa jeg, "er du klar til jul?"

"Å nei," svarte han, "vi skal ikke feire jul hjemme hos oss. Far døde for tre måneder siden, og mor og jeg og en liten bror og søster er alene igjen."

Tre barn, alle under tolv!

Jeg skrudde opp varmen i bilen og sa: "Hør her, gutt, gi meg ditt navn og din adresse. Noen skal komme hjem til dere – dere skal ikke bli glemt. Ha det hyggelig, det er julaften!"

Om kvelden ba jeg hver biskop dra sammen med sine menn og påse at hver familie ble tatt hånd om, og så rapportere til meg. Mens jeg ventet på at den siste biskopen skulle gi meg rapport, ble jeg plutselig pinlig berørt da jeg kom til å tenke på noe. I min travelhet med å se til at alle mine oppgaver i forbindelse med mitt arbeid og mine plikter i Kirken ble ivaretatt, hadde jeg glemt den lille gutten og det løftet jeg hadde gitt.

Da den siste biskopen avla rapport, spurte jeg: "Biskop, har du nok igjen til å besøke en familie til?"

"Ja, det har vi," svarte han.

Jeg fortalte ham historien om den lille gutten og ga ham adressen. Senere ringte han og fortalte at den familien også hadde fått noen velfylte kurver. Julaften var endelig over, og jeg gikk til sengs.

Da jeg våknet juledags morgen, sa jeg til meg selv: "Måtte Gud gi at jeg aldri lar et år til gå uten at jeg, som leder, virkelig kjenner mitt folk. Jeg vil kjenne deres behov. Jeg vil være oppmerksom på dem som mest trenger mitt lederskap."» (*Ye Are the Light of the World,* 345-47.)

Harold B. Lees erfaringer i ungdommen og med å vise omsorg for medlemmene i staven bidro til å forberede ham til et fremtidig kall.

Det første presidentskap kalte ham til å videreutvikle Kirkens velferdssystem

Eldste Harold B. Lee på Hawaii, 1945

De første årene på 1930-tallet ble kjennetegnet av uttrykk som «suppekjøkken» og «matkøer». Den store depresjonen hadde rammet USA, og 25 prosent av den normale arbeidskraften var uten arbeid. Situasjonen var like ille og enda verre i andre land. Kirkens medlemmer unnslapp ikke virkningene av denne perioden, for mange hadde alvorlige økonomiske problemer. Eksempelvis var mer enn 50 prosent av mennene i Pioneer stav i Salt Lake City arbeidsløse. Men Herren hadde inspirert sine profeter til å forberede Kirken på slike vanskelige tider, og presidenten i den staven, Harold B. Lee, ble kalt til å påta seg et viktig ansvar for slike forberedelser. I 1941 vitnet eldste Harold B. Lee, som nylig var kalt til medlem av De tolv apostlers quorum, om Herrens hånd i opprettelsen av Kirkens velferdsprogram.

«De siste fem strålende, travle årene har jeg etter et kall fra Det første presidentskap arbeidet sammen med en gruppe menn for å utvikle og utrede det vi har kalt Kirkens velferdsplan. Jeg har følt at jeg skulle bære vitnesbyrd for dere om dette arbeidet… Den 20. april 1935 ble jeg kalt til Det første presidentskaps kontor. Det var et år før velferdsplanen ble offisielt kunngjort i dette Tabernaklet. Der, etter et møte som varte en halv dag og hvor president Grant og president McKay var tilstede, mens president Clark var i øststatene – de hadde samrådd seg med ham slik at alle medlemmene av presidentskapet var enige – ble jeg forundret da jeg fikk vite at de i flere år hadde hatt en plan i tankene, en genial plan som var resultatet av deres vurderinger og planlegging og Den allmektige Guds inspirasjon, og som nå er iverksatt, men som inntil da var blitt holdt tilbake og forberedt til det tidspunkt da de siste-dagershelliges tro, så langt de kunne bedømme, var så sterk at de var villige til å følge de menns råd som leder og presiderer i denne kirken.

Min lille rolle i dette programmet på den tiden ble beskrevet. Jeg dro derfra ved 12-tiden og følte omtrent

det samme som jeg føler nå. Jeg kjørte opp til det høyeste punktet av City Creek Canyon. Da jeg hadde kjørt så langt opp jeg kunne, gikk jeg ut av bilen og spaserte oppover mellom trærne. Jeg søkte min himmelske Fader. Da jeg satte meg ned for å grunne over denne saken og overveide en organisasjon som skulle perfeksjoneres til å utrette dette arbeidet, mottok jeg denne vakre ettermiddagen på våren et vitnesbyrd om at Gud allerede hadde åpenbart den beste organisasjon som noensinne kunne gis menneskene, og at alt som trengtes nå, var å sette denne organisasjonen i arbeid, og så ville de siste-dagers-helliges timelige velferd være sikret…

Det var august samme året… På det tidspunktet opplevde forretningsverdenen et oppsving, og noen tvilte på at det var klokt å gjennomføre en slik aktivitet, og hvorfor hadde ikke Kirken gjort dette før nå? I denne tidlige morgenstunden fikk jeg en tydelig innskytelse som var like virkelig som om noen hadde uttalt den høyt, og dette er den tanken som slo meg og som har sittet i meg alle disse årene: Det er ingen i Kirken som kjenner den egentlige hensikten med programmet som da ble innført, men grunnen vil neppe bli kunngjort før Kirken har gjort tilstrekkelige forberedelser, og når den blir bekjentgjort, vil den være en utfordring for alle Kirkens ressurser. Jeg skalv av sinnsbevegelse. Siden den dagen har denne følelsen drevet meg videre, natt og dag. Jeg har knapt kunnet hvile, for jeg vet at dette er Guds vilje, dette er hans plan. Det eneste som er nødvendig i dag, er at de siste-dagers-hellige overalt anerkjenner disse mennene som sitter her på forhøyningen, som sannhetens kilde, som Gud vil åpenbare sin vilje gjennom for at hans hellige kan bli bevart i en mørk tid.

… Jeg vet at det arbeidet vi nå fremmer og utformer, har enda større muligheter. De vil vise seg i den grad de siste-dagers-hellige lærer å gjøre det de blir befalt, men ikke før da. Og noe av det største som ennå skal skje, kan først skje hvis og når vi lærer å lytte til disse menn som presiderer som profeter, seere og åpenbarere.» (I *Conference Report,* apr. 1941, 120-22.)

Han ble kalt til apostel

President Heber J. Grant kalte Harold B. Lee til en Herrens apostel. Han ble ordinert 10. april 1941. Mange år senere fortalte han hva han følte for kallet:

«Jeg kommer aldri til å glemme hvor ensom jeg følte meg den lørdagskvelden etter at Kirkens president hadde fortalt meg at jeg neste dag ville bli oppholdt som medlem av De tolv apostlers quorum. Jeg hadde en søvnløs natt. Tankene fór gjennom hodet mitt på alt det ubetydelige i livet mitt, på ungdommens tull og tåpeligheter. Jeg kunne ha fortalt om personer som jeg bar nag til og som bar nag til meg. Og jeg visste at før jeg kunne bli akseptert neste dag, måtte jeg stå for Herren og vitne for ham at jeg ville elske og tilgi enhver sjel som vandret på jorden, og til gjengjeld ville jeg be ham tilgi meg så jeg kunne være verdig denne stillingen.

Eldste Harold B. Lee, hans hustru, Fern, og deres døtre, Maurine og Helen, på den tiden da han ble kalt til apostel, 1941

Jeg sa det jeg antar vi alle ville si når vi blir kalt til en slik stilling, eller til en hvilken som helst stilling: "President Grant, mener du at jeg er verdig til dette kallet?" Før jeg fikk sukk for meg, svarte han: "Gutten min, hvis jeg ikke mente det, ville du aldri bli kalt til denne stillingen."

Eldste Harold B. Lee og hans hustru, Fern

Herren kjente mitt hjerte, og han visste at jeg ikke var fullkommen og at vi alle har noe vi må overvinne. Han tar oss med våre ufullkommenheter og venter at vi skal begynne der vi er og bringe vårt liv i full harmoni med Jesu Kristi prinsipper og læresetninger.

Neste dag dro jeg til templet, der jeg ble ført inn i rommet hvor De tolvs råd kommer sammen med presidentskapet hver uke i et øvre rom i templet. Jeg tenkte på alle de store menn som har sittet i disse stolene, og nå ble jeg, som bare var en ung mann, 20 år yngre enn den nest yngste av de tolv, bedt om å sitte i en av disse stolene. Det var skremmende og forbløffende.

Og så sa en som arbeidet i kringkastingen og som ledet et program søndag kveld: "Du vet at når du er ordinert, er du et spesielt vitne om den Herre Jesu Kristi misjon. Vi ønsker at du skal holde påsketalen søndag kveld." Det var å bære vitnesbyrd om Herrens misjon i forbindelse med hans oppstandelse, liv og virke, så jeg

gikk til et værelse i Kirkens kontorbygning hvor jeg kunne være alene, og jeg leste evangeliene, spesielt de som handlet om de siste dagene og ukene og månedene i Jesu liv, og mens jeg leste dette, innså jeg at jeg opplevde noe nytt.

En apostelkvartett, med eldste Harold B. Lee ved pianoet. Fra v. til h.: Eldstene Mark E. Petersen, Matthew Cowley, Spencer W. Kimball og Ezra Taft Benson

Det var ikke lenger bare en historie. Det virket som jeg faktisk så hendelsene jeg leste om, og da jeg holdt talen og avsluttet med et vitnesbyrd, sa jeg: "Jeg er nå den minste av alle mine brødre og ønsker å vitne for dere at jeg vet, som jeg aldri tidligere har visst det før jeg fikk dette kallet, at Jesus er denne verdens Frelser. Han lever, og han døde for oss." Hvorfor visste jeg det? Fordi jeg hadde fått et vitnesbyrd, et spesielt vitnesbyrd, som kan ha vært det mer sikre profetiske ord som man må ha for å være et spesielt vitne.» («Speaking for Himself: President Lee's Stories», *Ensign,* feb. 1974, 18.)

Kort tid etter at han var kalt, reiste han til misjoner og militærbaser rundt om i verden, holdt radiotaler med tittelen «Ungdom og Kirken» og arbeidet flittig som veileder for Primær og Hjelpeforeningen. Han organiserte to misjoner i Syd-Amerika og den første staven i England.

Han elsket alle mennesker

Eldste Harold B. Lee i Korea, 1954

Eldste Harold B. Lee fortalte følgende om natten før han ble oppholdt som apostel: «Jeg vet det finnes krefter som kan påvirke en som fyller sitt hjerte med … kjærlighet… En natt for noen år siden da jeg lå i min seng, innså jeg at før jeg kunne bli verdig til den høye stillingen som jeg var blitt kalt til, måtte jeg elske og tilgi enhver sjel som vandret på jorden, og på det tidspunktet fikk jeg kjenne og motta en fred og veiledning, trøst og inspirasjon som fortalte meg om kommende ting og ga meg tanker som jeg visste kom fra en guddommelig kilde.» (I *Conference Report,* okt. 1946, 146.)

Prinsippene for prestedømskorrelasjon ble utformet

Under president David O. McKays ledelse sendte Det første presidentskap i 1960 følgende brev til prestedømskomitéen på generalplan, som ble ledet av eldste Harold B. Lee:

«I Det første presidentskap har vi i noen år følt at det er behov for å samordne studiekursene som prestedømskomitéen på generalplan og ledere med ansvar for andre av generalautoritetenes komitéer utgir til opplæring av Kirkens prestedømme.

Vi har også følt at det er svært påkrevet å samordne studiekursene til Kirkens hjelpeorganisasjoner…

Eldste Lee med fire år gamle Scotty Hafen, barnet på reklameplakaten for March of Dimes (en veldedig forening), 1974

Vi mener at det studiekurset som komitéen nå overveier og utarbeider, skulle gjenspeile disse tankene. Vi er sikre på at hvis hele Kirkens pensum ble sett i lys av det vi kan betegne som det totale formål med hver av disse organisasjonene, ville det føre til en sammenligning og begrensning av emner og saker som blir utførlig utarbeidet i de forskjellige kursene, noe som ville gjøre selve organisasjonene mer effektive når det gjelder å oppnå formålene med deres opprettelse og virksomhet.

Vi vil derfor anbefale dere brødre i prestedømskomitéen på generalplan å innlede et inngående studium og be og overveie denne saken i sin helhet, i samarbeid med hjelpeorganisasjonene, så Kirken kan få et maksimalt utbytte av den tro, intelligens, dyktighet og kunnskap som våre forskjellige hjelpeorganisasjoner og prestedømskomitéer er i besittelse av.» (Sitert i Harold B. Lee, i *Conference Report,* sep.-okt. 1967, 98-99.)

Disse åpenbarte prinsipper ble senere kjent som prinsippene for prestedømskorrelasjon. Etter hvert

som de gradvis gjorde seg gjeldende i Kirken, og spesielt for prestedømslederne, ble det tydelig at dette ikke bare var et administrativt program for å skape bedre kommunikasjon og et mer effektivt pensum. Det var Herrens plan for å opprette et forsvarsprogram mot noen av motstanderens lumske påfunn som hadde til hensikt å forpurre og bryte ned familien og Guds rike.

I 1961 ble eldste Harold B. Lee utnevnt til formann for Kirkens korrelasjonskomité. Tidligere erfaring hadde lært ham hvilken utfordring et slikt oppdrag innebar. Med tro og mot rådførte han seg med andre ledere og utarbeidet en plan for fornyet innsats innen velferd, misjonærarbeid, genealogi, utdannelse, hjemmeundervisning og familiens hjemmeaften. Hele Kirkens styrke ble satt inn på å velsigne og støtte hjemmet.

Prestedømmet forventes å lede

Eldste Harold B. Lee vitnet om Herrens veiledning med hensyn til Kirkens korrelasjonsprogram:

Eldstene Harold B. Lee og Gordon B. Hinckley ved Parthenon i Aten, Hellas, 1972

«Av og til har alt det uventede som følger med oppdraget mitt, krevet nesten mer mot enn jeg kunne mønstre. I ydmykhet kommer jeg til dere i kveld, jeg kommer til dere med et oppriktig vitnesbyrd om at Herren åpenbarer og arbeider gjennom kanaler som han har utpekt. La aldri noen fortelle dere, Kirkens medlemmer, at Herren i dag ikke åpenbarer og leder og utarbeider planer som er nødvendige for å konsentrere alle krefter i Kirken om å stå imot de snikende krefter som arbeider for å forpurre og rive ned og underminere Guds kirke og rike.

Jeg bærer høytidelig vitnesbyrd om at jeg vet at Gud leder dette verk i dag og åpenbarer sitt sinn og sin vilje. Lyset skinner igjennom, og hvis vi nå kan sette prestedømmet i gang og få det til å sette inn alle prestedømmets krefter, vil vi få se en fantastisk utvikling og at noe av det mest storartede skjer med de krefter som Herren kan sette i bevegelse, noe av det største vi noensinne har sett i denne evangelieutdeling.» (I *Conference Report,* okt. 1962, 83.)

«Korrelasjonen går helt og holdent ut på å styrke hjemmet»

Eldste Harold B. Lee talte om «fire viktige faktorer … for å få i stand effektiv korrelasjon. For det første må vi se at korrelasjonen helt og holdent går ut på å styrke hjemmet og hjelpe det med dets problemer ved å gi spesiell bistand og støtte etter behov.

For det annet må prestedømmets styrke helt og fullt benyttes innen prestedømsquorumenes totale ansvar, slik det klart fremsettes i åpenbaringene.

For det tredje må vi overveie formålene som ligger til grunn for opprettelsen av og hensikten med hver hjelpeorganisasjon.

Og for det fjerde, det viktigste og endelige mål med alt som gjøres, er å bygge opp kunnskap om evangeliet og kraft til å gjøre den kjent, å fremme tro, vekst og sterkere vitnesbyrd om evangeliets prinsipper blant Kirkens medlemmer.» (I *Conference Report,* okt. 1964, 80-81.)

Kirkens programmer støtter hjemmet

På generalkonferansen i oktober 1967 la eldste Harold B. Lee igjen vekt på nødvendigheten av at de forskjellige programmene i Kirken skulle støtte hjemmet: «Om og om igjen har uttalelsen om at hjemmet er grunnlaget for et rettskaffent liv blitt gjentatt. Med ny og sårt tiltrengt vekt på "hvordan" må vi ikke tape av syne "hvorfor" vi er så opptatt av dette. Prestedømmets programmer støtter opp om hjemmet. Hjelpeorganisasjonenes programmer gir verdifull hjelp. Klokt regionalt lederskap kan hjelpe oss å gjøre vår del når det gjelder å oppnå Guds altoverveiende formål, "å tilveiebringe mennesket udødelighet og evig liv" (Moses 1:39). Både Guds åpenbaringer og menneskers kunnskap sier oss hvor overordentlig viktig hjemmet er når det gjelder å forme enkeltmenneskers liv. Dere må ha lagt merke til at det som har gått igjen i alt som har blitt sagt på denne konferansen, har dreiet seg om hvor nødvendig det er å understreke betydningen av bedre undervisning og større foreldreansvar i hjemmet. Så da er meget av det vi gjør i organisasjonene, som et stillas, idet vi søker å bygge opp den enkelte, og vi må ikke misforstå og tro at stillaset er viktigere enn sjelen.» (I *Conference Report,* okt. 1967, 107.)

Han ble lutret gjennom sine prøvelser

Guds profeter er ikke immune mot livets prøvelser og vanskeligheter. De blir forberedt i den smeltedigel som motgang og lidelse er. Harold B. Lees liv ble lutret og renset slik bare Mesterens hånd kan gjøre det. I denne prosessen høstet han erfaringer som var til hans beste og til det beste for Herrens rike. Tap av kjære, personlig fysisk lidelse og kall som syntes umulige, var bare noe av det han erfarte.

Fern, hans elskede hustru i 39 år, døde i 1962. Noen måneder senere fortalte eldste Lee hva han hadde lært: «I 1958, like etter at jeg var kommet tilbake fra Det hellige land sammen med min kjære ledsager, talte jeg til denne studentgruppen om emnet "Jeg vandret i dag der Jesus vandret". Jeg beskrev stiene og de smale veiene vi hadde reist på i Det hellige land, hvor Mesteren hadde vandret. Men det jeg har opplevd de siste fem måneder, har fått meg til å forstå hvor kortsiktig mitt syn den gang var med hensyn til stien der Jesus vandret. Jeg har lært at bare gjennom hjertesorg og en ensom vandring gjennom dødsskyggens dal begynner vi egentlig å få et glimt av den veien som Jesus vandret. Først da kan vi hevde at vi er i slekt med Ham som ga sitt liv for at menneskene skulle få leve.» (*Building Your House of Tomorrow,* Brigham Young University Speeches of the Year [13. feb. 1963], 11.)

Han giftet seg med Freda Joan Jensen 17. juni 1963.

Tre år senere, i 1965, mistet eldste Lee sin datter Maurine. Han var på Hawaii i forbindelse med Kirkens konferanser der da han fikk beskjed om at hun var alvorlig syk, og så, kort tid etterpå, at hun var død. Han sa om den kval man opplever ved slike anledninger:

«Mange ganger har jeg tenkt på Mesterens kvalfylte bønn i Getsemane. "Og han gikk et lite stykke frem, falt på sitt ansikt og bad: Far! Er det mulig, så la denne kalk gå meg forbi! Men ikke som jeg vil, bare som du vil" (Matteus 26:39).

President Harold B. Lee

Etter hvert som jeg blir eldre, begynner jeg i begrenset grad å forstå hva Mesteren må ha følt. I ensomhet på et fjernt hotellrom ca. 4 000 kilometer unna kan også du en dag komme til å rope fra dypet av din sjel, slik jeg gjorde: "Kjære Gud, ikke la henne dø! Jeg trenger henne. Hennes familie trenger henne."

Hverken Mesterens eller min bønn ble besvart. Hensikten med denne personlige lidelsen kan bare forklares med det Herren sa gjennom apostelen Paulus:

"Enda han var Sønn, lærte han lydighet av det han led.

Og da han var fullendt, ble han opphav til evig frelse for alle dem som er lydige mot ham." (Hebreerbrevet 5:8-9.)

Slik er det også i vår tid. Måtte Gud gi at du og jeg kan lære lydighet mot Guds vilje, om nødvendig ved det vi lider.» (I *Conference Report,* okt. 1965, 130-31.)

Hans liv ble spart ved inspirasjon

Selv om våre bønner kanskje ikke alltid blir besvart slik vi ønsker, er Herren fullstendig oppmerksom på oss og våre spesielle utfordringer. Når vi bestreber oss på å gjøre hans vilje og adlyde hans bud, vil han veilede og beskytte oss helt til vår tid her på jorden er omme. Eldste Harold B. Lee fortalte om et eksempel på den veiledning og beskyttelse han mottok:

«Tillat meg et øyeblikk å gi uttrykk for takknemlighet for noe som hendte meg for en tid siden, for mange år siden [mars 1967]. Jeg hadde et mavesår som stadig ble verre. Min hustru, Joan, og jeg hadde vært på rundreise i en misjon da jeg neste morgen fikk den innskytelse at vi skulle komme oss hjem så fort som mulig, til tross for at vi hadde planlagt å være tilstede på noen flere møter.

På veien tvers over kontinentet satt vi i forreste del av flyet. Noen av våre medlemmer satt i den andre delen. Da vi nærmet oss et bestemt sted på reisen, var det en som la hånden sin på hodet mitt. Jeg så opp, men jeg kunne ikke se noen. Dette hendte enda en gang før vi kom hjem, og nøyaktig det samme skjedde. Hvem det var eller på hvilken måte dette skjedde, får jeg kanskje aldri vite, bortsett fra at jeg visste at jeg fikk en velsignelse som jeg noen få timer senere forsto jeg trengte meget sårt.

Så snart vi kom hjem, ringte min hustru meget engstelig til legen. Klokken var nå blitt elleve om kvelden. Han ba meg komme i telefonen og spurte hvordan jeg følte meg. Jeg svarte: "Vel, jeg er svært trett, men jeg tror det vil gå bra." Men like etterpå fikk jeg sterke blødninger. Hvis dette hadde hendt ombord i flyet, ville jeg ikke ha kunnet stå her i dag og snakke om det.

Jeg vet at det finnes guddommelige krefter som trer i funksjon når ingen annen hjelp finnes.» (I *Lys over Norge,* mars 1974, 126.)

Vårt hjems hellighet blir beskyttet når vi følger profeten

I en generalkonferansetale i 1970 sammenlignet president Harold B. Lee, som da var rådgiver i Det første

presidentskap, det å så vidt unngå en tragedie i et romskip med å bli ledet til sikkerhet i en urolig verden:

«For noen måneder siden fulgte millioner av seere og lyttere verden over i åndeløs spenning den dristige ferden til Apollo 13. Det virket som hele verden ba om ett viktig resultat – at de tre modige mennene skulle vende trygt tilbake til jorden.

President Harold B. Lee og eldste Ezra Taft Benson

Da en av dem med tilbaketrengt engstelse kom med følgende urovekkende kunngjøring: "Vi har hatt en eksplosjon!", mobiliserte kontrollstasjonen i Houston straks alle de teknisk kyndige vitenskapsmennene, som gjennom mange år hadde planlagt enhver tenkelig detalj i forbindelse med denne ferden.

Sikkerheten til disse tre avhang nå av to livsviktige egenskaper: at man kunne stole på ferdighetene og kunnskapen til disse teknikerne i kontrollsenteret i Houston, og at mennene i Aquarius fullt og helt rettet seg etter enhver instruksjon fra teknikerne, som fordi de forsto astronautenes problemer, var best kvalifisert til å finne de viktige løsningene. Teknikernes avgjørelser måtte være fullkomment riktige, ellers kunne Aquarius bomme på jorden med tusenvis av kilometer.

Det nye første presidentskap oppholdes: Marion G. Romney, Harold B. Lee og N. Eldon Tanner

Denne dramatiske hendelsen er på en måte en parallell til denne urolige tiden vi lever i… Mange blir skremt når de ser og hører om utrolige ting som skjer rundt omkring i verden – om politiske intriger, krig og strid overalt, frustrasjonen til foreldre som prøver å takle samfunnsproblemer som truer med å bryte ned hjemmets helligdom, barns og unges frustrasjon når de møter ting som utfordrer deres tro og moral.

Bare hvis *du* er villig til å lytte og adlyde, slik astronautene på Aquarius gjorde, kan du og hele ditt hus bli veiledet frem til en endelig trygghet og sikkerhet på Herrens egen måte.» (I *Conference Report,* okt. 1970, 113.)

President Harold B. Lee

I en senere tale på den samme generalkonferansen sa president Lee: «Den eneste sikkerhet vi som medlemmer av denne kirken har, er å gjøre nøyaktig det Herren sa til Kirken den dagen Kirken ble organisert. Vi må lære å lytte til de ord og bud som Herren gir gjennom sin profet, "etter hvert som han mottar dem og vandrer i all hellighet for meg, … som om de kom fra min egen munn, i all tålmodighet og tro" (L&p 21:4-5). Det vil være enkelte ting som krever tålmodighet og tro. Dere vil kanskje ikke like det som kommer fra Kirkens autoritet. Det kan gå på tvers av deres politiske syn. Det kan gå på tvers av deres samfunnsoppfatning. Det kan virke inn på noe av deres sosiale liv. Men hvis dere lytter til dette med tålmodighet og tro, som om det kom fra Herrens egen munn, har dere løfte om at "helvetes porter ikke [skal] få makt over dere, ja, og Gud Herren vil drive mørkets makter bort fra dere og få himlene til å ryste til deres gavn og til sitt navns ære" (L&p 21:6).» (I *Conference Report*, okt. 1970, 152.)

Han ble Kirkens president

Profeten Joseph Fielding Smith kalte eldste Harold B. Lee til rådgiver i Det første presidentskap i 1970. To år senere, 7. juli 1972, ble president Lee ordinert til Kirkens president. Kirkens medlemmer hadde følt hans innflytelse som apostel i mer enn 30 år, og nå skulle de føle hans faste hånd som Kirkens president. Han talte om prestedømmet som den største kraft på jorden, om familien som det viktigste av alt vårt arbeid, om fiender innen Kirken og at de helliges sikkerhet lå i å vise Guds profet fullstendig lydighet. Han hadde en Kristus-lignende kombinasjon av kjærlighet og fasthet overfor overtredere. Han anstrengte seg kjærlig for å hjelpe dem på omvendelsens vei. Han hadde omtanke for enker, funksjonshemmede og ugifte.

Eldste Gordon B. Hinckley, som da var medlem av De tolv apostlers quorum, sa om president Lee: «Lojalitet overfor Gud og hans Sønn, den oppstandne Herre.

Dette var den plettfrie edelsten i hans livs krone. Han pleide å si: "Tenk aldri på meg som Kirkens overhode. Jesus Kristus er denne kirkens overhode. Jeg er bare et menneske, hans tjener." Han underviste om ham, Herren, med bemerkelsesverdig dyktighet som lærer. Han vitnet om ham med en overbevisning som var nesten uimotståelig. En forretningsmann sa en dag til ham: "Jeg tror på Herren, men jeg har ikke et vitnesbyrd om den levende Herre." President Lee svarte: "Da får du støtte deg til mitt vitnesbyrd mens du studerer og ber inntil ditt eget er sterkt nok til å stå alene."» («Harold Bingham Lee: Humility, Benevolence, Loyalty», *Ensign,* feb. 1974, 90.)

Hans hjerte og sinn var fylt av kjærlighet til enhver siste-dagers-hellig

Foto: J. Theodore Brandley

President Lee ved graven i haven, Jerusalem, september 1972

President Harold B. Lee sa: «Jeg ønsker å fortelle dere om en liten, hellig opplevelse jeg hadde etter å ha blitt kalt som Kirkens president. Tidlig om morgenen dagen etterpå knelte jeg med min hustru i ydmyk bønn, og plutselig syntes det som mitt sinn og hjerte strakte seg ut til mer enn tre millioner mennesker over hele verden. Det syntes som jeg hadde kjærlighet til hver eneste en uansett hvor de bodde og uansett hudfarge, enten de var rike eller fattige, enten deres leveforhold var beskjedne eller gode, enten de var velutdannede eller ikke. Plutselig følte jeg det som om de alle tilhørte meg, som om de alle var mine søsken.» (I *Conference Report,* områdekonferanse for Mexico og Mellom-Amerika, aug. 1972, 151.)

Han hadde vist Gud og sitt folk at han var verdig

I sin første generalkonferansetale som Kirkens president så Harold B. Lee tilbake på sitt liv og overveiet erfaringer han hadde hatt som noen ganger hadde vært vanskelige å forstå:

«Dagen etter at jeg var blitt kalt, etter vår kjære president Smiths bortgang, ble jeg oppmerksom på et avsnitt i en tale som eldste Orson Hyde, daværende medlem av De tolv, hadde holdt på en generalkonferanse i 1853. Dette gjorde at jeg også gransket min sjel.

President Lee, med tolk, taler i olympiahallen i München, Tyskland

Emnet han talte over, var: "Den mann som leder Guds folk", og jeg siterer i korthet fra hans tale: "… Det er uten unntak slik," sa han, "at når en person blir ordinert og valgt til å lede folket, har vedkommende gjennomgått vanskeligheter og prøvelser og har vist Gud og sitt folk at han er verdig til den stilling han innehar … og når en person ikke er blitt prøvet og ikke har vist seg verdig for Gud og for hans folk og for Den høyestes råd, skal han ikke tre inn og lede Guds kirke og folk. Det har aldri forekommet, men helt fra begynnelsen av har det vært slik at en som forstår Ånden og Den allmektiges råd, som kjenner Kirken og som er kjent av den, skal lede Kirken." (*Journal of Discourses*, bind1, 123.)

Etter hvert som jeg har blitt kjent med mine forgjengere, har jeg blitt klar over at hver enkelt har hatt sin spesielle misjon i sin egen tid.

Jeg gransket meg selv og mine erfaringer som Orson Hydes betraktninger henviste til. Da kom jeg til å tenke på profeten Josephs karakteristikk av seg selv, som syntes å passe godt på meg. Han sa:

"Jeg er som en svær, utilhugget sten som ruller nedover en fjellside, og jeg blir ikke avslepet på annen måte enn ved at hjørnene rives av når de kommer i berøring med noe annet og med tiltagende styrke gjør anslag mot religiøs blindhet, list og snedighet fra prester, advokater og lærde, fra løgnaktige redaktører, fra falske dommere og jurymedlemmer og fra embedsmenn som avlegger mened, som støttes av pøbelen, gudsbespottere, tøylesløse og fordervede menn og kvinner – og all denne djevelske innflytelse slår av et hjørne her og et hjørne der. Derfor vil jeg bli som en glatt og blankpolert pil i Den allmektiges kogger…" (*Profeten Joseph Smiths læresetninger,* 229.)

Disse tankene som nå strømmer gjennom mitt hode, begynner å gi mer mening til noen av de erfaringer jeg har hatt i livet, ting som har hendt og som har vært vanskelige for meg å forstå. Til tider har det vært som om også jeg har vært en ujevn sten som har rullet nedover fra et høyt fjell, og som er blitt avslepet og polert gjennom erfaringer, slik at også jeg kunne overvinne alt og bli en polert pil i Den allmektiges kogger.

Det var kanskje nødvendig at jeg også skulle lære lydighet gjennom lidelser, slik at jeg kunne få erfaringer som var til mitt beste for å se om jeg ville bestå noen av

jordelivets forskjellige prøver.» (Se *Lys over Norge,* mai 1973, 189-190.)

Kirkens medlemmer må forberede seg på konflikten med det onde

President Harold B. Lee og president Spencer W. Kimball, daværende president for De tolv apostlers quorum, på områdekonferansen i München, Tyskland, august 1973. Over 14 000 medlemmer av Kirken var tilstede fra åtte europeiske land.

President Harold B. Lee forkynte:

«Denne kirkens medlemmer overalt i verden må stålsette seg mot den evige strid mellom de rettferdige krefter og de onde krefter…

Hvis vi følger prestedømmets ledelse, vil Herren innfri sitt løfte som står i forordet til hans åpenbaringer, på den tid da Satan skal ha makt over sitt eget herredømme. Dette var hans løfte: "… Herren [skal] ha makt over sine hellige, og skal regjere i deres midte og skal komme ned med dom over … verden" (L&p 1:36).

Jeg oppfordrer innstendig hele vårt folk til å forene seg under Mesterens sanne banner, til å forkynne Jesu Kristi evangelium med en slik kraft at intet menneske som virkelig er omvendt, noensinne vil kunne slutte seg til disse kontroversielle forestillinger og fremgangsmåter som står i strid med Herrens frelsesplan.» (*Lys over Norge,* aug. 1973, 338-339.)

Det ligger sikkerhet i å holde Guds bud

President Harold B. Lee sa: «Jeg er overbevist om at den viktigste grunn til denne kirkens styrke, er det faktum at de som holder Guds bud, står 100 prosent bak denne kirkens lederskap. Det er lett å forstå at uten denne samlede støtte kunne ikke Kirken gå fremover og møte dagens utfordringer. Vi oppfordrer alle Kirkens medlemmer til å holde Guds bud, for heri ligger verdens sikkerhet.» (*Lys over Norge,* okt. 1973, 427.)

Kirken tjener som et forsvar og en tilflukt

Eldste Harold B. Lee sa da han var medlem av De tolv apostlers quorum:

«Vi ser at Herrens hånd nesten umerkelig griper inn, og dette oppfatter jeg som en sammenslutning av Herrens styrker under profetens ledelse, som i en hær, og for å møte fienden som er overlegen i antall, må våre motstandsstyrker mot det ondes krefter slutte seg sammen for å være et så effektivt forsvar som mulig.

Vi deltar i et forsvarsprogram. Jesu Kristi Kirke ble opprettet på jorden i denne tid "… som et forsvar og en tilflukt fra stormen og fra vreden når den i fullt mål skal utøses over hele jorden" (L&p 115:6).» (I *Conference Report*, sept.-okt. 1961, 81.)

President Harold B. Lee

Ved en annen anledning siterte han en profeti av president Heber C. Kimball fordi den kan anvendes på vår tid:

«President Heber C. Kimball sa følgende like etter at de hellige hadde kommet hit til fjellene – og jeg antar at noen var litt stolte over at de for en tid hadde seiret over sine fiender: "… Vi tror vi er sikre her i disse hellige fjelldalene, hvor vi kan stenge disse få portene inn til dalene for mobber og forfølgere, de ugudelige og gemene, som alltid har angrepet oss med vold og plyndring, men jeg vil si til dere, mine brødre, at tiden vil komme da vi vil bli så blandet med andre i disse nå så fredelige dalene at det vil være vanskelig å skille en hellig fra en fiende av Guds folk. Så, brødre, vær oppmerksom på denne store silingen, for det vil bli en stor sikteprosess, og mange vil falle. For jeg sier dere at det vil bli en *prøve*, en prøve, en PRØVE, og hvem vil være i stand til å stå? …

La meg si dere at mange av dere vil oppleve en tid da dere vil få alle de vanskeligheter, prøvelser og all den forfølgelse dere kan tåle, og rikelig av anledninger til å vise at dere er trofaste mot Gud og hans verk. Denne kirken må gjennom mange vanskeligheter før Guds verk blir kronet med seier. For å takle vanskelighetene som vil komme, er det nødvendig at dere selv har kunnskap om dette verks sannhet. Vanskelighetene vil være av en slik karakter at den mann eller kvinne som ikke er i besittelse av en slik personlig kunnskap eller et slikt vitnesbyrd, vil falle. Hvis du ikke har et vitnesbyrd, må du

leve rettskaffent og påkalle Herren og ikke opphøre med det før du får et vitnesbyrd. Hvis du ikke gjør det, vil du ikke bli stående.

Husk det jeg har sagt, for mange av dere vil oppleve å se at det går i oppfyllelse. Tiden vil komme da ingen mann eller kvinne vil holde ut på lånt lys. Enhver må ledes av lyset inne i seg selv. Hvordan kan du holde ut hvis du ikke har det?" (*Life of Heber C. Kimball,* 446, 449-450.)» (I *Conference Report*, okt. 1965, 128.)

Som Kirkens president ga han så følgende formaning: «Den største utfordring vi har i dag, er å lære denne kirkens medlemmer å holde Guds bud. Aldri før har læren om rettferdighet og renhet og kyskhet blitt så kraftig angrepet. Moralnormene blir brutt ned av onde krefter. Det er ikke noe som er viktigere for oss å gjøre enn å undervise ved Herrens ånd så kraftfullt vi kan for å overtale vårt folk i verden til å holde seg nær [til] Herren i denne tid med så store fristelser.» (Sitert i J. M. Heslop, «President Harold B. Lee: Directs Church; Led by the Spirit», *Church News,* 15. juli 1972, 4.)

Verdens destruktive innflytelse truer familien

President Lee taler i Salt Lake tabernakel.

Da eldste Harold B. Lee var medlem av De tolv apostlers quorum, oppfordret han innstendig familiene til å holde ukentlige hjemmeaftener: «I det vi kaller familiens hjemmeaftenprogram, ble det lagt større vekt på at barna skulle undervises i hjemmet av foreldrene. Dette var ikke noe nytt. For femti år siden ble det lagt vekt på det samme. Og da vi gikk bakover i historien, fant vi at i det siste brevet som president Brigham Young og hans rådgivere skrev til Kirken, ble det innstendig oppfordret til at foreldrene ofte skulle samle sine barn og undervise dem i evangeliet i hjemmet. Så det har blitt oppfordret til å ha familiens hjemmeaften helt siden Kirken ble opprettet i denne evangelieutdeling.» (I *Conference Report,* sept.-okt. 1967, 101.)

Fordi motstanderen stadig øket sine angrep på familien, uttalte president Lee seg også senere:

«Dette er en vanskelig tid. Rundt om i verden er det krefter som angriper hjemmet, det hellige forholdet mellom mann og hustru, mellom foreldre og barn. Den samme destruktive innflytelse gjør seg gjeldende overfor ugifte voksne medlemmer av Kirken.

Hvor heldige vi er midt oppe i alt dette som har vår Herre og Frelser, Jesu Kristi læresetninger, han som er Kirkens overhode. Hans ord og hans profeters ord er tilgjengelige for oss som hjelp til å styrke våre hjem og bringe mer fred og lykke inn i dem.

Jeg vet ikke om noe annet folk på jordens overflate som har så høye tanker om ekteskapet og hjemmets hellighet som de siste-dagers-hellige. I en åpenbaring i vår tid sa Herren: "Ekteskapet er gitt til mennesket av Gud. Derfor er det ifølge loven at han skulle ha én hustru, og de to skal være ett kjød, og alt dette for at jorden kan oppfylle sin skapelses mål" (L&p 49:15, 16).

Men det er tydelige tegn på at de samme farene som finnes ute i verden, nå også finnes blant oss og søker å ødelegge denne Gud-gitte institusjon, hjemmet.» (*Strengthening the Home* [brosjyre], 1973, 1-2.)

Kirkens mål er å hjelpe de hellige å takle dagens problemer

President Harold B. Lee forkynte: «Hele denne store kirkeorganisasjon har ett stort mål… Målet er å sørge for og fremme åndelig, timelig og sosial frelse eller velferd for hvert eneste medlem av en av disse gruppene innen prestedømmet eller hjelpeorganisasjonene, og hvis hver slik gruppe blir motivert av kraften og rettferdigheten i dens prinsipper, "vil de ha all den kraft som er nødvendig for å takle ethvert problem i denne moderne verden som er i stadig forandring" (Brigham Young).» *(Decisions for Successful Living*, 211.)

De største mirakler er helbredelse av syke sjeler

President Harold B. Lee sa: «Brødrene har nå i sine taler oppfordret oss til å hjelpe dem som trenger hjelp, ikke bare timelig sett, men også åndelig. De største mirakler jeg ser i dag, er ikke nødvendigvis helbredelse av syke legemer, men de største mirakler jeg er vitne til, er helbredelse av syke sjeler, de som er syke i sjel og ånd og er motløse og forvirret og på randen til nervøst sammenbrudd. Vi forsøker å nå alle slike, for de er dyrebare i Herrens øyne, og vi ønsker ikke at noen skal føle at de er glemt.» (I *Conference Report*, apr. 1973, 178.)

En profets bortgang

President Harold B. Lee døde 26. desember 1973. Selv om han var Kirkens president i bare atten måneder, hadde hans læresetninger og innflytelse i Kirkens ledende råd gjort seg sterkt gjeldende i flere tiår. Noen mente at hans bortgang var altfor tidlig, men en Guds manns død er aldri for tidlig. Hans etterfølger, president Spencer W. Kimball, sa i hans begravelse: «En kjempe har falt og etterlatt seg et stort tomrom» («A Giant of a Man», *Ensign,* feb. 1974, 86).

© Merrett Smith. KOPIERING IKKE TILLATT

President Harold B. Lee

President Lees søster, Verda Lee Ross, sa: «Alle som kom til hans hjem, var en prins eller en prinsesse. Han behandlet dem som om de var kongelige. Han var en svært elskverdig vert. Det var sjelden å se ham stå oppreist i en gruppe, for han knelte gjerne ned for å snakke med et barn eller bøyde seg for å trøste en eldre person. Alle betydde noe for [ham]. Han elsket mennesker – alle mennesker.» (Fra et intervju med medlemmer av familien Lee, intervjuet av staben ved Kirkens skoleverks pensumavdeling, 6. juli 1978.)

KAPITTEL 12

Spencer W. Kimball

KIRKENS TOLVTE PRESIDENT

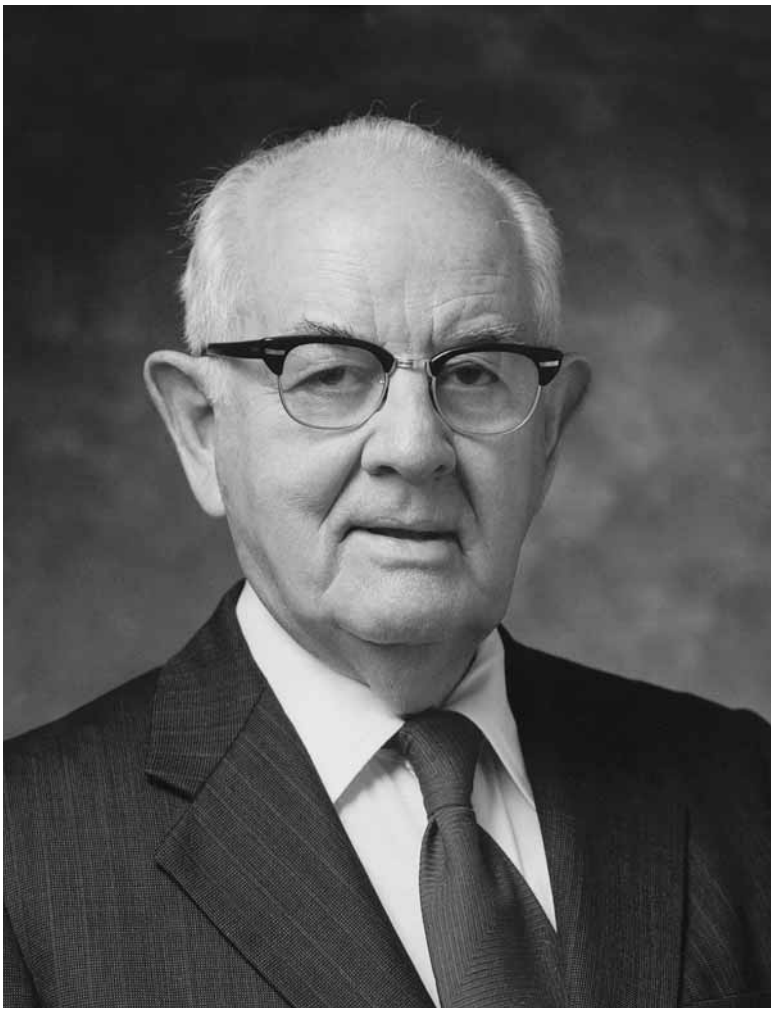

VIKTIGE BEGIVENHETER I SPENCER W. KIMBALLS LIV

Alder	Begivenheter
	Han ble født 28. mars 1895 i Salt Lake City, Utah, som sønn av Andrew og Olive Woolley Kimball.
9	En patriark sa at han kom til å arbeide blant lamanittene.
11	Hans mor døde (1906).
19	Han tok avgangseksamen med de beste karakterer ved Gila Academy (1914).
19-21	Han var på misjon i USAs midtstater (1914-16).
22	Han giftet seg med Camilla Eyring (16. nov. 1917).
43–48	Han var president for Mount Graham stav (1938-43).
48	Han ble ordinert til apostel av president Heber J. Grant (7. okt. 1943).
51	Han var formann for Church Indian Committee [Kirkens komité for indianersaker] (1946).
62	Han fikk strupekreft, et og et halvt stemmebånd ble fjernet (1957).
69-72	Han hadde tilsyn med misjonærarbeidet i Syd-Amerika (1964-67).
74	Hans bok *Tilgivelsens mirakel* ble utgitt (1969). Han ble fungerende president for De tolv apostlers quorum (23. jan. 1970).
77	Han ble beskikket som president for De tolv apostlers quorum (7. juli 1972).
78	Han ble Kirkens president (30. des. 1973).
79	Han talte til De tolvs regionalrepresentanter og satte i gang et mer omfattende misjonærarbeid (4. apr. 1974). Han innviet Washington D.C. tempel (19. nov. 1974).
80	Han innviet Kirkens kontorbygning (24. juli 1975). Femten staver ble dannet av fem i Mexico City, Mexico (9. nov. 1975). Oppføring av templer i Brasil, Japan, Mexico og Washington ble kunngjort (1975).
81	To åpenbaringer ble tilføyd Den kostelige perle (nå L&p 137-38, 3. apr. 1976). Assistenter til De tolv apostlers quorum ble medlemmer av De syttis første quorum (1976).
83	Det første presidentskap kunngjorde åpenbaringen om at enhver trofast mann i Kirken kan motta det hellige prestedømme (8. juni 1978).
84, 86	Nye utgaver av Skriftene med krysshenvisninger ble trykt (1979, 1981).
84	Han innviet Orson Hyde minnepark i Jerusalem (24. okt. 1979).
89	Områdepresidentskaper ble kalt for første gang (1984).
90	En ny utgave av salmeboken med flere salmer om gjenopprettelsen ble trykt. Han døde i Salt Lake City, Utah (5. nov. 1985).

Ett år gamle Spencer (t.h.) med sin søster Ruth

Spencer Woolley Kimball ble født 28. mars 1895 i Salt Lake City, Utah, som sønn av Andrew og Olive Woolley Kimball. Januar året etter fikk Utah status som delstat. Manifestet var fem år gammelt, økonomien var i oppsving, og de hellige gikk inn i en forholdsvis rolig epoke.

Han vokste opp i Thatcher i Arizona

Da Spencer W. Kimball var tre år gammel, flyttet familien til Thatcher i Arizona. Der hadde han kuer å melke, kjøkkenhage å luke og bygninger å male. Han forlangte mye av seg selv. Han prøvde å gjøre det bra både på skolen, i kirken og i lek. Han holdt seg helt unna alt som kunne forderve kroppen. Han var president for diakonenes quorum og fortsatte å få lederstillinger. Han virket trofast og ivrig i hver stilling.

Spencer W. Kimballs arv

Andrew Kimball, Spencer W. Kimballs far

Olive Woolley Kimball, Spencer W. Kimballs mor

«I likhet med Nephi i gammel tid kan [Spencer W. Kimball] takke Herren for gode foreldre. Hans to bestefedre var fremragende kolonisatorer og vel ansett. Heber C. Kimball var en Herrens apostel, profeten Josephs venn og disippel, president Youngs rådgiver og en usedvanlig god misjonær for sin kirke. Edwin D. Woolley var en fargerik leder i Salt Lake City, forretningsfører for president Young og storartet biskop i 23. menighet i 40 år. Hans egen far, Andrew Kimball, var likeledes en svært bemerkelsesverdig mann. Han var alltid en energisk og ivrig talsmann for det gjengitte evangelium og presiderte over misjonen på det indianske territorium i ti år. Med jevne mellomrom reiste han tilbake til Salt Lake for å tjene til livets opphold for sin familie. I 26 1/2 år, fra 1898 til sin dødsdag, var han president i St. Joseph stav i Sion, staven som etter president John Taylors forslag var oppkalt etter profeten Joseph for å hedre ham. Hans dyktighet som nybygger og organisator bidro mye til å utvikle et stort landbruksdistrikt i det østlige Arizona, og i de årene han ledet staven, vokste den fra å bestå av noen få menigheter ved Gila River til omkring 17 menigheter og grener, som strakte seg fra Miami, Arizona, til El Paso, Texas.» (Jesse A. Udall, «Spencer W. Kimball, the Apostle from Arizona», *Improvement Era,* okt. 1943, 590.)

Hans tidlige erfaringer forberedte ham til senere tjeneste

Andrew og Olive Kimball med sine barn, 1897. Spencer sitter på farens fang.

Spencer W. Kimball var mange ganger nær ved å dø – ved drukning, ulykker, svært alvorlige sykdommer og operasjoner. Hans datter Olive Beth Kimball Mack sa:

«Far har hatt mye sorg og sykdom og mange vanskeligheter å overvinne. Dette har bare bidratt til å gjøre ham sterkere og har gitt ham stor empati med andre… Han mistet sin mor da han var elleve, og like etterpå ble en liten søster revet bort. Han skriver følgende om denne tiden:

Elleve år gamle Spencer W. Kimball (i midten) med sine brødre, 1906

”Plutselig står et gammelt minne klart for meg – en scene med smerte, redsel, frykt og håpløshet. Der var vi, åtte av min mors elleve barn, i våre foreldres soveværelse. Vår mor

var død, vår far var borte, vår eldste bror Gordon satt i stolen og holdt vår yngste søster mens hun døde, og alle vi barna sto redde rundt stolen og ba og gråt. Legen var mange kilometer unna. Hans hest og vogn ville ikke ha mulighet til å få ham hit i tide, og hva kunne han gjøre om han kom? Det så ut til å være en kombinasjon av difteri og krupp, og lille Rachel ble bokstavelig talt kvalt. I redsel så vi at den lille kroppen kjempet tappert for å få luft og liv, og så plutselig ble den helt slapp. Den fryktelige kampen var over. Hun hadde tapt."» (*How a Daughter Sees Her Father, the Prophet* [tale holdt under en andakt ved Salt Lake Institutt, 9. apr. 1976], 3-4.)

Da eldste Boyd K. Packer skrev om denne uvanlige mannens liv, brukte han Spencer W. Kimballs egne ord for å beskrive ham:

«President Kimball sa en gang: "Hvilken mor som ømt betrakter sitt lubne spedbarn, ser ikke for seg sitt barn som Kirkens president eller nasjonens leder! Der han ligger lunt i hennes armer, ser hun ham for seg som statsmann, leder, profet. Noen drømmer går virkelig i oppfyllelse! En mor gir oss en Shakespeare, en annen en Michelangelo og en annen en Abraham Lincoln og enda en annen en Joseph Smith.

Når teologer famler og snubler, når lepper og hjerter er svikefulle og folk «flakker omkring og søker etter Herrens ord, men kan ikke finne det» – når skyer av feil trenger å splittes og åndelig mørke trenger å gjennomtrenges og himlene trenger å åpnes, da blir et lite barn født." (Generalkonferansetale, 4. april 1960.)

Spencer W. Kimball og Clarence Naylor

Og så ble Spencer Woolley Kimball født. Herren hadde sørget for en beskjeden start. Han forberedte ikke bare en forretningsmann eller en offentlig leder, en taler, en dikter, en musiker eller en lærer – selv om han kom til å bli alt dette. Han forberedte en far, en patriark i en familie, en apostel og profet og en president for sin kirke.» (Se «Spencer W. Kimball – Ingen vanlig mann», *Lys over Norge,* juli 1974, 268.)

Han hadde 100 prosent fremmøte på Søndagsskolen og i Primær

«Helt fra barndommen av har han arbeidet svært samvittighetsfullt – bare det beste var godt nok. I mange år hadde han 100 prosent fremmøte på Søndagsskolen og i Primær. En mandag da han var ute og tråkket høy for sine eldre brødre, ringte møtehusklokken for å varsle at Primær skulle begynne.

"Jeg må gå til Primær," sa han forsiktig.

"Du kan ikke gå i dag, for vi trenger deg," sa de.

"Men far ville latt meg gå hvis han hadde vært her," sa gutten.

"Far er ikke her," sa de, "og du skal ikke gå."

Foto gjengitt med tillatelse fra Edward L. Kimball

Livet på gården; brødrene Kimball, Gordon, Spencer og Del, på toppen av en høyvogn i nærheten av sitt hjem i Thatcher, Arizona

Hauger med høy ble hevet opp og dekket Spencer helt, men til slutt hadde han innhentet de andre. Lydløst skled han ned bak vognen og var halvveis til møtehuset før noen merket det, og hans fremmøte var fortsatt 100 prosent...

I likhet med Daniel har Spencer aldri gjort seg uren. Hvis du skulle spørre ham direkte om han alltid hadde overholdt Visdomsordet, ville han beskjedent fortelle at han aldri hadde smakt te, kaffe, alkohol eller tobakk.» (Udall, *Improvement Era,* okt. 1943, 591.)

Hans far fikk forutanelser om den unge Spencers fremtidige storhet

«Den ti år gamle Spencer Woolley Kimball likte å hjelpe sin far med arbeidet. Sittende på en krakk sang gutten lykkelig mens han melket en av kuene. I det øyeblikket hadde han helt glemt at faren sto i fjøsdøren og snakket med en nabo som nettopp hadde levert et lass gresskar til grisene.

"Den gutten, Spencer, er en uvanlig gutt," sa president Kimball [Spencers far, som var stavspresident]. "Han prøver alltid å lystre meg, uansett hva jeg ber ham gjøre. Jeg har viet ham til å bli et av Herrens talerør – hvis det er Herrens vilje. Du vil en dag se ham som en stor leder. Jeg har viet ham til Guds tjeneste, og han vil bli en stor mann i Kirken."

Spencer W. Kimball (midt i fremste rad) ved Globe Dairy, 1914

Selv når Spencer melket kuene, gjorde han ære på sin fars tro og tillit, for han sang med en bestemt hensikt. På et papirark som lå på gulvet ved siden av melkebøtten, hadde han teksten til salmen han sang. Han øvet slik hver dag for å lære teksten til Kirkens salmer utenat. Han gjorde ofte det samme med skriftsteder og lærte dem utenat til fremtidig bruk.» («Early Prophecies Made about Mission of Elder Kimball», *Church News,* 18. nov. 1961, 16.)

Som ung satte han seg som mål å lese Bibelen

I en generalkonferansetale i 1974 fortalte president Spencer W. Kimball om hvilken tilfredsstillelse han følte da han hadde nådd et mål han satte seg som ung:

Maleri: Paul Mann. KOPIERING IKKE TILLATT

Lesing i lyset fra en oljelampe

«La meg fortelle dere om et av de målene jeg satte meg som ung gutt. Da jeg på en konferanse hørte en av Kirkens ledere fra Salt Lake City fortelle oss at vi skulle lese Skriften, og jeg kom til å tenke på at jeg aldri hadde lest Bibelen, gikk jeg samme kveld etter konferansen til mitt hjem et kvartal unna og opp på det lille kvistværelset mitt. Der tente jeg den lille oljelampen som sto på det vesle bordet, og jeg leste de første kapitler av 1. Mosebok. Ett år senere lukket jeg Bibelen etter å ha lest hvert eneste kapittel i denne store og strålende boken.

Jeg fant ut at denne Bibelen som jeg holdt på å lese, inneholdt 66 bøker, og jeg holdt nesten på å gi opp da jeg så at den besto av 1 189 kapitler, og deretter fant jeg også ut at den inneholdt 1 519 sider. Det var en kjempeoppgave, men jeg visste at hvis andre kunne gjøre det, så kunne også jeg gjøre det.

Jeg oppdaget at det var visse deler som det var vanskelig for en 14 år gammel gutt å forstå. Det var enkelte sider som jeg ikke syntes var særlig interessante, men da jeg hadde lest 66 bøker, 1 189 kapitler og 1 519 sider, var jeg strålende tilfreds med at jeg hadde satt meg et mål, og at jeg hadde nådd det.

Jeg forteller ikke dette for å skryte. Jeg bruker det bare som et eksempel for å si at når jeg greide det i lyset fra en oljelampe, må dere kunne greie det som har elektrisk lys. Jeg har alltid vært glad for at jeg leste Bibelen fra perm til perm.» (*Lys over Norge,* sept. 1974, 379-380.)

Han var en flink student og idrettsmann

Avslutning etter åttende klasse. Spencer W. Kimball er i annen rad, nr. to fra høyre.

«Unggutten Spencer ble voksen mann i Thatcher. Da han hadde fullført de offentlige skolene, begynte han på Gila Academy, en institusjon som Kirken hadde opprettet tidlig i koloniseringstiden i dalen. Senere ble navnet forandret til Gila Junior College. I 1914 ble han uteksaminert med høyeste karakter og som president for sin klasse. I tillegg til sine skoleprestasjoner var han en dyktig angrepsspiller på basketballaget, og mang en kamp ble vunnet på grunn av hans presise skudd fra enhver vinkel.» (Udall, *Improvement Era,* okt. 1943, 591.)

Da president Spencer W. Kimball mange år senere lå søvnløs i en sykehusseng, tenkte han på noe han hadde opplevd tidlig i sin basketballkarriere:

«Jeg befinner meg på basketballbanen. Vi spiller i våre overaller og skjorter med billige gummisko og basketballer som vi selv har kjøpt. Vi har slått Globe High School på grusbanen vår, og vi har vunnet over Safford og andre skoler. Nå i kveld spiller vi gutter fra Academy mot laget fra University of Arizona.

Det er en stor anledning. Mange har kommet i kveld som aldri har vært her før. Noen av byens innbyggere sier at basketball er for piker, men likevel kommer

de i stort antall i kveld. Banen vår er ikke helt forskriftsmessig. Vi er vant til den, men ikke våre motstandere. Jeg er spesielt heldig med skuddene i kveld, ballen går gjennom kurven gang på gang, og kampen ender med seier for vårt high school-lag over collegelaget. Jeg er den minste av spillerne og den yngste på laget. Jeg har høstet flest poeng ved hjelp av hele lagets innsats for å beskytte meg og sende meg baller. Jeg sitter på skuldrene til de store karene fra Academy. De marsjerer rundt i hallen med meg til min bestyrtelse og forlegenhet.» (*One Silent Sleepless Night* [1975], 57.)

Gila Academy basketballag, 1912-13. Spencer W. Kimball er lengst til høyre.

Han lærte å gjøre tingene på riktig måte

Den unge Spencer W. Kimball

Mange år senere fortalte president Spencer W. Kimball om flere oppgaver han hadde i oppveksten:

«Så er det seletøyet. Far er svært nøye med seletøyet. Det må alltid henges opp når det ikke er i bruk på hestene. Bogtreet må være glatt og rent, bisselet må passe akkurat og skylappene må være på plass. Seletøyet må vaskes ofte med Ivorysåpe og så oljes, og jeg lærer noe annet viktig: lærutstyret må aldri bli tørt og hardt og skrukket.

Så er det vognskjulet. Firehjulsvognen og vognen med ett sete må alltid stå i ly for vær og vind, og de må være rene. Jeg lærer å vaske kjøretøyer og olje dem. I et lite hull på høyre side av bygningen ligger kannen med akselfett og kluten. Jeg løfter og støtter opp en side om gangen, tar av hjulet, smører akselen omhyggelig, setter mutteren på igjen og skrur til. Vognene må behandles på lignende måte så ofte som nødvendig. Og de må også males. Mens jeg ennå er liten, lærer jeg å kjøpe og blande maling og male vognkassen og hjulene og rammeverket. Pyntestreken i kontrastfarge må påføres med presisjon. Alle gjerdene må males hvite og espalierene grønne. Huset, det store huset, trenger også maling, og jeg klatrer opp de høye stigene og maler gavlene og alt listverket. Far gjør det meste til å begynne med, så blir jeg gradvis satt i gang, og til sist er det nesten helt og holdent min oppgave. Og låven og kornlageret og seletøyskjulet – de må alle males med jevne mellomrom. Til og med krybbene.» (*One Silent Sleepless Night,* 20.)

Han var en ivrig og trofast misjonær

«Mens Spencer melket kuer i mai 1914, … hadde han fått et brev fra misjonskontoret i Salt Lake City der han ble kalt til å være misjonær i Den sveitsisk-tyske misjon. Brevet, som var underskrevet av Joseph F. Smith, Kirkens sjette president, opplyste ham om at han skulle reise i oktober. Europa var et eksotisk, spennende reisemål. Spencer hadde studert litt tysk ved akademiet, og dette ville gi ham en god start med hensyn til å lære språket.

Han ble kalt på misjon til USAs midtstater i 1915.

Men i juli endret situasjonen i Europa seg drastisk. En serbisk student snikmyrdet erkehertug Frans Ferdinand, tronfølgeren i Østerrike-Ungarn. Den 28. juli erklærte Østerrike-Ungarn krig mot Serbia. Konflikten spredte seg raskt til Tyskland, Russland, Frankrike, Belgia og Storbritannia.

På grunn av krigen i Europa ble Spencers misjonsoppdrag forandret til USAs midtstater, med hovedkvarter i Independence i Missouri. Han var skuffet. Men han forsonet seg med endringen. Dette hadde vært hans fars misjonsområde og også hans stemors og hans bror Gordons. Idet toget krysset Arizonas og Californias ørkenområder og inn i Nevada og Utah, så Spencer, en nylig ordinert eldste, engstelig fremover på den forestående forandringen i sitt liv, men også nysgjerrig og spent.

Siden misjonærene og deres familier måtte betale misjonsutgiftene, hadde Spencer solgt sin fyrige, unge sorte hest for 175 dollar, nok penger til å holde ham på misjon i seks måneder. I tillegg hadde han lønnen fra meieriet. Det han fremdeles manglet, sørget hans far for. Men denne ordningen førte ikke til noe liv i luksus.» (Edward L. Kimball og Andrew E. Kimball jr., *Spencer W. Kimball* [1977], 72-73.)

Eldste Spencer W. Kimball (t.v.) og hans ledsager eldste L. M. Hawkes, juni 1915; misjonærer i Missouri

Eldste Kimball opplevde sorg og motløshet mens han var på misjon. I mai 1915 fikk han beskjed fra sin far om at hans 21 år gamle søster, Ruth, var død. Mange var ikke mottakelige for hans budskap, og han hadde et stort ansvar. Likevel fortsatte han å arbeide flittig.

Etter fjorten måneder på misjonsmarken, ble han konferansepresident i Saint Louis-området. Dette var en skremmende oppgave for ham. Han var yngre enn de fleste av de 35 misjonærene som han hadde ansvar for. Likevel førte hans harde arbeid og tillit til Herren til suksess.

Å dele ut brosjyrer og holde gatemøter var en regelmessig del av misjonærenes arbeid, og eldste Kimball ble oppfinnsom når det gjaldt å kontakte folk ved å banke på dører. «Mange år senere pleide han fortelle misjonærer en historie om å være oppfinnsom for å finne kontakter. Mens de gikk fra hus til hus i St. Louis, la han merke til et piano gjennom en delvis åpen dør, og han sa til kvinnen som skulle til å stenge døren rett for ansiktet hans: "Du har et pent piano."

"Vi har nettopp kjøpt det," sa kvinnen nølende.

"Det er et Kimball-piano, ikke sant? Det er mitt navn også. Jeg kan spille en sang på det for deg. Du vil kanskje like den."

Overrasket svarte hun: "Fint, kom inn."

Spencer satte seg på pianokrakken og spilte og sang "O, min Fader".

Så vidt Spencer visste, sluttet hun seg aldri til Kirken, men det var ikke fordi han ikke hadde prøvd.» (Kimball og Kimball, *Spencer W. Kimball,* 79-80.)

Eldste Kimball likte gatemøter. «Et populært sted for dem var på hjørnet av 20. Street og Franklin Street. Noen tvilte på at disse møtene hadde noen verdi, men eldste Kimball tvilte aldri på det. De virket mer oppmuntrende på ham enn noen annen form for proselyttering. De førte også til minneverdige stunder, som den gangen da det ikke var en eneste sjel å se utenom misjonærene, og eldsten som ledet, skulle avslutte møtet og høytidelig kunngjorde: "Hvis alle vil gi meg sin oppmerksomhet, skal vi nå heve møtet", eller da eldste Kimball avsluttet sin tale midt i en setning fordi de eneste personene han så, var sine tre ledsagere.» (Francis M. Gibbons, *Spencer W. Kimball: Resolute Disciple, Prophet of God* [1995], 51.)

Han fant en sjarmerende medhjelp

Camilla Eyring

Spencer W. Kimball kom hjem fra misjonen i januar 1917. I august samme år avla han rapport om sin misjon på en stavskonferanse. Camilla Eyring, en ung kvinne som Spencer tilfeldigvis var blitt presentert for før han reiste på misjon, var tilstede på stavskonferansen. Fire dager senere traff de hverandre på en bussholdeplass. Spencer presenterte seg på nytt, og de hadde sin første private samtale der de satt sammen på bussen. I samtalens løp spurte han om han kunne besøke Camilla. Hun svarte bekreftende.

Men hun ventet ikke at han skulle komme uanmeldt. Da han innfant seg hos henne en kveld like etter bussturen, var hun kledd i en kimono og hadde hårruller i håret, og hun gjorde seg klar til å gå på dans med en gutt og noen andre venner. Camilla visste ikke hva hun skulle gjøre. Hun satte seg på verandaen sammen med den unge Kimball og snakket med ham. Hun ventet at visitten skulle være kort, men det ble snart klart at han ikke hadde tenkt å gå.

"Jeg var i knipe," sa Camilla senere. Selv om hun foretrakk Spencer, hadde hun allerede en avtale, så hun fant på en forklaring. Hun fortalte Spencer at hun skulle på dans med noen venner. Hadde han lyst til å bli med? Spencer, som var henrykt over sitt hell, svarte ja. Så da Alvin kom kjørende med de andre, spurte Camilla om en venn kunne få bli med. De to trengte seg inn i bilen, og Alvin lot sitt raseri få avløp gjennom foten. Han kjørte, sa Camilla, "som om djevelen var etter ham". Innen bilen kom frem til dansehallen i Layton, hadde Alvin gjort det slutt med Camilla. Han ville ikke danse med henne igjen på femten år. "Jeg spilte ham et stygt pek," innrømmet Camilla.» (Kimball og Kimball, *Spencer W. Kimball,* 84. Se også Gibbons, *Spencer W. Kimball,* 63-64.)

Forholdet blomstret, og Spencer og Camilla giftet seg 16. november 1917. Camilla ble senere hyllet med følgende ord:

Spencer og Camilla Kimball, februar 1918

«En manns suksess avhenger i så stor grad av hans hustru! Eldste Kimball har vært begunstiget med en sjarmerende medhjelp som har vært trofast, tålmodig, forståelsesfull og oppmuntrende. Hun har utdannelse i familieøkonomi og har undervist i dette. Det har gjort henne i stand til å gi familien nok mat og klær, selv om inntekten til tider har vært beskjeden. Camilla er datter av Edward Christian Eyring og Caroline Romney. De kom til Arizona fra Mexico i 1912 på grunn av den meksikanske revolusjonen. Hun møtte Spencer i 1917, da hun underviste ved Gila Academy i Thatcher. Det gikk ikke mange måneder før forholdet utviklet seg til ekteskap. Det sies at "omplantede blomster vanligvis er de vakreste", og det var tilfellet med henne. Den blåøyde piken med det gylne håret og med det spanske navnet som var omplantet fra Mexico, blomstret og ble til en fantastisk kvinne, intelligent, velutdannet og i seg selv fremtredende.» (Udall, *Improvement Era,* okt. 1943, 591.)

Lederskapserfaring forberedte ham til å bli apostel

Spencer W. Kimball, ca. 1933

Ett år etter at Spencer W. Kimball var avløst fra sin misjon, i en alder av 23 år, ble han kalt til stavssekretær i St. Joseph stav i Safford, Arizona. Seks år senere, i 1924, ble han også oppholdt som rådgiver i stavspresidenskapet. Av og til virket han i begge kall. Da staven ble delt i 1938, ble han kalt til president for den nye Mount Graham stav. Fem og et halvt år senere, 7. oktober 1943, etter at han hadde vært med som leder på stavsplan i mer enn et kvart århundre, ble han ordinert til apostel og ble medlem av De tolv apostlers quorum.

På truger i Arizona; klatring i Mount Graham, 1938

«[Eldste] Kimball har så mange egenskaper som gjør ham egnet som leder i Kirken, at det er vanskelig å trekke frem noen trekk og si at deri ligger hans suksess. To av hans fremtredende egenskaper er, for det første, hans kjærlighet til mennesker, en kjærlighet som avler kjærlighet. Folk er begeistret for hans læresetninger. Hans handlemåte vekker tillit, enten det er en velstående bonde eller en beskjeden arbeider, en husmor eller en ung gutt eller pike – alle stoler på hans integritet. Og for det andre, den ufravikelige oppmerksomhet han vier dagens plikter… Den nye apostelen har levd slik at det kan synes som han er i Guds nærhet hele tiden, og at han ikke ett øyeblikk i sitt travle liv har glemt sitt ansvar overfor sin Skaper.» (Udall, *Improvement Era,* okt. 1943, 639.)

Spencer W. Kimball, distriktsleder for Rotary International, 1936

Spencer W. Kimball hadde også gjort det bra innen bankvirksomhet, forsikring og fast eiendom i 25 år. Han hjalp til med å organisere Gila Broadcasting Company og Gila Valley Irrigation Company og hadde viktige lederoppgaver i disse virksomhetene. Han var distriktsleder for Rotary International, president for Safford Rotary-klubb, medlem av Gila Junior College skolestyre, styremedlem i pensjonistforeningen for lærere i Arizona, nestleder for Roosevelt guttespeiderråd, formann for det lokale USO (United Services Organization), formann for krigsfondkampanjen i Graham County i Arizona og seremonimester ved talløse tilstelninger i Kirken og i byen. Han var stadig etterspurt som pianist og sanger. I mange år var han medlem av den populære kvartetten som het Conquistadorene.

Spencer Kimball da han var stavspresident, 1942 (midt i fremste rad)

Hans kall gjorde ham ydmyk

På oktoberkonferansen i 1943, den dagen han ble oppholdt som apostel, talte eldste Spencer W. Kimball til forsamlingen og mintes sin tidligere utnevnelse til De tolv apostlers quorum:

«Jeg mener brødrene var svært gode mot meg da de kunngjorde min utnevnelse, ved at de gjorde det mulig for meg å foreta de nødvendige tilpasninger i mitt yrke. Men kanskje de var enda mer inspirert da de ga meg den tid jeg trengte til en lang lutringsperiode, for gjennom disse lange dager og uker tenkte og ba jeg meget, og fastet og ba. Motstridende tanker strømmet gjennom mitt sinn – det virket som om røster sa: "Du kan ikke gjøre det arbeidet. Du er ikke verdig. Du har ikke evnen til det" – og til slutt kom alltid den seirende tanken: "Du må gjøre arbeidet du blir tildelt – du må sette deg i stand til det, bli verdig og kvalifisert." Og kampen raste videre.

Et familieportrett

Jeg minnes at jeg leste at Jakob kjempet hele natten, "helt til morgenen grydde", for å få en velsignelse. Jeg kan fortelle dere at jeg har gjennomgått dette i 85 netter da jeg har kjempet for å få en velsignelse. 85 ganger har morgengryet funnet meg på mine knær i bønn til Herren. Jeg ba ham hjelpe og styrke meg og gjøre meg i stand til å mestre det store ansvaret som er lagt på meg.» (I *Conference Report,* okt. 1943, 15-16.)

Han hadde stor kjærlighet til Lehis barn

Special Collections Dept., J. Willard Marriott Library, University of Utah

«Ta vare på Lehis barn.» Eldste Spencer W. Kimball, president George Albert Smith, eldste Anthony W. Ivins (stående) og eldste Matthew Cowley sammen med en gruppe innfødte amerikanere like etter at de tre apostlene ble kalt til Kirkens komité for indianersaker.

Eldste Spencer W. Kimball forklarte:

«Jeg vet ikke når jeg begynte å elske Lehis barn. Det kan ha vært medfødt, for årene før og etter at jeg ble født, tilbragte min far på misjon blant indianerne på indiansk territorium. Han var misjonspresident der. Denne kjærligheten kan ha kommet disse første barneårene da min far sang indianersanger for oss barn og viste oss souvenirer fra og bilder av sine indianervenner. Den kan ha kommet fra min patriarkalske velsignelse som patriark Samuel Claridge ga meg da jeg var ni år gammel. En av linjene i velsignelsen lyder:

"Du vil forkynne evangeliet til mange folk, men spesielt til lamanittene, for Herren vil velsigne deg med evne til å lære språk og kraft til å fremlegge evangeliet i stor klarhet for dette folk. Du vil se at de organiserer seg og gjør seg beredt til å stå som et bolverk «rundt dette folk»."…

Vi har ca. en halv million av Lehis barn på øyene i havet og ca. 60 millioner i Nord- og Syd-Amerika. Trolig er ca. en tredjedel av dem fullblods indianere, og ca. to tredjedeler er blandinger, men de har Jakobs blod i sine årer.

Det er blitt sagt:

"Hvis min penn kunne fremkalle tårer, ville jeg skrive en bok og kalle den «Indianeren», og jeg ville få hele verden til å gråte."

Eldste Kimball sammen med indianerhøvding Dan George

Jeg håper at jeg kan bidra til at hele verden gråter for Lehis barn. Kan man unngå å felle tårer når man tenker på folkets fall? Det har blitt trukket ned fra kultur og bragder til analfabetisme og fornedrelse – fra konger og keisere til slaveri og trelldom, fra besittere av veldige landområder til trange kår, til fattige umyndige og leilendinger – fra sønner av Gud med kunnskap om Gud til et primitivt folk, ofre for overtro, og fra tempelbyggere til beboere av jordhytter…

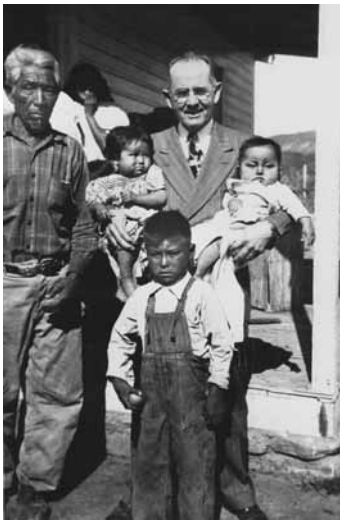

Eldste Kimball i de sydvestlige stater

Jeg skulle ønske dere kunne dra sammen med meg gjennom indianerreservater og spesielt Navaho-land og se fattigdommen, nøden og elendigheten der, og igjen innse at disse er Guds sønner og døtre, at deres elendige situasjon ikke bare er en følge av deres århundrer med krig og synd og ugudelighet, men også skyldes oss, deres erobrere, som plasserte dem i reservater med så begrensede ressurser og fasiliteter, for å sulte og dø av feilernæring og uhygieniske forhold, mens vi blir fete i vår velstand fra verdiene vi tok fra dem. Tenk over dette, mitt folk, og gråt så for indianerne, og be med deres tårer. Arbeid så for dem. Kun gjennom oss, deres "fosterfedre og ammer", kan de til sist glede seg over at de mange løfter som er gitt dem, blir oppfylt. Forutsatt at vi gjør vår plikt mot dem, vil indianerne og de andre Lehis sønner igjen reise seg i kraft og styrke. Herren vil komme i hu sin pakt med dem. Hans kirke vil bli opprettet blant dem. Bibelen og andre skrifter vil bli gjort tilgjengelig for dem. De vil tre inn i de hellige templer og få sin begavelse og gjøre stedfortredende arbeid. De vil få kunnskap om sine fedre og fullkommen kunnskap om sin Forløser Jesus Kristus. De skal ha fremgang i landet og vil med vår hjelp bygge en hellig by, ja, Det nye Jerusalem, til sin Gud.» (I *Conference Report,* apr. 1947, 144-45, 151-52.)

En apostel er et spesielt vitne om Kristus

«Etter at [eldste Spencer W. Kimball] var kalt til De tolv, hadde han en rekke hjerteanfall. Legene sa at han måtte hvile. Han ønsket å være sammen med sine kjære indianere. Bror Golden R. Buchanan tok ham med til bror og søster Polaccas leir høyt oppe i fjellene i Arizona, hvor furuen vokser. Der oppholdt han seg noen uker til hjertet var leget og han hadde fått tilbake sin styrke.

En morgen var han ikke i leiren. Da han ikke var kommet tilbake til frokost, begynte bror Polacca og andre indianervenner å lete. De fant ham mange kilometer fra leiren. Der satt han under en stor furu med Bibelen oppslått på det siste kapittel i Johannes' evangelium. Som svar på deres bekymrede blikk sa han: "I dag for seks år siden ble jeg kalt til den Herre Jesu Kristi apostel. Og jeg ønsket bare å tilbringe dagen sammen med ham hvis vitne jeg er."

Eldste og søster Kimball, kort tid etter at han var kalt til De tolv apostlers quorum

Hjerteproblemene vendte tilbake, men sinket ham ikke lenge.» (Packer, *Ensign,* mars 1974, 4.)

Han hadde kreft i halsen og på stemmebåndene

Eldste Spencer W. Kimball, ca. 1950

I 1957, etter flere år med problemer med heshet, fikk eldste Spencer W. Kimball diagnosen kreft i halsen og på stemmebåndene. Legene sa at han kom til å miste stemmen, et av de viktigste redskaper i hans liv og tjeneste som apostel. Eldste Boyd K. Packer skrev:

«Kanskje var det dette som skulle bli hans Getsemane.

Han reiste til den østlige del av USA for å bli operert. Eldste Harold B. Lee var tilstede. Mens han ble gjort i stand til operasjonen, tenkte han med gru på hvor dystre utsiktene var, og han fortalte Herren at han ikke kunne forstå hvordan han skulle greie å leve uten stemmen, for det var jo hans kall å forkynne og snakke.

"Det er ingen vanlig mann De skal operere," sa eldste Lee til kirurgen. Som følge av velsignelser og bønner ble det foretatt et inngrep som var en tanke mindre drastisk enn det legen hadde anbefalt.

Etter dette fulgte en lang periode med rekonvalesens og forberedelse. Stemmen var nesten helt forsvunnet, men en ny kom i stedet – en stille, overbevisende, mild, oppøvet og behagelig stemme – en stemme som er elsket av siste-dagers-hellige.

I mellomtiden arbeidet han. Under intervjuer skrev han ned svar på spørsmål på skrivemaskinen og tilbragte tiden på kontoret.

Så kom den store prøven. Kunne han snakke? Kunne han forkynne?

Eldste og søster Kimball ved avreisen til Syd-Amerika, ca. 1959

Da han skulle holde sin første tale, reiste han til sitt hjemsted. Han reiste til *dalen*. Alle som står ham nær, vet at det ikke er *en* dal, det er *dalen*. Der, under en konferanse i St. Joseph stav og ledsaget av sin kjære medarbeider fra Arizona, eldste Delbert L. Stapley, gikk han frem til talerstolen.

"Jeg har kommet tilbake hit," sa han, "for å være blant mitt eget folk. I denne dalen har jeg presidert som stavspresident." Kanskje tenkte han at dersom han ikke greide det, ville han være blant dem som elsket ham høyest og som ville forstå.

Kjærligheten var tilstede i rikt monn. Nervøsiteten i dette dramatiske øyeblikket ble brutt da han fortsatte: "Jeg må fortelle dere hva som har hendt meg. Jeg dro østover, og mens jeg var der, falt jeg blant mennesker som skjærer over halsen på en…" Etterpå spilte det ingen rolle hva han sa. Eldste Kimball var tilbake!» (*Ensign,* mars 1974, 4, se *Lys over Norge,* juli 1974, 269.)

Blant sine venner sa han farvel til fortiden, og man begynte å høre en ny stemme – ingen melodiøs stemme, men en kjær, kjent stemme med en verdighet som sto til verdigheten i hans budskap.

Han gjennomgikk en stor hjerteoperasjon

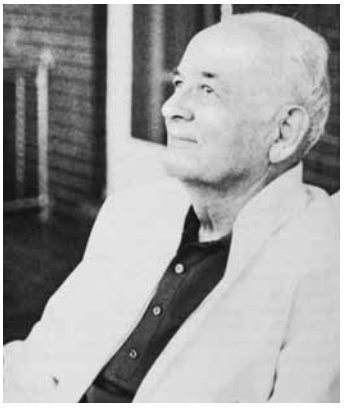

Foto gjengitt med tillatelse fra Edward L. Kimball

Eldste Kimball, like etter hjerteoperasjonen, ca. 1972

Kjødets skrøpeligheter truet igjen med å stanse eldste Kimball før han fikk det kall som han ble forberedt til. Hjerteproblemene meldte seg igjen, og det ble nødvendig med åpen hjerteoperasjon for å redde ham. Igjen uttalte president Lee velsignelser: at pasienten skulle overleve og at kirurgen skulle få guddommelig hjelp. Begge velsignelsene gikk i oppfyllelse. Pasienten kom seg fort. En profet var reddet. To år senere ble han president for Herrens kirke og viste at han var i bemerkelsesverdig god form.

Han advarte mot å legge sin elsk på verdslig rikdom

Eldste Spencer W. Kimball

Eldste Spencer W. Kimball ga følgende perspektiv på velstand og eiendomsrett:

«En dag tok en venn meg med til ranchen sin. Han åpnet døren til en stor, ny bil, satte seg inn bak rattet og sa stolt: "Hvordan liker du den nye bilen min?" Vi kjørte i luksuriøs komfort ut til et landlig område til en vakker, ny bolig, og han sa ikke så lite stolt: "Dette er mitt hjem."

Han kjørte til en gresskledd kolle. Solen gikk ned bak åsene i det fjerne. Han så utover sitt veldige rike…

Vi snudde oss for å ta et overblikk. Han pekte ut låver, kornsiloer, ranchhuset i vest. Med en stor, feiende bevegelse skrøt han. "Fra treklyngen til innsjøen, til fjellskrenten og til ranchbygningene og alt imellom – alt dette er mitt. Og de mørke prikkene på engen – det kveget er også mitt."

Jeg spurte hvordan han hadde ervervet seg alt dette. Skjøtet på eiendommen skrev seg opprinnelig fra landeiendommer som regjeringen hadde parsellert ut. Hans advokat hadde forsikret ham om at han hadde en eiendom fri for heftelser.

”Hvem fikk regjeringen den av?” spurte jeg. ”Hva ble betalt for den?”

Jeg kom til å huske på Paulus’ klare uttalelse: ”For jorden og alt som fyller den, hører Herren til” (1. Kor. 10:26) …

Og så spurte jeg: ”Kom eiendomsretten fra Gud, jordens skaper og eier? Fikk han betaling? Ble den solgt eller bygslet eller gitt til deg? Hvis den er en gave, hvem er den fra? Hvis den ble solgt, hva ga du i vederlag for den? Hvis du bygsler den, betaler du da bygslingsavgift?”

Deretter spurte jeg: ”Hva var prisen? Med hvilke rikdommer betalte du bondegården?”

”Penger!”

”Hvor fikk du pengene fra?”

”Fra slit og strev, fra svette, arbeidsinnsats og egen styrke.”

Så spurte jeg: ”Hvor fikk du styrke til å slite og streve, kraft til å arbeide, kjertler til å svette med?”

Han snakket om mat.

”Hvor kommer maten fra?”

”Fra sol og luft og jord og vann.”

”Og hvem ga oss disse elemenene?”…

Men min venn fortsatte å mumle: ”Mitt – mitt,” som om han prøvde å overbevise seg selv mot bedre vitende, nemlig at han i beste fall var en troløs, frafallen leietaker.

Eldste og søster Kimball i Egypt, 1960

Dette hendte for mange år siden. Jeg så ham ligge død blant elegante møbler i sitt herskapshus. Han hadde eid en stor eiendom. Jeg la armene hans over kors på brystet og lukket øynene hans. Jeg talte i begravelsen, og jeg fulgte kisten fra den store eiendommen han hadde gjort krav på, til hans grav, et lite, avlangt område så langt og så bredt som en høy, tykkfallen mann.

I går så jeg det samme godset. Kornet sto gult, gresset grønt og saftig, og bomullen hvit – uten tanke på ham som hadde gjort krav på alt sammen. Å, du lille mann, se den flittige maur som flytter havets sand!» (*Conference Report,* apr. 1968, 73-74.)

EVANGELIET LØSER PROBLEMER

Sammen med eldste Boyd K. Packer (lengst t.v.)

I 1971 sa president Spencer W. Kimball, som da var fungerende president for De tolv apostlers quorum, at «Herren har sørget for alt på denne jord som menneskene kan trenge for å bli lykkelige…

Hvor foruroliget må han ikke være når han, som har gitt menneskene handlefrihet, ser ned fra himlene og legger merke til hvor uklokt de bruker den, når han ser hundrevis av millioner mennesker i nød, hundrevis av millioner som knapt har det nødvendigste, og så utallige som velter seg i rikdom de ikke kan bruke.

Herren har visselig ikke til hensikt å reversere prosessen og gjøre de rike fattige og de fattige rike. Han vil gjerne ha god balanse, hvor alle vil arbeide, hvor alle vil nyte fruktene av hele jorden…

Menneskene vil begrense fattigdom ved fødselskontroll og abort. Evangeliet vil begrense fattigdom ved bedre fordeling av verdens rikdom, for Herren sier ”det er tilstrekkelig, ja, i overflod”. ”Menneskets veier er ikke alltid Guds veier.”…

Vår Herre Jesus Kristus kom ikke med sverd eller fengselsnøkler eller juridisk myndighet. Han kom ikke med våpen eller ammunisjon, men med overtalelse. Mens han forkynte rettferdighet, sloss verden og syndet og døde i sin vederstyggelighet. Evangeliet er til ***alle***, men det er også til ***hver enkelt***. Den store, frustrerte og korrupte og døende verden kan bli helbredet, men den eneste kuren er å anvende evangeliet i vårt liv. Menneskets natur må forandres og kontrolleres…

Jeg var i Lima. Mange pressefolk fra de store avisene omringet meg i misjonshjemmet… Da de fleste hadde gjort sine notater og hadde gått igjen tilsynelatende fornøyde, ble en oppkomling igjen for å stille meg flere spørsmål. Hans spørsmål dreide seg nå om polygami, rasisme, fattigdom og krig. Jeg prøvde å gi meningsfylte og respektfulle svar på hans insinuerende spørsmål… Han spurte spydig hvorfor ”mormonkirken” ikke hadde helbredet denne verden for fattigdom. Da vendte jeg meg til ham og sa noe omtrent som dette:

”Sir! Hva er det De spør om? Vet De hvor fattigdommen oppstår, hvor den finnes, hvor den får næring? Jeg

har reist meget i Deres land, fra kysten til de høyeste fjelltoppene... Jeg har sett Deres fjellfolk som knapt har det som skal til for å opprettholde livet, i usle skur, med begrenset tilgang til mat og fravær av all luksus. I Deres store by ser jeg herskapshus og palasser, men også utallige boliger av papp og blikk og pappesker og de radmagre kroppene til Deres indianere både fra lavlandet og høylandet. Jeg har sett Deres katedraler med altere av gull og sølv, og Deres tiggere på de kalde gulvene i disse byggverkene, med de magre armene utstrakt og deres benete hender krummet og løftet mot dem som kommer for å se eller tilbe. Og De spør *meg* ut om fattigdom. Jeg har vært i Andesfjellene og grått for indianerne som fremdeles blir forfulgt og berøvet og tynget og ignorert. De bærer sine byrder på ryggen, sine varer til markedet på ryggen og sine innkjøpte varer på ryggen. Og når de kommer til Deres byer, ser jeg at de blir avvist, ignorert og ikke akseptert. Dere har hatt dem i fire hundre år. I fire århundrer har de vært bare fattige indianere, berøvet for alle goder. I mange generasjoner har de vært mennesker som bare har eksistert. I likhet med Israels barn har de i fire hundre år levd i et sant slaveri. Med deres ubarmhjertige fattigdom følger mange generasjoner i uvitenhet og overtro, med sult og pest og naturomveltninger. Og De snakker til *meg* om fattigdom og berøvelse og lidelse og nød.

Sammen med president N. Eldon Tanner, rådgiver i Det første presidentskap

Dere har hatt dem i fire hundre år. Har deres moral blitt bedre, deres overtro avtatt og deres kultur blitt beriket? Har deres idealer blitt høyere? Deres ambisjoner vekket? Deres produksjon øket? Deres tro styrket? Hva har dere gjort for dem? Hvor meget bedre har de det i dag i Andesfjellene enn da dere kom for fire århundrer siden?"…

Han samlet sine papirer og blyanter.

Jeg fortsatte:

Vi har også indianere – indianere som kom fra en primitiv ørkenbolig hvor de nesten sultet ihjel. I løpet av en eneste generasjon er de nå velkledde, har god utdannelse, reiser på misjon, tar universitetseksamener og tjener godt, og de har viktige ansvarsoppgaver i lokalsamfunn og i nasjonen.» (*The Gospel Solves Problems of the World* [tale på en temakveld ved Brigham Young University, 26. sept. 1971], 2-3, 7-8.)

«NÅR VERDEN VIL BLI OMVENDT»

President Spencer W. Kimball og hans hustru, Camilla

Spencer W. Kimball ble beskikket som president for De tolv apostlers quorum 7. juli 1972. Den 30. desember 1973, etter president Harold B. Lees bortgang, ble han Kirkens president med rett til å bruke alle nøkler tilhørende Kristi rike på jorden.

I en tale til Kirkens regionalrepresentanter i april 1974 ga president Kimball kraftfullt uttrykk for sin overbevisning om det misjonæransvar vi er pålagt ifølge Herrens påbud: «Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler» (Matteus 28:19):

«Mente han alle nasjoner som da fantes? …

Tror dere han tok med alle nasjoner som ville bli organisert opp til den tiden? Tror dere han undret på om dette kunne gjøres da han befalte dem å gå ut? Han beroliget oss. Han hadde makten. Han sa: "Meg er gitt all makt i himmel og på jord! … Jeg er med dere alle dager." …

Profetene fikk se alle de tallrike ånder og hele skaperverket. For meg ser det ut til at Herren valgte sine ord med omhu da han sa "alle folkeslag", "ethvert land", "like til jordens ende", "alle tungemål", "alle slekter", "enhver sjel", "all verden" og "mange land".

Disse ordene er i sannhet betydningsfulle!

Hans får var ganske visst ikke begrenset til de tusener han var omgitt av og som han kom i kontakt med hver dag. En universell familie! En universell befaling!

Mine brødre, jeg undres på om vi gjør alt vi kan. Kan vi slå oss til ro med den måten vi underviser all verden på? Vi har nå forkynt evangeliet i 144 år. Er vi beredt til å forlenge våre steg? Til å utvide vårt synsfelt?

Husk at Gud er vår forbundsfelle. Han er vår leder. Han la planene. Han ga befalingen.» (Se «Når verden vil bli omvendt», *Lys over Norge,* sept. 1984, 1-3.)

Israel må samles, Lehis barn bringes til kunnskap om evangeliet, Guds rike utbres og verden advares. Det er ikke til å undres over at profeten kalte på oss og ba oss forlenge våre steg, utvide vårt virkefelt. President Kimball så resultatet gjennom troens øyne.

Foto: Dell Van Orden; gjengitt med tillatelse fra *Church News*

Innvielse av Orson Hyde Memorial Gardens i Jerusalem, Israel, 1979

Han ba om bedre forberedte misjonærer

President Spencer W. Kimball erklærte at enhver verdig og skikket ung mann skulle forberede seg til å reise på misjon:

«Når jeg ber om flere misjonærer, ber jeg ikke om flere misjonærer uten vitnesbyrd eller uverdige misjonærer. Jeg ber om at vi begynner tidligere og gir våre misjonærer i alle grener og menigheter verden over bedre opplæring. Dette er enda en utfordring – at de unge vil forstå at det er et stort privilegium å reise på misjon, og at de må være friske, fysisk, mentalt og åndelig, og at Herren ikke kan "se på synd og på noen som helst måte samtykke i den".

Jeg ber om misjonærer som har fått grundig undervisning og opplæring i familien og i Kirkens organisasjoner, og som kommer til sin misjon med et sterkt ønske. Jeg ber om … at vi gir vordende misjonærer bedre opplæring, begynner tidligere og holder på lenger, slik at enhver ser frem til sin misjon med stor glede…

President Spencer W. Kimball

Ofte høres følgende spørsmål: Skulle alle unge menn reise på misjon? Svaret har Herren gitt. Det lyder: "Ja." Alle unge menn skulle reise på misjon. [Se L&p 133:8; se også L&p 63:37.] …

Han satte ingen begrensninger.

Svaret er "ja". Enhver mann skulle også betale sin tiende. Enhver mann skulle helligholde sabbaten. Enhver mann skulle være tilstede på møtene. Enhver mann skulle gifte seg i templet og gi sine barn riktig opplæring og gjøre mange andre mektige gjerninger. Selvsagt skulle han det. Han gjør det ikke alltid.

Vi innser at selv om alle skikkede menn avgjort skulle, er det ikke alle menn som er forberedt til å undervise i evangeliet utenlands. Altfor mange unge menn når misjonæralderen helt uforberedt til å reise på misjon, og de skulle naturligvis ikke sendes ut. Men alle skulle forberedes. Det er noen få som er fysisk uskikket til misjonærtjeneste, men Paulus hadde også en torn i kjødet. Det er altfor mange som er følelsesmessig, mentalt og moralsk uskikket, for de har ikke holdt sitt liv rent og i harmoni med ånden i misjonærarbeid. De skulle ha blitt forberedt. Skulle! Men fordi de har brutt lovene, kan de gå glipp av noe, og det er dette en av våre største utfordringer er avhengig av: å holde disse unge guttene verdige. Ja, vi vil si at enhver skikket og verdig mann skulle ta sitt kors opp. For en hær vi da ville ha til å undervise om Kristus og ham korsfestet! Ja, de skulle være forberedt, vanligvis skulle de ha oppsparte midler til sin misjon og alltid være glad for å kunne tjene.» (Se *Lys over Norge,* sept. 1984, 4-5.)

«Hvem ga deg din stemme?»

Eldste Rex D. Pinegar, som var medlem av De sytti, fortalte følgende om president Spencer W. Kimball:

«Da president Kimball var på en områdekonferanse i Argentina i 1975, talte han til en stor forsamling av ungdom. Like etter at han hadde begynt, la han til side manuskriptet sitt og fortalte dem noe han selv hadde opplevd. Han spurte: "Hvem ga deg din stemme?" Så fortalte han dem om operasjonen han hadde gjennomgått for å få beholde stemmen. Han forklarte at Herren hadde spart stemmen hans. Han sa at det ikke var den samme stemmen han hadde hatt før. Han kunne ikke synge slik han tidligere hadde likt å gjøre, men han hadde en stemme. Han sa at stemmen hans ikke var pen, men jeg kan fortelle at den var vakker da den ble brukt til undervisning den kvelden. Mens han talte, reagerte de unge selv før oversetteren kunne tolke hans ord. Han fortalte de tilstedeværende: "Å utføre en misjon er som å betale tiende. Man tvinges ikke – man gjør det fordi det er riktig. Vi ønsker å reise på misjon fordi det er Herrens vei. Frelseren sa ikke: «*Hvis* det passer, så reis.» Han sa: «*Gå* ut i all verden.»" (Markus 16:15.) President Kimball forklarte at unge kvinner hadde ansvar for å hjelpe unge menn å være verdige og oppmuntre dem til å reise på misjon.

Idet presidenten avsluttet talen, spurte han: "Ga ikke Herren deg din stemme så du kan undervise i evangeliet?" Deretter vitnet han om at han hadde kommet til å forstå at hans stemme og våre stemmer skal brukes til å forkynne Jesu Kristi evangelium og vitne om sannhetene som ble åpenbart til profeten Joseph Smith. President Kimball lærer oss livets riktige perspektiv.» (I *Conference Report,* okt. 1976, 103.)

President og søster Kimball med sine barnebarn, desember 1974

Han forklarte den største grunnen til misjonærarbeid

Det første presidentskap: N. Eldon Tanner, Spencer W. Kimball og Marion G. Romney, 1980

Det var lett å merke president Spencer W. Kimballs kjærlighet til misjonærarbeid. Han talte ofte om dette arbeidet: «Hvis ingen ble omvendt, ville Kirken visne og dø hen. Men kanskje er den største begrunnelse for misjonærarbeid at verden skal få en sjanse til å høre og akseptere evangeliet. Skriften er full av bud, løfter, kall og belønninger forbundet med å undervise i evangeliet. Jeg bruker ordet *bud* bevisst, for det synes å være et ufravikelig krav som vi ikke kan unndra oss.» (*Lys over Norge,* sept. 1984, 1.)

Vi skulle oppfylle vår verdensomspennende misjonærforpliktelse

President Spencer W. Kimball sa:

«Det veldige omfanget av arbeidet som ligger foran oss, blir understreket når vi vet at verdens befolkning nærmer seg fire milliarder.

Jeg lar meg ikke forlede, brødre, til å tro at dette kan gjøres uten anstrengelse, eller at det kan gjøres over natten, men jeg tror virkelig at vi kan gå fremover og ekspandere meget hurtigere enn vi gjør nå…

Når vi har øket antall misjonærer fra Kirkens organiserte områder til et antall som ligger nær opp til det mulige, det vil si at enhver skikket og verdig gutt i Kirken reiser på misjon; når enhver stav og misjon i utlandet sørger for nok misjonærer til sitt land; når vi har brukt våre kvalifiserte menn til å hjelpe apostlene å åpne disse nye arbeidsområdene; når vi har brukt satellitt og lignende oppdagelser så langt det er mulig og alle mediene – aviser, tidsskrifter, fjernsyn, radio – alt så langt det er mulig; når vi har organisert tallrike andre staver som vil være et springbrett; når vi har reaktivisert de tallrike unge menn som nå ikke er ordinert og ikke har vært på misjon og som er ugifte; da, og først da, vil vi nærme oss vår Herre og Mesters krav om å gå ut i all verden og forkynne evangeliet til all skapning.» (*Ensign*, okt. 1974, 13-14.)

Evangeliet skal seire

En tid for ettertanke, 1981

President Spencer W. Kimball sa:

«Hvis vi gjør alt vi kan, og jeg erkjenner min egen del av dette ansvaret, er jeg sikker på at Herren vil tilveiebringe flere oppdagelser til vår bruk. Han vil forårsake en forandring i hjertet hos konger, øvrighetspersoner og keisere, eller han vil omdirigere elver eller havområder eller finne metoder til å påvirke hjerter. Han vil åpne portene og gjøre misjonærarbeid mulig. Jeg har stor tro på dette.

Vi har løftet fra Herren om at den onde aldri fullstendig vil kunne forpurre det arbeid som Herren har befalt oss å gjøre.

"Dette riket vil fortsette å øke og vokse, å bre om seg og ha mer og mer fremgang. Hver gang dets fiender foretar seg noe for å omstyrte det, vil det bli mer omfattende og mektig. Istedenfor å bli mindre vil det fortsette å utvides. Det vil spre seg mer, bli mer strålende og iøynefallende for nasjonene, til det fyller hele jorden." (President Brigham Young, aprilkonferansen, 1852.)» (*Lys over Norge,* sept. 1984, 5.)

Han underviste om tilgivelsens mirakel

President Kimball underviste i stor grad om prinsippet omvendelse. Hans undervisning har øvet positiv innflytelse på mange. Eldste Boyd K. Packer så denne

store innflytelsen og skrev følgende: «På et vis er president Kimball selv en erfaren kirurg. Han er ingen lege på det medisinske område, men en lege i åndelig velvære. Mang en kreftsvulst på moralen og mang en karakterplett er blitt fjernet, og mange åndelige sykdommer av forskjellig art er blitt helbredet som følge av hans arbeid. Enkelte som åndelig sett nesten var gått i glemmeboken, er blitt reddet av ham. Han har skrevet en bok som det bokstavelig talt har tatt ham mange år å gjøre ferdig, nemlig *Tilgivelsens mirakel*. Mange er blitt beskyttet av de råd han her gir. Utallige andre er blitt inspirert til å få orden på sitt liv og har fått oppleve dette mirakel.» (*Lys over Norge,* juli 1974, 270.)

Familiens blomsterhave, april 1978

Han underviste om sann omvendelse

En stund med studium

President Kimball forklarte:

«Noen ganger er det lettere å definere hva noe *er* ved å si hva det *ikke* er.

Omvendelse er *ikke* gjentakelse av synd. Det er *ikke* å le av synd. Det er *ikke* å rettferdiggjøre synd. Omvendelse er *ikke* å bli ufølsom åndelig sett. Det er *ikke* å bagatellisere alvoret av en overtredelse. Omvendelse er *ikke* å trekke seg bort fra aktivitet. Det er *ikke* å skjule synden så den ødelegger og tynger synderen ned…

Sann omvendelse består av mange elementer, og alle er beslektet med hverandre.

President Joseph F. Smith ga en god forklaring på dette:

"Sann omvendelse består ikke bare i å sørge over synder og ydmykt angre og vise et sønderknust hjerte for Gud, men den innebærer at det er nødvendig å vende seg bort fra sine synder, å opphøre med alle ugudelige vaner og gjerninger – en fullstendig reformering av livet, en inngripende forandring fra det onde til det gode, fra last til dyd, fra mørke til lys. Og ikke bare dette, men å gjøre opp, så langt det er mulig, for alt det gale vi har gjort, å betale vår gjeld og gi Gud og mennesker det som rettelig tilkommer dem – det som vi skylder dem. Dette er sann omvendelse, og det kreves vilje og alle legemets og sinnets krefter for å fullføre dette strålende omvendelsesarbeid."

Hver enkelt må foreta sann omvendelse. Det kan ikke gjøres ved stedfortreder. Man kan hverken kjøpe eller låne eller selge den. Det finnes ingen kongevei til omvendelse. Enten man er presidentens sønn eller kongsdatter, keiserens fyrste eller en beskjeden bonde, må man selv omvende seg, og omvendelsen må være personlig og ydmyk.

Det første presidentskap: N. Eldon Tanner, Marion G. Romney, Gordon B. Hinckley og Spencer W. Kimball, 1982

Enten man er mager eller fet, pen eller stygg, høy eller kort, intellektuell eller har liten utdannelse, må man forandre sitt eget liv ved virkelig og ydmyk omvendelse.

Man må være bevisst sin skyld. Den kan ikke feies til side. Den må erkjennes og ikke bortforklares. Den må tillegges full betydning. Hvis den utgjør 10 000 talenter, må den ikke fastsettes til 100 denarer. Hvis den er en kilometer lang, må den ikke fastsettes til et par meter. Hvis overtredelsen er som et tonn, må den ikke fastsettes til en kilo…

Sann omvendelse er å tilgi alle andre. Man kan ikke få tilgivelse så lenge man bærer nag til andre. Man må være "barmhjertig mot [sine] brødre. Vær redelig, døm rettferdig og gjør godt bestandig…" (Alma 41:14).

Man må slutte med overtredelsen. Dette må være ekte og konsekvent og vedvarende. Herren sa i 1832: "… gå bort og synd ikke mer, men til den sjel som synder, skal de tidligere synder tillegges, sier Herren deres Gud" (L&p 82:7).

Og det er ikke nok med en midlertidig, forbigående forandring…

Med sin rådgiver president Gordon B. Hinckley (lengst t.h.)

Ekte bekjennelse består ikke bare i å bekjentgjøre en viss utvikling, men det handler om å oppnå fred, noe som tydeligvis ikke kan skje på noen annen måte.

Ofte snakker folk om tid: Hvor lang tid må gå før de kan bli tilgitt? Hvor snart kan de reise til templet?

Omvendelse er tidløs. Tegnet på omvendelse er forvandling. Vi må i sannhet holde våre verdinormer og våre vurderinger intakt.

Vi må innse at straff for synd ikke er et sadistisk ønske fra Herrens side, og det er grunnen til at domstoler med behørig myndighet må gripe inn når mennesker begår grove umoralske handlinger eller andre sammenlignbare synder. Mange kan ikke omvende seg før de har gjennomgått stor lidelse. De klarer ikke å lede tankene sine inn i nye, rene baner. De klarer ikke å kontrollere sine handlinger. De klarer ikke å planlegge fremtiden riktig før de har tapt verdier som de ikke syntes å verdsette fullt ut. Derfor har Herren foreskrevet utelukkelse, suspensjon fra fellesskapet eller prøvetid, og dette er i harmoni med Almas uttalelse om at omvendelse ikke kan finne sted uten lidelse, og mange kan ikke lide fordi de ikke innser at de har syndet og ikke er seg sin skyld bevisst.

Med sin rådgiver president Gordon B. Hinckley

En form for straff er å tape retten til noe. Hvis man derfor ikke blir tillatt å ta del i nadverden eller bruke sitt prestedømme, komme til templet, forkynne eller holde bønn på noen møter, utgjør dette en viss forlegenhet, berøvelse og straff. Den viktigste straff som Kirken kan benytte, er faktisk å frata privilegier…

Sann omvendelse må innbefatte erstatning. Noen synder kan man gi erstatning for, for eksempel tyveri, men det er andre synder man ikke kan yte erstatning for, som mord eller hor eller incest. En av betingelsene for omvendelse er å holde Herrens bud. Det er kanskje få som forstår at dette er et viktig element. Selv om man kan ha sluttet med en spesiell synd og til og med bekjent den for biskopen, har man ikke omvendt seg hvis man ikke viser dette i rettferdig handling og tjeneste, noe Herren har sagt er helt nødvendig: "… Den som omvender seg og følger Herrens bud, [skal] bli tilgitt."» («What Is True Repentance», *New Era,* mai 1974, 4-5, 7.)

«Enhver trofast og verdig mann i Kirken kan motta det hellige prestedømme»

Foto gjengitt med tillatelse fra Edwin Q. Cannon. KOPIERING IKKE TILLATT

Nigerianere går ned i dåpens vann sammen med eldste Ted Cannon

«Det er kanskje få begivenheter som har hatt større innvirkning på en verdensomfattende utbredelse av evangeliet enn åpenbaringen som kom i 1978 gjennom president Spencer W. Kimball, og som ga prestedømmet til verdige menn av alle raser. Generalautoritetene hadde en tid drøftet dette emnet grundig på sine regulære tempelmøter. I tillegg gikk president Kimball ofte i templet, spesielt på lørdager og søndager da han kunne være der alene, for å be om veiledning. "Jeg ønsket å være sikker," forklarte han [se «"News" Interviews Prophet», *Church News,* 6. jan. 1979, 4].

Den 1. juni 1978 hadde president Kimball et møte med sine rådgivere og De tolv, og han tok igjen opp muligheten for å overdra prestedømmet til verdige brødre av alle raser. Han ga uttrykk for et håp om å kunne få et klart svar for eller imot dette. Eldste Bruce R. McConkie i De tolvs quorum mintes: "Da spurte president Kimball brødrene om noen av dem ønsket å gi uttrykk for sine følelser og synspunkter i forbindelse med denne saken. Det gjorde vi alle, fritt og uhindret og ganske lenge. Hver enkelt fortalte hva han mente og tilkjennega sitt hjertes følelser. Det hersket en vidunderlig enhet og enighet i rådet." [Bruce R. McConkie:

«The New Revelation on Priesthood», *Priesthood* (1981), 27.]

Etter en drøftelse på to timer ba president Kimball gruppen forene seg i formell bønn, og beskjedent foreslo han at han skulle fremføre bønnen. Han mintes:

"Jeg sa til Herren at hvis det ikke var riktig, hvis han ikke ønsket at denne forandringen skulle gjøres i Kirken, ville jeg være tro mot det hele resten av mitt liv, og jeg ville kjempe mot det overfor verden hvis det var det han ønsket.

… Men denne åpenbaringen og forsikringen kom til meg så klart og tydelig at det ikke var noen tvil om det." [«"News" Interviews Prophet», 4.]

President Gordon B. Hinckley var på det historiske møtet. Han mintes: "Det var en hellig og fredfull atmosfære i rommet. På meg virket det som det ble åpnet en kanal mellom den himmelske trone og den knelende, bedende Guds profet som ble ledsaget av sine brødre…

Ved Den hellige ånds kraft kjente hver enkelt i denne kretsen det samme…

Ingen av oss som var tilstede ved denne anledningen, ble noen gang den samme igjen etter dette. Heller ikke har Kirken vært helt den samme…

Enorme, evige konsekvenser for millioner verden over strømmer fra denne tilkjennegivelsen…

Dette har åpnet store områder av verden for forkynnelse av det evige evangelium. Dette har gjort det mulig for «alle mennesker å tale i Gud Herrens, ja, verdens Frelsers navn».

Vi har grunn til å fryde oss og prise vår frelses Gud for at vi har fått se denne strålende dag" [«Priesthood Restoration», *Ensign,* okt. 1988, 70-71]» (*Kirkens historie i tidenes fylde*, 584-585).

KIRKEN SØRGET OVER EN KJEMPES BORTGANG

President Spencer W. Kimball

President Spencer W. Kimball døde 5. november 1985. Under hans ledelse aksepterte Kirkens medlemmer utfordringen om å «forlenge sine steg» ved å øke sin innsats i misjonærarbeid, tempelbygging og i alt som hadde med evangeliet å gjøre. Han hadde vært apostel i 30 år før han ble Kirkens president. De som arbeidet sammen med ham, kunne knapt holde tritt med ham og beundret ham for hans mange egenskaper. Han satte høye normer for seg selv og for Kirken. Hans utsagn «Gjør det» motiverte alle til å gjøre sitt beste og ikke kaste bort tid som kunne brukes til å bygge opp Herrens rike.

Hans liv var et vitnesbyrd om hans ord: «Husk at de som klatret opp til høye posisjoner, ikke alltid hadde det lett» (*Lys over Norge,* mars 1975, 30).

KAPITTEL 13

Ezra Taft Benson

KIRKENS TRETTENDE PRESIDENT

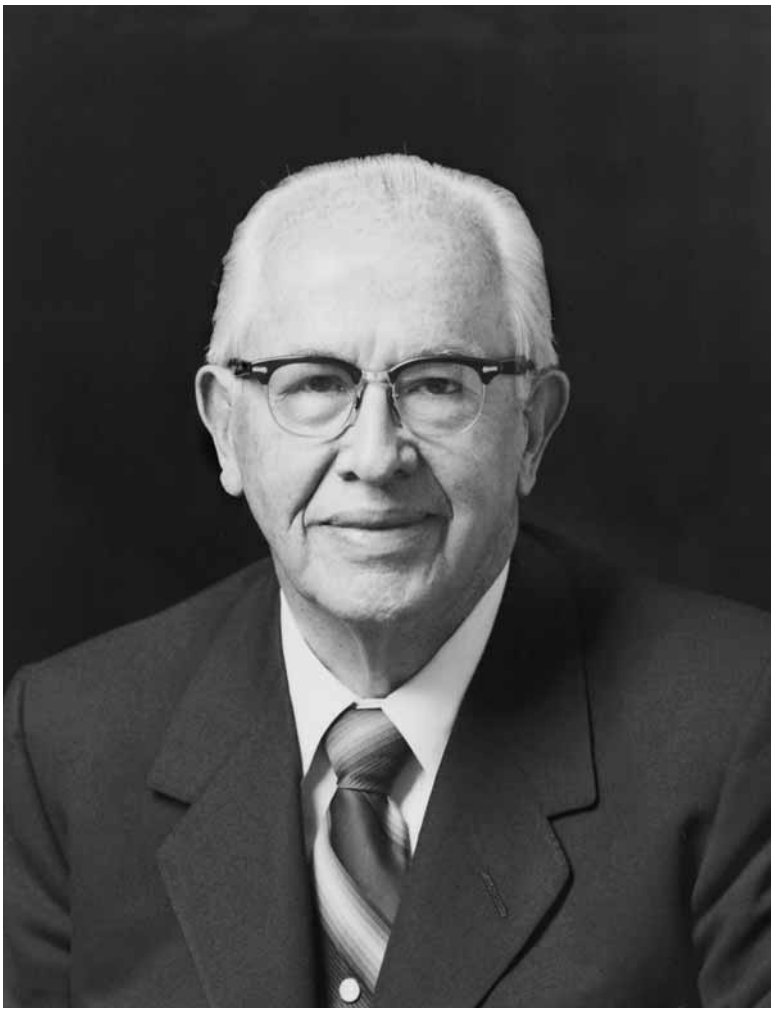

VIKTIGE BEGIVENHETER I EZRA TAFT BENSONS LIV

Alder	Begivenheter
	Han ble født 4. august 1899 i Whitney, Franklin County, Idaho, som sønn av George T. og Sarah Dunkley Benson.
12	Hans far reiste på misjon til nordstatene (8. apr. 1912).
15	Han begynte på Oneida Stake Academy, Preston, Idaho (1914).
19	Han gikk på Utah State Agricultural College [landbrukshøyskole] (høsten 1918).
21-23	Han var på misjon i Storbritannia (14. juli 1921-23).
26	Han tok eksamen ved BYU med en grad i husdyrhold og agronomi (våren 1926).
27	Han giftet seg med Flora Smith Amussen (10. sept. 1926). Han tok eksamen ved Iowa State College med mastergrad i landbruksøkonomi (13. juni 1927).
29	Han ble ansatt ved University of Idaho som landbrukskonsulent (4. mars 1929).
36	Han fikk et stipend og flyttet til Berkeley i California, der han begynte å arbeide på en høyere universitetsgrad (1. aug. 1936).
39	Han ble beskikket av eldste Melvin J. Ballard som president for Boise stav (27. nov. 1938). Han begynte som utøvende sekretær i Farmernes nasjonale samvirkeråd i Washington, D.C. (15. apr. 1939).
40	Han ble beskikket til president for Washington D.C. stav (30. juni 1940).
44	Han ble ordinert til apostel av president Heber J. Grant (7. okt. 1943).
46-47	Han gjenåpnet misjonærarbeidet og førte tilsyn med utdeling av velferdsforsyninger i det krigsherjete Europa. Han var president for Den europeiske misjon (22. des. 1945-22. des. 1946).
49	Han ble valgt til medlem av Amerikas guttespeideres nasjonalråd etter president George Albert Smith (23. mai 1949).
53	Han ble tatt i ed som USAs landbruksminister (20. jan. 1953).
64	President David O. McKay kalte ham til president for Den europeiske misjon (18. okt. 1963).
74	Han ble president for De tolv apostlers quorum (30. des. 1973).
78	Han mottok George Washington-medaljen fra Freedoms Foundation i Valley Forge, Pennsylvania (2. mai 1978).
86	Han ble Kirkens president (10. nov. 1985).
87	De syttis quorumer på stavsplan ble avskaffet (4. okt. 1986).
88	Han innviet Frankfurt Tyskland tempel (28. aug. 1987).
89	De syttis annet quorum ble organisert (1. apr. 1989). Han mottok bronseulven, den høyeste utmerkelse som verdens speiderorganisasjon gir (1. apr. 1989).
90	Han mottok Presidentens borgermedalje fra USAs president George H. W. Bush, som kåret ham til «en av de mest fremstående amerikanere i vår tid» (aug. 1989). Han deltok i innvielsen av Portland Oregon tempel (19. aug. 1989).
91	29 misjoner ble organisert (1990).
93	Hans kjære hustru, Flora, døde (14. aug. 1992).
94	Han døde i Salt Lake City, Utah (30. mai1994).

«Midt på 1950-tallet ble en ung mann som arbeidet i Washington, D.C., kjent med Ezra Taft Benson, som da var landbruksminister. Etter at han hadde observert hvordan ministeren fungerte i sin krevende og ofte kontroversielle stilling, samtidig som han prøvde å bevare sin verdighet og opptreden som apostel, spurte mannen eldste Benson hvordan han klarte å takle alt. Eldste Benson svarte i alt vesentlig: "Jeg arbeider så hardt jeg kan og gjør alt som står i min makt. Og jeg prøver å holde budene. Så overlater jeg resten til Herren." Der finner vi i et nøtteskall formelen for president Bensons liv og suksess.» (Sheri L. Dew, *Ezra Taft Benson: A Biography* [1987], VII-VIII.)

Hans oldefar var apostel

Ezra T. Benson (1811-69), oldefar til Ezra Taft Benson

Ezra Taft Benson ble oppkalt etter sin oldefar, som Brigham Young kalte til apostel under utvandringen til Saltsjødalen. Han var den første apostel som ble kalt etter profeten Joseph Smiths død. «Det var under utvandringen Ezra T. ble kalt til De tolvs quorum… President Young sa bl.a. følgende til Ezra: "Hvis du aksepterer dette embedet, vil jeg at du straks skal komme til Council Bluffs for å forberede deg til å dra til Rocky Mountains." Den 16. juli 1846 ble Ezra Benson i en alder av 35 år ordinert til apostel av president Young, og han ble lovet at han skulle få "Samsons styrke". Nesten et år senere var han i det første pionerkompaniet som ankom Saltsjødalen 24. juli 1847. Han talte på det første nadverdsmøtet som ble holdt der, og så dro han tilbake for å informere andre kompanier som var underveis, om at de hadde funnet et sted der de skulle slå seg ned.

I årene som fulgte, reiste Ezra på misjon flere ganger, bl.a. til Europa og Hawaii. Han reiste inn og ut av Salt Lake City og hadde en viktig rolle i å kolonisere dalen, spesielt Tooele i Utah, der han jobbet på et sagbruk, og senere Cache Valley [i Idaho].» (Dew: *Ezra Taft Benson,* 6-7.)

George T., Ezra Taft Bensons far

En profet blir født

Ezra Taft Benson tre måneder gammel

«Den 19. oktober 1898 giftet Sarah [Sophia Dunkley] og George [Taft Benson jr.] seg i Logan tempel. Det lille huset de selv hadde bygget og møblert [et par kilometer nordøst for Whitney, Idaho,] var klart til innflytning. Selv om det ikke var luksuriøst, klarte det seg for et ungt, forelsket par…

George likte å arbeide med jorden og leve ifølge innhøstningsloven – du kan bare høste det du sår… Han var en mann med edel karakter som mente at ingen skyldte ham et utkomme, og hvis ambisjon besto i å hjelpe sine barn å hjelpe seg selv. Hans hustru hadde lignende egenskaper, spesielt når det gjaldt å oppdra barn.

Da Sarah skjønte at de skulle bli velsignet med sitt første barn, ble hun og George henrykt. De ba og la sammen planer for sin familie og ventet ivrig på barnets ankomst.

Da Sarah fikk veer 4. august 1899, salvet George henne. Dr. Allen Cutler tok seg av henne i soveværelset i våningshuset deres. Begge bestemødrene, Louisa Benson og Margaret Dunkley, var der. Fødselen ble langvarig. Da barnet, en stor gutt, ble født, fikk ikke legen ham til å puste. Han la barnet raskt på sengen og sa: "Det er ikke håp for barnet, men jeg tror vi kan redde moren." Mens dr. Cutler febrilsk tok seg av Sarah, skyndte bestemødrene seg ut i kjøkkenet. De ba stille mens de arbeidet og kom like etterpå tilbake med to kar med vann – ett med kaldt vann, det andre med varmt. De dyppet vekselvis barnet i kaldt og så i varmt vann til de endelig hørte et skrik. Gutten på omkring fem kilo levde! Senere bar begge bestemødrene vitnesbyrd om at Herren hadde spart barnet. George og Sarah ga ham navnet Ezra Taft Benson.

Fra han kunne gå, fulgte "T.", som den unge Ezra ble kalt, sin far som en skygge – han red, arbeidet på markene, spente for hesten når de skulle på møter, spilte ball og svømte i elven. Han var svært oppmerksom på sin arv, noe som stammet fra hans førstefødselsrett som Ezra T. Bensons eldste oldebarn, men også fordi han forgudet sin far og som gutt hadde en ualminnelig selvtillit og var svært stolt av hvem han var. Mange år senere, etter George Bensons død, hørte hans eldste sønn en av de få ikke-medlemmer i Whitney si: "I dag har vi begravet den største innflytelse til det gode i

Cache Valley." Uten tvil hadde George Benson en mektig innflytelse på sin eldste sønn.» (Dew, *Ezra Taft Benson,* 12-14.)

Han vokste opp i en flott familie

Sarah Benson og hennes barn, på den tiden hennes mann ble kalt på misjon, 1912. Ezra Taft Benson er 14 år gammel og den høyeste av barna.

Det rådet en varm, god atmosfære i familien Bensons hjem. Barna mente at deres familie var ideell, og foreldrene forgudet hverandre. Gården krevde hardt arbeid, og hele familien tok del i oppgavene. Å dyrke poteter, gjete kveget, bygge på huset, reparere maskiner og plante sukkerroer var noen av oppgavene som fylte dagene.

Barna lærte å arbeide i tidlig alder. Ezra Taft Benson «var bare fire år gammel da han kjørte et hestespann første gang, men fordi han vokste opp på gården, deltok han i alt som inngikk i gårdens drift. Han lærte betydningen av arbeid og elsket det. Et eksempel på hans flid er at da han var bare 16 år gammel, tynnet han ut helt alene over fire mål med sukkerroer på bare én dag. Han fikk 12 dollar for arbeidet.

«Selv med sitt travle liv på arbeid og i skolen, fant han alltid tid til å delta i sport. Favorittene var basketball og baseball. Som gutt spilte han basketball sammen med president Harold B. Lee, som også vokste opp i Idaho. De var venner fra guttedagene av.

Han gikk på Oneida Stake Academy i Preston i Idaho og red eller kjørte med hest og vogn hjemmefra til skolen når det var varmt, og med slede om vinteren.» (Mark E. Petersen: «Ezra Taft Benson – "A Habit of Integrity"», okt. 1974, 23.)

«George Benson var av naturen glad og munter. Det første han gjorde om morgenen, var å rope: "Slipp inn litt solskinn. Trekk de mørke gardinene fra vinduene, åpne døren på vid vegg, slipp inn litt solskinn." Hvis det var varmt, åpnet han hoveddøren og ropte så på barna – "Ezra, Joe, Margaret, det er på tide å sette i gang" – og så rystet han hardt i ovnen. Guttenes rom lå rett over i annen etasje, og det var signalet på at det var best de sto opp…

De fleste lørdager var halve fridager. Omtrent klokken ett om ettermiddagen stanset arbeidet, og familien moret seg sammen med alt fra kappløp til hest eller fots til baseballkamper og små rodeoer, der guttene prøvde å ri på kalver. Svømming, fotturer og utflukter var noe av det de likte best. Det ble sagt at Sarah kunne pakke den fineste picnickurven i hele dalen. Familien Benson hadde den første grammofonen i omegnen, og guttene hadde en basketballbane med målplater i begge ender og med grusoverflate som George valset til den var jevn og hard. Bensons gård var en samlingsplass for ungdommen.» (Dew: *Ezra Taft Benson,* 21-22.)

Hans far ble kalt på misjon

«I slike barndomsomgivelser – som han senere kalte "ideelle" – lærte Ezra Taft Benson å ofre for å få en åndelig innhøsting. Han var bare tolv år da hans far, George Benson, ble kalt på en atten måneders misjon til Midtvesten i USA. Det var syv barn i hjemmet da deres far reiste til misjonmarken, og det åttende skulle snart fødes. Ezra, som var den eldste sønnen, måtte påta seg mye av ansvaret for gården. Ett av president Bensons mest levende minner om farens fravær var at de samlet seg rundt kjøkkenbordet for å høre moren lese mannens ukentlige brev. "Det kom en god følelse for misjonærarbeid inn i hjemmet som aldri ble borte," mintes president Benson. Alle de elleve barna reiste senere på misjon.» («President Ezra Taft Benson: A Sure Voice of Faith», *Ensign,* juli 1994, 10.)

George T. Benson (lengst t.h.) og hans syv sønner. Ezra er ved siden av sin far.

Han lærte mye av sine tidlige skoledager

Ezra Taft Benson gikk på Oneida Stake Academy i Preston i Idaho. Kirken sponset denne skolen, og det ble holdt morgenandakt og bønn hver dag. Det var her han først møtte Harold B. Lee, som gikk en klasse over

ham på skolen. De ble gode venner, og begge sang i skolens første kor. Ezras hovedinteresser var landbruk og yrkesopplæring. Han mente at en mann skulle være i stand til å ordne alt.

Han fortalte om følgende hendelse fra tiden i videregående skole:

«Jeg red fem kilometer hver vei mens jeg gikk på videregående skole, og når været var dårlig, var det et problem noen ganger å rekke timen klokken åtte. I likhet med andre gikk jeg ofte glipp av skolegangen for å hjelpe til på gården, spesielt om høsten til avlingen var i hus, og om våren når vi plantet ut og sådde.

Den ene mannen utenom min far som hadde mest varig innflytelse på meg, var en onkel, Serge B. Benson. Han underviste meg i tre forskjellige fag, men fremfor alt lærte han meg om moralsk, fysisk og intellektuelt mot, lærdom som jeg har prøvd å anvende senere i livet. Han underbygget mine foreldres vektlegging av ærlighet, det å holde fast på sannheten for enhver pris.

Noen ganger ble prisen høy.

En dag midt under en viktig prøve på videregående skole brakk blyantspissen min. Den gangen brukte vi lommekniver til å spisse blyantene med. Jeg hadde glemt kniven min, så jeg snudde meg for å be om å låne sidemannens. Læreren så dette og beskyldte meg for å jukse. Da jeg prøvde å forklare, ga han meg en overhaling og sa jeg løy. Enda verre – han forbød meg å spille på basketball-laget under den store kampen som sto for døren.

Ezra Taft Benson (sittende), 18 år gammel, og hans bror Orval, 14 år

Jeg kunne se at jo mer jeg protesterte, desto sintere virket han. Men gang på gang fortalte jeg sta hva som hadde hendt. Selv da treneren talte min sak, nektet læreren å bøye seg. Vanæren var nesten mer enn jeg kunne tåle. Så, bare minutter før kampen, forandret han mening, og jeg fikk tillatelse til å spille. Men jeg fant ingen glede i det. Vi tapte kampen, og selv om det sved, følte jeg en langt større smerte ved å bli stemplet som juksemaker og løgner.

Når jeg ser tilbake, skjønner jeg at det var en lærdom sendt fra Gud. Karakteren blir formet nettopp i slike "smeltedigler".

Mine foreldre trodde meg. De var forståelsesfulle og oppmuntrende. Støttet av dem, onkel Serges leksjoner i mot og en ren samvittighet, begynte jeg å innse at når vi har fred med vår Skaper, kan vi – om ikke ignorere menneskers kritikk – i det minste heve oss over den.

Og jeg lærte noe annet – hvor viktig det er å unngå til og med det som ser ut som ondskap. Selv om jeg var uskyldig, fikk omstendighetene meg til å virke skyldig. Fordi dette så lett kunne være tilfelle i mange av livets situasjoner, besluttet jeg å la det som det så ut som jeg gjorde, være hevet over tvil, så langt mulig. Og det slo meg også at hvis en slik urettferdighet kunne skje meg, kunne det samme skje andre, og jeg måtte ikke bare bedømme deres handlinger ut fra slik de syntes å være.» (*Cross Fire: The Eight Years with Eisenhower* [1962], 17.)

Han likte å spille basketball

Ezra Taft Benson likte sport, spesielt basketball. Hans far elsket sporten og støttet alltid sønnene når de deltok i konkurranser. George Benson oppmuntret alle sine syv sønner til å spille basketball. Han rykket inn en annonse i avisen *Franklin County Citizen* der han utfordret enhver familie som ønsket det, til å spille basketball mot hans familie. Ezra mente at det sannsynligvis var heldig for dem at ingen annen familie tok imot utfordringen. (Se Dew: *Ezra Taft Benson,* 38.)

Speiding ble en livslang kjærlighet

Ezra Taft Benson deltok i speiderbevegelsen hele livet. Her er president Benson på et nasjonalt speiderstevne i Moraine Park, Pennsylvania, 1977.

Ezra Taft Benson støttet speiderprogrammet hele livet. Han mottok de tre høyeste nasjonale speiderutmerkelsene – sølvbeveren, sølvantilopen og sølvbøffelen – samt den internasjonale speiderutmerkelsen bronseulven.

«Ezra ønsket å være "en leder for gutter", og i 1918 fikk han den første formelle anledningen da biskop Benson kalte sin sønnesønn, Ezra, som assisterende troppsfører for 24 livlige, skøyeraktige speidergutter. (Senere ble han troppsfører.) Ezra tok fatt på oppgaven

som en veteran. På den tiden drev UMGUF kor for tenåringsgutter, og det ble forventet at troppsføreren skulle få dem til å øve. Korene sang ikke bare for fornøyelsens skyld og som underholdning, men de deltok også i konkurranser. Etter at de hadde øvd i ukevis og Ezra hadde mast og mast på dem, vant hans kor førstepremien i konkurransen i Franklin stav, noe som kvalifiserte dem til å delta i konkurransen i Logan tabernakel mot seks andre vinnergrupper. Dette var en stor begivenhet for guttene. Noen av dem hadde aldri vært så langt hjemmefra som Logan.

For å motivere troppen lovet Ezra dem – "i et øyeblikks engstelse eller svakhet", han var ikke sikker på hva – at hvis de vant regionalkonkurransen, ville han ta dem med på en 57 kilometer lang fottur over fjellene til Bear Lake.

Den kvelden konkurransen skulle finne sted, var det loddtrekning om plasseringen. Whitney-koret trakk sisteplass, noe som forlenget nervøsiteten deres. Da de endelig ble annonsert, marsjerte 24 gutter opp midtgangen og opp på podiet mens pianisten spilte "Stars and Stripes Forever". Ezra krøp sammen mellom to benker for å dirigere dem. "De sang som jeg aldri hadde hørt dem synge, og jeg ville naturligvis ikke ha fortalt historien hvis vi ikke hadde vunnet førsteplassen i Logan," sa han.

Et løfte som er gitt, er en gjeld som ikke er betalt, og speiderguttene hadde ikke før blitt utropt til vinnere, før de samlet seg rundt sin troppsfører for å minne ham på fotturen. På et planleggingsmøte etterpå sa en 12 år gammel speider begeistret: "Troppsfører, jeg vil gjerne fremme et forslag. Kan vi ikke alle snauklippe oss så vi slipper å bry oss med kam og børste på turen?" De eldste speiderguttene vred på seg (snauklippet, tenkte de, det ville ikke virke tiltrekkende på unge kvinner), men forslaget gikk igjennom, men ikke før en av de eldste guttene sa: "Hva med troppsførerne?" Nå var det Ezras tur til å vri seg.

Lørdagen etter satte Ezra seg i barberstolen med 24 speidergutter som tilskuere. Da barbereren var nesten ferdig med å klippe Ezra, sa han: "Hvis du vil la meg barbere hodet ditt, vil jeg klippe håret til resten av guttene dine gratis." To dager senere dro 24 speidergutter og én skallet troppsfører, med sine skallete assistenter, avgårde til Bear Lake. Den ti dagers turen var "flott uansett", med fisking, leirliv, fotturer, svømming og kameratskap. "En av gledene ved å arbeide med gutter er at man blir belønnet underveis," forklarte Ezra senere. "Man kan merke resultatene av sitt lederskap hver dag… En slik tilfredsstillelse kan ikke kjøpes for noen pris. Den må fortjenes." [Se Ezra Taft Benson, «Scouting Builds Men», *New Era,* febr. 1975, 14-18.]» (Dew, *Ezra Taft Benson,* 42-44.)

Han ble kalt på misjon til England

KOPIERING IKKE TILLATT

Som misjonær i Storbritannia, 1921-23

Tidlig på 1850-tallet da mange av medlemmene flyttet til Saltsjødalen, hadde misjonærene i Storbritannia stor fremgang. Det var dobbelt så mange medlemmer i Storbritannia som i USA. Mange av de britiske konvertittene utvandret til Amerika, og de slo seg ned i nybyggerområdene i vest. Men tidlig på 1900-tallet skapte Kirkens motstandere en fiendtlig stemning som gjorde misjonærarbeidet vanskelig i Storbritannia. Tidens kinofilmer og publikasjoner skildret de siste-dagers-hellige som bedragerske og umoralske.

I 1921 ble Ezra Taft Benson kalt på misjon til England. I 1922 ble eldste David O. McKay, daværende medlem av De tolv apostlers quorum, kalt som misjonspresident, og han oppdaget at England flommet over av de sjofleste ærekrenkelser mot Kirken. Det var under slike forhold eldste Benson virket der.

En rekke korte utsagn i dagboken viser utfordringene [eldste Benson møtte]: "Ble utskjelt av en liten 18 år gammel pike … mens vi banket på dører blant de rike – likte det tross deres bitterhet." "Detektiver forfølger oss for tiden." "To prester iakttok oss mens vi banket på dører. Ha! Regn og sne." Vanligvis var det tjenestepiker i noen velstående hjem som åpnet døren, og derfor anklaget noen misjonærene for å prøve å lokke dem bort. En kveld ble det holdt et foredrag mot Kirken, "Mormonismen innenfra", mens de hellige holdt et GUF-møte. "Byen i opprør på grunn av de siste-dagershellige. Alle i en stor forsamling stemte for å jage oss ut av byen," skrev Ezra 30. mars 1922. Han skrev et motinnlegg i *Cumberland News* og tilbakeviste løgnene som var utgitt om Kirken.

Tross motstanden bevarte Ezra sin humoristiske sans ("Vi banket på dører, ble sparket ut bare to ganger") og sitt perspektiv ("Barn skrek mormoner! etter oss på vei til kirken, men Herren være lovet – jeg er en"). Men tilstandene ble etter hvert så ille at misjonærene til og med måtte be politiet om beskyttelse. I april 1922, da de prøvde å leie en sal til et møte, klaget Ezra: "Prøvde forgjeves å finne et rom, men lyktes ikke. Verden synes å motarbeide Herrens verk."

Tross motstanden kom det noe godt ut av antimormon-hetsen. *Millennial Star* [Kirkens viktigste tidsskrift i England på den tiden] skrev om en møte i Grimsby

31. mars 1922: "Det var enighet om at det hadde ført til mer godt enn det hadde gjort skade. Alle møtene er bedre besøkt enn i de foregående år, og mange nye venner blir funnet."» (Dew, *Ezra Taft Benson,* 58.)

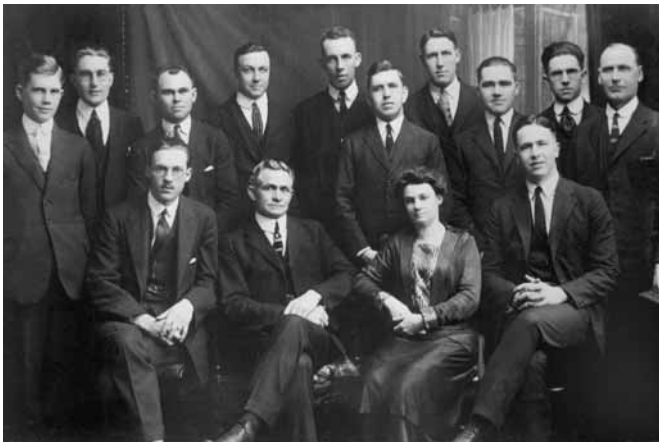

Misjonærer i Storbritannia. Eldste Ezra Taft Benson sitter lengst til høyre, ved siden av sin misjonspresident, David O. McKay, og søster McKay, 1922.

Han giftet seg med Flora Amussen, sin livslange ledsager

Ezra Taft Benson giftet seg med Flora Smith Amussen 10. september 1926 i Salt Lake tempel. Hun var datter av en dansk pioner som hadde utvandret fra Danmark. Han var gullsmed og urmaker. Noen av Ezras venner mente at han ikke hadde sjanser til å få noe stevnemøte med henne. Han «mintes at han tilbragte en helg sammen med sine venner i Logan i Utah da han første gang så sin fremtidige brud. "Vi sto utenfor melkebua da en ung kvinne – svært tiltrekkende – kjørte forbi i sin lille bil på vei til meieriet for å kjøpe melk," mintes han. "Da guttene vinket til henne, vinket hun tilbake. Jeg sa: «Hvem er den piken?» De svarte: «Det er Flora Amussen.» Jeg sa til dem: «Vet dere hva, jeg har på følelsen at jeg kommer til å gifte meg med henne.»"

KOPIERING IKKE TILLATT

Flora Amussen Benson

Vennene hans lo og sa: "Hun er altfor populær for en bondegutt." Den unge Ezra sa helt enkelt: "Det gjør det desto mer interessant."

På fottur i Mount Timpanogos, i Utah, 1926. Ezra er i midten.

Etter en "herlig tid med stevnemøter" ble han kalt på misjon til Storbritannia. Flora hadde tatt eksamen fra Brigham Young College (som var en videregående skole fra 1909 til 1926) og skulle studere ved Utah State landbrukshøyskole (nå Utah State University).

"Da jeg kom tilbake, gikk vi igjen ut med hverandre," fortalte president Benson. "Så, til min store overraskelse, ble Flora kalt på misjon til Hawaii. Jeg var virkelig glad for at hun fikk denne anledningen. Hun så på dette som en anledning for meg til å gjøre meg ferdig med college."

Bror Benson tok eksamen ved Brigham Young University i 1926, samme år som søster Benson var ferdig med sin misjon. De giftet seg da hun kom tilbake, og paret flyttet til Ames i Iowa, der president Benson var blitt innvilget et stipend på 70 dollar i måneden for å studere landbruk ved Iowa State College (nå Iowa State University).

Etter at bror Benson var ferdig med studiene og hadde fått sin mastergrad i 1929, flyttet Bensons til en 33 hektar stor gård i nærheten av Whitney i Idaho. Bror Benson ble fylkeskonsulent for landbruk, kunderådgiver innen økonomi og markedsførings-spesialist for University of Idaho.» («President and Sister Benson Celebrate 60th Wedding Anniversary», *Ensign,* nov. 1986, 99.)

Avgangshøytidelighet ved Brigham Young University, 1926

Han ønsket å hjelpe bøndene

«Ezra Taft [Benson] vendte tilbake til Whitney [Idaho] med en mastergrad og iver etter å hjelpe andre bønder til å få bedre avlinger. Han var faktisk så hjelpsom at naboene anmodet ham om å bli fylkeskonsulent og rådgiver innen landbruk.

Ezra Taft Benson med sine barn i Boise, Idaho, sent i 1930-årene

De neste femten årene økte hans arbeid innen landbruk og i Kirkens tjeneste i omfang og innflytelse. Da han var 31, reiste han til Boise, der han var landbruksøkonom og markedsførings-spesialist for University of Idaho og grunnla et bondesamvirke. I Boise hadde han også ansvar for stavens GUF, var rådgiver i et stavspresidentskap og stavspresident. Da han var 39, ble han tilbudt en stilling i Washington, D.C., som utøvende sekretær i en nasjonal organisasjon som representerte over to millioner bønder og 4600 bondesamvirker. Han aksepterte stillingen først etter at han hadde fått forsikring om at han ikke måtte drive lobbyvirksomhet i cocktail-selskaper eller gå på akkord med sine normer på noen måte. Da han var 40, var han stavspresident for annen gang – denne gangen for den nydannede Washington (D.C.) stav.» («President Ezra Taft Benson», *Ensign,* juli 1994, 12-13.)

Da han arbeidet som landbruksøkonom og markedsføringsspesialist for University of Idaho, «la han merke til meningsløse situasjoner – bønder som dyrket korn, men likevel spinket og sparte for å kjøpe kostbar puffet hvete i eske; som kjøpte frukt til familien istedenfor å dyrke den på ubrukte jordlapper; som lot kostbart utstyr stå ute og ruste om vinteren uten å gjøre noe for å hindre det. Han gråt sammen med mennesker hvis gårdsbruk hadde vært i familiens eie i mange tiår og som aldri hadde gjort annet enn å dyrke jorden, men som ikke hadde råd til å bli boende på gården.

Etter sin første rundtur i delstaten verdsatte Ezra i enda større grad profeten Joseph Smiths råd til de siste-dagers-hellige om at menneskene skulle bli undervist i riktige prinsipper og så få styre seg selv. "Jeg hadde en bestemt filosofi," sa Ezra. "Man kan ikke hjelpe folk permanent ved å gjøre for dem det de kan og bør gjøre selv. Jeg måtte hjelpe folk til å stå på egne ben."» (Dew, *Ezra Taft Benson,* 107.)

Han ble kalt til apostel

«Den 26. juli 1943 ble Ezra Taft Bensons egentlige arbeid, som besto i å gjøre tjeneste i riket, hans heltidsarbeid da president Heber J. Grant kalte ham som yngste medlem av De tolvs quorum. Han ble beskikket 7. oktober samme år, på samme dag som eldste Spencer W. Kimball, som han kom til å etterfølge som [Kirkens] president.» («President Ezra Taft Benson», *Ensign,* juli 1994, 14.)

Eldstene Spencer W. Kimball og Ezra Taft Benson ble begge oppholdt til De tolv apostlers quorum i oktober 1943.

Den 26. juli fikk Ezra en telefon med anmodning om å komme til president Grant «i hans sommerbolig i en dal i nærheten…

Ezra ble straks vist inn på president Grants soveværelse, der den aldrende profeten hvilte. Presidenten ba Ezra lukke døren. Ezra gikk så bort til ham og satte seg på en stol ved siden av sengen. President Grant tok Ezras høyre hånd i begge sine, og med tårefylte øyne sa han helt enkelt: "Bror Benson, av hele mitt hjerte gratulerer jeg deg og ber om at Guds velsignelse må hvile over deg. Du har blitt valgt som yngste medlem av De tolv apostlers råd."

Eldste Ezra Taft Benson

Ezras ansikt uttrykte sjokk. Han følte det som om jorden forsvant under ham. Han hadde ikke hatt noen forutanelse om kallet. Senere skrev han ned hva han hadde følt: "Opplysningen virket utrolig og overveldende… I flere minutter kunne [jeg] ikke si annet enn: «President Grant, det kan ikke stemme!» Jeg må ha gjentatt dette mange ganger før jeg klarte å samle [tankene] nok til å forstå hva som hadde skjedd… Han holdt hånden min lenge mens vi begge felte tårer… Vi var alene sammen i mer enn en time, og i mye av den tiden holdt vi hverandre fast i hendene. [Selv om han var] svak, var hans sinn klart og våkent, og hans gode, vennlige, ydmyke ånd gjorde et sterkt inntrykk på meg mens han syntes å se helt inn i min sjel.

Jeg følte meg så ytterst svak og uverdig at jeg satte dobbelt pris på hans trøstende og beroligende ord som fulgte. Han sa blant annet: «Herren har sin måte å foredle menn på som kalles til ledende stillinger.» Da jeg i min svakhet ble i stand til å si at jeg elsket Kirken, sa han: «Vi vet det, og Herren ønsker menn som vil gi alt for hans verk.»

Han fortalte hva som hadde funnet sted i et spesielt møte i Det første presidentskap og De tolv to uker tidligere, og at beslutningen angående meg hadde vært enstemmig og begeistret… Jeg har tillit til at kun [gjennom] Den allmektiges rike velsignelser kan dette noensinne bli realisert."

Presidenten ba Ezra være tilstede på generalkonferansen i oktober. Da skulle han bli oppholdt og ordinert. Han fortalte ham også at hans bestefar og andre trofaste forfedre frydet seg over at en etterkommer ble utpekt til apostelembedet.» (Dew, *Ezra Taft Benson,* 174-75.)

Han reiste på misjon for å hjelpe Europas lidende hellige

Eldste Benson og Max Zimmer i lagerhuset til Det internasjonale Røde Kors i Geneve, Sveits, i ferd med å inspisere forsyningene som skal sendes medlemmene i Europa, 1946

«I desember 1945 fikk eldste Benson i oppdrag å presidere over Den europeiske misjon i kjølvannet etter 2. verdenskrig. Hans oppdrag gikk spesielt ut på å gjenåpne misjoner i hele Europa og distribuere mat, klær og sengetøy til de lidende medlemmene.

På en nesten elleve måneder lang «kjærlighetsmisjon» reiste eldste Benson nesten hundre tusen kilometer til Tyskland, Polen, Tsjekkoslovakia og Skandinavia, ofte i streng kulde i uoppvarmede tog og fly. Med typisk optimisme organiserte han "K-Ration Quartet", en sanggruppe, med sine reisefeller, for å synge bort de trivielle og ubekvemme timene.

Gang på gang når det syntes umulig å få tillatelse til å komme inn i krigsherjede land eller distribuere varer, bønnfalt eldste Benson Herren om åpne en utvei. Hindring etter hindring ble overvunnet, og tusenvis av tonn med Kirkens velferdsforsyninger ble sendt til medlemmene i Europa. Under denne misjonen innviet også eldste Benson Finland for evangeliets forkynnelse.

Etterkrigstidens ruiner, 1946

Eldste Benson møtte sammen med medlemmene i utbombede skoler og møtehus, medlemmer som hadde mistet hjem, familier, helse – alt unntatt sin hengivenhet for evangeliet. Scenene med sult og ødeleggelse forsvant aldri fra president Bensons sinn. Det gjorde heller ikke ansiktene og troen til hans kjære europeiske brødre og søstre, som han ofte talte om hele livet. Atten år senere presiderte eldste Benson igjen over de europeiske misjoner, denne gangen med hovedkvarter i Frankfurt i Tyskland. Han følte alltid en spesiell glede over å se staver, misjoner og templer bli opprettet i Europa.» («President Ezra Taft Benson», *Ensign,* juli 1994, 14.)

I august 1946 «fikk eldste Benson vite at eldste Alma Sonne, en assistent til De tolv, var blitt kalt til å etterfølge ham i Europa. Nyheten var uventet. Han hadde planlagt å være i Europa i seks måneder til og mente det var mye mer å gjøre. Men han var glad for å reise hjem. I et sjeldent øyeblikk med ettertanke innrømmet han at de foregående månedene hadde vært "litt tøffe og anstrengende, men Herren har støttet meg på en svært bemerkelsesverdig måte".

Eldste Benson og en gruppe medlemmer i Polen, 1946

Men fordi han fikk vite om forandringen så plutselig, lurte eldste Benson på om hans arbeid hadde vært akseptabelt. Da dempet en uvanlig erfaring hans frykt, og han skrev i dagboken sin: "I en drøm i natt fikk jeg det privilegium å tilbringe noe som virket som en time, med pres. George Albert Smith i Salt Lake. Drømmen gjorde et sterkt inntrykk og var svært tilfredsstillende. Vi snakket fortrolig sammen om det store verk vi er engasjert i og om min trofaste familie. Jeg følte hans varme omfavnelse idet vi begge felte takknemlighetens tårer for Herrens rike velsignelser… De siste par dagene har jeg lurt på om mitt arbeid i Europa har vært akseptabelt for Det første [presidentskap] og Brødrene hjemme og spesielt for min himmelske Fader. Denne gode erfaringen har gjort meg fullstendig rolig, noe jeg er dypt takknemlig for."

Velferdsforsyninger for det krigsherjede Europa, 1946

Kort tid etterpå skrev eldste Harold B. Lee til Ezra: "Brødrene er alle enige om at du har utført en strålende misjon og et arbeid som neppe kunne ha vært utført av en mann med mindre mot og dyktighet … og med ufortrøden tro på Herrens kraft til å overvinne hindringer."» (Dew, *Ezra Taft Benson,* 224.)

Han var USAs landbruksminister

Eldste Ezra Taft Benson tas i ed som USAs landbruksminister av høyesterettsjustitiarius Fred M. Vinson, med USAs president Dwight D. Eisenhower som tilskuer, januar 1953.

«I 1952 ble eldste Benson forbløffet over å få en telefonoppringning som opplyste ham om at USAs president Dwight D. Eisenhower, en mann han aldri hadde truffet, ønsket å snakke med ham om å bli USAs landbruksminister. Ledere blant farmerne hadde anbefalt Ezra Taft Benson som den beste mannen til den stillingen. Med Kirkens president, David O. McKays velsignelse og president Eisenhowers forsikring om at han aldri trengte å støtte en fremgangsmåte han ikke var enig i, ble eldste Benson landbruksminister Benson. Familien Benson vendte tilbake til Washington, D.C., og bodde der de åtte årene som Eisenhower var president i USA.» («President Ezra Taft Benson», *Ensign,* juli 1994, 14-15.)

De årene han var engasjert politisk (1953-61), bød på mange utfordringer. «Eldste Benson ba tidlig om en velsignelse fra Det første presidentskap. Assistert av J. Reuben Clark la president McKay hendene på apostelens hode og uttalte ord som ga trøst og råd: "Du vil ha et enda større ansvar enn dine medarbeidere i kabinettet fordi du reiser … som vår Herre Jesu Kristi apostel. Du er berettiget til inspirasjon fra oven, og hvis du lever og tenker og ber som du skal, vil du motta en guddommelig veiledning som andre kanskje ikke har... Derfor gir vi deg, kjære bror Ezra, en velsignelse: Når det oppstår spørsmål om rett og galt for mennene som du skal ta beslutninger sammen med, vil du kunne se klart hva som er riktig, og når du vet det, skal du ha mot til å stå for det som er riktig og godt… Vi besegler på deg den velsignelse det er å ha … sunn dømmekraft og klarsyn til å forutse dette landets behov, klarsyn så du også kan se fiendene som vil ødelegge den enkeltes frihet som grunnloven sikrer, … og måtte du fryktløst fordømme disse nedbrytende påvirkninger og sterkt forsvare grunnlovens rettigheter og privilegier."» (Dew, *Ezra Taft Benson,* 258-59.)

Landbruksminister Benson inspiserer en gård under en tørke.

Mens eldste Benson var landbruksminister, møtte han mange fiendtlig innstilte grupper som, etter å ha hørt ham, ble overbevist om at han var en ærlig mann. Mange av hans kritikere ble hans forkjempere. Mange ganger overbeviste han de samme gruppene om at hans synspunkter var de beste, og at det ville være til fordel for alle hvis de støttet ham. President Eisenhower innrømmet at mye av hans ledelses popularitet, spesielt i syd, skyldtes hans landbruksminister, Ezra Taft Benson.

«Ezra var motstander av stor administrasjon, men måtte påta seg ledelsen av et enormt departement. Landbruksdepartementet hadde en tiendedel av sine 78 000 ansatte i de felles administrasjons- og syd-bygningene i Washington, D.C. De inneholdt tilsammen nesten fem tusen rom og 13 kilometer korridorer. Resten var spredt på ti tusen steder over hele USA og i 50 land. Hans budsjett for 1953, 2,1 milliarder dollar, var nest etter finansdepartementet det største for noe sivilt departement. Han og hans stab skulle ha tilsyn med matbehovet til 160 millioner amerikanere.» (Dew, *Ezra Taft Benson, 260.)*

«I den perioden pågikk det en strid om hvordan man kunne stabilisere tilbud og etterspørsel i en usikker landbruksøkonomi, og Ezra Taft Bensons ansikt var å se på omslagene til nasjonale tidsskrifter mens han behandlet problemet. Han snakket likefrem, uten hensyn til hvor populær hans mening måtte være. Når han talte til farmere og politikere, våget han å påpeke at løsningene på økonomiske og politiske problemer er basert på åndelige og moralske prinsipper. Uten slike

kan ingen nasjon ha fremgang eller fred. I Washington innførte eldste Benson skikken med å åpne kabinettmøtene med bønn, og familien Benson presenterte en familiens hjemmeaften for familien Eisenhower.» (*Ensign,* juli 1994, 15.)

«Som USAs landbruksminister tilbragte Ezra Taft Benson åtte år i det han kalte den nasjonale politikks "kryssild"… Han var én av bare to kabinettmedlemmer som satt i begge president Dwight D. Eisenhowers presidentperioder…

Tidsskriftet *Times* «Årets mann», 13. april 1953. Landbruksminister Benson var på omslaget til flere nasjonale tidsskrifter.

I sin stilling ble han en "skyteskive", for han var talsmann for upopulære fremgangsmåter og programmer innen landbruk, som senere viste seg å være sunne.

I *Cross Fire,* en bok han skrev om sine år i Kabinettet, uttalte han: "I politikken … er det nyttig å ha hud som en elefant."

Hans kritikere var så krasse at en annen kabinettfunksjonær sa en gang: "Hver kveld når jeg går til sengs, takker jeg Gud for at jeg ikke er landbruksminister."

Eisenhowers regjering. Landbruksminister Benson er nummer tre fra høyre. Han var landbruksminister fra 1953-61.

Selv om den offentlige opinions tidevann slo mot ham, kom tiden da det viste seg at han var en klok og dyktig minister og en av de mest populære noensinne.

Landbruksminister Benson erklærte: "Den største prøve på en regjerings politikk, enten det gjelder landbruk eller annet, skulle være: «Hvordan vil den påvirke vårt folks karakter, moral og velbefinnende?»"

Han holdt fast på sine meninger og vant farmernes stemme i 1956 og igjen i 1960. Med årene ble mange av hans kritikere hans forkjempere.» (Gerry Avant, «8 Years in "Cross Fire" of U.S. Politics», *Church News,* 4. juni 1994, 17.)

«I alle årene i Kabinettet bevarte eldste Benson sin ro i møte med kritikk som var så krass at den til og med forbløffet dem som var uenige i hans politikk. En plakett på skrivebordet hans som lød "O Gud, gi oss menn med et mandat høyere enn valgurnen", forklarte en grunn til hans sinnslikevekt – Ezra Taft Benson gjorde bare det han mente var best, ikke det som kunne ha vært politisk hensiktsmessig. Senere forklarte han den andre grunnen: "Jeg har bedt – vi har bedt som familie – om at vi måtte kunne unngå å føle hat eller bitterhet." (I *Conference Report,* apr. 1961, 112.)» (*Ensign,* juli 1994, 15.)

Landbruksminister Benson i samtale med farmere i Nebraska

Bensons var en sammensveiset familie

Familien Benson sammen med USAs president Eisenhower (i midten)

«President Bensons familie – med sine private konserter, hjemmeaftener og bønner for hverandre – var alltid hans tilflukt og støtte. Washingtons journalister var forbløffet over at eldste og søster Benson ikke nølte med å avslå invitasjoner til sosiale sammenkomster når det var planlagt en konsert for barna eller en aktivitet for far og datter.» (*Ensign,* juli 1994, 15.)

«Da en kabinettfunksjonær ba ham til en viktig middag, sa [Ezra Taft] Benson: "Beklager, jeg har en avtale med min datter Bonnie."

Avtalen var et far-datter-selskap og skattejakt i Kirken. Etter et måltid, der hver pike serverte sin far,

deltok alle i skattejakten. Det første far-datter-laget som kom tilbake med "skatten", vant kveldens premie.

Beboerne i området rundt kirken ble temmelig forbauset den kvelden da det ringte på døren og de oppdaget den bredskuldrete landbruksministeren og en 14 år gammel pike utenfor som spurte etter ting som en grønn tannpirker, en gammel skolisse, en kalender fra 1952 og september-nummeret av et tidsskrift. Men Benson-laget var så raskt at det vant førstepremien – en kiste fylt med "dollar" (sjokoladepenger). "Han likte dette bedre," sa et annet medlem av Kirken, "enn en invitasjon til Det hvite hus." Slike enkle familieaktiviteter gir ham bedre avslapning enn han ville få ved en sammenkomst med kolleger.» (Roul Tunley, «Everybody Picks on Benson», *American Magazine,* juni 1954, 108.)

Velkomst på en flyplass i 1958

«Be for far»

«En aprildag for 21 år siden oppdaget jeg en kilde til en av generalautoritetenes styrke.

Jeg satt sammen med de seks barna til eldste Ezra Taft Benson. Jeg delte rom med en av dem mens vi gikk på college. Min interesse økte da president McKay reiste seg og annonserte neste taler. Jeg så ærbødig på at eldste Benson, som jeg ennå ikke hadde truffet, gikk frem til mikrofonen. Han var en stor mann, godt over en meter og åtti. Han hadde en doktorgrad, han var internasjonalt kjent som USAs landbruksminister og et spesielt vitne for Herren, en mann som virket rolig og sikker, en som hadde talt til forsamlinger over hele verden. Plutselig var det en hånd som rørte ved armen min. En liten pike lente seg mot meg og hvisket inntrengende: "Be for far."

Noe forundret tenkte jeg: "Denne beskjeden blir sendt nedover raden, og jeg må sende den videre. Skal jeg si: «Be for eldste Benson»? Skal jeg si: «Du skulle be for din far»?" Jeg følte at det var nødvendig å handle raskt og lente meg over og hvisket ganske enkelt: "Be for far."

Jeg så at det ble hvisket videre langs raden til søster Bensons plass. Hun hadde allerede bøyet hodet…

Etter som årene har gått, har generalkonferanser kommet og gått, og hver gang president Benson har reist seg for å tale, har jeg tenkt: "Hans barn, som bor spredt omkring over kontintentet, er nå forenet i bønn for sin far."

Og jeg har kommet til å tro at det korte budskapet som gikk langs raden for omkring 21 år siden, er det viktigste budskap en familie kan gi hverandre. Hvilken overordentlig stor kraft og tro enhver mann kan ha til å møte livets daglige utfordring med hvis hans datter eller sønn et eller annet sted i verden hvisker: "Be for far".» (Se Elaine S. McKay, «Be for far», *Lys over Norge,* nov. 1988, 23-24.)

Han underviste om hjemmets betydning

En familietur

Eldste Ezra Taft Benson sa: «Ingen nasjon er sterkere enn sine hjem. Når det gjelder å utvikle karakter, er kirken, skolen og selv nasjonen hjelpeløs når de står overfor et svekket og dårlig hjem. Et godt hjem er den solide grunnvoll – sivilisasjonens hjørnesten. Det kan ikke finnes ekte lykke adskilt fra og utenfor et godt hjem hvor de gammeldagse dyder danner grunnlaget. Hvis en nasjon skal bestå, må hjemmet voktes, styrkes og gjenreises til sin rettmessige betydning.» (I *Conference Report,* april 1966, 130.)

Han ble president for De tolv

Sammen med president Spencer W. Kimball

Den 30. desember 1973, i en alder av 74, ble eldste Ezra Taft Benson beskikket som president for De tolv apostlers quorum. «Han hadde vært apostel i 30 år, og fra det øyeblikk hans kollega som hadde sittet ved siden av ham gjennom hele denne perioden, ble ordinert til profet, hadde Ezra støttet ham fullt ut…

Med hensyn til sitt eget oppdrag, som kom så uventet, skrev han følgende betroelse i dagboken: "Det er nesten overveldende å tenke over … at jeg er blitt kalt til president for De tolv. Av hele mitt hjerte vil jeg søke himmelens inspirasjon og vår himmelske Faders velsignelser. Jeg vet at verket er sant. Jeg vet at Gud lever og at denne kirken bærer Jesu Kristi navn. Med hans hjelp og min himmelske Faders hjelp er jeg sikker på at jeg vil bli velsignet med å lykkes i min beskjedne innsats."…

I april 1974 forklarte president Kimball sin visjon om et utvidet misjonærprogram i en mesterlig tale til regionalrepresentanter [se Spencer W. Kimball, «"Gå ut i all verden"», *Lys over Norge,* nov. 1974, 444-446]. Eldste William Grant Bangerter i De syttis første quorum mintes at president Kimball ikke hadde talt lenge før "en ny forståelse og bevissthet plutselig syntes å falle over forsamlingen. Vi ble oppmerksomme på et forbausende åndelig nærvær, og vi forsto at vi lyttet til noe uvanlig… Det var åndelig sett som om håret reiste seg på hodet." Da president Kimball avsluttet sin tale, sa president Benson med en følelsesladet stemme: "President Kimball, gjennom alle år disse møtene har blitt holdt, har vi aldri hørt en slik tale som du nettopp nå har gitt. Det er i sannhet en profet i Israel." Den kvelden skrev Ezra følgende i dagboken sin: "Det er min bønn at bror Kimball må få leve i mange, mange år. Herren foredler ham. Presidentens kappe har falt på ham. Han … vil være til stor velsignelse for hele Kirken."» (Dew, *Ezra Taft Benson,* 426, 431.)

Åndelighet er en nøkkel til å holde friheten vedlike

President Ezra Taft Benson var en sterk forsvarer av frihet. En gang skrev han: «Hva kan vi gjøre for å holde frihetens lys vedlike? Vi kan holde Guds bud. Vandre oppriktig for ham. Vi kan betale tiende og fasteoffer. Vi kan arbeide i våre templer. Vi kan være moralsk rene. Delta i lokale valg, for Herren har sagt: "[Man skulle] flittig søke etter ærlige menn og vise menn, og gode og vise menn skulle dere gjøre alt for å støtte" (L&p 98:10). La oss være ærlige i all vår vandel. Hold trofast familiens hjemmeaften. Be – be til himmelens Gud om at han vil gripe inn for å bevare vår dyrebare frihet, så hans evangelium kan forkynnes for alle nasjoner og folk. Ja, med Herrens egne ord: "Stå på hellige steder og vær urokkelige inntil Herrens dag kommer…" (L&p 87:8). Disse "hellige steder" er våre templer, staver, menigheter og hjem.» (*This Nation Shall Endure* [1977], 9-10.)

Han ble Kirkens president

Det første presidentskap: Ezra Taft Benson, Gordon B. Hinckley og Thomas S. Monson

Den 10. november 1985, nesten 12 år etter at han var blitt president for De tolv apostlers quorum, ble president Ezra Taft Benson ordinert og beskikket som Kirkens president. Det var ikke en dag han hadde sett frem til. Han og søster Benson hadde bedt om at president Kimballs liv måtte bli forlenget. Ikke desto mindre sa han:

«Nå som Herren har talt, vil vi gjøre vårt beste, under hans ledelse og veiledning, for å fremme verket på jorden…

Noen har forventningsfullt spurt hvilken retning Kirken vil ta i fremtiden. La oss få hevde at Herren, gjennom president Kimball, sterkt har rettet oppmerksomheten mot Kirkens trefoldige misjon: å forkynne evangeliet, å fullkommengjøre de hellige og å forløse de døde. Vi skal fortsatt gjøre enhver anstrengelse for å utføre dette oppdraget.» (Sitert i Don L. Searle, «President Ezra Taft Benson Ordained Thirteenth President of the Church», *Ensign,* des. 1985, 5.)

«[President Benson] var 86 da profetens kappe falt på ham, men han ble tydelig opplivet og styrket av kallet. Han hadde en utstrakt reisevirksomhet rundt om i Kirken og innviet templer og talte til de hellige…

I sin presidenttid var president Benson vitne til andre bemerkelsesverdige hendelser som angikk prinsippene for frihet som han så kraftig hadde forsvart hele livet. På mirakuløst vis begynte jernteppet i Øst-Europa å splittes til velsignelse for det folket han hadde lært å elske etter 2. verdenskrig. I 1985 hadde Freiberg tempel, i Den tyske demokratiske republikk, blitt innviet – noe som var et mirakel i seg selv. Men uten misjonærarbeid i landet var Kirkens vekst begrenset. Så, i 1988, ga kommuniststyret i Den tyske demokratiske republikk tillatelse til at misjonærer kunne arbeide der og også til

at landets unge borgere kunne reise på misjon til andre steder.

Innen 1990 feiet en politisk forandring over verden. Barrierene mellom øst og vest begynte å smuldre bort etter hvert som folk fra Øst-Europa og andre nasjoner ivrig sluttet opp om prinsippene for demokrati og religion.» (*Ensign,* juli 1994, 16, 18-19.)

President Benson elsket Mormons bok

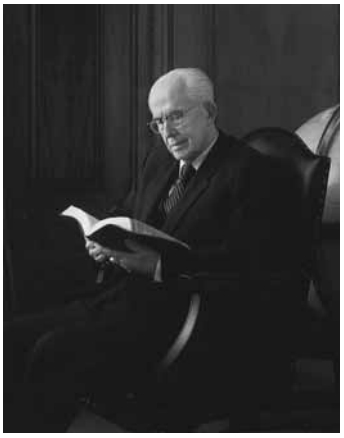

Han hadde en livslang kjærlighet til Mormons bok.

President Howard W. Hunter sa da han var president for De tolv apostlers quorum:

«President Benson talte kjærlig og ofte om misjonærarbeid og templer og prestedømsansvar. Han talte om vår pionerarv og farene forbundet med stolthet og om Den hellige ånds gaver. Men mest av alt talte han om sin kjære Mormons bok.

Kan noen generasjon, også de som ennå ikke er født, se tilbake på president Ezra Taft Bensons administrasjon uten straks å tenke på hans kjærlighet til Mormons bok? Trolig har ingen av Kirkens presidenter siden profeten Joseph Smith gjort mer for å forkynne Mormons boks sannheter, for å gjøre den til et daglig studiekurs for alle Kirkens medlemmer og for å "oversvømme" jorden med den.

Helt fra starten av som profet, seer og åpenbarer sa president Benson klart og tydelig: "Mormons bok må igjen settes i høysetet i vårt folks sinn og hjerter. Vi må hedre den ved å lese den, ved å studere den, ved å oppta dens forskrifter i oss og omforme vårt liv slik som det kreves av Kristi sanne disipler."» («A Strong and Mighty Man», *Ensign,* juli 1994, 42.)

Mormons bok fører mennesker til Kristus

President Ezra Taft Benson, som da var president for De tolv apostlers quorum, forklarte hvordan Mormons bok fører mennesker til Kristus:

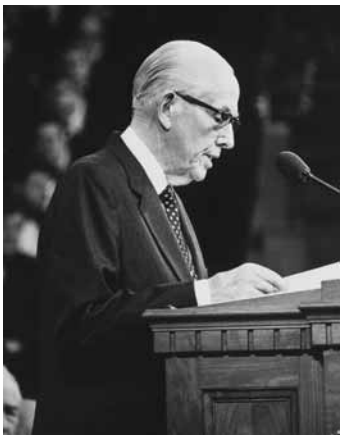

President Benson taler på en generalkonferanse.

«Mormons bok fører menneskene til Kristus på to vesentlige måter. For det første forteller den på en enkel måte om Kristus og hans evangelium. Den vitner om at han er guddommelig, at det er nødvendig med en Forløser og at vi må sette vår lit til ham. Den bærer vitnesbyrd om fallet og forsoningen og evangeliets første prinsipper, deriblant behovet for et sønderknust hjerte, en angrende ånd og en åndelig gjenfødelse. Den forkynner at vi må holde ut til enden i rettferdighet og leve et moralsk liv som en hellig.

For det annet avslører Mormons bok Kristi fiender. Den tilintetgjør falsk lære og avskaffer strid. (Se 2. Ne. 3:12.) Den styrker Kristi ydmyke disipler i kampen mot djevelens onde planer, metoder og dogmer i vår tid. De frafalne i Mormons bok har mye til felles med de frafalne i dag. I sin uendelige kunnskap formet Gud Mormons bok slik at vi skal kunne se det feilaktige og vite hvordan vi skal bekjempe falske pedagogiske, politiske, religiøse og filosofiske begreper i vår tid.» (*Lys over Norge,* mai 1988, 3.)

Han ga en velsignelse for økt skjønnsomhet og forståelse

Familien Benson besøker en ranch.

Under avslutningen av generalkonferansen i april 1986 ga president Ezra Taft Benson en profets velsignelse:

«I vår tid har Herren åpenbart behovet for å legge fornyet vekt på Mormons bok for å få Kirken og alle Sions barn løst fra forbannelsen – svøpen og dommen. (Se L&p 84:54-58.) Dette budskapet må bæres ut til Kirkens medlemmer over hele verden…

Med det hellige prestedømmes myndighet som jeg har fått overdratt, nedkaller jeg min velsignelse over de siste-dagers-hellige og over gode mennesker overalt.

Jeg velsigner dere med økt skjønnsomhet til å dømme mellom Kristus og antikrist. Jeg velsigner dere med økt kraft til å gjøre godt og motstå det onde. Jeg velsigner dere med økt *forståelse* av Mormons bok. Jeg lover dere at fra denne stund av vil Gud, hvis vi hver dag vil nippe til det som finnes på dens sider og følge dens forskrifter, utøse over alle Sions barn og Kirken en velsignelse som hittil har vært ukjent – og vi vil be Herren inntrengende om at han må begynne å lette på fordømmelsen – svøpen og dommen. Dette bærer jeg høytidelig vitnesbyrd om.» (*Lys over Norge*, nr. 6 1986, 80.)

«Jeg ser for meg hvordan Mormons bok oversvømmer hele jorden»

President Ezra Taft Benson fortalte Kirkens medlemmer:

«Mormons bok er det redskap som Gud forberedte til å "fare frem over jorden likesom en flom for å samle [sine] utvalgte" (Moses 7:62). Denne hellige boken må bli mer sentral i vår forkynnelse, undervisning og i vårt misjonærarbeid…

Tiden er forlengst kommet til å oversvømme jorden med Mormons bok. Herren har gitt oss mange grunner til dette. I denne tidsalder med elektroniske media og massedistribusjon av det trykte ord, vil Gud holde oss ansvarlig hvis vi ikke nå sprer Mormons bok på en storslått måte.

Vi har Mormons bok, vi har medlemmene, vi har misjonærene, vi har ressursene, og verden har behovet.

Nå er tiden inne! …

Jeg kan se for meg beredte hjem, mottakelige klasser og talerstoler flammende av ånden i Mormons boks budskap.

President Benson taler på prestedømsmøtet under en generalkonferanse.

Jeg kan se for meg hjemmelærere og besøkende lærerinner, funksjonærer i menighet og gren og misjonsledere i stav og misjon som gir vårt folk råd fra den mest korrekte av alle bøker på jorden – Mormons bok.

Jeg ser for meg kunstnere som henter store temaer og personer fra Mormons bok til film, drama, litteratur, musikk og malerier.

Jeg ser for meg tusenvis av misjonærer som reiser ut på misjonsmarken og kan utenat hundrevis av skriftsteder fra Mormons bok, slik at de kan dekke behovene i en åndelig utsultet verden.

Jeg ser for meg hvordan hele Kirken kommer nærmere Gud ved å etterleve læresetningene i Mormons bok.

Ja, jeg ser for meg hvordan Mormons bok oversvømmer jorden.

Mine kjære hellige, jeg går nå i mitt nittiende år. Jeg blir eldre og mindre vital…

Jeg vet ikke riktig hvorfor Gud har bevart mitt liv til en så høy alder, men jeg vet dette: At for det nåværende har han åpenbart til meg at det nå er et absolutt behov for å spre Mormons bok på en mirakuløs måte. Dere må hjelpe til med denne byrde og velsignelse som han har pålagt hele kirken, ja, alle Sions barn.

Moses fikk aldri se det lovede land. Joseph Smith fikk aldri se Sion forløst. Noen av oss får kanskje heller ikke oppleve dagen da Mormons bok oversvømmer jorden og Herren opphever sin forbannelse (se L&p 84:54-58). Men om Gud vil, skal jeg bruke resten av mitt liv i dette strålende arbeidet.» (*Lys over Norge,* jan. 1989, 3-4.)

Han rådet de unge til å være rene

Alltid villig til å undervise

President Ezra Taft Benson ga de unge følgende råd om kyskhet:

«Jeg innser at de fleste mennesker faller i seksuell synd som følge av feilaktige forsøk på å fylle grunnleggende menneskelige behov. Vi har alle behov for å føle oss elsket og verdsatt. Vi forsøker alle å oppnå glede og lykke i livet. Satan vet dette og lokker ofte mennesker inn i umoral ved å oppmuntre dem til å tilfredsstille sine grunnleggende behov. Han lover tilfredsstillelse, lykke og oppfyllelse.

Men dette er naturligvis et bedrag…

La deg ikke bli ført på avveier av Satans løgner. Det finnes ingen varig lykke i umoral. Det finnes ingen

glede i å bryte kyskhetsloven. Det stikk motsatte er tilfellet. Man kan oppnå midlertidig tilfredsstillelse. En kort tid kan alt synes vidunderlig. Men så går forholdet i stykker. Skyld og skam overtar. Vi frykter at våre synder skal oppdages. Vi må snike oss unna, skjule oss, lyve og bedra. Kjærligheten begynner å dø. Bitterhet, sjalusi, sinne og til og med hat kan finne grobunn. Alt dette er naturlige resultater av synd og overtredelse.

Når vi på den annen side adlyder kyskhetsloven og holder oss moralsk rene, vil vi bli velsignet med større kjærlighet og fred, større tillit og respekt for vår ektefelle, dypere forpliktelse for hverandre og derfor en dyp og meningsfylt glede og lykke.» («Kyskhetsloven», *Lys over Norge,* okt. 1988, 37-38.)

Han rådet enslige voksne menn til å ha celestialt ekteskap som mål

Etter å ha rådet unge, enslige voksne menn i Kirken til å tenke over sine prioriteringer, sa president Ezra Taft Benson:

«Nå vil jeg gjerne si noen ord om en evig anledning og et evig ansvar … som er av største betydning for dere. Jeg tenker på celestialt ekteskap…

Han likte å spille baseball.

Vi vil dere skal vite at Kirkens holdning til betydningen av celestialt ekteskap aldri har endret seg. Det er et bud fra Gud. Herrens erklæring i 1. Mosebok er fremdeles sann: "Så sa Gud Herren: Det er ikke godt for mennesket å være alene" (1. Mosebok 2:18).

For å kunne oppnå en fylde av herlighet og opphøyelse i det celestiale rike, må man inngå i denne helligste av alle ordinanser.

Uten ekteskap ville Herrens hensikter bli kullkastet. Utvalgte ånder ville ikke få del i jordelivets erfaring. En unødvendig utsettelse av ekteskapet innebærer ofte at man begrenser antall barn, og tiden vil komme, brødre, da dere vil føle og kjenne dette tapet.

Jeg kan forsikre dere om at det største ansvar og de største gleder i livet er knyttet til familien, til et ærbart ekteskap og til oppfostring av et rettferdig avkom. Og jo eldre dere blir, desto mindre sannsynlig er det at dere kommer til å gifte dere, og dermed kan dere gå glipp av disse evige velsignelser helt og holdent…

Jeg vet at noen av dere brødre nok nærer en ekte frykt for det ansvar dere påtar dere hvis dere gifter dere. Dere er kanskje engstelige for å skulle forsørge kone og barn og skaffe tilveie det nødvendige i disse økonomisk usikre tider. Denne frykten må erstattes av tro.

Jeg forsikrer dere, brødre, at hvis dere er flittige, trofast betaler tiende og offergaver og samvittighetsfullt holder budene, vil Herren støtte dere. Jo da, det vil bli krevet offer, men dere vil vokse på dette og bli bedre menn fordi dere har erfart dette.

Arbeid hardt med deres utdannelse og i deres yrke. Stol på Herren, ha tro, så vil det gå godt. Herren gir aldri en befaling uten å sørge for muligheter til å gjennomføre den (se 1. Nephi 3:7).

Dessuten, bli ikke fanget av materialisme, en av de virkelige plager i vår generasjon – det vil si, skaffe seg ting, leve et hektisk liv og sikre seg karriere-suksess som enslig.

Et ærbart ekteskap er viktigere enn rikdom, stilling og status. Som mann og hustru kan dere oppnå livets mål sammen. Når dere ofrer for hverandre og deres barn, vil Herren velsigne dere, og deres forpliktelser overfor Herren og deres tjeneste i hans rike vil bli beriket.

Brødre, vent ikke fullkommenhet i valg av ektefelle. Ikke vær så kresen at dere overser hennes viktigste egenskaper – at hun har et sterkt vitnesbyrd, at hun etterlever evangeliets prinsipper, elsker sitt hjem, ønsker å bli mor i Sion og støtter dere i deres prestedømskall.

Det er naturligvis viktig at du også synes hun er attraktiv, men oppvart ikke den ene etter den andre for ren fornøyelses skyld uten å søke Herrens bekreftelse i ditt valg av evig ledsager.

Og så en god rettesnor for om en person er den rette for deg: Når du er sammen med henne, tenker du da dine edleste tanker, føler du trang til å utføre dine fineste gjerninger, ønsker du at du var bedre enn du er?» *(Lys over Norge,* juli 1988, 47-48.)

Han rådet enslige voksne søstre til å bevare celestialt ekteskap som mål

Etter å ha gitt uttrykk for sin kjærlighet og takknemlighet til Kirkens enslige voksne søstre, sa president Ezra Taft Benson:

«Jeg vil gjerne gi uttrykk for det håp vi alle har for dere, som er så reelt, nemlig at dere vil bli opphøyet i den høyeste grad av herlighet i det celestiale rike, og at dere vil inngå i den nye og evige ekteskapspakt.

Et muntert øyeblikk sammen med noen unge kvinner

Kjære søstre, tap aldri dette hellige mål av syne. Forbered dere ydmykt for dette, og lev for dette. Bli gift på Herrens måte. Tempelekteskap er en av evangeliets ordinanser for opphøyelse. Vår Fader i himmelen ønsker at hver eneste en av hans døtre skal få denne evige velsignelsen.

Forspill derfor ikke deres lykke ved å involvere dere med en som ikke er verdig til å ta dere med til templet. Ta en avgjørelse nå om at det er i templet dere vil gifte dere. Å vente med denne avgjørelsen til det utvikler seg et romantisk forhold, er å ta en risiko som dere nå ikke fullt ut kan forstå betydningen av.

Og husk, det kreves ikke at dere skal fire på deres normer for å få en ektefelle. Vær tiltrekkende, bevar høye normer, bevar deres selvrespekt. Innlat dere ikke på intimiteter som medfører sorg og smerte. Sett dere i en slik stilling at dere kan møte verdige menn og være opptatt av oppbyggende aktiviteter.

Men vent heller ikke fullkommenhet i ditt valg av ektemake. Vær ikke så opptatt av hans fysiske utseende og hans bankkonto at du overser hans viktigere egenskaper. Han skulle naturligvis være tiltrekkende for deg, og han skulle være i stand til å forsørge deg økonomisk. Men har han et sterkt vitnesbyrd? Etterlever han evangeliets prinsipper og foredler sitt prestedømme? Er han aktiv i sin menighet og stav? Er han glad i hjem og familie, og vil han bli en trofast ektemann og en god far? *Dette* er egenskaper som virkelig teller.

Jeg vil også advare dere enslige søstre om at dere ikke må bli så uavhengige og så selvstendige at dere avgjør at ekteskap ikke er bryet verdt, og at dere kan klare dere like så godt alene. Enkelte av våre søstre hevder at de ikke ønsker å tenke på å gifte seg før *etter* at de har gjort seg ferdig med sin utdannelse eller har skaffet seg et yrke. Dette er ikke riktig. Selvfølgelig ønsker vi at våre enslige søstre skal gjøre det maksimale ut av sine personlige muligheter, få en god utdannelse og gjøre et godt arbeid der de nå er ansatt. Dere har meget å bidra med i samfunnet og i nabolaget. Men vi ber oppriktig om at våre enslige søstre må ønske et hederlig tempelekteskap med en verdig mann og ha et ønske om å oppdra en rettferdig familie, selv om dette kan bety at de må ofre universitetseksamener og karrière. Vår prioritering er riktig når vi innser at det ikke finnes noe høyere kall enn å være en hederlig hustru og mor.

Jeg innser også at ikke alle kvinner i Kirken vil få anledning til å gifte seg og bli mødre i jordelivet. Men hvis de av dere som er i denne situasjon, er verdige og holder ut i trofasthet, kan dere være sikre på å oppnå alle velsignelser fra en god og kjærlig himmelsk Fader – og jeg understreker *alle velsignelser*.

Jeg forsikrer dere om at om dere så må vente til det neste liv for å bli velsignet med en utvalgt ledsager, vil Gud helt sikkert oppveie dette for dere. Det er bare menneskene som teller tiden. Gud har deres evige perspektiv klart for seg.» («Til Kirkens enslige, voksne søstre», *Lys over Norge,* jan. 1989, 84-85.)

Han ga fedre veiledning om deres evige kall

President Ezra Taft Benson

President Ezra Taft Benson sa:

«Fedre, dere har et evig kall som dere aldri vil bli løst fra. Så viktige kall i Kirken enn er, så er de av en slik natur at de bare gjelder for en tidsperiode, og så finner en passende avløsning sted. Men en fars kall er evig, og dets betydning overgår tiden. Det er et kall som gjelder både tid og evighet…

Hva er … en fars spesielle ansvar innenfor de hellige veggene i hans hjem? La meg påpeke to grunnleggende ansvarsoppgaver som enhver far i Israel har.

For det første, du har et hellig ansvar for å dekke din families materielle behov…

For det annet, dere har et hellig ansvar for det åndelig lederskap i deres familie…

Mødre har en viktig rolle som hjemmets hjerte, men dette reduserer på ingen måte den like viktige rolle fedre skulle ha som hjemmets overhode når det gjelder å oppdra, undervise og elske sine barn.

Som patriark i ditt hjem har du et alvorlig ansvar for å påta deg lederskap i arbeidet med dine barn. Du må hjelpe til med å skape et hjem hvor Herrens ånd kan råde. Det er din oppgave å veilede i alt som har med familielivet å gjøre.» (*Lys over Norge,* jan. 1988, 44-50.)

President Benson sa senere:

«En gang kjente vi godt … vår Fader i himmelen…

Nå er vi her. Våre minner er tilsløret. Vi viser Gud og oss selv hva vi kan gjøre. Intet kommer til å overraske oss mer når vi går gjennom sløret til den annen side, enn å innse hvor godt vi kjenner vår Fader og hvor

kjent hans ansikt er for oss.» («Jesus Kristus – Gaver og forventninger», *Lys over Norge,* des. 1987, 5.)

Han ga mødre veiledning angående deres edle arbeid

På en temakveld for foreldre talte president Ezra Taft Benson om mødres viktige rolle:

«Det finnes ikke noe mer hellig ord i verdslig eller hellig skrift enn ordet *mor*. Det finnes ikke noe edlere arbeid enn det som en god og gudfryktig mor utfører…

I den evige familie har Gud fastsatt at fedre skal presidere i hjemmet. Fedre skal forsørge, elske, undervise og lede familien.

President og søster Benson

Men en mors rolle er også forordnet av Gud. Mødre skal unnfange, bære frem, oppdra, elske og lære opp barn. Det erklærer åpenbaringene…

Mine kjære mødre, ettersom dere vet at deres guddommelige rolle er å føde og oppdra barn og føre dem tilbake til Ham, hvordan vil dere så gjøre dette på Herrens måte? Jeg sier "Herrens måte" fordi den er forskjellig fra verdens måte.

Herren har klart definert mødres og fedres roller med hensyn til å forsørge og oppdra et rettferdig avkom. I begynnelsen ble Adam – ikke Eva – befalt å tjene sitt brød i sitt ansikts sved. I motsetning til konvensjonell visdom er morens kall knyttet til hjemmet, ikke næringslivet.

Vi leser … i Lære og pakter: "Kvinner har krav på underhold av sine menn inntil deres ektemenn blir tatt bort" (L&p 83:2). Dette er en hustrus og mors guddommelige rett. Hun tar omsorg for og oppdrar sine barn hjemme. Hennes mann tjener til familiens opphold, noe som gjør omsorgsarbeidet mulig. Siden kvinnene har krav på at deres ektemenn forsørger dem, har Kirken alltid rådet mødre til å være hjemme på heltid og ta seg av sine barn.

Vi er klar over at noen av våre fineste søstre er enker eller fraskilte, og at andre befinner seg i uvanlige omstendigheter der de, av ren nødvendighet, er nødt til å arbeide utenfor hjemmet en periode. Men disse tilfellene er unntaket, ikke regelen.» («Til mødrene i Sion», i *Evig ekteskap – elevhåndbok*, 352-354.)

Seremonimester for et opptog i Preston, Idaho, 1976

Han advarte mot stolthet

President Ezra Taft Benson ba Kirkens medlemmer innstendig om å overvinne stolthet med et sønderknust hjerte og en angrende ånd:

«De fleste av oss anser stolthet som selvopptatthet, forfengelighet, selvskryt, arroganse og hovmod. Alt dette inngår i denne synden, men selve kjernen mangler.

President Benson sammen med USAs president Ronald Reagan i Det ovale kontor i Det hvite hus, Washington, D.C., i januar 1986, for å drøfte Kirkens bidrag på 10 millioner dollar til å lindre hungersnød i verden.

Det sentrale trekk i stolthet er fiendskap – fiendskap mot Gud og fiendskap mot vår neste. *Fiendskap* betyr "hat eller motstand». Det er den kraft som Satan vil benytte for å herske over oss.

Stolthet er i bunn og grunn utfordrende av natur. Vi setter vår vilje opp mot Guds vilje. Når vi retter vår stolthet mot Gud, skjer det i en ånd av "min vilje skje, ikke din". Som Paulus sa, "søker alle sitt eget, ikke det som hører Kristus Jesus til" (Filipperbrevet 2:21).

Når vår vilje utfordrer Guds vilje, får begjær, grådighet og lidenskaper frie tøyler (se Alma 38:12, 3. Nephi 12:30).

De stolte kan ikke godta at Guds myndighet gir veiledning for deres liv (se Helaman 12:6). De setter sin oppfatning av sannhet opp mot Guds store kunnskap, sine evner opp mot Guds prestedømskraft, sine bragder opp mot hans mektige gjerninger…

Stolthet er en synd som lett kan sees i andre, men sjelden i oss selv. De fleste av oss anser stolthet som en synd som fester ved dem som står på toppen, slike som de rike og lærde som sies å se ned på oss andre (se 2. Nephi 9:42). Men det finnes en langt mer utbredt sykdom blant oss – og det er den stolthet som skuer opp fra bunnen. Den kommer til uttrykk på så mange

måter, slik som ved kritikk av andre, sladder, baksnakking, knurring, å leve over evne, misunnelse, begjær, å være tilbakeholden med takknemlighet og ros som kan løfte andre, og ved å være utilgivende og sjalu...

Stolthet berører oss alle til forskjellige tider og i forskjellig grad. Nå kan dere sikkert forstå hvorfor bygningen i Lehis drøm som representerer denne verdens stolthet, var stor og rommelig, og stor var den menneskemengde som strømmet inn i den (se 1. Nephi 8:26, 33; 11:35-36).

Stolthet er den universelle synd, den store last. Ja, stolthet *er* den universelle synd, den store last.

Motgiften mot stolthet er ydmykhet og underkastelse (se Alma 7:23). Det er et sønderknust hjerte og en angrende ånd (se 3. Nephi 9:20, 12:19, L&p 20:37, 59:8, Salme 34:19, Jesaja 57:15, 66:2)…

Gud vil ha et ydmykt folk. Vi kan velge å være ydmyke, eller vi kan tvinges til å være ydmyke. Alma sa: "Velsignet er de som ydmyker seg uten å være tvunget til å være ydmyke» (Alma 32:16).

La oss velge å være ydmyke…

Stolthet er Sions store anstøtssten. Jeg gjentar: Stolthet *er* Sions store anstøtssten.

Vi må rense vårt indre kar ved å overvinne stolthet (se Alma 6:2-4, Matteus 23:25-26).» (*Lys over Norge,* juli 1989, 3-5.)

Vi tror på Kristus

Det første presidentskap: Gordon B. Hinckley, Ezra Taft Benson og Thomas S. Monson

Gjennom hele sitt virke bar president Ezra Taft Benson et sterkt vitnesbyrd om Jesus Kristus og hans evne til å forandre liv:

«Av og til stilles spørsmålet: "Er mormonene kristne?" Vi erklærer at Jesus Kristus er guddommelig. Vi ser hen til ham som den eneste kilde til vår frelse. Vi streber etter å etterleve hans læresetninger, og vi ser frem til den tid da han skal komme tilbake til denne jord og styre og regjere som kongers Konge og herrers Herre. Med ordene til en profet i Mormons bok sier vi til menneskene i dag: "Det [gis ikke] noe annet navn, heller ingen annen vei eller noe annet middel hvorved frelse kan komme til menneskenes barn, enn i og gjennom Den Allmektige Herre Kristi navn" (Mosiah 3:17).» (I *Lys over Norge,* juli 1993, 91.)

«Herren arbeider innenfra. Verden arbeider utenfra. Verden vil hente mennesker bort fra slummen. Kristus tar slummen ut av mennesker, og så går de selv bort fra slummen. Verden former mennesker ved å forandre deres omgivelser. Kristus forandrer mennesker, som så forandrer sine omgivelser. Verden former menneskets oppførsel, men Kristus kan forandre menneskets natur.» (*Lys over Norge*, nr. 2 1986, 5.)

«Menn og kvinner som vender seg til Gud, vil oppdage at han kan gjøre mye mer ut av deres liv enn de greier selv. Han vil gjøre deres gleder større, utvide deres syn, anspore deres sinn, styrke deres muskler, oppløfte deres ånd, forøke deres velsignelser, gi dem flere anledninger, trøste deres sjel, oppreise venner og utøse fred. Den som mister sitt liv i Guds tjeneste, vil finne evig liv (se Matteus 10:39).» (*Teachings of Ezra Taft Benson,* 361.)

Han mottok presidentens hedersbevisning

«USAs presidents borgermedalje ble overrakt til president Ezra Taft Benson 30. august [1989] for "et liv i hengiven tjeneste for land, samfunn, kirke og familie".

Brent Scowcroft, president George Bush' assistent for sikkerhetstjenesten og en tidligere Utah-innvåner, overrakte medaljen på vegne av president Bush, som beklaget at han ikke selv kunne overrekke den.

USAs president George H. W. Bush, president Ezra Taft Benson og president Gordon B. Hinckley

Det hvite hus kunngjorde utmerkelsen i juli. Det var første gang president Bush ga den i sin presidenttid.

"President Bush hedrer deg som en av de mest fremtredende amerikanere i din tid," fortalte Scowcroft

den 90-årige kirkelederen, som var USAs landbruksminister fra 1953 til 1961.

"Dette er en spesiell medalje," sa han. "Den ble innført i 1969 på initiativ fra myndighetene med det formål å påskjønne borgere i USA som har ydet forbilledlig tjeneste for sitt land eller sine medborgere.

President Bush mener at ditt lange og fremragende liv i tjeneste for ditt land, dets borgere, ja, for hele menneskeheten er fullstendig representativt for de verdiene som denne medaljen er ment å påskjønne," sa Scowcroft til president Benson.

President Benson svarte. "Jeg fortjener ikke denne æren." Scowcroft svarte igjen: "Jo, det gjør du visselig. I stor grad."

Teksten som ledsaget medaljen, lyder:

"USAs president tildeler denne Presidentens borgermedalje til Ezra Taft Benson. Et liv i hengiven tjeneste for sitt land, samfunn, sin kirke og familie gjør Ezra Taft Benson til en av de mest fremragende amerikanere i sin tid. Som landbruksrådgiver for presidentene Roosevelt og Eisenhower, som leder for sin kirke og 60 år som Amerikas guttespeideres venn har han arbeidet utrettelig. Hans hengivenhet overfor familien og plikttroskap mot frihetens prinsipper er et forbilde for alle amerikanere."» («Prophet Receives U.S. Presidential Medal», *Church News,* 2. sept. 1989, 4.)

En profets bortgang

President Ezra Taft Benson

President Ezra Taft Benson døde av hjertesvikt mandag 30. mai 1994, i en alder av 94 år. Han hadde vært generalautoritet i mer enn 50 år. Gjennom hele livet hadde han trofast tjent Herren, Kirken, sin familie og sitt land. Som hyllest for sin livslange tjeneste ble president Ezra Taft Benson tildelt fjorten ærespriser fra amerikanske colleger og universiteter.

Han valgte å bli gravlagt i Whitney i Idaho, det lille jordbrukssamfunnet der han ble født, ved siden av sin kjære hustru, Flora, som døde i august 1992. De hadde vært gift i 66 år.

KAPITTEL 14

Howard W. Hunter

KIRKENS FJORTENDE PRESIDENT

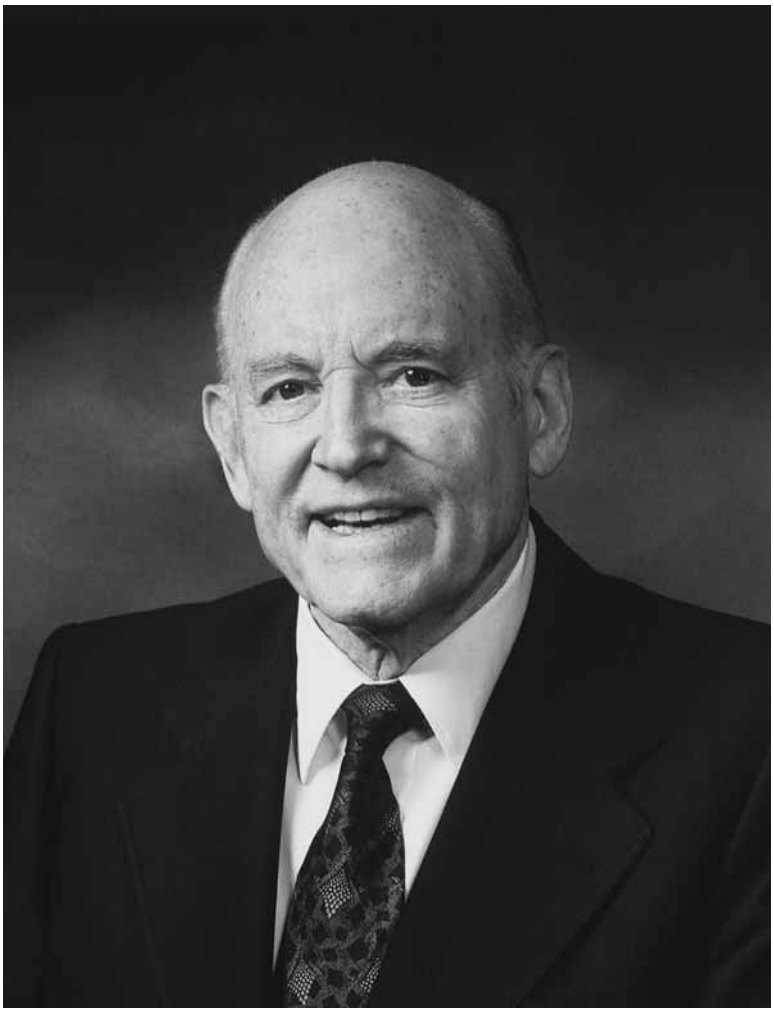

© Portretter: Merrett

VIKTIGE BEGIVENHETER I HOWARD W. HUNTERS LIV

Alder	Begivenheter
	Han ble født 14. november 1907 i Boise i Idaho, som sønn av John William og Nellie Marie Rasmussen Hunter.
3	Han fikk polio og ble frisk igjen (1911).
12	Han ble døpt i et innendørs svømmebasseng (4. apr. 1920).
15	Han gjorde seg fortjent til å bli ørnespeider (11. mai 1923).
19	Han la ut med *SS President Jackson* sammen med «Hunter's Croonaders», et danseband og skipets orkester, på et to måneders cruise i Orienten (5. jan. 1927).
21	Den store depresjonen begynte i USA (okt. 1929).
22	Han fikk sin patriarkalske velsignelse (mars 1930).
23	Han giftet seg med Claire Jeffs (10. juni 1931; hun døde 9. okt. 1983).
31	Han tok juridisk embedseksamen med *laud*, som den tredje beste i klassen (1939).
42	Han ble kalt til president for Pasadena California stav (25. febr. 1950).
46	Han ble beseglet til sine foreldre i Mesa Arizona tempel (14. nov. 1953).
51	Han ble ordinert til apostel av president David O. McKay (15. okt. 1959).
62	Han ble kalt som Kirkens historiker (24. jan. 1970).
77	Han ble beskikket til fungerende president for De tolv apostlers quorum (10. nov. 1985).
80	Han ble president for De tolv apostlers quorum (2. juni 1988).
81	Han innviet BYU Jerusalem Center (mai 1989).
82	Han giftet seg med Inis Bernice Egan (12. apr. 1990).
85	Han ble utsatt for en truende inntrenger mens han talte ved BYU Marriott Center, Provo, Utah (7. febr. 1993).
86	Han ble Kirkens president (5. juni 1994).
87	Han presiderte ved opprettelsen av Kirkens stav nr. 2000 – Mexico City Mexico Contreras stav (11. des. 1994). Han døde i Salt Lake City, Utah (3. mars 1995).

Det kunne godt ha vært en beskrivelse av hans eget liv da president Howard W. Hunter sa:

«Det finnes ikke noe som heter øyeblikkelig storhet. Grunnen til dette er at sann storhet er en lang prosess. Den kan innebære tilbakegang fra tid til annen. Det endelige resultatet er ikke alltid lett å se, men det synes alltid å kreve regelmessige, konsekvente, små og noen ganger vanlige og hverdagslige trinn over en lang periode…

John og Nellie Hunter, Howard W. Hunters foreldre

Sann storhet er aldri et resultat av en tilfeldig hendelse eller et skippertak eller en enkeltprestasjon. Den krever at man utvikler karakter. Den krever en mengde riktige avgjørelser når vi står overfor valg mellom godt og ondt i hverdagen…

Når vi vurderer vårt liv, er det viktig at vi ikke bare ser på hva vi har oppnådd, men også på forholdene vi har arbeidet under. Vi er alle forskjellige og unike enkeltpersoner. Vi har alle hatt et forskjellig utgangspunkt i livet. Vi har alle vår egen blanding av talenter og ferdigheter. Vi har alle våre egne utfordringer og vanskeligheter å kjempe med.» («What Is True Greatness», i *Brigham Young University 1986-87 Devotional and Fireside Speeches* [1987], 115; se «Sann storhet», *Lys over Norge,* okt. 1982, 39-40.)

Han var av skotsk herkomst

Howard W. Hunter, ca. 6-8 måneder gammel

Hunter-klanen slo seg ned i Skottland i løpet av det tolvte og trettende århundre. Der bygget de Hunterston Castle i nærheten av Hunter's Toune (town). Den 2. mai 1374 undertegnet Skottlands konge, Robert II, et pergamentdokument som et kongelig skjøte på en eiendom til William Hunter, lord av Hunterston Castle, "for den trofaste tjeneste han har ytet og kommer til å yte oss"…

John Hunter, Howard W. Hunters oldefar, ble født i Paisley, Renfrewshire, Skottland, ikke langt fra Hunterston Castle…

I 1860 kom misjonærer fra Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige til Paisley med budskapet om det gjengitte evangelium, og blant dem de døpte, var John og Margaret [hans hustru] Hunter. På den tiden oppfordret Kirken nye konvertitter til å samles med de hellige i Saltsjødalen, og misjonærene rådet inntrengende John og hans familie til å emigrere. Dette var en vanskelig avgjørelse, for John måtte gi opp en fremgangsrik virksomhet, familien og et komfortabelt hjem…

Da de kom frem til Saltsjødalen sent i september 1860, ble John snart desillusjonert, og hans sønn John [Howard W. Hunters bestefar] beskrev det slik: "Til slutt trakk han seg og sin familie vekk fra Kirken, og familien ble derfor værende i et fremmed land uten veileder".» (Eleanor Knowles, *Howard W. Hunter* [1994], 1-2, 4.)

Hans foreldre og tidlige år bidro til å forme ham

«I 1904 reiste Nellie Marie Rasmussen, som skulle bli president Hunters mor, fra sitt hjem i Mt. Pleasant i Utah for å besøke en tante i Boise i Idaho. Mens hun var der, ble hun kjent med John William Hunter. De holdt sammen de neste par årene, men han var ikke medlem av Kirken på den tiden, og Nellie, som ikke ville gifte seg utenfor Kirken, vendte tilbake til Mt. Pleasant. Men John ga seg ikke, og de giftet seg 3. desember 1906. Ekteparet flyttet til Boise, hvor de leide et lite hus i Sherman Street. Howard W. Hunter ble født i Boise 14. november 1907, og hans søster, Dorothy, ble født to år senere.» (James E. Faust, «Ørnens vei på himmelen», *Lys over Norge,* sept. 1994, 5.)

Howard W. Hunter, ca. 2 år gammel, 1909

Howard W. Hunter, ca. 5 år gammel

Howards mor var aktiv i Kirken hele livet og oppmuntret Howard til å delta i alle Kirkens aktiviteter som ble holdt i Boise i Idaho. Av og til kom Howards far til kirken sammen med Nellie og barna. Howard fikk ikke lov til å bli døpt da han var åtte år, for faren mente at han ikke var gammel nok til å treffe slike valg på egen hånd. Men da Howard var tolv år, gikk han til sin far og ba om tillatelse til å bli døpt. Han ønsket oppriktig å motta Det aronske prestedømme og få dele ut nadverden. Hans far gikk med på det, og Howard ble døpt 4. april 1920. Elleve uker etter dåpen ble han ordinert til diakon. «Jeg minnes første gang jeg delte ut nadverden,» sa han. «Jeg var nervøs, men begeistret for privilegiet. Etter møtet roste biskopen meg for måten jeg hadde gjort det på. Biskopen var alltid så omtenksom.» (Sitert i J. M. Heslop, «He Found Pleasure in Work», *Church News,* 16. nov. 1974, 4.)

Erfaringer i hans tidligste ungdom viste hans besluttsomhet og styrke

Howard W. Hunter, ca. 12 år gammel, 1919

«Ikke lenge etter at Dorothy [Howard W. Hunters søster] ble født, steriliserte Nellie litt vann ved å koke det i en gryte på dagligstuens ovn som familien brukte til oppvarming. Hun hadde tatt gryten av ovnen, og fordi den var for varm til å holde, satte hun den på gulvet. Howard kom løpende gjennom huset. Han snublet hodestups i gryten og tok seg for med venstre hånd. Den ble stygt skåldet. I sin historie beskrev han mange år senere hva som skjedde:

”Legen ble budsendt, og han anbefalte å pakke armen inn i moste poteter og bandasjere den. Noen av nabokvinnene kom for å hjelpe. Jeg kan huske at jeg satt ved siden av kjøkkenvasken mens kokte poteter ble most og pakket rundt armen og tøystrimler ble revet opp til bandasje. Heldigvis hindret ikke den alvorlige forbrenningen armen i å utvikle seg, men jeg har hatt arr hele livet.”» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 18.)

Howard W. Hunter, ca. 8 år gammel, med sin søster Dorothy

«Den unge Howard solgte aviser på et gatehjørne i Boise. Familien bodde i nærheten av klubbhuset, så han var ofte caddie for golfspillerne der. Han rammet inn bilder i en kunstforretning, leverte telegrammer og hadde forskjellige jobber i et varehus. Fordi han lyktes med et prosjekt etter skoletid i et apotek, vant han et korrespondansekurs i farmasi og fullførte det før han var ferdig med videregående skole.

Det så ut til at han lyktes med alt det gode han satte seg fore. I 1919, da det skulle reises midler til en ny kirkebygning i Boise, var Howard, som var diakon, den første til å gi et bindende tilsagn. Han donerte 25 dollar – ikke et lite beløp for en gutt på 12 år.» (Don L. Searle, «President Howard W. Hunter, Acting President of the Quorum of the Twelve Apostles», *Ensign,* apr. 1986, 22.)

Han hadde mange talenter

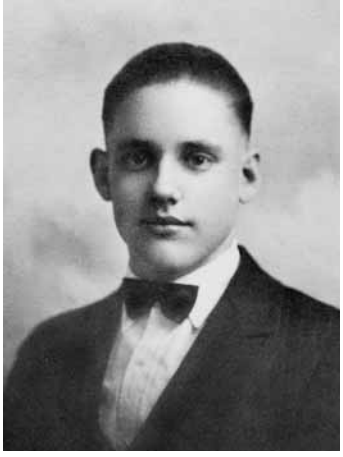
Howard W. Hunter

«”Min mor sa at helt fra han var baby, hadde han alltid riktig rytme” når det gjaldt musikk, minnes [Howard W. Hunters] søster, Dorothy Hunter Rasmussen. ”Han hadde absolutt gehør,” sier hun, ”og en nydelig stemme.” Disse musikalske evnene ble en viktig del av hans liv.

Men også noen andre egenskaper viste seg tidlig. ”Han var alltid en svært flink elev,” sier søster Rasmussen. Han hadde ”et sterkt ønske som drev ham, og han var så oppvakt”. Men hans ambisjon og intelligens var blandet med kjærlighet og medfølelse. Han vant ofte andre gutters klinkekuler når de lekte – men han ville ikke beholde dem. En gang sa han nei takk til en jobb han ønsket, da han forsto at en annen gutt ville bli oppsagt for at han skulle få den.» (Searle, *Ensign,* apr. 1986, 22.)

«Stort sett gjorde Howard det bra på skolen. Men han sier han hadde to handicap: ”Jeg var ikke flink i

sport, og jeg hadde problemer med å skjelne farger – ikke alle farger, men nyanser av rødt, grønt og brunt."

Han oppfant en sinnrik måte å løse problemet med fargeblindheten på. Han la fargeblyantene sine på pulten, og når tegnelæreren ba elevene finne frem en bestemt fargeblyant, lot han fingrene løpe over blyantene på pulten, og Beatrice Beach, som satt bak ham, klappet ham på skulderen når han kom til den rette. Han syntes det var flaut å innrømme for læreren at han ikke kunne skjelne fargene fra hverandre.

Med hensyn til Howards andre "handicap", hans manglende interesse for sport, var det nærmeste han noensinne kom når det gjaldt å være tilstede ved en idrettskonkurranse, da han et år på videregående skole gikk på fotballkamper og rapporterte resultatene til lokalavisen. Han likte lesning, skrivning og de fleste andre skolefagene, men han arbeidet ikke alltid hardt for å utmerke seg i dem. Han hadde mange andre interesser også, som en rekke jobber etter skoletid og feriejobber.» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 32.)

Han ble ørnespeider

Han var en av de første ørnespeidere i Idaho.

Speiderbevegelsen var bare ti år gammel da Howard W. Hunter ble engasjert i den. På et bestemt tidspunkt gikk det opp for ham at hvis han fortsatte å gjøre seg fortjent til ferdighetsmerker i det samme tempoet, ville han bli den første ørnespeideren i Idaho.

«Da Howard kom hjem etter leiren det året, hadde han klart ni ferdighetsmerker til. Disse merkene, og ett han hadde gjort seg fortjent til før leiren, ble overrakt ham under et spesielt speidermøte 14. september 1922 sammen med Rotary og speiderledere i Boise, der borgermesteren og andre av byens fremstående menn var tilstede.

"Da denne høytideligheten ble holdt," sa Howard, "hadde jeg kvalifisert meg til femten ferdighetsmerker og til Life Scout- og Star Scout-merkene. Jeg trengte bare seks til for å bli ørnespeider. Speiderbladet hadde inneholdt historier om gutter som hadde blitt ørnespeidere, men vi ble fortalt at ennå var det ingen i Idaho. Konkurransen var i gang mellom Edwin Phipps i 6. tropp og meg."

Da den neste høytideligheten ble holdt, hadde begge guttene gjort seg fortjent til 21 merker, det nødvendige antall for å bli ørnespeider, men Edwin hadde fullført alle de obligatoriske, mens Howard fremdeles manglet de obligatoriske merkene i idrett, samfunnslære og matlaging. Derfor fikk Edwin sitt ørnemerke i mars 1923, to måneder før Howard fikk sitt.» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 39-40.)

Senere har han blitt anerkjent som den annen ørnespeider i Boise og muligens i hele delstaten Idaho.

Han var initiativrik som ung

«En annen hobby i guttedagene [til Howard W. Hunter] var å samle på ødelagte, kasserte vekkerur. Han plukket dem fra hverandre, reparerte og smurte dem og fikk dem til å gå. Deretter solgte han dem for å få lommepenger.

Én jobb Howard også prøvde seg på, var å sortere sitroner. Han skulle skille grønne fra gule. Dette var en av de få oppgavene han ikke hadde noe som helst anlegg for – han var fargeblind og så ikke forskjell på dem! Men det interessante var at han senere ble litt av en ekspert på bananer.» (Faust, *Lys over Norge,* sept. 1994, 6-7.)

Han opprettet Hunter's Croonaders

Howard W. Hunter holder en saksofon.

«Da Howard gikk i annen klasse på videregående skole, meldte han seg på en salgskonkurranse som ble sponset av Sampson Music Company. De som kjøpte varer i butikken, fikk ett poeng for hver dollar de brukte og kunne bestemme hvilken konkurransedeltaker som skulle få poengene. Howard oppfordret alle sine venner og bekjente til å handle hos Sampson's, og poengene som ble gitt ham, ga ham annenpremien, en marimba. Han lærte seg fort å spille godt nok på den til å kunne opptre på skolen, i kirken og i andre programmer, og deretter som medlem av et danseorkester.

"De fleste orkestrene var ikke store nok til å ha med en marimbaspiller med mindre han også kunne spille andre instrumenter," forklarte Howard, "så jeg begynte å slå tromme også. Etter hvert som jeg spilte mer og mer på profesjonell basis, begynte jeg å spille saksofon og klarinett og senere også trompet." Han

spilte også piano og fiolin, som han hadde hatt undervisning i – ca. et år for hvert instrument – mens han gikk i barneskolen.

Høsten 1924, etter at han hadde spilt med flere orkestre, dannet Howard sin egen gruppe, som han kalte Hunter's Croonaders. I november og desember samme år spilte gruppen ved seks dansetilstelninger, og neste år hadde de 53 engasjementer i forsamlingslokaler og restauranter, private selskaper og bryllupsmottakelser, skoler og kirker, klubber og studentforeninger. Det meste foregikk i Boise og nærliggende byer, men av og til spilte gruppen litt lenger hjemmefra.» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 45-46.)

Han dannet et fem-mannsorkester som ble kalt Croonaders. Howard W. Hunter i midten, med saksofonen.

I 1926 fikk Howard tilbud om å danne et fem-manns-orkester for et to-måneders cruise til Orienten med passasjerskipet SS *President Jackson.* Gruppen ble hyret til å spille bakgrunnsmusikk til filmer som ble vist på skipet. De spilte også klassisk musikk til middager og selskapsdans.

En Søndagsskole-leksjon motiverte ham til å motta sin patriarkalske velsignelse

«I en Søndagsskole-klasse for unge voksne opplevde [Howard W. Hunter] et stort vendepunkt i sin hunger etter kunnskap om evangeliet. I sin historie skrev han:

"Selv om jeg hadde gått i klasser i Kirken det meste av livet, var det først i en Søndagsskole-klasse i Adams menighet hvor bror Peter A. Clayton underviste, min interesse for evangeliet virkelig ble vakt. Han hadde et vell av kunnskap og evne til å inspirere ungdom. Jeg studerte leksjonene, leste de ekstra leseoppdragene han ga oss, og deltok i samtalen om de oppgitte emnene. Jeg ble plutselig klar over den egentlige betydningen av noen av prinsippene i evangeliet, fikk forståelse av herlighetsgradene og kravene for å oppnå celestial opphøyelse etter hvert som bror Clayton underviste og lærte oss dette. Jeg tenker på denne perioden i mitt liv som den tiden da evangeliets sannheter begynte å utfolde seg. Jeg hadde alltid hatt et vitnesbyrd om evangeliet, men plutselig begynte jeg å forstå."

Emnet for en av bror Claytons leksjoner tidlig i mars 1930 var patriarkalske velsignelser. "Jeg hadde aldri helt forstått det med patriarkalske velsignelser, men nå fikk det mening," skrev Howard. "Den dagen oppsøkte jeg bror George T. Wride, stavspatriarken, og han ba meg komme til kontoret i misjonshjemmet bak Adams menighets kirkebygning neste søndag."

Etter at bror Wride hadde snakket med Howard noen minutter den mars-søndagen, la han sine hender på den unge mannens hode og ga ham en patriarkalsk velsignelse.

I velsignelsen ble det sagt at Howard var en "som Herren kjente forut", og at han hadde vist "sterkt lederskap blant himmelens hærskarer" og hadde blitt ordinert "til å utføre et viktig arbeid i jordelivet med å oppfylle [Herrens] hensikter med sitt utvalgte folk". Han ble lovet at hvis han forble trofast, skulle han bli velsignet med "intelligens fra det høye", han skulle bli "en mester i verdslig ferdighet og en lærer i verdslig kunnskap så vel som prest for den høyeste Gud", og han skulle bruke sine talenter til å tjene Kirken, skulle sitte i råd og bli kjent for sin visdom og sin rettferdige dømmekraft.» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 70-71.)

Han giftet seg med Clara Jeffs

Clara May Jeffs som tenåring

En venn presenterte Howard W. Hunter for en ung dame på en dans for unge voksne i California 8. juni 1928. «Hennes navn var Clara (Claire) Jeffs. Howard ble øyeblikkelig tiltrukket av henne og sa til Claire: "Hvorfor går du aldri ut med meg?" Hun svarte: "Hvorfor ber du meg ikke?" Snart hadde hun og Howard fast følge. De forlovet seg tidlig i 1931 og giftet seg [i Salt Lake tempel] 10. juni samme året.» (Faust, *Lys over Norge,* sept. 1994, 7.)

«Etter hvert som bryllupsdagen nærmet seg, tok Howard en annen viktig avgjørelse. I flere år hadde han spilt med orkestre ved danser og i selskaper, i selskapslokaler og i radio og på scenen. "Det var glamorøst i noen henseender," mintes han, "og jeg tjente bra, men omgangen med mange av musikerne var ikke hyggelig på grunn av deres drikkevaner og moralnormer." Slik omgang var ikke forenlig med den livsstilen han så for

seg sammen med hustru og barn, derfor bestemte han seg for å gi seg som profesjonell musiker.

Den 6. juni 1931, fire dager før de giftet seg, spilte Howard for siste gang offentlig i Virginia Ballroom i Huntington Park. Da han kom hjem den kvelden, pakket han inn sine saksofoner og klarinetter og noter og la det bort. Han hadde allerede solgt trommene og marimbaen og satt bort trompeten og fiolinen.

Howard og Claire Hunter

"Siden den kvelden," sa han, "har jeg aldri rørt musikkinstrumentene mine, unntatt ved noen få anledninger når barna var hjemme [og] vi sang julesanger og jeg akkompagnerte på klarinett. Selv om dette etterlot seg et tomrom etter noe jeg hadde likt, har jeg aldri angret på avgjørelsen."» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 81.)

En god tid som nygift

«Howard og Claire begynte sitt gifte liv i en møblert leilighet med utsikt over havet i Hermosa Beach [i California]. Hver morgen, mintes han, "sto vi tidlig opp. Jeg iførte meg badebukse, løp over stranden og stupte ut i brenningene. Etter en god svømmetur og en varm dusj var frokosten klar. Det tok bare femten minutter å kjøre til banken i Hawthorne, så var jeg klar til å ta fatt på dagens arbeid. Vi dro ofte for å svømme sammen om kvelden etter at jeg var kommet hjem, og vi spaserte vanligvis på stranden under stjernene før vi gikk til sengs. Selv om dagene var varme, gjorde havbrisen kveldene kjølige og behagelige, og lyden fra brenningen var vuggesang."

KOPIERING IKKE TILLATT

Howard W. Hunter med sin hustru, Claire, og deres sønner Richard og John

Da de leide leiligheten, sa han, visste de at de ikke ville ha råd til å bo der lenge – "men vi ønsket oss den luksus å innlede ekteskapet på et pent sted".

Like etterpå flyttet de til et treroms, umøblert hus i gangavstand til banken i Hawthorne. Claire hadde et soveromsmøblement, og de kjøpte noen få andre møbler og husholdningsartikler, men de var fast bestemt på … ikke å sette seg i gjeld. "Derfor hadde vi ikke alt vi ønsket oss, men vi hadde det vi trengte for å ha det bra," sa Howard.» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 83.)

Han var interessert i jus

«Etter at banken der han arbeidet, ble nedlagt [under den store depresjonen], solgte den 24 år gamle Howard såpe på dørene, hjalp til med å inspisere veier og malte broer.

Howard W. Hunter

I 1934 fant en stor forandring sted for ham da han ble ansatt ved Los Angeles distriktskontor for flomregulering. Han oppdaget at han hadde lett for å forstå juridisk arbeid, og i en alder av 26 tok han den viktige beslutning at han ville studere jus. Etter at han hadde tatt noen obligatoriske kurs, begynte han ved Southwestern University. Fire år senere ble han uteksaminert derfra mens han arbeidet på heltid, fulgte undervisning om kveldene og ønsket tre barn velkommen inn i familien.» (Jay M. Todd, «President Howard W. Hunter: Fourteenth President of the Church», *Ensign,* juli 1994, 6.)

«Det var en viktig avgjørelse for Hunters da Howard bestemte seg for å studere jus… "Jeg arbeidet åtte timer om dagen og tok det meste av undervisningen om kvelden. Jeg leste om nettene og gjennom weekenden," minnes president Hunter. Til å begynne med pleide han lese til klokken to om morgenen. Så fant han ut at han ble mindre trett om han gikk tidligere til sengs og sto opp klokken to om morgenen for å studere.

Det var, sier han, en periode med streng opplæring som hjalp ham å lære seg den selvdisiplin som kreves for å takle alt som hører med til karrière, arbeid i Kirken og familieliv. Han tok eksamen med *laud*.» (Se Searle, *Lys over Norge,* apr. 1987, 21.)

En uke etter at han hadde tatt eksamen som nr. tre i sin klasse, begynte han å forberede seg til å avlegge prøven for å få advokatbevilling i California. Han ble fortalt at bare én av tre kandidater kom til å bestå prøven.

Howard og Claire Hunter

«Howard tok prøven, "noe av det hardeste jeg har gjort noen gang", 23., 24. og 25. oktober [1939]. "Etter den tredje dagen var jeg fullstendig utmattet. Jeg hadde gjort mitt beste, men var urolig fordi jeg ikke visste om det var godt nok eller ei."

Ventetiden virket uendelig, for "flere års intenst arbeid avhang av resultatene av en eneste prøve". Han visste at hvis han fikk et tynt brev, betydde det at han ikke hadde bestått. Et tykt brev ville ikke bare inneholde et brev med den gledelige nyheten at han hadde bestått, men også flere søknadsskjemaer for å få praktisere som advokat og i retten.

"Om morgenen 12. desember ringte Claire meg på kontoret og sa at postbudet nettopp hadde kommet med et brev fra eksamenskomitéen," mintes han. "Er det et tykt eller tynt brev?" spurte jeg. "Et veldig tykt," svarte hun. En bølge av lettelse gikk gjennom meg. Jeg lukket øynene og ventet på at hun skulle åpne og lese brevet. Det harde arbeidet og alt vi hadde ofret, hadde fått en lykkelig slutt." Og professoren hadde rett: Av de 718 som meldte seg til prøven den terminen, var det 254, eller 35,4 prosent, som sto. Nesten to tredjedeler strøk.» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 93.)

Han ble kalt til biskop og deretter til stavspresident

I august 1940 kalte Bertrum M. Jones, president for Pasadena stav, Howard W. Hunter til biskop for den nye El Sereno menighet. «Howard var lamslått. "Jeg hadde alltid tenkt på en biskop som en eldre mann," mintes han, "og jeg spurte hvordan jeg kunne være menighetens far i en så ung alder som 32. De sa at jeg kom til å være den yngste biskopen som var blitt kalt i Syd-California til da, men de visste jeg kunne mestre oppgaven. Jeg takket for tilliten og sa at jeg ville gjøre mitt beste."

Stavspresidentskapet i Pasadena California stav (tidlig på 1950-tallet)

Fremdeles lamslått dro han hjem og fortalte nyheten til Claire. "Vi mintes avgjørelsen vi hadde tatt om å gifte oss istedenfor å reise på misjon, og at vi en dag ville utføre en misjon sammen," sa han. "Kanskje dette var denne misjonen i en annen form enn vi hadde ventet."» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 94.)

KOPIERING IKKE TILLATT

Howard W. Hunter med sin hustru, Claire, og hans sønn John ved Taj Mahal, India, 1958

Nesten ti år senere, «i februar 1950, fikk eldstene Stephen L Richards og Harold B. Lee i oppdrag å dele Pasadena stav, og de kalte Howard W. Hunter til å presidere over Pasadena stav. Han hadde ingen betenkeligheter med å ta imot dette kallet. Han hadde samvittighetsfullt skrevet dagbok helt siden han var ung, og han skrev ned sitt svar på kallet: "Jeg hadde ingen vanskeligheter med å forstå brødrene da de fortalte oss at vi var blitt valgt på grunn av våre hustruers styrke. Claire … har alltid vært rede til å støtte meg og vise forståelse mens jeg studerte jus, da jeg var biskop og i ethvert annet kall jeg har hatt."» (Faust, *Lys over Norge,* sept. 1994, 8, 11.)

Han ble kalt til apostel

President for De tolv apostlers quorum, ca. 1988

«Livet tok en dramatisk vending for Howard W. Hunter 9. oktober 1959. Han og Claire hadde reist til Salt Lake City for å overvære generalkonferansen, og Howard fikk beskjed om at president David O. McKay ønsket å snakke med ham. President McKay fortalte ham: "I morgen vil du bli oppholdt som medlem av De tolvs råd."» (Faust, *Lys over Norge,* sept. 1994, 12.)

Eldste Hunter skrev om denne hendelsen:

«President McKay hilste meg med et vennlig smil og et varmt håndtrykk og sa deretter til meg: "Sett deg, president Hunter, jeg vil gjerne snakke med deg. Herren har talt. Du er kalt til å være ett av hans spesielle vitner, og i morgen vil du bli oppholdt som medlem av De tolvs råd."

Jeg kan ikke forsøke å forklare følelsen som skyllet gjennom meg. Øynene mine ble fylt av tårer, og jeg kunne ikke snakke. Jeg har aldri følt meg så aldeles ydmyk som da jeg satt der sammen med denne store, gode, vennlige mannen – Herrens profet. Han fortalte meg hvilken stor glede dette ville gi meg, det strålende samvær med brødrene og at mitt liv og min tid heretter ville være viet til tjeneste for Herren, og at jeg heretter ville tilhøre Kirken og hele verden. Han sa mer til meg, men jeg var så overveldet at jeg ikke kan minnes detaljene, men jeg husker at han la sine armer rundt meg og forsikret meg om at Herren ville elske meg og at jeg ville ha Det første presidentskaps og De tolvs råds støtte og tillit.

Samtalen varte bare noen få minutter, og idet jeg gikk derfra, fortalte jeg ham at jeg elsket Kirken, at jeg oppholdt ham og de andre medlemmene av Det første presidentskap og De tolvs råd, og jeg ville med glede gi min tid, mitt liv og alt jeg eide til dette arbeidet. Han sa jeg kunne ringe til søster Hunter og fortelle henne nyheten… Jeg gikk tilbake til hotell Utah og ringte til Claire i Provo, men da hun tok telefonen, kunne jeg knapt snakke.» (Sitert i Knowles, *Howard W. Hunter,* 144-45.)

«Etter at hans navn var blitt fremlagt på generalkonferansen og han var blitt oppholdt, inviterte president Clark ham til å innta sin plass på forhøyningen sammen med De tolv. "Hjertet slo raskere da jeg gikk opp trinnene," mintes han. "Eldste Hugh B. Brown gjorde plass til meg, og jeg inntok min plass som quorumets tolvte medlem. Jeg følte alles øyne på meg, og jeg følte vekten av hele verden på min skuldre. Etter hvert som konferansen skred frem, følte jeg meg ytterst utilpass og undret på om jeg noen gang ville føle at dette var min rette plass."» (Faust, *Lys over Norge,* sept. 1994, 12.)

Eldste og søster Hunter med sitt første barnebarn, Robert Mark Hunter, sønn av Lourine og John Hunter, oktober 1959

KOPIERING IKKE TILLATT

Han ga uttrykk for sine følelser for å være apostel

Sammen med eldste Boyd K. Packer

«Eldste Hunter har aldri sluttet å undres over anledningen han har fått til hver uke å komme sammen med Det første presidentskap og De tolv i templet for å ta del i nadverden, bønnfalle Herren og drøfte saker som angår Herrens rike. "Møtet i dette rådet i templet er en erfaring som får en til å føle at man skulle bli bedre og gjøre det bedre," skrev han i 1967. "Det hersker vennlighet, enhet og kjærlighet."

Mange slike uttrykk er blandet med undring over å være så velsignet, som for eksempel: "Å sitte sammen med denne gruppen av mine brødre får meg til å føle min utilstrekkelighet, men gir meg alltid en beslutning om å prøve hardere." "Slike stunder får meg til å føle min egen ubetydelighet og uverdighet til å ha del i slike privilegier og velsignelser." "Disse møtene er høydepunkter i mitt liv og får meg alltid til å spørre hvorfor jeg ble valgt og hvorfor jeg har det privilegium å sitte i dette rådet." "Som ved tidligere anledninger forlot jeg templet i dag og følte min utilstrekkelighet og undret på hvorfor jeg ble valgt til å være sammen med

disse brødrene. Jeg bestemmer meg alltid for å forsøke å gjøre det bedre og strebe etter å være det forventede forbilde.”» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 226-27.)

Han underviste om sann religion

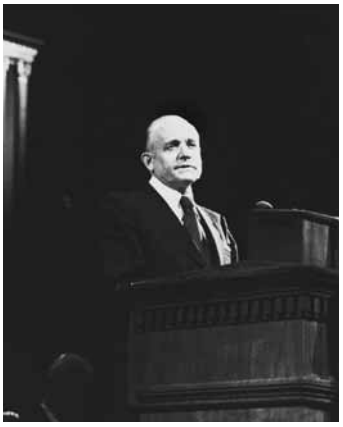
Han taler i Salt Lake tabernakel.

Eldste Howard W. Hunter forklarte:

«Det er stor forskjell mellom etikk og religion. Man må skjelne mellom en hvis liv er basert utelukkende på etikk, og en som virkelig baserer sitt liv på religion. Vi trenger etikk, men sann religion inkluderer etiske sannheter og omfatter langt mer. Sann religion har sine røtter i troen på det høyeste vesen. Kristen religion er basert på tro på Gud den evige Fader og på hans Sønn Jesus Kristus og på Herrens ord slik det finnes i Skriften. Religion omfatter også mer enn teologi. Det er mer enn bare en tro på Guddommen. Det er å praktisere troen...

Sann religion for den kristne kommer til uttrykk ved en virkelig tro på Gud og ved å forstå at vi er ansvarlige overfor ham for våre handlinger og vår adferd. En person som har en slik religion, er villig til å etterleve prinsippene i Kristi evangelium og vandre rettskaffent for Herren i alle ting ifølge hans åpenbarte lov. Dette gir en mann eller kvinne fred og frihet fra forvirring i livet, og det gir forsikring om evig liv heretter.» (I *Conference Report,* okt. 1969, 112.)

Han reiste rundt i verden som apostel

Han underviser i Det hellige land.

En plikt som en apostel har, er å bringe evangeliet ut i verden, og eldste Howard W. Hunter reiste rundt i verden og møtte medlemmer i mange land. Han reiste over 20 ganger til Det hellige land i Kirkens ærend. Der bidro han til å etablere vennskap med både jødiske og arabiske ledere i hele Midtøsten. Dette vennskapet hjalp til syvende og sist Kirken med å få tillatelse til å bygge senteret i Jerusalem. Han elsket å reise til Det hellige land sammen med andre medlemmer av De tolv og fornye vennskapet med dem han kjente. Innen 1993 hadde han besøkt nesten enhver stor islamisk nasjon i verden. Han minnet ofte medlemmene på at både jødene og araberne er løftets barn og at de ikke skulle ta parti for noen av dem.

«Himmelske gaver og egenskaper ble utviklet etter hvert som han gang på gang reiste til Jerusalem i Det hellige land. Jerusalem virket som en magnet på ham. Det var i sannhet inspirert at det under hans ledelse ble sikret tomt så Brigham Young University Jerusalem Center kunne bygges. Hans ønske om å være der Frelseren vandret og underviste, syntes umettelig. Han elsket alt han så og hørte. Han var spesielt glad i Galilea. Men det var ett sted han var aller mest glad i. Han pleide ***alltid*** si: ”La oss dra til graven i hagen bare én gang til, det er så godt der.” Der kunne han sitte og meditere som om han trengte gjennom sløret mellom ham selv og Frelseren.» (James E. Faust, «Howard W. Hunter: Man of God», ***Ensign,*** apr. 1995, 27.)

Hans kjærlighet til Det hellige land førte til spesielle oppdrag

I 1961 reiste eldste Howard W. Hunter sammen med eldste Spencer W. Kimball og deres hustruer til Egypt og Midtøsten. I et brev til sine medbrødre i De tolvs quorum skrev de to apostlene:

«Julaften var vi i Betlehem der Kristus ble født. Det var rundt 20 000 andre der fra ethvert land og enhver hudfarge, enhver rase, ethvert språk og enhver tro. Men da vi gikk ned til hyrdenes mark, var vi helt alene i mørket. Det vil si, det ville ha vært mørkt hvis det ikke hadde vært for det strålende måneskinnet og stjernehimmelen. Vi sang svakt for oss selv: ”Langt, langt herfra, nær ved Betlehems stad, engler til hyrdene sang så glad: Priser vår Gud i det høye.” Her var det ingen moskeer eller katedraler som ødela scenen, og vi følte en fin ånd, og det var ikke vanskelig å tro at alt var nesten uforandret siden den hellige natten…

I Jerusalem og omegn besøkte vi de fleste tradisjonelle stedene.

Vi fire spaserte de få kilometrene fra Betania opp til Oljeberget og ned til Jerusalem – den stien Han fulgte så mange ganger. Vi gikk opp på åskammen som godt kunne være Hodeskalle-stedet – Golgata. Der satt vi en stund og leste om den grusomme arrestasjonen, rettssaken, forfølgelsen og vår Frelsers korsfestelse.

Vi gikk sammen med den sørgende flokken ned bakken og tilbragte en god del tid i graven og hagen som sies å være de utgravde stedene. Vi følte en god, varm ånd her. Vi følte at dette godt kunne være det virkelige stedet. Og evangeliene fikk ny mening da vi leste dem på selve stedet.

Og på Oljeberget leste vi om himmelfarten. Det var en stor opplevelse… Vi tror at denne reisen har gjort oss mer klar over at fortidens hendelser virkelig fant sted, over forholdet mellom fortiden og nåtiden og over vår gjeld til vår Herre, hvis liv og død og offer synes enda mer virkelig.» (Sitert i Knowles, *Howard W. Hunter,* 163-64.)

«I Midtøsten hadde eldste Hunter møter med statsoverhoder og andre øvrighetspersoner, men han snakket også med kamelførere og tjenere. Han ble underholdt i palasser og i beduintelt, han kjørte i limousiner og red på muldyr og kameler, spiste overdådige måltider og enkel landsens kost. Han kunne forholde seg til personer fra alle lag av folket på grunn av sin ekte interesse for mennesker. Han hørte forelesninger og leste svært mye om Midtøsten, og hans kunnskap om disse landene åpnet dører og førte til verdifulle vennskapsbånd for Kirken...

På grunn av eldste Hunters kjennskap til dette spesielle stedet ga Det første presidentskap ham i oppdrag å føre an i to av Kirkens betydningsfulle prosjekter i Det hellige land: Orson Hyde minnepark og Jerusalem senter for studier i Det nære Østen.» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 210-12.)

Orson Hyde minnepark ble anlagt

«Den 24. oktober 1841 var eldste Orson Hyde i De tolv apostlers quorum i Palestina, som Det hellige land var kjent som da, i et spesielt oppdrag for Kirken... Da han sto på [Oljeberget] rett overfor Kedrondalen fra Jerusalem, holdt han en bønn og innviet landet Palestina til oppbyggingen av Jerusalem og innsamlingen av Abrahams etterkommere.

Den 24. oktober 1979 sto president Spencer W. Kimball på den samme høyden for å innvie en park til minne om eldste Hydes bønn. Eldste Howard W. Hunter var tilstede. Han hadde hatt en viktig rolle med hensyn til å skaffe midler og i forhandlingene som førte til at parken kunne anlegges.

Forarbeidet til dette prosjektet ble gjort da president Harold B. Lee, eldste Gordon B. Hinckley i De tolv og president Edwin Q. Cannon jr. i Den sveitsiske misjon besøkte Israel i september 1972. De hadde møte med representanter for Israels departementer for religion, utenrikssaker og turisme, og de undersøkte om det var mulig å reise et monument til minne om Orson Hyde i Jerusalem.

Tre måneder senere, 19. desember 1972, skrev eldste Hunter i dagboken sin: "Siden jeg skal reise til Det hellige land neste uke, kalte Det første presidentskap meg inn til sitt møte i morges og spurte om jeg ville ha et møte med gruppelederen [for Kirken] i Jerusalem og med borgermesteren, om nødvendig, angående et monument til minne om Orson Hydes bønn i Jerusalem."

1. nyttårsdag i Jerusalem så eldste og søster Hunter på mulige tomter til monumentet. Han rapporterte til president Lee om sitt inntrykk av tomtene de besøkte, men ingen beslutning ble tatt på det tidspunktet. To år senere inviterte Jerusalem City Kirken til å delta i arbeidet med å anlegge et grønt belte rundt murene til Den hellige by. Etter et besøk til Jerusalem rapporterte eldste Hunter at den foreslåtte tomten, som lå på Oljeberget, var det største spesielt utpekte område i parken. Slik

Eldste Hunter møter Teddy Kolleck, borgermester i Jerusalem, ved innvielsen av Orson Hyde Memorial Garden, 1979.

begynte Orson Hyde minnepark å bli en realitet.» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 212-13.)

«Alle er like for Gud»

Sammen med eldste James E. Faust (nr. 3 fra h.) og eldste Jeffrey R. Holland (lengst t.h.) og familiemedlemmer ved Graven i haven, mai 1985

Mens Kirken var involvert i Orson Hyde minnepark-prosjektet, sa eldste Howard W. Hunter:

«Som medlemmer av Herrens kirke må vi heve vårt syn over personlige fordommer. Vi må oppdage den store sannhet at vår Fader virkelig ikke gjør forskjell på folk. Noen ganger krenker vi urettmessig brødre og søstre i andre land ved å favorisere mennesker i en nasjon fremfor en annen.

La meg som et eksempel på favorisering nevne det aktuelle problemet i Midtøsten – konflikten mellom araberne og jødene…

Vi har medlemmer av Kirken i den muslimske verden… Noen ganger blir de krenket av medlemmer av Kirken som gir inntrykk av at vi favoriserer jødenes planer. Kirken er interessert i alle Abrahams etterkommere, og vi skulle huske at arabernes historie kan føres tilbake til Abraham gjennom hans sønn Ismael.

Tenk dere en far som har mange sønner. Hver av dem har forskjellig temperament, forskjellige anlegg og åndelige trekk. Er han mindre glad i én sønn enn i en annen? Kanskje den sønnen som er minst åndelig innstilt, får mer av farens oppmerksomhet og bønner enn de andre. Betyr det at han elsker de andre mindre? Kan dere tenke dere at vår himmelske Fader har større kjærlighet til én nasjon av sitt avskom enn til andre? Som medlemmer av Kirken trenger vi å minnes Nephis utfordrende spørsmål: "Vet dere ikke at det finnes mer enn én nasjon?" (2. Nephi 29:7).

For tiden er vi involvert i et prosjekt med å forskjønne Oljeberget i Jerusalem med en park til minne om Orson Hyde, en av Kirkens tidligste apostler, og den innvielsesbønnen han holdt på det stedet. Det er ikke fordi vi favoriserer ett folk fremfor et annet. Jerusalem er hellig for jødene, men den er også hellig for araberne.

En embedsmann i Egypt sa en gang til meg at hvis det noen gang skal bygges en bro mellom kristendommen og islam, må den bygges av Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige. Da jeg spurte hva som var grunnen til hans uttalelse, gjorde det sterkt inntrykk på meg da han nevnte likhetene og fellesskapets bånd.

Både jødene og araberne er vår Faders barn. Begge er løftets barn, og som kirke velger vi ikke side. Vi er glad i og interessert i begge nasjoner.» («"All Are Alike unto Gud"», *1979 Devotional Speeches of the Year* [1980], 35-36.)

Senteret i Jerusalem ble bygget

BYU Jerusalem Center

BYU Jerusalem Center

«Mens planene pågikk for Orson Hyde-prosjektet i Jerusalem, var eldste Hunter også i ferd med å lete etter og forhandle om en tomt til et senter som kunne huse Brigham Young Universitys utenlandsprogram og Jerusalem gren og distrikt.

Men det ville ikke være lett å finne en egnet tomt, legge frem passende arkitekttegninger og forhandle seg gjennom utallige byråkratiske krav…

Letingen etter en tomt begynte for alvor i 1979, da Orson Hyde minnepark nesten var ferdig. Den 8. februar 1979 hadde eldste Hunter et møte med en gruppe

generalautoriteter og funksjonærer ved BYU for å avgjøre om Kirken skulle overveie å bygge i Jerusalem.

To måneder senere hadde eldste Hunter, eldste James E. Faust og Kirkens skolesjef, Jeffrey R. Holland, et møte med Det første presidentskap. Eldste Hunter skrev: "Vi anbefalte å kjøpe tomt i Jerusalem og oppføre en bygning som kunne brukes som møtehus for en gren ... og også som bolig og klasserom for BYUs utenlandsprogram." Forslaget ble godkjent, og eldste Hunter fikk myndighet til å lete etter og forhandle om en tomt.

Denne avgjørelsen var innledningen til utallige møter, telefoner og turer til Israel, mens eldste Hunter satte seg inn i Israels komplekse lover for overføring av eiendom og andre krav som måtte innfris før byggingen kunne komme i gang…

Den tomten Kirken foretrakk, var den som president Kimball hadde besøkt da han var i Jerusalem for å innvie Orson Hyde-parken. Det var staten Israel som eide den. Den lå på Oljeberget ved siden av universitetsområdet til Hebrew University's Mount Scopus og i nærheten av en planlagt bygning for Israels høyesterett…

Endelig, i januar 1981 fikk eldste Hunter beskjed om at det var gitt godkjenning til å registrere Brigham Young University i Israel, noe som banet veien for erververvelse av en tomt der. Fire måneder senere gikk Israels myndigheter med på å gi BYU festekontrakt på den ca. to hektar store tomten som Kirken hadde søkt om, for 49 år med mulighet til å fornye den for ytterligere 49 år…

Etter nesten tre år med forhandlinger og langvarige redegjørelser ringte David Galbraith [som president Harold B. Lee i 1972 hadde kalt til den første grenspresident i Israel] eldste Hunter 27. september 1983 og fortalte ham at planene var blitt godkjent av Jerusalem distriktsråd…

Men det var ikke slutten på problemene med å få bygget senteret. Selv om det lang tid i forveien var blitt kunngjort at Kirken hadde til hensikt å bygge en skole, økte motstanden både fra jøder og arabere dramatisk straks byggearbeidet tok til på tomten. "Jødene frykter at vårt nærvær i Jerusalem er et middel til å misjonere, og araberne er bekymret fordi vi bygger på det de betrakter som okkupert område," rapporterte eldste Hunter til Det første presidentskap etter en tur til Jerusalem i februar 1985 for å forsøke å dempe motstanden.

Artikler i Jerusalems aviser ba Knesset tilbakekalle tillatelsen til å gjennomføre prosjektet, og motstanderne økte presset på myndighetene og truet med vold på byggetomten...

Frykten for misjonærarbeid var sentral i jødenes holdning. Som en betingelse for å få bygge i Jerusalem hadde Kirken gått med på å ikke drive misjonærvirksomhet, en holdning som ble gjentatt i en artikkel i *Church News*, der en talsmann for Kirken forklarte: "Der misjonærarbeid er i strid med loven, gjør vi det ikke." [*Church News,* 28. juli 1985, 4.] Men motstanderne nektet å godta denne forsikringen, og konflikten fortsatte.

I mellomtiden gikk oppføringen av senteret sin gang. Eldste Hunter og eldste Faust fløy til Jerusalem igjen i mai 1986. "Ettermiddagen [21. mai] ble tilbragt med omvisning i bygningen," skrev eldste Hunter. "Det tunge byggearbeidet er nesten fullført, og innen oktober vil studentenes innkvarteringsområde være klart for innflytting… Til hvert av de 120 medlemmene av Knesset har vi levert en kopi av et brev som er undertegnet av 154 medlemmer av USAs kongress fra begge partier, der de fremsetter en felles appell om å tillate at BYUs senter for studier i Det nære Østen i Jerusalem blir fullført."» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 215-20.)

Israels kabinett ga tillatelse til at senteret kunne fullføres. I mars 1987 flyttet studenter inn i senteret mens det fremdeles var under oppføring, og en leieavtale ble undertegnet i mai 1988. President Hunter innviet senteret 16. mai 1989.

Han underviste om å utvikle åndelighet

Eldste Howard W. Hunter sa:

«Det er ingen enkel sak å utvikle åndelighet og tilpasse seg de beste og guddommelige påvirkninger. Det tar tid og innebærer ofte en kamp. Det skjer ikke tilfeldig, men oppnås bare gjennom bevisst anstrengelse og ved å påkalle Gud og holde hans bud…

Noe av problemet vårt når vi streber etter å oppnå åndelighet, er følelsen av at det er mye som skal gjøres og at vi kommer så sørgelig til kort. Fullkommenhet er noe som fremdeles ligger foran hver enkelt av oss, men vi kan utnytte våre sterke sider, begynne der vi er, og søke etter den lykke vi kan finne ved å strebe etter det som hører Gud til…

Ingen av oss har nådd fullkommenhet eller toppen av den åndelige vekst som er mulig i jordelivet. Alle kan og må gjøre åndelig fremgang. Jesu Kristi evangelium er den guddommelige plan for denne åndelige vekst til evig tid. Det er mer enn noen etiske lover. Det er mer enn en ideell sosial orden. Det er mer enn positive tanker om selvutvikling og besluttsomhet. Evangeliet er den Herre Jesu Kristi frelsende kraft med hans prestedømme og omsorg og med Den hellige ånd. Med tro på den Herre Jesus Kristus og lydighet mot hans evangelium, mens vi forbedrer oss trinn for trinn og ber om styrke, idet vi høyner våre holdninger og ambisjoner, vil vi oppdage at vi har lykkes med å komme inn i den gode hyrdes hjord. Det vil kreve disiplin, undervisning, anstrengelse og styrke. Men som apostelen Paulus sa:

"Alt makter jeg i ham som gjør meg sterk" (Filipperbrevet 4:13).» *(Lys over Norge,* okt.1979, 40-42.)

Medlemmene ga ham god mat

Han hjelper til med julemiddagen, 1983.

Eldste Howard W. Hunter reiste til mange steder rundt om i verden og møtte mange forskjellige utfordringer. Han skrev om en overraskende utfordring han hadde som generalautoritet:

«Det er nesten umulig for en generalautoritet i Kirken å holde seg slank. Hver helg tilbringer vi hjemme hos en stavspresident, og hans hustru gjør enhver anstrengelse når det gjelder å lage mat, bake og dekke bordet med en overflod av alt. Jeg protesterer aldri, for det er ikke noe jeg ikke liker. Det er ingenting jeg ikke nyter. De fleste liker skinkestek og grillet kylling, og det gjør jeg også. Men i det siste har jeg fått så mye at jeg ikke kan se en gris eller kylling i øynene uten å føle meg skyldbetynget fordi jeg begynner å mislike det…

Jeg er takknemlig for de gode menneskene vi er sammen med hver helg, og jeg verdsetter deres godhet mot oss, men da jeg gikk forbi [en hamburgerbar] på hjemveien, tenkte jeg: "Ville ikke en hamburger og en iskrem vært et festmåltid?"» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 172-73.)

Han var interessert i arkeologisk arbeid i Syd- og Mellom-Amerika

Eldste Howard W. Hunter hadde stor kjærlighet til Mormons bok og dens guddommelige misjon. Han var også interessert i de historiske og arkeologiske detaljene den inneholder. Den 26. januar 1961 ble han utnevnt til styreformann for New World Archaeological Foundation (NWAF). Han var formann i 24 år. Denne organisasjonen samarbeidet med BYU i det sydlige Mexico og det nordlige Mellom-Amerika. «Stiftelsens formål var å lete etter boplasser som hadde tilknytning til Lehis etterkommere. Noen av områdene var svært primitive, og oppdraget førte ham bokstavelig talt inn i jungelen. Eldste Hunter lærte å klare seg under slike forhold på en diett av kokte egg og bananer.» (Faust, *Lys over Norge,* sept. 1994, 15.)

Han likte å besøke stedene i Mellom-Amerika og tok flere turer til disse områdene.

«Eldste Hunter var aktivt interessert i stiftelsen. Han var ofte sammen med styremedlemmer og inspiserte personlig de arkeologiske områdene to eller tre ganger i året. Han viste også stor og faderlig interesse for arbeiderne og deres familier. Hans ekspedisjoner, som han ofte kombinerte med oppdrag for Kirken, førte ham til primitive – til tider farlige – områder, og han gikk inn for å lære så mye som mulig om oldtidens sivilisasjoner og kulturgjenstander.» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 198-99.)

Han satte en ny rekord

Han hilser på en gruppe misjonærer.

Under en tur til Mexico i november 1975 satte eldste Howard W. Hunter en rekord som til da ikke hadde sin like i Kirkens historie. «Assistert av eldste J. Thomas Fyans, som da var assistent til De tolv, hadde eldste Hunter fått i oppdrag å omorganisere flere staver i Mexico. Etter et møte med regionalrepresentantene og misjonspresidenten og etter at han hadde gjennomgått opplysninger han hadde fått av stavspresidentene, besluttet han at de fem eksisterende stavene sammen med noen grener fra Mexico City misjon skulle omgjøres til 15 staver.

"Vår hensikt," skrev han i dagboken, "var å redusere stavenes størrelse, regulere dem bedre, redusere medlemmenes reiser og også gjøre forberedelser til den raske veksten som finner sted i Mexico. Det var enighet om at det er lettere å lære opp mindre staver, at ledelsen kan være mer effektiv, og at det kan drives et bedre fellesskapsfremmende arbeid med den forventede tilvekst på ca. 1000 medlemmer fra og med mars måned."» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 202.)

Hans hustru døde

Claire Hunter

Siden tidlig på 1970-tallet hadde eldste Howard W. Hunters hustru, Claire, hatt alvorlige helseproblemer. I mai 1981 hadde Claire en hjerneblødning. Legenes prognose gikk ut på at hun trolig ikke ville bli i stand til å gå igjen. Da hun ble utskrevet fra sykehuset to og en halv uke senere, satt hun i rullestol, fremdeles ute av stand til å gå. To uker senere skrev Howard forhåpningsfullt: «Selv om legene har sagt at hun ikke vil kunne gå igjen, er hun nå i stand til å stå hvis hun blir støttet, og i morges klarte hun å gå fra soveværelset til kjøkkenet da jeg holdt henne i hendene og leide henne.»

«Dorothy Nielsen, Howards og Claires kjære venninne og nabo tvers over gaten, minnes at hun var der når Howard kom hjem fra kontoret eller en reise. Han pleide hjelpe Claire opp fra rullestolen, så tok han godt tak i henne og hvirvlet henne rundt i værelset akkurat slik han hadde gjort når de danset sammen mange år tidligere. Han kjørte henne regelmessig til den frisørsalongen hun likte best, så hun kunne få tatt permanent og vasket håret, og selv om hun ikke kunne kommunisere, pleide han snakke til henne og fortelle henne om hvordan dagen hans hadde vært og fortelle nytt om familie og venner.» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 267-68.)

«I 1983 døde hans kjære hustru, Clara Jeffs Hunter… President Hunter [hadde tatt] hånd om hennes behov og pleiet henne kjærlig med respekt og usedvanlig hengivenhet i mange år og [hadde ignorert] fullstendig sin egen helse. Men han fikk belønning for strevet, for så svekket hun enn var, var det bare ham Claire smilte til og reagerte på. Den åpenbare ømheten dem imellom var gripende. Vi har aldri sett et slikt eksempel på hengivenhet hos en mann overfor sin hustru. Deres kjærlighet var fantastisk. Kjærlighet er tjeneste.» (Faust, *Lys over Norge,* sept. 1994, 15-16.)

Han talte til bekymrede foreldre

Han talte ofte om forhold mellom foreldre og barn.

Eldste Howard W. Hunter trøstet foreldre som var motløse på grunn av opprørske barn:

«Det finnes mange i Kirken og i verden som har skyldfølelse og føler seg uverdige fordi noen av deres sønner og døtre har vandret på avveier eller forlatt hjorden…

I utgangspunktet forstår vi at samvittighetsfulle foreldre forsøker å gjøre sitt beste, likevel har nesten alle gjort feilgrep. Man setter ikke i gang med et slikt prosjekt som å bli foreldre uten snart å innse at det vil bli begått mange feil underveis. Vår himmelske Fader vet med sikkerhet at det vil bli gjort feil og feilbedømmelser når han overlater ansvaret for sine åndebarn til unge og uerfarne foreldre…

Finnes det et mer utfordrende ansvar enn å arbeide effektivt med ungdom? Det er utallige variabler som bestemmer et barns karakter og personlighet. Det er sannsynligvis sant at foreldre i mange eller kanskje de fleste tilfeller øver den største innflytelse når det gjelder å forme et barns liv, men noen ganger er det andre påvirkninger som også er svært betydningsfulle…

Husk at vår innflytelse ikke var den eneste som bidro til våre barns handlinger, enten de var gode eller dårlige.

… Vit at vår himmelske Fader vil anerkjenne vår kjærlighet og vårt offer, bekymringen og omtanken, selv om våre store anstrengelser har mislykkes. Foreldre blir ofte sønderknust. Likevel må de forstå at det endelige ansvar ligger hos barnet etter at foreldrene har undervist i korrekte prinsipper…

Foreldre som har lykkes, er de som har elsket, som har ofret og som har hatt omtanke for, undervist og dekket alle barnets behov. Hvis du har gjort alt dette og barnet ditt fremdeles er opprørsk eller vanskelig

eller verdsligsinnet, kan det godt være at du likevel har lykkes som mor eller far. Kanskje er det barn som har kommet til verden som ville utfordre et hvilket som helst foreldrepar under hvilke som helst omstendigheter. Likeledes kan det være andre som ville være en velsignelse og en glede for nesten et hvilket som helst foreldrepar.

Det jeg er bekymret for i dag, er at det kan være foreldre som dømmer seg selv svært strengt og som kan la disse følelsene ødelegge sitt liv, mens de i virkeligheten har gjort sitt beste og skulle fortsette i tro.» (*Lys over Norge,* apr. 84, 111-114.)

Alle møter motgang i livet

President Howard W. Hunter

Prøvelser var en del av Howard W. Hunters liv. Han lærte meget av å være trofast i vanskelige tider. Hans erfaring var nyttig når han underviste de hellige.

«Vi møter alle noe motgang i livet. Jeg tror vi kan være nesten sikre på det. Noe av den vil kunne være sterk, ødeleggende og nedbrytende. Noe av den kan til og med være en sterk belastning på vår tro på en kjærlig Gud som har makt til å gi oss lindring.

I forbindelse med en slik bekymring tror jeg vår alles Fader ville si: "Hvorfor er dere så redde? Hvordan kan dere være så vantro?" Og selvfølgelig må det være tro til hele reisen, hele erfaringen, fylden av vårt liv, ikke bare gjennom de stormfulle tider…

Jesus ble ikke spart for sorg og smerte, pine og kraftig motbør…

Fred var på Frelserens lepper og i hans hjerte uansett hvor voldsomt stormen raste. Måtte det være slik med oss – i våre hjerter, i våre hjem, i våre nasjoner i verden og til og med i den motbør Kirken møter fra tid til annen. Vi skulle ikke vente å gå gjennom livet uten noen motstand, hverken personlig eller kollektivt.» (*Lys over Norge,* april 1985, 27-28.)

Han ble president for De tolv apostlers quorum

«Fredag 20. mai 1988 døde Marion G. Romney, president for De tolv apostlers quorum, i sitt hjem i Salt Lake City. Tretten dager senere, på det ukentlige møtet i templet 2. juni, ble Howard W. Hunter oppholdt og beskikket som president for De tolv.

Selv om det var ett år siden ryggoperasjonen og han fremdeles strevde med å få førligheten tilbake i bena, var president Hunter fast bestemt på at ingenting skulle hindre ham i å utføre hans ansvar for å presidere over quorumet. Han hadde vært fungerende president for quorumet i over 30 måneder og var derfor fullstendig klar over hvilket ansvar det innebar.» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 287.)

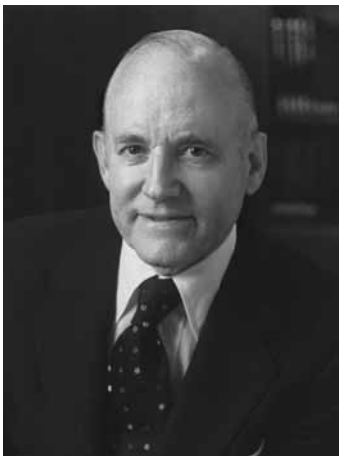

President Howard W. Hunter

Han hadde sterk nok tro til å gå igjen

President Hunter ble fortalt at han kanskje aldri kom til å gå igjen.

I en generalkonferansetale i 1991 talte eldste Rulon G. Craven om president Howard W. Hunters besluttsomhet med hensyn til å gå igjen:

«Mange husker sikkert at president Hunter for mange år siden fikk vite at han ikke kom til å gå igjen. Men hans tro og besluttsomhet var større enn den meddelelsen. Drevet av besluttsomhet, tro og en visjon om at han skulle komme til å gå igjen, gjennomførte han daglig et anstrengende terapeutisk treningsprogram uten å gjøre noe vesen av det og uten at noen visste om det. I disse vanskelige månedene ba hans Brødre i De tolv daglig for ham i sine quorumsmøter og sine personlige bønner.

Flere måneder senere, en torsdag morgen, gikk jeg til president Hunters kontor for å drøfte en post på agendaen til møtet i templet samme morgen. Jeg oppdaget at han hadde gått tidlig, og jeg fikk vite at han hadde gått til templet. Jeg stilte meg tvilende til den opplysningen og skyndte meg for å ta ham igjen. Da

jeg nådde ham igjen, gikk han ved hjelp av en gåstol. Vi gikk sammen til heisen og kom opp i tredje etasje. Vi gikk nedover gangen til templets øvre rom. Da deres president kom gående inn i rommet, reiste De tolv seg og klappet. De fulgte ham kjærlig med blikket mens han gikk bort til stolen sin og satte seg. Med en vidunderlig kjærlighet, æresbevisning og ømhet gikk De tolv frem til ham, en for en, for å gi ham et hengivent klapp på skulderen, et kyss på pannen eller en omfavnelse, og gi uttrykk for sin store kjærlighet og beundring. Deretter satte de seg, og president Hunter takket dem og sa: "Jeg skulle ikke komme på bena igjen, men med Herrens hjelp, min egen besluttsomhet og, ikke minst, den tro som er blitt vist av mine Brødre i De tolv, kan jeg nå gå igjen." President Howard W. Hunter er et eksempel på tro og besluttsomhet i motgang.» (*Lys over Norge,* juli 1991, 28-29.)

President for De tolv apostlers quorum

Eldste James E. Faust, daværende medlem av De tolv apostlers quorum, skrev om hvordan president Hunter bevarte sin humoristiske sans mens han hadde store helseproblemer:

«Da det ble vanskelig for ham å gå og stå oppreist, overrasket han forsamlingen under generalkonferansen ved å tale til dem fra rullestolen. Hans milde humor kommer frem i de innledende setningene: "Tilgi meg for at jeg blir sittende mens jeg sier noen ord til dere. Jeg har ikke selv valgt å tale fra en rullestol. Jeg legger merke til at resten av dere ser ut til å like å sitte under konferansen, så jeg vil følge deres eksempel."» [*Lys over Norge,* jan. 1988, 54.]

«I april 1988 sto han ved talerstolen, støttet av en gåstol, for å fremføre sitt konferansebudskap. Nær midtveis i talen mistet han balansen og falt bakover. President Monson, eldste Packer og en sikkerhetsvakt løftet ham raskt på bena igjen, og han fortsatte talen som om ingenting var skjedd. Ved avslutningen av konferansemøtet sa han, med sin alltid tilstedeværende humoristiske sans i behold: "Jeg landet i blomstene!"» (*Lys over Norge,* sept. 1994, 16.) Han brakk tre ribben da han falt. (Se Boyd K. Packer: «President Howard W. Hunter – He Endured to the End», *Ensign,* apr. 1995, 28-29.)

VI BØR KJENNE SKRIFTENE

Han taler på en generalkonferanse.

Noe av det president Howard W. Hunter likte aller best, var å studere Skriftene. Han forkynte:

«Vi burde ha en kirke full av kvinner og menn med inngående kjennskap til Skriftene, som krysshenviser og merker dem, som tilrettelegger leksjoner og taler fra *Veiledning til Skriftene*, og som har mestret kartene og de øvrige hjelpemidlene som dette praktfulle settet med standardverker inneholder…

Skriftene – Guds bestandige, opplysende ord – har ikke tidligere i denne evangelieutdeling og sikkert ikke i *noen* evangelieutdeling vært så lett tilgjengelige og så praktisk oppbygget til bruk for hver mann, kvinne og hvert barn som vil granske dem. Guds skrevne ord finnes i den mest lesevennlige og tilgjengelige form som noensinne er gitt legmedlemmer i hele verdens historie. Vi må med sikkerhet stå til regnskap for det hvis vi ikke leser dem.» (*Eternal Investments* [tale til religionslærere, 10. febr. 1989], 1-2.)

Han håndhilser på president Ezra Taft Benson.

Kristus skulle være det sentrale i vårt liv

President Howard W. Hunter elsket Frelseren og ba ofte medlemmene følge Herrens læresetninger og eksempel: «Vær så snill å huske dette ene. Hvis vårt liv og vår tro dreier seg om Jesus Kristus og hans gjengitte evangelium, kan ingenting noensinne bli permanent galt. Hvis vårt liv på den annen side ikke dreier seg om Frelseren og hans lære, kan ingen annen suksess noensinne bli permanent riktig.» («Fear Not, Little Flock», *Brigham Young University 1988-89 Devotional and Fireside Speeches* [1989], 112.)

Han giftet seg med Inis Bernice Egan

President Hunter og Inis Bernice Egan giftet seg 12. april 1990.

Nesten syv år etter at hans hustru døde, kom president Howard W. Hunter med en overraskende kunngjøring for sine brødre i De tolv. «Da De tolvs møte torsdag [12.] april 1990 nærmet seg slutten, etter at alle punkter på dagsordenen var behandlet, spurte president Hunter: "Har noen noe på hjertet som ikke står på agendaen?" De tilstedeværende hadde fått høre på forhånd at deres president hadde noe han ville fortelle dem hvis det var tid før møtet ble avsluttet, derfor sa ingen av dem noe. "Vel," fortsatte han, "hvis ingen andre har noe å si, tenkte jeg bare å nevne at jeg skal gifte meg i ettermiddag."

… På sin svært beskjedne måte forklarte så president Hunter: "Inis Stanton er en gammel bekjent fra California. Jeg har truffet henne en tid, og jeg har bestemt meg for å gifte meg."…

Klokken to den torsdags ettermiddagen knelte Howard W. Hunter og Inis Bernice Egan Stanton ved alteret i et av beseglingsrommene i templet, og president Hinckley utførte beseglingsseremonien og erklærte dem mann og hustru.» (Knowles, *Howard W. Hunter,* 291-92.)

På bryllupsdagen to år senere skrev president Hunter i dagboken sin at de to siste årene hadde vært lykkelige år. Inis hadde i stor utstrekning fulgt ham på reisene rundt om i verden, og han fortalte at hun gjorde deres hjem til gledens sted. President Boyd K. Packer fortalte noe som ytterligere illustrerer hans kjærlighet til sin hustru:

«Tre dager før president Hunter døde, besøkte eldste Russell M. Nelson og jeg presidenten. Han satt i hagestuen med utsikt til templet og parkområdet. Vi knelte ned foran ham, og begge holdt vi en av hans hender. Mens vi snakket med ham, tittet han stadig over skulderen inn i dagligstuen og ropte så på sin hustru, Inis.

Hun var alltid tilstede og alltid oppmerksom. Hun svarte straks og spurte hva han trengte. Han sa: "Du er for langt unna. Jeg vil at du skal være i nærheten." Jeg sa: "President, hun var bare ni meter unna." Han svarte: "Jeg vet det, det er for langt unna."» (*Ensign,* apr. 1995, 30.)

Han ga søstrene råd og veiledning

I en tale til Kirkens kvinner rådet president Hunter dem til å stå sammen med Brødrene og søke tjeneste fremfor status:

«På samme måte som vår Herre og Frelser trengte kvinnene på sin tid til å gi en trøstende hånd, et lyttende øre, et troende hjerte, et vennlig blikk, et oppmuntrende ord, lojalitet – selv i timen for hans fornedrelse, pine og død – trenger vi, hans tjenere over hele Kirken, dere, Kirkens kvinner, til å stå sammen med oss og støtte oss i å demme opp for det ondes tidevann som truer med å oppsluke oss. Sammen må vi stå trofast og sikkert i troen mot et overlegent antall mennesker av annen oppfatning. Det virker for meg som det er et stort behov for å samle Kirkens kvinner om å stå sammen med Brødrene og støtte dem i å demme opp for det ondes tidevann som omgir oss, og i å fremme vår Frelsers verk. Nephi sa: "Dere må streve fremover med standhaftighet i Kristus og ha et fullkomment, klart håp og kjærlighet til Gud og alle mennesker" (2 Nephi 31:20). I lydighet mot ham er vi en majoritet. Men kun samlet kan vi utføre det verk han har gitt oss å utføre, og være forberedt til den dag da vi skal se ham…

President og søster Hunter med hans døtre, oktober 1994

Søstre, fortsett å søke anledninger til tjeneste. Vær ikke for opptatt av status. Minnes dere Frelserens råd med hensyn til dem som søkte å få "hedersplassene" eller "de fremste seter"? "Den største blant dere skal være tjener for de andre" (Matteus 23:6, 11). Det er viktig å bli verdsatt. Men vi skulle konsentrere oss om rettferdighet, ikke anerkjennelse,

om tjeneste, ikke status. Den trofaste besøkende læreinne, som i stillhet utfører sin oppgave måned etter måned, er akkurat like viktig for Herrens verk som de som bekler det enkelte betrakter som mer fremtredende stillinger i Kirken. Det kan ikke settes likhetstegn mellom synbarhet og verdi.» («Til Kirkens kvinner», *Lys over Norge,* jan 1993, 93-94.)

Han var rolig da han ble truet på livet

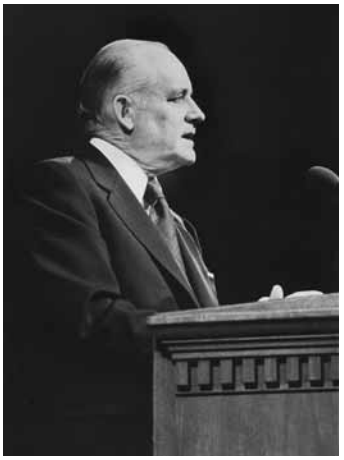
President Howard W. Hunter

«President Hunter [var] alltid et sterkt og besluttsomt menneske. Den 7. februar 1993 var han på Brigham Young University for å tale under en temakveld for nitten staver som ble kringkastet av Kirkens skoleverk. Idet president Hunter reiste seg for å tale til de nær tyve tusen unge voksne som var forsamlet i Marriott Center, ble han truet av en voldsmann som ropte: "Stopp der!" Mannen hevdet å ha en bombe og detonator og beordret alle unntatt president Hunter ned fra forhøyningen. Mange gikk ned, men president Hunter ble resolutt stående ved talerstolen sammen med to sikkerhetsvakter. Til tross for at han ble truet med noe som så ut som en pistol, avslo president Hunter å lese den skriftlige uttalelsen som mannen rakte ham. Da studentene spontant begynte å synge "Ha takk for profeten du sendte", ble voldsmannen distrahert et øyeblikk. En sikkerhetsvakt sprang frem og tok ham i forvaring. Andre sikkerhetsvakter fikk president Hunter ned på gulvet av sikkerhetsmessige hensyn.

Det oppsto naturligvis betydelig uro i forsamlingen, men roen vendte nokså snart tilbake. Etter å ha samlet seg et øyeblikk gikk president Hunter til mikrofonen igjen og leste den første linjen i den teksten han hadde forberedt: "Livet medfører ganske mange utfordringer." Han tidde og så utover forsamlingen, så tilføyde han: "Som vi har fått demonstrert." Så fortsatte han sitt budskap som om ingenting hadde skjedd.» (Faust, *Lys over Norge,* sept. 1994, 16-17.)

Han opplevde en lignende trussel ved en annen anledning. President Boyd K. Packer har fortalt: «Vi ledsaget ham til Jerusalem til innvielsen av BYU Center. Mens jeg talte, ble det noe uro bakerst i salen. Menn i militæruniformer hadde kommet inn. De sendte en beskjed opp til president Hunter. Jeg snudde meg for å få vite hva jeg skulle gjøre. Han sa: "Det har vært en bombetrussel. Er du redd?" Jeg svarte: "Nei." Han sa: "Heller ikke jeg. Fullfør talen din."» (*Ensign,* apr. 1995, 29.)

Han ble Kirkens president

Det første presidentskap under en pressekonferanse: Gordon B. Hinckley, Howard W. Hunter og Thomas S. Monson

Den 5. juni 1994 ble Howard W. Hunter ordinert og beskikket til Kirkens fjortende president. Han hadde vært generalautoritet i mer enn 30 år. Under en pressekonferanse som ble holdt neste dag, ba han alle medlemmer av Kirken «om å leve med stadig større oppmerksomhet på den Herre Jesu Kristi liv og eksempel, og spesielt etterligne den kjærlighet, det håp og den barmhjertighet som han viste.

Jeg ber om at vi må behandle hverandre med større vennlighet, mer høflighet, mer ydmykhet og tålmodighet og tilgivelse. Vi har virkelig høye forventninger til hverandre, og alle kan forbedre seg. Verden skriker etter strengere etterlevelse av Guds bud. Men måten å oppfordre til dette på er slik Herren fortalte det til profeten Joseph i vinterkulden i Liberty fengsel, "ved overtalelse, ved langmodighet, ved mildhet og saktmodighet og ved oppriktig kjærlighet, … uten hykleri og uten svik" (L&p 121:41-42).

Til dem som har syndet eller blitt støtt, sier vi: Kom tilbake. Til dem som er såret og kjemper og er redde, sier vi: La oss stå sammen med dere og tørke deres tårer. Til dem som er forvirret og overveldet av feil på alle sider, sier vi: Kom til all sannhets Gud og til Kirken som fortsatt mottar åpenbaring. Kom tilbake. Stå sammen med oss. Gå videre. Ha tro. Alt er vel, og alt vil være vel. Fryd deg over det som er fremlagt for deg i Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige, og streb etter å følge Den gode hyrde som har gitt det til oss. Ha håp, vis tro, motta – og gi – nestekjærlighet, Kristi rene kjærlighet.» (Sitert i Todd, *Ensign,* juli 1994, 4-5.)

Selv om hans tjenestetid som Kirkens president bare var ni måneder, var president Hunters eksempel og læresetninger kjærkomne for de hellige.

Ethvert medlem skulle være verdig til å komme til templet

Fotografiet gjengitt med tillatelse fra *Deseret News*

Det første presidentskap ved innvielsen av Bountiful Utah tempel

Sammen med sin oppfordring om å følge Frelserens liv og eksempel med større flid, sa president Howard W. Hunter:

«Jeg oppfordrer også Kirkens medlemmer til å gjøre Herrens tempel til det store symbol på sitt medlemskap og den guddommelige ramme omkring sine aller helligste pakter. Det er mitt inderligste ønske at ethvert medlem av Kirken må bli verdig til å komme til templet. Det er mitt håp at alle voksne medlemmer må bli verdige til – og inneha – en gyldig tempelanbefaling, selv om avstanden til nærmeste tempel ikke tillater umiddelbar eller hyppig bruk av den.

La oss være et folk som benytter templene og elsker dem. La oss skynde oss til templet så ofte som tid og midler og personlige omstendigheter tillater det. La oss ikke bare reise dit for våre avdøde slektninger, men la oss også reise dit for å nyte den personlige velsignelse ved tilbedelse i templet og den hellighet og trygghet som finnes innenfor disse innviede vegger. Templet er et sted for skjønnhet, det er et sted for åpenbaring, det er et sted for fred. Det er Herrens hus. Det er hellig for Herren. Det skulle være hellig for oss.» (Sitert i Todd, *Ensign,* juli 1994, 5.)

Han bar et sterkt vitnesbyrd om Kristus

Fotografiet gjengitt med tillatelse fra *Deseret News*

Han deltar ved en skoleavslutning på Hawaii.

I sin første generalkonferansetale som Kirkens president, under det som ble hans siste generalkonferanse, ga president Howard W. Hunter de hellige sitt vitnesbyrd om Jesus Kristus og Kirken:

«Min største styrke gjennom de siste månedene har vært mitt urokkelige vitnesbyrd om at dette er Guds verk og ikke menneskers. Jesus Kristus er denne kirkens overhode. Han leder den i ord og gjerning. Jeg er ubeskrivelig beæret over å bli kalt til for en stund å være et redskap i hans hender og presidere over hans kirke. Men uten vissheten om at Kristus leder Kirken, kunne hverken jeg eller noen annen mann båret byrden av kallet jeg har fått.

Når jeg påtar meg dette ansvar, erkjenner jeg Guds mirakuløse hånd i mitt liv. Han har gjentatte ganger spart mitt liv og gitt meg styrken tilbake, han har gjentatte ganger bragt meg tilbake fra dødens rand og gitt meg anledning til å fortsette i mitt jordiske virke en stund til. Jeg har av og til lurt på hvorfor mitt liv er blitt spart. Men nå har jeg lagt dette spørsmålet til side og ber bare om Kirkens medlemmers tro og bønner så vi kan samarbeide, idet jeg arbeider sammen med dere, for å oppfylle Guds hensikter i denne tid av vårt liv.» (*Lys over Norge,* jan. 1995, 6.)

Søk et Kristus-lignende liv

Under en juleandakt oppfordret president Howard W. Hunter folk til å følge Frelserens eksempel: «Denne julen kan du "bilegge en krangel. Oppsøk en glemt venn. Kvitt deg med mistenksomhet og erstatt den med tillit. Skriv et brev. Gi et mildt svar. Oppmuntre de unge. Tilkjennegi din lojalitet i ord og gjerning. Hold et løfte. Glem at noen har fornærmet deg. Tilgi en fiende. Unndskyld vedkommende. Prøv å forstå. Undersøk dine krav til andre. Tenk først på en annen. Vær vennlig. Vær mild. Le litt mer. Gi uttrykk for takknemlighet. Ønsk en fremmed velkommen. Gled et barn. Fryd deg over jordens skjønnhet og under. Gi uttrykk for din kjærlighet og gjør det om igjen." (Tilpasset etter en ukjent forfatter.)» *(The Teachings of Howard W. Hunter,* red. Clyde J. Williams [1997], 270-271.)

Han ble gitt en siste hyllest

President Howard W. Hunter

President Howard W. Hunter døde 3. mars 1995. I president Hunters begravelse sa president Gordon B. Hinckley:

«Et av skogens majestetiske trær har falt og etterlatt seg et tomrom. En stor og rolig styrke er ikke lenger i vår midte.

Mye har blitt sagt om hans lidelse. Jeg tror at den pågikk lenger og var mer intens og smertefull enn noen av oss

egentlig visste. Han utviklet høy toleranse for smerte og klaget ikke. At han levde så lenge er et mirakel i seg selv. Hans lidelse har trøstet og dempet smerten hos mange andre som lider. De visste at han forsto hvor tung deres byrde var. De følte at han hadde en spesiell kjærlighet til dem.

Mye har blitt sagt om hans godhet, hans omtanke, hans høflighet overfor andre. Alt dette er sant. Han overlot seg til Herrens mønster – Herren som han elsket. Han var en stille og tankefull mann. Men han kunne også gi uttrykk for sterke og kloke meninger…

Bror Hunter var vennlig og mild. Men han kunne også være sterk og overtalende i sine uttalelser. Som det har blitt sagt, var han kyndig i lov og rett. Han visste hvordan han skulle fremlegge en sak. Han forklarte de forskjellige forutsetninger i riktig rekkefølge. Fra disse utledet han sin konklusjon. Når han talte, lyttet alle. Hans forslag gikk oftest igjennom. Men når de ikke ble godtatt, var han føyelig nok til å trekke dem tilbake, til å godta Kirkens presidents, sin profets, avgjørelse og til deretter med overbevisning fremme overalt i Kirken den konklusjonen man var kommet til og den fremgangsmåten man hadde bestemt seg for…

Howard W. Hunter, profet, seer og åpenbarer, hadde et sikkert og urokkelig vitnesbyrd om den levende Gud, vår evige Fader – at han virkelig var til. Med stor overbevisning ga han uttrykk for sitt vitnesbyrd om vår Herre Jesu Kristi, menneskenes Forløsers, guddommelighet. Han talte med kjærlighet til profeten Joseph Smith og alle dem som etterfulgte ham ned til president Hunters egen tid…

Gud velsigne hans minne til beste for oss.» («A Prophet Polished and Refined», *Ensign,* apr. 1995, 33-35.)

KAPITTEL 15

Gordon B. Hinckley

KIRKENS FEMTENDE PRESIDENT

VIKTIGE BEGIVENHETER I GORDON B. HINCKLEYS LIV

Alder	Begivenheter
	Han ble født 23. juni 1910 i Salt Lake City, Utah, som sønn av Bryant S. og Ada Bitner Hinckley.
8	Han ble døpt av sin far (28. april 1919).
20	Hans mor døde (9. nov. 1930).
21	Han tok eksamen ved University of Utah (juni 1932).
22-24	Han var på misjon i Storbritannia (1933-35).
24	Han ble utnevnt til utøvende sekretær for Kirkens litteraturkomité for radio, offentlig informasjon og misjon (1935).
26	Han giftet seg med Marjorie Pay (29. apr. 1937).
33	Han begynte å arbeide ved Union Depot and Railroad Company i Salt Lake City (1943).
41	Han ble utnevnt til sekretær for Kirkens misjonærkomité (1951).
42	President David O. McKay ba ham tilrettelegge tempelpresentasjonen på ikke-engelske språk (1953).
46	Han ble kalt til president for East Millcreek stav (28. okt. 1956).
47	Han ble oppholdt som assistent til De tolv (6. apr. 1958).
51	Han ble ordinert til apostel (5. okt. 1961).
53	Han talte i CBS' fjernsynsprogram *Church of the Air* (6. okt. 1963).
69	Under ledelse av president Spencer W. Kimball leste han en erklæring fra Det første presidentskap og De tolv apostlers quorum til minne om Kirkens 150-årsdag. Den ble kringkastet via satellitt fra Fayette, New York (6. apr. 1980).
71	Han ble kalt til rådgiver for president Spencer W. Kimball (23. juli 1981).
75	Han ble kalt til rådgiver for president Ezra Taft Benson (10. nov. 1985).
83	Han ble kalt til rådgiver for president Howard W. Hunter (5. juni 1994).
84	Han ble Kirkens president (12. mars 1995).
85	Han leste «Familien – En erklæring til verden» på Hjelpeforeningens fellesmøte (23. sept. 1995).
86	Han representerte Kirken i fjernsynets nyhetsprogram *60 Minutes* (sendt april 1996). Han organiserte flere quorumer av sytti (økt til fem quorumer 5. apr. 1997).
87	Han kunngjorde at det ville bli bygget mindre templer rundt om i verden (okt. 1997).
88	Via satellitt talte han til det som til da kan ha vært den største samling av misjonærer (21. febr. 1999).
89	Det første presidentskap og De tolv apostlers quorum utga dokumentet «Den levende Kristus – Apostlenes vitnesbyrd» (1. jan. 2000). Han innviet Palmyra New York tempel (6. apr. 2000).
90	Han innviet Konferansesenteret i Salt Lake City, Utah (8. okt. 2000). Han reiste 400 000 km, besøkte 58 land, talte til 2,2 millioner medlemmer og innviet 24 templer (2000). Han utga sin bok *Standing for Something: Ten Neglected Virtues That Will Heal Our Hearts and Homes* [Stå for noe – Ti forsømte dyder som vil helbrede våre hjerter og hjem] (2000). Han kunngjorde Det vedvarende utdannelsesfond som hjelp til utdannelse for unge medlemmer av Kirken over hele verden (apr. 2001).
92	Han innviet Nauvoo Illinois tempel (27. juni 2002). Han utga boken *Way to Be!: Nine Ways to Be Happy and Make Someting of Your Life* [Ni måter å bli lykkelig på og gjøre noe ut av livet] (2002).

Han nedstammer fra pionerer

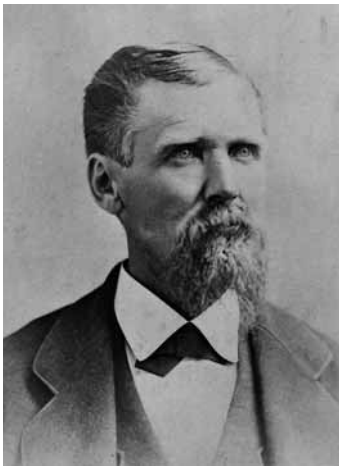

Gjengitt med tillatelse fra LDS Church Archives

Ira Nathaniel Hinckley, Gordon B. Hinckleys bestefar

«En av president Hinckleys forfedre, Thomas Hinckley, var guvernør i Plymouth Colony, Massachusetts, fra 1681 til 1692. Hans bestefar, Ira Nathaniel Hinckley, mistet sine foreldre og reiste sammen med sin bror fra Michigan til Springfield, Illinois, for å bo hos sine besteforeldre. Som tenåring gikk han til fots til Nauvoo og møtte profeten Joseph Smith.» (Se Boyd K. Packer, «President Gordon B. Hinckley – Førsterådgiver», *Lys over Norge,* nov. 1986, 7.)

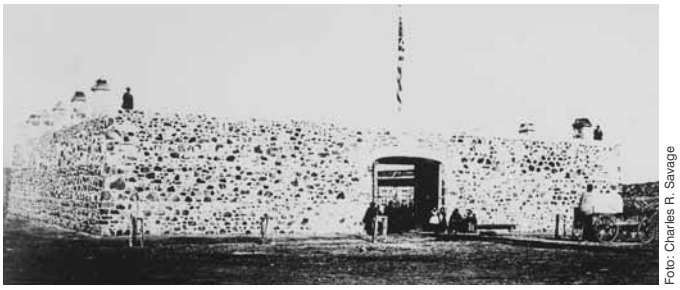

Foto: Charles R. Savage

Ira Nathaniel Hinckley hadde tilsyn med byggingen av Cove Fort i 1867.

I 1843, da han var 14 år gammel, sluttet Ira Nathaniel Hinckley seg til Kirken, og i 1850 ankom han Saltsjødalen. Etter at han hadde slått seg ned i Salt Lake City med sin familie, tok han turer østover igjen for å hjelpe andre siste-dagers-hellige å flytte vestover. I 1862 meldte han seg til tjeneste i hæren for å vokte den transkontinentale telegraflinjen under borgerkrigen. I 1867 sendte president Brigham Young et brev til Ira der han ba ham akseptere et nytt oppdrag:

«"Vi ønsker å finne en god og dyktig person til å slå seg ned og ha ansvar for Kirkens ranch i Cove Creek, Millard County. Ditt navn har blitt foreslått til denne stillingen. Siden det er langt fra andre bosetninger, er det nødvendig å finne en mann med god praktisk sans og erfaring til å fylle stillingen. Cove Creek ligger ved hovedveien sydover til Pahranagat og det sydlige California, omkring 70 kilometer syd for Fillmore og omkring 35 kilometer nord for Beaver. Hvis du tror du kan påta deg dette oppdraget, skulle du prøve å reise sydover sammen med oss. Vi planlegger å dra om en uke fra mandag. Det er ikke klokt å ta med deg familien før fortet er bygget… Hvis du bestemmer deg for å dra, ber vi deg sende oss beskjed med sendebudet som gir deg dette brevet. Og når du påbegynner reisen, må du komme med kjøretøy for å dra sammen med oss."

… Ira sendte kuréren tilbake med et enkelt svar: "Si til presidenten at jeg vil være der på den avtalte dagen med kjøretøy og klar til å dra."» (Sheri L. Dew, *Go Forward with Faith: The Biography of Gordon B. Hinckley* [1996], 12.)

Hans far var sterk og trofast

Angeline Wilcox Noble Hinckley, Gordon B. Hinckleys bestemor

Ira Nathaniel Hinckley lot sin familie være igjen i Coalville i Utah til fortet ved Cove Creek kunne tas i bruk. Mens han var borte, fødte hans hustru Angeline Wilcox Noble Hinckley en sønn, Bryant Stringham Hinckley (Gordon B. Hinckleys far), 9. juli 1867. Ira flyttet sin familie til Cove Fort i november 1867, og de neste 17 årene hjalp de folk som reiste gjennom området, å finne husly, mat og en trygg havn.

Bryant Hinckleys tidligste minner var om livet i Cove Fort, der han og hans brødre lærte å ri nesten så snart de hadde lært å gå. De tilbragte mang en ettermiddag øverst på muren av fortet med kikkert i hånden. De iakttok cowboyer på hurtige ponnier som samlet villhestene og kveget som flakket omkring på høydene i øst…

I 1883, da Bryant var 16 år, flyttet Angeline til Provo så Iras fem eldste sønner … kunne gå på Brigham Young Academy. Bryant var i en påvirkelig alder, og skolen åpnet en helt ny verden for gutten fra det landlige Utah…

Etter eksamen ble Bryant tilbudt en lærerstilling ved skolen på betingelse av at han skaffet seg mer utdannelse. Derfor reiste han senere østover til Poughkeepsie i New York og gikk på Eastman Business College. Han tok avgangseksamen der i desember 1892. Han fullførte dessuten flere måneder med videre studier ved Rochester Business University, før han reiste hjem våren 1893 for å undervise ved BY Academy og for å gifte seg med Christine Johnson i juni samme år.» (Dew, *Go Forward with Faith,* 16-18.)

Tidlig i 1900 ble Bryant tilbudt stillingen som rektor ved Kirkens nye Business College i Salt Lake City, og han takket ja til denne. «Hans forretningssans og hans dyktighet som lærer og til å kommunisere med andre gjorde ham svært nyttig for skolen... Da han sluttet etter

ti år, ble skolen ansett som en av de beste handelshøyskoler i landet.» (Dew, *Go Forward with Faith,* 18.)

Bryant og Christine Hinckley fikk ni barn. Tragisk nok døde deres to år gamle datter av høy feber samme dag som deres femte barn ble født, og i juli 1908, etter femten års ekteskap, ble Christine plutselig alvorlig syk, og hun ble operert i all hast. Alle forsøk på å behandle henne var forgjeves, og hun døde kort tid etterpå. Bryant var overveldet av sorg. Hans hustru var borte, og han var alene igjen med åtte barn å ta seg av.

GORDON B. HINCKLEY BLE FØDT

KOPIERING IKKE TILLATT

Bryant Stringham Hinckley, Gordon B. Hinckleys far

En tid etter at hans hustru var død, følte Bryant Hinckley at hans barn trengte en mor og han trengte en ledsager. På den tiden var han rektor ved Kirkens Business College, og blant lærerne var det en dyktig lærer ved navn Ada Bitner som underviste i engelsk og stenografi. Etter en kort forlovelse giftet Bryant og Ada seg i Salt Lake tempel 4. august 1909.

«I sin patriarkalske velsignelse var Bryant blitt lovet nesten 15 år tidligere: "Du skal ikke bare selv bli stor, men ditt avkom vil bli stort. Fra dine lender skal det komme statsmenn, profeter, prester og konger for Den aller høyeste Gud. Prestedømmet skal aldri vike fra din familie, nei, aldri. Det skal aldri bli noen ende på ditt avkom … og navnet Hinckley skal holdes i ære i enhver nasjon under himmelen."

KOPIERING IKKE TILLATT

Ada Bitner Hinckley, Gordon B. Hinckleys mor

KOPIERING IKKE TILLATT

Den unge Gordon B. Hinckley

Den dagen Bryant og Ada frydet seg over sin første sønns ankomst, kunne de ikke ha forutsett at han i stor grad skulle komme til å oppfylle den profetien. Han ble født 23. juni 1910. Han fikk sin mors pikenavn og kom til å bli kjent som Gordon Bitner Hinckley.» (Dew, *Go Forward with Faith,* 22.)

HAN GJENNOMGIKK MYE I OPPVEKSTEN

«Gordon var en spinkel, skrøpelig gutt som lett pådro seg ørebetennelse og andre sykdommer, og hans mor var alltid bekymret for ham. Om kvelden var det vanlig at Ada varmet to små poser med salt som hun la mot hans verkende ører…

Gordon led også av allergi, astma og høyfeber, og leveforholdene på den tiden forverret problemene. Nesten alle i Salt Lake City brente kull i ovner eller fyrkjeler, og sotet fra disse hang over byen som et kvelende teppe, spesielt midt på vinteren…

Den høye konsentrasjonen av sot og annen forurensning var Gordons største problem. Da han var to, pådro han seg hard kikhoste. Den var alvorlig nok til at en lege sa til Ada at det eneste som ville hjelpe, var landluft. Derfor kjøpte Bryant en to hektar stor gård i landlige omgivelser i East Millcreek-området i Saltsjødalen og bygget et lite sommerhus.» (Dew, *Go Forward with Faith,* 24-25.)

KOPIERING IKKE TILLATT

Gordon B. Hinckley (t.h.) med broren Sherman, ca. 1913

President Gordon B. Hinckley har sagt om noe av det han lærte i barndommen:

«Jeg vokste opp her i Salt Lake City og var en meget ordinær gutt med fregner i ansiktet… Min far var en dyktig mann med god utdannelse. Han var respektert i samfunnet. Han elsket Kirken og dens ledere. President Joseph F. Smith, som var president i min barndom, var en av hans helter. Han elsket president Heber J. Grant, som ble Kirkens president i 1918.

Min mor var en begavet og skjønn kvinne. Hun var lærer, men da hun giftet seg, forlot hun sitt yrke for å

være hustru og mor. Etter vår mening var hun svært vellykket.

Vi bodde i det jeg syntes var et stort hus i 1. menighet. Det var fire rom i første etasje – kjøkken, spisestue, finstue og bibliotek. Det var fire soverom ovenpå. Huset lå på en stor hjørnetomt. Det var en stor plen med mange trær som felte millioner av blad og sørget for at det stadig var veldig mye arbeid å gjøre.

KOPIERING IKKE TILLATT

Gordon B. Hinckley, ca. 12 år

I min tidligste barndom hadde vi en ovn i kjøkkenet og en i spisestuen. Siden ble det installert en fyrkjele, og det var herlig. Men den hadde en glupsk appetitt på kull, og det var ingen automatisk påfylling. Kullet måtte skyfles inn i kjelen og omhyggelig etterfylles hver kveld.

Jeg lærte noe viktig av dette monstret av en fyrkjele: Hvis man ønsket å holde seg varm, måtte man arbeide med skyffelen.

Min far mente at hans gutter burde lære å arbeide, både sommer og vinter. Derfor kjøpte han en 20 mål stor farm, som etter hvert vokste til over 120 mål. Vi bodde der om sommeren og reiste til byen igjen når skolen begynte.

Vi hadde en svær frukthage, og trærne måtte beskjæres hver vår. Far tok oss med til demonstrasjoner av beskjæring utført av eksperter fra landbrukshøyskolen. Vi lærte en stor sannhet – at man kan bestemme nokså nøyaktig hva slags frukt man vil plukke i september, ved hvordan man beskjærer treet i februar. Poenget var å la det være nok avstand mellom grenene til at frukten ville få sollys og luft. Videre lærte vi at nye, unge grener frembringer best frukt. Det har hatt mange anvendelsesmuligheter i livet.» (I *Lys over Norge,* juli 1993, 54.)

Familien Hinckley hadde familiens hjemmeaften

President Gordon B. Hinckley har fortalt følgende om sin barndom:

«I 1915 ba president Joseph F. Smith Kirkens folk om å avholde familiens hjemmeaften. Min far sa at det ville vi gjøre, vi ville varme opp finstuen hvor mors flygel sto, og gjøre det Kirkens president ba oss om.

Vi var ikke noe flinke til å opptre som barn. Vi kunne gjøre mye rart sammen mens vi lekte, men å be en av oss forsøke å synge solo foran de andre, var som å be iskrem holde seg hard på kjøkkenovnen. Til å begynne med lo vi og kom med tåpelige bemerkninger om hverandres fremførelser. Men våre foreldre holdt ut. Vi sang sammen. Vi ba sammen. Vi lyttet stille mens mor leste fra Bibelen og Mormons bok. Far fortalte oss historier som han husket…

KOPIERING IKKE TILLATT

Bryant og Ada Hinckley med sine barn, Sylvia, Gordon, Ruth, Sherman og Ramona, ca.1928

Fra disse enkle, små møtene som vi holdt i finstuen i vårt gamle hjem, kom det noe ubeskrivelig og fantastisk. Vår kjærlighet til våre foreldre ble styrket. Vår kjærlighet til brødre og søstre ble sterkere. Vår kjærlighet til Herren vokste. Takknemlighet for enkel godhet vokste i oss. Alt dette skjønne fant sted fordi våre foreldre fulgte rådet fra Kirkens president. Jeg har lært noe overordentlig viktig av dette.

I dette gamle hjemmet visste vi at vår far elsket vår mor. Det var enda en av de store tingene jeg lærte i guttedagene. Jeg kan ikke huske at jeg noensinne hørte ham tale uvennlig til henne eller om henne. Han oppmuntret henne i hennes aktiviteter i Kirken og i nabolaget og i samfunnsplikter. Hun hadde mange medfødte talenter, og han oppmuntret henne til å bruke dem. Han var konstant opptatt av at hun skulle ha det godt. Vi så på dem som jevnbyrdige, ledsagere som samarbeidet og elsket og verdsatte hverandre, slik de elsket oss.» (I *Lys over Norge,* juli 1993, 55-56.)

Familien Hinckley verdsatte lærdom i hjemmet

Begge Gordon B. Hinckleys foreldre var lærere, og de ønsket å gi sine barn de beste muligheter til å lære. «Som tidligere engelsklærer var Ada svært belest, og hun var opptatt av at språket skulle være grammatikalsk riktig. Hun tolererte ikke slurvet språk, og hennes barn lærte å snakke klart og tydelig. Feil uttale eller slanguttrykk var nesten utilgivelig.

Ada hadde vært en uvanlig dyktig elev, og hun ventet det samme av sine barn. I årevis skattet Gordon en liten Websters *Handy Dictionary* (en ordbok) der følgende var skrevet: "Tildelt Ada Bitner for fremragende innsats, 1889". Bøker og utdannelse var også viktig for Bryant, og han hadde gjort om et av de store rommene

i huset til et bibliotek der man kunne stenge seg inne og studere. Bokhyllene der var fylt med over tusen bøker.» (Dew, *Go Forward with Faith,* 30.)

KOPIERING IKKE TILLATT

Bryant og Ada Hinckley

Mange år senere talte president Gordon B. Hinckley varmt om familiens bibliotek:

«Da jeg var gutt, bodde vi i et stort, gammelt hus. Et av rommene ble kalt biblioteket. Det var utstyrt med et solid bord og en god lampe, tre eller fire behagelige stoler under godt lys, og bøker i reoler fra gulv til tak. Vi hadde mange bøker som far og mor hadde anskaffet opp gjennom årene.

Vi ble aldri tvunget til å lese dem, men de fantes alltid på et sted hvor vi lett kunne få tak i dem når vi hadde lyst.

Det var stille i det rommet. Alle visste at det var et rom hvor vi skulle lese.

Vi hadde også blader – Kirkens tidsskrifter og to eller tre andre gode tidsskrifter. Vi hadde historiebøker, skjønnlitteratur, faglitteratur, ordbøker, et leksikon og et verdensatlas. Vi hadde naturligvis ikke fjernsyn på den tiden. Vi fikk radio i min oppvekst. Men vi hadde en atmosfære som ga oss et ønske om å lære. Jeg vil ikke at dere skal tro at vi var så veldig lærde. Men vi fikk oppleve god litteratur, store idéer fra store filosofer og et språk menn og kvinner brukte som tenkte dypt og skrev vakkert.» («Atmosfæren i våre hjem», *Lys over Norge,* nov. 1985, 2.)

Hans foreldre ventet det beste av sine barn

«Ironisk nok likte ikke Gordon å gå på skolen som liten, til tross for all den vekt Hinckleys la på litteratur og lærdom. Da han var seks og skulle ha begynt i første klasse, gjemte han seg for foreldrene den første skoledagen. Fordi han var liten av vekst og hadde svak helse, kom Bryant og Ada til at det kanskje ville være bedre for ham neste år sammen med den [yngre broren] Sherman.

Da den første skoledagen opprant et år senere, løp Gordon mange runder rundt huset i et forsøk på å løpe fra moren, men Ada vant… Det gikk ikke lang tid før Gordon ble flyttet opp til sin egen aldersgruppe i annen klasse.» (Dew, *Go Forward with Faith,* 30-31.) Først da Gordon begynte på videregående skole, forandret hans holdning seg drastisk.

Gordon B. Hinckley

Bryant S. Hinckley (1867-1961), Gordon B. Hinckleys far

Hans foreldre oppmuntret alltid ham og de andre barna til å gjøre sitt beste, og visse normer og en viss adferd ble alltid forventet av dem. De holdt ikke streng disiplin, men de visste hvordan de skulle kommunisere hva de forventet. Om nødvendig ga de ekstra arbeidsoppgaver til de barna som trengte anspo-ring. En gang i første klasse «kom Gordon hjem etter en spesielt vanskelig dag på skolen, kastet bøkene på bordet idet han gikk gjennom kjøkkenet og slynget ut et kraftuttrykk. Ada, som ble sjokkert, forklarte at ikke under noen omstendigheter måtte han la slike ord komme ut av munnen igjen, og hun tok Gordon med ut på badet, der hun såpet en ren vaskeklut godt inn og gned den rundt tungen og tennene hans. Han spyttet og freste og hadde lyst til å banne igjen, men sto imot.» (Dew, *Go Forward with Faith,* 33.) Han sa senere: «Lærepengen var nyttig. Jeg tror jeg kan si at jeg har prøvd å unngå å misbruke Herrens navn siden den dagen. Jeg er takknemlig for lærepengen jeg fikk.» (i *Lys over Norge*, jan. 1988, 42).

Han fikk en patriarkalsk velsignelse

I 1995 talte president Gordon B. Hinckley om sin patriarkalske velsignelse:

«Jeg fikk en patriarkalsk velsignelse da jeg var en liten gutt på elleve år. En konvertitt til Kirken [Thomas E. Callister] som var kommet fra England og som var vår patriark, la sine hender på mitt hode og ga meg en velsignelse. Jeg tror aldri jeg leste den velsignelsen før

jeg var på båten over til England i 1933. Jeg tok den ut av kofferten min og leste den omhyggelig, og jeg leste den om igjen rett som det var mens jeg var på misjon i England.

Jeg vil ikke fortelle dere alt som står i den velsignelsen, men den mannen talte med profetisk røst. Han sa blant annet at jeg skulle oppløfte min røst i vitnesbyrd om sannheten rundt om i jordens nasjoner. Da jeg ble avløst fra misjon, talte jeg på et vitnesbyrdsmøte i London i Battersea rådhus. Søndagen etter talte jeg i Berlin. Søndagen etter talte jeg i Paris. Søndagen deretter talte jeg i Washington, D.C. Jeg kom hjem trett, svak, tynn og utkjørt … og sa: "Jeg har fått nok. Jeg har reist så mye som jeg ønsker. Jeg ønsker ikke å reise mer." Og jeg trodde jeg hadde oppfylt den velsignelsen. Jeg hadde talt i fire av verdens store hovedsteder – London, Berlin, Paris og Washington, D.C. Jeg trodde jeg hadde oppfylt den delen av velsignelsen.

Jeg sier med takknemlighet og i vitnesbyrdets ånd … at siden har jeg, takket være Herrens forutseenhet og godhet, hatt anledning til å bære vitnesbyrd om dette verk og om profeten Joseph Smiths guddommelige kall i alle landene i Asia – i hvert fall nesten – Japan, Korea, Thailand, Taiwan, Filippinene, Hongkong, Vietnam, Burma, Malaysia, India, Indonesia, Singapore og mange flere. Jeg har båret vitnesbyrd i Australia, New Zealand, Stillehavsøyene, Europas nasjoner, alle nasjonene i Syd-Amerika og alle nasjonene i Orienten om dette verks guddommelighet.» (*Teachings of Gordon B. Hinckley* [1997], 422-23.)

Han fikk et sterkt vitnesbyrd om Joseph Smith

Gordon B. Hinckley

President Hinckley har fortalt om noe han opplevde som ung gutt da han ble sikker på at Joseph Smith var en profet:

«For mange år siden, da jeg som tolvåring var blitt ordinert til diakon, tok min far, som da var vår stavspresident, meg med til mitt første prestedømsmøte på stavsplan. Den gangen ble disse møtene holdt på en hverdagskveld. Jeg husker at vi dro til kirkebygningen til 10. menighet i Salt Lake City i Utah. Han gikk opp til forhøyningen, og jeg satt på bakerste benk og følte meg litt ensom og ikke helt vel til mote i denne salen, som var fylt av sterke menn som var ordinert til Guds prestedømme. Møtet ble åpnet, åpningssalmen kunngjort, og alle reiste seg og sang, slik skikken var. Det var kanskje så mange som fire hundre tilstede. Sammen oppløftet disse mennene sine sterke røster, enkelte med aksent fra de europeiske land som de hadde kommet fra som konvertitter. Alle sang disse ord med stor overbevisning og som et sterkt vitnesbyrd.

Priser profeten som skuet Jehova,
Jesus ham salvet til seer og profet.
Åpnet ble tidenes fyldes husholdning,
det som var uttalt, på jorden nå skjer.
(*Salmer,* nr. 12.)

De sang om profeten Joseph Smith, og mens de gjorde det, ble mitt hjerte fylt av kjærlighet til og tro på denne mektige profet i denne evangelieutdeling. I min barndom hadde jeg lært mye om ham på møter og i klasser i menigheten, så vel som hjemme, men det jeg opplevde på dette prestedømsmøtet, var noe annet. Ved Den hellige ånds kraft visste jeg da at Joseph Smith virkelig var en Guds profet.

Jeg innrømmer at i årene som fulgte, vaklet jeg til tider noe i dette vitnesbyrdet, spesielt de første årene ved universitetet. Men denne overbevisningen mistet jeg aldri helt, og den har vokst seg sterkere ned gjennom årene, delvis på grunn av utfordringene på den tiden som tvang meg til å lese og studere og finne ut for meg selv.» («"Priser profeten som skuet Jehova"», *Lys over Norge,* jan. 1984, 1-2.)

Det var ikke plass nok på ungdomsskolen

President Gordon B. Hinckley har fortalt følgende om noe som hendte da han begynte på ungdomsskolen:

Gordon B. Hinckley

«Bygningen [til ungdomsskolen] kunne ikke romme alle elevene, og vår syvendeklasse ble sendt tilbake til barneskolen.

Vi var fornærmet. Vi var rasende. Vi hadde tilbragt seks uendelig lange år i den bygningen, og vi mente vi fortjente noe bedre. Guttene i klassen møttes etter skoletid. Vi besluttet at vi ikke ville tolerere en slik behandling. Vi var fast bestemt på å streike.

KOPIERING IKKE TILLATT

Neste dag møtte vi ikke opp. Men vi hadde ingen steder å gå. Vi kunne ikke holde oss hjemme, for våre mødre ville stille spørsmål. Vi tenkte ikke på å dra til byen for å se en forestilling. Vi hadde ikke penger til slikt. Vi tenkte ikke på å gå til parken. Vi var redde Mr. Clayton, skoleinspektøren, ville se oss. Vi tenkte ikke på å gå bak skolegjerdet og fortelle tvilsomme historier, for vi kjente ikke til noen. Vi hadde aldri hørt om slikt som narkotika eller lignende. Vi bare drev omkring og sløste bort dagen.

Neste morgen sto rektor Stearns ved hovedinngangen til skolen og hilste på oss. Hans opptreden passet til navnet. Han ga klar beskjed og sa at vi ikke kunne komme tilbake til skolen før vi hadde med melding fra våre foreldre. Det var min første erfaring med en lockout. Streik, sa han, var ikke måten å løse et problem på. Det ble forventet at vi var ansvarsbevisste borgere, og hvis vi hadde noe å klage på, kunne vi komme til rektors kontor og drøfte det.

Det var bare én ting å gjøre, og det var å gå hjem og få meldingen.

Jeg husker at jeg var flau da jeg gikk inn. Mor spurte hva som var galt. Jeg fortalte henne det. Jeg sa at jeg trengte en melding. Hun skrev en. Den var veldig kort. Det var den mest treffende bebreidelse hun noensinne ga meg. Den lød:

"Kjære rektor Stearns

Vennligst unnskyld Gordons fravær i går. Hans handling var rett og slett en innskytelse til å følge flokken."

Hun underskrev og ga meg den.

Jeg gikk tilbake til skolen og kom dit omtrent samtidig med noen andre gutter. Alle ga vi rektor meldingene våre. Jeg vet ikke om han leste dem, men jeg har aldri glemt min mors melding. Selv om jeg hadde spilt en aktiv rolle i det vi hadde gjort, besluttet jeg der og da at jeg aldri ville gjøre noe bare for å følge flokken. Jeg besluttet der og da at jeg ville ta mine egne avgjørelser på et saklig grunnlag og ifølge mine normer, og jeg ville ikke la meg dytte i en eller annen retning av folk rundt meg.

Denne avgjørelsen har vært til velsignelse mange ganger, enkelte ganger i meget ubehagelige situasjoner. Den har hindret meg i å gjøre noe som i verste fall kunne ha resultert i alvorlig skade og vanskeligheter hvis jeg hadde befattet meg med det, og som i beste fall ville ha kostet meg min selvrespekt.» (*Lys over Norge,* juli 1993, 55.)

Hans tro overgikk hans tvil

«Gordon gikk ut av LDS High School i 1928 og begynte ved University of Utah den høsten, akkurat et år før den store depresjonen begynte…

KOPIERING IKKE TILLATT

Gordon B. Hinckley

Etter hvert som Gordon arbeidet seg gjennom studiene ved universitetet og foretok overgangen fra å være avhengig av sine foreldre til å klare seg selv, begynte han, i likhet med mange av sine jevnaldrende, å sette spørsmålstegn ved oppfatninger av livet, verden og selv Kirken. Hans usikkerhet ble forøket av tidens kynisme…

Heldigvis kunne han drøfte noen av sine bekymringer med faren, og sammen utforsket de spørsmålene han stilte: Brødrenes feilbarlighet; hvorfor personer som etterlever evangeliet, opplever vanskeligheter; hvorfor Gud lar noen av sine barn lide og så videre. Det troens miljø som rådet i Gordons hjem, var av vesentlig betydning i denne perioden med søken, som han senere forklarte: "Min far og mor var klippefaste i sin tro. De prøvde ikke å påtvinge meg evangeliet eller tvinge meg til å delta. Men de unnlot heller ikke å gi uttrykk for sine følelser. Min far var klok og skjønnsom, og han var ikke autoritær. Han hadde undervist studenter ved universitetet og verdsatte de unge og deres synspunkter og problemer. Han var tolerant og forståelsesfull og var villig til å snakke med meg om alt som lå meg på hjertet."

Under Gordons tvil og kritiske holdning lå en troens tråd som var blitt dannet over lang tid. Tross sine spørsmål og tvil innså han litt etter litt at han hadde et vitnesbyrd han ikke kunne fornekte. Og selv om han begynte å forstå at det ikke alltid fantes et tydelig og lettvint svar på ethvert vanskelig spørsmål, fant han også ut at hans tro på Gud overgikk hans tvil. Helt siden den kvelden mange år tidligere da han hadde vært tilstede på sitt første prestedømsmøte på stavsplan, hadde han visst at Joseph Smith var en profet: "Jeg beholdt vitnesbyrdet som jeg hadde fått som gutt, og det ble som et bolverk som jeg kunne støtte meg til gjennom disse svært vanskelige årene," sa han.» (Dew, *Go Forward with Faith,* 45-47.)

Hans mor døde

Gordon B. Hinckleys mor, Ada Bitner Hinckley, døde 9. november 1930, da han var 20 år gammel. Han sa om sin mors død:

«Da hun var 50 år, fikk hun kreft. [Min far] hadde omsorg for henne og ivaretok alle hennes behov. Jeg minnes våre familiebønner, med hans tårefylte bønner og våre tårefylte bønner.

Det fantes naturligvis ingen sykeforsikring da. Han ville ha brukt hver dollar han hadde, for å hjelpe henne. Han brukte faktisk svært mye. Han tok henne med til Los Angeles for om mulig å finne bedre medisinsk behandling. Men det var nytteløst.

Ada Bitner Hinckley (1880-1930), Gordon B. Hinckleys mor

Dette var for 62 år siden, men jeg minnes med all tydelighet min sønderknuste far da han gikk av toget og hilste på sine sørgende barn. Vi gikk høytidelig nedover plattformen til bagasjevognen, hvor kisten ble løftet ut og hentet av begravelsesbyrået. Vi oppdaget enda mer om vår fars varme hjerte. Dette har hatt virkning på meg hele livet.

Jeg oppdaget også noe om døden – den fryktelige berøvelse som barn opplever som mister sin mor – men også om fred uten smerte og vissheten om at døden ikke kan være sjelens ende.» (*Lys over Norge,* juli 1993, 56.)

Han ble kalt på misjon til England

Som misjonær, i Hyde Park, London, England, 22. juli 1934

Etter at han hadde tatt eksamen ved University of Utah i 1932, hadde Gordon B. Hinckley tenkt å studere videre ved Columbia University School of Journalism i New York City, men Herren hadde andre planer for ham. «En søndag ettermiddag like før han fylte 23 år, ble Gordon invitert hjem til biskop Duncan. Biskopen gikk rett på sak: Hadde han tenkt å reise på misjon? Han ble sjokkert. På den tiden under den økonomiske depresjonen var misjonærtjeneste snarere et unntak enn en regel. De vanskelige økonomiske fremtidsutsiktene hadde gjort det praktisk talt umulig for de fleste familier å gi støtte til en misjonær. Ja, det ble faktisk kalt få misjonærer. Men straks biskopen tok opp saken, visste han hva hans svar måtte være. Han sa til biskop Duncan at han ville reise.

Men finansieringen av misjonen var vanskelig og usikker. Bryant forsikret sin sønn om at de skulle finne en utvei, og Sherman [Gordons yngre bror] meldte seg frivillig til å hjelpe. Gordon planla å bruke den beskjedne pengesummen han hadde spart med tanke på videre studier. Men kort tid etter at han hadde forpliktet seg til å reise, gikk banken der han hadde sparepengene sine, konkurs, og han mistet alt. Men en tid senere oppdaget familien at Ada i årevis hadde opprettholdt en liten sparekonto med mynter hun fikk som vekslepenger når hun handlet, og hun hadde øremerket disse pengene til sønnenes misjonærtjeneste. Gordon ble overveldet over at moren i mange år hadde ofret i stillhet og vært så forutseende. Selv etter sin død fortsatte hun å støtte og hjelpe ham. Enda viktigere var morens eksempel på innvielse, og han betraktet pengene han fikk fra hennes sparekonto, som hellige.» (Dew, *Go Forward with Faith,* 56.)

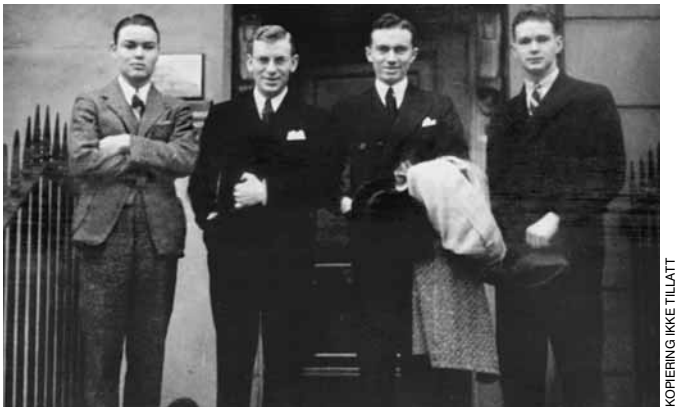
Eldste Hinckley (nr. 2 fra h.) sammen med misjonærene Angus Nicholson, Richard S. Bennett og Ormond J. Koulam

KOPIERING IKKE TILLATT

Han fikk sitt misjonskall til Den europeiske misjon med hovedkvarter i London. Eldste Hinckley reiste til England på et skip som gikk i dokk i Plymouth kvelden 1. juli 1933. Neste dag fikk han i oppdrag å reise til Preston i Lancashire.

Som så mange misjonærer hadde han sine tunge stunder. Han ble plaget av allergi på grunn av alt pollenet fra gresset i juni på den tiden han ankom. Tårene rant konstant på grunn av høysnue, og hans krefter og motstandskraft var på et lavmål. Han mintes senere:

«Jeg var ikke frisk da jeg kom dit. Jeg følte meg motløs de første ukene på grunn av sykdom og den motstand vi ble møtt med. Jeg skrev et brev hjem til min gode far og sa at jeg syntes jeg kastet bort min tid og hans penger. Han var min far og min stavspresident, og han var en klok og inspirert mann. Han skrev et meget kort brev til meg hvor det sto: "Kjære Gordon, jeg har mottatt ditt siste brev. Jeg har bare ett forslag: Glem deg selv og begynn å arbeide." Tidligere samme morgen under vårt fellesstudium hadde min ledsager og jeg lest disse ordene av Herren: "Den som vil berge sitt liv, skal miste det. Men den som mister sitt liv for min skyld og for evangeliets skyld, skal berge det" (Markus 8:35).

Misjonærer i England, 6. mai 1935. Eldste Hinckley er i 2. rad, nr. 2 fra v.

Disse ordene fra Mesteren, sammen med rådet fra min far om å glemme meg selv og begynne å arbeide, trengte inn i min sjel. Med fars brev i hånden gikk jeg inn på soveværelset i huset i Wadham Road nr. 15 hvor vi bodde, knelte ned og avla et løfte til Herren. Jeg lovet ham ved en pakt at jeg ville forsøke å glemme meg selv og "miste" meg selv i hans tjeneste.

Denne julidagen i 1933 tok jeg min avgjørelse. Det kom et nytt lys inn i mitt liv og en ny glede i mitt hjerte. Det virket som om tåken i England letnet, og jeg så sollyset. Jeg hadde en rik og fin misjonserfaring som jeg alltid vil være takknemlig for. Jeg virket i Preston, der arbeidet ble satt i gang, og på andre steder hvor det hadde hatt fremgang, innbefattet den store byen London, der jeg arbeidet det meste av tiden.» (Se «En erklæring til verden», *Lys over Norge,* nov. 1987, 6.)

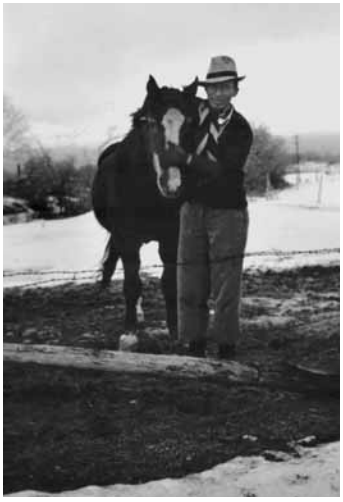

KOPIERING IKKE TILLATT

På East Creek-gården, februar 1936, like etter hans misjon

«Ikke før hadde den unge eldste Hinckley kastet seg ut i arbeidet i Lancashire, så fikk han et brev som kalte ham til London som spesiell assistent til eldste Joseph F. Merrill, medlem av De tolv apostlers råd og president for Den eruopeiske misjon.

"Vi døpte ikke mange mennesker i London på den tiden," minnes misjonærledsager Wendell J. Ashton, "men eldste Hinckley var en mester på disse gatemøtene i Hyde Park. Jeg kan love dere at vi lærte å svare på stående fot. Og eldste Hinckley var den beste av alle. Jeg har alltid ment at han fikk en enorm erfaring der i Hyde Park i London, der han drev med det som han ble så dyktig til resten av livet – forsvare Kirken og tale med mot om dens sannheter. Han var god til det da, og han er god til det nå."

Sammen med president Joseph Fielding Smith, i ferd med å lese boken *Sannheten gjengitt*, som Gordon B. Hinckley hadde skrevet.

Snart var den unge eldste Hinckley tilbake i Salt Lake City, trett, undervektig og (i stor ironisk kontrast til det som lå foran ham i livet) med et ønske om "aldri å reise noe sted mer".» (Jeffrey R. Holland, «President Gordon B. Hinckley – tapper og kjekt han står», *Lys over Norge,* juni 1995, spesialutgave, 14.)

Han var med i komitéen for radio, samfunnskontakt og misjonslitteratur

Han var utøvende sekretær i komitéen for Kirkens radio, samfunnskontakt og misjonslitteratur i 1935 og skrev og utarbeidet mye av Kirkens første materiell beregnet på informasjonstjeneste og visuelle hjelpemidler.

Etter Gordon B. Hinckleys misjon ba hans misjonspresident, eldste Joseph F. Merrill i De tolvs råd, ham melde seg for president Heber J. Grant og Det første presidentskap i forbindelse med utgivelse av misjonærmateriell. «Det ble organisert en ny komité blant De tolv for å kunne ta i bruk det nyeste innen kommunikasjon i misjonærarbeidet. Bror Hinckley skulle være produsent og sekretær for komitéen for Kirkens radio, samfunnskontakt og misjonslitteratur. Dette var i virkeligheten begynnelsen til Kirkens informasjonskontor. Hans planer om å studere ved Columbia University måtte legges på hyllen. Hans karriere som Seminar-lærer – han hadde undervist på deltid etter at han kom hjem fra misjon – måtte avsluttes. Komitéen omfattet seks medlemmer av De tolv, med eldste Stephen L Richards som formann.» (Se Packer, *Lys over Norge,* nov. 1986, 9.)

Han fant en evig ledsager

Gordon B. Hinckley og Marjorie Pay hadde gått ut sammen før hans misjon og hadde blitt gode venner. Hun ble begeistret over å høre om hans kall og oppmuntret ham til å reise. «"Marjorie var «piken like ved siden av» som vi vokste opp sammen med," minnes president Hinckleys yngre søster Ramona H. Sullivan, "men i dette tilfellet var det piken på den andre siden av gaten. Og hun var svært vakker. Det jeg husker best om Marge fra disse unge år, er hvor scenevant og sikker hun var, selv som ung pike, når hun leste opp noe og hadde fremførelser på møtene og aktivitetene i vår gamle 1. menighet. Alle de andre barna og ungdommene bare reiste seg og mumlet frem det de hadde å si, men Marjorie var rent profesjonell. Hun hadde riktig betoning og bevegelser. Jeg husker fremdeles hennes opplesninger."

Marjorie Pay Hinckley

KOPIERING IKKE TILLATT

Eldste og søster Hinckley, april 1970

Selv om de ikke begynte å ha stevnemøter for alvor før han hadde kommet hjem fra misjon, var det en av disse opplesningene Marjorie Pay hadde som ganske ung, som først fanget hans oppmerksomhet. "Jeg så henne først i Primær," forteller president Hinckley med en latter. "Hun hadde en opplesning. Jeg vet ikke hva den gjorde med meg, men jeg glemte den aldri. Så vokste hun seg eldre og ble en vakker ung kvinne, og jeg var fornuftig nok til å gifte meg med henne."

Ekteparet Hinckley giftet seg 29. april 1937 og har fått tre døtre og to sønner… Til denne ytterst sammensveisede familien har det siden kommet 25 barnebarn og 13 oldebarn.» (Holland, *Lys over Norge,* juni 1995, spesialutgave, 17.)

En periode med tilpasning i ekteskapet

Sammen med president David O. McKay ved talerstolen i Salt Lake tabernakel

«Samtidig som Gordon stadig lærte mer om Kirkens administrasjon, oppdaget han også at det var mye å være opptatt av hjemme mens han og Marjorie vennet seg til å leve sammen. Og tilpasninger *måtte* til. Kort tid etter at de hadde kunngjort sin forlovelse, fortalte Emma Marr Petersen, Mark E. Petersens hustru, Marjorie at de første ti årene av ekteskapet ville være de vanskeligste. Hennes ord både forvirret og sjokkerte Marjorie, som senere innrømmet: "Jeg var helt sikker på at de første ti årene bare ville være fryd og gammen. Men i løpet av vårt første år oppdaget jeg at hun hadde *aldeles rett!* Det måtte mye tilpasning til. Det var naturligvis

ikke slike ting som man løper hjem til mor med. Men jeg gråt ned i puten nå og da. Problemene var nesten alltid knyttet til å lære å rette seg etter en annens timeplan og gjøre ting på en annens måte. Vi var glad i hverandre, det var ingen tvil om det. Men vi måtte også bli vant til hverandre. Jeg tror *alle* par må bli vant til hverandre."» (Dew, *Go Forward with Faith,* 118.)

KOPIERING IKKE TILLATT

Familien Hinckley, på den tiden da han ble kalt til assistent for De tolv, april 1958

Han bygget hus til dem

«Like etter at [Gordon B. Hinckley] giftet seg, tok han fatt på den enorme oppgaven med å bygge et lite hus som kunne bygges på etter hvert som familien vokste. Sønnen Clark forteller: "Far hadde alltid en plan for fremtiden. I huset han bygde lot han det være plass til dører i veggene, ut fra den tanke at når han pusset opp eller bygde på huset, ville det bli bruk for dørene som en del av planen." Eldstesønnen, Dick, tilføyer: "Det virker som huset vårt alltid var et år eller to etter veksten i familien og mor stadig måtte finne seg til rette med noe uferdig i huset eller haven. Da de mange år senere flyttet inn i en leilighet, sa mor: «Endelig murvegger som far ikke kan slå ut eller forandre!»"» (M. Russell Ballard, «President Gordon B. Hinckley – Et troens anker», *Lys over Norge,* okt. 1994, 11.)

KOPIERING IKKE TILLATT

Eldste og søster Hinckley

Han ble kalt til apostel

En nylig kalt apostel, september 1961

I 23 år hadde Gordon B. Hinckley arbeidet ved Kirkens hovedkvarter og hatt et nært forhold til mange generalautoriteter. I 1958 ble han kalt til assistent for De tolv apostlers quorum. Tidlig om morgenen 30. september 1961 ble han oppringt av president David O. McKay som ba ham komme til hans kontor så fort som mulig.

«Mindre enn en time senere satt de to mennene rett overfor hverandre, og president McKay forklarte grunnen til dette tidlige besøket før generalkonferansens møte samme morgen: "Jeg har følt at jeg skal kalle deg til å fylle den ledige plassen i De tolv apostlers quorum," sa han ganske enkelt til eldste Hinckley, "og vi vil gjerne oppholde deg i dag under konferansen." Ordene tok pusten fra Gordon, og han prøvde forgjeves å finne et svar. Hvordan kunne det ha seg at han skulle få et slikt kall? Han hadde naturligvis visst at det var en ledig plass i quorumet. Men ikke et øyeblikk hadde han – eller ville han ha – trodd at han skulle bli kalt til å fylle den.

KOPIERING IKKE TILLATT

Eldste og søster Hinckley med sine barn, oktober 1961

President McKay fortsatte: "Din bestefar var verdig til dette, det samme var din far. Og det er du også." Ved disse ordene klarte ikke eldste Hinckley bevare fatningen, for profeten kunne ikke ha gitt ham noen kompliment som ville ha betydd mer. "Tårer begynte å fylle øynene mine da president McKay så på meg med sitt gjennomtrengende blikk og snakket til meg om mine forfedre," mintes han. "Min far var et bedre menneske

enn jeg noensinne har vært, men han hadde ikke de samme mulighetene som jeg har hatt. Herren har velsignet meg med strålende muligheter."…

På sin Underwood manuelle skrivemaskin skrev han et brev til sin sønn som var på misjon i Duisburg i Tyskland. "Jeg tenkte jeg ville la deg få vite at jeg er blitt kalt til De tolv apostlers quorum," fortalte han Dick. "Jeg vet ikke hvorfor jeg er blitt kalt til en slik stilling. Jeg har ikke gjort noe utenom det vanlige, men har bare prøvd å gjøre mitt beste i oppdragene jeg har blitt gitt, uten å bekymre meg om hvem som skulle få æren." Dick sa senere: "Jeg forsto ut av brevet at far var overveldet over det hele. Selv ble jeg overrasket over nyheten. Det hadde aldri falt meg inn at han skulle bli kalt til De tolv."» (Dew, *Go Forward with Faith,* 234, 236.)

Vi må huske Jesu Kristi forsoning.

Eldste Gordon B. Hinckley har sagt:

«Intet medlem av denne kirken må noensinne glemme den fryktelige pris vår Forløser betalte, som ga sitt liv for at alle mennesker skulle få leve – kvalene i Getsemane, den bitre forhånelse under rettssaken, den ondskapsfulle gest med tornekronen som skar ham i huden, pøbelens rop om blod foran Pilatus, den ensomme børen han bar på sin tunge vandring til Golgata, den fryktelige smerten da store nagler gjennomtrengte hans hender og føtter, den brennende pinen i hans kropp da han, Guds Sønn, hang på korset den tragiske dagen og ropte ut: "Far, forlat dem, for de vet ikke hva de gjør" (Lukas 23:34).

Generalkonferanse

Dette var korset, torturinstrumentet, den fryktelige innretningen som skulle ødelegge Fredsfyrsen, det onde vederlag for hans mirakuløse arbeid med å helbrede syke, få blinde til å se, oppreise døde. Dette var korset som han hang på og døde på der på Golgatas forlatte høyde.

Vi kan ikke glemme det. Vi må aldri glemme det, for her ga vår Frelser, vår Forløser, Guds Sønn, seg selv som et stedfortredende offer for enhver av oss.» (*Lys over Norge,* apr. 1995, 4-5.)

Han ble kalt til rådgiver i Det første presidentskap

«Et av de mest utfordrende øyeblikk i Gordon B. Hinckleys liv var i sannhet da president Spencer W. Kimball sommeren 1981 kalte eldste Hinckley til rådgiver i Det første presidentskap. Selv om de opplevde forskjellige grader av sviktende helse, var Det første presidentskap "komplett" med president Kimball, president N. Eldon Tanner og president Marion G. Romney fremdeles i tjeneste. Men i et øyeblikk med klar åpenbaring og inspirasjon *og* god helse ba president Kimball eldste Hinckley tre inn i Det første presidentskap som "rådgiver i Det første presidentskap" – en ekstra rådgiver, som det var rikelig presedens for i Kirkens historie.

Sammen med president Spencer W. Kimball

"Da jeg tok imot president Kimballs kall til å slutte meg til dem, visste jeg ikke nøyaktig hvordan jeg kom til å fungere eller passe inn, og kanskje gjorde ikke de det heller på den tiden," forteller president Hinckley. "Men omstendighetene gjorde det nødvendig med ekstra hjelp, og jeg var mer enn villig til å gi den. Jeg visste ikke om det ville bli for noen dager eller noen måneder."

Sammen med president Howard W. Hunter

Det skulle vise seg at president Gordon B. Hinckley aldri kom til å forlate Kirkens første presidentskap igjen. I 1982 gikk president Tanner bort, og president Romney ble førsterådgiver og president Hinckley oppholdt som annenrådgiver.

"Det var et meget tungt og overveldende ansvar," minnes han. "Det var til tider en nesten fryktelig byrde. Jeg rådførte meg naturligvis med våre brødre i De tolv.

Jeg husker spesielt en gang da jeg gikk ned på kne for Herren og ba om hjelp i en meget vanskelig situasjon. Da kom følgende beroligende ord til meg: «Vær rolig og kjenn at jeg er Gud» (L&p 101:16). Jeg visste igjen at dette var hans verk, at han ikke ville la det svikte, at alt vi måtte gjøre, var å arbeide med det og gjøre vårt aller beste, og at verket ville gå fremover uten å bli forhindret

på noen måte.”» (Holland, *Lys over Norge,* juni 1995, spesialutgave, 22.)

Mellom 1981-85 presiderte han ofte alene under generalkonferansene.

Mens president Hinckley var rådgiver for presidentene Spencer W. Kimball, Ezra T. Benson og Howard W. Hunter, merket han de fysiske belastningene de hadde på sine siste dager. Det hendte at han presiderte på møter når presidenten eller de andre rådgiverne ikke kunne være tilstede på grunn av dårlig helse. Ansvaret for ledelsen falt på ham med hensyn til mange beslutninger som måtte tas for at Kirken fortsatt skulle gå fremover. Ydmykt aksepterte han den overveldende arbeidsbyrden.

Eldste Thomas S. Monson har tenkt over president Hinckleys rolle i denne spesielle perioden av Kirkens historie: ”President Hinckley befant seg i en svært utfordrende situasjon, for president Kimball var fremdeles profeten. Selv om en mann er fysisk svekket, trenger han ikke være mentalt eller åndelig svekket. President Hinckley hadde den lite misunnelsesverdige oppgave å ikke gå for langt for fort, men å gå langt nok. Han har alltid vært fintfølende og hatt sunn fornuft til å gjøre det en rådgiver skulle gjøre – ikke å prøve å gjøre det som helt og holdent er presidentens oppgave.”» (Dew, *Go Forward with Faith,* 401.)

«Vi kan ikke gi avkall på Herrens ord»

President Gordon B. Hinckley skrev:

«Herren har gitt oss råd og bud om så mange ting at intet medlem av denne kirken noen gang behøver å vri seg unna. Han har fastsatt våre retningslinjer med hensyn til personlig dyd, godt naboskap, lovlydighet, lojalitet overfor myndigheter, helligholdelse av sabbatsdagen, edruelighet og avholdenhet fra alkohol og tobakk, betaling av tiende og offergaver, omsorg for de fattige, det å gå inn for hjem og familie og dele evangeliet med andre, for bare å nevne noe.

Det trenger ikke å være noen diskusjon eller strid om noen av dem. Hvis vi vil følge en stø kurs når det gjelder å etterleve vår religion, vil vi fremme saken mer effektivt enn ved noe annet middel.

Det kan være noen som søker å friste oss. Det kan være noen som prøver å lokke oss bort. Vi kan bli kritisert. Vi kan bli betraktet som dårligere enn vi er. Andre kan komme med skarpe utfall mot oss. Vi kan bli latterliggjort for verden. Det finnes noen, både i og utenfor Kirken, som vil tvinge oss til å forandre standpunkt i enkelte saker, som om det var vår rett å tilrane oss myndighet som tilhører Gud alene.

Vi har ikke noe ønske om å krangle med andre. Vi forkynner fredens evangelium. Men vi kan ikke gi avkall på Herrens ord som vi har fått gjennom menn som vi har oppholdt som profeter.» (Se *Lys over Norge,* nov. 1989, 4.)

Mormons bok har følbar innflytelse

Han ser på det første kinesiske eksemplaret av Mormons bok sammen med president David O. McKay, januar 1966.

President Gordon B. Hinckley har vitnet om det mirakel [Mormons bok] er: «Hvis det finnes mirakler blant oss, er Mormons bok ett av dem. Ikke-troende kan betvile Det første syn og si at det ikke var noe vitne der til å bekrefte det. Kritikere kan håne enhver guddommelig manifestasjon som har å gjøre med fremkomsten av dette verk, og si at de er av en så uhåndgripelig natur at de er umulige å bevise for nøkternt tenkende, som om det som er av Gud, kunne forståes på noen annen måte enn ved Guds ånd. De kan forkaste vår teologi. Men de kan ikke i ærlighet forkaste Mormons bok. Den er her. De kan berøre den. De kan lese den. De kan vurdere dens kvalitet og dens innhold. De kan være vitne til dens innflytelse.» (*Lys over Norge,* des. 1989, 9.)

Bruk dine talenter til å tjene og velsigne andre

President Gordon B. Hinckley sa til en gruppe ungdommer:

«Det ville være en herlig verden om hver pike fikk anledning til å gifte seg med en god ung mann som hun kunne se på med stolthet og glede som sin ledsager i tid og evighet, som hun alene skulle elske og verdsette, respektere og hjelpe. For en herlig verden det ville være om hver ung mann giftet seg med en hustru i Herrens hus, en kvinne ved hvis side han ville stå som beskytter, forsørger, ektemann og kamerat.

President Hinckley underviser.

Men det går ikke alltid slik. Det finnes noen som av uforklarlige grunner ikke får anledning til å gifte seg. Jeg vil gjerne si litt til dere. Ikke kast bort tiden eller livet deres med å gå omkring og synes synd på dere selv. Gud har gitt dere talenter av et eller annet slag. Gud har gitt dere evne til å dekke andres behov og være til velsignelse for dem med deres vennlighet og omtanke. Rekk ut en hjelpende hånd til en som trenger det. Det er så veldig mange der ute.

Skaff deg stadig mer kunnskap. Utvikle ditt sinn og dine ferdigheter på et ønsket område. Aldri tidligere i verdens historie har det vært så mange muligheter for kvinner i yrkeslivet, i næringslivet, innen utdannelse og i alle hederlige yrker. Føl ikke at Gud har sviktet deg fordi du er enslig. Jeg gjentar hans løfte som er sitert tidligere: "Vær du ydmyk, og Herren din Gud skal lede deg ved hånden og gi deg svar på dine bønner" [L&p 112:10].

Verden trenger dere. Kirken trenger dere. Det er så veldig mange mennesker og saker som trenger deres styrke og visdom og talenter.» («If I Were You, What Would I Do?» *Brigham Young University 1983-84 Fireside and Devotional Speeches* [1984], 11.)

Han underviste om betydningen av morsrollen

Han taler på en generalkonferanse.

På kvinnenes fellesmøte i september 1983 sa president Gordon B. Hinckley:

«Jeg vil gjerne si noe til dere kvinner som finner det nødvendig å arbeide selv om dere ville foretrekke å være hjemme. Jeg vet at mange av dere er i en slik situasjon. Noen av dere har blitt forlatt og er skilt og har barn å ta dere av. Noen av dere er enker med barn som er avhengige av dere. Jeg beundrer og respekterer dere for deres integritet og selvstendighet. Jeg ber om at Herren vil velsigne dere med styrke og stor kapasitet, for dere trenger begge deler. Dere har ansvar for å være både forsørger og husmor. Jeg vet at det er vanskelig. Jeg vet at det er nedslående. Jeg ber om at Herren vil velsigne dere med spesiell visdom og det bemerkelsesverdige talentet som er nødvendig for å gi deres barn tid, vennskap og kjærlighet og den spesielle veiledning som bare en mor kan gi. Jeg ber også om at han vil velsigne dere med hjelp, uforbeholden hjelp, fra familie, venner og Kirken, hjelp som vil løfte noe av byrden fra deres skuldre og hjelpe dere i deres aller vanskeligste tid.

Vi er klar over, i hvert fall til en viss grad, den ensomheten dere av og til føler og frustrasjonene dere opplever når dere prøver å takle problemer som dere til tider mener dere ikke har kapasitet til å løse…

Han hilser på en gruppe unge kvinner.

Nå vil jeg gi et advarende ord til andre som arbeider når det ikke er nødvendig, og som derved overlater barn i andres varetekt som ofte bare er dårlige erstatninger. Gjør ikke noe som vil føre til at dere angrer siden. Hvis hensikten med deres daglige arbeid bare er å skaffe penger til en båt eller en fin bil eller noe annet som dere ønsker dere, men som er unødvendig, og hvis dere i denne prosessen går glipp av samvær med deres barn og anledningen til å oppdra dem, kan dere komme til å oppdage at dere har gått glipp av det betydningsfulle mens dere strebet etter det ubetydelige...

… Jeg er sikker på at [vår Fader i himmelen] elsker sine døtre like høyt som han elsker sine sønner. President Harold B. Lee sa en gang at prestedømmet er den kraft hvorved Gud arbeider gjennom oss menn. Jeg vil gjerne tilføye at morsrollen er det middel hvorved Gud iverksetter sin store plan for å vedlikeholde menneskeslekten. Både prestedømmet og morsrollen er vesentlige deler av Herrens plan.

De utfyller hverandre. De trenger hverandre. Gud har skapt oss til mann og kvinne, begge er unike i sine egne kapasiteter og muligheter. Kvinnen er den som føder og har omsorg for barna. Mannen er forsørger og beskytter. Ingen lovgivning kan endre kjønnene. Lover skulle sørge for likhet med hensyn til muligheter, kompensasjon og politiske rettigheter. Men enhver lov som har til hensikt å skape et nøytralt kjønn av det som Gud skapte til mann og kvinne, vil føre til flere ulemper enn fordeler. Det er jeg overbevist om.

Jeg ønsker av hele mitt hjerte at vi ville bruke mindre tid på å snakke om rettigheter og mer på å snakke om ansvar. Gud har gitt denne kirkens kvinner et arbeid å gjøre i forbindelse med å bygge opp hans rike. Dette angår alle aspekter av vårt tresidige ansvar – som er, for det første, å forkynne evangeliet for verden; for det annet, å styrke troen til Kirkens medlemmer og gjøre dem lykkelige; og for det tredje, å fremme det store arbeidet i forbindelse med de dødes frelse…

Ta på deg dine skjønne klær, o Sions datter. Lev opp til den store og strålende arv som Herren Gud, din Fader i himmelen, har sørget for. Hev deg over jordens støv. Vit at dere er Guds døtre, barn med en guddommelig fødselsrett. Vandre i solen med løftet hode i visshet om at dere er elsket og æret, at dere er en del av hans rike, og at dere har et stort arbeid å utføre som ikke kan overlates til andre.» (I *Conference Report,* okt. 1983, 114-15, eller *Ensign,* nov. 1983, 83-84.)

Selviskhet er en hovedårsak til skilsmisse

President Gordon B. Hinckley har sagt:

«Hvorfor alle disse oppløste hjem? Hva hender med ekteskap som begynner med oppriktig kjærlighet og et ønske om å være lojal og trofast mot hverandre?

President og søster Hinckley feirer en bryllupsdag.

Det finnes ikke noe enkelt svar. Det innrømmer jeg. Men det virker for meg som om det er noen åpenbare grunner som forklarer en svært stor prosent av disse problemene. Dette sier jeg på bakgrunn av min erfaring med å løse slike tragedier. Jeg ser at selviskhet er hovedårsaken til mesteparten.

Jeg er overbevist om at et lykkelig ekteskap ikke er så mye romantikk som det er ivrig omtanke for at ens ledsager har det godt.

Selviskhet er så ofte det som ligger til grunn for pengeproblemer, som er en svært alvorlig og reell faktor som påvirker familielivets stabilitet. Selviskhet er den egentlige årsak til hor, det at man bryter høytidelige og hellige pakter for å tilfredsstille selvisk lyst. Selviskhet er det motsatte av kjærlighet. Den er et fortærende uttrykk for grådighet. Den ødelegger selvdisiplin. Den utsletter lojalitet. Den river i stykker hellige pakter. Den rammer både menn og kvinner.

Altfor mange har blitt degget med og bortskjemt før de gifter seg, og har på en eller annen måte fått den oppfatning at alt må være fullkomment riktig til alle tider, at livet består av underholdning og moro, at lyster skal tilfredsstilles uten hensyn til prinsipper. En slik feilaktig og ufornuftig tankegang er svært tragisk. …

Det finnes et middel mot alt dette. Det er ikke skilsmisse. Det finnes i Guds Sønns evangelium. Det var han som sa: "Det som Gud har sammenføyd, det skal et menneske ikke skille" (Matteus 19:6). Løsningen på de fleste ekteskapelige problemer er ikke skilsmisse. Den finnes i omvendelse. Den ligger ikke i adskillelse. Den ligger i enkel integritet som får et menneske til å rette seg opp og ta hånd om sine forpliktelser. Den finnes i den gylne regel…

Av og til kan det være en berettiget grunn for skilsmisse. Jeg vil ikke si at det aldri er på sin plass. Men uten å nøle sier jeg at denne plagen blant oss som synes å tilta overalt, er ikke av Gud, men kommer snarere fra motstanderen av rettferdighet, fred og sannhet.» (I *Lys over Norge,* juli 1991, 70-71.)

Ekteskap skulle være et evig likeverdig forhold

President Gordon B. Hinckley har sagt:

«Jeg er sikker på at Gud vår evige Fader ikke elsker sine døtre mindre enn han elsker sine sønner. I evangeliets plan går hustruen hverken foran eller etter sin mann, men ved hans side i et virkelig fellesskap for Herren.

Jeg ser min egen hustru gjennom 52 år. Er hennes bidrag mindre akseptabelt for Herren enn mitt? Jeg er viss på at det ikke er så. Hun har vandret stillferdig ved min side, støttet meg i mine ansvarsoppgaver, oppdratt og vært til velsignelse for våre barn, virket i mange stillinger i Kirken og spredt en uopphørlig munterhet og godhet

Søster Marjorie Pay Hinckley, mars 1988

KOPIERING IKKE TILLATT

hvor hun enn har vært. Jo eldre jeg blir, jo mer verdsetter jeg – ja, jo mer elsker jeg – denne lille kvinnen som jeg knelte ned ved alteret sammen med i Herrens hus for mer enn et halvt hundre år siden.

KOPIERING IKKE TILLATT

President Hinckley sammen med USAs president Ronald Reagan og president Thomas S. Monson, september 1982

Jeg ønsker av hele mitt hjerte at alle ekteskap må bli lykkelige. Jeg ønsker at alle ekteskap kunne være et evig likeverdig forhold. Jeg tror at dette kan oppnås dersom det finnes vilje til å gjøre de anstrengelser som skal til for å klare det.» («Hev deg opp til det guddommelige i deg», *Lys over Norge,* jan. 1990, 89.)

«Jeg tror på den familie hvor det er en mann som ser på sin livsledsager som sitt største aktivum og behandler henne deretter, hvor det er en hustru som ser på sin mann som sitt anker og sin styrke, sin trøst og trygghet, hvor det er barn som ser opp til mor og far med respekt og takknemlighet, hvor det er foreldre som ser på sine barn som velsignelser og finner en stor, alvorlig og fantastisk utfordring i å oppdra og oppfostre dem. For å utvikle et slikt hjem kreves det arbeid og energi, tilgivelse og tålmodighet, kjærlighet, utholdenhet og offer, men det er verd alt dette og mer til.» («Jeg tror», *Lys over Norge,* mars 1993, 7.)

Han ble Kirkens president

President Gordon B. Hinckley

Den 3. mars 1995 gikk president Howard W. Hunter bort. President Gordon B. Hinckley, som visste at kappen nå ville falle på ham til å presidere over Kirken, trengte Herrens forsikring og bekreftelse. Han reiste til Salt Lake tempel for å søke Herrens vilje. Der, i møterommet til Det første presidentskap og De tolvs quorum, bak lukkede dører, leste han fra Skriften og mediterte over Frelserens forsoning. Han studerte portrettene av profetene i denne evangelieutdeling og følte at de oppmuntret ham og at han ville bli velsignet og oppholdt i sin tjeneste. Han skrev:

«"Det virket som de sa til meg at de hadde talt for meg i et råd i himlene, at jeg ikke hadde noe å frykte, at jeg ville bli velsignet og oppholdt i min tjeneste.

Jeg falt på mine knær og ba inntrengende til Herren. Jeg talte lenge til ham i bønn… Jeg er sikker på at jeg ved Åndens kraft hørte Herrens ord, ikke lydelig, men som en varm følelse i hjertet angående spørsmålene jeg hadde stilt i bønn."

KOPIERING IKKE TILLATT

Det første presidentskap under en pressekonferanse i nærheten av statuen av Joseph Smith i Joseph Smith Memorial Building

Etter denne stunden i templet følte president Hinckley seg rolig angående det som lå foran ham. "Jeg føler meg bedre, og jeg er langt sikrere på at Herren utfører sin vilje med hensyn til sin sak og sitt rike, og at jeg vil bli oppholdt som Kirkens president og som profet, seer og åpenbarer og tjene så lenge som det er Herrens vilje," skrev han etterpå. "Med Åndens bekreftelse i mitt hjerte er jeg nå klar til å ta fatt og gjøre mitt aller beste. Det er vanskelig for meg å tro at Herren plasserer meg i denne aller høyeste og helligste ansvarsfulle stilling… Jeg håper Herren har lært meg opp til å gjøre det han forventer av meg. Jeg vil gi ham fullstendig troskap, og jeg vil i sannhet søke hans veiledning."…

President James E. Faust uttrykte en følelse som var felles for mange generalautoriteter: "Jeg vet ikke om noen annen mann som har kommet til Kirkens presidentskap som har vært så godt forberedt til ansvaret. President Hinckley har kjent og arbeidet med alle Kirkens presidenter fra Heber J. Grant til Howard W. Hunter, og har blitt opplært på tomannshånd av alle de store lederne i vår tid på en svært personlig måte."» (Dew, *Go Forward with Faith,* 508, 510-11.)

HAN ER FORTROLIG MED MEDIA

President Gordon B. Hinckleys tidlige oppdrag i forbindelse med informasjon og samfunnskontakt ga ham mye erfaring med media. Hans villighet til å påvirke mediene har gitt Kirken anledninger som aldri før til å forkynne gjenopprettelsens budskap for verden, og hans intervjuer i radio og fjernsyn har gjort at mange har hørt om Kirken for første gang.

KOPIERING IKKE TILLATT

Sammen med fjernsynskommentator Mike Wallace da president Hinckley ble intervjuet for fjernsynsprogrammet *60 Minutes,* desember 1995

«"President Hinckley bidrar til å føre Kirken ut av upåaktethet," sa eldste Neal A. Maxwell. "Kirken kan ikke gå fremover slik den trenger å gjøre, hvis vi er skjult under en skjeppe. Noen må bevege seg ut, og president Hinckley er villig til å gjøre det. Han er på samme tid historisk og en person av vår tid, og han har en fantastisk evne til å uttrykke seg som gjør ham i stand til å fremlegge vårt budskap på en måte som appellerer til folk overalt."…

KOPIERING IKKE TILLATT

Han blir intervjuet i fjernsynsprogrammet *Larry King Live.*

"President Hinckley respekterer mediene, men han er ikke redd dem," forklarte eldste Maxwell, som var vitne til hans opptreden i slike situasjoner. "Og han har et så solid tak på både Kirkens historie og fakta om Kirken i dag at det ikke er sannsynlig at han vil bli vippet av pinnen av et spørsmål han ikke allerede har tenkt på eller behandlet i sitt eget sinn. Han er i stand til å gi svar av passende lengde som er viktige. Han har et oppvakt sinn og er på høyde med enhver situasjon. Og han føler ikke at han må dekke over noe av det vi som et folk kommer til kort i. Han benytter seg ikke av forgylling eller ferniss. Resultatet er at reportere reagerer på hans ekthet. Han har evne til å omgås folk fra alle samfunnslag og er i så henseende utmerket forberedt til å fortelle verden vår historie."» (Dew, *Go Forward with Faith,* 536, 546-47).

VI TROR PÅ KRISTUS

Det første presidentskap og De tolv apostlers quorum foran Kristus-statuen i det nordlige besøkssenteret på Temple Square, 1995

I et radiointervju i 1995 forklarte president Gordon B. Hinckley: «Vi er kristne. Ingen kirke i verden uttaler seg med et sterkere vitnesbyrd om den Herre Jesu Kristi guddommelighet i egenskap av Guds Sønn og verdens Forløser enn denne kirken som bærer hans navn – Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige. Det er hans evangelium vi forkynner. Den kjærlighetens ånd som han var et eksempel på, er den ånd som vi prøver å arbeide i.» (I *Lys over Norge,* des. 1996, 8.)

ÅPENBARING FORTSETTER

I april 1980 hadde Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige 150-årsjubileum. Under generalkonferansen 6. april 1980 leste eldste Hinckley erklæringen fra Det første presidentskap og De tolv apostlers quorum på Peter Whitmers farm i Fayette, New York.

President Gordon B. Hinckley har sagt: «Bror Widtsoe ble en gang spurt: "Når får vi en åpenbaring til? Hvordan har det seg at vi ikke har mottatt åpenbaringer siden Lære og pakter ble samlet? Hvor lenge er det siden vi fikk en åpenbaring?" Bror Widtsoe svarte: "Å, omtrent siden sist torsdag." Slik er det. Når vi er hjemme, kommer Det første presidentskap og De tolv sammen hver torsdag i templet, i disse hellige omgivelser, og vi ber sammen og drøfter visse saker, og åpenbaringens ånd kommer til de tilstedeværende. Jeg vet det. Jeg har sett det. Jeg var der den junidagen i 1978 da president Kimball mottok åpenbaring omgitt av medlemmer av De tolv, og jeg var en av dem den gangen.

Dette er Guds verk. Dette er hans allmektige verk. Intet menneske kan stanse eller hindre det. Det vil gå videre og fortsette å vokse og velsigne mennesker over hele jorden.» (*Teachings of Gordon B. Hinckley,* 555.)

Han forklarte behovet for familieerklæringen

I september 1995 ga Det første presidentskap og De tolv apostlers quorum ut «Familien – En erklæring til verden». Den ble først lest av president Gordon B. Hinckley som en del av hans budskap på Hjelpeforeningens fellesmøte. Før han leste den, sa han: «Med så mye sofisteri som foregir å være sannhet, med så mye bedrag angående normer og verdier, med så mye som frister og lokker til sakte, men sikkert å ta inn over oss verdens besmittelse, har vi følt trang til å si fra og på forhånd advare. Derfor fremsetter vi i Det første presidentskap og De tolv apostlers råd nå en erklæring til Kirken og til verden som en offisiell uttalelse og fornyet stadfestelse av normer, lære og praksis som gjelder familieenheten, og som profeter, seere og åpenbarere i denne kirken har stadfestet mange ganger gjennom hele dens historie.» («Stå sterke mot verdens falskhet», *Lys over Norge,* jan. 1996, 100-101.)

På besøk i Nauvoo, Illinois

Under en medielunsj og pressekonferanse i mai 1996 ga president Gordon B. Hinckley ytterligere forklaring på behovet for erklæringen: «Hvorfor får vi denne erklæringen om familien nå? Fordi familien blir angrepet. Over hele verden går familier i oppløsning. Stedet å begynne å forbedre samfunnet er i hjemmet. For det meste gjør barn det de blir opplært til. Vi prøver å gjøre verden bedre ved å gjøre familien sterkere.» (*Lys over Norge,* aug. 1997, 5.)

«Gud velsigne dere, mødre!»

President Gordon B. Hinckley har sagt:

«Alle nasjoners, samfunns eller familiers styrke ligger i de karakteregenskaper som barn for det meste har ervervet seg gjennom mødres rolige, enkle adferd i hverdagen. Det som Jean Paul Richter en gang uttalte om fedre, gjelder i enda større grad mødre – og jeg omskriver det litt for å få frem poenget – "Det en mor sier til sine barn, blir ikke hørt av verden, men det vil bli hørt av etterslekten."…

KOPIERING IKKE TILLATT

President Hinckley hilser på de hellige i Afrika.

Jeg vil gjerne oppfordre kvinner overalt til å heve dere til det store potensial som er nedlagt i dere. Jeg ber dere ikke om å strekke dere lenger enn dere har evne til. Jeg håper dere ikke stadig vil tenke at dere mislykkes. Jeg håper dere ikke vil prøve å sette dere mål som er langt utenfor deres rekkevidde. Jeg håper bare at dere gjør hva dere kan på best mulig måte. Gjør dere det, vil dere oppleve at mirakler skjer…

KOPIERING IKKE TILLATT

President Hinckley sammen med USAs president George H. W. Bush, juli 1992

Gud velsigne dere, mødre! Når alle menneskenes seire og nederlag er talt, når støvet fra livets kamper begynner å falle til ro, når alt som vi arbeider så hardt for i denne konkurranseverden, svinner bort for våre øyne, da vil dere være der. Dere må være der, til styrke for en ny generasjon, menneskehetens stadig forbedrede streben fremover. Dens kvalitet vil avhenge av dere.» (*Motherhood: A Heritage of Faith* [brosjyre, 1995], 6, 9, 13.)

«Oppdra dine barn i samsvar med evangeliet»

En hyggelig stund sammen med barn

President Gordon B. Hinckley har sagt følgende til enslige mødre:

«Vi har stor medfølelse med dere, uansett hva deres nåværende situasjon skyldes. Vi vet at mange av dere er ensomme og føler utrygghet, bekymring og frykt. De fleste av dere har aldri tilstrekkelig med penger. Dere er bekymret og grubler stadig over hvordan det vil gå med barna og deres fremtid. Mange av dere befinner

dere i den situasjon at dere må arbeide og i stor grad overlate barna til seg selv. Men hvis de får mye kjærlighet og hengivenhet mens de er små, og hvis dere holder bønn sammen, vil deres barn med større sannsynlighet føle fred og få karakterstyrke. Lær dem Herrens vei. Jesaja sa: "Alle dine barn skal være lært av Herren, og dine barns fred skal være stor" (Jesaja 54:13).

Jo bedre du oppdrar dine barn i samsvar med Jesu Kristi evangelium, med kjærlighet og høye forventninger, jo større er sannsynligheten for at de vil ha fred med seg selv.» (*Lys over Norge,* jan. 1996, 99.)

Unge kvinner skulle skaffe seg god utdannelse

En hyggelig stund sammen med Kirkens unge kvinner

President Gordon B. Hinckley har sagt til Kirkens unge kvinner: «Jeg ber inntrengende hver enkelt av dere unge kvinner om å skaffe dere så mye utdannelse som mulig. Dere vil trenge den i den verden dere skal inn i. Livet begynner å bli så umåtelig konkurransepreget. Ekspertene sier at en gjennomsnittsmann eller -kvinne i sitt yrkesaktive liv kan regne med å ha minst fem forskjellige jobber. Verden er i forandring, og det er så utrolig viktig at vi ruster oss til å henge med i forandringen. Men alt dette har også en lys side. Ingen annen generasjon i hele historien har gitt kvinner så mange muligheter. Deres første mål skulle være et lykkelig ekteskap, beseglet i Herrens tempel, og etterfulgt av oppdragelse av gode barn. Utdannelse kan gjøre dere bedre rustet til å realisere disse idealene.» («Stå sanne og trofaste», *Lys over Norge,* juli 1996, 95.)

«Kirken er ikke fullstendig uten templer»

President Gordon B. Hinckley har ofte talt om betydningen av templer:

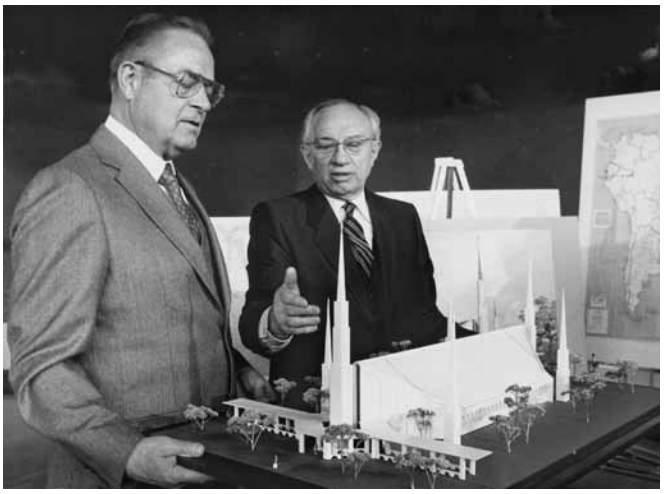

En som har bygget mange templer. Han snakker med eldste W. Grant Bangerter.

«Oppføring og innvielse av templer har foregått så raskt de siste årene at enkelte er lite oppmerksomme og føler at det ikke er noe særlig betydningsfullt.

Men Satan har ikke latt det gå upåaktet hen. Oppføringen og innvielsen av disse hellige bygningene er blitt ledsaget av en voldsom bølge av motstand fra noen få fiender av Kirken, såvel som kritikk fra noen få medlemmer. Dette har fått meg til å tenke på noe Brigham Young sa i 1861, mens Salt Lake tempel var under bygging. Det var tydeligvis en med tidligere erfaring som ble bedt om å arbeide på Salt Lake tempel, og som svarte: "Jeg har ikke lyst til å gjøre det, for vi har aldri påbegynt et tempel uten at helvetes klokker har begynt å kime."

KOPIERING IKKE TILLATT

President og søster Hinckley

Til dette svarte Brigham Young: "Jeg har lyst til å høre dem kime igjen…" (i *Journal of Discourses,* 8:355-56).» (*Lys over Norge,* nr. 2, 1986, 42.)

«Det har vært mitt store ønske å ha et tempel overalt der det trengs, slik at vårt folk hvor de enn er, uten et altfor stort offer kan komme til Herrens hus for å få sine egne ordinanser og få anledning til å gjøre stedfortredende arbeid for de døde…

Kirken er ikke fullstendig uten templer. Læren er ikke fullkommen uten disse hellige ordinanser. Man kan ikke oppnå en fylde av det man er berettiget til som medlemmer av denne kirken, uten Herrens hus.

Herren har velsignet oss med midlene, gjennom de helliges trofaste hengivenhet, til å gjøre det vi bør

og må gjøre. Dette er den største æra med tempelbygging i hele verdens historie. Men det er ikke nok. Vi må fortsette å bygge inntil vi har et innviet tempel innen rekkevidde for våre trofaste medlemmer overalt.» (*Teachings of Gordon B. Hinckley,* 629.)

Han planla å ha hundre templer innen år 2000

President Gordon B. Hinckley har fått anledning til å innvie flere templer enn alle de andre lederne i denne evangelieutdelingen til sammen. Under hans ledelse har Kirken økt antall templer i drift til mer enn 100. Under generalkonferansen i april 1998 kunngjorde president Hinckley at det skulle bygges små templer, og fortalte om planen for å ha 100 templer i drift innen år 2000:

«I de foregående måneder har vi hatt en utstrakt reisevirksomhet blant Kirkens medlemmer. Jeg har vært sammen med mange som har svært lite av denne verdens gods. Men de har en brennende tro i sitt hjerte om dette siste-dagers verk. De elsker Kirken. De elsker evangeliet. De elsker Herren og ønsker å gjøre hans vilje. De betaler sin tiende, uansett hvor beskjeden den er. De gjør store ofre for å besøke templene. De reiser i dagevis i ett strekk i busser av dårlig standard og med gamle båter. De sparer penger og forsaker mye for å klare alt dette.

De trenger templer i nærheten – små, vakre, praktiske templer.

Følgelig benytter jeg denne anledningen til å kunngjøre for hele Kirken et program for å bygge ca. 30 mindre templer umiddelbart… De vil ha alt som er nødvendig for å utføre ordinansene i Herrens hus.

Dette vil være en enorm oppgave. Intet som kommer i nærheten av dette, har noensinne blitt prøvd før… Totalt blir dette 47 nye templer i tillegg til de 51 som nå er i drift. Jeg tror det er best vi føyer til to til, så det blir akkurat 100 innen utgangen av dette århundret, siden det da er 2000 år "etter vår Herre og Forløser, Jesu Kristi komme i kjødet" (L&p 20:1). I dette programmet går vi frem i en målestokk vi aldri før har opplevd…

Hvis tempelordinanser er en nødvendig del av det gjengitte evangelium, og jeg bærer vitnesbyrd om at de er det, så må vi sørge for midlene hvorved de kan utføres. Alt arbeidet vårt med slektshistorie er rettet mot tempelarbeid. Det er intet annet formål med det. Tempelordinansene blir de største velsignelser Kirken kan tilby.» (I *Lys over Norge,* juli 1998, 88-89.)

Det 100. tempel som ble kunngjort (det var det 77. som ble innviet), ble bygd i Palmyra, New York, i nærheten av Den hellige lund og familien Smiths gård der Joseph mottok det første syn. Palmyra New York tempel ble innviet 6. april 2000, på 170-årsdagen for Kirkens organisering. Det var også en markering av at det var 2000 år siden Frelserens fødsel. Ca. 1400 medlemmer var tilstede ved de fire innvielsessesjonene, og anslagsvis 1,3 millioner medlemmer deltok i innvielsen ved hjelp av satellittoverføring til stavssentre i USA og Canada (se Shaun D. Stahle, «A Day of Sacred Significance», *Church News,* 15. apr. 2000, 3, 6).

Konferansesenteret ble bygget

Under generalkonferansen i april 1996 kunngjorde president Gordon B. Hinckley at Kirken ville bygge et nytt forsamlingshus. Den nye bygningen skulle være langt større enn Tabernaklet, som rommer ca. 6000 personer, og ville gi bedre plass til flere av dem som ønsket å være tilstede på generalkonferansen. Det første spadestikk ble tatt 24. juli 1997, og den enorme bygningen ble fullført på tre år. Det nylig oppførte konferansesenteret var beregnet til å romme over 21 000 personer og brukes til mange andre arrangementer i Kirken og samfunnet.

Under den første generalkonferansen som ble holdt i det nylig fullførte konferansesenteret, i april 2000, sa president Hinckley:

«Vi er takknemlige for de siste-dagers-helliges entusiasme når det gjelder dette nye møtestedet. Jeg håper at entusiasmen vil vedvare, og at vi vil ha fullt hus på hver konferanse i fremtiden.

Dette er det nyeste av en rekke møtesteder som vårt folk har bygget. Da de først kom til denne dalen, oppførte de en bygning med tak, men uten vegger. Den skjermet dem for solen, men ga ingen varme og svært liten komfort. Så bygget de det gamle tabernaklet. Det ble etterfulgt av det nye Tabernaklet, som har vært et kjærkomment møtested for oss i mer enn 130 år.

I denne historiske tid, da vi markerer innledningen til et nytt århundre og et nytt årtusen, har vi nå bygget dette nye og storslagne konferansesenteret.

Alle disse byggeprosjektene i tidligere tider var dristige foretagender, og særlig Tabernaklet. Det var

unikt i sin utforming. Ingen hadde konstruert en slik bygning før. Fortsatt er den unik. Hvilket strålende byggverk den har vært og fortsatt vil være. Den vil fortsatt leve, for jeg tror at bygninger har sitt eget liv. Den vil fortsette å tjene oss langt inn i en fremtid vi ikke aner rekkevidden av.

Oppføringen av denne bygningen har vært et dristig foretagende. Vi var bekymret. Vi ba om det. Vi lyttet etter Åndens hvisken angående det. Og først da vi følte Herrens bekreftende røst, besluttet vi å sette i gang.» (*Liahona,* juli 2000, 4-5.)

KOPIERING IKKE TILLATT

Gjennomgang av Kirkens program for humanitærhjelp

Pornografi slavebinder

President Gordon B. Hinckley har blant annet skrevet følgende advarsel om pornografi:

«Pornografi, som er grobunn for grovere umoral, anses ikke lenger som noe man ser på i smug. Altfor mange anser dette nå som en legitim form for underholdning i altfor mange hjem. Pornografi berøver sine ofre for selvrespekt og sansen for livets skjønnhet. Det river ned dem som gir etter, og trekker dem ut i en sump av slette tanker og muligens slette handlinger. Det forleder, ødelegger og forvrenger sannheten om kjærlighet og intimitet. Det er mer dødelig enn en bedervelig sykdom. Pornografi er like vanedannende og selvødeleggende som narkotika, og ødelegger bokstavelig det personlige forholdet til dem som blir dens slaver.

Ingen av oss kan tillate oss å innlate oss på slik skitt. Vi kan ikke risikere å skade det mest dyrebare av alle forhold – ekteskapet – og andre familieforhold. Vi kan ikke risikere den virkningen det vil ha på vår ånd og sjel. Slibrige videoer, visse telefonnummer, sjofelhetene på internett, sensuelle tidsskrifter og filmer – alt dette er feller man må sky som den dødeligste pest.» (*Standing for Something: Ten Neglected Virtues That Will Heal Our Hearts and Homes* [2000], 36-37.)

Han ba for Kirkens ungdom

En prat med de unge i Chile, 1969

Under en verdensomspennende satellittsending rådet president Gordon B. Hinckley Kirkens ungdom til å gjøre seks ting:

1. Vær takknemlig.
2. Vær smart.
3. Vær ren.
4. Vær trofast.
5. Vær ydmyk.
6. Be ofte.

Som avslutning på talen holdt president Hinckley følgende bønn for Kirkens unge og ga dem en velsignelse:

Eldste Hinckley i Kina, mai 1980

«O Gud, vår evige Fader, som din tjener bøyer jeg meg for deg i bønn for disse unge menneskene som er spredt over hele jorden, og som er samlet i kveld på forsamlingssteder overalt. Vær så snill å se i velvilje til dem. Lytt til dem når de oppløfter sin røst i bønn til deg. Led dem vennlig ved hånden i den retning de skulle gå.

Hjelp dem å vandre på sannhetens og rettferdighetens stier, og hold dem borte fra verdens onder. Velsign dem så de kan være lykkelige til tider og alvorlige til tider, så de kan glede seg over livet og nyte av dets fylde. Velsign dem så de kan vandre antagelig for deg som dine kjære sønner og døtre. Hver av dem er dine barn og har evner til å utføre store og edle ting. Hold dem på den veien som fører til resultater. Frels dem fra feiltrinn som kan ødelegge dem. Tilgi dem deres overtredelser hvis de har begått feil, og led dem tilbake til fred og fremgang. Disse velsignelsene ber jeg ydmykt om for dem i takknemlighet og nedkaller dine

velsignelser over dem med kjærlighet og hengivenhet i hans navn som bærer våre syndebyrder, ja, den Herre Jesus Kristus, amen.» («En profets rettledning og bønn for ungdom», *Liahona,* apr. 2001.)

Salt Lake City var vertskap for vinter-OL 2002

Salt Lake tempel, med Kirkens kontorbygning (lengst t.h.), med et banner av en skøyteløper som OL-dekorasjon

Fra 8.-24. februar ønsket Salt Lake City verden velkommen som vertskap for de olympiske vinterleker 2002. Man hadde lenge sett frem til denne begivenheten, og i over syv år hadde planleggingen pågått. Tusener av frivillige viste verden hvor gjestfrie Utahs innbyggere er, og gjorde mye for å skape et godt forhold til verdens nasjoner. Det var «en tid da folk fra alle nasjoner kom til Salt Lake City, noen mistenksomme og med fordommer, og dro derfra med takknemlighet og respekt.» (Sarah Jane Weaver, «Olympics Earn Friends and Respect for Church», *Church News,* 2. mars 2002, 3.)

Etterpå sa president Gordon B. Hinckley: «"Jeg tror vi skal være fornøyd og vil ha nytte av [OL] ikke bare utenlands, men også her hjemme på grunn av de gode forhold vi har nytt godt av i denne tiden som vi har arrangert disse lekene for verden."…

OL, sa han, fører til glimrende prestasjoner innen sport og av mennesker. "Det er strålende at en blir den beste i hele verden i denne spesielle begivenheten. Å utmerke seg slik er noe stort. De olympiske leker var ment å føre til dette. Så storartet det var. Sammen med alt dette fulgte fellesskap, vennskap, verdsettelse, respekt og gode følelser. Jeg vet ikke hvordan vi kunne ha gjort det bedre."

Én fordel ved lekene, sa han, var at folk ble kjent med medlemmer av Kirken og fikk oppleve deres gjestfrihet og hjelpsomhet. "Vi er en del av dette samfunnet. Vi hadde svært mange frivillige som bidro uselvisk der. Vi er vennlige, gjestfrie og høflige. Jeg tror hele verden så oss slik vi er, og jeg tror de lærte å verdsette og respektere oss."…

Til slutt ga president Hinckley uttrykk for sin kjærlighet til alle verdens mennesker – mange av dem besøkte Utah under lekene. "Jeg elsker mennesker," sa han. "Jeg tror jeg elsker alle mennesker. Jeg forstår at alle menn og kvinner er Guds sønner og døtre, og derfor er vi alle søsken i egentlig forstand. Man kan ikke være far uten å ha et fellesskap. Slik føler jeg det."…

"Jeg er glad det er over, at det gikk så godt, og jeg ser frem til nye anledninger," sa han.» (Weaver, *Church News,* 2. mars 2002, 3.)

Nauvoo Illinois tempel ble gjenoppbygget

Ira Nathaniel Hinckley, president Gordon B. Hinckleys bestefar, bodde i Nauvoo som ung da det opprinnelige templet ble bygget, og han deltok i utvandringen vestover for å unnslippe forfølgelsen og ødeleggelsen i Nauvoo. I 1938, nesten hundre år etter at de siste-dagers-hellige hadde bosatt seg i Nauvoo, skrev Ira Hinckleys sønn Bryant S. Hinckley, president Gordon B. Hinckleys far, som da var president for misjonen i nordstatene, i *Improvement Era* om sin visjon om gjenoppbyggingen av Nauvoo. Året før hadde Kirken begynt å kjøpe opp tomter og bygninger der de hellige hadde bodd i Nauvoo. Han visste at tiden var inne til å ta fatt på gjenoppbyggingen av Nauvoo. Han uttalte: «Fullføringen av dette spesielle prosjektet vil få langtrekkende betydning. Det vil gi innsikt i noe av det mest heroiske, dramatiske og fascinerende som pionerer noensinne har utrettet på Amerikas jord. Det vil være en beretning om styrke og selvhjulpenhet, om

patriotisk og tapper innsats som skulle motivere til tro hos alle mennesker i en tid da de sterkeste nøler og vakler.» («The Nauvoo Memorial», *Improvement Era,* aug. 1938, 511.)

Ved avslutningen av generalkonferansen i april 1999 kunngjorde president Gordon B. Hinckley at Nauvoo tempel skulle gjenoppbygges.

«Under en historisk gudstjeneste som ble holdt torsdag 27. juni 2002 – som markering av 158-årsdagen for profeten Joseph Smiths og hans bror Hyrums martyrdød – innviet president Gordon B. Hinckley det gjenoppbygde Nauvoo Illinois tempel.

Etter et fravær på over halvannet århundre pryder igjen et Herrens hus, med alle de hellige ordinanser som forrettes der, majestetisk et høydedrag i Nauvoo, Illinois, og skuer utover en krumning i Mississippi-elven. Nåtiden møter fortiden idet det nylig oppførte tempel, som er bygget etter mønster av det opprinnelige templet så langt det er mulig, blir det siste i en hittil uovertruffen æra med tempelbygging.» («A Temple, Again, in Nauvoo», *Church News,* 29. juni 2002, 24.)

President Hinckley valgte å holde den første innvielsessesjonen på 158-årsdagen for profeten Joseph Smiths og hans bror Hyrums martyrdød i Carthage fengsel. «Det første møtet begynte klokken 18 sommertid, og president Hinckley bemerket at det ville ha vært klokken 17 på Joseph Smiths tid. "På dette klokkeslettet for 158 år siden snek den blodtørstige mobben seg opp trappene, fyrte av sine våpen og brøt opp døren til fengselsrommet," sa president Hinckley i sin beretning om hendelser som førte til martyrdøden…

President Hinckley sa at han følte Faderens og Sønnens nærvær, "disse som har åpenbart seg for profeten Joseph, som ga sitt liv for dette verk. Jeg tror han fryder seg."

President Hinckley sa at han følte at hans bestefar (Ira N. Hinckley) også var tilstede, han bodde i Nauvoo som ung, og også hans far, Bryant S. Hinckley, som var president for misjonen i nordstatene, som omfattet Nauvoo. Han sa han var sikker på at "mange av dere føler at deres forfedre er med oss". …

Han bemerket det store antall personer som overvar innvielsesmøtet i templet og i visse møtehus over hele verden. Det var 1631 medlemmer tilstede i templet. Møtene ble overført via satellitt til ca. 2300 steder i 72 land. Han sa om forsamlingen i templet: "Jeg er sikker på at det er en stor usynlig forsamling som ser på oss, personer som har gått over til den andre siden og som ser oppfyllelsen av sine håp og drømmer og litt kompensasjon for sine tårer og sitt ubeskrivelige offer i den bygningen vi innvier i dag. De må ha stor kjærlighet til oss som har funnet det mulig å oppføre denne praktfulle bygningen som står som et minnesmerke over dem."» (Gerry Avant, «"Crowning Objective of Joseph's Life"», *Church News,* 29. juni 2002, 3-4.)

Det ble holdt ytterligere tolv innvielsessesjoner 28.-30. juni. Nauvoo Illinois tempel er Kirkens 113. tempel i drift.

«JEG VET …»

Han elsker Skriftene.

President Gordon B. Hinckley har båret følgende vitnesbyrd:

«Nå har jeg anledning til å bære mitt vitnesbyrd for dere om evangeliet og den Herre Jesus Kristus og Gud, min evige Fader. Vet jeg at de lever? Naturligvis vet jeg det, og jeg tror de fleste av dere vet det. Jeg håper dere vet det. Jeg vet med sikkerhet at Gud er min evige Fader… Jeg vet ikke hvordan han hører alle våre bønner, jeg vet ikke det. Jeg bare vet at han gjør det fordi jeg får svar på mine bønner. Det gjør også dere. Når dere tenker over det, tror jeg dere vil si at dere har fått svar på deres bønner. Han er min evige Fader, og jeg vet også at dagen vil komme da jeg må stå til regnskap for ham for mitt liv og hva jeg har gjort med det, hvordan jeg har brukt det, hva jeg har utrettet, hva godt jeg har gjort i denne verden. Bøkene vil bli åpnet, og opptegnelsen vil være tydelig, og vi vil bli dømt ifølge opptegnelsen over vårt liv, dette vet jeg. Jeg vet at han er barmhjertig. Jeg vet at han er god. Jeg vet at han elsker sine sønner og døtre. Jeg vet at han ønsker at vi alle skal være lykkelige. Jeg vet at han ønsker at vi skal gjøre noe godt ut av vårt liv. Jeg er viss på det, jeg er overbevist om det, jeg vet det.

Jeg vet at hans Enbårne i kjødet, hans elskede Sønn, er min Forløser og min Frelser og min Herre Jesus Kristus, Guds Sønn, en gang den store Jehova, som kom til jorden og ble lagt i en krybbe i en vasallstat blant et folk der det hersket så mye hat og ondskap. Han var den store Fredsfyrsten som forkynte kjærlighet og godhet og overbærenhet, og som gikk omkring og gjorde godt, helbredet syke, oppvekket døde og fikk blinde til å se. Han var min Frelser som blødde fra hver pore da han talte til sin Fader i Getsemane, og som døde på korset for hver enkelt av oss og deretter kom frem igjen på den tredje dag for å bli førstegrøden av de hensovede. Han er min Frelser og min Forløser.

President Gordon B. Hinckley

Gud Faderen og den oppstandne Herre viste seg for gutten Joseph Smith i lunden på hans fars gård, og der sa de til ham at han ikke skulle slutte seg til noen av kirkesamfunnene, men være tålmodig, og at Herren ville bruke ham ifølge sin vilje for å oppfylle sine formål. Deretter kom Mormons bok frem gjennom Moroni, en oppstanden person. Så kom Det aronske prestedømme ved håndspåleggelse av døperen Johannes. Deretter kom Det melkisedekske prestedømme ved håndspåleggelse av Peter, Jakob og Johannes. Andre prestedømsnøkler ble gjengitt av Moses, Elias og Elijah. Disse tingene er sanne. De er sanne. Måtte Gud velsigne oss med trofasthet mot den store kunnskapen vi har til å fremme vitnesbyrdets ånd i vårt hjerte og til å forme vårt liv etter det og ved vår livsførsel oppleve den store lykke som vil være en velsignelse for oss alle, det er min ydmyke bønn i Jesu Kristi navn, amen.» (*Teachings of Gordon B. Hinckley,* 650-51.)

Kirkens presidenter
Tidslinje

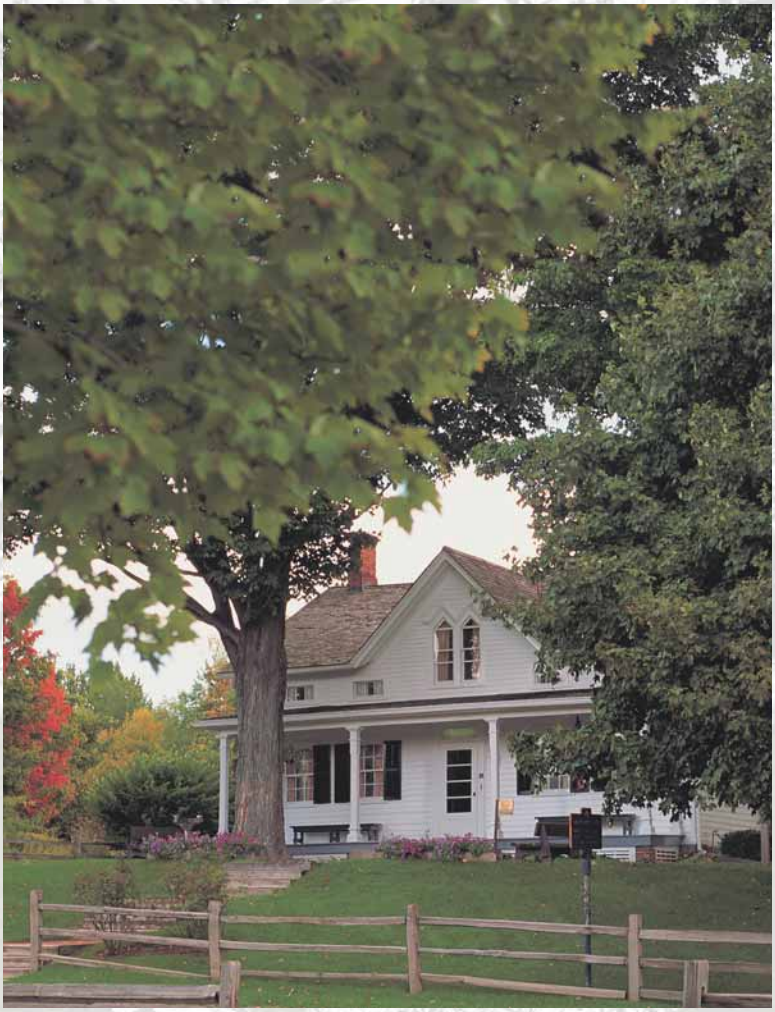

Joseph Smith seniors hjem, Manchester, New York

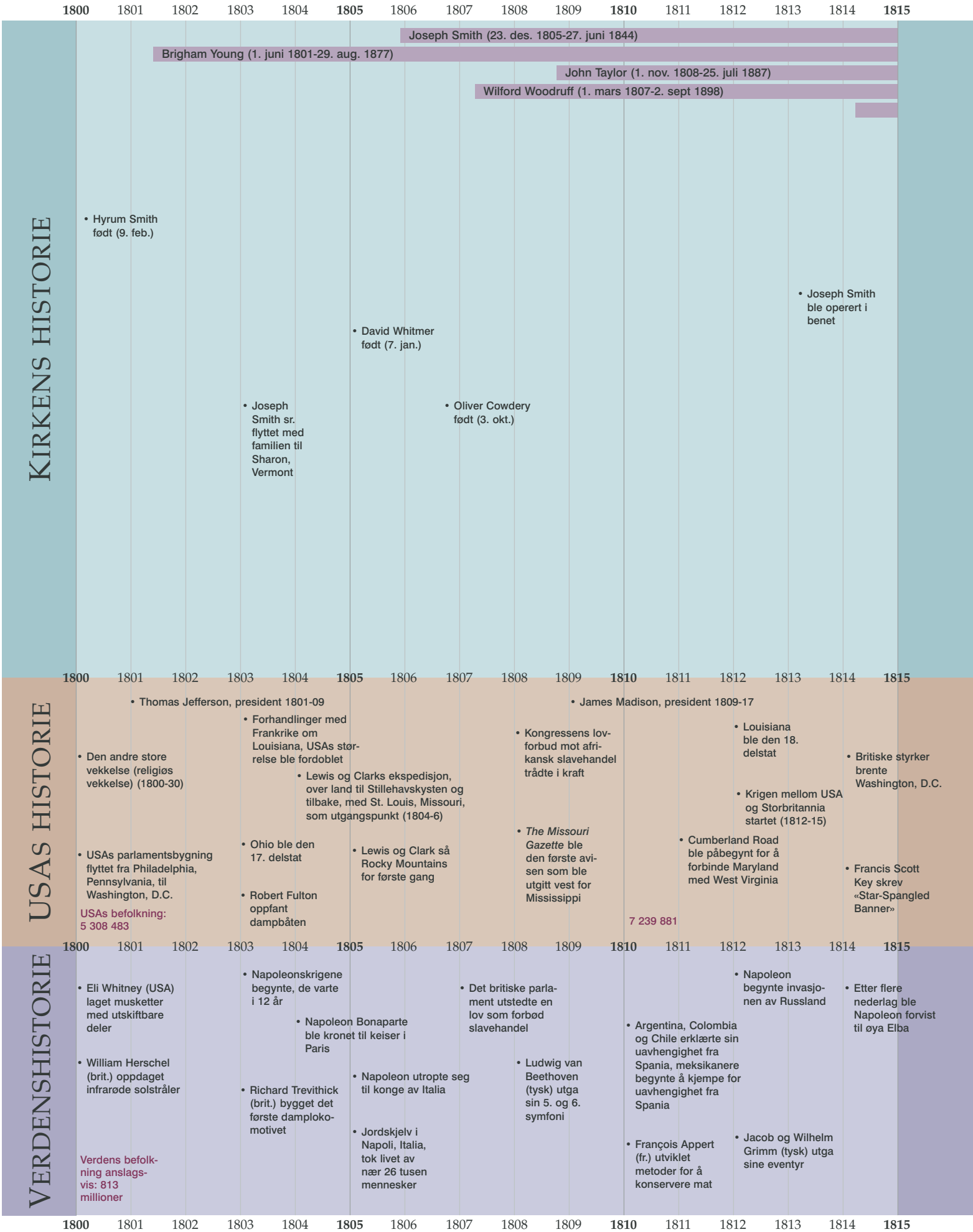
1800 1801 1802 1803 1804 1805 1806 1807 1808 1809 1810 1811 1812 1813 1814 1815
KIRKENS HISTORIE
Joseph Smith (23. des. 1805-27. juni 1844)
Brigham Young (1. juni 1801-29. aug. 1877)
John Taylor (1. nov. 1808-25. juli 1887)
Wilford Woodruff (1. mars 1807-2. sept 1898)
• Hyrum Smith født (9. feb.)
• Joseph Smith ble operert i benet
• David Whitmer født (7. jan.)
• Joseph Smith sr. flyttet med familien til Sharon, Vermont
• Oliver Cowdery født (3. okt.)
1800 1801 1802 1803 1804 1805 1806 1807 1808 1809 1810 1811 1812 1813 1814 1815
USAS HISTORIE
• Thomas Jefferson, president 1801-09
• James Madison, president 1809-17
• Forhandlinger med Frankrike om Louisiana, USAs størrelse ble fordoblet
• Kongressens lovforbud mot afrikansk slavehandel trådte i kraft
• Louisiana ble den 18. delstat
• Den andre store vekkelse (religiøs vekkelse) (1800-30)
• Britiske styrker brente Washington, D.C.
• Lewis og Clarks ekspedisjon, over land til Stillehavskysten og tilbake, med St. Louis, Missouri, som utgangspunkt (1804-6)
• Krigen mellom USA og Storbritannia startet (1812-15)
• *The Missouri Gazette* ble den første avisen som ble utgitt vest for Mississippi
• Cumberland Road ble påbegynt for å forbinde Maryland med West Virginia
• Ohio ble den 17. delstat
• Lewis og Clark så Rocky Mountains for første gang
• USAs parlamentsbygning flyttet fra Philadelphia, Pennsylvania, til Washington, D.C.
• Francis Scott Key skrev «Star-Spangled Banner»
• Robert Fulton oppfant dampbåten
USAs befolkning: 5 308 483
7 239 881
1800 1801 1802 1803 1804 1805 1806 1807 1808 1809 1810 1811 1812 1813 1814 1815
VERDENSHISTORIE
• Napoleonskrigene begynte, de varte i 12 år
• Napoleon begynte invasjonen av Russland
• Eli Whitney (USA) laget musketter med utskiftbare deler
• Det britiske parlament utstedte en lov som forbød slavehandel
• Etter flere nederlag ble Napoleon forvist til øya Elba
• Napoleon Bonaparte ble kronet til keiser i Paris
• Argentina, Colombia og Chile erklærte sin uavhengighet fra Spania, meksikanere begynte å kjempe for uavhengighet fra Spania
• William Herschel (brit.) oppdaget infrarøde solstråler
• Ludwig van Beethoven (tysk) utga sin 5. og 6. symfoni
• Napoleon utropte seg til konge av Italia
• Richard Trevithick (brit.) bygget det første damplokomotivet
• Jordskjelv i Napoli, Italia, tok livet av nær 26 tusen mennesker
• François Appert (fr.) utviklet metoder for å konservere mat
• Jacob og Wilhelm Grimm (tysk) utga sine eventyr
Verdens befolkning anslagsvis: 813 millioner
1800 1801 1802 1803 1804 1805 1806 1807 1808 1809 1810 1811 1812 1813 1814 1815

1815 1816 1817 1818 1819 1820 1821 1822 1823 1824 1825 1826 1827 1828 1829 1830

Joseph Smith
Brigham Young
John Taylor
Wilford Woodruff
Lorenzo Snow (3. apr. 1814-10. okt. 1901)

- Joseph Smith mottok Det første syn (våren)
- Engelen Moroni kom til Joseph Smith tre ganger om natten og to ganger neste dag (21.-22. sept.)
- Joseph Smith og Emma Hale giftet seg (18. jan.)
- Det aronske prestedømme gjengitt (15. mai); Det melkisedekske prestedømme ble gjengitt ca. to uker senere, trolig i slutten av mai; Joseph Smith ble ordinert til apostel av Peter, Jakob og Johannes (se L&p 20:2, 27:12, 128:20)
- Joseph Smith mottok gullplatene (22. sept., se Jesaja 29:11-12)
- Joseph Smith gikk til høyden Cumorah for første gang og så gullplatene
- Alvin Smith døde (19. nov.)
- Martin Harris oppsøkte Charles Anthon i New York City (feb.)
- Familien Smith flyttet til Palmyra, New York, på grunn av feilslått avling i Vermont tre år på rad
- Familien Smith flyttet til Manchester, New York
- Joseph Smith dro til høyden Cumorah for annen gang for å motta instruksjoner
- Martin Harris mistet 116 manuskriptsider av Mormons bok (juni)
- Joseph Smith dro til høyden Cumorah for tredje gang for å motta instruksjoner
- Joseph Smith fikk tilbake gaven å kunne oversette Mormons bok (sept.)
- Joseph Smith dro til høyden Cumorah for fjerde gang for å motta instruksjoner
- Oversettelsen av Mormons bok fullført, de tre vitner og de åtte vitner ble vist gullplatene

1815 1816 1817 1818 1819 1820 1821 1822 1823 1824 1825 1826 1827 1828 1829 1830

- James Monroe, president 1817-25
- John Quincy Adams, president 1825-29
- Andrew Jackson, president 1829-37
- Første tillatelse gitt til bygging av en jernbane i USA
- Mississippi ble den 20. delstat
- Spania avsto Øst-Florida til USA
- Monroe-doktrinen, som advarte de europeiske land mot å blande seg inn i forholdene i landene på den vestlige halvkule, ble kunngjort
- Jedediah Smith, stifinner og pelsjeger, var den første hvite mann som reiste over land fra Mississippi til California; han ledet den første gruppen fra Great Salt Lake til Syd-California for å vurdere muligheten for jakt (til 1827)
- Året uten sommer; avlinger slo feil i New England på grunn av vulkanutbrudd i Indonesia foregående år
- Første damplokomotiv i USA; første passasjertog
- Alabama ble den 22. delstat
- Missouri ble den 24. delstat
- Jim Bridger oppdaget Great Salt Lake
- Eriekanalen påbegynt
- Indiana ble den 19. delstat
- Illinois ble den 21. delstat
- Maine ble den 23. delstat
- Eriekanalen, en 584 km lang vannvei fra Albany til Buffalo, New York, fullført
- Noah Webster utga sin første ordbok

9 638 453

1815 1816 1817 1818 1819 1820 1821 1822 1823 1824 1825 1826 1827 1828 1829 1830

- Mount Tambora i Indonesia hadde utbrudd og tok livet av ca. 10 000; bidro indirekte til at mer enn 80 000 døde, og forårsaket store klimaendringer
- Napoleon døde på øya St. Helena
- Mexico ble republikk
- Første jernbanedrift med damplokomotiv kom i gang i England
- John Walker (eng.) oppfant «friction matches», forløperen til våre dagers fyrstikker
- Chile ble uavhengig av Spania
- Jordskjelv i Syria drepte 20 000
- Argentina erklærte sin uavhengighet fra Spania
- Simón Bolivar gjennomførte et felttog for uavhengighet for Bolivia, Panama, Colombia, Ecuador, Peru og Venezuela
- Wienerkongressen (1814-15) trakk opp nye politiske og geografiske linjer for Europa
- Kong George III av Storbritannia døde; hans sønn George IV ble konge
- Franz X. Gruber (Østerrike) komponerte musikken til «Stille natt»
- Napoleon forlot Elba for å gjenerobre Frankrike, han ble slått ved Waterloo

1815 1816 1817 1818 1819 1820 1821 1822 1823 1824 1825 1826 1827 1828 1829 1830

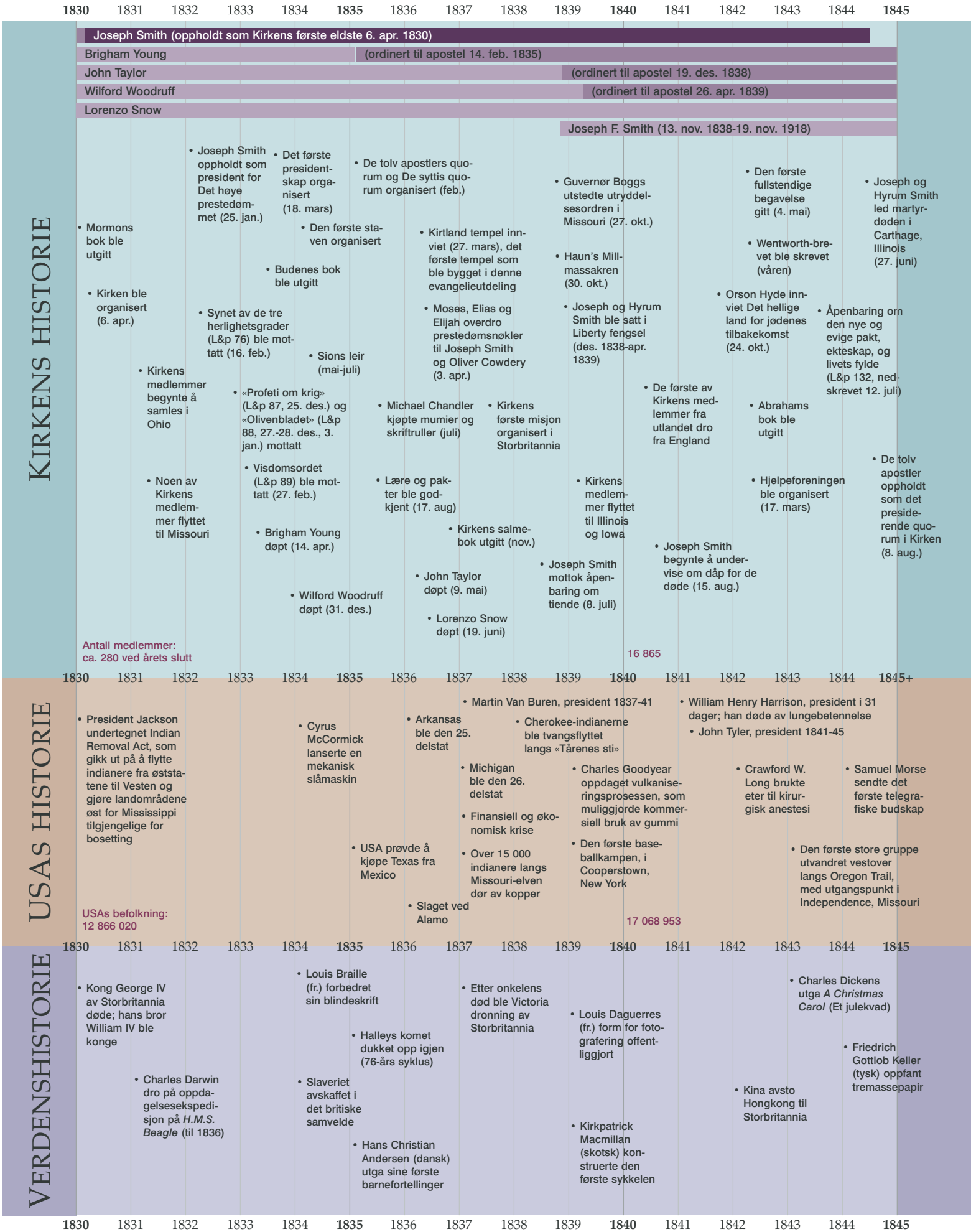
1830 1831 1832 1833 1834 1835 1836 1837 1838 1839 1840 1841 1842 1843 1844 1845
KIRKENS HISTORIE
Joseph Smith (oppholdt som Kirkens første eldste 6. apr. 1830)
Brigham Young (ordinert til apostel 14. feb. 1835)
John Taylor (ordinert til apostel 19. des. 1838)
Wilford Woodruff (ordinert til apostel 26. apr. 1839)
Lorenzo Snow
Joseph F. Smith (13. nov. 1838-19. nov. 1918)
• Mormons bok ble utgitt
• Joseph Smith oppholdt som president for Det høye prestedømmet (25. jan.)
• Det første presidentskap organisert (18. mars)
• De tolv apostlers quorum og De syttis quorum organisert (feb.)
• Guvernør Boggs utstedte utryddelsesordren i Missouri (27. okt.)
• Den første fullstendige begavelse gitt (4. mai)
• Joseph og Hyrum Smith led martyrdøden i Carthage, Illinois (27. juni)
• Den første staven organisert
• Kirtland tempel innviet (27. mars), det første tempel som ble bygget i denne evangelieutdeling
• Haun's Millmassakren (30. okt.)
• Wentworth-brevet ble skrevet (våren)
• Budenes bok ble utgitt
• Kirken ble organisert (6. apr.)
• Synet av de tre herlighetsgrader (L&p 76) ble mottatt (16. feb.)
• Moses, Elias og Elijah overdro prestedømsnøkler til Joseph Smith og Oliver Cowdery (3. apr.)
• Joseph og Hyrum Smith ble satt i Liberty fengsel (des. 1838-apr. 1839)
• Orson Hyde innviet Det hellige land for jødenes tilbakekomst (24. okt.)
• Åpenbaring om den nye og evige pakt, ekteskap, og livets fylde (L&p 132, nedskrevet 12. juli)
• Sions leir (mai-juli)
• Kirkens medlemmer begynte å samles i Ohio
• «Profeti om krig» (L&p 87, 25. des.) og «Olivenbladet» (L&p 88, 27.-28. des., 3. jan.) mottatt
• Michael Chandler kjøpte mumier og skriftruller (juli)
• Kirkens første misjon organisert i Storbritannia
• De første av Kirkens medlemmer fra utlandet dro fra England
• Abrahams bok ble utgitt
• De tolv apostler oppholdt som det presiderende quorum i Kirken (8. aug.)
• Visdomsordet (L&p 89) ble mottatt (27. feb.)
• Noen av Kirkens medlemmer flyttet til Missouri
• Lære og pakter ble godkjent (17. aug)
• Kirkens medlemmer flyttet til Illinois og Iowa
• Hjelpeforeningen ble organisert (17. mars)
• Brigham Young døpt (14. apr.)
• Kirkens salmebok utgitt (nov.)
• Joseph Smith begynte å undervise om dåp for de døde (15. aug.)
• Joseph Smith mottok åpenbaring om tiende (8. juli)
• John Taylor døpt (9. mai)
• Wilford Woodruff døpt (31. des.)
• Lorenzo Snow døpt (19. juni)
Antall medlemmer: ca. 280 ved årets slutt
16 865
1830 1831 1832 1833 1834 1835 1836 1837 1838 1839 1840 1841 1842 1843 1844 1845+
USAS HISTORIE
• President Jackson undertegnet Indian Removal Act, som gikk ut på å flytte indianere fra oststatene til Vesten og gjøre landområdene øst for Mississippi tilgjengelige for bosetting
• Martin Van Buren, president 1837-41
• William Henry Harrison, president i 31 dager; han døde av lungebetennelse
• John Tyler, president 1841-45
• Cyrus McCormick lanserte en mekanisk slåmaskin
• Arkansas ble den 25. delstat
• Cherokee-indianerne ble tvangsflyttet langs «Tårenes sti»
• Michigan ble den 26. delstat
• Charles Goodyear oppdaget vulkaniseringsprosessen, som muliggjorde kommersiell bruk av gummi
• Crawford W. Long brukte eter til kirurgisk anestesi
• Samuel Morse sendte det første telegrafiske budskap
• Finansiell og økonomisk krise
• USA prøvde å kjøpe Texas fra Mexico
• Over 15 000 indianere langs Missouri-elven dør av kopper
• Den første baseballkampen, i Cooperstown, New York
• Den første store gruppe utvandret vestover langs Oregon Trail, med utgangspunkt i Independence, Missouri
• Slaget ved Alamo
USAs befolkning: 12 866 020
17 068 953
1830 1831 1832 1833 1834 1835 1836 1837 1838 1839 1840 1841 1842 1843 1844 1845
VERDENSHISTORIE
• Kong George IV av Storbritannia døde; hans bror William IV ble konge
• Louis Braille (fr.) forbedret sin blindeskrift
• Etter onkelens død ble Victoria dronning av Storbritannia
• Louis Daguerres (fr.) form for fotografering offentliggjort
• Charles Dickens utga *A Christmas Carol* (Et julekvad)
• Halleys komet dukket opp igjen (76-års syklus)
• Friedrich Gottlob Keller (tysk) oppfant tremassepapir
• Charles Darwin dro på oppdagelsesekspedisjon på *H.M.S. Beagle* (til 1836)
• Slaveriet avskaffet i det britiske samvelde
• Kina avsto Hongkong til Storbritannia
• Kirkpatrick Macmillan (skotsk) konstruerte den første sykkelen
• Hans Christian Andersen (dansk) utga sine første barnefortellinger
1830 1831 1832 1833 1834 1835 1836 1837 1838 1839 1840 1841 1842 1843 1844 1845

1845 1846 1847 1848 1849 **1850** 1851 1852 1853 1854 **1855** 1856 1857 1858 1859 **1860**

Brigham Young (Kirkens president, 27. des. 1847)
John Taylor
Wilford Woodruff
Lorenzo Snow (ordinert til apostel 12. feb. 1849)
Joseph F. Smith
Heber J. Grant (22. nov. 1856-14. mai 1945)

- Kirkens ledere kunngjorde planer om å flytte vestover (okt.)
- Brigham Young ble Kirkens annen president, med Heber C. Kimball og Willard Richards som rådgivere (27. des.)
- Utah ble et territorium i USA, Brigham Young utnevnt til første guvernør (sept.)
- Læren om flergifte ble for første gang offentlig kunngjort (28.-29. aug.)
- Brigham Young og de hellige fikk høre om Utah-ekspedisjonen (24. juli); Utah-krigen (til 1858)
- Miraklet med måker reddet avlingene
- Fastedag første torsdag i hver måned
- Johnstons hær dro gjennom Salt Lake City (26. juni)
- Medlemmer begynner å dra ut fra Nauvoo (feb.)
- Nauvoo tempel innviet (1. mai)
- Den kostelige perle utgitt i Liverpool, England
- Håndkjerrekompanier med pionerer (juni); Willies og Martins kompanier reddet (okt.-nov.)
- Brigham Youngs pionerkompani ankom Saltsjødalen (22.-24. juli)
- Det vedvarende emigrasjonsfond opprettet (okt.)
- Mormonbataljonen la ut på sin 3200 km lange marsj fra Kanesville, Iowa (21. juli)
- Fire hjørnestener til Salt Lake tempel lagt (6. apr.)
- Søndagsskolen organisert (9. des.)
- Medlemmer av Mormonbataljonen dimittert i Los Angeles, California (16. juli)

51 839

1845 1846 1847 1848 1849 **1850** 1851 1852 1853 1854 **1855** 1856 1857 1858 1859 **1860**

- James K. Polk, president 1845-49
- Zachary Taylor, president 1849-50 (døde av kolera mens han var president)
- Franklin Pierce, president 1853-57
- James Buchanan, president 1857-61
- Iowa ble den 29. delstat
- Wisconsin ble den 30. delstat
- Millard Fillmore, president 1850-53
- Minnesota ble den 32. delstat
- Florida og Texas ble den 27. og den 28. delstat
- Harriet Beecher Stowe utga *Onkel Toms hytte*
- Den første amerikanske førskole opprettet i Waterton, Wisconsin
- California ble den 31. delstat
- Oregon ble den 33. delstat
- Gull oppdaget ved Sutter's Mill i California
- Herman Melville utga *Moby Dick*
- Walt Whitman utga *Leaves of Grass*
- Storbritannia ga Oregon territorium til USA
- Guadalupe Hidalgo-traktaten gjorde slutt på Mexico-krigen; USA erverva det meste av dagens sydvestlige deltstater
- Gull oppdaget ved Cherry Creek, nå en del av Colorado (nær Denver)
- Nathaniel Hawthorne utga *The Scarlet Letter*
- Henry David Thoreau utga *Walden, or Life in the Woods*
- John Deere konstruerte en stålplog
- Den første store oppdagelsen av sølv i USA, Comstock Lode, i dagens Nevada

23 191 876

1845 1846 1847 1848 1849 **1850** 1851 1852 1853 1854 **1855** 1856 1857 1858 1859 **1860**

- Elias Howe (USA) tok patent på den første skyttelsymaskinen
- Isaac Singer (USA) tok patent på den første brukbare symaskinen
- Krimkrigen begynte (til 1856)
- Den første transatlantiske telegrafkabelen mellom USA og England fullført
- Marx og Engles utstedte *Det kommunistiske manifest*
- R. W. Bunsen (tysk) produserte en gassbrenner
- Under Krim-krigen ga Florence Nightingale (eng.) sykepleieryrket ny betydning
- Charles Darwin offentliggjorde *On the Origin of Species by Natural Selection* (Om opprinnelsen til arter ved hjelp av naturlig utvelgelse)
- Svikt i potetavlingen førte til hungersnød i Irland
- Armand Fizeau (fr.) målte lyshastigheten
- Telegrafi kom i gang mellom London og Paris
- Marineoffiser Matthew Perry (USA) seilte til Japan (isolert i 150 år) for å forhandle om handelsavtaler

Verdens befolkning anslagsvis: 1,128 milliarder

1845 1846 1847 1848 1849 **1850** 1851 1852 1853 1854 **1855** 1856 1857 1858 1859 **1860**

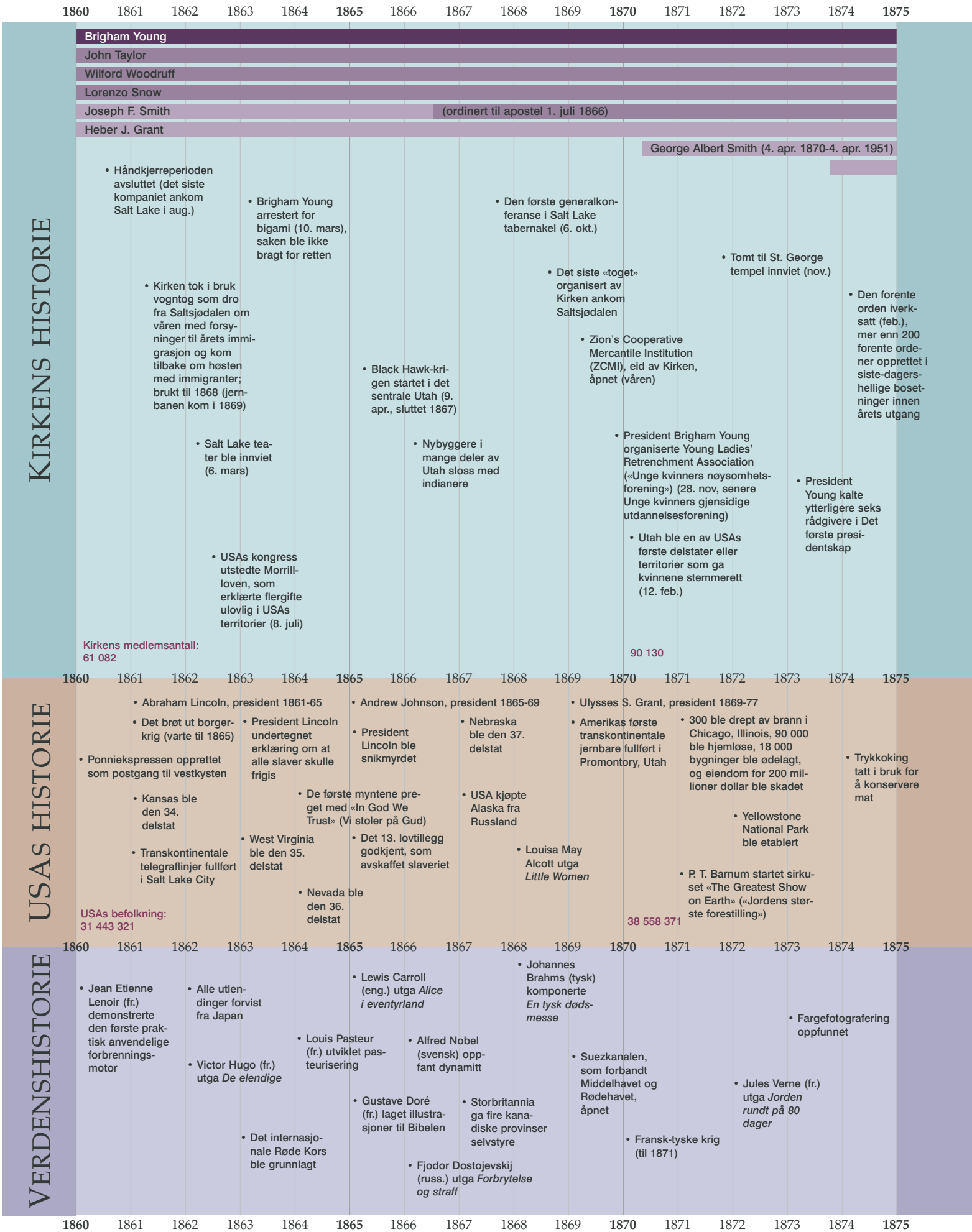
1860 1861 1862 1863 1864 1865 1866 1867 1868 1869 1870 1871 1872 1873 1874 1875
KIRKENS HISTORIE
Brigham Young
John Taylor
Wilford Woodruff
Lorenzo Snow
Joseph F. Smith
(ordinert til apostel 1. juli 1866)
Heber J. Grant
George Albert Smith (4. apr. 1870-4. apr. 1951)
• Håndkjerreperioden avsluttet (det siste kompaniet ankom Salt Lake i aug.)
• Brigham Young arrestert for bigami (10. mars), saken ble ikke bragt for retten
• Den første generalkonferanse i Salt Lake tabernakel (6. okt.)
• Tomt til St. George tempel innviet (nov.)
• Det siste «toget» organisert av Kirken ankom Saltsjødalen
• Kirken tok i bruk vogntog som dro fra Saltsjødalen om våren med forsyninger til årets immigrasjon og kom tilbake om høsten med immigranter; brukt til 1868 (jernbanen kom i 1869)
• Zion's Cooperative Mercantile Institution (ZCMI), eid av Kirken, åpnet (våren)
• Den forente orden iverksatt (feb.), mer enn 200 forente ordener opprettet i siste-dagers-hellige bosetninger innen årets utgang
• Black Hawk-krigen startet i det sentrale Utah (9. apr., sluttet 1867)
• Salt Lake teater ble innviet (6. mars)
• Nybyggere i mange deler av Utah sloss med indianere
• President Brigham Young organiserte Young Ladies' Retrenchment Association («Unge kvinners nøysomhetsforening») (28. nov, senere Unge kvinners gjensidige utdannelsesforening)
• President Young kalte ytterligere seks rådgivere i Det første presidentskap
• Utah ble en av USAs første delstater eller territorier som ga kvinnene stemmerett (12. feb.)
• USAs kongress utstedte Morrill-loven, som erklærte flergifte ulovlig i USAs territorier (8. juli)
Kirkens medlemsantall: 61 082
90 130
1860 1861 1862 1863 1864 1865 1866 1867 1868 1869 1870 1871 1872 1873 1874 1875
USAS HISTORIE
• Abraham Lincoln, president 1861-65
• Andrew Johnson, president 1865-69
• Ulysses S. Grant, president 1869-77
• Det brøt ut borgerkrig (varte til 1865)
• President Lincoln undertegnet erklæring om at alle slaver skulle frigis
• President Lincoln ble snikmyrdet
• Nebraska ble den 37. delstat
• Amerikas første transkontinentale jernbane fullført i Promontory, Utah
• 300 ble drept av brann i Chicago, Illinois, 90 000 ble hjemløse, 18 000 bygninger ble ødelagt, og eiendom for 200 millioner dollar ble skadet
• Ponniekspressen opprettet som postgang til vestkysten
• Trykkoking tatt i bruk for å konservere mat
• Kansas ble den 34. delstat
• De første myntene preget med «In God We Trust» (Vi stoler på Gud)
• USA kjøpte Alaska fra Russland
• Yellowstone National Park ble etablert
• West Virginia ble den 35. delstat
• Det 13. lovtillegg godkjent, som avskaffet slaveriet
• Louisa May Alcott utga *Little Women*
• Transkontinentale telegraflinjer fullført i Salt Lake City
• P. T. Barnum startet sirkuset «The Greatest Show on Earth» («Jordens største forestilling»)
• Nevada ble den 36. delstat
USAs befolkning: 31 443 321
38 558 371
1860 1861 1862 1863 1864 1865 1866 1867 1868 1869 1870 1871 1872 1873 1874 1875
VERDENSHISTORIE
• Johannes Brahms (tysk) komponerte *En tysk dødsmesse*
• Lewis Carroll (eng.) utga *Alice i eventyrland*
• Jean Etienne Lenoir (fr.) demonstrerte den første praktisk anvendelige forbrennings-motor
• Alle utlendinger forvist fra Japan
• Fargefotografering oppfunnet
• Louis Pasteur (fr.) utviklet pasteurisering
• Alfred Nobel (svensk) oppfant dynamitt
• Suezkanalen, som forbandt Middelhavet og Rødehavet, åpnet
• Victor Hugo (fr.) utga *De elendige*
• Jules Verne (fr.) utga *Jorden rundt på 80 dager*
• Gustave Doré (fr.) laget illustrasjoner til Bibelen
• Storbritannia ga fire kanadiske provinser selvstyre
• Det internasjonale Røde Kors ble grunnlagt
• Fransk-tyske krig (til 1871)
• Fjodor Dostojevskij (russ.) utga *Forbrytelse og straff*
1860 1861 1862 1863 1864 1865 1866 1867 1868 1869 1870 1871 1872 1873 1874 1875

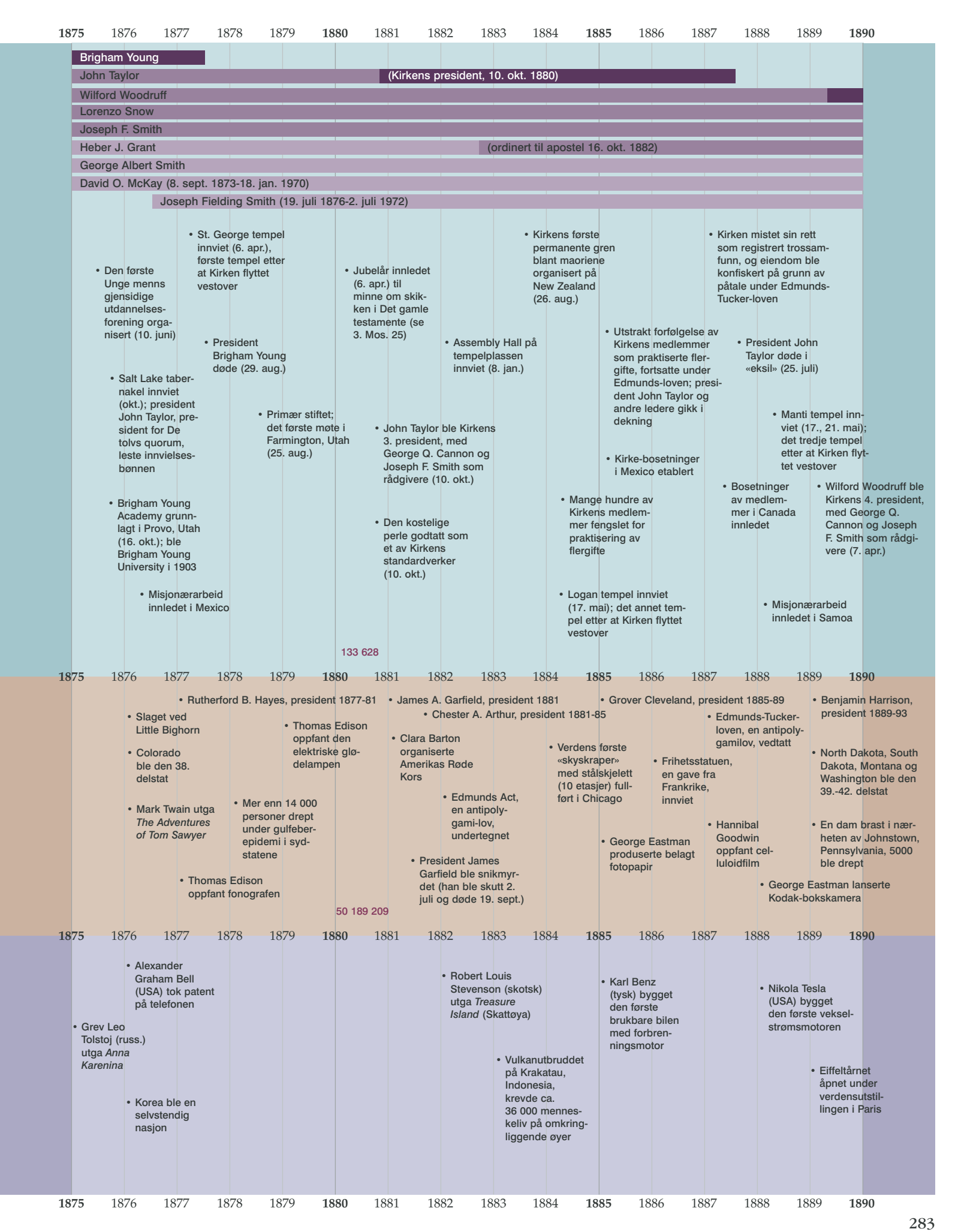
1875 1876 1877 1878 1879 1880 1881 1882 1883 1884 1885 1886 1887 1888 1889 1890
Brigham Young
John Taylor
(Kirkens president, 10. okt. 1880)
Wilford Woodruff
Lorenzo Snow
Joseph F. Smith
Heber J. Grant
(ordinert til apostel 16. okt. 1882)
George Albert Smith
David O. McKay (8. sept. 1873-18. jan. 1970)
Joseph Fielding Smith (19. juli 1876-2. juli 1972)
• Den første Unge menns gjensidige utdannelsesforening organisert (10. juni)
• St. George tempel innviet (6. apr.), første tempel etter at Kirken flyttet vestover
• Jubelår innledet (6. apr.) til minne om skikken i Det gamle testamente (se 3. Mos. 25)
• Kirkens første permanente gren blant maoriene organisert på New Zealand (26. aug.)
• Kirken mistet sin rett som registrert trossamfunn, og eiendom ble konfiskert på grunn av påtale under Edmunds-Tucker-loven
• President Brigham Young døde (29. aug.)
• Assembly Hall på tempelplassen innviet (8. jan.)
• Utstrakt forfølgelse av Kirkens medlemmer som praktiserte flergifte, fortsatte under Edmunds-loven; president John Taylor og andre ledere gikk i dekning
• President John Taylor døde i «eksil» (25. juli)
• Salt Lake tabernakel innviet (okt.); president John Taylor, president for De tolvs quorum, leste innvielsesbønnen
• Primær stiftet; det første møte i Farmington, Utah (25. aug.)
• John Taylor ble Kirkens 3. president, med George Q. Cannon og Joseph F. Smith som rådgivere (10. okt.)
• Manti tempel innviet (17., 21. mai); det tredje tempel etter at Kirken flyttet vestover
• Kirke-bosetninger i Mexico etablert
• Bosetninger av medlemmer i Canada innledet
• Wilford Woodruff ble Kirkens 4. president, med George Q. Cannon og Joseph F. Smith som rådgivere (7. apr.)
• Brigham Young Academy grunnlagt i Provo, Utah (16. okt.); ble Brigham Young University i 1903
• Mange hundre av Kirkens medlemmer fengslet for praktisering av flergifte
• Den kostelige perle godtatt som et av Kirkens standardverker (10. okt.)
• Misjonærarbeid innledet i Mexico
• Logan tempel innviet (17. mai); det annet tempel etter at Kirken flyttet vestover
• Misjonærarbeid innledet i Samoa
133 628
1875 1876 1877 1878 1879 1880 1881 1882 1883 1884 1885 1886 1887 1888 1889 1890
• Rutherford B. Hayes, president 1877-81
• James A. Garfield, president 1881
• Chester A. Arthur, president 1881-85
• Grover Cleveland, president 1885-89
• Benjamin Harrison, president 1889-93
• Slaget ved Little Bighorn
• Thomas Edison oppfant den elektriske glødelampen
• Clara Barton organiserte Amerikas Røde Kors
• Edmunds-Tucker-loven, en antipolygamilov, vedtatt
• Colorado ble den 38. delstat
• Verdens første «skyskraper» med stålskjelett (10 etasjer) fullført i Chicago
• Frihetsstatuen, en gave fra Frankrike, innviet
• North Dakota, South Dakota, Montana og Washington ble den 39.-42. delstat
• Mark Twain utga *The Adventures of Tom Sawyer*
• Mer enn 14 000 personer drept under gulfeber-epidemi i sydstatene
• Edmunds Act, en antipolygami-lov, undertegnet
• Hannibal Goodwin oppfant celluloidfilm
• En dam brast i nærheten av Johnstown, Pennsylvania, 5000 ble drept
• George Eastman produserte belagt fotopapir
• President James Garfield ble snikmyrdet (han ble skutt 2. juli og døde 19. sept.)
• Thomas Edison oppfant fonografen
• George Eastman lanserte Kodak-bokskamera
50 189 209
1875 1876 1877 1878 1879 1880 1881 1882 1883 1884 1885 1886 1887 1888 1889 1890
• Alexander Graham Bell (USA) tok patent på telefonen
• Robert Louis Stevenson (skotsk) utga *Treasure Island* (Skattøya)
• Karl Benz (tysk) bygget den første brukbare bilen med forbrenningsmotor
• Nikola Tesla (USA) bygget den første vekselstrømsmotoren
• Grev Leo Tolstoj (russ.) utga *Anna Karenina*
• Vulkanutbruddet på Krakatau, Indonesia, krevde ca. 36 000 menneskeliv på omkringliggende øyer
• Eiffeltårnet åpnet under verdensutstillingen i Paris
• Korea ble en selvstendig nasjon
1875 1876 1877 1878 1879 1880 1881 1882 1883 1884 1885 1886 1887 1888 1889 1890

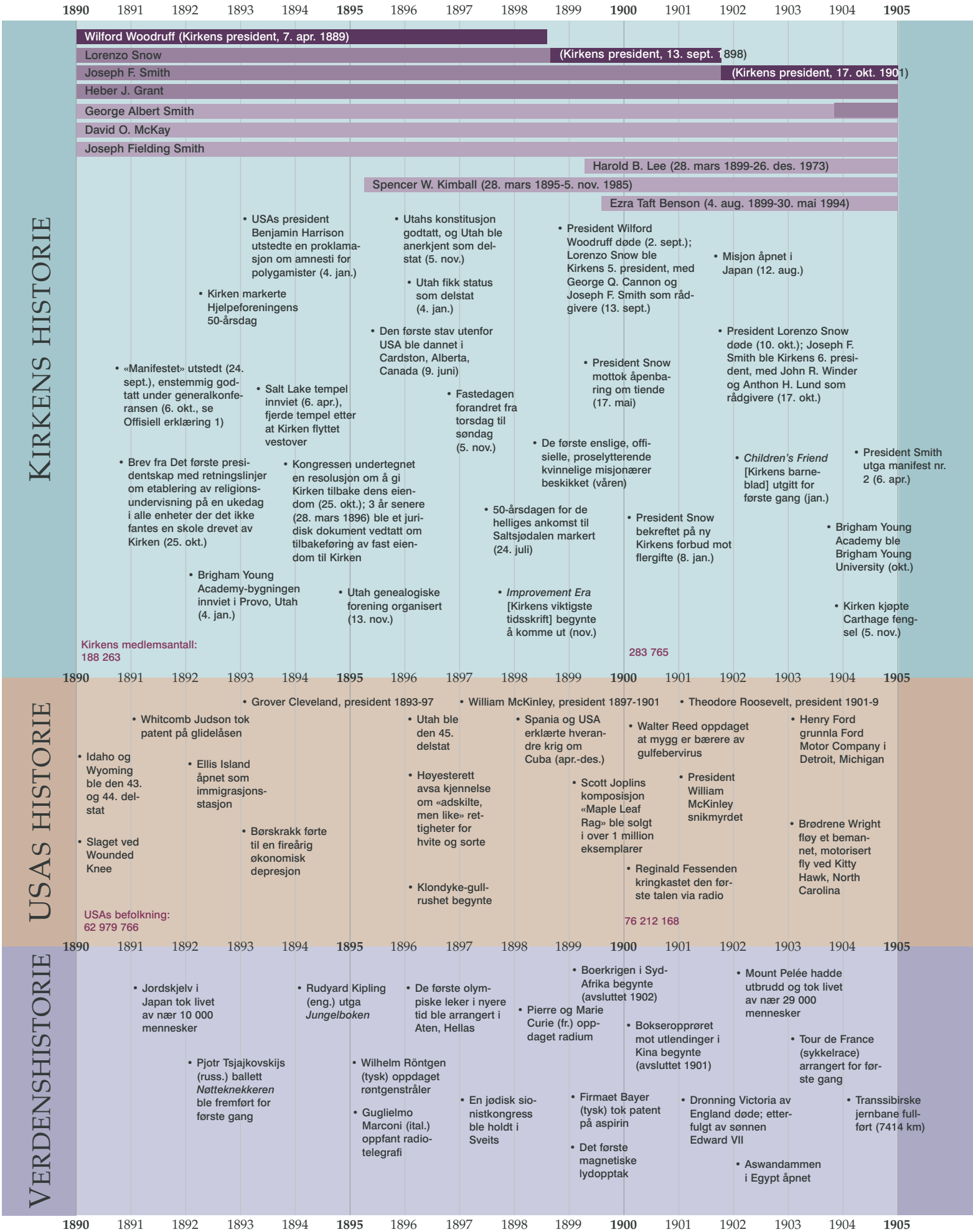
1890 1891 1892 1893 1894 1895 1896 1897 1898 1899 1900 1901 1902 1903 1904 1905
KIRKENS HISTORIE
Wilford Woodruff (Kirkens president, 7. apr. 1889)
Lorenzo Snow
(Kirkens president, 13. sept. 1898)
Joseph F. Smith
(Kirkens president, 17. okt. 1901)
Heber J. Grant
George Albert Smith
David O. McKay
Joseph Fielding Smith
Harold B. Lee (28. mars 1899-26. des. 1973)
Spencer W. Kimball (28. mars 1895-5. nov. 1985)
Ezra Taft Benson (4. aug. 1899-30. mai 1994)
• USAs president Benjamin Harrison utstedte en proklamasjon om amnesti for polygamister (4. jan.)
• Utahs konstitusjon godtatt, og Utah ble anerkjent som delstat (5. nov.)
• President Wilford Woodruff døde (2. sept.); Lorenzo Snow ble Kirkens 5. president, med George Q. Cannon og Joseph F. Smith som rådgivere (13. sept.)
• Misjon åpnet i Japan (12. aug.)
• Kirken markerte Hjelpeforeningens 50-årsdag
• Utah fikk status som delstat (4. jan.)
• Den første stav utenfor USA ble dannet i Cardston, Alberta, Canada (9. juni)
• President Lorenzo Snow døde (10. okt.); Joseph F. Smith ble Kirkens 6. president, med John R. Winder og Anthon H. Lund som rådgivere (17. okt.)
• President Snow mottok åpenbaring om tiende (17. mai)
• «Manifestet» utstedt (24. sept.), enstemmig godtatt under generalkonferansen (6. okt., se Offisiell erklæring 1)
• Salt Lake tempel innviet (6. apr.), fjerde tempel etter at Kirken flyttet vestover
• Fastedagen forandret fra torsdag til søndag (5. nov.)
• De første enslige, offisielle, proselytterende kvinnelige misjonærer beskikket (våren)
• *Children's Friend* [Kirkens barneblad] utgitt for første gang (jan.)
• President Smith utga manifest nr. 2 (6. apr.)
• Brev fra Det første presidentskap med retningslinjer om etablering av religionsundervisning på en ukedag i alle enheter der det ikke fantes en skole drevet av Kirken (25. okt.)
• Kongressen undertegnet en resolusjon om å gi Kirken tilbake dens eiendom (25. okt.); 3 år senere (28. mars 1896) ble et juridisk dokument vedtatt om tilbakeføring av fast eiendom til Kirken
• 50-årsdagen for de helliges ankomst til Saltsjødalen markert (24. juli)
• President Snow bekreftet på ny Kirkens forbud mot flergifte (8. jan.)
• Brigham Young Academy ble Brigham Young University (okt.)
• Brigham Young Academy-bygningen innviet i Provo, Utah (4. jan.)
• Utah genealogiske forening organisert (13. nov.)
• *Improvement Era* [Kirkens viktigste tidsskrift] begynte å komme ut (nov.)
• Kirken kjøpte Carthage fengsel (5. nov.)
Kirkens medlemsantall: 188 263
283 765
1890 1891 1892 1893 1894 1895 1896 1897 1898 1899 1900 1901 1902 1903 1904 1905
USAS HISTORIE
• Grover Cleveland, president 1893-97
• William McKinley, president 1897-1901
• Theodore Roosevelt, president 1901-9
• Whitcomb Judson tok patent på glidelåsen
• Utah ble den 45. delstat
• Spania og USA erklærte hverandre krig om Cuba (apr.-des.)
• Walter Reed oppdaget at mygg er bærere av gulfebervirus
• Henry Ford grunnla Ford Motor Company i Detroit, Michigan
• Idaho og Wyoming ble den 43. og 44. delstat
• Ellis Island åpnet som immigrasjonsstasjon
• Høyesterett avsa kjennelse om «adskilte, men like» rettigheter for hvite og sorte
• Scott Joplins komposisjon «Maple Leaf Rag» ble solgt i over 1 million eksemplarer
• President William McKinley snikmyrdet
• Slaget ved Wounded Knee
• Børskrakk førte til en fireårig økonomisk depresjon
• Brødrene Wright fløy et bemannet, motorisert fly ved Kitty Hawk, North Carolina
• Klondyke-gullrushet begynte
• Reginald Fessenden kringkastet den første talen via radio
USAs befolkning: 62 979 766
76 212 168
1890 1891 1892 1893 1894 1895 1896 1897 1898 1899 1900 1901 1902 1903 1904 1905
VERDENSHISTORIE
• Jordskjelv i Japan tok livet av nær 10 000 mennesker
• Rudyard Kipling (eng.) utga *Jungelboken*
• De første olympiske leker i nyere tid ble arrangert i Aten, Hellas
• Boerkrigen i Syd-Afrika begynte (avsluttet 1902)
• Mount Pelée hadde utbrudd og tok livet av nær 29 000 mennesker
• Pierre og Marie Curie (fr.) oppdaget radium
• Bokseroppròret mot utlendinger i Kina begynte (avsluttet 1901)
• Tour de France (sykkelrace) arrangert for første gang
• Pjotr Tsjajkovskijs (russ.) ballett *Nøtteknekkeren* ble fremført for første gang
• Wilhelm Röntgen (tysk) oppdaget røntgenstråler
• En jødisk sionistkongress ble holdt i Sveits
• Firmaet Bayer (tysk) tok patent på aspirin
• Dronning Victoria av England døde; etterfulgt av sønnen Edward VII
• Transsibirske jernbane fullført (7414 km)
• Guglielmo Marconi (ital.) oppfant radiotelegrafi
• Det første magnetiske lydopptak
• Aswandammen i Egypt åpnet
1890 1891 1892 1893 1894 1895 1896 1897 1898 1899 1900 1901 1902 1903 1904 1905

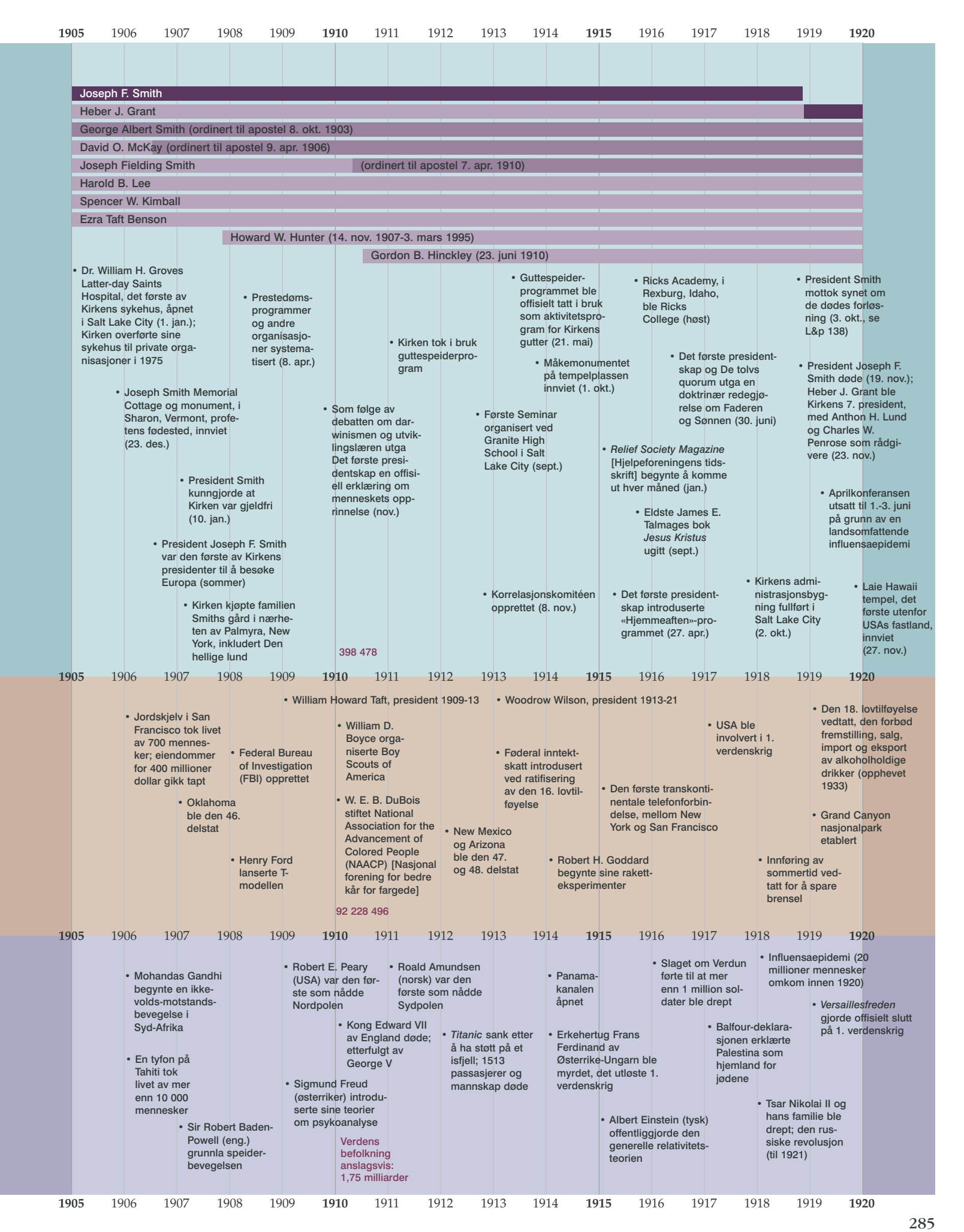
1905 1906 1907 1908 1909 1910 1911 1912 1913 1914 1915 1916 1917 1918 1919 1920
Joseph F. Smith
Heber J. Grant
George Albert Smith (ordinert til apostel 8. okt. 1903)
David O. McKay (ordinert til apostel 9. apr. 1906)
Joseph Fielding Smith (ordinert til apostel 7. apr. 1910)
Harold B. Lee
Spencer W. Kimball
Ezra Taft Benson
Howard W. Hunter (14. nov. 1907-3. mars 1995)
Gordon B. Hinckley (23. juni 1910)
• Dr. William H. Groves Latter-day Saints Hospital, det første av Kirkens sykehus, åpnet i Salt Lake City (1. jan.); Kirken overførte sine sykehus til private organisasjoner i 1975
• Prestedømsprogrammer og andre organisasjoner systematisert (8. apr.)
• Kirken tok i bruk guttespeiderprogram
• Guttespeiderprogrammet ble offisielt tatt i bruk som aktivitetsprogram for Kirkens gutter (21. mai)
• Ricks Academy, i Rexburg, Idaho, ble Ricks College (høst)
• President Smith mottok synet om de dødes forløsning (3. okt., se L&p 138)
• Måkemonumentet på tempelplassen innviet (1. okt.)
• Det første presidentskap og De tolvs quorum utga en doktrinær redegjørelse om Faderen og Sønnen (30. juni)
• President Joseph F. Smith døde (19. nov.); Heber J. Grant ble Kirkens 7. president, med Anthon H. Lund og Charles W. Penrose som rådgivere (23. nov.)
• Joseph Smith Memorial Cottage og monument, i Sharon, Vermont, profetens fødested, innviet (23. des.)
• Som følge av debatten om darwinismen og utviklingslæren utga Det første presidentskap en offisiell erklæring om menneskets opprinnelse (nov.)
• Første Seminar organisert ved Granite High School i Salt Lake City (sept.)
• *Relief Society Magazine* [Hjelpeforeningens tidsskrift] begynte å komme ut hver måned (jan.)
• President Smith kunngjorde at Kirken var gjeldfri (10. jan.)
• Eldste James E. Talmages bok *Jesus Kristus* ugitt (sept.)
• Aprilkonferansen utsatt til 1.-3. juni på grunn av en landsomfattende influensaepidemi
• President Joseph F. Smith var den første av Kirkens presidenter til å besøke Europa (sommer)
• Kirken kjøpte familien Smiths gård i nærheten av Palmyra, New York, inkludert Den hellige lund
398 478
• Korrelasjonskomitéen opprettet (8. nov.)
• Det første presidentskap introduserte «Hjemmeaften»-programmet (27. apr.)
• Kirkens administrasjonsbygning fullført i Salt Lake City (2. okt.)
• Laie Hawaii tempel, det første utenfor USAs fastland, innviet (27. nov.)
1905 1906 1907 1908 1909 1910 1911 1912 1913 1914 1915 1916 1917 1918 1919 1920
• William Howard Taft, president 1909-13
• Woodrow Wilson, president 1913-21
• Jordskjelv i San Francisco tok livet av 700 mennesker; eiendommer for 400 millioner dollar gikk tapt
• Federal Bureau of Investigation (FBI) opprettet
• William D. Boyce organiserte Boy Scouts of America
• Føderal inntektskatt introdusert ved ratifisering av den 16. lovtilføyelse
• USA ble involvert i 1. verdenskrig
• Den 18. lovtilføyelse vedtatt, den forbød fremstilling, salg, import og eksport av alkoholholdige drikker (opphevet 1933)
• Oklahoma ble den 46. delstat
• W. E. B. DuBois stiftet National Association for the Advancement of Colored People (NAACP) [Nasjonal forening for bedre kår for fargede]
• Den første transkontinentale telefonforbindelse, mellom New York og San Francisco
• Grand Canyon nasjonalpark etablert
• Henry Ford lanserte T-modellen
• New Mexico og Arizona ble den 47. og 48. delstat
• Robert H. Goddard begynte sine rakett-eksperimenter
• Innføring av sommertid vedtatt for å spare brensel
92 228 496
1905 1906 1907 1908 1909 1910 1911 1912 1913 1914 1915 1916 1917 1918 1919 1920
• Mohandas Gandhi begynte en ikke-volds-motstands-bevegelse i Syd-Afrika
• Robert E. Peary (USA) var den første som nådde Nordpolen
• Roald Amundsen (norsk) var den første som nådde Sydpolen
• Panama-kanalen åpnet
• Slaget om Verdun førte til at mer enn 1 million soldater ble drept
• Influensaepidemi (20 millioner mennesker omkom innen 1920)
• *Versaillesfreden* gjorde offisielt slutt på 1. verdenskrig
• Kong Edward VII av England døde; etterfulgt av George V
• *Titanic* sank etter å ha støtt på et isfjell; 1513 passasjerer og mannskap døde
• Erkehertug Frans Ferdinand av Østerrike-Ungarn ble myrdet, det utløste 1. verdenskrig
• Balfour-deklarasjonen erklærte Palestina som hjemland for jødene
• En tyfon på Tahiti tok livet av mer enn 10 000 mennesker
• Sigmund Freud (østerriker) introduserte sine teorier om psykoanalyse
• Albert Einstein (tysk) offentliggjorde den generelle relativitetsteorien
• Tsar Nikolai II og hans familie ble drept; den russiske revolusjon (til 1921)
• Sir Robert Baden-Powell (eng.) grunnla speiderbevegelsen
Verdens befolkning anslagsvis: 1,75 milliarder
1905 1906 1907 1908 1909 1910 1911 1912 1913 1914 1915 1916 1917 1918 1919 1920

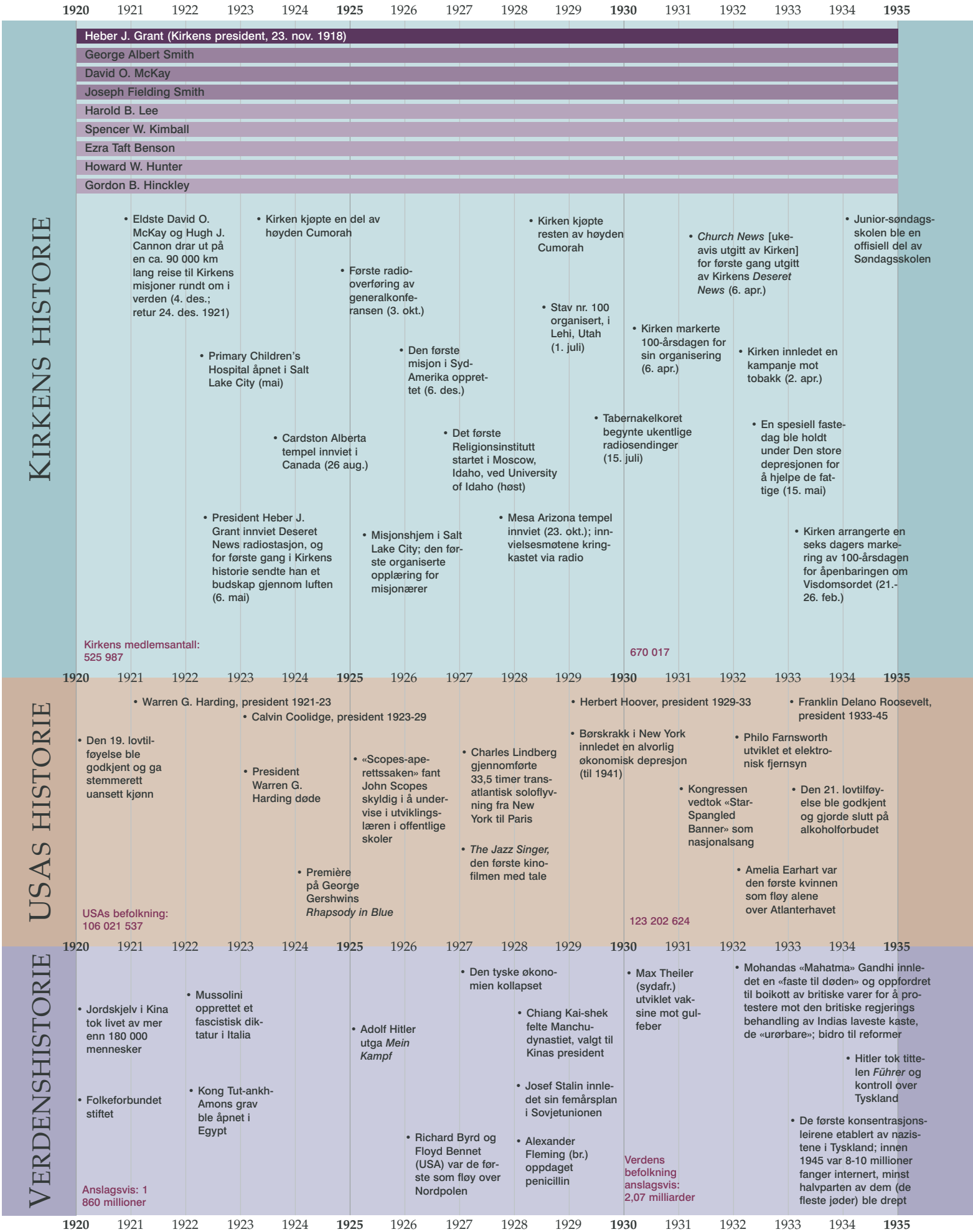
1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935
KIRKENS HISTORIE
Heber J. Grant (Kirkens president, 23. nov. 1918)
George Albert Smith
David O. McKay
Joseph Fielding Smith
Harold B. Lee
Spencer W. Kimball
Ezra Taft Benson
Howard W. Hunter
Gordon B. Hinckley
• Eldste David O. McKay og Hugh J. Cannon drar ut på en ca. 90 000 km lang reise til Kirkens misjoner rundt om i verden (4. des.; retur 24. des. 1921)
• Kirken kjøpte en del av høyden Cumorah
• Første radio-overføring av generalkonferansen (3. okt.)
• Kirken kjøpte resten av høyden Cumorah
• Junior-søndagsskolen ble en offisiell del av Søndagsskolen
• *Church News* [ukeavis utgitt av Kirken] for første gang utgitt av Kirkens *Deseret News* (6. apr.)
• Stav nr. 100 organisert, i Lehi, Utah (1. juli)
• Kirken markerte 100-årsdagen for sin organisering (6. apr.)
• Primary Children's Hospital åpnet i Salt Lake City (mai)
• Den første misjon i Syd-Amerika opprettet (6. des.)
• Kirken innledet en kampanje mot tobakk (2. apr.)
• Tabernakelkoret begynte ukentlige radiosendinger (15. juli)
• Cardston Alberta tempel innviet i Canada (26 aug.)
• Det første Religionsinstitutt startet i Moscow, Idaho, ved University of Idaho (høst)
• En spesiell fastedag ble holdt under Den store depresjonen for å hjelpe de fattige (15. mai)
• President Heber J. Grant innviet Deseret News radiostasjon, og for første gang i Kirkens historie sendte han et budskap gjennom luften (6. mai)
• Misjonshjem i Salt Lake City; den første organiserte opplæring for misjonærer
• Mesa Arizona tempel innviet (23. okt.); innvielsesmøtene kringkastet via radio
• Kirken arrangerte en seks dagers markering av 100-årsdagen for åpenbaringen om Visdomsordet (21.-26. feb.)
Kirkens medlemsantall: 525 987
670 017
1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935
USAS HISTORIE
• Warren G. Harding, president 1921-23
• Calvin Coolidge, president 1923-29
• Herbert Hoover, president 1929-33
• Franklin Delano Roosevelt, president 1933-45
• Den 19. lovtilføyelse ble godkjent og ga stemmerett uansett kjønn
• President Warren G. Harding døde
• «Scopes-aperettssaken» fant John Scopes skyldig i å undervise i utviklingslæren i offentlige skoler
• Charles Lindberg gjennomførte 33,5 timer transatlantisk soloflyvning fra New York til Paris
• Børskrakk i New York innledet en alvorlig økonomisk depresjon (til 1941)
• Philo Farnsworth utviklet et elektronisk fjernsyn
• Kongressen vedtok «Star-Spangled Banner» som nasjonalsang
• Den 21. lovtilføyelse ble godkjent og gjorde slutt på alkoholforbudet
• *The Jazz Singer*, den første kinofilmen med tale
• Première på George Gershwins *Rhapsody in Blue*
• Amelia Earhart var den første kvinnen som fløy alene over Atlanterhavet
USAs befolkning: 106 021 537
123 202 624
1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935
VERDENSHISTORIE
• Den tyske økonomien kollapset
• Max Theiler (sydafr.) utviklet vaksine mot gulfeber
• Mohandas «Mahatma» Gandhi innledet en «faste til døden» og oppfordret til boikott av britiske varer for å protestere mot den britiske regjerings behandling av Indias laveste kaste, de «urørbare»; bidro til reformer
• Jordskjelv i Kina tok livet av mer enn 180 000 mennesker
• Mussolini opprettet et fascistisk diktatur i Italia
• Adolf Hitler utga *Mein Kampf*
• Chiang Kai-shek felte Manchu-dynastiet, valgt til Kinas president
• Hitler tok tittelen *Führer* og kontroll over Tyskland
• Folkeforbundet stiftet
• Kong Tut-ankh-Amons grav ble åpnet i Egypt
• Josef Stalin innledet sin femårsplan i Sovjetunionen
• De første konsentrasjonsleirene etablert av nazistene i Tyskland; innen 1945 var 8-10 millioner fanger internert, minst halvparten av dem (de fleste jøder) ble drept
• Richard Byrd og Floyd Bennet (USA) var de første som fløy over Nordpolen
• Alexander Fleming (br.) oppdaget penicillin
Anslagsvis: 1 860 millioner
Verdens befolkning anslagsvis: 2,07 milliarder
1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935

1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950

Heber J. Grant
George Albert Smith (Kirkens president, 21. mai 1945)
David O. McKay
Joseph Fielding Smith
Harold B. Lee (ordinert til apostel 10. apr. 1941)
Spencer W. Kimball (ordinert til apostel 7. okt. 1943)
Ezra Taft Benson (ordinert til apostel 7. okt. 1943)
Howard W. Hunter
Gordon B. Hinckley

- Cumorah-monumentet innviet (21. juli)
- Utah genealogiske forening begynte å mikrofilme opptegnelser (nov.)
- Festspillet på høyden Cumorah, «America's Witness for Christ», startet (juli)
- Det første presidentskap kunngjorde nye stillinger som assistenter til De tolv (6. apr.)
- Kirken kunngjorde kjøp av Spring Hill i Missouri, (Adam-ondi-Ahman; mars)
- Kirken begynte å sende forsyninger til det krigsherjede Europa (jan.)
- Velferdsprogrammet ble erklært som et program i Kirken (5. apr.)
- Kirkens medlemsantall passerte en million
- Minnehøytideligheter til minne om 100-årsdagen for profeten Joseph Smiths og hans bror Hyrums martyrdød (juni)
- Kirken markerte 100-årsdagen for pionerenes ankomst til Saltsjødalen (24. juli)
- Kirken introduserte det formelle velferdsprogrammet, Kirkens sikkerhetsprogram (apr.); senere omdøpt til Kirkens velferdsprogram (1938)
- Den første Deseret Industries-butikk åpnet, i Salt Lake City (14. aug.)
- Kirken kjøpte Liberty fengsel i Missouri (19. juni)
- Kirkens medlemmer ble bedt om å begrense sin reisevirksomhet, ifølge krigens restriksjoner
- President Heber J. Grant døde (14. mai); George Albert Smith ble Kirkens 8. president, med J. Reuben Clark jr. og David O. McKay som rådgivere (21. mai)
- Tabernakelkoret opptrådte for 1000. gang i landsdekkende radioprogram (17. okt.)
- Det første presidentskap kalte alle misjonærer hjem fra Europa (aug.-nov.)
- Kirken kjøpte en del av Nauvoo tempeltomt (20. feb.)
- Offentlig fjernsynssending av generalkonferanser startet (okt.)
- USS *Joseph Smith*, et lasteskip, ble sjøsatt (22. mai)
- Det første presidentskap kalte alle misjonærer hjem fra det sydlige Stillehavet og Syd-Afrika
- For første gang siden 1942 ble alle Kirkens medlemmer invitert til å overvære generalkonferansen (5.-7. okt.)
- Kirkens medlemmer rådet til å ha et års matvarelager (apr.)
- USS *Brigham Young*, et lasteskip, ble døpt (17. aug.)

862 664

1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950

- Den olympiske idrettsstjernen Jesse Owens vant fire gullmedaljer under Berlin-lekene
- Orson Welles' hørespillversjon av *Klodenes kamp* skapte panikk blant radiolyttere
- Mt. Rushmore National Monument fullført
- Rodgers og Hammersteins musikkspill *Oklahoma!* ble produsert
- Harry S. Truman, president 1945-53
- Takket være myndighetenes «Bill of Rights» meldte mer enn 1 million krigsveteraner seg til collegeundervisning
- Fjernsyn demonstrert på verdensutstillingen i New York
- Tyskland angrep amerikanske skip; Japan angrep Pearl Harbor; USA gikk med i 2. verdenskrig
- President Franklin D. Roosevelt døde
- Religionsundervisning i offentlige skoler ble gjort grunnlovsstridig
- Plastikk brukt for første gang i produksjon
- Polioepidemi kostet rundt 1200 mennesker livet og gjorde tusener vanføre
- Lov om sosialtrygd undertegnet, den sikret alderspensjon og arbeidsløshetstrygd; første utbetaling gjort i 1937
- Golden Gate Bridge i San Francisco ble åpnet
- Komponisten Irving Berlin utga «God Bless America»
- USA slapp to atombomber over Japan
- X-1-flyet, rakettdrevet, foretok den første supersoniske flyvning
- Det tyske luftskipet *Hindenburg* eksploderte og brant opp under landing i New Jersey
- President Franklin D. Roosevelt ga tillatelse til internering av japan-amerikanere
- Atomenergikommisjonen opprettet
- Transistor oppfunnet ved Bell Telephone Laboratories

132 164 569

1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950

- Robert Watson-Watt (skotsk) bygget radarutstyr for å oppdage fly
- Tyskernes luftangrep på London begynte; nesten en tredjedel av byen var ødelagt innen årets utgang
- Hungersnød i India tok livet av minst 1,5 millioner mennesker
- FN hadde sin første sesjon
- Israel erklært som selvstendig stat
- Lajos Biró (ung.) oppfant kulepennen
- Den spanske borgerkrig begynte (avsluttet 1939)
- Den kalde krigen begynte (til 1990); den britiske statsminister Winston Churchill innførte uttrykket «Jernteppet»
- Den tyske demokratiske republikk og den vesttyske forbundsrepublikken ble opprettet og delte Tyskland i Øst- og Vest-Tyskland
- Kong George V av England døde og ble etterfulgt av sønnen Edward VIII. Edward VIII abdiserte senere og ble etterfulgt av sin bror George VI
- Tyskland invaderte Polen; 2. verdenskrig begynte (slutt 1945)
- C. S. Lewis (eng.) utga *The Screwtape Letters*
- De allierte iverksatte «D-dag»-invasjonen av Europa
- Kirkenes verdensråd organisert
- 2. verdenskrig sluttet
- Dødehavsrullene oppdaget
- Den uavhengige irske republikk opprettet
- Selman Waksman (USA) oppdaget streptomycin
- Frank Whittle (brit.) bygget den første jetmotoren
- For å bevise førhistorisk utvandring foretok Thor Heyerdahl (norsk) en flåteekspedisjon fra Peru til Polynesia

Verdens befolkning anslagsvis: 2,3 milliarder

1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950

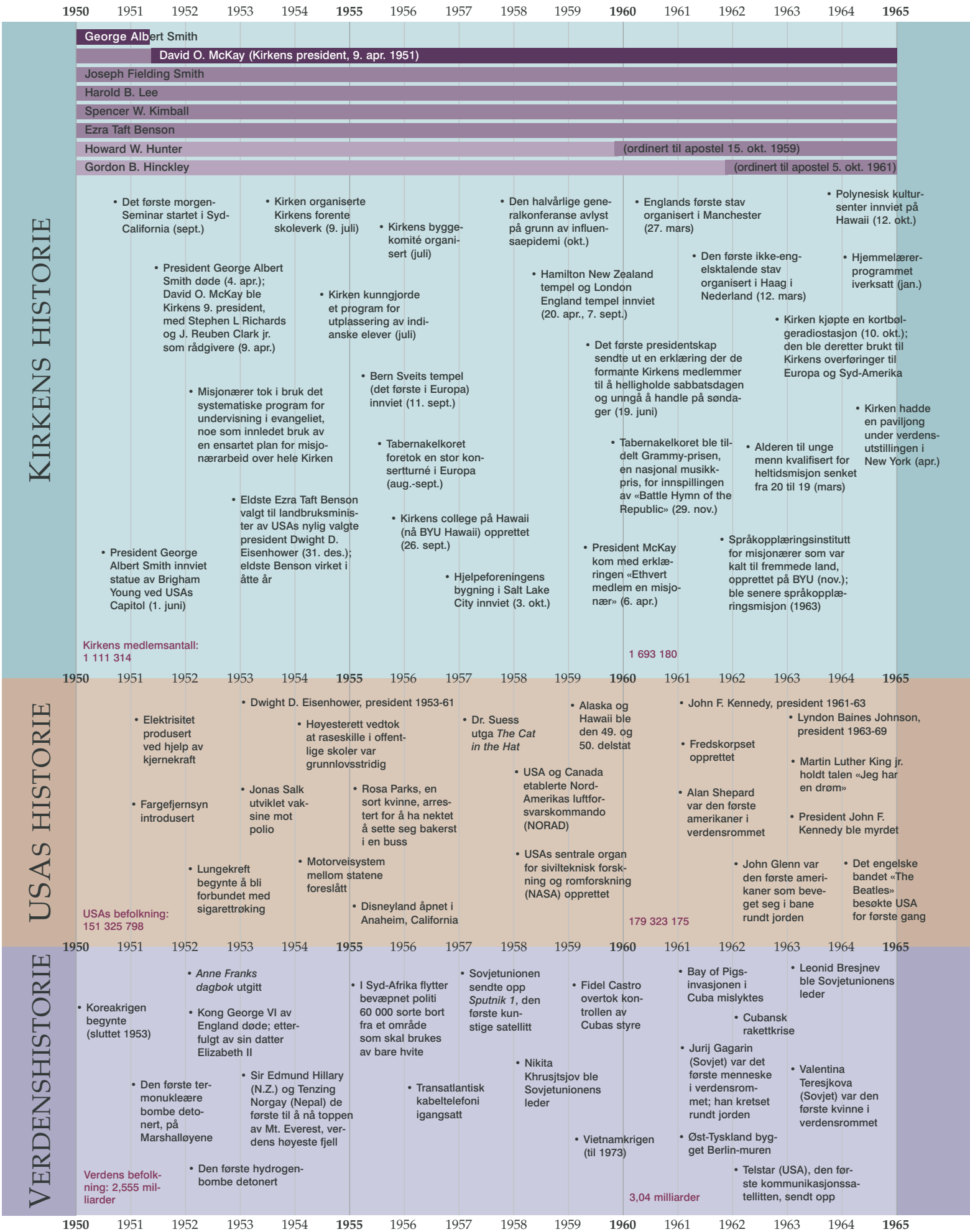
1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965
KIRKENS HISTORIE
George Albert Smith
David O. McKay (Kirkens president, 9. apr. 1951)
Joseph Fielding Smith
Harold B. Lee
Spencer W. Kimball
Ezra Taft Benson
Howard W. Hunter
(ordinert til apostel 15. okt. 1959)
Gordon B. Hinckley
(ordinert til apostel 5. okt. 1961)
• Det første morgen-Seminar startet i Syd-California (sept.)
• Kirken organiserte Kirkens forente skoleverk (9. juli)
• Kirkens bygge-komité organi-sert (juli)
• Den halvårlige gene-ralkonferanse avlyst på grunn av influen-saepidemi (okt.)
• Englands første stav organisert i Manchester (27. mars)
• Polynesisk kultur-senter innviet på Hawaii (12. okt.)
• President George Albert Smith døde (4. apr.); David O. McKay ble Kirkens 9. president, med Stephen L Richards og J. Reuben Clark jr. som rådgivere (9. apr.)
• Kirken kunngjorde et program for utplassering av indi-anske elever (juli)
• Hamilton New Zealand tempel og London England tempel innviet (20. apr., 7. sept.)
• Den første ikke-eng-elsktalende stav organisert i Haag i Nederland (12. mars)
• Hjemmelærer-programmet iverksatt (jan.)
• Kirken kjøpte en kortbøl-geradiostasjon (10. okt.); den ble deretter brukt til Kirkens overføringer til Europa og Syd-Amerika
• Det første presidentskap sendte ut en erklæring der de formante Kirkens medlemmer til å helligholde sabbatsdagen og unngå å handle på søndager (19. juni)
• Bern Sveits tempel (det første i Europa) innviet (11. sept.)
• Misjonærer tok i bruk det systematiske program for undervisning i evangeliet, noe som innledet bruk av en ensartet plan for misjo-nærarbeid over hele Kirken
• Tabernakelkoret foretok en stor kon-sertturné i Europa (aug.-sept.)
• Tabernakelkoret ble til-delt Grammy-prisen, en nasjonal musikk-pris, for innspillingen av «Battle Hymn of the Republic» (29. nov.)
• Alderen til unge menn kvalifisert for heltidsmisjon senket fra 20 til 19 (mars)
• Kirken hadde en paviljong under verdens-utstillingen i New York (apr.)
• Eldste Ezra Taft Benson valgt til landbruksminis-ter av USAs nylig valgte president Dwight D. Eisenhower (31. des.); eldste Benson virket i åtte år
• Kirkens college på Hawaii (nå BYU Hawaii) opprettet (26. sept.)
• President George Albert Smith innviet statue av Brigham Young ved USAs Capitol (1. juni)
• Hjelpeforeningens bygning i Salt Lake City innviet (3. okt.)
• President McKay kom med erklæ-ringen «Ethvert medlem en misjo-nær» (6. apr.)
• Språkopplæringsinstitutt for misjonærer som var kalt til fremmede land, opprettet på BYU (nov.); ble senere språkopplæ-ringsmisjon (1963)
Kirkens medlemsantall: 1 111 314
1 693 180
1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965
USAS HISTORIE
• Dwight D. Eisenhower, president 1953-61
• Alaska og Hawaii ble den 49. og 50. delstat
• John F. Kennedy, president 1961-63
• Lyndon Baines Johnson, president 1963-69
• Elektrisitet produsert ved hjelp av kjernekraft
• Høyesterett vedtok at raseskille i offent-lige skoler var grunnlovsstridig
• Dr. Suess utga *The Cat in the Hat*
• Fredskorpset opprettet
• Martin Luther King jr. holdt talen «Jeg har en drøm»
• USA og Canada etablerte Nord-Amerikas luftfor-svarskommando (NORAD)
• Fargefjernsyn introdusert
• Jonas Salk utviklet vak-sine mot polio
• Rosa Parks, en sort kvinne, arres-tert for å ha nektet å sette seg bakerst i en buss
• Alan Shepard var den første amerikaner i verdensrommet
• President John F. Kennedy ble myrdet
• Motorveisystem mellom statene foreslått
• USAs sentrale organ for sivilteknisk forsk-ning og romforskning (NASA) opprettet
• Lungekreft begynte å bli forbundet med sigarettrøking
• Disneyland åpnet i Anaheim, California
• John Glenn var den første ameri-kaner som beve-get seg i bane rundt jorden
• Det engelske bandet «The Beatles» besøkte USA for første gang
USAs befolkning: 151 325 798
179 323 175
1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965
VERDENSHISTORIE
• *Anne Franks dagbok* utgitt
• I Syd-Afrika flytter bevæpnet politi 60 000 sorte bort fra et område som skal brukes av bare hvite
• Sovjetunionen sendte opp *Sputnik 1*, den første kun-stige satellitt
• Fidel Castro overtok kon-trollen av Cubas styre
• Bay of Pigs-invasjonen i Cuba mislyktes
• Leonid Bresjnev ble Sovjetunionens leder
• Koreakrigen begynte (sluttet 1953)
• Kong George VI av England døde; etter-fulgt av sin datter Elizabeth II
• Cubansk rakettkrise
• Jurij Gagarin (Sovjet) var det første menneske i verdensrom-met; han kretset rundt jorden
• Den første ter-monukleære bombe deto-nert, på Marshalløyene
• Sir Edmund Hillary (N.Z.) og Tenzing Norgay (Nepal) de første til å nå toppen av Mt. Everest, ver-dens høyeste fjell
• Transatlantisk kabeltelefoni igangsatt
• Nikita Khrusjtsjov ble Sovjetunionens leder
• Valentina Teresjkova (Sovjet) var den første kvinne i verdensrommet
• Vietnamkrigen (til 1973)
• Øst-Tyskland byg-get Berlin-muren
• Den første hydrogen-bombe detonert
• Telstar (USA), den før-ste kommunikasjonssa-tellitten, sendt opp
Verdens befolk-ning: 2,555 mil-liarder
3,04 milliarder
1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965

1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980

David O. McKay
Joseph Fielding Smith (Kirkens president, 23. jan. 1970)
Harold B. Lee (Kirkens president, 7. juli 1972)
Spencer W. Kimball (Kirkens president, 30. des. 1973)
Ezra Taft Benson
Howard W. Hunter
Gordon B. Hinckley

- Kirken utga for første gang en leksjonsbok for familiens hjemmeaften (jan.)
- De første regionalrepresentanter kalt (29. sept.)
- De første misjonærer ankommer Spania (juni)
- Den første områdekonferanse holdt i Manchester, England, (27.-29. aug)
- Tetondammen i Idaho brast og rammet tusener av siste-dagers-hellige (5. juni)
- São Paulo Brasil tempel, det første i Syd-Amerika, innviet (30. okt.)
- Misjonærarbeid innledet i Thailand (feb.)
- President David O. McKay døde (18. jan.); Joseph Fielding Smith ble Kirkens 10. president, med Harold B. Lee og N. Eldon Tanner som rådgivere (23. jan.)
- President Joseph Fielding Smith døde (2. juli); Harold B. Lee ble Kirkens 11. president, med N. Eldon Tanner og Marion G. Romney som rådgivere (7. juli)
- Kirkens kontorbygning på 28 etasjer ble innviet (24. juli; Kirkens avdelinger hadde begynt å flytte inn i nov. 1972)
- Nytt format for generalkonferansene kunngjort (1. jan.): første søndag i april og oktober hvert år og dagen før (lørdagen)
- Den første staven i Syd-Amerika organisert i São Paulo, Brasil (1. mai)
- Noen av de egyptiske papyrusrullene som hadde vært i Joseph Smiths eie, ble gitt Kirken av New York Metropolitan Museum of Art (nov.)
- Kirkens engelske utgave av Kong Jakobs bibel utgitt (29. sept.)
- Misjonærarbeidet i Italia, som var stoppet i 1862, ble gjenopptatt (feb.)
- De første misjonærer sendt til Indonesia (jan.)
- President Harold B. Lee døde (26. des.); Spencer W. Kimball ble Kirkens 12. president, med N. Eldon Tanner og Marion G. Romney som rådgivere (30. des.)
- To åpenbaringer godkjent som tilføyelser til Den kostelige perle (3. apr.); senere flyttet til Lære og pakter (6. juni 1979, se L&p 137, 138)
- Åpenbaring som ga verdige menn av alle raser anledning til å motta prestedømme, kunngjort (juni, se Offisiell erklæring 2)
- Hvelv i granittfjellet, til oppbevaring av opptegnelser, innviet (22. juni)
- To måneders språkopplæring for heltidsmisjonærer iverksatt (jan.)
- Mandag fastsatt som familiens hjemmeaften over hele Kirken (okt.)
- Stav nr. 1000 organisert i Nauvoo, Illinois (18. feb.)
- Organisering av De syttis første quorum kunngjort (1. okt.)
- Ytterligere to rådgivere, Joseph Fielding Smith og Thorpe B. Isaacson, kalt til Det første presidentskap (okt.); Alvin R. Dyer kalt som tredje ekstra rådgiver i april 1968
- Hjelpeforeningens president på generalplan, Belle S. Spafford, utnevnt til president for USAs to måneders språkopplæring som var iverksatt for heltidsmisjonærer (jan.)
- Utgivelse av Kirkens nye tidsskrifter: *Ensign, New Era* og *Friend* (jan.)
- Opprettelse av velferdsavdelingen kunngjort (7. apr.)
- Helsemisjonær-program innledet (juli)
- Washington D.C. tempel innviet (19. nov.)
- Språkopplæringssenter oppført i Provo, Utah; ble senere opplæringssenter for misjonærer og brukt til å gi alle misjonærer opplæring (26. okt. 1978)
- Orson Hyde minnepark på Oljeberget i Jerusalem innviet (24. okt.)

2 930 810

1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980

- Richard M. Nixon, president 1969-74
- Gerald R. Ford, president 1974-77
- James Earl Carter jr., president 1977-81
- Tennessees «apelov» opphevet, det ble tillatt å undervise om utviklingslæren i offentlige skoler
- Neil Armstrong var det første menneske på månen
- Den 26. lovtilføyelse vedtatt, stemmerettsalder senket til atten
- President Richard M. Nixon gikk av som følge av Watergate-skandalen
- Første romfergetur
- Delvis sammenbrudd ved Three-Mile Island kjernekraftverk førte til radioaktivt utslipp
- USA gikk med i Vietnam-krigen
- Mer enn 250 000 personer samlet seg i Washington, D.C., i protest mot USAs engasjement i Vietnam
- To tårn i World Trade Center i New York City, de høyeste bygningene i verden, fullført
- USAs 200-årsdag markert
- Rakettsondene *Viking I* og *II* landet på Mars
- Martin Luther King jr. ble myrdet
- Forfatteren Alex Haley ga ut *Røtter*

203 302 031

1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980

- Den første verdenskonferanse om genealogiske opptegnelser holdt (i Salt Lake City)
- Jordskjelv i Nicaragua tok livet av mer enn 10 000
- Forfatteren Aleksandr Solsjenitsyn ble utvist fra Sovjetunionen etter å ha utgitt *GULag-arkipelet*
- USA bekreftet prøvesprengning av nøytronbombe
- Mor Theresa ble hedret med Nobels fredspris
- Seksdagers-krigen mellom Israel og Arabia
- Aswandammen i Egypt fullført
- Vietnamkrigen sluttet, USAs tropper trukket tilbake
- Kommunister tok makten i Syd-Vietnam
- Sykloner og oversvømmelser i Øst-Pakistan kostet 500 000 mennesker livet
- Margaret Thatcher ble den første kvinnelige statsminister i Storbritannia
- Den første hjertetransplantasjon på et menneske utført i Syd-Afrika
- Oljeproduserende arabiske nasjoner forbyr eksport av olje til USA, Vest-Europa og Japan (til 1974) på grunn av deres støtte av Israel, noe som førte til energikrise
- Jordskjelv i Italia, Kina, Filippinene, Tyrkia, Bali og Guatemala tok livet av anslagsvis 780 000 mennesker
- Jordskjelv, oversvømmelser og jordras kostet 30 000 mennesker livet i Peru

3,708 milliarder

1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980

1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995

KIRKENS HISTORIE

Spencer W. Kimball
Ezra Taft Benson (Kirkens president, 10. nov. 1985)
Howard W. Hunter
Gordon B. Hinckley

- Kirken markerte sin 150-årsdag (6. apr.)
- Kirkens medlemsantall nådde fem millioner (kunngjort 1. apr.)
- Freiberg Tyskland tempel, i den da kommunistiske tyske demokratiske republikk, innviet (29. juni)
- Kunngjøring om at Kirken var gitt tillatelse til å drive misjonærarbeid i Den tyske demokratiske republikk (12. nov.)
- Den russiske republikk, den største i Sovjetunionen, ga Kirken formell anerkjennelse (24. juni)
- Det renoverte, ombygde Hotel Utah fikk nytt navn og ble innviet på nytt som Joseph Smith Memorial Building (27. juni)
- Museet for Kirkens historie og kunst i Salt Lake City innviet (4. apr.)
- Kirkens genealogiske bibliotek i Salt Lake City innviet (23. okt.)
- Kirkens medlemmer i England minnet 150-årsdagen for det første misjonærarbeidet i Storbritannia (24.-26. juli)
- Misjonærer utvist fra Ghana i Vest-Afrika (14. juni); senere tillatt å vende tilbake (30. nov. 1990)
- 100-årsdagen for Kirken i Tonga markert (13.-27. aug.)
- Dataprogrammet TempleReady kunngjort (8.nov.)
- Tjenestetiden for enslige eldster på heltidsmisjon redusert til 18 måneder (2. apr.); senere forandret til 24 måneder igjen (26. nov. 1984)
- Den samordnede 3-timers møteplanen for søndager innført i USA og Canada (2. mars)
- Kirkens salmebok på engelsk revidert og utgitt, første gang på 37 år (2. aug.)
- De syttis annet quorum organisert (apr.)
- 150-årsdagen for Hjelpeforeningen markert (14. mars)
- Områdepresidentskaper utnevnt (24. juni)
- Syttiers quorumer i staver bragt til opphør (4. okt.)
- Den første staven i Vest-Afrika organisert, Aba Nigeria stav (15. mai)
- Kirken utga dataprogrammet FamilySearch for å forenkle slektshistorisk forskning (2. apr.)
- President Ezra Taft Benson døde (30. mai); Howard W. Hunter ble Kirkens 14. president, med Gordon B. Hinckley og Thomas S. Monson som rådgivere (5. juni)
- Ny versjon av trippelutgaven utgitt på engelsk (sept.)
- Eldste Gordon B. Hinckley kalt til tredjerådgiver i Det første presidentskap (23. juli)
- Den første regionalkonferanse holdt i London, England (16. okt.)
- President Spencer W. Kimball døde (5. nov.); Ezra Taft Benson ble Kirkens 13. president, med Gordon B. Hinckley og Thomas S. Monson som rådgivere (10. nov.)
- Milepæl på 100 millioner begravelser utført for de døde (aug.)
- *Encyclopedia of Mormonism* utgitt av Macmillian Publishing Co.
- Kirkens tresidige misjon erklært (4. apr.)
- Stav nr. 1500 organisert, Ciudad Obregon Mexico Yaqui stav, 150 år etter at den første staven ble organisert i Kirtland, Ohio (28. okt)
- Kirkens genealogiske avdeling fikk navnet Slektshistorisk avdeling (15. aug.)
- Tallin Estland gren opprettet; den første i Sovjetunionen (28. jan.)
- Program for lese- og skriveferdighet i Hjelpeforeningens regi kunngjort (15. des.)

Kirkens medlemsantall: 4 639 822

7 761 207

1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995

USAS HISTORIE

- Ronald W. Reagan, president 1981-89
- George H. W. Bush, president 1989-93
- William Jefferson Clinton, president 1993-2001
- Mount St. Helens, i Washington, hadde utbrudd, 57 mennesker omkom
- Lovtilføyelse om like rettigheter forkastet
- Romfergen *Challenger* eksploderte 74 sekunder etter utskyting
- Høyesterett avsa kjennelse om at penger som ble gitt direkte til misjonærer, ikke er fradragsberettiget
- Oversvømmelser som berørte ni delstater i Midtvesten, gjorde 70 000 hjemløse og skade for 12 milliarder dollar
- IBM introduserte den første personlige datamaskinen (PC)
- Sally Ride var den første kvinne i USA ut i verdensrommet
- Religious Freedom Restoration Act underskrevet og gjort til lov
- Oljetankeren *Valdez* grunnstøtte ved Alaska og forårsaket verdens største oljeutslipp (ca. 41 640 000 liter)
- Militanter bombet World Trade Center, New York City, og drepte 6 mennesker
- Bilder fra *Voyager 1* viste andre måner rundt Saturn
- Det første permanente kunstige hjerte ble implantert
- Apple Computer introduserte «datamusen»

USAs befolkning: 226 542 199

248 718 301

1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995

VERDENSHISTORIE

- Sovjetiske kosmonauter kom tilbake til jorden etter 185 dager på en romstasjon
- Compact disk (CD) for almen bruk lansert
- Kjernereaktor i Tsjernobyl, Ukraina, eksploderte; 133 000 evakuert; radioaktivt nedfall berørte hele Europa
- Tiananmen Square-massakre i Kina; 300-400 studenter som var for demokrati, drept
- Den kalde krigen formelt avsluttet
- Nelson Mandela ble den første sorte president i Syd-Afrika
- Giftig gasslekkasje i Bhopal, India, tok livet av over 2000
- Jordskjelv i Armenia tok livet av over 40 000
- Sovjetunionen oppløst; ble Samveldet av uavhengige stater
- Acquired Immune Deficiency Syndrome (AIDS) identifisert
- AIDS-viruset identifisert
- Berlin-muren revet ned
- Krigen i Den persiske golf
- Internett-æraen startet
- Den alvorligste El Niño (1982-83) til da forårsaket unormale værforhold verden over
- Mikhail Gorbatsjov ble statsoverhode i Sovjetunionen
- Det sovjetiske parlament gikk inn for religionsfrihet
- Kanaltunnelen mellom England og Frankrike ble åpnet

Verdens befolkning: 4,454 milliarder

5,276 milliarder

1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995

1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003

Howard W. Hunter (Kirkens president, 5. juni 1994)

Gordon B. Hinckley (Kirkens president, 12. mars 1995)

- President Howard W. Hunter døde (3. mars); Gordon B. Hinckley ble Kirkens 15. president, med Thomas S. Monson og James E. Faust som rådgivere (12. mars)
- Oppføring av små templer kunngjort (4. okt.)
- Det første presidentskap og De tolvs quorum utstedte «Familien – En erklæring til verden» (23. sept.)
- Det gjenoppbygde Nauvoo Illinois tempel innviet på 158-årsdagen for profeten Joseph Smiths og hans bror Hyrums martyrdød (27. juni)
- Det første presidentskap og De tolv apostlers quorum utstedte «Den levende Kristus – Apostlenes vitnesbyrd» (1. jan.)
- Kirken introduserte den genealogiske internettjenesten FamilySearch (24. mai)
- Medlemsantallet passerer 11 millioner (sept.); flere ikke-engelsktalende medlemmer enn engelsktalende
- Områdeautoritet-syttier organisert i tre nye quorumer (5. apr.)
- Den siste generalkonferansen holdt i Tabernaklet (2.-3. okt.)
- Det vedvarende utdannelsesfond kunngjort (31. mars)
- De fleste medlemmer bodde utenfor USA (28. feb.)
- Den første generalkonferanse holdt i det nye Konferansesenteret (1.-2. apr.); Konferansesenteret innviet (8. okt.)
- President Hinckley kunngjorde at det ville være 100 templer i drift innen det 20. århundres slutt (4. apr.)
- Stillingen som regionalrepresentant bragt til opphør; ny stilling som områdeautoritet-sytti kunngjort (1. apr.)
- Boston Massachusetts tempel, 100. tempel i drift, innviet (1. okt.)
- Eksemplar nr. 100 millioner av Mormons bok trykt; Mormons bok trykt på 100 språk
- Kirkens medlemmer verden over mintes 150-årsdagen for pionerenes vandring vestover

11 068 861

1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003

- George Walker Bush, president 2001-
- En offentlig bygning i Oklahoma City, Oklahoma, bombet, 168 personer omkom
- Tobakksfirmaer godtar et skadeoppgjør på 206 milliarder dollar for helserelaterte utgifter på grunn av røking
- Presidentvalg med minste margin i USAs historie; George W. Bush erklært som vinner
- Terrorister smadret kaprede fly inn i World Trade Center, New York City; Pentagon, Washington, D.C. og et anlegg i Pennsylvania; over 3000 omkom
- Avhør av president William Clinton
- USA-tropper inn i Bosnia (til 1996)
- Vinter-OL i Salt Lake City, Utah

281 421 906 (folketelling apr. 2000)

1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003

- Hong-Kong tilbakeført til Kina
- Panama overtar kontrollen av Panamakanalen fra USA
- Australierne stemte for å beholde britisk monark som statsoverhode fremfor å velge president
- Jordskjelv i Kobe, Japan, tok livet av over 5 000

6,79 milliarder

1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003

Nauvoo tempel, gjenoppbygd

JESU KRISTI
KIRKE
AV SISTE DAGERS HELLIGE

NORWEGIAN
4 02324 80170 5
32480 170